ष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यतिजगतीशक्वर्यतिशक्वर्यष्टयत्यष्टीधृत्यतिधृतयश्चतुर्विंशत्यक्षरादीनि च-
तुरुत्तराणि न्यूनाधिकेनैकेन निचृद्भुरिजौ द्वाभ्यां विराट्स्वराजौ पादपूरणार्थं तु क्षैप्रसंयोगैकाक्ष-
रीभावान् व्यूहेदाद्ये तु सप्तवर्गेपादविशेषात्संज्ञाविशेषास्ताननुक्रमन्तएवोदाहरिष्यामोविराड्रूपा-
विराट्स्थानाश्चबहूनाअपि त्रिष्टुभएवेत्युद्देशस्तत्र दशैकादशद्वादशाक्षराणां वैराजत्रैष्टुभजागताइति
संज्ञाअनादेशेष्टाक्षराः पादाश्चतुष्पदाश्चर्चः ॥ ३ ॥ प्रथमं छन्दस्त्रिपदागायत्री पंचकाश्चत्वारःषट्-
कश्चैकश्चतुर्थश्चतुष्कोवा षट्पंक्तिः षट्सप्तैकादशा उष्णिग्गर्भात्रयः सप्तकाः पादनिचृन्मध्यमः षट्
कश्चेदतिनिचृद्दशकश्चेद्यवमध्या यस्यास्तु षट्कसप्तकाष्टकाः सा वर्धमाना विपरीताप्रतिष्ठाद्वौषट्कौ
सप्तकश्च ह्रसीयसी ॥ ४ ॥ द्वितीयमुष्णिक्त्रिपदान्त्योद्वादशक आद्यश्चेत्पुरउष्णिङ्मध्यमश्चेत्ककुप्त्रै-
ष्टुभजागतचतुष्कात्ककुबन्यंकुशिरैकादशिनोः परः षट्कस्तनुशिरामध्ये चेत्पिपीलिकमध्या आद्यः
पंचकस्त्रयोष्टकानुष्टुब्गर्भा चतुःसप्तकोष्णिगेव ॥ ५ ॥ तृतीयमनुष्टुप् पंचपंचकाः षट्कश्चैकोमहा-
पदपंक्तिर्जागतावष्टकश्चकृतिर्मध्ये चेदष्टकः पिपीलिकमध्या नवकयोर्मध्ये जागतः काविराण्नववैरा-
जत्रयोदशैर्नष्टरूपा दशकास्त्रयोविराळेकादशका वा ॥६॥ चतुर्थं बृहती तृतीयोद्वादशकआद्य(शाद्य)-

श्चेत्पुरस्ताद्बृहती द्वितीयश्चेन्न्यंकुसारिण्युरोबृहती स्कंधोग्रीवी चान्त्यश्चेदुपरिष्टाद्बृहत्यष्टिनोर्मध्ये दश-
कौ विष्टारबृहती त्रिजागतोर्ध्वबृहती त्रयोदशिनोर्मध्येऽष्टकः पिपीलिकमध्या नवकाष्टकैकादश्यष्टि-
नोर्विषमपदा चतुर्नवका बृहत्येव ॥ ७ ॥ पंचमं पंक्तिःपंचपदाथ चतुष्पदात्विराड्दशकैरयुजौ जा-
गतौ सतोबृहती युजौ चेद्विपरीताऽऽद्यौ चेत्प्रस्तारपंक्तिरन्त्यौ चेदास्तारपंक्तिराद्यान्त्यौ चेत्संस्तार-
पंक्तिर्मध्यमौ चेद्विष्टारपंक्तिः ॥ ८ ॥ षष्ठं त्रिष्टुप् त्रैष्टुभपदा द्वौ तु जागतौ यस्याः सा जागते
जगती त्रैष्टुभे त्रिष्टुप् वैराजौ जागतौ चाभिसारिणी नवकौ वैराजस्त्रैष्टुभश्च द्वौ वा वैराजौ नवक-
स्त्रैष्टुभश्च विराट्स्थानैकादशिनस्त्रयोऽष्टकश्च विराड्रूपा द्वादशिनस्त्रयोऽष्टकश्च ज्योतिष्मती यतोऽष्टक-
स्ततोज्योतिश्चत्वारोऽष्टकाजागतश्च महाबृहती मध्ये चेद्यवमध्याऽऽद्यौदशकावष्टकास्त्रयः पंक्त्युत्तरा-
विराट्पूर्वा वा ॥ ९ ॥ सप्तमं जगती जागतपदाष्टिनस्त्रयः स्यौ चद्वौमहासतोबृहत्यष्टकौ सप्तकः
षट्कोदशकोनवकश्चषळष्टका वा महापंक्तिः ॥ १० ॥ अथ प्रगाथाबृहतीसतोबृहत्यौ बार्हतः क-
कुप्चेत्पूर्वाकाकुभो महाबृहतीमहासतोबृहत्यौमहाबार्हतोबृहतीविपरीते विपरीतोत्तरोनुष्टुब्गायत्र्यौ
चानुष्टुभावनुष्टुम्पुरस्तृचाइत्युक्तेः ॥ ११ ॥ सूक्तसंख्यानुवर्ततअन्यस्याः सूक्तसंख्यायात्रपिश्चान्य-

स्यादप्येतानिशिष्टस्तु हि ह वै तच्छन्दोविशिष्टान्यृषिदैवतच्छंदांसि द्वि त्रि चतुः पंच षट् सूक्तभां-
जि यथासंख्यमनिरुक्ता संख्याविंशतिरनादेशे त्विन्द्रोदेवता त्रिष्टुप्छन्दः प्रगाथावार्हताविंशिका-
द्विपदाविराजस्तदर्धमेकपदाद्विर्द्विपदास्तृचः समामनन्त्ययुक्ष्वन्त्या द्विपदैव मण्डलादिष्वाग्नेयमैन्द्रा-
ग्निष्टुवन्तस्य सूक्तस्य शिष्टाजगत्यआदौ गायत्रं प्राग्घिरण्यस्तूपात् ॥ १२ ॥ गोधाघोपाविश्ववारा-
पालोपनिषन्निषत् ॥ ब्रह्मजायाजुहूर्नामागस्त्यस्यस्वसादितिः ॥ इन्द्राणीचेन्द्रमाताचसरमारोमशो-
र्वशी ॥ लोपामुद्राचनद्यश्चयमीनारीचशश्वती ॥ श्रीर्लाक्षासार्पराज्ञीवाक्श्रद्धामेधाचदक्षिणा ॥ रा-
त्रीसूर्याचसावित्रीब्रह्मवादिन्यईरिताः ॥ १३ ॥ पादाअतिजगत्यांतुत्रयोद्वादशकाः परौ ॥ अष्टकौ
शक्करीपादाःसप्तैवाष्टाक्षराः स्मृताः (क्षरइत्यपि) ॥ अतिशाक्करपादौद्वावादितःषोळशाक्षरौ ॥ जाग-
तश्चाष्टकावष्टि पादाःषोळशकास्त्रयः ॥ अष्टकौचात्यष्टिपादौजागतौचाष्टक(का)स्त्रयः ॥ जागतश्चाष्ट-
कश्चाथधृतिपादौतुजागतौ ॥ पादास्त्रयोष्टकाश्चाथषोळशाक्षरएवच ॥ अष्टकश्चाथातिधृतौद्वौपादौ-
जागतौततः (जागतष्षोळशास्त्रयः) ॥ त्रयोष्टकाजागतश्चतथाष्टाक्षरकावपि(रइत्यपि) ॥ परः-
सप्तकपादास्तुप्रसंगात्त्वयमीरिताः ॥ १४ ॥ इतिपरिभाषा ॥

शाकलऋक्संहिता

ॐ

अग्निनवमधुच्छन्दावैश्वामित्रोवायोवायव्यैन्द्रवायवमैत्रावरुणास्तृचा अश्विनाद्वादशाश्विनैन्द्रवैश्व-देवसारस्वतास्तृचाः सप्तैताः प्रउगदेवताः सुरूपकृत्नुंदशैन्द्रमातुयुञ्जन्त्यादहेस्रेताःपण्मारुतोवीळुचि-दिन्द्रेणेत्यैन्द्रयौचेन्द्रमिदेन्द्रसानसिमिन्द्रेहिगायन्तिद्वादशानुष्टुभं त्विन्द्रमष्टौजेतामाधुच्छन्दसोग्निद्वा-दशमेधातिथिः काण्वआग्नेयमग्निनेतिपादोध्यग्निदैवतोनिर्मथ्याहवनीयाभ्यांसुसमिद्धइतीध्मः समि-द्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशं सइळोवर्हिर्देवीर्द्वारउषासानक्तादैव्यौहोतारौप्रचेतसौतिस्रोदेव्यः सरस्वती ळाभारत्यस्त्वष्टावनस्पतिः स्वाहाकृतयइतिप्रत्यृचंदेवताएतदाप्रीसूक्तमेतेनान्यान्युक्तदेवतान्येकादश-कानित्वनाराशंसान्याप्रशब्दोक्तान्य (क्तानित्व) तनूनपान्त्यैभिर्वैश्वदेवमिन्द्रसोममृतव्यंतत्रैन्द्रीमारु-तीत्वाष्ट्र्याग्नेय्यैन्द्रीमैत्रावरुणीचतस्रोद्राविणोदसआश्विन्याग्नेयीत्यृतुदेवताः सर्वत्रात्वानवैन्द्रावरुण-

योरैन्द्रावरुणंयुवाकुपादनिचृतौसोमानामितिपञ्चब्राह्मणस्पत्याश्चतुर्थ्यामिन्द्रश्चसोमश्चपञ्चम्यांदाक्षिणा-
चान्याःसादसस्पत्यानाराशंसीवान्त्यामतित्यमाग्निमारुतम् ॥ १ ॥

अग्निं नव वैश्वामित्रोमधुच्छन्दाअग्निर्गायत्री ।

१ ॐ अग्निमीळेपुरोहितंयज्ञस्यदेवमृत्विजम् । होतारंरत्नधातमम् १
अग्निःपूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्योनूतनैरुत । सदेवाँएहवक्षति २ अग्निनारयिमश्नव-
त्पोषमेवदिवेदिवे । यशसंवीरवत्तमम् ३ अग्नेयंयज्ञमध्वरंविश्वतःपरिभूरसि ।
सइद्देवेषुगच्छति ४ अग्निर्होताकविक्रतुःसत्यश्चित्रश्रवस्तमः । देवोदेवेभिरा-
गमत् ५ ॥ १ ॥ यदंगदाशुषेत्वमग्नेभद्रंकरिष्यसि । तवेत्तत्सत्यमंगिरः ६
उपत्वाग्नेदिवेदिवेदोषावस्तर्धियावयम् । नमोभरन्तएमसि ७ राजन्तमध्वरा-
णांगोपामृतस्यदीदिविम् । वर्धमानंस्वेदमे ८ सनःपितेवसूनवेग्नेसूपायनोभव ।
सचस्वानःस्वस्तये ९ ॥ २ ॥

वायोनव मधुच्छन्दाः त्रयाणांतृचां वायुरिन्द्रवायूमित्रावरुणौ गायत्री ।

२ वायवायाहिदर्शतेमेसोमाअरंकृताः । तेषांपाहिश्रुधीहवंम् १ वाय-उक्थेभिर्जरन्तेत्वामच्छांजरितारः । सुतसोमाअहर्विदः २ वायोतवप्रपृञ्चती-धेनांजिगातिदाशुषे । उरूचीसोमंपीतये ३ इन्द्रवायूइमेसुताउपप्रयोभिरागं-तम् । इन्दवोवामुशन्तिहि ४ वायविन्द्रश्चचेतथःसुतानांवाजिनीवसू । ता-वायातमुपद्रवत् ५ ॥ ३ ॥ वायविन्द्रश्चसुन्वतआयातमुपनिष्कृतम् । मक्ष्व १-त्थाधियानरा ६ मित्रंहुवेपूतदक्षंवरुणंचरिशादसम् । धियंघृताचींसाधन्ता ७ ऋतेनमित्रावरुणावृतावृधावृतस्पृशा । क्रतुंबृहन्तमाशाथे ८ कवीनोमित्राव-रुणातुविजाताउरुक्षया । दक्षंदधातेअपसम् ९ ॥ ४ ॥

अश्विना द्वादश मधुच्छन्दाश्च तृणां तृचा आश्विनौ इन्द्रः विश्वेदेवाः सरस्वती गायत्री ।

३ अश्विनायज्वरीरिषोद्रवत्पाणीशुभस्पती । पुरुभुजाचनस्यतम् १ अश्विनापुरुदंससानराशवीरयाधिया । धिष्ण्यावनतंगिरः २ दस्रायुवाकवःसुतानासत्यावृक्तबर्हिषः । आयातंरुद्रवर्तनी ३ इन्द्रायाहिचित्रभानोसुताइमेत्वायवः । अण्वीभिस्तनापूतासः ४ इन्द्रायाहिधियेषितोविप्रजूतःसुतावतः । उपब्रह्माणिवाघतः ५ इन्द्रायाहितूतुजानउपब्रह्माणिहरिवः । सुतेदधिष्वनश्चनः ६ ॥ ५ ॥ ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासआगत । दाश्वांसोदाशुषःसुतम् ७ विश्वेदेवासोअप्तुरःसुतमागन्ततूर्णयः । उस्राइवस्वसराणि ८ विश्वेदेवासोअस्रिधएहिमायासोअद्रुहः । मेधंजुषन्तवह्नयः ९ पावकानःसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती । यज्ञंवष्टुधियावसुः १० चोदयित्रीसूनृतानांचेतन्तीसुमतीनाम् । यज्ञंदधेसरस्व-

ती ११ महोअर्णःसरस्वतीप्रचेतयतिकेतुना । धियोविश्वाविराजति १२ ॥ ६ ॥

॥ इति शाकलऋक्संहितायां प्रथमेमण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

सुरूपकृत्नुं दश मधुच्छन्दाः इन्द्रोगायत्री ।

४ सुरूपकृत्नुमूतयेसुदुघामिवगोदुहे । जुहूमसिद्यविद्यवि १ उपनःसवनागहिसोमस्यसोमपाःपिब । गोदाइद्रेवतोमदः २ अथातेअन्तमानांविद्यामसुमतीनाम् । मानोअतिख्यआगहि ३ परेहिविग्रमस्तृतमिन्द्रंपृच्छाविपश्चितम् । यस्तेसखिभ्यआवरम् ४ उतब्रुवन्तुनोनिदोनिरन्यतश्चिदारत । दधानाइन्द्रइद्दुवः ५ ॥ ७ ॥ उतनःसुभगाँअरिर्वोचेयुर्दस्मकृष्टयः । स्यामेदिन्द्रस्यशर्मणि ६ एमाशुमाशवेभरयज्ञश्रियंनृमादनम् । पतयन्मन्दयत्सखम् ७ अस्यपीत्वाशतक्रतोघनोवृत्राणामभवः । प्रावोवाजेषुवाजिनम् ८ तंत्वावाजेषुवाजिनंवा-

जयामःशतक्रतो । धनानामिन्द्रसातये ९ योरायोऽवनिर्महान्त्सुपारःसुन्वतः सखा । तस्माइन्द्रायगायत १० ॥ ८ ॥

आतु दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

५ आत्वेतानिषीदतेन्द्रमभिप्रगायत । सखायःस्तोमवाहसः १ पुरूतमंपुरूणामीशानंवार्याणाम् । इन्द्रंसोमेसचासुते २ सघानोयोगआभुवत्सरायेसपुरंध्याम् । गमद्वाजेभिरासनः ३ यस्यसंस्थेनवृण्वतेहरीसमत्सुशत्रवः । तस्माइन्द्रायगायत ४ सुतपाव्नेसुताइमेशुचयोयन्तिवीतये । सोमासोदध्याशिरः ५ ॥ १ ॥ त्वंसुतस्यपीतयेसद्योवृद्धोअजायथाः । इन्द्रज्यैष्ठ्यायसुक्रतो ६ आत्वाविशन्त्वाशवःसोमासइन्द्रगिर्वणः । शंतेसन्तुप्रचेतसे ७ त्वांस्तोमाअवीवृधन्त्वामुक्थाशतक्रतो । त्वांवर्धन्तुनोगिरः ८ अक्षितोतिःसनेदिमंवाजमिन्द्रः

सहस्रिणम् । यस्मिन्विश्वानिपौंस्यां ९ मानोमर्ताअभिद्रुहन्तनूनामिन्द्रगिर्व-
णः । ईशानोयवयावधम् १० ॥ १० ॥

युञ्जन्ति दश मधुच्छन्दाःआद्यानांतिसृणामिन्द्रःततःषण्णांमरुतःवी-
ळुचिदिन्द्रेणेतिद्वयोरिन्द्रश्च दशम्याइद्रः गायत्री ।

६ युञ्जन्तिब्रध्नमरुषंचरन्तंपरितस्थुषः । रोचन्तेरोचनादिवि १ युञ्जन्त्य-
स्यकाम्याहरीविपक्षसारथे । शोणाधृष्णूनृवाहसा २ केतुंकृण्वन्नकेतवेपेशोम-
र्याअपेशसे । समुषद्भिरजायथाः ३ आदहस्वधामनुपुनर्गर्भत्वमेरिरे । दधाना-
नामयज्ञियम् ४ वीळुचिदारुजत्नुभिर्गुहाचिदिन्द्रवह्निभिः । अविन्दउस्रियाअ-
नु ५ ॥ ११ ॥ देवयन्तोयथामतिमच्छाविदद्वसुंगिरः । महामनूषतश्रुतम् ६ इन्द्रे-
णसंहिदृक्षसेसंजग्मानोअबिभ्युषा । मन्दूसमानवर्चसा ७ अनवद्यैरभिद्युभि-

मखः सहस्वदर्चति । गणैरिन्द्रस्यकाम्यैः ८ अतःपरिज्मन्नागहिदिवोवारोचनादधि । समस्मिन्नृञ्जतेगिरः ९ इतोवासातिमीमहेदिवोवापार्थिवादधि । इन्द्रंमहोवारजसः १० ॥ १२ ॥

इन्द्रमिद्दश मधुच्छन्दा इन्द्रोगायत्री ।

७ इन्द्रमिद्गाथिनोबृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः । इन्द्रंवाणीरनूषत १ इन्द्रइद्धर्योःसचासंमिश्लआवचोयुजा । इन्द्रोवज्रीहिरण्ययः २ इन्द्रोदीर्घायचक्षसआसूर्यंरोहयद्दिवि । विगोभिरद्रिमैरयत् ३ इन्द्रवाजेषुनोवसहस्रप्रधनेषुच । उग्रउग्राभिरूतिभिः ४ इन्द्रंवयंमहाधनइन्द्रमर्भेहवामहे । युजंवृत्रेषुवज्रिणम् ५ ॥ १३ ॥ सनोवृषन्नमुंचरुंसत्रादावन्नपावृधि । अस्मभ्यमप्रतिष्कुतः ६ तुञ्जेतुञ्जेयउत्तरेस्तोमाइन्द्रस्यवज्रिणः । नविन्धेअस्यसुष्टुतिम् ७ वृषायूथेवंसगःकृष्टीरियर्त्योजसा

जेसा । ईशानोअप्रतिष्कुतः ८ यएकश्चर्षणीनांवसूनामिरज्यति । इन्द्रःपञ्चक्षि-
तीनाम् ९ इन्द्रंवोविश्वतस्परिहवामहेजनेभ्यः । अस्माकमस्तुकेवलः १०
॥ १४ ॥ इति प्रथमे द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

ऐन्द्र दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

८ एन्द्रसानसिंरयिंसजित्वानंसदासहम् । वर्षिष्ठमूतयेभर १ नियेनमुष्टि-
हत्ययानिवृत्रारुणधामहै । त्वोतासोन्यर्वता २ इन्द्रत्वोतासआवयंवज्रंघनादे-
दीमहि । जयेमसंयुधिस्पृधः ३ वयंशूरेभिरस्तृभिरिन्द्रत्वयायुजावयम् । सास-
ह्यामपृतन्यतः ४ महाँइन्द्रःपरश्चनुमहित्वमस्तुवज्रिणे । द्यौर्नप्रथिनाशवः ५
॥ १५ ॥ समोहेवायआशतनरस्तोकस्यसनितौ । विप्रासोवाधियायवः ६ यः
कुक्षिःसोमपातमःसमुद्रइवपिन्वते । उर्वीरापोनकाकुदः ७ एवाह्यस्यसूनृता-

विप्शीगोमतीमही । पुकाशाखानदाशुषे ८ एवाहितेविभूतयऊतयंइन्द्रमावते । सद्यश्चित्सन्तिदाशुषे ९ एवाह्यस्यकाम्यास्तोमंउक्थंचशंस्या । इन्द्रायसोमपीतये १० ॥ १६ ॥

इन्द्रेहि दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

१ इन्द्रेहिमत्स्यन्धसोविश्वेभिःसोमपर्वभिः । महाँअभिष्टिरोजसा १ एमेनंसृजतासुतेमन्दिमिन्द्रायमन्दिने । चक्रिंविश्वानिचक्रये २ मत्स्वासुशिप्रमन्दिभिःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणे । सचैषुसवनेष्वा ३ असृग्रमिन्द्रतेगिरःप्रतित्वामुदहासत । अजोषावृषभंपतिम् ४ संचोदयचित्रमर्वाग्राधइन्द्रवरेण्यम् । असदित्तेविभुप्रभु ५ ॥ १७ ॥ अस्मान्त्सुतत्रचोदयेन्द्रारायेरभस्वतः । तुविद्युम्नयशस्वतः ६ संगोमदिन्द्रवाजवदस्मेपृथुश्रवोबृहत् । विश्वायुर्धेह्यक्षितम् ७ अ-

स्मेधेहिश्रवोंबृहद्द्युम्नंसहस्रसातंमम् । इन्द्रतारथिनीरिषः ८ वसोरिन्द्रंवसुंपतिं-
गीर्भिर्गृणन्तंऋग्मियम् । होमगन्तारमूतये ९ सुतेसुतेन्योंकसेबृहद्बृहतएदरिः ।
इन्द्रायशूपमर्चति १० ॥ १८ ॥

गायन्ति द्वादश मधुच्छन्दाइन्द्रोनुष्टुप् ।

१० गायन्तित्वागायत्रिणोर्चन्त्यर्कमर्किणः । ब्रह्माणंस्त्वाशतक्रतउद्वंश-
मिंवयेमिरे १ यत्सानोःसानुमारुहद्भूर्यस्पष्टकर्त्वम् । तदिन्द्रोअर्थंचेततियूथेनवृ-
ष्णिरेजति २ युक्ष्वाहिकेशिनाहरीवृषणाकक्ष्यप्रा । अथानइन्द्रसोमपागिरा-
मुपश्रुतिंचर ३ एहिस्तोमाँअभिस्वराभिगृणीह्यारुव । ब्रह्मचनोवसोसचेन्द्र-
यज्ञंचवर्धय ४ उक्थमिन्द्रायशंस्यंवर्धनंपुरुनिष्षिधे । शक्रोयथासुतेषुणोरार-
णत्सख्येषुच ५ तमित्सखित्वईमहेतंरायेतंसुवीर्ये । सशक्रउतनःशकदिन्द्रोवसु-

दयमानः ६ ॥ ११ ॥ सुविवृतंसुनिरजमिन्द्रत्वादातमिद्यशः । गवामपव्रजं-
वृधिकृणुष्वराधोअद्रिवः ७ नहित्वारोदसीउभेऋघायमाणमिन्वतः । जेषःस्व-
र्वतीरपःसंगाअस्मभ्यंधूनुहि ८ आश्रुत्कर्णश्रुधीहवंनूचिद्दधिष्वमेगिरः । इन्द्र-
स्तोममिमंममकृष्वायुजश्चिदन्तरम् ९ विद्माहित्वावृषन्तमंवाजेषुहवनश्रुतम् ।
वृषन्तमस्यहूमहऊतिंसहस्रसातमाम् १० आतूनइन्द्रकौशिकमन्दसानःसुतं-
पिब । नव्यमायुःप्रसूतिरकृधीसहस्रसामृषिम् ११ परित्वागिर्वणोगिरइमाभ-
वन्तुविश्वतः । वृद्धायुमनुवृद्धयोजुष्टाभवन्तुजुष्टयः १२ ॥ २० ॥

इन्द्रंविश्वाष्टौ मधुच्छन्दसोजेता इन्द्रोनुष्टुप् ।

११ इन्द्रंविश्वाअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसंगिरः । रथीतमंरथीनांवाजानांसत्पतिं
पतिम् १ सख्येतइन्द्रवाजिनोमाभेमशवसस्पते । त्वामभिप्रणोनुमोजेतारम-

पराजितम् २ पूर्वीरिन्द्रस्यरातयोनविदस्यन्त्यूतयः । यदीवाजस्यगोमतःस्तो-
तृभ्योमंहतेमघम् ३ पुरांभिन्दुर्युवाकविरमितौजाअजायत । इन्द्रोविश्वस्यक-
र्मणोधर्तावज्रीपुरुष्टुतः ४ त्वंवलस्यगोमतोपावरद्रिवोबिलम् । त्वांदेवाअबि-
भ्युषस्तुज्यमानासआविषुः ५ तवाहंशूररातिभिःप्रत्यायंसिन्धुमावदन् । उपा-
तिष्ठन्तगिर्वणोविदुष्टेतस्यकारवः ६ मायाभिरिन्द्रमायिनंत्वंशुष्णमवातिरः ।
विदुष्टेतस्यमेधिरास्तेषांश्रवांस्युत्तिर ७ इन्द्रमीशानमोजसाभिस्तोमाअनूषत ।
सहस्रंयस्यरातयउतवासन्तिभूयसीः ८ ॥ २१ ॥ इति प्रथमे तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

अग्निं द्वादश मेधातिथिः काण्वोग्निः अग्निनेतिपादोनिर्मथ्याहवनीयरूपश्चाग्निदेवतः गायत्री ।

१२ अग्निंदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । अस्ययज्ञस्यसुक्रतुम् १ अग्नि-

मग्निंहवीमभिःसदाहवन्तविश्पतिम् । हव्यवाहंपुरुप्रियम् २ अग्नेदेवाँइहावंहज-
ज्ञानोवृक्तबर्हिषे । असिहोतानईड्यः ३ ताँउशतोविबोधययदंग्नेयासिंदूत्यंम् ।
देवैरासंत्सिबर्हिषि ४ घृतांहवनदीदिवःप्रतिष्मरिषंतोदह । अग्नेत्वंरक्षस्विनः
५ अग्निनाग्निःसमिंध्यतेकविर्गृहपंतिर्युवा । हव्यवाड्जुह्वास्यः ६ ॥ २२ ॥
कविमग्निमुपंस्तुहिसत्यधर्माणमध्वरे । देवमंमीवचातंनम् ७ यस्त्वामंग्नेहविः-
ष्पंतिर्दूतंदेवसपर्यति । तस्यंस्मप्राविताभंव ८ योअग्निंदेववीतयेहविष्माँआवि-
वासति । तस्मैपावकमृळय ९ सनंःपावकदीदिवोग्नेदेवाँइहावंह । उपंयज्ञंह-
विश्चंनः १० सनस्तवानआभंरगायत्रेणनवींयसा । रयिंवीरवंतीमिषंम् ११
अग्नेशुक्रेणंशोचिषाविश्वांभिर्देवहूतिभिः । इमंस्तोमंजुषस्वनः १२ ॥ २३ ॥

सुसमिद्धोद्वादश मेधातिथिः इध्मःसमिद्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशंस इळो बर्हिर्देवीर्द्वार
उषासानक्ता दैव्यौहोतारौप्रचेतसौ तिस्रोदेव्यःसरस्वतीळाभारत्यस्त्वष्टा
वनस्पतिःस्वाहाकृतय इतिप्रत्यृचंदैवतमाप्रगायत्रम् ।

१२ सुसमिद्धोनआवहदेवाँअग्नेहविष्मते । होतःपावकयक्षिच १ मधुमंतं-
तनूनपाद्यज्ञंदेवेषुनःकवे । अद्याकृणुहिवीतये २ नराशंसमिहप्रियमस्मिन्यज्ञ-
उपह्वये । मधुजिह्वंहविष्कृतम् ३ अग्नेसुखतमेरथेदेवाँईळितआवह । असि-
होतामनुर्हितः ४ स्तृणीतबर्हिरानुषग्घृतपृष्ठंमनीषिणः । यत्रामृतस्यचक्षणम्
५ विश्रयन्तामृतावृधोद्वारोदेवीरसश्चतः । अद्यानूनंचयष्टवे ६ ॥ २४ ॥ नक्तो-
षासासुपेशसास्मिन्यज्ञउपह्वये । इदंनोबर्हिरासदे ७ तासुजिह्वाउपह्वयेहो-
तारादैव्याकवी । यज्ञंनोयक्षतामिमम् ८ इळासरस्वतीमहीतिस्रोदेवीर्मयोभुवः ।

बर्हिःसीदन्त्वस्रिधः १ इहत्वष्टारमग्रियंविश्वरूपमुपह्वये । अस्माकमस्तुकेवलः १० अवसृजावनस्पतेदेवदेवेभ्योहविः । प्रदातुरस्तुचेतनम् ११ स्वाहायज्ञंकृणोतनेन्द्राययज्वनोगृहे । तत्रदेवाँउपह्वये १२ ॥ २५ ॥

ऐभिर्द्वादश मेधातिथिर्विश्वेदेवागायत्री ।

१४ ऐभिरग्नेदुवोगिरोविश्वेभिःसोमपीतये । देवेभिर्याहियक्षिच १ आत्वाकण्वाअहूषतगृणन्तिविप्रतेधियः । देवेभिरग्नआगहि २ इन्द्रवायूबृहस्पतिंमित्राग्निंपूषणंभगम् । आदित्यान्मारुतंगणम् ३ प्रवोभ्रियन्तइन्दवोमत्सरामादयिष्णवः । द्रप्सामध्वश्चमूषदः ४ ईळतेत्वामवस्यवःकण्वासोवृक्तबर्हिषः । हविष्मन्तोअरङ्कृतः ५ घृतपृष्ठामनोयुजोयेत्वावहन्तिवह्नयः । आदेवान्त्सोमपीतये ६ ॥ २६ ॥ तान्यजत्राँऋतावृधोऽग्नेपत्नीवतस्कृधि । मध्वःसुजिह्व-

पायय ७ येयजंत्रायईड्यास्तेतेपिबन्तुजिह्वया । मधोरग्नेवषट्कृति ८ आ-
कींसूर्यस्यरोचनाद्विश्वांन्देवाँउषर्बुधः । विप्रोहोतेहवक्षति ९ विश्वेभिःसोम्यंम-
ध्वग्नइन्द्रेणवायुना । पिबामित्रस्यधामभिः १० त्वंहोतामनुर्हितोग्नेयज्ञेषु-
सीदसि । सेमंनोअध्वरंयज ११ युक्ष्वाह्यरुषीरथेहरितोदेवरोहितः । ताभिर्दे-
वाँइहावह १२ ॥ २७ ॥

इन्द्रसोमंद्वादश मेधातिथिःआद्यानांपण्णामिन्द्रोमरुतस्त्वष्टाग्निरिन्द्रोमित्रावरुणौदेवता त-
तश्चतुर्णांद्रविणोदाःएकादश्याअश्विनौद्वादश्याअग्निः गायत्री (ऋतव्यंसूक्तम्) ।

१५ इंद्रसोमंपिबऋतुनात्वाविशन्त्विन्दवः । मत्सरासस्तदोकसः १ मरुतः
पिबतऋतुनापोत्राद्यज्ञंपुनीतन । यूयंहिष्ठासुदानवः २ अभियज्ञंगृणीहिनोग्ना-
वोनेष्टःपिबऋतुना । त्वंहिरत्नधाअसि ३ अग्नेदेवाँइहावहसादयायोनिषुत्रिषु ।

परिभूपपिबंक्रतुना ४ ब्राह्मणादिन्द्रराधसःपिबासोममृतूरनु। तवेद्धिसख्यमस्तृं-
तम् ५ युवंदक्षंधृतव्रतमित्रावरुणदूळभम्। ऋतुनायज्ञमाशाथे ६॥२८॥द्रविणोदा-
द्रविणसोग्रावहस्तासोअध्वरे। यज्ञेषुदेवमीळते ७ द्रविणोदाददातुनोवसूनियानि-
निशृण्विरे। देवेषुतावनामहे ८ द्रविणोदाःपिपीषतिजुहोतप्रचतिष्ठत। नेष्ट्रादृतु-
भिरिष्यत ९ यत्वातुरीयमृतुभिर्द्रविणोदोयजामहे। अधस्मानोददिर्भव १०
अश्विनापिबतंमधुदीद्यग्नीशुचिव्रता। ऋतुनायज्ञवाहसा ११ गार्हपत्येनसन्त्य-
ऋतुनायज्ञनीरसि। देवान्देवयतेयज १२ ॥ २१ ॥

आत्वा नव मेधातिथिरिन्द्रोगायत्री।

१६ आत्वावहन्तुहरयोवृषणंसोमपीतये। इन्द्रंत्वासूरचक्षसः १ इमाधाना-
घृतस्नुवोहरीइहोपवक्षतः। इन्द्रंसुखतमेरथे २ इन्द्रंप्रातर्हवामहइन्द्रंप्रयत्यध्वरे।

इन्द्रंसोमंस्यपीतये३उपनःसुतमागंहिहरिभिरिन्द्रकेशिभिः। सुतेहित्वाहवामहे
४ सेमंनःस्तोममागह्युपेदंसवनंसुतम् । गौरोनंतृपितःपिंब ५ ॥ ३० ॥ इमे-
सोमांसइन्दंवःसुतासोअधिंबर्हिषिं। ताँइन्द्रसहसेपिब ६ अयंतेस्तोमोअग्रियोहृ-
दिस्पृगस्तुशंतमः । अथासोमंसुतंपिब ७ विश्वमित्सवनंसुतमिन्द्रोमदायगं-
च्छति। वृत्रहासोमपीतये ८ सेमंनःकाममापृणगोभिरश्वैःशतक्रतो । स्तवां-
मत्वास्वाध्यः ९ ॥ ३१ ॥

इन्द्रावरुणयोर्नव मेधातिथिरिन्द्रावरुणौ गायत्री युवाकुरितिद्वेपादनिचृतौ ।

१७ इन्द्रावरुणयोरहंसम्राजोरवआवृणे । तानोमृळातईदृशे १ गन्तांराहि-
स्थोवसेहवंविप्रस्यमावतः । धर्तारांचर्षणीनाम् २ अनुकामंतर्पयेथामिन्द्रा-
वरुणरायआ।तावांनेदिष्ठमीमहे३युवाकुहिशचीनांयुवाकुसुमतीनाम्।भूयामंवा-

कृतुंर्भवत्युक्थ्यः ५ ॥ ३२ ॥ तयोरि-
जदाव्नांम् ४ इन्द्रः सहस्रदाव्नांवरुणःशंस्यांनाम् ।
दवंसावयंसनेमनिचंधीमहि ।स्यादुतप्ररेचंनम् ६ इन्द्रांवरुणवामहंहुवेचित्रायरा-
धंसे । अस्मान्सुजिग्युपंस्कृतम् ७ इन्द्रांवरुणनूनुवांसिपांसन्तीपुधीष्वा । अ-
स्मभ्यंशर्मयच्छतम् ८ प्रवांमश्नोतुसुष्टुतिरिन्द्रांवरुणयांहुवे । यामृधाथेसधस्तु-
तिम् ९ ॥ ३३ ॥ इति चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

सोमानं नव मेधातिथिःआद्यानांतिसृणांब्रह्मणस्पतिश्चतुर्थ्याब्रह्मणस्पतिरिन्द्रःसोमश्च पंचम्याब्रह्मण-
स्पसादितिस्रोदक्षिणाच ततस्तिसृणांसदसस्पतिरन्त्यायाःसदसस्पतिर्नराशंसोवा गायत्री ।

१८ सोमानंस्वरंणंकृणुहिब्रंह्मणस्पते । कक्षीवंन्तंयऔशिजः १ योरेवान्यो-
अंमीवहावंसुवित्पुष्टिवर्धनः । सनंःसिषक्तुयस्तुरः २ मानःशंसोअररुषोधूर्तिः
प्रणङ्मर्त्यस्य । रक्षांणोब्रह्मणस्पते ३ सघावीरोनरिष्यतियमिन्द्रोब्रह्मणस्पतिः ।

सोमोहिनोतिमर्त्यम् ४ त्वंतंब्रह्मणस्पतेसोमइन्द्रश्चमर्त्यम् । दक्षिणापात्वंहंसः
५ ॥ ३४ ॥ सदसस्पतिमद्भुतंप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् । सनिंमेधामयासिषम् ६ यः
स्माहृतेनसिध्यतियज्ञोविपश्चितश्चन. । सधीनांयोगमिन्वति ७ आदृध्नोतिहविः
ष्कृतिंप्राञ्चंकृणोत्यध्वरम् । होत्रादेवेषुगच्छति ८ नराशंसंसुधृष्टममपश्यंस-
प्रथस्तमम् । दिवोनसद्ममखसम् ९ ॥ ३५ ॥

प्रतित्यं नव मेधातिथिराग्निमारुतं गायत्रम् ।

१९ प्रतित्यंचारुमध्वरंगोपीथायप्रहूयसे । मरुद्भिरग्नआगहि १ नहिदेवो-
नमर्त्योमहस्तवक्रतुंपरः । मरुद्भिरग्नआगहि २ येमहोरजसोविदुर्विश्वेदेवासो-
अद्रुहः । मरुद्भिरग्नआगहि ३ यउग्राअर्कमानृचुरनाधृष्टासओजसा । मरुद्भि-
रग्नआगहि ४ येशुभ्राघोरवर्पसःसुक्षत्रासोरिशादसः । मरुद्भिरग्नआगहि ५

॥ ३६ ॥ येनाकुस्याधिरोचनेदिविदेवासआसते । मरुद्भिरग्नआगहि ६ यईङ्खय-
न्तिपर्वतान्तिरःसमुद्रमर्णवम् । मरुद्भिरग्नआगहि ७ आयेतन्वन्तिरश्मिभि-
स्तिरःसमुद्रमोजसा । मरुद्भिरग्नआगहि ८ अभित्वांपूर्वपीतयेसृजामिसो-
म्यंमधु । मरुद्भिरग्नआगहि ९ ॥ ३७ ॥ इति शाकलसं० प्रथमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

अयमष्टावार्भवमिहपळैन्द्राग्नंत्रातर्युजासैकाचतस्त्रआश्विन्यस्तथासावित्र्यआग्नेय्यौद्वेदेवीनामेकैके-
न्द्राणीवरुणान्यग्नायीनांद्यावापृथिव्येपार्थिवीपड्वैष्णव्योतोदेवादेवीवातीत्राथतुर्विंशतिर्वायव्यैकैन्द्र-
वायव्यौमैत्रावरुणमरुत्वतीयवैश्वदेवपौष्णास्तृचाःशेपाआप्योन्त्याध्यर्धाग्नेय्यपस्वन्तःपुरउष्णिक्परा-
नुष्टुप्तिस्त्रश्चान्त्याएकविंशतिर्भातिष्ठा कस्यपंचोनाजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातोवारु-
णंतुत्रैष्टुभमाद्यौकाय्यग्नेय्यौसावित्रस्तृचोगायत्रोस्यान्त्याभागीवा यच्चित्सैकायासिप्वदशाग्नेयंत्वदस्वंस-
शेनागायत्रेन्त्यादैवीत्रिष्टुब्यत्रग्रावानवपळनुष्टुबादि यच्चिद्धयौलूखल्यौपरेमौसल्यौचप्रजापतेर्हरिश्चन्द्र-
स्यान्त्याचर्मप्रशंसावा यच्चित्सप्तपांक्तमावोद्द्याधिकास्माकंपादनिचृच्छ्वात्रिष्टुप्परौतृचावाश्विनोप-
स्यौत्वमग्नेनूनाहिरण्यस्तूपआग्नेयंत्रिष्टुबन्त्याष्टमीपोळश्यौचेन्द्रस्यपञ्चोना ॥ २ ॥

अयमष्टौ मेधातिथिर्ऋभवोगायत्री ।

२० ॐ अयंदेवायजन्मनेस्तोमोविप्रेभिरासया । अकारिरत्नधातमः १ यइन्द्रायवचोयुजाततक्षुर्मनसाहरी । शमीभिर्यज्ञमाशत २ तक्षन्नासत्याभ्यांपरिज्मानंसुखंरथम् । तक्षन्धेनुंसबर्दुघाम् ३ युवानापितरापुनःसत्यमन्त्राऋजूयवः । ऋभवोविष्ट्यक्रत ४ संवोमदासोअग्मतेन्द्रेणचमरुत्वता । आदित्येभिश्चराजभिः ५ ॥ १ ॥ उतत्यंचमसंनवंत्वष्टुर्देवस्यनिष्कृतम् । अकर्तचतुरःपुनः ६ तेनोरत्नानिधत्तनत्रिरासाप्तानिसुन्वते । एकमेकंसुशस्तिभिः ७ अधारयन्तवह्नयोभजन्तसुकृत्यया । भागंदेवेषुयज्ञियम् ८ ॥ २ ॥

इहपञ्चमेधातिथिरिन्द्राग्नी गायत्री ।

२१ इहेन्द्राग्नीउपह्वयेतयोरित्स्तोममुश्मसि । तासोमंसोमपातमा १ ताय-

ज्ञेषुप्रशंसतेन्द्राग्नीशुंभतानरः। तागांयत्रेषुंगायत २ तामित्रस्यप्रशंस्तयइन्द्राग्नी ताहंवामहे। सोमपासोमंपीतये ३ उग्रासन्तांहवामहउपेदंसवनंसुतम्। इन्द्राग्नी-एहगच्छताम् ४ तामहान्तासदस्पतीइन्द्राग्नीरक्षंउब्जतम्। अप्रजाःसन्त्वत्रिणः ५ तेनंसत्येनंजागृतमाधिंप्रचेतुनेपदे। इन्द्राग्नीशर्मयच्छतम् ६ ॥ ३ ॥

प्रातर्युजाएकविंशतिर्मेधातिथिराद्यानांचतसृणामश्विनौ ततश्चतसृणांसविता ततोद्वयोरग्निः एकादश्यादेव्यःद्वादश्याइन्द्राणीवरुणान्यग्नाय्यस्ततस्तोद्वयोर्द्यावापृथिव्यौपञ्चदश्यापृथिवी ततःषण्णांविष्णुरतोदेवाइसस्यादेवाबा गायत्री।

२२ प्रातर्युजाविबोधयाश्विनावेहगच्छताम्। अस्यसोमंस्यपीतये १ यासु-रथारथीतमोभादेवादिविस्पृशा। अश्विनाताहवामहे २ यावांकशामधुम-त्यश्विनासूनृतावती। तयायज्ञंमिमिक्षतम् ३ नहिवामस्तिदूरकेयत्रारथेनगच्छ-

थः । अश्विनासोमिनोंगृहम् ४ हिरंण्यपाणिमूतयेंसवितारमुपंह्वये । सचे-
त्तांदेवतांपदम् ५ ॥ ४ ॥ अपांनपांतमवंसेसवितारंपस्तुहि । तस्यंव्रतान्युंश्मं-
सि ६ विभक्तारंह्वामहेवसोश्चित्रस्यराधंसः । सवितारंनृचक्षंसम् ७ सखांय-
आनिषींदतसवितास्तोम्योनुनंः । दातारांधांसिशुम्भति ८ अग्नेपत्नींरिहावंहदे-
वानांमुशतीरुपं । त्वष्टांरंसोमंपीतये ९ आग्नाअंग्नइहावंसेहोत्रांयविष्ठभा-
रतीम् । वरूत्रींधिषणांवह १० ॥ ५ ॥ अभिनोंदेवीरवंसामहःशर्मंणानृपत्नीः । अ
च्छिन्नपत्राःसचन्ताम् ११ इहेन्द्राणीमुपंह्वयेवरुणानींस्वस्तयें । अग्नायींसोमंपी-
तये १२ महीद्यौःपृथिवीचंनइमंयज्ञंमिमिक्षताम् । पिपृतांनोभरींमभिः
१३ तयोरिद्घृतवत्पयोविप्रांरिहन्तिधीतिभिः । गन्धर्वस्यंध्रुवेपदे १४ स्योनापृ-
थिविभवानृक्षरानिवेशंनी । यच्छांनःशर्मंसप्रथः १५ ॥ ६ ॥ अतोदेवाअंवन्तु-

नोयतोविष्णुर्विचक्रमे । पृथिव्याःसप्तधामभिः १६ इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् । समूळ्हमस्यपांसुरे १७ त्रीणिपदाविचक्रमेविष्णुर्गोपाअदाभ्यः। अतोधर्माणिधारयन् १८ विष्णोःकर्माणिपश्यतयतोव्रतानिपस्पशे । इन्द्रस्ययुज्यःसखा १९ तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यन्तिसूरयः। दिवीवचक्षुराततम् २० तद्विप्रासोविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । विष्णोर्यत्परमंपदम् २१ ॥ ७ ॥

तीव्राश्चत्रुर्विंशतिर्मेधातिथिःप्रथमाचावायुस्ततोद्वयोरिन्द्रवायू ततश्चतसृणांतृचांमित्रावरुणौइन्द्रो मरुत्वान्विश्वेदेवाःपूषाशिष्टानामापःअन्त्याव्ययर्धआग्नेयी गायत्री । एकोनविंशी पुरउष्णिक् ततोनुष्टुभः एकविंशी प्रतिष्ठा ।

२३ तीव्राःसोमासआगह्याशीर्वन्तःसुताइमे । वायोतान्प्रस्थितान्पिब १ उभादेवादिविस्पृशेन्द्रवायूहवामहे । अस्यसोमस्यपीतये २ इन्द्रवायूमनोजु-

वाविप्राह्वन्तऊतये । सहस्राक्षाधियस्पती ३ मित्रंवयंहवामहेवरुणंसोमपीत-
ये । जज्ञानापूतदक्षसा ४ ऋतेनयावृतावृधावृतस्यज्योतिषस्पती । तामित्रा-
वरुणाहुवे ५ ॥ ८ ॥ वरुणःप्राविताभुवन्मित्रोविश्वाभिरूतिभिः । करतांनः
सुराधसः ६ मरुत्वन्तंहवामहइन्द्रमासोमपीतये । सजूर्गणेनतृम्पतु ७ इन्द्र-
ज्येष्ठामरुद्गणादेवासःपूषरातयः । विश्वेममश्रुताहवम् ८ हतवृत्रंसुदानवइन्द्रे-
णसहसायुजा । मानोदुःशंसईशत ९ विश्वान्देवान्हवामहेमरुतःसोमपीतये ।
उग्राहिपृश्निमातरः १० ॥ ९ ॥ जयतामिवतन्यतुर्मरुतामेतिधृष्णुया । यच्छुभं
याथनानरः ११ हस्काराद्विद्युतस्पर्यतोजाताअवन्तुनः । मरुतोमृळयन्तुनः १२
आपूषञ्चित्रबर्हिषमाघृणेधरुणंदिवः । आजानष्टंयथापशुम् १३ पूषाराजानमा-
घृणिरपगूळ्हंगुहाहितम् । अविन्दच्चित्रबर्हिषम् १४ उतोसमह्यमिन्दुभिःष-

उच्छुक्राँअनुसेषिधत् । गोभिर्यवंनचर्कृषत् १५ ॥ १० ॥ अम्बयोयन्त्यध्वं-
भिर्जामयोअध्वरीयताम् । पृञ्चतीर्मधुनापयः १६ अमूर्याउपसूर्येयाभिर्वासू-
र्यःसह । तानोहिन्वन्त्वध्वरम् १७ अपोदेवीरुपह्वयेयत्रगावःपिबन्तिनः । सि-
न्धुभ्यःकर्त्वंहविः १८ अप्स्व१न्तरमृतमप्सुभेषजमपामुतप्रशस्तये । देवाभव-
तवाजिनः १९ अप्सुमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा । अग्निंचविश्वशम्भुवमा-
पश्चविश्वभेषजीः २० ॥ ११ ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३मम । ज्योक्-
चसूर्यंदृशे २१ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि । यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउ-
तानृतम् २२ आपोअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि । पयस्वानग्नआगहितंमासं-
सृजवर्चसा २३ संमाग्नेवर्चसासृजसंप्रजयासमायुषा । विद्युर्मेअस्यदेवाइन्द्रो
विद्यात्सहऋषिभिः २४ ॥ १२ ॥ इति शाकलस० प्रथमेपञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

कस्यपञ्चोनाआजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातः वरुणः प्रथमायाःप्रजाप-
तिर्द्वितीयायाअग्निःअभित्वेतितृचःसावित्रःगायत्रः शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२४ कस्यनूनंकतमस्यामृतानांमनामहेचारुदेवस्यनाम । कोनोमह्याअ-
दितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच १ अग्नेर्वयंप्रथमस्यामृतानांमनामहेचारु-
देवस्यनाम । सनोमह्याअदितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच २ अभित्वादे-
वसवितरीशानंवार्याणाम् । सदावन्भागमीमहे ३ यश्चिद्धितइत्थाभगःशशमा
नःपुरानिदः । अद्वेषोहस्तयोर्दधे ४ भगभक्तस्यतेवयमुदशेमतवावसा । मूर्धानं-
रायआरभे ५ ॥ १३ ॥ नहितेक्षत्रंनसहोनमन्युंवयश्चनामीपतयन्तआपुः । नेमा-
आपोअनिमिषंचरन्तीर्नयेवातस्यप्रमिनन्त्यभ्वम् ६ अबुध्नेराजावरुणोवनस्यो
र्ध्वंस्तूपंददतेपूतदक्षः । नीचीनाःस्थुरुपरिबुध्नएषामस्मेअन्तर्निहिताःकेतवःस्युः

७ उरुंहिराजावरुणश्चकारसूर्यायपन्थामन्वेतवाउं । अपदेपादाप्रतिधातवेक-
रुतापवक्ताहृदयाविधश्चित् ८ शतंतेराजन्भिषजःसहस्रमुर्वीगंभीरासुमतिष्टेअ-
स्तु । बाधस्वदूरेनिर्ऋतिंपराचैःकृतंचिदेनःप्रमुमुग्ध्यस्मत् ९ अमीयऋक्षानि-
हितासउच्चानक्तंदहश्रेकुहचिद्दिवेयुः । अदब्धानिवरुणस्यव्रतानिविचाकशच्च-
न्द्रमानक्तमेति १० ॥ १४ ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमानो-
हविर्भिः । अहेळमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषीः ११ तदिन्नक्तं-
तद्दिवामह्यमाहुस्तदयंकेतोहृदआविचष्टे । शुनःशेपोयमह्वद्गृभीतःसोअस्मान्रा-
जावरुणोमुमोक्तु १२ शुनःशेपोह्यह्वद्गृभीतस्त्रिष्वादित्यंद्रुपदेषुबद्धः । अवैनं-
राजावरुणःससृज्याद्विद्वाँअदब्धोविमुमोक्तुपाशान् १३ अवतेहेळोवरुणनमो-
भिरवयज्ञेभिरीमहेहविर्भिः । क्षयन्नस्मभ्यमसुरप्रचेताराजन्नेनांसिशिश्रथः

कृतानि १४ उदुत्तमंवरुणपाशमस्मदवाधमंविमध्यमंश्रथाय । अथावयमादि-
त्यव्रतेतवानागसोअदितयेस्याम १५ ॥ १५ ॥

याश्चिदेकविंशतिःशुनःशेपोवरुणोगायत्री ।

२५ यच्चिद्धितेविशोयथाप्रदेववरुणव्रतम् । मिनीमसिद्यविद्यवि १ मानो-
वधायहत्नवेजिहीळानस्यरीरधः।माहृणानस्यमन्यवे २ विमृळीकायतेमनोरथी-
रश्वंनसन्दितम् । गीर्भिर्वरुणसीमहि ३ पराहिमेविमन्यवःपतन्तिवस्यइष्टये ।
वयोनवसतीरुप ४ कदाक्षत्रश्रियंनरमावरुणंकरामहे । मृळीकायोरुचक्षसम् ५
॥ १६ ॥ तदित्समानमाशातेवेनन्तानप्रयुच्छतः । धृतव्रतायदाशुषे ६ वेदा-
योवीनांपदमन्तरिक्षेणपतताम् । वेदनावःसमुद्रियः ७ वेदमासोधृतव्रतोद्वाद-
शप्रजावतः । वेदायउपजायते ८ वेदवातस्यवर्तनिमुरोर्ऋष्वस्यबृहतः ।

वेदायेअध्यासते ९ निषसादधृतव्रतोवरुणःपस्त्या ३ स्वा । साम्राज्यायसुक्रतुः
१० ॥ १७ ॥ अतोविश्वान्यद्भुताचिकित्वाँअभिपश्यति । कृतानियाचकर्त्वा
११ सनोविश्वाहासुक्रतुरादित्यःसुपथाकरत् । प्रणआयूंषितारिषत् १२ बिभ्र-
द्द्रापिंहिरण्ययंवरुणोवस्तनिर्णिजम् । परिस्पशोनिषेदिरे १३ नयंदिप्सन्ति-
दिप्सवोनद्रुह्वाणोजनानाम् । नदेवमभिमातयः १४ उतयोमानुषेष्वायशश्च-
क्रेअसाम्या । अस्माकमुदरेष्वा १५ ॥ १८ ॥ परामेयन्तिधीतयोगावोनगव्यू-
तीरनु । इच्छन्तीरुरुचक्षसम् १६ संनुवोचावहैपुनर्यतोमेमध्वाभृतम् । होतेव-
क्षदसेप्रियम् १७ दर्शंनुविश्वदर्शतंदर्शंरथमधिक्षमि । एताजुषतमेगिरः १८
इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृळय । त्वामवस्युराचके १९ त्वंविश्वस्यमेधि-
रदिवश्चग्मश्चराजसि । सयामनिप्रतिश्रुधि २० उदुत्तमंमुमुग्धिनोविपाशं-

मध्यमंचृत । अवाधमानिंजीवसें २१ ॥ १९ ॥

वसिष्व दश शुनःशेपोग्निर्गायत्री ।

२६ वसिष्वाहिमियेध्यवस्त्राण्यूर्जांपते । सेमंनोअध्वरंयज १ निनोहोतावरेण्यःसदायविष्ठमन्मभिः । अग्नेदिवित्मतावचः २ आहिष्मासूनवेपितापिर्यजत्यापये । सखासख्येवरेण्यः ३ आनोबर्हीरिशादसोवरुणोमित्रोअर्यमा । सीदन्तुमनुषोयथा ४ पूर्व्यहोतरस्यनोमन्दस्वसख्यस्यच । इमाउषुश्रुधीगिरः ५ ॥ २० ॥ यच्चिद्धिशश्वतातनादेवंदेवंयजामहे । त्वेइद्धूयतेहविः ६ प्रियोनोअस्तुविश्पतिर्होतामन्द्रोवरेण्यः । प्रियाःस्वग्नयोवयम् ७ स्वग्नयोहिवार्यंदेवासोदधिरेचनः । स्वग्नयोमनामहे ८ अथानउभयेषाममृतमर्त्यानाम् । मिथःसन्तुप्रशस्तयः ९ विश्वेभिरग्नेअग्निभिरिमंयज्ञमिदंवचः । चनोधाः

सहसोयहो १० ॥ २१ ॥

अर्थं त्रयोदश शुनःशेपोग्निरन्त्यायाविश्वेदेवागायत्री अन्त्यात्रिष्टुप् ।

२७ अश्वंनत्वावारवन्तंवन्दध्याअग्निंनमोभिः । सम्राजंन्तमध्वराणाम् १ सघानःसूनुःशवसापृथुप्रगामासुशेवः । मीढ्वाँअस्माकंबभूयात् २ सनोदूराच्चासाच्चनिमर्त्यादघायोः । पाहिसदमिद्विश्वायुः ३ इममूषुत्वमस्माकंसनिंगायत्रंनव्यांसम् । अग्नेदेवेषुप्रवोचः ४ आनोभजपरमेष्वावाजेषुमध्यमेषु । शिक्षावस्वोअन्तमस्य ५ ॥ २२ ॥ विभक्तासिचित्रभानोसिन्धोरूर्मा उपाकआ । सद्योदाशुषेक्षरसि ६ यमग्नेपृत्सुमर्त्यमवावाजेषुयंजुनाः । सयन्ताशश्वतीरिषः ७ नकिरस्यसहन्त्यपर्येताकयस्यचित् । वाजोअस्तिश्रवाय्यः ८ सवाजंविश्वचर्षणिरर्वद्भिरस्तुतरुता । विप्रेभिरस्तुसनिता ९ जरावोधतद्विविड्ढिविशेवि

शेयुज्ञियाय । स्तोमँरुद्रायदृशीकम् १० ॥ २३ ॥ सनोमहाँअनिमानोधूमकेँ-
तुःपुरुश्चन्द्रः । धियेवाजायहिन्वतु ११ सरेवाँइवविश्पतिर्दैव्यःकेतुःशृणोतुनः ।
उक्थैरग्निर्बृहद्भानुः १२ नमोमहद्भ्योनमोअर्भकेभ्योनमोयुवभ्योनमआशिने-
भ्यः । यजामदेवान्यदिशक्नवामममाज्यायसःशंसमावृक्षिदेवाः १३ ॥ २४ ॥

यत्रग्रावा नव शुनःशेपः चतुर्णांइन्द्रस्ततोद्वयोरुलूखलं ततोद्वयोरुलूखलमुसलेअन्त्यायाःप्र-
जापतिर्हरिश्चन्द्रोधिपवणचर्म वाआद्याः षळनुष्टुभः ततस्तिस्रोगायत्र्यः ।

२८ यत्रग्रावापृथुबुध्नऊर्ध्वोभवतिसोतवे । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः
१ यत्रद्वाविवजघनाधिषवण्याकृता । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः २
यत्रनार्यपच्यवमुपच्यवंचशिक्षते । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ३ यत्र
मन्थांविबध्नतेरश्मीन्यमितवाइव । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ४ य

यच्चिद्धित्वंगृहेगृहउलूखलकयुज्यसे । इहद्युमत्तमंवदजयंतामिवदुन्दुभिः ५
॥ २५ ॥ उतस्मंतेवनस्पतेवातोविवात्यग्रमित् । अथोइन्द्रायपातवेसुनुसोममु-
लूखल ६ आयजीवाजसातमाताह्युच्चाविजर्भृतः । हरीइवान्धांसिवप्संता
७ तानोअद्यवनस्पतीऋष्वावृष्वेभिःसोतृभिः । इन्द्रायमधुमत्सुतम् ८ उच्छिष्टं
चम्वोर्भरसोमंपवित्रआसृज । निधेहिगोरधित्वचि ९ ॥ २६ ॥

॥ २० ॥

यच्चित्सप्त शुनःशेपइन्द्रःपङ्क्तिः ।

२१ यच्चिद्धिसत्यसोमपाअनाशस्ताइवस्मसि । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वे-
षुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ १ शिप्रिन्वाजानांपतेशचीवस्तवदंसना । आतूनइन्द्र-
शंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ २ निष्वापयामिथूदृशासस्तामबुध्य-
माने । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ ३ ससन्तुत्याअराते-

॥ २० ॥

योवोधंन्तुशूररातयः । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्त्रेषुतुवीमघ ४
समिंन्द्रगर्दभंमृणनुवन्तंपापयामुया । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्त्रे-
षुतुवीमघ ५ पतातिकुण्डृणाच्यादूरंवातोवनादधि । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वे-
षुशुभ्रिषुसहस्त्रेषुतुवीमघ ६ सर्वंपरिक्रोशंजंहिजंभयाकृकदाश्वम् । आतूनंइन्द्र-
शंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्त्रेषुतुवीमघ ७ ॥ २७ ॥

आवोद्वाविंशतिः शुनःशेप इन्द्रः अन्त्यतृचयोरश्विनावुषाश्च गायत्री
एकादशीपादनिचृत् षोळशीत्रिष्टुप् ।

३०. आवइन्द्रंक्रिविंयथावाजयन्तःशतक्रतुम् । मंहिष्ठंसिञ्चइन्दुभिः १
शतंवायःशुचीनांसहस्त्रंवासमाशिराम् । एदुनिम्नंनरीयते २ संयन्मदायशुष्मि
णएनाह्यस्योदरे । समुद्रोनव्यचोदधे ३ अयमुतेसमतसिकपोतइवगर्भधिम् ।

वचस्तच्चिंन्नओहसे ४ स्तोत्रंराधानांपतेगिर्वाहोवीरयस्यंते । विभूतिरस्तुसूनृता ५ ॥ २८ ॥ ऊर्ध्वस्तिष्ठानऊतयेस्मिन्वाजेंशतक्रतो । समन्येषुंब्रवावहै ६ योगेंयोगेतवस्तंरंवाजेंवाजेहवामहे । सखांयइन्द्रमूतयें ७ आघांगमद्यदिश्रवं-त्सहस्रिणीभिरूतिभिः । वाजेंभिरुपनोहवम् ८ अनुंप्रत्नस्यौकसोहुवेतुंविप्रतिंन-रम् । यंतेपूर्वंपिताहुवे ९ तंत्वांवयंविश्ववाराशांस्महेपुरुहूत । सखेंवसोजरितृ-भ्यः १० ॥ २९ ॥ अस्माकंशिप्रिणीनांसोमंपाःसोमपाव्नाम् । सखेंवज्रिन्त्स-खीनाम् ११ तथातदंस्तुसोमपाःसखेंवज्रिन्तथांकृणु । यथांतउश्मसीष्टये १२ रेवतीर्नःसधमादइन्द्रेंसन्तुतुविवांजाः । क्षुमन्तोयाभिर्मदेंम १३ आघत्वावान्त्म-नाप्तःस्तोतृभ्योधृष्णावियानः । ऋणोरक्षंनचक्र्योः १४ आयद्दुवंःशतक्रतवा-कामंजरितृणाम् । ऋणोरक्षंनशचींभिः १५ ॥ ३० ॥ शश्वदिन्द्रःपोप्रुथद्भिर्जि

गायनानंददि्भःशश्वंसदि्भर्धनानि । सनोहिरण्यरथंदंसनावान्त्सनःसनितासनये-
सनोदात् १६ आश्विनावश्वावत्येषायातंशवीरया । गोमद्दस्राहिरण्यवत् १७
समानयोजनोहिवांरथोदस्रावमर्त्यः । समुद्रेअश्विनेयते १८ न्य१घ्न्यस्यमूर्धनि-
चक्रंरथस्ययेमथुः । परिद्यामन्यदीयते १९ कस्तउषःकधप्रियेभुजेमर्तोअमर्त्ये ।
कंनक्षसेविभावरि २० वयंहितेअमन्मह्यान्तादापराकात् । अश्वेनचित्रेअरुषि
२१ त्वन्त्येभिरागहिवाजेभिर्दुहितर्दिवः । अस्मेरयिंनिधारय २२ ॥ ३१ ॥
इति शाकलऋक्संहितायां प्रथमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

त्वमग्नेष्टादशाङ्गिरसोहिरण्यस्तूपोग्निर्जगती अष्टमीषोळशषष्ठादशीचत्रिष्टुभः ।

३१ त्वमग्नेप्रथमोअङ्गिराऋषिर्देवोदेवानामभवःशिवःसखा । तवव्रतेकवयो-
विद्मनापसोजायन्तमरुतोभ्राजदृष्टयः १ त्वमग्नेप्रथमोअङ्गिरस्तमःकविर्देवा-

नांपरिभूपसिव्रतम् । विभुर्विश्वस्मैभुवनायमेधिरोद्विमाताशयुःकतिधाचिदायवे
२ त्वमग्नेप्रथमोमातरिश्वनआविर्भवसुक्रतूयाविवस्वते । अरेजेतांरोदसीहोतृवूर्ये
संघ्रोभारमयजोमहोवसो ३ त्वमग्नेमनवेद्यामवाशयःपुरूरवसेसुकृतेसुकृत्तरः ।
श्वात्रेणयत्पित्रोर्मुच्यसेपर्यात्वापूर्वमनयन्नापरंपुनः ४ त्वमग्नेवृषभःपुष्टिवर्धनउ-
द्यतस्रुचेभवसिश्रवाय्यः । यआहुतिंपरिवेदावषट्कृतिमेकायुरग्रेविशआविवास-
सि ५ ॥ ३२ ॥ त्वमग्नेवृजिनवर्तनिंनरंसक्मन्पिपर्षिविदथेविचर्षणे । यःशूर-
सातापरितक्म्येधनेदभ्रेभिश्चित्समृताहंसिभूयसः ६ त्वंतमग्नेअमृतत्वउत्तमेमर्तं-
दधासिश्रवसेदिवेदिवे । यस्तातृषाणउभयायजन्मनेमयःकृणोषिप्रयआचसूरये
७ त्वंनोअग्नेसनयेधनानांयशसंकारुंकृणुहिस्तवानः । ऋध्यामकर्मापसानवे-
नदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः ८ त्वंनोअग्नेपित्रोरुपस्थआदेवोदेवेष्वनवद्यजागृ-

वि: । तनूकृद्बोधिप्रमतिश्चकारवेत्वंकल्याणवसुविश्वमोपिपे १ त्वमग्नेप्रमं-
तिस्त्वंपितासिनस्त्वंवयस्कृत्तवंजामयोवयम् । सन्त्वारायःशतिनःसंसंहस्रिणः
सुवीरंयन्तिव्रतपामदाभ्य १० ॥ ३३ ॥ त्वामग्नेप्रथममायुमायवेदेवाअकृण्वन्नहु-
षस्यविश्पतिम् । इळामकृण्वन्मनुषस्यशासनींपितुर्यत्पुत्रोममकस्यजायते ११
त्वंनोअग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्चवन्द्य । त्रातातोकस्यतनयेगवामस्य
निमेषंरक्षमाणस्तवव्रते १२ त्वमग्नेयज्यवेपायुरन्तरोनिषङ्गायचतुरक्षइध्यसे ।
योरातहव्योवृकायधायसेकीरेश्चिन्मन्त्रंमनसावनोषितम् १३ त्वमग्नउरुशंसा-
यवाघतेस्पार्हंयद्रेक्णःपरमंवनोषितत्।आध्रस्यचित्प्रमतिरुच्यसेपिताप्रपाकंशा-
स्सिप्रदिशोविदुष्टरः १४ त्वमग्नेप्रयतदक्षिणंनरंवर्मेवस्यूतंपरिपासिविश्वतः ।
स्वादुक्षद्मायोवसतौस्योनकृज्जीवयाजंयजतेसोपमादिवः १५ ॥ ३४ ॥ इमा-

मंग्नेशरणिंमीमृषोनङ्गमंध्वांनुंयमगांमदूरात् । आपिःपिताप्रमंतिःसोम्या-
नांभूमिंरस्यृषिकृन्मर्त्यांनाम् १६ मनुष्वदंग्नेअङ्गिरस्वदंङ्गिरोययातिवत्सदंनेपू-
र्ववच्छुचे । अच्छंयाह्यावंहादैव्यंजनमासांदयबर्हिषियक्षिंचप्रियम् १७ एतेनां-
ग्नेब्रह्मणावावृधस्वशक्तींवायत्तेचकृमाविदावां । उतप्रणेंष्यभिवस्योंअस्मान्त्सं-
नंःसृजसुमत्यावाजंवत्या १८ ॥ ३५ ॥

इन्द्रस्य पञ्चदश हिरण्यस्तूपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्रंस्यनुवीर्यांणिप्रवोंचंयानिंचकारंप्रथमानिंवज्री । अहन्नहिमन्वप-
स्ततर्दप्रवक्षणांअभिनत्पर्वंतानाम् १ अहन्नहिंपर्वंतेशिश्रियाणन्त्वष्टांस्मैवज्रंस्व-
र्यन्ततक्ष । वाश्राइंवधेनवःस्यन्दंमानाअञ्जंःसमुद्रमवंजग्मुरापंः २ वृषायमाणोवृं-
णीतसोमंत्रिकंद्रुकेष्वपिवत्सुतस्यं । आसायंकंमघवांदत्तवज्रमहंन्नेनम्प्रथमजाम

हींनाम् ३ यदिन्द्राहन्प्रथमजामहीनामान्मायिनामर्मिनाःप्रोतमायाः । आत्सूर्यं
जनयन्द्यामुषासंतादीत्नाशत्रुंनकिलाविवित्से ४ अहन्वृत्रंवृत्रतरंव्यंसमिन्द्रो
वज्रेणमहृतावधेन । स्कन्धांसीवकुलिशेनाविवृक्णाहिःशयतउपपृक्पृथिव्याः
५ ॥ ३६ ॥ अयोद्धेवदुर्मदआहिजुह्वेमहावीरंतुविबाधमृजीषम् । नातारीदस्य-
समृतिंवधानांसंरुजानाःपिपिषइन्द्रशत्रुः ६ अपादहस्तोअपृतन्यदिन्द्रमास्य-
वज्रमधिसानौजघान । वृष्णोवध्रिःप्रतिमानंबुभूषन्पुरुत्रावृत्रोअशयद्व्यस्तः ७
नदन्नभिन्नमंमुयाशयानम्मनोरुहाणाअतियन्त्यापः । याश्चिद्वृत्रोमहिनापर्यतिष्ठ-
त्तासामहिःपत्सुतःशीर्बभूव ८ नीचावयाअभवद्वृत्रपुत्रेन्द्रोअस्याअववधर्जभार ।
उत्तरासूरधरःपुत्रआसीद्दानुःशयेसहवत्सानधेनुः ९ अतिष्ठन्तीनामनिवेशना-

नाकाष्ठानांमध्येनिहितंशरीरम् । वृत्रस्यंनिण्यंविचरन्त्यापोदीर्घंतमआशयदि-
न्द्रशत्रुः १० ॥ ३७ ॥ दासपत्नीरहिगोपाअतिष्ठन्निरुद्धाआपःपणिनेवगावः ।
अपांबिलमपिहितंयदासीद्वृत्रंजघन्वाँअपतद्ववार ११ अश्व्योवारोअभवस्त-
दिन्द्रसृकेयत्त्वाप्रत्यहन्देवएकः । अजयोगाअजयःशूरसोममवासृजःसर्तवेसप्त-
सिन्धून् १२ नास्मैविद्युन्नतन्यतुःसिषेधनयामिहमकिरद्धादुनिंच । इन्द्रश्चयद्यु-
युधातेअहिश्चोतापरीभ्योमघवाविजिग्ये १३ अहेर्यातारंकमपश्यइन्द्रहृदियत्ते-
जघ्नुषोभीरगच्छत् । नवचयन्नवतिंचस्रवन्तीःश्येनोनभीतोअतरोरजांसि १४
इन्द्रोयातोवसितस्यराजाशमस्यचशृङ्गिणोवज्रबाहुः । सेदुराजाक्षयतिचर्षणी-
नामरान्ननेमिःपरिताबभूव १५ ॥ ३८ ॥ इति शा०र्क्० प्रथमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

एतत्त्रिंशद्द्वादशाश्विनंनवम्यन्त्येत्रिष्टुभौद्वयाम्येकादशरात्रिंनवमीजगत्याद्याचसालिङ्गोक्तदे-
वतपादाश्मवोर्विंशतिः कण्वोघौरआग्नेयंप्रागायमूर्ध्वऊषुणौष्यौकौळंपश्चोनामारुतंहिगायत्रंतुकद्धमयद्द-
शमागाथंतृत्तिप्रगाथौ ब्राह्मणस्पत्यंयंरक्षन्तिनववरुणामित्रार्यम्णामध्येतृचआदित्येभ्योगायत्रंहिसंपूप-
न्दशपौष्णंकद्रुद्रायनवरौद्रंतृतीयामैत्रावरुणीचान्त्यस्तृचः सौम्योन्त्यानुष्टुबथेपळूनामस्कण्वः काण्वआ-
ग्नेयंतुमागाथमाद्योष्टृचोश्व्युपसांचत्वमग्नेदशानुष्टुभमर्धर्चोन्त्योदैवएपोपञ्चोनाश्विनंतुगायत्रम् ॥ ३ ॥

एतायामेति पञ्चदश हिरण्यस्तूपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ एतायामोपंगव्यन्तइन्द्रमस्माकंसुप्रमतिंवावृधाति । अनामृणःकुवि-
दादस्यरायोगवांकेतंपरमावर्जतेनः १ उपेदहंधनदामप्रतीतंजुष्टांनश्येनोवसु-
तिंपताामि । इन्द्रंनमस्यन्नुपमेभिरर्कैर्यःस्तोतृभ्योहव्योअस्तियामन् २ निस-
र्वसेनइषुधींरसक्तसमर्योगाअजातियस्यवष्टि । चोष्कूयमाणइन्द्रभूरिवाममंमाप-

णिभूँरस्मदाधिप्रवृद्ध ३ वधीर्हिदस्युंधनिनंघनेनँएकश्चरन्नुपशाकेभिरिन्द्र । धनोरधिविषुणक्तेव्यायन्नयज्वानःसनकाःप्रेतिमीयुः ४ पराचिच्छीर्षाववृजुस्त-इन्द्रायज्वानोयज्वभिःस्पर्धमानाः । प्रयद्दिवोहरिवःस्थातरुग्रनिरव्रताँअधमोरो-दस्योः ५॥ १॥ अयुयुत्सन्ननवद्यस्यसेनामयातयन्तक्षितयोनवग्वाः । वृषायुधो-नवध्रयोनिरष्टाःप्रवद्भिरिन्द्राच्चितयन्तआयन् ६ त्वमेतान्रुदतोजक्षतश्चायोधयो-रजसइन्द्रपारे । अवादहोदिवआदस्युमुच्चाप्रसुन्वतःस्तुवतःशंसमावः ७ चक्रा-णासःपरीणहंपृथिव्याहिरण्येनमणिनाशुम्भमानाः । नहिन्वानासस्तितिरुस्त-इन्द्रंपरिस्पशोअदधात्सूर्येण ८ परियदिन्द्ररोदसीउभेअबुभोजीर्महिनाविश्वतः सीम् । अमन्यमानाँअभिमन्यमानैर्निर्ब्रह्मभिरधमोदस्युमिन्द्र ९ नयेदिवःपृथि-व्याअन्तमापुर्नमायाभिर्धनदांपर्यभूवन् । युजंवज्रंवृषभश्चक्रइन्द्रोनिर्ज्योति-

ता॒तमं॑स्रो॒गा अ॑दुक्षत् १० ॥ २ ॥ अनु॑स्व॒धाम॑क्षर॒न्नापो॑ अ॒स्यावर्धत॒ मध्य॒ आ ना॒व्या॑नाम् । स॒ध्री॒चीने॑न॒ मन॑सा॒ तमिन्द्र॒ ओजि॑ष्ठेन॒ हन्म॑नाहन्न॒भि द्यून् ११ न्या॑विध्यदिली॒बिश॑स्य दृ॒ळ्हा वि शृ॒ङ्गिण॑मभिन॒च्छुष्ण॒मिन्द्रः॑ । याव॒त्तरो॑ मघव॒न्याव॒दोजो॒ वज्रे॑ण॒ शत्रु॑मवधीः पृत॒न्युम् १२ अ॒भि सि॒ध्मो अ॑जिगादस्य॒ शत्रू॒न्वि ति॒ग्मेन॑ वृष॒भेणा॒ पुरो॑ऽभेत् । सं वज्रे॑णासृजद्वृ॒त्रमिन्द्रः॒ प्र स्वां म॒तिम॑तिर॒च्छाश॑दानः १३ आवः॒ कुत्स॑मिन्द्र॒ यस्मि॑ञ्चा॒कन्प्रावो॒ युध्य॑न्तं वृष॒भं दश॑द्युम् । श॒फच्यु॑तो रे॒णुर्न॑क्षत॒ द्यामुच्छ्वै॑त्रे॒यो नृ॒षाह्या॑य तस्थौ १४ आवः॒ शमं॑ वृष॒भं तुग्र्या॑सु क्षेत्रजे॒षे म॑घव॒ञ्छ्वित्र्यं॒ गाम् । ज्योक्चि॒दत्र॑ तस्थि॒वांसो॑ अक्रञ्छत्रूय॒तामध॑रा॒ वेद॑नाकः १५ ॥ ३ ॥

त्रिश्चिद्द्वादश हिरण्यस्तूपोऽश्विनौ जगती नवमीद्वादश्यौ त्रिष्टुभौ ।

३४ त्रिश्चि॑न्नो अ॒द्या भ॑वतं नवेदसा वि॒भुर्वां॒ याम॑ उ॒त रा॒तिर॑श्विना । यु॒वोर्हि य॒न्त्रं

हिम्येवृवासंसोभ्यायंसेन्यांभवतंमनीषिभिः १ त्रयःपवयोमधुवाहनेरथेसोमं-
स्यवेनामनुविश्वइद्विदुः । त्रयःस्कंभासःस्कभितासआरभेत्रिर्नक्तंयाथस्त्रिर्वश्वि-
नादिवा २ समानेअहन्त्रिरवद्यगोहनात्रिरद्ययज्ञंमधुनामिमिक्षतम् । त्रिर्वा-
जवतीरिषोअश्विनायुवंदोषाअस्मभ्यमुषसश्चपिन्वतम् ३ त्रिर्वर्तियातंत्रिरनुव्र-
तेजनेत्रिःसुप्राव्येत्रेधेवशिक्षतम् । त्रिर्नान्द्यंवहतमश्विनायुवंत्रिःपृक्षोअस्मेअक्ष-
रेवपिन्वतम् ४ त्रिर्नोरयिंवहतमश्विनायुवंत्रिर्देवतातात्रिरुतावतंधियः । त्रिस्सौ-
भगत्वंत्रिरुतश्रवांसिनस्त्रिष्ठंवांसूरेदुहितारुहद्रथम् ५ त्रिर्नोअश्विनादिव्यानि-
भेषजात्रिःपार्थिवानित्रिरुदत्तमद्भ्यः । ओमानंशंयोर्ममकायसूनवेत्रिधातुशर्म-
वहतंशुभस्पती ६ ॥ ४ ॥ त्रिर्नोअश्विनायजतादिवेदिवेपरित्रिधातुपृथिवीम-
शायतम् । तिस्रोनासत्यारथ्यापरावतआत्मेववातःस्वसराणिगच्छतम् ७ त्रि-

राश्विनासिन्धुभिःसप्तमातृभिस्त्रयआहावास्त्रेधाहविष्कृतम् । तिस्रःपृथिवीरुप-
रिप्रवादिवोनाकंरक्षेथेद्युभिरक्तुभिर्हितम् ८ क १ त्रीचक्रात्रिवृतोरथस्यक १ त्रयो-
वन्धुरोयेसनीळाः । कदायोगोवाजिनोरासभस्ययेनयज्ञंनासत्योपयाथः ९ आना
सत्यागच्छतंहूयतेहविर्मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिः । युवोर्हिपूर्वंसवितोपसोर-
थमृतायचित्रंघृतवन्तमिष्यति १० आनासत्यात्रिभिरेकादशैरिहदेवेभिर्यातंमधु-
पेयमश्विना । प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधतंद्वेषोभवतंसचाभुवा ११ आ-
नोअश्विनात्रिवृतारथेनार्वाञ्चंरयिंवहतंसुवीरम् । शृण्वन्तावामवसेजोहवीमि-
वृधेचनोभवतंवाजसातौ १२ ॥ ५ ॥

ह्वयाम्येकादश हिरण्यस्तूपःसविता आद्यालिङ्गोक्तदैवतपादा आ-
द्यानवमीचजगत्यौ शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

३५ ह्वयाम्यग्निंप्रथमंस्वस्तयेह्वयामिमित्रावरुणाविहावसे । ह्वयामिरात्री-

जगतोनिवेशर्नीह्वयामिदेवंसवितारमूतये १ आकृष्णेनरजसावर्तमानोनिवे-
शयन्नमृतंमर्त्यंच । हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् २ या-
तिदेवःप्रवतायात्युद्वतायातिशुभ्राभ्यांयजतोहरिभ्याम् । आदेवोयातिसवितापं-
रावतोपविश्वादुरितावाधमानः ३ अभीवृतंकृशनैर्विश्वरूपंहिरण्यशम्यंयज-
तोबृहन्तम् । आस्थाद्रथंसविताचित्रभानुःकृष्णारजांसितविषींदधानः ४ वि-
जनाञ्छ्यावाःशितिपादोअख्यन्रथंहिरण्यप्रउगंवहन्तः । शश्वद्विशःसवितुर्दैव्य-
स्योपस्थेविश्वाभुवनानितस्थुः ५ तिस्रोद्यावःसवितुर्द्वाउपस्थाँएकायमस्यभुव-
नेविराषाट् । आणिंनरथ्यममृताधितस्थुरिहब्रवीतुयउतच्चिकेतत् ६ ॥ ६ ॥ विसु-
पर्णोअन्तरिक्षाण्यख्यद्गभीरवेपाअसुरःसुनीथः । क्वेदानींसूर्यःकश्चिकेतकतमां-
द्यांरश्मिरस्याततान ७ अष्टौव्यख्यत्ककुभःपृथिव्यास्त्रीधन्वयोजनासप्तसिन्धूं-

न्। हिरण्याक्षःसंवितादेवआगाद्दधद्रत्नादाशुषेवार्याणि ८ हिरण्यपाणिःसविता-
विचर्षणिरुभेद्यावापृथिवीअन्तरीयते । अपामीवांबाधतेवेतिसूर्यमभिकृष्णेनर-
जसाद्यामृणोति ९ हिरण्यहस्तोअसुरःसुनीथःसुमृळीकःस्ववाँयात्वर्वाङ् । अप-
सेधन्रक्षसोयातुधानानस्थाद्देवःप्रतिदोषंगृणानः १० येतेपन्थाःसवितःपूर्व्या-
सोरेणवःसुकृताअन्तरिक्षे । तेभिर्नोअद्यपथिभिःसुगेभीरक्षाचनोअधिचब्रूहिदेव
११ ॥ ७ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ ७ ॥

मन्त्रोविंशतिर्घोरः कण्वोग्निःऊर्ध्वऊष्वितिद्वेयूपदेवताके

प्रागाथम् (अयुजोबृहत्यःयुजःसतोबृहत्यः) ।

३६ प्रवोयह्वंपुरूणांविशांदेवयतीनाम् । अग्निंसूक्तेभिर्वचोभिरीमहेयंसीमि-
दन्यईळते १ जनासोअग्निंदधिरेसहोवृधंहविष्मन्तोविधेमते । सत्वंनोअद्यसु-

मनांइहाविताभवावाजेषुसन्त्य २ प्रत्वांदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । महस्ते-
सतोविचरन्त्यर्चयोदिविस्पृशन्तिभानवः ३ देवासंस्त्वावरुणोमित्रोअर्यमासं-
दूतंप्रत्नमिन्धते । विश्वंसोअग्नेजयातित्वयाधनंयस्तेददाशमर्त्यः ४ मन्द्रोहोता-
गृहपतिरग्नेदूतोविशामसि । त्वेविश्वासङ्गतानिव्रताध्रुवायानिदेवाअकृण्वत ५
॥ ८ ॥ त्वेइदंग्नेसुभगेयविष्ठ्यविश्वमाहूयतेहविः । सत्वंनोअद्यसुमनाउताप-
रंयक्षिदेवान्त्सुवीर्या ६ तंघेमित्थानमस्विनउपस्वराजमासते । होत्राभिरग्निं-
मनुषःसमिन्धतेतितिर्वांसोअतिस्रिधः ७ घ्नन्तोवृत्रमतरन्रोदसीअपउरुक्षयायच-
क्रिरे । भुवत्कण्वेवृषाद्युम्न्याहुतःक्रन्ददश्वोगविष्टिषु ८ संसीदस्वमहाँअसिशोचं-
स्वदेववीतमः । विधूममग्नेअरुषंमियेध्यसृजप्रशस्तदर्शतम् ९ यन्त्वादेवासो-
मनंवेदधुरिहयजिष्ठंहव्यवाहन । यंकण्वोमेध्यातिथिर्धनस्पृतंयंवृषायमुपस्तुतः

१० ॥ १ ॥ यमग्निंमेध्यातिथिःकण्वईधऋतादधि । तस्यप्रेषोदीदियुस्तमि-
माऋचस्तमग्निंवर्धयामसि ११ रायस्पूर्धिस्वधावोस्तिहितग्नेदेवेष्वाप्यम् । त्वं
वाजस्यश्रुत्यस्यराजसिसनोमृळमहाँअसि १२ ऊर्ध्वऊषुणऊतयेतिष्ठादेवोनस-
विता । ऊर्ध्वोवाजस्यसनितायदञ्जिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे १३ ऊर्ध्वोनःपाह्यंह-
सोनिकेतुनाविश्वंसमत्रिणंदह । कृधीनऊर्ध्वाञ्चरथायजीवसेविदादेवेषुनोदुवः
१४ पाहिनोअग्नेरक्षसःपाहिधूर्तेरराव्णः । पाहिरीषतउतवाजिघांसतोबृहद्भानो-
यविष्ठ्य १५ ॥ १० ॥ घनेवविष्वग्विजह्यराव्णस्तपुर्जम्भयोअस्मध्रुक् । योम-
र्त्यःशिशीतेअत्यक्तुभिर्मानःसरिपुरीशत १६ अग्निर्वव्नेसुवीर्यमग्निःकण्वायसौ-
भगम् । अग्निःप्रावन्मित्रोतमेध्यातिथिमग्निःसाताउपस्तुतम् १७ अग्नि-
नातुर्वशंयदुंपरावतउग्रादेवंहवामहे । अग्निर्नयन्नववास्त्वंबृहद्रथंतुर्वीतिंदस्यवेस-

हः १८ नित्यामग्निमनुद्दिवुज्योतिर्जनायशश्वते । दीदेथुकण्वंऋतजातउक्षितोयंनमस्यन्तिकृष्टयः १९ त्वेपासोअग्नेरमवन्तोअर्चयोभीमासोनप्रतीतये । रक्षस्विनःसदमिद्यातुमावतोविश्वंसमत्रिणंदह २० ॥ ११ ॥

क्रीळं पञ्चोना कण्वोमहतोगायत्री ।

३७ क्रीळंवःशर्धोमारुतमनर्वाणंरथेशुभम् । कण्वाअभिप्रगायत १ येपृषतीभिर्ऋष्टिभिःसाकंवाशीभिरञ्जिभिः । अजायन्तस्वभानवः २ इहेवशृण्वएषांकशाहस्तेषुयद्वदान् । नियामञ्चित्रमृञ्जते ३ प्रवःशर्धायघृष्वयेत्वेषद्युम्नायशुष्मिणे । देवत्तंब्रह्मगायत ४ प्रशंसागोष्वघ्न्यंक्रीळंयच्छर्धोमारुतम् । जम्भेरसस्यवावृधे ५ ॥ १२ ॥ कोवोवर्षिष्ठआनरोदिवश्चग्मश्चधूतयः । यत्सीमन्तंनधूनुथ ६ निवोयामायमानुषोदध्रउग्रायमन्यवे । जिहीतपर्वतोगिरिः ७ येषामज्मेषुपृथि-

वीजुंजुर्वांईंचविश्पतिः । भियायामेंषुरेजते ८ स्थिरंहिजानमेषांवयोमातुर्निरेतवे । यत्सीमनुंद्विताशवः ९ उदुत्येसूनवोगिरःकाष्ठाअज्मेष्वत्नत । वाश्राअभिज्ञुयातवे १० ॥१३॥ त्यंचिंद्घादीर्घंपृथुंमिहोनपातममृध्रम् । प्रच्यावयन्तियामंभिः ११ मरुतोयद्धवोबलंजनाँअचुच्यवीतन । गिरीँरचुच्यवीतन १२ यद्धयान्तिमरुतःसंहब्रुवतेध्वन्ना । शृणोतिकश्चिदेषाम् १३ प्रयातशीभमाशुभिःसन्तिकण्वेषुवोदुवः । तत्रोषुमादयाध्वै १४ अस्तिहिष्मामदायवःस्मसिष्मावयमेषाम् । विश्वंचिदायुर्जीवसे १५ ॥ १४ ॥

कद्ध पञ्चदश कण्वोमरुतोगायत्री ।

३८ कद्धनूनंकधप्रियःपितापुत्रंनहस्तयोः । दधिध्वेवृक्तबर्हिषः १ क्वनूनंकद्वोअर्थंगन्तादिवोनपृथिव्याः । क्ववोगावोनरण्यन्ति २ क्ववःसुम्नानव्यांसिमरुतःक्व-

सुवि॒ता। क्वो॒ ३ विश्वा॑नि॒सौभ॑गा ३ यद्यू॒यंपृ॑श्निमातरो॒मर्ता॑स॒ःस्यात॑न । स्तो॒-
ता॒वो॑अ॒मृत॑ःस्यात् ४ मावो॑मृ॒गोनयव॑सेजरि॒ताभू॒दजो॑ष्यः । प॒थाय॒मस्य॑गा॒दुप॑-
५ ॥ १५ ॥ मोषु॒णःपरा॑परा॒निर्ऋ॑तिर्दु॒र्हणा॑वधीत् । प॒दीष्ट॒तृष्ण॑यास॒ह ६ स॒त्यं-
त्वे॒षाअम॑वन्तो॒धन्व॑ञ्चि॒दारु॒द्रिया॑सः । मिहं॑कृण्वन्त्यवा॒ताम् ७ वा॒श्रेव॑वि॒द्युन्मि॑-
माति व॒त्संनमा॒तासि॑षक्ति । यदे॑षांवृ॒ष्टिरस॑र्जि ८ दिवा॑चि॒त्तम॑ःकृण्वन्तिप॒र्जन्ये॑-
नोदवा॒हेन॑ । यत्पृ॑थि॒वींव्यु॒न्दन्ति॑ ९ अध॑स्व॒नान्म॒रुता॒विश्व॒मास॑द्म॒पार्थि॑वम् । अ-
रे॑जन्त॒प्रमानु॑षाः १० ॥ १६ ॥ मरु॑तोवीळुपा॒णिभि॑श्चि॒त्रारोध॑स्वती॒रनु॑ । या॒ते-
मखि॑द्रयामभिः ११ स्थि॒रावः॑सन्तु॒नेमयो॒रथा॒अश्वा॑सएषाम् । सुसं॑स्कृताअ॒भी-
शवः १२ अच्छा॑वदा॒तना॑गि॒राज॒रायै॒ब्रह्म॑ण॒स्पति॑म् । अ॒ग्निंमि॒त्रंनद॑र्श॒तम् १३
मि॒मी॒हिश्लोक॑मा॒स्ये॑प॒र्जन्य॑इवततनः । गाय॑गाय॒त्रमु॒क्थ्य॑म् १४ वन्द॑स्व॒मारु॑-

तंगुणंत्वेयंपनस्युमर्किणंम् । अस्मेवृद्धाअंसन्निह १५ ॥ १७ ॥

अयदश कण्वोमरुतःभागाथम् ।

२१ प्रयदित्थापरावतःशोचिर्नमानमस्यथ । कस्यक्रत्वामरुतःकस्यवर्पसा-
कंयाथकंहधूतयः १ स्थिरावःसन्त्वायुधापराणुदेवीळूउतप्रतिष्कभे।युष्माकमस्तुत
विषीपनीयसीमामर्त्यस्यमायिनः २ पराहयत्स्थिरंहथनरोवर्तयथागुरु । वियाथ-
नवनिनःपृथिव्याव्याशाःपर्वतानाम् ३ नहिवःशत्रुर्विविदेअधिद्यविनभूम्यां-
रिशादसः । युष्माकमस्तुतविषीतनायुजारुद्रासोनूचिदाधृषे ४ प्रवेपयन्तिपर्व-
तान्विविञ्चन्तिवनस्पतीन् । प्रोआरतमरुतोदुर्मदाइवदेवासःसर्वयाविशा ५
॥ १८ ॥ उपोरथेषुपृषतीरयुग्ध्वंप्रष्टिर्वहतिरोहितः । आवोयामायपृथिवीचिद-
श्रोदबीभयन्तमानुषाः ६ आवोमक्षूतनायकंरुद्राअवोवृणीमहे । गन्तानूनंनोवसा-

यथागुरेत्थाकण्वायबिभ्युषे ७ युष्मेषितोमरुतोमर्त्येषितआयोनोअभ्वईषते । वितंयुयोतशवसाव्योजसावियुष्माकाभिरूतिभिः ८ असामिहिप्रयज्यवःकण्वं ददप्रचेतसः । असामिभिर्मरुतआनऊतिभिर्गन्तावृष्टिंनविद्युतः ९ असाम्योजो बिभृथासुदानवोसामिधूतयःशवः । ऋषिद्विषेमरुतःपरिमन्यवइषुंनसृजतद्वि-षम् १० ॥ ११ ॥

उत्तिष्ठाष्टौ कण्वोब्रह्मणस्पतिः प्रागाथम् ।

४० उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयन्तस्त्वेमहे । उपप्रयन्तुमरुतःसुदानवइन्द्रप्राशू-र्भवासचा १ त्वामिद्धिसहसस्पुत्रमर्त्यउपब्रूतेधनेहिते । सुवीर्यंमरुतआस्वश्व्यं-दधीतयोवआचके २ प्रैतुब्रह्मणस्पतिःप्रदेव्येतुसूनृता । अच्छावीरंनर्यंपङ्क्तिरा-धसंदेवायज्ञंनयन्तुनः ३ योवाघतेददातिसूनरंवसुसधत्तेअक्षितिश्रवः । तस्मा इ-

ळांसुवीरामायंजामहेसुप्रतूर्तिमनेहसंम् ४ प्रनूनंब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रंवदत्युक्थ्यंम् । यस्मिन्निन्द्रोवरुणोमित्रोअर्यमादेवाओकांसिचक्रिरे ५ ॥ २० ॥ तमिद्वोचेमा विदथेषुशंभुवंमन्त्रंदेवाअनेहसंम् । इमांचवाचंप्रतिहर्यथानरोविश्वेद्वामावोअ-श्नवत् ६ कोदेवयन्तमश्नवज्जनंकोवृक्तबर्हिषम् । प्रप्रदाश्वान्पुस्त्याभिरस्थिता-न्तर्वावत्क्षयंदधे ७ उपक्षत्रंपृञ्चीतहन्तिराजभिर्भयेचित्सुक्षितिंदधे । नास्यवर्ता नतरुतामहाधनेनार्भेअस्तिवज्रिणः ८ ॥ २१ ॥

यंरक्षन्तिनव कण्वोवरुणमित्रार्यमणःसुगःपन्थेतितृचस्यादित्यागायत्री ।

४१ यंरक्षन्तिप्रचेतसोवरुणोमित्रोअर्यमा । नूचित्सदंभ्यतेजनः १ यंबाहु-तेवपिप्रतिपान्तिमर्त्यंरिषः । अरिष्टःसर्वएधते २ विदुर्गाविद्विषःपुरोघ्नन्तिराजा-नएषाम् । नयन्तिदुरितातिरः ३ सुगःपन्थाअनृक्षरआदित्यासऋतंयते । ना-

त्रांवरूथादोअस्तिवः ४ यंयज्ञंनयथानरआदित्याऋजुनापथा । प्रवःसधीतयेनशत् ५ ॥ २२ ॥ सरत्नंमर्त्योवसुविश्वंतोकमुतत्मना । अच्छागच्छत्यस्तृतः ६ कथा-रांधामसखायःस्तोमंमित्रस्यार्यम्णः । महिप्सरोवरुणस्य ७ मावोघ्नन्तंमाश-पन्तंप्रतिवोचेदेवयन्तम् । सुम्नैरिद्वआविवासे ८ चतुरश्चिद्ददमानाद्बिभीयादा निधातोः । नदुरुक्तायस्पृहयेत् ९ ॥ २३ ॥

संपूषन् दश काण्वः पूषा गायत्री ।

४२ संपूषन्नध्वनस्तिरव्यंहोविमुचोनपात् । सक्ष्वादेवप्रणस्पुरः १ योनःपूषन्नघोवृकोदुःशेवआदिदेशति । अपस्मतंपथोजहि २ अपत्यंपरिपन्थिनंमुषीवाणंहुरश्चितम् । दूरमधिस्रुतेरज ३ त्वंतस्यद्वयाविनोघशंसस्यकस्यचित् । पदाभितिष्ठतपुषिम् ४ आतत्तेदस्रमन्तुमःपूषन्नवोवृणीमहे । येनपितॄनचोदयः

५ ॥ २४ ॥ अधानोविश्वसौभगहिरण्यवाशीमत्तम । धनानिसुषणाकृधि ६ अतिनःसश्चतोनयसुगानःसुपथाकृणु । पूषन्निहक्रतुंविदः ७ अभिसूयवसंनय नवज्वारोअध्वने । पूषन्निहक्रतुंविदः ८ शग्धिपूर्धिप्रयंसिचशिशीहिप्रास्युदरं- म् । पूषन्निहक्रतुंविदः ९ नपूषणंमेथामसिसूक्तैरभिगृणीमसि । वसूनिदस्म- मीमहे १० ॥ २५ ॥

कद्रुद्राय नव कण्वोरुद्रः तृतीयायामित्रावरुणौ अन्त्यतृचस्य सोमोगायत्री अन्त्यानुष्टुप् ।

४३ कद्रुद्रायप्रचेतसेमीळ्हुष्टमायतव्यसे । वोचेमशन्तमंहृदे १ यथानोअ- दितिःकरत्पश्वेनृभ्योयथागवे । यथातोकायरुद्रियम् २ यथानोमित्रोवरुणोय- थारुद्रश्चिकेतति । यथाविश्वेसजोषसः ३ गाथपतिंमेधपतिंरुद्रंजलाषभेषजम् । तच्छंयोःसुम्नमीमहे ४ यःशुक्रइवसूर्योहिरण्यमिवरोचते । श्रेष्ठोदेवानावसुः ५

॥ २६ ॥ शंनःकरत्यर्वतेसुगंमेषायमेष्यै । नृभ्योनारिभ्योगवे ६ अस्मेसोम श्रियमधिनिधेहिशतस्यनृणाम् । महिश्रवस्तुविनृम्णम् ७ मानःसोमपरिवाधोमारातयोजुहुरन्त । आनइन्दोवाजेभज ८ यास्तेप्रजाअमृतस्यपरस्मिन्धामन्नृतस्य । मूर्धानाभासोमवेनआभूषन्तीःसोमवेदः ९ ॥ २७॥ इति शाकलके शाखासंहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ ८ ॥

अथ चतुर्दश काण्वः प्रस्कण्वोऽग्निराद्ययोरश्विनावुषाश्च प्रागाथम् ।

४४ अग्नेविवस्वदुषसश्चित्रंराधोअमर्त्य । आदाशुषेजातवेदोवहात्वमद्यादेवाँउषर्बुधः १ जुष्टोहिदूतोअसिहव्यवाहनोग्नेरथीरध्वराणाम् । सजूरश्विभ्यामुषसासुवीर्यमस्मेधेहिश्रवोबृहत् २ अद्यादूतंवृणीमहेवसुमग्निंपुरुप्रियम् । धूमकेतुंभाऋजीकंव्युष्टिषुयज्ञानामध्वरश्रियम् ३ श्रेष्ठंयविष्ठमतिथिंस्वाहुतंजुष्टं

जनायत्राशुवे । देवाँअच्छायातवेजातवेदसमग्निमीळेव्युष्टिषु ४ स्तविष्यामि त्वामहंविश्वस्यामृतभोजन । अग्नेत्रातारममृतंमियेध्ययजिष्ठंहव्यवाहन ५ ॥ २८ ॥ सुशंसोबोधिगृणतेयविष्ठ्यमधुजिह्वःस्वाहुतः । प्रस्कण्वस्यप्रतिरन्नायुर्जीवसेनमस्यादैव्यंजनम् ६ होतारंविश्ववेदसंसंहित्वाविशइन्धते । सआवह पुरुहूतप्रचेतसोग्नेदेवाँइहद्रवत् ७ सवितारमुषसमश्विनाभगमग्निंव्युष्टिषुक्षपः । कण्वासस्त्वासुतसोमासइन्धतेहव्यवाहंस्वध्वर ८ पतिर्ह्यध्वराणामग्नेदूतोविशामसि । उषर्बुधआवहसोमपीतयेदेवाँअद्यस्वर्दृशः ९ अग्नेपूर्वाअनूषसोविभावसोदीदेथविश्वदर्शतः । असिग्रामेष्ववितापुरोहितोसियज्ञेषुमानुषः ॥ १० ॥ २९ ॥ नित्वायज्ञस्यसाधनमग्नेहोतारमृत्विजम् । मनुष्वद्देवधीमहिप्रचेतसंजीरंदूतममर्त्यम् ११ यद्देवानांमित्रमहःपुरोहितोन्तरोयासिदूत्यम् । सिन्धोरिव

प्रस्वनितासऊर्मयोऽग्नेभ्राजन्तेअर्चयः १२ श्रुधिश्रुत्कर्णवह्निभिर्देवैरग्नेसयावभिः
। आसीदन्तुबर्हिषिमित्रोअर्यमाप्रातर्यावाणोअध्वरम् १३ शृण्वन्तुस्तोमंमरु
तःसुदानवोऽग्निजिह्वाऋतावृधः । पिबन्तुसोमंवरुणोधृतव्रतोऽश्विभ्यामुषसासजूः
१४ ॥ ३० ॥

त्वमग्ने दश प्रस्कण्वोऽग्निः अन्त्योर्धर्चोदेवः अनुष्टुप् ।

४५ त्वमग्नेवसूँरिहरुद्राँआदित्याँउत । यजास्वध्वरंजनंमनुजातंघृतप्रुषम्
१ श्रुष्टीवानोहिदाशुषेदेवाअग्नेविचेतसः । तान्रोहिदश्वगिर्वणस्त्रयस्त्रिंशतमा-
वह २ प्रियमेधवदत्रिवज्जातवेदोविरूपवत् । अङ्गिरस्वन्महिव्रतप्रस्कण्व-
स्यश्रुधीहवम् ३ महिकेरवऊतयेप्रियमेधाअहूषत । राजन्तमध्वराणामग्निंशु-
क्रेणशोचिषा ४ घृताहवनसन्त्येमाउषुश्रुधीगिरः । याभिःकण्वस्यसूनवोहव-

न्तेवंसेत्वा ५ ॥ ३१ ॥ त्वांचित्रश्रवस्तमहवन्तेविक्षुजन्तवः । शोचिष्केशंपुरुप्रियाग्नेहव्यायवोढवे ६ नित्वाहोतारमृत्विजंदधिरेवसुवित्तमम् । श्रुत्कर्णंसप्रथस्तमंविप्राअग्नेदिविष्टिषु ७ आत्वाविप्राअचुच्यवुःसुतसोमाअभिप्रयः । बृहद्भाविभ्रतोहविरग्नेमर्तायदाशुषे ८ प्रातर्याव्णःसहस्कृतसोमपेयायसन्त्य । इहाद्यदैव्यंजनंबर्हिरासादयावसो ९ अर्वाञ्चंदैव्यंजनमग्नेयक्ष्वसहूतिभिः । अयंसोमःसुदानवस्तंपाततिरोअह्न्यम् १० ॥ ३२ ॥

एषोषपञ्चदशमस्कण्वोऽश्विनौ गायत्री ।

४६ एषोउषाअपूर्व्याव्युच्छतिप्रियादिवः । स्तुषेवामश्विनाबृहत् १ यादस्रासिन्धुमातरामनोतरारयीणाम् । धियादेवावसुविदा २ वच्यन्तेवांककुहा-

सोजूर्णायामधिविश्रुपि । यद्वांरथोविभिष्पतांत् ३ हविषांजारोअपांपिपर्तिपपु-
रिर्नरा । पिताकुटस्यचर्षणिः ४ आदारोवांमतीनांनासत्यामतवचसा । पातं
सोमस्यधृष्णुया ५ ॥ ३३ ॥ यानःपीपरदश्विनाज्योतिष्मतीतमस्तिरः । ता-
मस्मेरासाथामिषम् ६ आनोनावामतीनांयातंपारायगन्तवे । युञ्जाथामश्विना-
रथम् ७ अरित्रंवांदिवस्पृथुतीर्थेसिन्धूनांरथः । धियायुयुज्रइन्दवः ८ दिवस्कं-
ण्वासइन्दवोवसुसिन्धूनांपदे । स्वंवव्रिंकुहधित्सथः ९ अभूदुभाउअंशवेहिरण्यं
प्रतिसूर्यः । व्यख्यज्जिह्वयासितः १० ॥ ३४ ॥ अभूदुपारमेतवेपन्थाऋतस्यं
साधुया । अदर्शिविस्रुतिर्दिवः ११ तत्तदिदश्विनोरवोजरिताप्रतिभूषति । म-
देसोमस्यपिप्रतोः १२ वावसानाविवस्वतिसोमस्यपीत्यागिरा । मनुष्वच्छंभू
आगंतम् १३ युवोरुषाअनुश्रियंपरिज्मनोरुपाचरत् । ऋतावनथोअक्तुभिः १४

उभापिबतमश्विनोभानःशर्मयच्छतम् । अविद्रियाभिरूतिभिः १५ ॥ ३५ ॥

इति शाकल्यसंहितायां प्रथमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

अयंदशमागाथंतुसहपोळशोपस्यंतूपश्चतुष्कमानुष्टुभंतूदुत्यंसप्तोनासौर्यनवाघागायत्र्योन्त्यस्तृचोरोगघ्नउपानिषदन्त्योर्धर्चोद्विपघ्नोभित्यंपञ्चोनासव्योद्वेत्रिष्टुबन्तमाङ्गिराइन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्नभ्यध्यायत्सव्यइतीन्द्रएवास्यपुत्रोजायतत्यंसुत्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौन्यूष्वेकादशान्त्येत्रिष्टुभौ मानोन्त्यात्रिष्टुप्पष्ठ्यपूर्वानियमीचादिवाश्चिदष्टौजागतंह्येपमपद्मसमांहिष्ठायनूचिन्ननोधागौतमआग्नेयंहिचतुस्त्रिष्टुबन्तंवयाइत्ससप्तवैश्वानरीयंवर्हिपञ्चाइडुपोळश ॥ ४ ॥

अयं दश प्रस्कण्वोश्विनौ गागाथम् ।

४७ अयंवांमधुमत्तमःसुतःसोमंऋतावृधा । तमंश्विनापिबतंतिरोअंह्न्यंधु-

---

१ अन्त्योर्धर्चोद्विपप्रइत्यधिकमेकस्मिन्पुस्तके ।

तंरत्नानिदाशुषे १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतासुपेशसारथेनायातमश्विना । कण्वासो-
यांब्रह्मकृण्वन्त्यध्वरेतेषांसुशृणुतंहवम् २ अश्विनामधुमत्तमंपातंसोममृतावृधा ।
अथाद्यदस्रावसुबिभ्रतारथेदाश्वांसमुपंगच्छतम् ३ त्रिषधस्थेबर्हिषिविश्ववेदसा
मध्वायज्ञंमिमिक्षतम् । कण्वासोवांसुतसोमाअभिद्यवोयुवांहवन्तेअश्विना ४
याभिःकण्वमभिष्टिभिःप्रावतंयुवमश्विना । ताभिःष्व१स्माँअवतंशुभस्पतीपा-
तंसोममृतावृधा ॥ ५ ॥ १ ॥ सुदासेदस्रावसुबिभ्रतारथेपृक्षोवहतमश्विना ।
रयिंसमुद्रादुतवादिवस्पर्यस्मेधत्तंपुरुस्पृहम् ६ यन्नासत्यापरावतियद्वास्थोअधि
तुर्वशे । अतोरथेनसुवृतानआगतंसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः ७ अर्वाञ्चावांसप्तयोध्व-
रश्रियोवहन्तुसवनेदुप । इषंपृञ्चन्तासुकृतेसुदानवआबर्हिःसीदतंनरा ८ तेन-
नासत्यागतंरथेनसूर्यत्वचा । येनशश्वदूहथुर्दाशुषेवसुमध्वःसोमस्यपीतये ९

उक्थेभिर्वागवसेपुरूवसूअर्कैश्चनिह्वयामहे । शश्वत्कण्वानांसदसिप्रियेहिकं सोमंपपथुरश्विना १० ॥ २ ॥

सहवामेन षोडश प्रस्कण्वः उषाः भागाथम् ।

४८ सहवामेनेनउषोव्युच्छादुहितर्दिवः । सहद्युम्नेनबृहताविभावरिरायादेवि दास्वती १ अश्वावतीर्गोमतीर्विश्वसुविदोभूरिच्यवन्तवस्तवे । उदीरयप्रतिमा सूनृताउषश्चोदराधोमघोनाम् २ उवासोषाउच्छाच्चनुदेवीजीरारथानाम् । ये अस्याआचरणेषुदध्रिरेसमुद्रेनश्रवस्यवः ३ उषोयेतेप्रयामेषुयुञ्जतेमनोदानाय सूरयः । अत्राहतत्कण्वएषांकण्वतमोनामगृणातिनृणाम् ४ आघायोषेवसून र्युषायातिप्रभुञ्जती । जरयन्तीवृजनंपद्वदीयतउत्पातयतिपक्षिणः ५ ॥ ३ ॥ वियासृजतिसमनंव्यर्थिनःपदंनवेत्योदती । वयोनकिष्टेपप्तिवांसआसतेव्युष्टौ

वाजिनीवति ६ एषायुक्तपरावतःसूर्यस्योदयनादधि । शतंरथेभिःसुभगोषाइयं वियात्यभिमानुषान् ७ विश्वमस्यानानामचक्षसेजगज्ज्योतिष्कृणोतिसूनरी । अपद्वेषोमघोनीदुहितादिवउषाउच्छदपस्रिधः ८ उषआभाहिभानुनाचन्द्रेणदुहितर्दिवः । आवहन्तीभूर्यस्मभ्यंसौभगंव्युच्छन्तीदिविष्टिषु ९ विश्वस्यहिप्राणनंजीवनंत्वेवियदुच्छसिसूनरि । सानोरथेनबृहताविभावरिश्रुधिचित्रामघेहवम् १० ॥ ४ ॥ उषोवाजंहिवंस्वयश्चित्रोमानुषेजने । तेनावहसुकृतोअध्वराँउप येत्वागृणन्तिवह्नयः ११ विश्वान्देवाँआवहसोमपीतयेन्तरिक्षादुषस्त्वम् । सास्मासुधागोमदश्वावदुक्थ्य१मुषोवाजंसुवीर्यम् १२ यस्यारुशन्तोअर्चयःप्रतिभद्राअदृक्षत । सानोरयिंविश्ववारंसुपेशसमुषाददातुसुग्म्यम् १३ येचिद्धित्वामृषयःपूर्वऊतयेजुहूरेवसेमहि । सानःस्तोमाँअभिगृणीहिराधसोषःशुक्रेणशो-

चियां १४ उषोयदुद्यभानुनाविद्वारावृणवोदिवः । प्रनोयच्छतादवृकंपृथुच्छर्दिः प्रदेविगोमतीरिषः १५ संनोरायावृहताविश्वपेशसामिमिक्ष्वासमिळाभिरा । संद्युम्नेनविश्वतुरोषोमहिसंवाजैर्वाजिनीवति १६ ॥ ५ ॥

उषश्चतुः प्रस्कण्वउषाअनुष्टुप्।

४१ उषोभद्रेभिरागहिदिवश्चिद्रोचनादधि । वहन्त्वरुणप्सवउपत्वासोमिनोगृहम् १ सुपेशसंसुखंरथंयमध्यस्थाउषस्त्वम् । तेनासुश्रवसंजनंप्रावाद्यदुहितर्दिवः २ वयश्चित्तेपतत्रिणोद्विपच्चतुष्पदर्जुनि । उषःप्रारन्नृतूँरनुदिवोअन्तेभ्यस्परि ३ व्युच्छन्तीहिरश्मिभिर्विश्वमाभासिरोचनम् । तांत्वामुषर्वसूयवोगीर्भिःकण्वाअहूषत ४ ॥ ६ ॥

उदुत्यं त्रयोदश प्रस्कण्वः सूर्योनवाद्यागायत्र्योन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५० उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहन्तिकेतवः । दृशेविश्वायसूर्यम् १ अपत्येतायवोयथानक्षत्रायन्त्यक्तुभिः । सूरायविश्वचक्षसे २ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्मयोजनाँअनु । भ्राजन्तोअग्नयोयथा ३ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदसिसूर्य । विश्वमाभासिरोचनम् ४ प्रत्यङ्देवानांविशःप्रत्यङ्ङुदेषिमानुषान् । प्रत्यङ्विश्वंस्वर्दृशे ५ ॥ ७ ॥ येनापावकचक्षसाभुरण्यन्तंजनाँअनु । त्वंवरुणपश्यसि ६ विद्यामेषिरजस्पृथ्वहामिमानोअक्तुभिः । पश्यञ्जन्मानिसूर्य ७ सप्तत्वाहरितोरथेवहन्तिदेवसूर्य । शोचिष्केशंविचक्षण ८ अयुक्तसप्तशुन्ध्युवःसूरोरथस्यनप्त्यः । ताभिर्यातिस्वयुक्तिभिः ९ उद्वयंतमसस्परिज्योतिष्पश्यन्तउत्तरम् । देवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् १० उद्यन्नद्यमित्रमहआरोहन्नुत्तरांदिवम् ।

हृद्रोगंममंसूर्यंहरिमाणंचनाशय ११ शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि । अथोहारिद्रवेषुमेहरिमाणंनिदध्मसि १२ उदगादुयमादित्योविश्वेनसहंसासह । द्विषन्तंमह्यंरन्धयन्मोअहंद्विषतेरधम् १३ ॥ ८ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ ९ ॥

अभित्यं पञ्चदश आङ्गिरसःसव्यइन्द्रोजगती अन्त्येद्वेत्रिष्टुभौ।

५१ अभित्यंमेषंपुरुहूतमृग्मियमिन्द्रंगीर्भिर्मदतावस्वोअर्णवम् । यस्यद्यावोन विचरन्तिमानुषाभुजेमंहिष्ठमभिविप्रमर्चत १ अभीमवन्वन्स्वभिष्टिमूतयोन्त रिक्षप्रांतविषीभिरावृतम् । इन्द्रंदक्षासऋभवोमदच्युतंशतक्रतुंजवनीसूनृतारुहत् २ त्वंगोत्रमङ्गिरोभ्योवृणोरपोतात्रयेशतदुरेषुगातुवित् । ससेनंचिद्विमदायावहोवस्वाजावद्रिंवावसानस्यनर्तयन् ३ त्वमपामपिधानावृणोरपाधारयः-

पर्वते दानुमद्वसु । वृत्रं यदिन्द्र शवसावधीरहिमादित्सूर्यं दिव्यारोहयो दृशे ४ त्वं मायाभिरप मायिनोऽधमः स्वधाभिर्ये अधि शुप्तावजुह्वत । त्वं पिप्रोर्नृमणः प्रारुजः पुरः प्र ऋजिश्वानं दस्युहत्येष्वाविथ ५॥ १ ॥ त्वं कुत्सं शुष्णहत्येष्वाविथारन्धयोऽतिथिग्वाय शम्बरम् । महान्तं चिदर्बुदं नि क्रमीः पदा सनादेव दस्युहत्याय जज्ञिषे ६ त्वे विश्वा तविषी सध्र्यग्घिता तव राधः सोमपीथाय हर्षते । तव वज्रश्चिकिते बाह्वोर्हितो वृश्चा शत्रोरव विश्वानि वृष्ण्या ७ वि जानीह्यार्यान्ये च दस्यवो बर्हिष्मते रन्धया शासदव्रतान् । शाकी भव यजमानस्य चोदिता विश्वेत्ता ते सधमादेषु चाकन ८ अनुव्रताय रन्धयन्नपव्रतानाभूभिरिन्द्रः श्नथयन्ननाभुवः । वृद्धस्य चिद्वर्धतो द्यामिनक्षतः स्तवानो वम्रो वि जघान संदिहः ९ तक्षद्यत्त उशना सहसा सहो वि रोदसी मज्मना बाधते शवः । आ त्वा वातस्य नृमणो मनोयुज आ पूर्यमाणमवहन्नभि

श्रवः १० ॥ १० ॥ मन्दिष्टयदुशनेकाव्येसचाँइन्द्रोवङ्कूवंङ्कुतराधितिष्ठति । उग्रो
ययिंनिरपःस्रोतसासृजद्विशुष्णस्यदंहिताऐरयत्पुरः ११ आस्मारथंवृत्रपाणेनु
तिष्ठसिशार्यातस्यप्रभृतायेषुमन्दसे । इन्द्रयथासुतसोमेषुचाकनोनर्वाणंश्लो-
कमारोहसेदिवि १२ अददाअर्भांमहतेवचस्यवेकक्षीवतेवृचयामिंद्रसुन्वते ।
मेनाभवोवृषणश्वस्यसुक्रतोविश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्या १३ इन्द्रोअश्रायिसुध्यो-
निरेकेपज्रेषुस्तोमोदुर्योनयूपः । अश्वयुर्गव्यूरथयुर्वसूयुरिन्द्रइद्रायःक्षयतिप्रयन्ता
१४ इदंनमोवृषभायस्वराजेसत्यशुष्मायतवसेवाचि । अस्मिन्निन्द्रवृजनेस-
र्ववीराःस्मत्सूरिभिस्तवशर्मन्त्स्याम १५ ॥ ११ ॥

त्वंसु पञ्चदश सव्यइन्द्रो जगती त्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

५२ त्यंसुमेषंमहयास्वर्विदंशतंयस्यसुभ्वःसाकमीरते । अत्यंनवाजंहवन-

स्यदंरथमेन्द्रंववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः १ सपर्वतोनधरुणेष्वच्युतःसहस्रमूति-
स्तविंपीपुवावृधे । इन्द्रोयद्वृत्रमवधीन्नदीवृतमुब्जन्नर्णांसिजर्हृषाणोअन्धसा २
सहिद्वरोद्वरिपुवव्रऊधनिचन्द्रबुध्नोमदवृद्धोमनीषिभिः । इन्द्रंतमह्वेस्वपस्ययाधि-
यामंहिष्ठरातिंसहिपप्रिरन्धसः ३ आयंपृणन्तिदिविसद्मबर्हिषःसमुद्रंनसुभ्वःः
स्वाअभिष्टयः । तंवृत्रहत्येअनुतस्थुरूतयःशुष्माइन्द्रमवाताअहुतप्सवः ४ आभि
स्ववृष्टिंमदेअस्ययुध्यतोरघ्वीरिवप्रवणेसस्रुरूतयः।इन्द्रोयद्वज्रीधृषमाणोअन्धसा
भिनद्वलस्यपरिधींरिवत्रितः ५ ॥ १२ ॥ परींघृणाचरतितित्विषेशवोपोवृ-
त्वीरजसोबुध्नमाशयत् । वृत्रस्ययत्प्रवणेदुर्गृभिश्वनोनिजघन्थहन्वोरिन्द्रतन्य-
तुम् ६ ह्रदंनहित्वान्यृपन्त्यूर्मयोब्रह्माणीन्द्रतवयानिवर्धना । त्वष्टाचित्तेयुज्यंवा-
वृधेशवस्ततक्षवज्रमभिभूत्योजसम् ७ जघन्वाँउहरिभिःसंभृतक्रतविन्द्रवृत्रं

मनुषेगातुयन्नपः । अयंच्छथावाह्वोर्वज्रमायसमधारयोदिव्यासूर्यंदृशे ८ बृहत्स्व श्चन्द्रममवद्यदुक्थ्यमकृण्वतभियसारोहणंदिवः । यन्मानुषप्रधनाइन्द्रमूतयः स्वर्नृषाचोमरुतोमदन्ननु ९ द्यौश्चिदस्यामवाँअहेःस्वनादयोयवीद्भियसावज्रइन्द्रते । वृत्रस्ययद्बद्धानस्यरोदसीमदेसुतस्यशवसाभिनच्छिरः १० ॥ १३ ॥ यदिन्न्विन्द्रपृथिवीदशभुजिरहानिविश्वाततनन्तकृष्टयः । अत्राहतेमघवन्विश्रुतंसहोद्यामनुशवसाबर्हणाभुवत् ११ त्वमस्यपारेरजसोव्योमनःस्वभूत्योजाअवसेधृषन्मनः । चकृषेभूमिंप्रतिमानमोजसोपःस्वःपरिभूरेष्यादिवम् १२ त्वंभुवःप्रतिमानंपृथिव्याऋष्ववीरस्यबृहतःपतिर्भूः । विश्वमाप्राअन्तरिक्षंमहित्वासत्यमद्धानकिरन्यस्त्वावान् १३ नयस्यद्यावापृथिवीअनुव्यचोनासिन्धवोरजसोअन्तमानशुः । नोतस्ववृष्टिंमदेअस्ययुध्यतएकोअन्यच्चकृषेविश्वमानुष-

क् १४ आचन्नत्रंमरुतःसास्मिन्नाजौविश्वेदेवासोअमदन्ननुत्वा । वृत्रस्ययद्भृष्टिमतांवधेननित्वमिंन्द्रप्रत्यानंजघन्थ १५ ॥ १४ ॥

न्यूष्वेकादश सव्यइन्द्रोजगती अन्त्येत्रिष्टुभौ ।

५३ न्यूषुवाचंप्रमहेभरामहेगिरइन्द्रायसदनेविवस्वतः । नूचिद्धिरत्नंससतामिवाविदन्नदुष्टुतिर्द्रविणोदेषुशस्यते १ दुरोअश्वस्यदुरइन्द्रगोरसिदुरोयवस्यवसुनइनस्पतिः । शिक्षानरःप्रदिवोअकामकर्शनःसखासखिभ्यस्तमिदंगृणीमसि २ शचीवइन्द्रपुरुकृद्द्युमत्तमतवेदिदमभितश्चेकितेवसु । अतःसंगृभ्याभिभूतआभरमात्वायतोजरितुःकाममूनयीः ३ एभिर्द्युभिःसुमनाएभिरिन्दुभिर्निरुन्धानोअमतिंगोभिरश्विना । इन्द्रेणदस्युंदरयन्तइन्दुभिर्युतद्वेषसःसमिषारभेमहि ४ समिन्द्ररायासमिषारभेमहिसंवाजेभिःपुरुश्चन्द्रैरभिद्युभिः । संदेव्याप-

मंत्यावीरशुष्मयागोअंग्रयाश्वावत्यारभेमहि ५ ॥ १५ ॥ तेत्वामदाअमदन्ता-
निवृष्ण्यातेसोमासोवृत्रहत्येषुसत्पते । यत्कारवेदशवृत्राण्यप्रतिबर्हिष्मतेनिसह
स्राणिबर्हयः ६ युधायुधमुपघेदेषिधृष्णुयापुरापुरंसमिदंहंस्योजसा । नम्याय-
दिन्द्रसख्यापरावतिंनिबर्हयोनमुचिंनाममायिनम् ७ त्वंकरञ्जमुतपर्णयंवधीस्ते-
जिष्ठयातिथिग्वस्यवर्तनी । त्वंशतावङ्गृदस्याभिनत्पुरोनानुदःपरिषूताऋजि
श्वना ८ त्वमेताञ्जनराज्ञोद्विर्दशाबन्धुनासुश्रवसोपजग्मुषः । षष्टिंसहस्रानव-
तिंनवश्रुतोनिचक्रेणरथ्यादुष्पदावृणक् ९ त्वमाविथसुश्रवसंतवोतिभिस्तवत्रा
मभिरिन्द्रतूर्वयाणम् । त्वमस्मैकुत्समतिथिग्वमायुंमहेराज्ञेयूनेअरन्धनायः १०
यउदृचीन्द्रदेवगोपाःसखायस्तेशिवतमाअसाम । त्वांस्तोषामत्वयासुवीराद्रा-
घीयआयुःप्रतरंदधानाः ११ ॥ १६ ॥

मानएकादश सव्यइन्द्रोजगतीषष्ठ्यष्टमीनवम्येकादशीचात्रिष्टुभः ।

५४ मानोअस्मिन्मघवन्पृत्स्वंहसिनहितेअन्तःशवसःपरीणशे । अक्रन्दयोनद्योरोरुवद्वनाकथानक्षोणीर्भियसासमारत १ अर्चाशक्रायशाकिनेशचीवतेशृण्वन्तमिन्द्रंमहयन्नभिष्टुहि । योधृष्णुनाशवसारोदसीउभेवृषावृषत्वावृषभोन्यृञ्जते २ अर्चादिवेबृहतेशूष्यंवचःस्वक्षत्रंयस्यधृषतोधृषन्मनः । बृहच्छ्रवाअसुरोबर्हणाकृतःपुरोहरिभ्यांवृषभोरथोहिषः ३ त्वंदिवोबृहतःसानुकोपयोवत्मनाधृषताशंबरंभिनत् । यन्मायिनोव्रन्दिनोमन्दिनाधृषच्छितांगभस्तिमशनिंपृतन्यसि ४ नियद्वृणक्षिश्वसनस्यमूर्धनिशुष्णस्यचिद्व्रन्दिनोरोरुवद्वना । प्राचीनेनमनसाबर्हणावतायदद्याचित्कृणवःकस्त्वापरि ५ ॥ १७ ॥ त्वमाविथनर्यंतुर्वशंयदुंत्वंतुर्वीतिंवय्यंशतक्रतो । त्वंरथमेतशंकृत्व्येधनेत्वंपुरोनवतिंदम्भ-

येनवं ६ सधाराजासत्पतिःशूशुवज्जनोरातहव्यःप्रतियःशासमिन्वति । उ-
क्थावायोअभिगृणातिराधसादानुरस्माउपरापिन्वतेदिवः ७ असमंक्षत्रमसमा
मनीषाप्रसोमपाअपसासन्तुनेमे ।.. येतइन्द्रददुषोवर्धयन्तिमहिंक्षत्रंस्थविरंवृ-
ष्ण्यंच ८ तुभ्येदेतेवहुलाअद्रिदुग्धाश्चमूषदश्चमसाइन्द्रपानाः । व्यश्नुहितर्पया
काममेषामथामनोवसुदेयायकृष्व ९ अपामतिष्ठद्धरुणह्वरंतमोन्तर्वृत्रस्यजठरे-
षुपर्वतः । अभीमिन्द्रोनद्योवव्रिणाहिताविश्वाअनुष्ठाःप्रवणेषुजिघ्नते १० सशे-
वृधमधिधाद्युम्नमस्मेमहिक्षत्रंजनाषाळिन्द्रतव्यम् । रक्षाचनोमघोनःपाहिसू-
रीन्रायेचनःस्वपत्याइषेधाः ११ ॥ १८ ॥

दिवश्चिदष्टौ सव्यइन्द्रोजगती ।

५५ दिवश्चिदस्यवरिमाविपप्रथइन्द्रंनमह्नापृथिवीचनप्रति । भीमस्तुविष्मा-

श्वर्यणिभ्यंआतपःशिञ्जींतेवज्रंतेजसिनवंसंगः १ सोअंर्णवोननद्यंःसमुद्रियःप्रतिगृ-
भ्णातिविश्रितावरींमभिः । इन्द्रःसोमस्यपीतयेवृषायतेसनात्सयुध्मओजंसा
पनस्यते २ त्वंतमिन्द्रपर्वतंनभोजंसेमहोनृम्णस्यधर्मणामिरज्यसि । प्रवीर्ये
णदेवताति चेकितेविश्वस्माउग्रःकर्मणेपुरोहितः ३ सइद्वनेनमस्युभिर्वचस्यते
चारुजनेषुप्रब्रुवाणइन्द्रियम् । वृषाछन्दुर्भवतिहर्यतोवृषाक्षेमेणधेनांमघवायदि-
न्वंति ४ सइन्महानिसमिथानिमज्मनांकृणोतियुध्मओजंसाजनेभ्यः । अधा
चनश्रद्दधतित्विषीमतइन्द्रायवज्रंनिघनिंघ्नतेवधम् ५ ॥ ११ ॥ सहिश्रवस्युः
सदंनानिकृत्रिमांक्ष्मयावृधानओजंसाविनाशयन् । ज्योतींषिकृण्वन्नवृकाणि
यज्यवेवंसुक्रतुःसर्तवाअपःसृजत् ६ दानायमनंःसोमपावन्नस्तुतेर्वाञ्चाहरी
वन्दनश्रुदाकृधि । यमिंष्ठासःसारंथयोयइन्द्रतेनत्वाकेताआदंभ्नुवन्तिभूर्णयः ७

अप्रक्षितंवसुंविभर्षिहस्तंयोरपाळ्हंसहस्तन्विंश्रुतोदधे । आवृंतासोवतासोनकर्तृभिंस्तनूषुतेक्रतंवइन्द्रभूरंयः ८ ॥ २० ॥

एषमपट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५६ एषप्रपूर्वीरवतस्यंचम्रिषोत्योनयोषामुदयंस्तभुर्वणिः । दक्षंमहेपाययतेहिरण्ययंरथमावृत्याहरियोगमृभ्वंसम् १ तंगूर्तयोनेमन्निषःपरीणसःसमुद्रंनसंचरणेसनिष्यवः । पतिंदक्षस्यविदथस्यनूसहोगिरिंनवेनाअधिरोहतेजसा २ सतुर्वणिर्महाँअरेणुपौंस्यैगिरेर्भृष्टिर्नभ्राजतेतुजाशवः । येनशुष्णंमायिनमायसोमदेदुध्रआभूषुरामयन्निदामनि ३ देवीयदितविषीत्वावृधोतयइन्द्रंसिषक्त्युषसंनसूर्यः । योधृष्णुनाशवसाबाधतेतमइयर्तिरेणुंबृहदर्हरिष्वणिः ४ वियत्तिरोधरुणमच्युतंरजोतिष्ठिपोदिवआतासुबर्हणा । स्वर्मीळ्हेयन्मदइन्द्रहर्ष्याहन्वृत्रं

निरपामौब्जोअर्णवम् ५ त्वंदिवोधरुणंधिषओजसापृथिव्याइन्द्रसदनेषुमाहि-नः । त्वंसुतस्यमदेअरिणाअपोविवृत्रस्यसमयापाष्यारुजः ॥ ६ ॥ २३ ॥

प्रमंहिष्ठाय षट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५७ प्रमंहिष्ठायबृहतेबृहद्रयेसत्यशुष्मायतवसेमतिंभरे । अपामिवप्रवणेयस्यदुर्धरंराधोविश्वायुशवसेअपावृतम् १ अधतेविश्वमनुहासदिष्टयआपोनिम्नेवसवनाहविष्मतः । यत्पर्वतेनसमशीतहर्यतइन्द्रस्यवज्रःश्नथिताहिरण्ययः २ अस्मैभीमायनमसासमध्वरउषोनशुभ्रआभरापनीयसे । यस्यधामश्रवसेनामेन्द्रियंज्योतिरकारिहरितोनायसे ३ इमेतइन्द्रतेवयंपुरुष्टुतयेत्वारभ्यचरामसिप्रभूवसो । नहित्वदन्योगिर्वणोगिरःसघत्क्षोणीरिवप्रतिनोहर्यतद्वचः ४ भूरितइन्द्रवीर्यं१तवस्मस्यस्यस्तोतुर्मघवन्काममापृण । अनुतेद्यौर्बृहतीवीर्यंममइयंच

तेपृथिवीनेमओजसे ५ त्वंतमिन्द्रपर्वतंमहामुरुंवज्रेणवज्रिन्पर्वशश्चकर्तिथ। अवांसृजोनिवृंताःसर्तवाअपःसत्राविश्वंदधिषेकेवलंसहः ६ ॥ २२ ॥ इति शाकल्यसंहितायां प्रथमे मण्डले दशमोनुवाकः ॥ १० ॥

नूचित्सव गौतमोनोधा अग्निर्जगती अन्त्याश्चतस्त्रस्त्रिष्टुभः।

५८ नूचित्सहोजाअमृतोनितुन्दतेहोतायद्दूतोअभवद्विवस्वतः। विसाधिष्ठेभिःपथिभीरजोममआदेवतातावहविषाविवासति १ आस्वमद्मयुवमानोअजरस्तृष्वविष्यन्नतसेषुतिष्ठति। अत्योनपृष्ठंप्रुषितस्यरोचतेदिवोनसानुस्तनयन्नचिक्रदत् २ क्राणारुद्रेभिर्वसुभिःपुरोहितोहोतानिषत्तोरयिषाळमर्त्यः। रथोनविक्ष्वृञ्जसानआयुषुव्यानुषग्वार्यादेवऋण्वति ३ विवातजूतोअतसेषुतिष्ठतेवृथाजुहूभिःसृण्यातुविष्वणिः। तृषुयदग्नेवनिनोवृषायसेकृष्णंतएमरुशदूर्मेअजर ४

तपुंजंभोवनआवातंचोदितोयूथेनसाह्वाँअववातिवंसंग: । अभिव्रजन्नाक्षितंपाजं- तारजं:स्थातुश्चरथंभयतेपताव्रिणं: ५ ॥ २३ ॥ दधुष्ट्वाभृगंवोमानुषेष्वारयिंन चारुंसुहवंजनेभ्य: । होतारमग्नेअतिथिंवरेण्यंमित्रंनशेवंदिव्यायजन्मने ६ हो- तारंसप्तजुह्वो३यजिष्ठंयंवाघतोवृणतेअध्वरेषु । अग्निंविश्वेषामरतिंवसूनांसपर्या- मिप्रयंसायामिरत्नम् ७ अच्छिद्रासूनोसहसोनोअद्यस्तोतृभ्योमित्रमह:शर्मय- च्छ । अग्नेगृणन्तमंहसउरुष्योर्जोनपात्पूर्भिरायसीभि: ८ भवावरूथंगृणतेवि- भावोभवामघवन्मघवंद्भ्य:शर्म । उरुष्याग्नेअंहसोगृणन्तंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जग- म्यात् ९ ॥ २४ ॥

वयाइत्सप्त नोधावैश्वानरास्त्रिष्टुप् ।

५९ वयाइदग्नेअग्नयस्तेअन्येत्वेविश्वेअमृतामादयन्ते । वैश्वानरनाभिरसि

क्षितीनांस्थूणेवजनाँउपमिद्ययन्थ १ मूर्धादिवोनाभिरग्निःपृथिव्याअथाभवद-
रतीरोदस्योः । तंत्वादेवासोऽजनयन्तदेवंवैश्वानरज्योतिरिदार्याय २ आसूर्ये
नरश्मयोध्रुवासोवैश्वानरेदधिरेऽग्नावसूनि । यापर्वतेष्वोषधीष्वप्सुयामानुषेष्व-
सितस्यराजा ३ बृहतीइवसूनवेरोदसीगिरोहोतामनुष्योनदक्षः । स्वर्वतेसत्य-
शुष्मायपूर्वीर्वैश्वानरायनृतमाययह्वीः ४ दिवश्चित्तेबृहतोजातवेदोवैश्वानरप्ररि-
रिचेमहित्वम् । राजाकृष्टीनामसिमानुषीणांयुधादेवेभ्योवरिवश्चकर्थ ५ प्रनू-
महित्वंवृषभस्यवोचंयंपूरवोवृत्रहणंसचन्ते । वैश्वानरोदस्युमग्निर्जघन्वाँअ-
धूनोत्काष्ठाअवशंवरंभेत् ६ वैश्वानरोमहिम्नाविश्वकृष्टिर्भरद्वाजेषुयजतोविभा
वा । शातवनेयेशतिनीभिरग्निःपुरुणीथेजरतेसूनृतावान् ७ ॥ २५ ॥

वह्निं पञ्च नोधागौतमऋषिः।

६० वह्निंयशसंविदथस्यकेतुंसुप्राव्यंदूतंसद्योअर्थम् । द्विजन्मानंरयिमिंवप्रशस्तंरातिंभरद्भृगवेमातरिश्वा १ अस्यशासुरुभयासःसचन्तेहविष्मन्तउशिजोयेचमर्ताः । दिवश्चित्पूर्वोन्यसादिहोतापृच्छयोविश्पतिर्विक्षुवेधाः २ तंनव्यसीहृदआजायमानमस्मत्सुकीर्तिर्मधुजिह्वमश्याः । यमृत्विजोवृजनेमानुषासःप्रयस्वन्तआयवोजीजनन्त ३ उशिक्पावकोवसुर्मानुषेषुवरेण्योहोताधायिविक्षु । दमूनागृहपतिर्दमआँअग्निर्भुवद्रयिपतीरयीणाम् ४ तंत्वावयंपतिमग्नेरयीणांप्रशंसामोमतिभिर्गोतमासः । आशुंनवाजंभरंमर्जयन्तःप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् ५ ॥ २६ ॥

अस्माइदुपोळश नोधाइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६१ अस्माइदुप्रतवसेतुरायप्रयोनहर्मिस्तोमंमाहिनाय । ऋचीषमायाध्रिग-
वओहमिन्द्रायब्रह्माणिराततमा १ अस्माइदुप्रयइवप्रयंसिभराम्यांगूषंबाधेसुवृ
क्ति । इन्द्रायहृदामनसामनीषाप्रत्नायपत्येधियोमर्जयन्त २ अस्माइदुत्यमुपमं
स्वर्षांभराम्यांगूषमास्येन । मंहिष्ठमच्छोक्तिभिर्मतीनांसुवृक्तिभिःसूरिंवावृधध्यै
३ अस्माइदुस्तोमंसंहिनोमिरथंनतष्टेवतत्सिनाय । गिरश्चगिर्वाहसेसुवृक्तीन्द्रा-
यविश्वमिन्वंमेधिराय ४ अस्माइदुसप्तिमिवश्रवस्येन्द्रायार्कंजुह्वा३समञ्जे ।
वीरंदानौकसंवन्दध्यैपुरांगूर्तश्रवसंदर्माणम् ५ ॥ २७ ॥ अस्माइदुत्वष्टातक्षद्व-
ज्रंस्वपस्तमंस्वर्यं१रणाय । वृत्रस्यचिद्विदद्येनमर्मतुजन्नीशानस्तुजताकियेधाः
६ अस्येदुमातुःसवनेषुसद्योमहःपितुंपपिवाञ्चार्वन्ना । मुषायद्विष्णुःपचतंसहीं-

यान्विध्यंद्दराहंतिरोअद्रिमस्तां ७ अस्माइदुग्नाश्चिंद्देवपंत्नीरिन्द्रांयार्कमंहिहत्यं-
ऊवुः । परिद्यावापृथिवीजंभ्रउर्वीनास्यतेमंहिमानंपरिंष्टः ८ अस्येदेवप्ररिरिचे
मंहित्वंदिवस्पृंथिव्याःपर्यन्तरिंक्षात् । स्वराळिन्द्रोदमआविश्वगूर्तःस्वरिरमंत्रोव-
वक्षेरणाय ९ अस्येदेवशवंसाशुषन्तंविवृंश्चद्वज्रेणवृत्रमिन्द्रः । गानव्राणाअव-
नीरमुञ्चदभिश्रवोदावनेसचेताः १० ॥ २८ ॥ अस्येदुत्वेषसारन्तसिन्धवःप-
रियद्वज्रेणसीमयच्छत् । ईशानकृद्दाशुषेदशस्यन्तुर्वीतयेगाधंतुर्वणिःकः ११ अ-
स्माइदुप्रभंरातूतुजानोवृत्रायवज्रमीशानःकियेधाः । गोर्नपर्वविरदातिरश्चेष्य-
न्नर्णांस्यपांचरध्यै १२ अस्येदुप्रब्रूंहिपूर्व्याणितुरस्यकर्माणिनव्यउक्थैः । युधेय-
दिष्णानआयुंधान्यृघायमाणोनिरिणातिशत्रून् १३ अस्येदुभियागिरयंश्चद्दळ्हा
द्यावांचभूमाजनुषस्तुजेते । उपोवेनस्यजोगुंवानओणिंसद्योभुवद्वीर्यायनोधाः

१४ अस्मादिदुत्यदनुदाय्येषामेकोयद्वव्नेभूरेरीशानः । प्रैतंशंसूर्यंपस्पृधानंसौव-
श्व्येसुष्विंमावदिन्द्रः १५ एवातेहारियोजनासुवृक्तीन्द्रब्रह्माणिगोतमासोअक्रन् । ऐषुविश्वपेशसंधियंधाःप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १६ ॥ २१ ॥ ॐ ॥ इति शाकल्यसंहितायां प्रथमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

प्रसक्षोनात्वंनवषृष्णेपञ्चोनामारुतंत्रिष्टुबन्तंपरमाग्नेयमैन्द्रात्पश्चादशपराशरःशाक्त्योद्वैपदंतद्वायिर्वे-नेपुश्रीणन्छुक्रोवनेमैकादशोपमदशानिकाव्यारायेनोपमयन्तोनवगोतमोराहूगणोगायत्रंतुजुपस्वपञ्च-कातेकथाभित्वागायत्रंतुहिरण्यकेशोद्वादशाधौतृचौत्रैष्टुभौपिणहौपूर्वौग्नयेत्वामध्यमायेत्थापोळशैन्द्रंपा-ह्यत्तंहि ॥ (यामिसस्थानिपातिनोदध्यङ्मनुरथर्वाचेति) ॥ ५ ॥

प्रमन्महे त्रयोदश नोधाइन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

६२ ॐ॥प्रमंन्महेशवसानायंशूषमांगूषंगिर्वणेअङ्गिरस्वत्।सुवृक्तिभिःस्तुवतऋ

ग्मि यायाचाँमार्कैनरेविश्रुताय १ प्रवोमहेमहिनमोभरध्वमाङ्गूष्यंशवसानायसा-
म। येनानःपूर्वेपितरःपदज्ञाअर्चन्तोअङ्गिरसोगाअविन्दन् २ इन्द्रस्याङ्गिरसांचेष्टौ
विदत्सरमातनयायधासिम्। बृहस्पतिर्भिनदद्रिंविदद्गाःसमुस्रियाभिर्वावशंतनरः
३ ससुष्टुभासस्तुभासप्तविप्रैःस्वरेणाद्रिंस्वर्यो३नवग्वैः। सरण्युभिःफलिगमिन्द्र
शक्रवलंरवेणदरयोदशग्वैः ४ गृणानोअङ्गिरोभिर्दस्मविवरुषसासूर्येणगोभिर-
न्धः। विभूम्याअप्रथयइन्द्रसानुदिवोरजउपरमस्तभायः ५ ॥ १ ॥ तदुप्रयक्ष-
तममस्यकर्मदस्मस्यचारुतममस्तिदंसः। उपह्वरेयदुपराअपिन्वन्मध्वर्णसोनद्य
श्चतस्रः ६ द्विताविवव्रेसनजासनीळेअयास्यःस्तवमानेभिरर्कैः। भगोनमे
नेपरमेव्योमन्नधारयद्रोदसीसुदंसाः ७ सनाद्दिवंपरिभूमाविरूपेपुनर्भुवायुवती
स्वेभिरेवैः। कृष्णेभिरक्तोषारुशद्भिर्वपुर्भिराचरतोअन्यान्या ८ सनेमिसख्यं

स्वपस्यमानःसूनुर्दाधारशवसासुदंसाः । आमासुचिद्दधिषेपक्वमन्तःपयःकृष्णा-
सुरुशद्रोहिणीषु ९ सनात्सनीळाअवनीरवाताव्रतारक्षन्तेअमृताःसहोभिः। पुरूस-
हस्राजनयोनपत्नीर्दुवस्यन्तिस्वसारोअह्रयाणम् १० ॥ २ ॥ सनायुवोनमसा
नव्योअर्कैर्वसूयवोमतयोदस्मदद्रुः । पतिंनपत्नीरुशतीरुशन्तंस्पृशन्तित्वाशव-
सावन्मनीषाः ११ सनादेवतवरायोगभस्तौनक्षीयन्तेनोपदस्यन्तिदस्म । द्यु-
माँअसिक्रतुमाँइन्द्रधीरःशिक्षाशचीवस्तवनःशचीभिः १२ सनायतेगोतमइन्द्र
नव्यमतक्षद्ब्रह्महरियोजनाय । सुनीथायनःशवसाननोधाःप्रातर्मक्षूधियावसु-
र्जगम्यात् १३ ॥ ३ ॥

त्वं महाँ नोधा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६२ त्वंमहाँइन्द्रयोहशुष्मैर्द्यावाजज्ञानःपृथिवीअमेधाः । यद्धतेविश्वागिरयं

श्चिदम्वाभियाद्दृह्लासःकिरणानैजंन् १ आयद्धरीइन्द्रविव्रंतावेरातेवज्रंजरिता बाह्वोर्धात् । येनांविहर्यतक्रतोअमित्रान्पुरंइष्णासिंपुरुहूतपूर्वीः २ त्वंसत्यइंन्द्र धृष्णुरेतान्त्वमृंभुक्षानर्यस्त्वंषाट् । त्वंशुष्णंवृजनेपृक्षआणौयूनेकुत्सायद्युमतेस- चांहन् ३ त्वंहत्यदिंन्द्रचोदीःसखांवृत्रंयद्वंज्रिन्वृषकर्मन्नुभ्नाः । यद्धंशूरवृषमणः पराचैर्विदस्यूँर्योनावकृतोवृथाषाट् ४ त्वंहत्यदिन्द्रारिंषण्यन्दृह्लस्यचिन्मर्तानाम- जुष्टौ । व्य१ स्मदाकाष्ठाअर्वतेवर्घनेवंवज्रिञ्छ्नथिह्यमित्रान् ५ ॥ ४ ॥ त्वांह त्यदिन्द्रार्णसातौस्वर्मीह्ळेनरआजाहवन्ते । तवंस्वधावइयमासमर्यऊतिर्वाजेष्वत- साय्याभूत् ६ त्वंहत्यदिंन्द्रसप्तयुध्यन्पुरोवज्रिन्पुरुकुत्सायदर्दः । बर्हिर्नयत्सु- दासेवृथावर्गंहोराजन्वरिवःपूरवेकः ७ त्वंत्यानंइन्द्रदेवचित्रामिषमापोनपीपयः परिज्मन् । ययाशूरप्रत्यस्मभ्यंयंसित्मनमूर्जंनविश्वधक्षरध्यै ८ अकारितइन्द्र

गोतेमेभिर्वृक्षाण्योक्तानमंसाहरिभ्याम् । सुपेशसंवाजमाभंरानःप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जगम्यात् १ ॥ ५ ॥

वृष्णे पञ्चदश नोधा मरुतो जगती अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६४ वृष्णेशर्धायसुमखायवेधसेनोधःसुवृक्तिंप्रभंरामरुद्भ्यः । अपोनधीरोमनंसासुहस्त्योगिरःसमंञ्जेविदथेष्वाभुवः १ तेजज्ञिरेदिवऋष्वासउक्षणोरुद्रस्यमर्याअसुराअरेपसः । पावकासःशुचंयःसूर्याइवसत्वानोनद्रप्सिनोघोरवर्पसः २ युवानोरुद्राअजराअभोग्घनोववक्षुरध्रिंगावःपर्वताइव । दृळ्हाचिद्विश्वाभुवनानिपार्थिवाप्रच्यावयन्तिदिव्यानिमज्मना ३ चित्रैरञ्जिभिर्वपुषेव्यञ्जतेवक्षःसुरुक्माँअधियेतिरेशुभे । अंसेष्वेषांनिमिमृक्षुरृष्टयःसाकंजज्ञिरेस्वधयादिवोनरः ४ ईशानकृतोधुनयोरिशादसोवातान्विद्युतस्तविषीभिरक्रत । दुहन्त्यूधर्दिव्या-

निघृतंयोभार्मेपिन्वान्तिपयंसापरिंज्रयः ५ ॥ ६ ॥ पिन्वन्त्यपोमरुतंःसुदानंवः
पयोघृतवंद्विदथेष्वाभुवंः । अत्यंनमिहेविनंयन्तिवाजिनमुत्संदुहन्तिस्तनयंन्तम-
क्षितम् ६ महिषासोमायिनंश्चित्रभानवोगिरयोनस्वतंवसोरघुष्यदंः । मृगाइव-
हस्तिनंःखादथावनायदारुंणीषुतविंषीरयुंग्ध्वम् ७ सिंहाइवनानदतिप्रचेतसःपि-
शाइवसुपिशोविश्ववेदसः । क्षपोजिन्वन्तःपृषंतीभिर्ऋष्टिभिःसमित्सबाधःशव-
साहिंमन्यवः ८ रोदंसीआवंदतागणश्रियोनृषाचःशूराःशवसाहिंमन्यवः । आ
वन्धुरेष्वमतिर्नदर्शताविद्युन्नतंस्थौमरुतोरथेषुवः ९ विश्ववेदसोरयिभिःसमोंक-
सःसंमिश्लासस्तविंषीभिर्विरप्शिनंः । अस्तारइषुंदधिरेगभंस्त्योरनन्तशुंष्मावृ-
षंखादयोनरंः १० ॥ ७ ॥ हिरण्ययेभिःपविभिःपयोवृधउज्जिघ्नन्तआपथ्योऽ
नपर्वतान् । मखाअयासःस्वसृतोध्रुवच्युतोदुध्रकृतोमरुतोभ्राजंदृष्टयः ११ धृ-

पुंपावकंवनिनंविचर्षणिंरुद्रस्यसूनुंहवसागृणीमसि । रजस्तुरंतवसंमारुतंगण-
मृजीषिणंवृषणंसश्चतश्रिये १२ प्रनूसमर्तःशवसाजनाँअतितस्थौवऊतीमरुतो-
यमावत । अर्वद्भिर्वाजंभरतेधनानृभिरापृच्छ्यंक्रतुमाक्षेतिपुष्यति १३ चर्कृत्यं
मरुतःपृत्सुदुष्टरंद्युमन्तंशुष्मंमघवत्सुधत्तन । धनस्पृतमुक्थ्यंविश्वचर्षणितोकंपु-
ष्येमतनयंशतंहिमाः १४ नूष्ठिरंमरुतोवीरवन्तमृतीषाहंरयिमस्मासुधत्त ।
सहस्रिणंशतिनंशूशुवांसंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १५ ॥ ८ ॥ इति शाकल-
कसंहितायां प्रथमे मण्डल एकादशोऽनुवाकः ॥ ११ ॥

पश्वा दश शाक्त्यः पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६५ पश्वानतायुंगुहाचतन्तंनमोयुजानंनमोवहन्तम् । सजोषाधीराःपदैरनु
ग्मन्नुपत्वासीदन्विश्वेयजत्राः १ ऋतस्यदेवाअनुव्रतागुर्भुवत्परिष्टिर्द्यौर्नभूम ।

वर्धन्तीमापः पन्वासुशिश्विमृतस्ययोनागर्भेसुजातम् २ पुष्टिर्नरण्वाक्षितिर्नपृथ्वी गिरिर्नभुज्मक्षोदोनशंभु । अत्योनाज्मन्त्सर्गप्रतक्तःसिन्धुर्नक्षोदःकईवराते ३ जामिः सिन्धूनांभ्रातेवस्वस्रामिभ्यान्नराजावनान्यत्ति । यद्वातजूतोवनाव्यस्थादग्निर्हदातिरोमापृथिव्याः ४ श्वसित्यप्सुहंसोनसीदन्क्रत्वाचेतिष्ठोविशामुषर्भुत् । सोमोनवेधाऋतप्रजातःपशुर्नशिश्वाविभुर्दूरेभाः ५ ॥ १ ॥

रयिर्दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६६ रयिर्नचित्रासूरोनसंदृगायुर्नप्राणोनित्योनसूनुः । तक्वानभूर्णिर्वनासिषक्तिपयोनधेनुःशुचिर्विभावा १ दाधारक्षेममोकोनरण्वोयवोनपक्वोजेताजनानाम् । ऋषिर्नस्तुभ्वाविक्षुप्रशस्तोवाजीनप्रीतोवयोदधाति २ दुरोकशोचिःक्रतुर्ननित्योजायेवयोनावरंविश्वस्मै । चित्रोयदभ्राट्छ्वेतोनविक्षुरथोनरुक्मीत्वेषः

ममत्तु ३ सेनेवसृष्टामंदधात्यस्तुर्नदिद्युत्त्वेषप्रतीका । यमोहजातोयमोजनित्वं जारःकनीनांपतिर्जनीनाम् ४ तंवश्चराथावयंवसत्यास्तंनगावोनक्षन्तइद्धम् । सिन्धुर्नक्षोदःप्रनीचीरैनोन्नवन्तगावःस्व१र्दृशीके ५ ॥ १० ॥

वनेषु-दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६७ वनेषुजायुर्मर्तेषुमित्रोवृणीतेश्रुष्टिंराजेवाजुर्यम् । क्षेमोनसाधुःक्रतुर्नभद्रोभुवत्स्वाधीर्होताहव्यवाट् १ हस्तेदधानोनृम्णाविश्वान्यमेदेवान्धाद्गुहानिषीदन् । विदन्तीमत्रनरोधियंधाहृदायत्तष्टान्मन्त्राँअशंसन् २ अजोनक्षांदाधारपृथिवींतस्तम्भद्यांमन्त्रेभिःसत्यैः । प्रियापदानिपश्वोनिपाहिविश्वायुरग्नेगुहागुहंगाः ३ यईंचिकेतगुहाभवन्तमायःससादधारामृतस्य । वियेचृतन्त्यृतासपन्तआदिद्वसूनिप्रववाचास्मै ४ वियोवीरुत्सुरोधन्महित्वोतप्रजाउतप्रसूष्वन्तः । चित्तिर-

पांदमेंविश्वायुःसध्रवधीराःसंमायचक्रुः ५ ॥ ११ ॥

श्रीणन्दश पराशरोऽर्षिर्द्विपदा विराट् ।

६८ श्रीणन्नुपस्थाद्दिवंभुरण्युःस्थातुश्चरथमक्तून्व्यूर्णोत् । परियदेषामेकोविश्वेषांभुवद्देवोदेवानांमहित्वा १ आदित्तेविश्वेक्रतुंजुषन्तशुष्काद्यद्देवजीवोजनिष्ठाः । भजन्तविश्वेदेवत्वंनामऋतंसपन्तोअमृतमेवैः २ ऋतस्यप्रेषाऋतस्यधीतिर्विश्वायुर्विश्वेअपांसिचक्रुः । यस्तुभ्यंदाशाद्योवातेशिक्षात्तस्मैचिकित्वान्रयिंदयस्व ३ होतानिषत्तोमनोरपत्येसचिन्न्वासांपतीरयीणाम् । इच्छन्तरेतोमिथस्तनूषुसंजानतस्वैर्दक्षैरमूराः ४ पितुर्नपुत्राःक्रतुंजुषन्तश्रोषन्येअस्यशासंतुरासः । विरायंऔर्णोद्दुरःपुरुक्षुःपिपेशनाकंस्तृभिर्दमूनाः ५ ॥ १२ ॥

शुक्रो दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६९ शुक्रःशुशुक्वाँउषोनजारःपप्रासमीचीदिवोनज्योतिः । परिप्रजातःक्रत्वावभूथभुवोदेवानांपितापुत्रःसन् १ वेधाअदृप्तोअग्निर्विजानन्नूधर्नगोनांस्वाद्मापितूनाम् । जनेनशेवआहूर्यःसन्मध्येनिषत्तोरण्वोदुरोणे २ पुत्रोनजातोरण्वोदुरोणेवाजीनप्रीतोविशोवितारीत् । विशोयदह्वेनृभिःसनीळाअग्निर्देवत्वाविश्वान्यश्याः ३ नकिष्टएताव्रतामिनन्तिनृभ्योयदेभ्यःश्रुष्टिंचकर्थ । तत्तुतेदंसोयदहन्त्समानैर्नृभिर्यद्युक्तोविवेरपांसि ४ उषोनजारोविभावोस्रःसंज्ञातरूपश्चिकेतदस्मै । त्मनावहन्तोदुरोव्यृण्वन्नवन्तविश्वेस्व १ र्दृशीके ५ ॥ १२ ॥

वनेमैकादश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

७० वनेमपूर्वीरर्योमनीषाअग्निःसुशोकोविश्वान्यश्याः । आदैव्यानिव्रता

चिकित्वानामानुषस्यजनस्यजन्म १ गर्भोयोअपांगर्भोवनानांगर्भश्चस्थातांग-र्भश्चरथाम् । अद्रौचिदस्माअन्तर्दुरोणेविशांनविश्वोअमृतःस्वाधीः २ सहिक्ष-पावाँअग्नीरयीणांदाशद्योअस्माअरंसूक्तैः । एताचिकित्वोभूमानिपाहिदेवानां जन्ममर्ताँश्चविद्वान् ३ वर्धान्यंपूर्वीःक्षपोविरूपाःस्थातुश्चरथमृतप्रवीतम् । अ-राधिहोतास्वर्निषत्तःकृण्वन्विश्वान्यपांसिसत्या ४ गोषुप्रशस्तिंवनेषुधिषेभर-न्तविश्वेबलिंस्वर्णः । वित्वानरःपुरुत्रासपर्यन्पितुर्नजिव्रेर्विवेदोभरन्त ५ साधु-र्नगृध्नुरस्तेवशूरोयातेवभीमस्त्वेषःसमत्सु ६ ॥ १४ ॥

उप प्र दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७१ उपप्रजिन्वन्नुशतीरुशन्तंपतिंननित्यंजनयःसनीळाः । स्वसारःश्यावी-मरुषीमजुष्रञ्चित्रमुच्छन्तीमुषसंनगावः १ वीळुचिद्दृळ्हापितरोनउक्थैरद्रिंरुज-

न्नङ्गिरसोरवेण । चक्रुर्दिवोबृहतोगातुमस्मेअहःस्वर्विविदुःकेतुमुस्राः २ दधन्नृतं
धनयन्नस्यधीतिमादिदर्योदिधिष्वो३विभृत्राः । अतृष्यन्तीरपसोयन्त्यच्छादेवा-
ञ्जन्मप्रयसावर्धयन्तीः ३ मथीद्यदींविभृतोमातरिश्वागृहेगृहेश्येतोजेन्योभूत् ।
आदींराज्ञेनसहीयसेसचासन्नादूत्यं१भृगवाणोविवाय ४ महेयत्पित्रईरसंदिवे
करवत्सरत्पृशन्यश्चिकित्वान् । सृजदस्ताधृषताद्दिद्युमस्मैस्वायांदेवोदुहितरि
त्विषिंधात् ५॥१५॥स्वआयस्तुभ्यंदमआविभातिनमोवादाशादुशतोअनुद्यून् ।
वर्धोअग्नेवयोअस्यद्विबर्हायासद्रायासरथंयंजुनासि ६ अग्निंविश्वाअभिपृक्षःस-
चन्तेसमुद्रंनस्रवतःसप्तयह्वीः । नजामिभिर्विचिकितेवयोनोविदादेवेषुप्रमतिं
चिकित्वान् ७ आयदिषेनृपतिंतेजआनट्छुचिरेतोनिषिक्तंद्यौरभीके । अग्निः
शर्धमनवद्यंयुवानंस्वाध्यंजनयत्सूदयच्च ८ मनोनयोऽध्वनःसद्यएत्येकःसत्रा

सूरोवस्वईशे । राजानामित्रावरुणासुपाणीगोषुप्रियममृतंरक्षमाणा १ मानो अग्नेसख्यापित्र्याणिप्रमर्षिष्ठाअभिविदुष्कविःसन् । नभोनरूपंजरिमामिनाति पुरातस्याअभिशस्तेरधीहि १० ॥ १६ ॥

निकाव्या दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७२ निकाव्यावेधसःशश्वतस्कर्हस्तेदधानोनर्यापुरूणि । अग्निर्भुवद्रयिपतीरयीणांसत्राचक्राणोअमृतानिविश्वा १ अस्मेवत्संपरिषन्तंनविन्दन्निच्छन्तोविश्वेअमृताअमूराः । श्रमयुवःपदव्योधियंधास्तस्थुःपदेपरमेचार्वग्नेः २ तिस्रोयदग्नेशरदस्त्वामिच्छुचिंघृतेनशुचयःसपर्यान् । नामानिचिद्दधिरेयज्ञियान्यसूदयन्ततन्वःसुजाताः ३ आरोदसीबृहतीवेविदानाःप्ररुद्रियाजभ्रिरेयज्ञियासः । विदन्मर्तोनेमधिताचिकित्वानग्निंपदेपरमेतस्थिवांसम् ४ संजानानाउपसीद-

नभिज्ञुपर्दावन्तोनमस्यंनमस्यन् । रिरिक्वांसस्तन्वःकृण्वतस्वाःसखासख्युर्-
निमिषिरक्षमाणाः ५॥ १७॥ त्रिःसप्तयद्गुह्यानित्वेइत्पदाविदन्निहितायज्ञियासः
। तेभीरक्षन्तेअमृतंसजोषाःपशूंश्चस्थातॄंश्चरथंचपाहि ६ विद्वाँअग्नेवयुनानिक्षिती-
नांव्यानुषक्छुरुधोजीवसेधाः । अन्तर्विद्वाँअध्वनोदेवयानानतन्द्रोदूतोअभवो
हविर्वाट् ७ स्वाध्योदिवआसप्तयह्वीरायोदुरोव्यृतज्ञाअजानन् । विदद्गव्यंसरमा
दृळ्हमूर्वंयेनानुकंमानुषीभोजतेविट् ८ आयेविश्वास्वपत्यानितस्थुःकृण्वानासो
अमृतत्वायगातुम् । मह्नामहद्भिःपृथिवीवितस्थेमातापुत्रैरदितिर्धायसेवेः ९
अधिश्रियंनिदधुश्चारुमस्मिन्दिवोयदक्षीअमृताअकृण्वन् । अधक्षरन्तिसिन्धवो
नसृष्टाःप्रनीचीरग्नेअरुषीरजानन् १० ॥ १८ ॥

७३ र॒यिर्न यः पि॑तृवि॒त्तो व॑यो॒धाः सु॒प्रणी॑तिश्चिकि॒तुषो॒ न शासुः॑ । स्यो॒न॒शीरति॑-
थि॒र्न प्री॑णा॒नो होते॑व॒ सद्म॑ विध॒तो वि ता॑रीत् १ दे॒वो न यः स॑वि॒ता स॒त्यम॑न्मा॒ क्रत्वा॑ नि॒-
पाति॑ वृ॒जना॑नि॒ विश्वा॑ । पु॒रु॒प्र॒श॒स्तो अ॒मति॒र्न स॒त्य आ॒त्मेव॒ शेवो॑ दिधि॒षाय्यो॑ भूत् २
दे॒वो न यः पृ॑थि॒वीं वि॒श्वधा॑या उप॒क्षेति॑ हि॒तमि॑त्रो॒ न राजा॑ । पु॒रः॒सदः॑ शर्म॒सदो॒ न वी॒रा
अ॑नव॒द्या पति॑जुष्टेव॒ नारी॑ ३ तं त्वा॒ नरो॒ दम॒ आ नित्य॑मि॒द्धम॑ग्ने॒ सच॑न्त क्षि॒तिषु॑ ध्रु॒वासु॑
। अधि॑ द्यु॒म्नं नि द॑धु॒र्भूर्य॑स्मि॒न्भवा॑ वि॒श्वायु॑र्ध॒रुणो॑ रयी॒णाम् ४ वि पृक्षो॑ अग्ने म॒घवा॑नो
अश्यु॒र्वि सू॒रयो॒ दद॑तो॒ विश्व॒मायुः॑ । स॒नेम॒ वाजं॑ समि॒थेष्व॒र्यो भा॒गं दे॒वेषु॒ श्रव॑से॒ दधा॑नाः
५ ॥ ११ ॥ ऋ॒तस्य॒ हि धे॒नवो॑ वावशा॒नाः स्मदू॑ध्नीः पी॒पय॑न्त॒ द्युभ॑क्ताः । प॒रा॒वतः॑
सु॒म॒तिं भिक्ष॑माणा॒ वि सिन्ध॑वः स॒मया॑ सस्रु॒रद्रि॑म् ६ त्वे अ॑ग्ने सुम॒तिं भिक्ष॑माणा दि॒-

विश्रवोंदभिरेयज्ञियासः । नक्ताचचक्रुरुषसाविरूपेकृष्णंचवर्णमरुणंचसंधुः ७ याद्रायेमर्तान्त्सुषूदोअग्नेतेस्यामम्घवानोवयंच । छायेवविश्वंभुवनंसिसक्ष्याप-प्रिवान्रोदसीअन्तरिक्षम् ८ अर्वद्भिरग्नेअर्वतोनृभिर्नृन्वीरैर्वीरान्वनुयामात्वोताः । ईशानासःपितृवित्तस्यरायोविसूरयःशतहिमानोअश्युः ९ एतातेअग्नउचथा-निवेधोजुष्टानिसन्तुमनसेहृदेच । शकेमरायःसुधुरोयमन्तेऽधिश्रवोदेवभक्तंदधा-नाः १० ॥ २० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले द्वादशोऽनुवाकः ॥ १२ ॥

उप प्र यन्तो नव राहुगणो गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७४ उपप्रयन्तोअध्वरंमन्त्रंवोचेमाग्नये । आरेअस्मेचशृण्वते १ यःस्नीहि-तीषुपूर्व्यःसंजग्मानासुकृष्टिषु । अरक्षद्दाशुषेगयम् २ उतब्रुवन्तुजन्तवउदग्नि-र्वृत्रहाजनि । धनंजयोरणेरणे ३ यस्यदूतोअसिक्षयेवेषिहव्यानिवीतये । दस्म-

त्कृणोष्यंध्वरम् ४ तमित्सुंहव्यमंङ्गिरःसुदेवंसंहसोयहो । जनांआहुःसुबर्हिषंम् ५ ॥ २१ ॥ आचवहांसितांइहदेवांउपप्रशंस्तये । हव्यासुंश्चन्द्रवीतये ६ नयोरुंपब्दिरश्व्यंःशृण्वेरथंस्यकच्चन । यदंग्नेयासिंदूत्यंम् ७ त्वोतोंवाज्यह्रयोभिपूर्वस्मादपरः । प्रदाश्वाँअंग्नेअस्थात् ८ उतद्युमत्सुवीर्यंबृहदंग्नेविवासंसि । देवेभ्योंदेवदाशुषें ९ ॥ २२ ॥

जुषस्व पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७५ जुषस्वंसप्रथंस्तमंवचोदेवप्संरस्तमम् । हव्याजुह्वांनआसनिं १ अथाते अङ्गिरस्तमाग्नेवेधस्तमाप्रियम् । वोचेमब्रह्मंसानसि २ कस्तेंजामिर्जनांनामग्ने कोदाश्वंध्वरः । कोहकास्मिन्नासिश्रितः ३ त्वंजामिर्जनांनामग्नेंमित्रोअंसिप्रियः

। सखासखिभ्यईड्यः ४ यजानोमित्रावरुणायजादेवाँऋतंबृहत् । अग्नेयक्षिस्वंदमंम् ५ ॥ २३ ॥

का ते पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७६ कातउपेतिर्मनसोवरायभुवदग्नेशन्तमाकामनीषा । कोवायज्ञैःपरिदक्षंतआपकेनवातेमनसादाशेम १ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः । अवतांत्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् २ प्रसुविश्वान्रक्षसोधक्ष्यग्नेभवायज्ञानामभिशस्तिपावा । अथावहसोमपतिंहरिभ्यामातिथ्यमस्मैचकृमासुदाव्ने ३ प्रजावतावचसावह्निरासाचहुवेनिचसत्सीहदेवैः । वेषिहोत्रमुतपोत्रंयजत्रबोधिप्रयन्तर्जनितर्वसूनाम् ४ यथाविप्रस्यमनुषोहविर्भिर्देवाँअयजःकविभिःकविःसन् । एवाहोतःसत्यतरत्वमद्याग्नेमन्द्रयाजुह्वायजस्व ५ ॥ २४ ॥

त्कृणोष्यंध्वरम् ४ तमित्सुंहृव्यमंङ्गिरःसुदेवंसंहसोयहो । जनांआहुःसुबर्हिषंम् ५ ॥ २१ ॥ आचवहांसितांइहदेवाँउपप्रशंस्तये । हृव्यासुंश्चन्द्रवीतयें ६ नयोरुपब्दिरश्व्यंःशृण्वेरथंस्यकच्चन । यदंग्नेयासिंदूत्यंम् ७ त्वोतोंवाज्यह्रंयोभिपूर्वंस्मादपरः । प्रदाश्वाँअंग्नेअस्थात् ८ उतद्युमत्सुवीर्यंबृहदंग्नेविवासासि । देवेभ्योंदेवदाशुषें ९ ॥ २२ ॥

जुषस्व पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७५ जुषस्वसुप्रथंस्तमंवचोंदेवप्संरस्तमम् । हृव्याजुह्वांनआसनिं १ अथाते अङ्गिरस्तमाग्नेवेधस्तमाप्रियम् । वोचेमब्रह्मंसानुसि २ कस्तेंजामिर्जनांनामग्ने कोदाश्वंध्वरः । कोहकस्मिन्नसिश्रितः ३ त्वंजामिर्जनांनामग्नेंमित्रोअंसिप्रियः

। सखासखिभ्यईड्यः ४ यजानोमित्रावरुणायजादेवाँऋतंबृहत् । अग्नेयक्षिस्वंदमम् ५ ॥ २३ ॥

का ते पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७६ कातउपेतिर्मनसोवरायभुवदग्नेशन्तमाकामनीषा । कोवायज्ञैःपरिदक्षंतआपकेनवातेमनसादाशेम १ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः । अवतांत्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् २ प्रसुविश्वान्रक्षसोधक्ष्यग्नेभवायज्ञानामभिशस्तिपावा । अथावहसोमपतिंहरिभ्यामातिथ्यमस्मैचकृमासुदाम्ने ३ प्रजावतावचसावह्निरासाचहुवेनिचसत्सीहदेवैः । वेषिहोत्रमुतपोत्रंयजत्रबोधिप्रयन्तर्जनितर्वसूनाम् ४ यथाविप्रस्यमनुषोहविर्भिर्देवाँअयजःकविभिःकविःसन् । एवाहोतःसत्यतरत्वमद्याग्नेमन्द्रयाजुह्वायजस्व ५ ॥ २४ ॥

कथा पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७७ कुथादांशेमाग्नयेकास्मैदेवजुष्टोच्यतेभामिनेगीः । योमर्त्येष्वमृतंऋता-वाहोतायजिष्ठइत्कृणोतिदेवान् १ योअध्वरेषुशन्तमऋतावाहोतातमूनमोभि-राकृणुध्वम् । अग्निर्यद्वेर्मर्तायदेवान्त्सचाबोधातिमनसायजाति २ सहिक्रतुःस-मर्यःससाधुर्मित्रोनभूदद्भुतस्यरथीः । तंमेधेषुप्रथमंदेवयन्तीर्विशउपब्रुवतेदस्म-मारीः ३ सनोनृणांनृतमोरिशादाअग्निर्गिरोवसावेतुधीतिम् । तनाचयेमघवानः शविष्ठावाजप्रसूताइषयन्तमन्म ४ एवाग्निर्गोतमेभिर्ऋतावाविप्रेभिरस्तोष्टजात-वेदाः । सएषुद्युम्नंपीपयत्सवाजंसपुष्टिंयातिजोषमाचिकित्वान् ५ ॥ २५ ॥

अभि त्वा पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७८ अभित्वागोतमागिराजातवेदोविचर्षणे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः १ तमु

त्वागोतमोगिरारायस्कामोदुवस्यति । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः २ तमुत्वावाजसा-
तममङ्गिरस्वद्धवामहे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ३ तमुत्वावृत्रहन्तमंयोदस्यूँरवधूनु-
षे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ४ अवोचामरहूगणाअग्नयेमधुमद्वचः । द्युम्नैरभिप्रणो-
नुमः ५ ॥ २६ ॥

हिरण्यकेशो द्वादश गोतमोऽग्निः प्रथमतृचस्य मध्यमोऽग्निर्वा आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।
ततास्तिस्र उष्णिहस्ततो गायत्र्यः ।

७१ हिरण्यकेशोरजसोविसारेऽहिर्धुनिर्वातइवध्रजीमान् । शुचिभ्राजाउष-
सोनवेदायशस्वतीरपस्युवोनसत्याः १ आतेसुपर्णाअमिनन्तँएवैःकृष्णोनोनाव
वृषभोयदीदम् । शिवाभिर्नस्मयमानाभिरागात्पतन्तिमिहःस्तनयन्त्यभ्रा २

यदीमृतस्यपयसापियानोनयन्नृतस्यपथिभीरजिष्ठैः । अर्यमामित्रोवरुणःपरि-
ज्मात्वचंपृञ्चन्त्युपरस्ययोनौ ३ अग्नेवाजस्यगोमतईशानःसहसोयहो । अस्मे
धेहिजातवेदोमहिश्रवः ४ सइधानोवसुष्कविरग्निरीळेन्योगिरा । रेवदस्मभ्यं
पुर्वणीकदीदिहि ५ क्षपोराजन्नुतत्मनाग्नेवस्तोरुतोषसः । सतिग्मजम्भरक्षसो
दहप्रति ६ ॥ २७ ॥ अवानोअग्नऊतिभिर्गायत्रस्यप्रभर्मणि । विश्वासुधीषुवं-
न्द्य ७ आनोअग्नेरयिंभरसत्रासाहंवरेण्यम् । विश्वासुपृत्सुदुष्टरम् ८ आनोअग्ने
सुचेतुनारयिंविश्वायुपोषसम् । मार्डीकंधेहिजीवसे ९ प्रपूतास्तिग्मशोचिषेवाचो
गोतमाग्नये । भरस्वसुम्नयुर्गिरः १० योनोअग्नेऽभिदासत्यन्तिदूरेपदीष्टसः ।
अस्माकमिद्वृधेभव ११ सहस्राक्षोविचर्षणिरग्नीरक्षांसिसेधति । होतागृणीत
उक्थ्यः १२ ॥ २८ ॥

इत्या षोडश गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः ।

८० इत्थाहिसोमइन्मदेब्रह्माचकारवर्धनम् । शविष्ठवज्रिन्नोजसापृथिव्यानिःशशा अहिमर्चन्ननुस्वराज्यम् १ सत्वामदद्वृषामदःसोमःश्येनाभृतःसुतः । येनावृत्रंनिरद्भ्योजघन्थवज्रिन्नोजसार्चन्ननुस्वराज्यम् २ प्रेह्यभीहिधृष्णुहिनतेवज्रोनियंसते । इन्द्रनृम्णंहितेशवोहनोवृत्रंजयाअपोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् ३ निरिन्द्रभूम्याअधिवृत्रंजघन्थनिर्दिवः । सृजामरुत्वतीरवजीवधन्याइमाअपोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् ४ इन्द्रोवृत्रस्यदोधतःसानुंवज्रेणहीळितः । अभिक्रम्यावजिघ्नतेऽपःसमायचोदयन्नर्चन्ननुस्वराज्यम् ५ ॥ २१ ॥ अधिसानौनिजिघ्नतेवज्रेणशतपर्वणा । मन्दानइन्द्रोअन्धसःसखिभ्योगातुमिच्छत्यर्चन्ननुस्वराज्यम् ६ इन्द्रतुभ्यमिदद्रिवोऽनुत्तंवज्रिन्वीर्यम् । यद्धत्यंमायिनंमृगंतमुत्वंमाययावधीरर्चन्ननुस्वरा-

ज्यम् ७ वितेवज्रासोअस्थिरन्नवतिंनाव्या ३ अनु । महत्तइन्द्रवीर्यंबाह्वोस्तेबलं
हितमर्चन्ननुस्वराज्यम् ८ सहस्रंसाकमर्चतपरिष्टोभतविंशतिः । शतैनमन्व-
नोनवुरिन्द्रायब्रह्मोद्यतमर्चन्ननुस्वराज्यम् ९ इन्द्रोवृत्रस्यतविषींनिरहन्त्सहसा-
सहः । महत्तदस्यपौंस्यंवृत्रंजघन्वाँअसृजदर्चन्ननुस्वराज्यम् १० ॥ ३० ॥
इमेचित्तवमन्यवेवेपेतेभियसामही । यदिन्द्रवज्रिन्नोजसावृत्रंमरुत्वाँअवधीरर्च-
न्ननुस्वराज्यम् ११ नवेपसानतन्यतेन्द्रंवृत्रोविबीभयत् । अभ्येनंवज्रआयसः
सहस्रभृष्टिरायतार्चन्ननुस्वराज्यम् १२ यद्वृत्रंतवचाशनिंवज्रेणसमयोधयः ।
अहिमिन्द्रजिघांसतोदिवितेबद्बधेशवोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् १३ अभिष्टनेतेअद्रि-
वोयत्स्थाजगच्चरेजते । त्वष्टाचित्तवमन्यवइन्द्रवेविज्यतेभियार्चन्ननुस्वराज्यम्
१४ नहिनुयादधीमसीन्द्रंकोवीर्यापरः । तस्मिन्नृम्णमुतक्रतुंदेवाओजांसिसंदधुर-

चन्नुनुं स्वराज्यंम् १५ यामथर्वा मनुष्पिता दुध्यङ्धियमत्नंत । तस्मिन्ब्रह्माणि पूर्वथेन्द्रं उक्था समग्मतार्चन्नुनुं स्वराज्यंम् १६ ॥ ३१ ॥ इति शाकल्कसंहितायां प्रथमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

इन्द्रोनवोपोपुपङ्जगत्यन्तमश्वावतिजागतमसावार्विंशतिःपळनुष्टुभऔष्णिहपाङ्क्तगायत्रत्रैष्टुभास्तृचः प्रगाथःप्रपेद्वादशमारुतंहपंचम्यन्त्यौत्रिष्टुभौमरुतोदशगायत्रंप्रत्वक्षसःपङ्जागतमाविद्युन्माद्विराद्यान्त्यं प्रस्तारपङ्क्तीपञ्चमीविराड्रूपाऽऽनोदशवैश्वदेवंतुपञ्चाद्याःसप्तमीजगत्यःपष्ठीविराट्स्थानाऋजुनीतीनव गायत्रमन्त्यानुष्टुप्त्वंसोमप्त्यधिकासौम्यंपञ्चम्यादिगायत्र्योद्वादशोष्णिक्चैताउत्साद्यूनोपस्यंचतुर्जग- त्यादिपळुष्णिगन्तंतृचोन्त्यआश्विनोग्नीपोमौद्वादशाग्नीपोमीयमाद्यास्तिस्रोनुष्टुभउपान्त्यास्तिस्रोगाय- त्र्योष्टमीजगतीवेमंपोळशकुत्सआग्नेयंतदृद्विरिष्टुवन्तंपूर्वोदेवाःत्रयःपादादैवास्तत्रोमित्रोर्धर्चोलिङ्गोक्तदै वतोपदैवसंवासूक्तम् ॥ ६ ॥

इन्द्रो नव गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः ।

८१ इन्द्रो मदाय वावृधे शवसे वृत्रहा नृभिः । तमिन्महत्स्वाजिषूतेमर्भे हवाम-

हुसवाजेंषुप्रनोऽविथत १ असिहिवीरसेन्योऽसिभूरिपरादुदिः । असिंदुभ्रस्यं
चिदृधोयजमानायशिक्षसिसुन्वतेभूरितेवसु २ यदुदीरतआजयोधृष्णवेधीयते
धना । युक्ष्वामदुच्युताहरीकंहनःकंवसौदधोऽस्माँइन्द्रवसौदधः ३ क्रत्वामहाँ
अनुष्वधंभीमआवावृधेशवः । श्रियऋष्वउपाकयोर्निशिप्रीहरिवान्दधेहस्तयो-
र्वज्रमायसम् ४ आपप्रौपार्थिवंरजोबद्बधेरोचनादिवि । नत्वावाँइन्द्रकश्चननजातो
नजनिष्यतेऽतिविश्वंववक्षिथ ५ ॥ १ ॥ योअर्योमर्तभोजनंपरादुदातिदाशुषे ।
इन्द्रोअस्मभ्यंशिक्षतुविभजाभूरितेवसुभक्षीयतवराधसः ६ मदेमदेहिनोददिर्यू-
थागवामृजुक्रतुः । संगृभायपुरूशतोभयाहस्त्यावसुशिशीहिरायआभर ७ मा-
दयस्वसुतेसचाशवसेशूरराधसे । विद्माहित्वापुरूवसुमुपकामान्त्ससृज्महेऽथा

नोऽवितार्भव ८ एतेतइन्द्रजन्तवोविश्वंपुष्यन्तिवार्यम् । अन्तर्हिख्योजनानाम्-
र्योवेदोअदाशुषांतेषांनोवेदआभर १ ॥ २ ॥

उपोषु पञ्चोतम इन्द्रः पाङ्क्तिः । अन्त्या जगती ।

८२ उपोषुशृणुहीगिरोमघवन्मातथाइव । यदानःसूनृतावतःकरआदर्थयास-
इद्योजान्विन्द्रतेहरी १ अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाअधूषत । अस्तोषतस्वभानवो
विप्रानविष्ठयामतीयोजान्विन्द्रतेहरी २ सुसंदृशंत्वावयंमघवन्वन्दिषीमहि । प्र
नूनंपूर्णवन्धुरःस्तुतोयाहिवशाँअनुयोजान्विन्द्रतेहरी ३ सघातंवृषणंरथमधितिष्ठा-
तिगोविदम् । यःपात्रंहारियोजनंपूर्णमिन्द्रचिकेततियोजान्विन्द्रतेहरी ४ युक्तस्ते
अस्तुदक्षिणउतसव्यःशतक्रतो । तेनजायामुपप्रियांमन्दानोयाह्यन्धसोयोजान्विं-

न्द्रतेहरी ५ युनज्मितेब्रह्मणाकेशिनाहरीउपप्रयाहिदधिषेगभस्त्योः । उत्त्वासुतासोरभसाअमन्दिषुःपूषण्वान्वज्रिन्त्समुपत्न्यामदः ६ ॥ ३ ॥

अश्वावति पङ्गोतय इन्द्रो जगती ।

८३ अश्वावतिप्रथमोगोषुगच्छतिसुप्रावीरिन्द्रमर्त्यस्तवोतिभिः । तमित्पृणक्षिवसुनाभवीयसासिन्धुमापोयथाभितोविचेतसः १ आपोनदेवीरुपयन्तिहोत्रियमवःपश्यन्तिविततंयथारजः।प्राचैर्देवासःप्रणयन्तिदेवयुंब्रह्मप्रियंजोषयन्तेवराइव २ अधिद्वयोरदधाउक्थ्यंवचोयतस्रुचामिथुनायासपर्यतः । असंयत्तोव्रतेतेक्षेतिपुष्यतिभद्राशक्तिर्यजमानायसुन्वते ३ आदङ्गिराःप्रथमंदधिरेवयइद्धाग्नयःशम्यायेसुकृत्यया। सर्वंपणेःसमविन्दन्तभोजनमश्वावन्तंगोमन्तमापशुंनरः ४ यज्ञैरथर्वाप्रथमःपथस्ततेततःसूर्योव्रतपावेनआजनि। आगाआजदुशनाकाव्यःस-

चायमस्यंजातममृतंयजामहे ५ वर्हिर्वायत्स्वपत्यायवृज्यतेऽर्कोवाश्लोकमाघोषं-
तेदिवि। ग्रावायत्रवदतिकारुरुक्थ्य १ स्तस्येदिन्द्रोअभिपित्वेषुरण्यति ६ ॥ ४ ॥

असावि विंशतिर्गोतम इन्द्रः । आद्याः षळनुष्टुभः । ततश्चतुर्णां तृचा

उष्णिक्पङ्क्तिगायत्रीत्रिष्टुभः । अन्त्यः प्रगाथः ।

८४ असाविसोमइन्द्रतेशविष्ठधृष्णवागहि। आत्वापृणक्त्विन्द्रियंरजःसूर्योन रश्मिभिः १ इन्द्रमिद्धरीवहतोऽप्रतिधृष्टशवसम्। ऋषीणांचस्तुतीरुपयज्ञंचमानुषाणाम् २ आतिष्ठवृत्रहन्रथंयुक्तातेब्रह्मणाहरी। अर्वाचीनंसुतेमनोग्रावाकृणोतुवग्नुना ३ इममिन्द्रसुतंपिबज्येष्ठममर्त्यंमदम्। शुक्रस्यत्वाभ्यक्षरन्धाराऋतस्यसादने ४ इन्द्रायनूनमर्चतोक्थानिचब्रवीतन। सुताअमत्सुरिन्दवोज्येष्ठंनमस्यतासहः ५ ॥ ५ नकिष्ट्वद्रथीतरोहरीयदिन्द्रयच्छसे। नकिष्ट्वानुमज्मनानकिःस्वश्वआ-

नशे ६ यएकइद्विदयतेवसुमर्तांयदाशुषे । ईशानोअप्रतिष्कुतइन्द्रोअङ्ग ७ कदा मर्तमराधसंपदाक्षुंपमिवस्फुरत् । कदानःशुश्रवद्गिरइन्द्रोअङ्ग ८ यश्चिद्धित्वाबहुभ्यआसुतावाँआविवासति । उग्रंतत्पत्यतेशवइन्द्रोअङ्ग ९ स्वादोरित्थाविषूवतोमध्वःपिबन्तिगौर्यः । याइन्द्रेणसयावरीर्वृष्णामदन्तिशोभसेवस्वीरनुस्वराज्यम् १० ॥६॥ ताअस्यपृशनायुवःसोमंश्रीणन्तिपृश्नयः । प्रियाइन्द्रस्यधेनवोवज्रंहिन्वन्तिसायकंवस्वीरनुस्वराज्यम् ११ ताअस्यनमसासहःसपर्यन्तिप्रचेतसः । व्रतान्यस्यसश्चिरेपुरूणिपूर्वचित्तयेवस्वीरनुस्वराज्यम् १२ इन्द्रोदधीचोअस्थभिर्वृत्राण्यप्रतिष्कुतः । जघाननवतीर्नव १३ इच्छन्नश्वस्ययच्छिरःपर्वतेष्वपश्रितम् । तद्विदच्छर्यणावति १४ अत्राहगोरमन्वतनामत्वष्टुरपीच्यम् । इत्थाचन्द्रमसोगृहे १५ ॥ ७ ॥ कोअद्ययुङ्क्तेधुरिगाऋतस्यशिमीवतोभामिनोदुर्हृणायून् । आसन्निषून्हृ-

त्स्वसोमयोभून्यएंशंभृत्यामृणघृत्संजींवात् १६ कईंषतेतुज्यतेकोर्त्रिभायकोमंसते सन्तमिन्द्रंकोअन्ति। कस्तोकायकइभायोतरायेऽधिब्रवत्तन्वे३ कोजनाय १७को अग्निमींट्टेहविषांघृतेनंस्रुचायंजातात्रृतुभिंर्ध्रुवेभिंः । कस्मैदेवाआवंहानाशुहोम कोमंसतेवीतिहोंत्रःसुदेवः १८ त्वमङ्गप्रशंसिषोदेवःशंविष्ठमर्त्यम्। नत्वदन्योमं- घवन्नस्तिमर्डितेन्द्रब्रवीमितेवचः १९ मातेराधांसिमातेऊतयोवसोऽस्मान्कदाच नादंभन्। विश्वांचनउपमिमीहिमानुषवसूंनिचर्षणिभ्यआ २० ॥ ८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले त्रयोदशोऽनुवाकः ॥ १३ ॥

प्रये द्वादश गोतमो मरुतो जगती । पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

८५ प्रयेशुम्भन्तेजनयोनसप्तयोयामन्रुद्रस्यसूनवंःसुदंसंसः।रोदंसीहिमरुतंश्च- क्रिरेवृधेमदंन्तिवीराविदथेषुघृष्वंयः १ तउंक्षितासोमहिमानंमाशतदिविरुद्रासो

अधिचक्रिरेसदः।अर्चन्तोअर्कंजनयन्तइन्द्रियमधिश्रियोदधिरेपृश्निमातरः२गो-
मातरोयच्छुभयन्तेअञ्जिभिस्तनूषुशुभ्रादधिरेविरुक्मतः।बाधन्तेविश्वमभिमाति-
नमपवर्त्मान्येषामनुरीयतेघृतम् ३ वियेभ्राजन्तेसुमखासऋष्टिभिःप्रच्यावयन्तो
अच्युताचिदोजसा।मनोजुवोयन्मरुतोरथेष्वावृषव्रातासःपृषतीरयुग्ध्वम् ४प्रयद्र-
थेषुपृषतीरयुग्ध्वंवाजेअद्रिंमरुतोरंहयन्तः।उतारुषस्यविष्यन्तिधाराश्चर्मेवोदभि-
र्व्युन्दन्तिभूम५आवोवहन्तुसप्तयोरघुष्यदोरघुपत्वानःप्रजिगातबाहुभिः।सीदता
बर्हिरुरुवःसदस्कृतंमादयध्वंमरुतोमध्वोअन्धसः६ ॥१॥तेऽवर्धन्तस्वतवसोमहि-
त्वनानाकंतस्थुरुरुचक्रिरेसदः । विष्णुर्यद्धावद्वृषणंमदच्युतंवयोनसीदन्नधिबर्हि-
षिप्रिये ७ शूराइवेद्युयुधयोनजग्मयःश्रवस्यवोनपृतनासुयेतिरे । भयन्तेविश्वा
भुवनामरुद्भ्योराजानइवत्वेषसंदृशोनरः ८ त्वष्टायद्वज्रंसुकृतंहिरण्ययंसहस्रभृ-

ष्टिंस्वपाअवर्तयत्।धत्तइन्द्रोनर्यपांसिकर्तवेऽहन्वृत्रंनिरपामौब्जदर्णवम् ९ऊर्ध्वंनुनु-
द्रेऽवतंतओजसादादृहाणंचिद्बिभिदुर्विपर्वतम् । धमन्तोवाणंमरुतःसुदानवोमदे
सोमस्यरण्यानिचक्रिरे १० जिह्मंनुनुद्रेऽवतंतयादिशासिञ्चन्नुत्संगोतमायतृष्णजे ।
आगच्छन्तीमवसाचित्रभानवःकामंविप्रस्यतर्पयन्तधामभिः ११ यावःशर्मशशा-
मानायसन्तित्रिधातूनिदाशुषेयच्छताधि । अस्मभ्यंतानिमरुतोवियन्तरयिंनोध-
त्तवृषणःसुवीरम् १२ ॥ १० ॥

मरुतो दश गोतमो मरुतो गायत्री ।

८६ मरुतोयस्यहिक्षयेपाथादिवोविमहसः । ससुगोपातमोजनः १ यज्ञै-
र्वायज्ञवाहसोविप्रस्यवामतीनाम् । मरुतःशृणुताहवम् २ उतवायस्यवाजिनोऽनु-
विप्रमतक्षत । सगन्तागोमतिव्रजे ३ अस्यवीरस्यबर्हिषिसुतःसोमोदिविष्टिषु ।

उ॒क्थंम॑द॑श्च॒शस्यते ४ अ॒स्य श्रो॑षं॒त्वा भु॒वो॒ विश्वा॒यश्च॑र्ष॒णीर॒भि । सूरं॑ चि॒त्सस्रु॒षी-
रि॒षः ५ ॥ ११ ॥ पू॒र्वीभि॒र्हि द॑दाशि॒म श॒रद्भि॑र्मरुतो व॒यम् । अवो॑भिश्चर्षणी॒नाम् ६
सु॒भगः॒ सप्र॑यज्यवो॒ मरु॑तो अस्तु॒ मर्त्यः॑ । यस्य॒ प्रयां॑सि॒ पर्ष॑थ ७ श॒शमा॒नस्य॑ वा न-
रः॒ स्वेद॑स्य सत्यशवसः । वि॒दा काम॑स्य॒ वेन॑तः ८ यू॒यं तत्स॑त्यशवस आ॒विष्क॑र्त
म॑हित्व॒ना । विध्य॑ता वि॒द्युता॒ रक्षः॑ ९ गूह॑ता॒ गुह्यं॒ तमो॒ वि या॑त॒ विश्व॑म॒त्रिण॑म् । ज्यो-
ति॑ष्कर्ता॒ यदु॒श्मसि॑ १० ॥ १२ ॥

मत्वक्षसः पञ्चोतमो मरुतो जगती ।

८७ प्रत्व॑क्षसः॒ प्रत॑वसो विर॒प्शिनो ऽना॑नता॒ अवि॑थुरा ऋजी॒षिणः॑ । जुष्ट॑तमासो॒
नृत॑मासो अ॒ञ्जिभि॒र्व्या॑नज्रे॒ के चि॑दु॒स्रा इ॑व॒ स्तृभिः॑ १ उ॒प॒ह्व॒रेषु॒ यदचि॑ध्वं य॒यिं वय॑ इव
मरुतः॒ केन॑ चित्प॒था । श्चोत॑न्ति॒ कोशा॒ उप॑ वो॒ रथे॒ष्वा घृ॒तमु॑क्षता॒ मधु॑वर्ण॒मर्च॑ते २

प्रेषामज्मेषुविथुरेवरेजतेभूमिर्यामेषुयद्धयुञ्जतेशुभे । तेक्रीळयोधुनयोभ्राजदृष्टयःस्वयंमहित्वंपनयन्तधूतयः २ सहिस्वसृत्पृषदश्वोयुवागणो३ याईशानस्तविषीभिरावृतः । असिसत्यऋणयावाऽनेद्योस्याधियःप्राविताथावृषागणः ४ पितुःप्रत्नस्यजन्मनावदामसिसोमस्यजिह्वाप्रजिगातिचक्षसा । यदीमिन्द्रंशम्यृक्वाणआशतादिन्नामानियज्ञियानिदधिरे ५ श्रियसेकंभानुभिःसंमिमिक्षिरेतेरश्मिभिस्तऋक्वभिःसुखादयः।तेवाशीमन्तइष्मिणोअभीरवोविद्रेप्रियस्यमारुतस्यधाम्नः ६ ॥ १३ ॥

आविद्युन्मद्भिर्गोतमो मरुतः । आद्यान्त्ये प्रस्तारपङ्क्ती । पञ्चमी विराड्रूपा । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८८ आविद्युन्मद्भिर्मरुतःस्वर्कैरथेभिर्यातऋष्टिमद्भिरश्वपर्णैः । आवर्षिष्ठयानइषावयोनपप्तता सुमायाः १ तेऽरुणेभिर्वरमापिशङ्गैःशुभेकंयान्तिरथतूर्भिरश्वैः।

रुक्मोनचित्रःस्वधितीवान्पव्यारथस्यजङ्घनन्तभूम २ श्रियेकंवोअधितनूषुवाशीर्मेधावनानकृणवन्तऊर्ध्वा । युष्मभ्यंकंमरुतःसुजातास्तुविद्युम्नासोधनयन्तेअद्रिम् ३ अहानिगृध्राःपर्यावआगुरिमांधियंवार्कार्यांचदेवीम् । ब्रह्मकृण्वन्तोगोतमासोअर्कैरूर्ध्वंनुनुद्रउत्सधिंपिबध्यै ४ एतत्त्यन्नयोजनमचेतिसस्वर्हयन्मरुतोगोतमोवः । पश्यन्हिरण्यचक्रानयोदंष्ट्रान्विधावतोवराहून् ५ एषास्यावोमरुतोऽनुभर्त्रीप्रतिष्टोभतिवाघतोनवाणी । अस्तोभयद्वृथासामनुस्वधांगभस्त्योः ६ ॥ १४ ॥

आनो दश गोतमो विश्वेदेवाः । आद्याः पञ्च सप्तमी
च जगत्यः । षष्ठी विराट्स्थाना । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८९ आनोभद्राःक्रतवोयन्तुविश्वतोऽदब्धासोअपरीतासउद्भिदः । देवानो

यथासदामिद्वृधेअसन्नप्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे १ देवानांभद्रासुमतिर्ऋजूयतां देवानांरातिरभिनोनिवर्त्तताम् । देवानांसख्यमुपसेदिमावयंदेवानआयुःप्रतिरन्तु जीवसे २ तान्पूर्वयानिविदाहूमहेवयंभगंमित्रमदितिंदक्षमस्रिधम् । अर्यमणंवरुणंसोमंमश्विनासरस्वतीनःसुभगामयस्करत् ३ तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजंतन्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः । तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणुतंधिष्ण्या युवम् ४ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयम् । पूषानोयथा वेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये ५ ॥ १५ ॥ स्वस्तिनइन्द्रोवृद्धश्रवाःस्वस्तिनःपूषाविश्ववेदाः । स्वस्तिनस्तार्क्ष्योअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ६ पृषदश्वामरुतःपृश्निमातरःशुभंयावानोविदथेषुजग्मयः । अग्निजिह्वामनवःसूरचक्षसोविश्वेनोदेवाअवसागमन्निह ७ भद्रंकर्णेभिःशृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्ष-

भिर्यजत्राः । स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ८ शतमिन्नुशरदोअन्तिदेवायत्रानश्चक्राजरसंतनूनाम् । पुत्रासोयत्रपितरोभवन्तिमानोमध्यारीरिषतायुर्गन्तोः ९ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्मातासपितासपुत्रः । विश्वेदेवाअदितिःपञ्चजनाअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् १० ॥ १६ ॥

ऋजुनीती नव गोतमो विश्वे देवा गायत्री । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१० ऋजुनीतीनोवरुणोमित्रोनयतुविद्वान् । अर्यमादेवैःसजोषाः १ तेहिवस्वोवसवानास्तेअप्रमूरामहोभिः । व्रतारक्षन्तेविश्वाहा २ तेअस्मभ्यंशर्मयंसन्नमृतामर्त्येभ्यः । बाधमानाअपद्विषः ३ विनःपथःसुवितायचियन्त्विन्द्रोमरुतः । पूषाभगोवन्द्यासः ४ उतनोधियोगोअग्राःपूषन्विष्णवेवयावः । कर्तानःस्वस्तिमतः ५ ॥ १७ ॥ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरन्तिसिन्धवः । माध्वीर्नःसन्त्वोषधीः ६

मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवंरजः । मधुद्यौरस्तुनःपिता ७ मधुमान्नोवनस्पतिर्मधुमाँअस्तुसूर्यः । माध्वीर्गावोभवन्तुनः ८ शंनोमित्रःशंवरुणःशंनोभवत्वर्यमा । शंनइन्द्रोबृहस्पतिःशंनोविष्णुरुरुक्रमः ९ ॥ १८ ॥

त्वं सोम त्रयोविंशतिर्गोतमः सोमः । पञ्चम्याद्या द्वादश

गायत्र्यः । सप्तदश्युष्णिक् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

११ त्वंसोमप्रचिकितोमनीषात्वंरजिष्ठमनुनेषिपन्थाम् । तवप्रणीतीपितरोनइन्दोदेवेषुरत्नमभजन्तधीराः १ त्वंसोमक्रतुभिःसुक्रतुर्भूस्त्वंदक्षैःसुदक्षोविश्ववेदाः । त्वंवृषावृषत्वेभिर्महित्वाद्युम्नेभिर्द्युम्न्यभवोनृचक्षाः २ राज्ञोनुतेवरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम । शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्यमेवासिसोम ३ यातेधामानिदिवियापृथिव्यांयापर्वतेष्वोषधीष्वप्सु । तेभिर्नो

विश्वैः सुमना अहेळन्राजन्त्सोम प्रतिहव्यागृभाय ४ त्वंसोमासिसत्पतिस्त्वंराजोतवृत्रहा । त्वंभद्रोअसिक्रतुः ५ ॥ १९ ॥ त्वंचसोमनोवशोजीवातुंनमरामहे । प्रियस्तोत्रोवनस्पतिः ६ त्वंसोममहेभगंत्वंयूनऋतायते । दक्षंदधासिजीवसे ७ त्वंनःसोमविश्वतोरक्षाराजन्नघायतः । नरिष्येत्त्वावतःसखा ८ सोमयास्तेमयोभुवऊतयःसन्तिदाशुषे । ताभिर्नोऽविताभव ९ इमंयज्ञमिदंवचोजुजुषाणउपागहि । सोमत्वंनोवृधेभव १० ॥ २० ॥ सोमगीर्भिष्ट्वावयंवर्धयामोवचोविदः । सुमृळीकोनआविश ११ गयस्फानोअमीवहावसुवित्पुष्टिवर्धनः । सुमित्रःसोमनोभव १२ सोमरारन्धिनोहृदिगावोनयवसेष्वा । मर्यइवस्वओक्ये १३ यःसोमसख्येतवरारणद्देवमर्त्यः । तंदक्षःसचतेकविः १४ उरुष्याणोअभिशस्तेःसोमनिपाह्यंहसः । सखासुशेवएधिनः १५ ॥ २१ ॥

आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यम् । भवावाजस्यसंगथे १६ आप्यायस्वमदिन्तमसोमविश्वेभिरंशुभिः । भवानःसुश्रवस्तमःसखावृधे १७संतेपयांसि समुयन्तुवाजाःसंवृष्ण्यान्यभिमातिषाहः । आप्यायमानोअमृतायसोमदिविश्रवांस्युत्तमानिधिष्व १८यातेधामानिहविषायजन्तिताविश्वापरिभूरस्तुयज्ञम् । गयस्फानःप्रतरणःसुवीरोऽवीरहाप्रचरासोमदुर्यान् १९ सोमोधेनुंसोमोअर्वन्तमाशुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति । सादन्यंविदथ्यंसभेयंपितृश्रवणंयोददाशदस्मै २० ॥ २२ ॥ अषाळ्हंयुत्सुपृतनासुपप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनस्यगोपाम् । भरेषुजांसुक्षितिंसुश्रवसंजयन्तंत्वामनुमदेमसोम २१ त्वमिमाओषधीःसोमविश्वास्त्वमपोअजनयस्त्वंगाः । त्वमाततन्थोर्वन्तरिक्षंत्वंज्योतिषावितमोववर्थ २२ देवेननोमनसादेवसोमरायोभागंसहसावन्नभियुध्य । मात्वातनदीशिषेवीर्यस्यो-

विश्वैः सुमना अहेळन्राजन्त्सोम प्रतिहव्या गृभाय ४ त्वं सोमासि सत्पतिस्त्वं राजोत वृत्रहा । त्वं भद्रो असि क्रतुः ५ ॥ १९ ॥ त्वं च सोम नो वशो जीवातुं न मरामहे । प्रियस्तोत्रो वनस्पतिः ६ त्वं सोम महे भगं त्वं यून ऋतायते । दक्षं दधासि जीवसे ७ त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः । न रिष्येत्त्वावतः सखा ८ सोम यास्ते मयोभुव ऊतयः सन्ति दाशुषे । ताभिर्नोऽविता भव ९ इमं यज्ञमिदं वचो जुजुषाण उपागहि । सोम त्वं नो वृधे भव १० ॥ २० ॥ सोम गीर्भिष्ट्वा वयं वर्धयामो वचोविदः । सुमृळीको न आविश ११ गयस्फानो अमीवहा वसुवित्पुष्टिवर्धनः । सुमित्रः सोम नो भव १२ सोम रारन्धि नो हृदि गावो न यवसेष्वा । मर्य इव स्व ओक्ये १३ यः सोम सख्ये तव रारणद्देव मर्त्यः । तं दक्षः सचते कविः १४ उरुष्या णो अभिशस्तेः सोम नि पाह्यंहसः । सखा सुशेव एधि नः १५ ॥ २१ ॥

आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यम् । भवावाजस्यसंगथे १६ आप्याय-
स्वमदिन्तमसोमविश्वेभिरंशुभिः । भवानःसुश्रवस्तमःसखावृधे १७संतेपयांसि
समुयन्तुवाजाःसंवृष्ण्यान्यभिमातिषाहः । आप्यायमानोअमृतायसोमदिविश्र-
वांस्युत्तमानिधिष्व १८यातेधामानिहविषायजन्तितातेविश्वापरिभूरस्तुयज्ञम् ।
गयस्फानःप्रतरणःसुवीरोऽवीरहाप्रचरासोमदुर्यान् १९ सोमोधेनुंसोमोअर्वन्त-
माशुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति । सादन्यंविदथ्यंसभेयंपितृश्रवणंयोददाशदस्मै
२० ॥ २२ ॥ अषाळ्हंयुत्सुपृतनासुपप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनस्यगोपाम् । भरेषुजां
सुक्षितिंसुश्रवसंजयन्तंत्वामनुमदेमसोम २१ त्वमिमाओषधीःसोमविश्वा-
स्त्वमपोअजनयस्त्वंगाः । त्वमाततन्थोर्वन्तरिक्षंत्वंज्योतिषावितमोववर्थ २२
देवेननोमनसादेवसोमरायोभागंसहसावन्नभियुध्य । मात्वातनदीशिषेवीर्यस्यो-

भयेभ्यःप्रचिकित्सागविष्टौ २३ ॥ २३ ॥

एता अष्टादश गोतमः । आदितः पञ्चदशानामुषास्ततास्तसृणामाश्विनौ
चतस्रो जगत्यस्ततोऽष्टौ त्रिष्टुभस्तत उष्णिहः ।

१२ एताउत्याउषसःकेतुमक्रतपूर्वेअर्धेरजसोभानुमञ्जते । निष्कृण्वानाआ-
युधानिवधृष्णवःप्रतिगावोऽरुषीर्यन्तिमातरः १ उदपप्तन्नरुणाभानवोवृथास्वा-
युजोअरुषीर्गाअयुक्षत । अक्रन्नुषासोवयुनानिपूर्वथारुशन्तंभानुमरुषीरशिश्रयुः
२ अर्चन्तिनारीरपसोनविष्टिभिःसमानेनयोजनेनापरावतः । इषंवहन्तीःसु-
कृतेसुदानवेविश्वेदहयजमानायसुन्वते ३ अधिपेशांसिवपतेनृतूरिवापोर्णुतेव-
क्षउस्रेवबर्जहम् । ज्योतिर्विश्वस्मैभुवनायकृण्वतीगावोनव्रजंव्युषाआवर्तमः ४
प्रत्यर्चीरुशदस्याअदर्शिवितिष्ठतेबाधतेकृष्णमभ्वम् । स्वरुंनपेशोविदथेष्वञ्ज-

श्चित्रंदिवोदुहिताभानुमश्रेत् ५ ॥ २४ ॥ अतारिष्मतमसस्पारमस्योषाउच्छ-
न्तीवयुनांकृणोति । श्रियेछन्दोनस्मयतेविभातीसुप्रतीकासौमनसायाजीगः ६
भास्वतीनेत्रीसूनृतानांदिवःस्तवेदुहितागोतमेभिः । प्रजावतोनृवतोअश्वबुध्या
नुषोगोअंग्राँउपमासिवाजान् ७ उषस्तमश्यांयशसंसुवीरंदासप्रवर्गंरयिमश्वबु-
ध्यम् । सुदंससाश्रवसायाविभासिवाजप्रसूतासुभगेबृहन्तंम् ८ विश्वानिदेवीभुव-
नाभिचक्ष्याप्रतीचीचक्षुरुर्वियाविभाति । विश्वंजीवंचरसेबोधयन्तीविश्वस्यवा-
चमविदन्मनायोः ९ पुनः पुनर्जायमानापुराणीसमानंवर्णमभिशुम्भमाना ।
श्वघ्नीवकृत्नुर्विजआमिनानामर्तस्यदेवीजरयन्त्यायुः १० ॥ २५ ॥ व्यूर्ण्वतीदि-
वोअन्ताँअबोध्यपस्वसारंसनुतर्युयोति । प्रमिनतीमनुष्यायुगानियोषाजारस्य
चक्षसाविभाति ११ पशून्नचित्रासुभगाप्रथानासिन्धुर्नक्षोदउर्वियाव्यश्वैत् ।

अमिनतीदैव्यानिव्रतानिसूर्यस्यचेतिरश्मिभिर्दृशाना १२ उषस्तच्चित्रमाभरास्मभ्यंवाजिनीवति । येनतोकंचतनयंचधामहे १३ उषोअद्येहगोमत्यश्वावतिविभावरि । रेवदस्मेव्युच्छसूनृतावति १४ युक्ष्वाहिवाजिनीवत्यश्वाँअद्यारुणाँउषः । अथानोविश्वासौभगान्यावह १५ ॥ २६ ॥ अश्विनावर्तिरस्मदागोमद्दस्राहिरण्यवत् । अर्वाग्रथंसमनसानियच्छतम् १६ यावित्थाश्लोकमादिवोज्योतिर्जनायचक्रथुः । आनऊर्जंवहतमश्विनायुवम् १७ एहदेवामयोभुवादस्राहिरण्यवर्तनी । उषर्बुधोवहन्तुसोमपीतये १८ ॥ २७ ॥

अग्नीषोमौ द्वादश गोतमोऽग्नीषोमौ । तिस्रोऽनुष्टुभः । नवम्याद्यास्तिस्रो गायत्र्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः । अष्टमी जगती वा ।

१३ अग्नीषोमाविमंसुमेशृणुतंवृषणाहवम् । प्रतिसूक्तानिहर्यतंभवतंदाशुषे

मयेः १ अग्नीषोमायोअद्यवामिदंवचःसपर्यति । तस्मैधत्तंसुवीर्यंगवांपोषंस्वश्व्यं-
म् २ अग्नीषोमायआहुतिंयोवांदाशाद्धविष्कृतिम् । सप्रजयासुवीर्यंविश्वमायुर्व्य-
श्नवत् ३ अग्नीषोमाचेतितद्वीर्यंवांयदमुष्णीतमवसंपणिंगाः । अवातिरतंबृस-
यस्यशेषोऽविन्दतंज्योतिरेकंबहुभ्यः ४ युवमेतानिदिविरोचनान्यग्निश्चसोम
सक्रतूअधत्तम् । युवंसिन्धूँरभिशस्तेरवद्यादग्नीषोमावमुञ्चतंगृभीतान् ५ आन्यं
दिवोमातरिश्वाजभारामथ्नादन्यंपरिश्येनोअद्रेः । अग्नीषोमाब्रह्मणावावृधानो-
रुंयज्ञायचक्रथुरुलोकम् ६ ॥ २८ ॥ अग्नीषोमाहविषःप्रस्थितस्यवीतंहर्यतं
वृषणाजुषेथाम् । सुशर्माणास्ववसाहिभूतमथाधत्तंयजमानायशंयोः ७ यो
अग्नीषोमाहविषासपर्याद्देवद्रीचामनसायोघृतेन । तस्यव्रतंरक्षतंपातमंहसोवि-
शेजनायमहिशर्मयच्छतम् ८ अग्नीषोमासवेदसासहूतीवनतंगिरः । संदेवत्रा

वभूवथुः ९ अग्नीषोमावनेनवांयोवांघृतेनदाशति । तस्मैदीदयतंबृहत् १० अग्नीषोमाविमानिनोयुवंहव्याजुजोषतम् । आयातमुपनःसचा ११ अग्नीषो-मापिपृतमर्वतोनआप्यायन्तामुस्रियाहव्यसूदः । अस्मेबलानिमघवत्सुधत्तंकृ-णुतंनोअध्वरंश्रुष्टिमन्तम् १२ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले चतुर्दशोऽनुवाकः ॥ १४ ॥

इमं षोडश आङ्गिरसः कुत्सोऽग्निः पूर्वो देवा इति त्रयः पादा देवदेवत्याः ।
तन्नो मित्र इत्यर्धर्चो लिङ्गोक्तषड्दैवत्यो वा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४ इमंस्तोममर्हतेजातवेदसेरथमिवसंमहेमामनीषया । भद्राहिनःप्रमं-तिरस्यसंसद्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव १ यस्मैत्वमायजसेससाधत्यनर्वाक्षेति दधंतेसुवीर्यम् । सतूतावनैनमश्नोत्यंहुतिरग्नेसख्येमारिषामावयंतव २ शकेम

त्वासमिधंसाधयाधियस्त्वेदेवाहविरदन्त्याहुतम् । त्वमादित्याँआवहतान्ह्यु१-
श्मस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ३ भरामेध्मंकृणवामाहवींषितेचितयन्तःप-
र्वणापर्वणावयम् । जीवातवेप्रतरंसाधयाधियोऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ४ वि-
शांगोपाअस्यचरन्तिजन्तवोद्विपच्चयदुतचतुष्पदक्तुभिः । चित्रःप्रकेतउषसोम-
हाँअस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ५ ॥ ३० ॥ त्वमध्वर्युरुतहोतासिपूर्व्यःप्र-
शास्तापोताजनुषापुरोहितः । विश्वाविद्वाँआर्त्विज्याधीरपुष्यस्यग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव ६ योविश्वतःसुप्रतीकःसदृङ्ङसिदूरेचित्सन्तळिदिवातिरोचसे ।
रात्र्याश्चिदन्धोअतिदेवपश्यस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ७ पूर्वोदेवाभवतुसु-
न्वतोरथोऽस्माकंशंसोअभ्यस्तुदूढ्यः । तदाजानीतोतपुष्यतावचोऽग्नेसख्ये
मारिषामावयंतव ८ वधैर्दुःशंसाँअपदूढ्योजहिदूरेवायेअन्तिवाकेचिदत्रिणः ।

अथायज्ञायगृणतेसुगंकृण्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ९ यदयुंक्थाअरुषारोहि-
तारथेवातजूतावृषभस्येवतेरवः । आदिन्वसिवनिनोधूमकेतुनाग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव १० ॥ ३१ ॥ अधस्वनादुतबिभ्युःपतत्रिणोद्रप्सायत्तेयवसादो
व्यस्थिरन् । सुगंतत्तेतावकेभ्योरथेभ्योऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ११ अयं
मित्रस्यवरुणस्यधायसेऽवयातांमरुतांहेळोअद्भुतः । मृळासुनोभूत्वेषांमनःपु-
नरग्नेसख्येमारिषामावयंतव १२ देवोदेवानामसिमित्रोअद्भुतोवसुर्वसूनामसि
चारुरध्वरे । शर्मन्त्स्यामतवसप्रथस्तमेऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव १३ तत्ते
भद्रंयत्समिद्धःस्वेदमेसोमाहुतोजरसेमृळयत्तमः । दधासिरत्नंद्रविणंचदाशुषेऽग्ने
सख्येमारिषामावयंतव १४ यस्मैत्वंसुद्रविणोददाशोऽनागास्त्वमदितेसर्वता-
ता । यंभद्रेणशवसाचोदयासिप्रजावताराधसातेस्याम १५ सत्वमग्नेसौभ-

॥ ७१ ॥

गत्वस्यंविद्वानस्माकमायुःप्रतिरेहदेव । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसि-
न्धुःपृथिवीउतद्यौः १६ ॥ ३२ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

द्वेएकादशौपसायचाग्नयेसमन्नथानवद्द्रविणोदसेपनोष्टौशुचयेगायत्रंवैश्वानरस्यतृचंवैश्वानरीयंजात-
वेदसएकाजातवेदस्यमेतदादीन्येकभूयांसिसूक्तसहस्रमेतत्कश्यपार्षंसयोवृषैकोनावापांगिराऋज्राश्वा-
म्बरीषसहदेवभयमानसुराधसःप्रमन्दिनएकादशकुत्सश्चतुर्त्रिष्टुबन्तमाद्यागर्भस्त्राविण्युपनिपादिमांतेन्द्रा
त्रिष्टुप्सप्तेष्टौयोनिर्नवचन्द्रमाएकोनाह्यास्त्रितोवावैश्वदेवंहिपाङ्क्तमन्त्यात्रिष्टुबष्टमीमहाबृहतीयवमध्येन्द्रंमि-
त्रंसप्तत्रिष्टुबन्तंयज्ञस्तृचंयइन्द्राग्नीसप्तोनैन्द्राग्नंतुविहाष्टौततंनवार्भवंतुपञ्चम्यन्त्येत्रिष्टुभौतक्षन्पञ्चात्यात्रिष्टु-
बीळेपञ्चाधिकाश्विनमाद्यौपादौलिङ्गोक्तदेवतावन्त्येत्रिष्टुभौ ॥ ७ ॥

द्वे विरूपे एकादश कुत्स औपस्त्योग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१५ द्वेविरूपेचरतःस्वर्थेअन्यान्यावत्समुपधापयेते । हरिरन्यस्यांभवतिस्व-
धावांञ्छुक्रोअन्यस्यांददृशेसुवर्चाः १ दशेमंत्वष्टुर्जनयन्तगर्भमतन्द्रासोयुवत-

योविभृत्रम् । तिग्मानीकंस्वयशसंजनेषुविरोचमानंपरिषींनयन्ति २ त्रीणि
जानापरिभूषन्त्यस्यसमुद्रएकंदिव्येकमप्सु । पूर्वामनुप्रदिशंपार्थिवानामृतून्
प्रशासद्विदधावनुष्ठु ३ कइमंवोनिण्यमाचिकेतवत्सोमातृर्जनयतस्वधाभिः
। बह्वीनांगर्भोअपसामुपस्थान्महान्कविर्निश्चरतिस्वधावान् ४ आविष्ट्योव-
र्धतेचारुरासुजिह्मानामूर्ध्वःस्वयशाउपस्थे । उभेत्वष्टुर्बिभ्यतुर्जायमानात्प्रतीची
सिंहंप्रतिजोषयेते ५ ॥ १ उभेभद्रेजोषयेतेनमेनेगावोनवाश्राउपतस्थुरेवैः ।
सदक्षाणांदक्षपतिर्बभूवाञ्जन्तियंदक्षिणतोहविर्भिः ६ उद्यंयमीतिसवितेवबाहू
उभेसिचौयततेभीमऋञ्जन् । उच्छुक्रमत्कमजतेसिमस्मान्नवामातृभ्योवसनां
जहाति ७ त्वेषंरूपंकृणुतउत्तरंयत्संपृञ्चानःसदनेगोभिरद्भिः । कविर्बुध्नंपरि
मर्मृज्यतेधीःसादेवतातासमितिर्बभूव ८ उरुतेज्रयःपर्येतिबुध्नंविरोचमानंमहि-

पस्यधामं । विश्वेभिरग्नेस्वयंशोभिरिद्धोऽदब्धेभिःपायुभिःपाह्यस्मान् ९ धन्वन्स्रोतःकृणुतेगातुमूर्मिंशुक्रैरूर्मिभिरभिनक्षतिक्षाम् । विश्वासनानिजठरेषुधत्तेऽन्तर्नवासुचरतिप्रसूषु १० एवानोअग्नेसमिधावृधानोरेवत्पावकश्रवसेविभाहि । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ २ ॥

स प्रत्नथा नव कुत्सो द्रविणोदा अग्निःशुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

९६ सप्रत्नथासहसाजायमानःसद्यःकाव्यानिबळधत्तविश्वा । आपश्चमित्रंधिषणाचसाधन्देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् १ सपूर्वयानिविदाकव्यतायोरिमाःप्रजाअजनयन्मनूनाम् । विवस्वताचक्षसाद्यामपश्चदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् २ तमीळतप्रथमंयज्ञसाधंविशआरीराहुतमृञ्जसानम् । ऊर्जःपुत्रंभरतंसृप्रदानुंदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ३ समातरिश्वापुरुवारपुष्टिर्विदद्गातुंतनयाय

स्वर्वित् । विशांगोपाजनितारोदस्योर्देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ४ नक्तोषा-
सावर्णमामेम्यानेपापयेतेशिशुमेकंसमीची । द्यावाक्षामारुक्मोअन्तर्विभाति
देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ५ ॥ ३ ॥ रायोबुध्नःसंगमनोवसूनांयज्ञस्यकेतु-
र्मन्मसाधनोवेः । अमृतत्वंरक्षमाणासएनंदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ६ नूच
पुराचसदनंरयीणांजातस्यचजायमानस्यचक्षाम् । सतश्चगोपांभवतश्चभूरेर्देवा
अग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ७ द्रविणोदाद्रविणसस्तुरस्यद्रविणोदाःसनरस्यप्रयंस-
त् । द्रविणोदावीरवतीमिषंनोद्रविणोदारासतेदीर्घमायुः ८ एवानोअग्नेसमिधा
वृधानोरेवत्पावकश्रवसेविभाहि । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुः
पृथिवीउतद्यौः ९ ॥ ४ ॥

अप नोऽष्टौ कुत्सः शुचिरग्निः शुद्धोऽग्निर्वा गायत्री ।

१७ अपनःशोशुचदघमग्नेशुशुग्ध्यारयिम् । अपनःशोशुचदघम् १ सुक्षेत्रियासुगातुयावसूयाचयजामहे । अपनःशोशुचदघम् २ प्रयद्भंदिष्ठएषांप्रास्माकासश्चसूरयः । अपनःशोशुचदघम् ३ प्रयत्तेअग्नेसूरयोजायेमहिप्रतेवयम् । अपनःशोशुचदघम् ४ प्रयदग्नेःसहस्वतोविश्वतोयन्तिभानवः । अपनःशोशुचदघम् ५ त्वंहिविश्वतोमुखविश्वतःपरिभूरसि । अपनःशोशुचदघम् ६ द्विषोनोविश्वतोमुखातिनावेवपारय । अपनःशोशुचदघम् ७ सनःसिन्धुमिव नावयातिपर्षास्वस्तये । अपनःशोशुचदघम् ८ ॥ ५ ॥

वैश्वानरस्य तिस्रः कुत्सो वैश्वानरोऽग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१८ वैश्वानरस्यसुमतौस्यामराजाहिकंभुवनानामभिश्रीः । इतोजातोवि-

श्वमिदंविचष्टेवैश्वानरोयततेसूर्येण १ पृष्टोदिविपृष्टोअग्निःपृथिव्यांपृष्टोविश्वाओ-षधीराविवेश । वैश्वानरःसहसापृष्टोअग्निःसनोदिवासरिषःपातुनक्तम् २ वै-श्वानरतवतत्सत्यमस्त्वस्मान्रायोमघवानःसचन्ताम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ ६ ॥

जातवेदस एका मारीचः काश्यपो जातवेदा अग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

११ जातवेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदहातिवेदः । सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिन्धुंदुरितात्यग्निः १ ॥ ७ ॥

स य एकोनविंशतिर्वार्षागिरा ऋज्राश्वाम्बरीषसहदेव-

भयमानसुराधस इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०० सयोवृषावृष्ण्येभिःसमोकामहोदिवःपृथिव्याश्चसम्राट् । सतीनसत्वा

हव्योभरैर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती १ यस्यानाप्तःसूर्यस्येवयामोभरेभरेवृत्र-
हाशुष्मोअस्ति । वृषन्तमःसखिभिःस्वेभिरेवैर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती २ दि-
वोनयस्यरेतसोदुघानाःपन्थासोयन्तिशवसापरीताः । तरद्द्वेषाःसासहिःपौंस्ये-
भिर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती ३ सोअङ्गिरोभिरङ्गिरस्तमोभूद्वृषावृषभिःसखि-
भिःसखासन् । ऋग्मिभिर्ऋग्मीगातुभिर्ज्येष्ठोमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती ४ स
सूनुभिर्नरुद्रेभिर्ऋभ्वानृषाह्येसासह्वाँअमित्रान् । सनीळेभिःश्रवस्यानितूर्वन्म-
रुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती ५ ॥ ८:॥ समन्युमीःसमदनस्यकर्तास्माकेभिर्नृभिः
सूर्यंसनत् । अस्मिन्नहन्त्सत्पतिःपुरुहूतोमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती ६ तमूतयो
रणयञ्छूरसातौतंक्षेमस्यक्षितयःकृण्वतत्राम् । सविश्वस्यकरुणस्येशएकोमरु-
त्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती ७ तमप्सन्तशवसउत्सवेषुनरोनरमवसेतंधनाय । सो

अन्धेचित्तमसिज्जोतिर्विदन्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ८ ससव्येनंयमतिव्राधंत-श्चित्सदक्षिणेसंगृभीताकृतानि । सकीरिणांचित्सनिताधनांनिमरुत्वान्नोभव-त्विन्द्रंऊती ९ सग्रामेभिःसनितासरथेभिर्विदेविश्वाभिःकृष्टिभिर्न्वद्य । सपौं-स्येभिरभिभूरशस्तीर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती १० ॥ १ ॥ सजामिभिर्यत्समजातिमीळ्हेऽजामिभिर्वापुरुहूतएवैः । अपांतोकस्यतनंयस्यजेषेमरुत्वान्नोभव-त्विन्द्रंऊती ११ सवज्रभृद्दस्युहाभीमउग्रःसहस्रचेताःशतनीथऋभ्वा । चम्रीषोनशवसापाञ्चजन्योमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १२ तस्यवज्रःक्रन्दतिस्मत्स्वर्षादिवोनत्वेषोरवथःशिमीवान् । तंसंचन्तेसनयस्तंधनांनिमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १३ यस्याजस्रंशवसामानमुक्थंपरिभुजद्रोदसीविश्वतःसीम् । सपारि-षत्क्रतुभिर्मन्दसानोमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १४ नयस्यंदेवादेवतानमर्ताआप-

श्वनशवसोअन्तमापुः । सध्रीकोत्वक्षसाक्ष्मोदिवर्श्वमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती
१५ ॥ १० ॥ रोहिच्छ्यावासुमदंशुर्ललामीर्द्युक्षारायऋज्राश्वस्य । वृषण्वन्तं
बिभ्रतीधूर्षुरथंमन्द्राचिकेतनाहुषीषुविक्षु १६ एतत्त्यत्तइन्द्रवृष्णउक्थंवार्षागिरा
अभिगृणन्तिराधः । ऋज्राश्वःप्रष्टिभिरम्बरीषःसहदेवोभयमानःसुराधाः १७
दस्यूञ्छिम्यूँश्चपुरुहूतएवैर्हत्वापृथिव्यांशर्वानिबर्हीत् । सनत्क्षेत्रंसखिभिःश्वि-
त्न्येभिःसनत्सूर्यंसनदपःसुवज्रः १८ विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताः
सनुयामवाजम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
१९ ॥ ११ ॥

प्र मन्दिन एकादश कुत्स इन्द्रो जगती । अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः ।

१०१ प्रमन्दिनेपितुमदर्चतावचोयःकृष्णगर्भानिरहन्नृजिश्वना । अवस्यवो

वृजनैर्मादयासे । अतआयाह्यध्वरंनोअच्छात्वायाहविश्चकृमासत्यराधः ८ त्वाये-
न्द्रसोमंसुषुमासुदक्षत्वायाहविश्चकृमाब्रह्मवाहः । अधानियुत्वःसगणोमरुद्भिर-
स्मिन्यज्ञेबर्हिषिमादयस्व ९ मादयस्वहरिभिर्येतइन्द्रविष्यस्वशिप्रेविसृजस्वधे-
ने । आत्वासुशिप्रहरयोवहन्तूशन्हव्यानिप्रतिनोजुषस्व १० मरुत्स्तोत्रस्यवृजन-
स्यगोपावयमिन्द्रेणसनुयामवाजम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुः
पृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १३ ॥

इमां त एकादश कुत्स इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०२ इमांतेधियंप्रभरेमहोमहीमस्यस्तोत्रेधिषणायत्तआनजे । तमुत्सवेच
प्रसवेचसासहिमिन्द्रंदेवासःशवसामदन्ननु १ अस्यश्रवोनद्यःसप्तबिभ्रतिद्या-
वाक्षामापृथिवीदर्शतंवपुः । अस्मेसूर्याचन्द्रमसाभिचक्षेश्रद्धेकमिन्द्रचरतोवित-

वृषणंवज्रंदक्षिणंमरुत्वन्तंसख्यायहवामहे १ योव्यंसंजाहपाणेनमन्युनायःशा-
म्बरंयोअहन्पिप्रुमव्रतम् । इन्द्रोयःशुष्णमशुषंन्यावृणङ्मरुत्वन्तंसख्यायहवाम-
हे २ यस्यद्यावापृथिवीपौंस्यंमहद्यस्यव्रतेवरुणोयस्यसूर्यः । यस्येन्द्रस्यसि-
न्धवःसश्चतिव्रतंमरुत्वंतंसख्यायहवामहे ३ योअश्वानांयोगवांगोपतिर्वशीय-
आरितःकर्मणिकर्मणिस्थिरः । वीळोश्चिदिन्द्रोयोअसुन्वतोवधोमरुत्वन्तंसख्या-
यहवामहे ४ योविश्वस्यजगतःप्राणतस्पतिर्योब्रह्मणेप्रथमोगाअविन्दत् । इन्द्रोयो
दस्यूँरधराँअवातिरन्मरुत्वन्तंसख्यायहवामहे ५ यःशूरेभिर्हव्योयश्चभीरुभिर्यो
धावद्भिर्हूयतेयश्चजिग्युभिः । इन्द्रंयंविश्वाभुवनाभिसंदधुर्मरुत्वन्तंसख्यायहवा-
महे ६ ॥१२॥ रुद्राणामेतिप्रदिशाविचक्षणोरुद्रेभिर्योषातनुतेपृथुज्रयः । इन्द्रंमनी-
षाअभ्यर्चतिश्रुतंमरुत्वन्तंसख्यायहवामहे ७ यद्वामरुत्वःपरमेसधस्थेयद्वावमे

वृजनैमादयासे। अतआयाह्यध्वरंनोअच्छात्वायाहविश्वंकमासत्यराधः ८ त्वायेन्द्रसोमंसुषुमासुदक्षत्वायाहविश्वंकमाव्रह्मवाहः। अधानियुत्वःसगणोमरुद्भिरस्मिन्यज्ञेबर्हिषिमादयस्व ९ मादयस्वहरिभिर्येतइन्द्रविष्यस्वशिप्रेविसृजस्वधेने। आत्वासुशिप्रहरयोवहन्तूशन्हव्यानिप्रतिनोजुषस्व १० मरुत्स्तोत्रस्यवृजनस्यगोपावयमिन्द्रेणसनुयामवाजम्। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १३ ॥

इमां त एकादश कुत्स इन्द्रो जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१०२ इमांतेधियंप्रभरेमहोमहीमस्यस्तोत्रेधिषणायत्तआनजे। तमुत्सवेचप्रसवेचसासहिमिन्द्रंदेवासःशवसामदन्नु १ अस्यश्रवोनद्यःसप्तबिभ्रतिद्यावाक्षामापृथिवीदर्शतंवपुः। अस्मेसूर्याचन्द्रमसाभिचक्षेश्रद्धेकमिन्द्रचरतोवित-

तुरम् २ तंस्मारथंमघवन्प्रावसातयेजैत्रंयंतेअनुमदामसंगमे । आजानेइन्द्रमनसापुरुष्टुतत्वायद्भ्योमघवञ्छर्मयच्छनः ३ वयंजयेमत्वयायुजावृतमस्माकमंशमुदवाभरेभरे । अस्मभ्यमिन्द्रवरिवःसुगंकृधिप्रशत्रूणांमघवन्वृष्ण्यारुज ४ नानाहित्वाहवमानाजनाइमेधनानांधर्तरवसाविपन्यवः । अस्माकंस्मारथमातिष्ठसातयेजैत्रंहीन्द्रनिभृतंमनस्तव ५ ॥ १४ ॥ गोजितावाहूअमितक्रतुःसिमःकर्मन्कर्मञ्छतमूतिःखजंकरः । अकल्पइन्द्रःप्रतिमानमोजसाथाजनाविह्वयन्तेसिषासवः ६ उत्तेशतान्मघवन्नुच्चभूयसउत्सहस्राद्रिरिचेकृष्टिषुश्रवः । अमात्रंत्वाधिषणातित्विषेमह्यधावृत्राणिजिघ्नसेपुरंदर ७ त्रिविष्टिधातुप्रतिमानमोजसस्तिस्रोभूमीर्नृपतेत्रीणिरोचना । अतीदंविश्वंभुवनंववक्षिथाशत्रुरिन्द्रजनुषासनादसि ८ त्वांदेवेषुप्रथमंहवामहेत्वंबभूथपृतनासुसासहिः । सेमं

नः॑कारुमुपमन्युमुद्भिदमिन्द्रः॑कृणोतुप्रसवेरथंपुरः १ त्वंजिगेथनधनारुरोधिथा-
र्भेष्वाजामघवन्महत्सुच । त्वामुग्रमवसेसंशिशीमस्यथानइन्द्रहवनेषुचोद-
य १० विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताःसनुयामवाजम् । तन्नोमित्रो
वरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १५ ॥

तत्तेऽष्टौ कुत्स इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

१०२ तत्तइन्द्रियंपरमंपराचैरधारयन्तकवयःपुरेदम् । क्षमेदमन्याद्दिव्य१न्य-
दस्यसमीपृच्यतेसमनेवकेतुः १ सधारयत्पृथिवींपप्रथच्चवज्रेणहत्वानिरपःस-
सर्ज । अहन्नहिमभिनद्रौहिणंव्यहन्व्यंसंमघवाशचीभिः २ सजातूभर्माश्र-
द्दधानओजःपुरोविभिन्दन्नचरद्विदासीः । विद्वान्वज्रिन्दस्यवेहेतिमस्यार्यंसहोव-
र्धयाद्युम्नमिन्द्र ३ तदूचुषेमानुषेमायुगानिकीर्तेन्यंमघवानामबिभ्रत् । उपप्रयन्द-

स्युहत्यांयवज्रीयद्धंसूनुःश्रवसेनामंदधे ४ तदंस्येदंपश्यताभूरिपुष्टंश्रदिन्द्रस्यधत्त-नवीयाय । सगाअंविन्दत्सोअंविन्ददश्वान्त्सओषंधीःसोअपःसवनांनि ५॥१६॥

भूरिकर्मणेवृषभायवृष्णेसत्यशुष्मायसुनवामसोमंम् । यआदृत्यांपरिपन्थीवशूरोऽयंज्वनोविभजन्नेतिवेदः ६ तदिन्द्रप्रेववीर्यंचकर्थयत्ससन्तंवज्रेणाबोधयोऽहिम् । अनुंत्वापत्नीर्हषितंवयंश्चविश्वेदेवासोअमदन्ननुंत्वा ७ शुष्णंपिप्रुंकुयंवंवृत्रमिन्द्रयदावधीर्विपुरःशम्बरस्य । तन्नोंमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ८ ॥ १७ ॥

योऽग्निष्टे नव कुत्स इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०४ योनिंष्टइन्द्रनिषदेंअकारितमानिषींदस्वानोनार्वा । विमुच्यावयोऽवसायाश्वान्दोषावस्तोर्वहीयसःप्रपित्वे १ ओत्येनरइन्द्रमूतयेंगुर्नूचित्तान्त्सद्योअ-

ध्वंनोजगम्यात् । देवासौमन्युंदासंस्यश्चम्नन्तेनआवक्षन्तसुवितायवर्णम् २
अवत्मनाभरतेकेतवेदाअवत्मनाभरतेफेनंमुदन् । क्षीरेणस्नातःकुयंवस्ययोषे
हतेतेस्यातांप्रवणेशिफायाः ३ युयोपनाभिरुपरस्यायोःप्रपूर्वाभिस्तिरतेराष्टि
शूरः । अञ्जसीकुलिशीवीरपत्नीपयोहिन्वानाउदभिर्भरन्ते ४ प्रतियत्स्यानी-
थादर्शिदस्योरोकोनाच्छासदनंजानतीगात् । अधस्मानोमघवञ्चर्कृतादिन्मानो
मघेवनिष्षपीपरादाः ५ ॥ १८ ॥ सत्वंनइन्द्रसूर्येसोअप्स्वनागास्त्वआभज
जीवशंसे । मान्तरांभुजमारीरिषोनःश्रद्धितंतेमहतइन्द्रियाय ६ अधामन्ये
श्रत्तेअस्माअधायिवृषाचोदस्वमहतेधनाय । मानोअकृतेपुरुहूतयोनाविन्द्रक्षुध्यं
द्भ्योवयआसुतिंदाः ७ मानोवधीरिन्द्रमापरादामानःप्रियाभोजनानिप्रमोषीः ।
आण्डामानोमघवञ्छक्रनिर्भेन्मानःपात्राभेत्सहजानुषाणि ८ अर्वाङेहिसो-

मंकामंत्वाहुरयंसुतस्तस्यांपिबामदांय । उरुव्यचांजठरआवृंषस्वपितेवंनःशृणुहिहूयमांनः ९ ॥ ११ ॥

चन्द्रमा एकोनविंशतिरास्त्यास्त्रितः कुत्सो वा विश्वेदेवाः पङ्क्तिः । अष्टमी-
यवमध्या महाबृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०५ चन्द्रमाअप्स्व१न्तरासुपर्णोधावतेदिवि । नवोंहिरण्यनेमयःपदंविन्दन्तिविद्युतोवित्तंमेंअस्यरोंदसी १ अर्थमिद्वाउंअर्थिनआजायायुवतेपतिम् । तुञ्जातेवृष्ण्यंपयःपरिदायरसंदुहेवित्तंमेंअस्यरोंदसी २ मोषुदेवाअदःस्व१रवंपादिदिवस्परि । मासोम्यस्यंशंभुवःशूनेभूमकदाचनवित्तंमेंअस्यरोंदसी ३ यज्ञंपृच्छाम्यवमंसतद्दूतोविवोंचति । क्वंऋतंपूर्व्यंगतंकस्तद्बिंभर्तिनूतनोवित्तंमेंअस्यरोंदसी ४ अमीयेदेवाःस्थनंत्रिष्वारोंचनेदिवः । कद्वंऋतंकदनृतंक्वंप्रत्नावआ-

हुतिर्वित्तंमेंअस्यरोदसी ५ ॥ २० ॥ कद्वऋतस्यधर्णसिकद्वरुणस्यचक्षणम् ।
कदर्यम्णोमहस्पथातिक्रामेमदूढ्योवित्तंमेंअस्यरोदसी ६ अहंसोअस्मियःपुरा
सुतेवदामिकानिचित् । तंमाव्यन्त्याध्यो वृकोनतृष्णजंमृगंवित्तंमेंअस्यरोद-
सी ७ संमातपन्त्यभितःसपत्नीरिवपर्शवः । मूषोनशिश्नाव्यदन्तिमाध्यःस्तो-
तारंतेशतक्रतोवित्तंमेंअस्यरोदसी ८ अमीयेसप्तरश्मयस्तत्रामेनाभिरातता ।
त्रितस्तद्वेदाप्त्यःसजामित्वायरेभतिवित्तंमेंअस्यरोदसी ९ अमीयेपञ्चोक्षणोम-
ध्येतस्थुर्महोदिवः । देवत्रानुप्रवाच्यंसध्रीचीनानिवावृतुर्वित्तंमेंअस्यरोदसी १०
॥ २१ ॥ सुपर्णाएतआसतेमध्यआरोधनेदिवः । तेसेधन्तिपथोवृकंतरन्तंयह्व-
तीरपोवित्तंमेंअस्यरोदसी ११ नव्यंतदुक्थ्यंहितंदेवासःसुप्रवाचनम् । ऋतमं-
र्षन्तिसिन्धवःसत्यंतातानसूर्योवित्तंमेंअस्यरोदसी १२ अग्नेतवत्यदुक्थ्यंदेवेष्व-

स्त्याप्यंम् । सनंःसत्तोमंनुष्वदादेवान्यंक्षिविदुष्टंरोवित्तंमेंअस्यरोंदसी १३ सत्तो होतांमनुष्वदादेवाँअच्छांविदुष्टंरः । अग्निर्हव्यासुंषूदतिदेवोदेवेषुमेधिंरोवित्तंमें अस्यरोंदसी १४ ब्रह्मांकृणोतिवरुणोगातुविदंतमींमहे । व्यूंर्णोतिहृदामतिंनव्योंजायतामृतंवित्तंमेंअस्यरोंदसी १५ ॥ २२ ॥ असौयःपन्थांआदित्योदिविप्रवाच्यंकृतः । नसदेंवाअतिक्रमेतंमंर्तासोनपंश्यथवित्तंमेंअस्यरोंदसी १६ त्रितःकूपेऽवंहितोदेवान्हंवतऊतयें । तच्छुंश्रावबृहस्पतिःकृण्वन्नंहूरणादुरुवित्तंमें अस्यरोंदसी १७ अरुणोमांसकृद्वृकःपथायन्तंददर्शहि । उज्जिहींतेनिचाय्यातष्टेवपृष्ट्यामयीवित्तंमेंअस्यरोंदसी १८ एनाङ्गूषेणंवयमिन्द्रवन्तोऽभिष्यांमवृजनेसर्ववीराः । तन्नोंमित्रोवरुणोमामहन्तामदिंतिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः १९ ॥ २३ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले पञ्चदशोऽनुवाकः ॥ १५ ॥

इन्द्रं सप्त कुत्सो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०६ इन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमूतयेमारुतंशर्धोअदितिंहवामहे । रथंनदुर्गाद्व-
सवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन १ तआदित्याआगंतासर्वतातये
भूतदेवावृत्रतूर्येषुशंभुवः । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिप-
र्तन २ अवन्तुनःपितरःसुप्रवाचनाउतदेवीदेवपुत्रेऋतावृधा । रथंनदुर्गाद्वसवः
सुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ३ नराशंसंवाजिनंवाजयन्निहक्षयद्वी-
रंपूषणंसुम्नैरीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ४
बृहस्पतेसदमिन्नःसुगंकृधिशंयोर्यत्तेमनुर्हितंतदीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवो
विश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ५ इन्द्रंकुत्सोवृत्रहणंशचीपतिंकाटेनिवाळ्हऋ-
षिरह्वदूतये । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ६ देवैर्नो

देव्यदितिर्निपातुदेवस्त्रातात्रायतामप्रयुच्छन् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदि-
तिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ७ ॥ २४ ॥

यज्ञो देवानां तिस्रः कुत्सो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१०७ यज्ञोदेवानांप्रत्येतिसुम्नमादित्यासोभवतामृळयन्तः । आवोऽर्वाची
सुमतिर्ववृत्यादंहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासत् १ उपनोदेवाअवसागमन्त्वङ्गिरसां
सामभिःस्तूयमानाः । इन्द्रइन्द्रियैर्मरुतोमरुद्भिरादित्यैर्नोअदितिःशर्मयंसत् २
तन्नइन्द्रस्तद्वरुणस्तदग्निस्तदर्यमातत्सवितचनोधात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामह-
न्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ २५ ॥

य इन्द्राग्नी त्रयोदश कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

१०८ यइन्द्राग्नीचित्रतमोरथोवामभिविश्वानिभुवनानिचष्टे । तेनायातंस-

रथंतरस्थिवांताथासोमंस्यपिबतंसुतस्यं १ यावंदिदंभुवंनंविश्वमस्त्युंरुव्यचांवरिमतांगभीरम् । तावाँअयंपातवेसोमोंअस्त्वरमिन्द्राग्नीमनंसेयुवभ्याम् २ चक्राथेहिसध्र्य १ ङ्नामंभद्रंसंध्रीचीनावृंत्रहणाउतस्थः । ताविन्द्राग्नीसध्र्यंञ्चानिषद्यावृष्णःसोमंस्यवृषणावृंषेथाम् ३ समिद्धेष्वग्निष्वानजानायतस्रुचाबर्हिरुतिस्तिराणा । तीव्रैःसोमैःपरिषिक्तेभिरर्वागेन्द्राग्नीसौमनसाययातम् ४ यानीन्द्राग्नीचक्रथुर्वीर्याणियानिरूपाण्युतवृष्ण्यांनि । यावांप्रत्नानिसख्याशिवानितेभिःसोमंस्यपिबतंसुतस्य ५ ॥ २६ ॥ यदब्रंवंप्रथमंवांवृणानो ३ यंसोमोअसुंरैर्नोविहव्यः । तांसत्यांश्रद्धामभ्याहियातमथासोमंस्यपिबतंसुतस्यं ६ यदिन्द्राग्नीमदंथःस्वेदुरोणेयद्ब्रह्मणिराजनिवायजत्रा । अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमंस्यपिबतंसुतस्यं ७ यदिन्द्राग्नीयदुंषुतुर्वशेषुयद्द्रुह्युष्वनुंषुपूरुषुस्थः । अतः

परिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिवतंसुतस्य ८ यदिन्द्राग्नीअवमस्यांपृथिव्यां मध्यमस्यांपरमस्यामुतस्थः। अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिवतंसुतस्य ९ यदिन्द्राग्नीपरमस्यांपृथिव्यांमध्यमस्यामवमस्यामुतस्थः। अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिवतंसुतस्य १० यदिन्द्राग्नीदिविष्ठोयत्पृथिव्यांयत्पर्वतेष्वोषधीष्वप्सु। अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिवतंसुतस्य ११ यदिन्द्राग्नीउदितासूर्यस्यमध्येदिवःस्वधयामादयेथे। अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिवतंसुतस्य १२ एवेन्द्राग्नीपपिवांसासुतस्यविश्वास्मभ्यंसंजयतंधनानि। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः १३ ॥ २७ ॥

विहव्यमष्टौ कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप्।

१०९ विह्यख्यंमनसावस्यइच्छन्निन्द्राग्नीज्ञासउतवासजातान्। नान्यायु-

वत्प्रमातिरस्तिंमह्यंसवांधियैवाजयन्तीमतक्षम् १ अश्रवंहिभूरिदावत्तरावांवि-
जामातुरुतवाधास्यालात् । अथासोमस्यप्रयंतीयुवभ्यामिन्द्राग्नीस्तोमंजनया-
मिनव्यम् २ मांच्छेद्मरश्मींरितिनाधमानाःपितॄणांशक्तीरनुयच्छमानाः ।
इन्द्राग्निभ्यांकंवृषणोमदन्तिताह्यद्रीधिषणायाउपस्थे ३ युवाभ्यांदेवीधिषणा
मदायेन्द्राग्नीसोममुशतीसुनोति । तावश्विनाभद्रहस्तासुपाणीआधावतंमधुना
पृङ्क्तमप्सु ४ युवामिन्द्राग्नीवसुनोविभागेतवस्तमाशुश्रववृत्रहत्ये । तावासद्या
बर्हिषियज्ञेअस्मिन्प्रचर्षणीमादयेथांसुतस्य ५ ॥ २८ ॥ प्रचर्षणिभ्यःपृतनाह-
वेषुप्रपृथिव्यारिरिचाथेदिवश्च । प्रसिन्धुभ्यःप्रगिरिभ्योमहित्वाप्रेन्द्राग्नीविश्वाभु-
वनात्यन्या ६ आभरतंशिक्षतंवज्रबाहूअस्माँइन्द्राग्नीअवतंशचीभिः इमेनुतेरश्म-

युःसूर्यस्ययेभिःसपित्वंपितरोनआसन् ७ पुरंदराशिक्षतंवज्रहस्तास्माँइन्द्राग्नी अवतंभरेषु । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ८॥२१॥

ततं मे नव कुत्स ऋभवो जगती । पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११० ततंमेअपस्तदुतायतेपुनःस्वादिष्ठाधीतिरुचथायशस्यते । अयंसमुद्र इहविश्वदेव्यःस्वाहाकृतस्यसमुतृप्णुतऋभवः १ आभोगयंप्रयदिच्छन्तऐतना-पाकाःप्राञ्चोममकेचिदापयः । सौधन्वनासश्चरितस्यभूमनागच्छतसवितुर्दाशुषोगृहम् २ तत्सवितावोमृतत्वमासुवदगोह्यंयच्छ्रवयन्तऐतनात्यंचिच्चमसमसुरस्यभक्षणमेकंसन्तमकृणुताचतुर्वयम् ३ विष्ट्वीशमीतरणित्वेनवाघतोमर्तासःसन्तोअमृतत्वमानशुः । सौधन्वनाऋभवःसूरचक्षसःसंवत्सरेसमपृच्यन्तधीतिभिः ४ क्षेत्रमिवविममुस्तेजनेनँएकंपात्रमृभवोजेहमानम् । उपस्तुताउपमंनाधमाना

अमर्त्यैपृथ्वङ्गच्छमाना: ५ ॥ ३० ॥ आमनीषामन्तरिक्षस्यनृभ्यःस्रुचेवघृतं जुहवामविद्मना। तरणित्वायेपितुरस्यसश्चिरऋभवोवाजमरुहन्दिवोरजः ६ ऋभुर्नइन्द्रःशवसानवीयानृभुर्वाजेभिर्वसुभिर्वसुर्ददिः। युष्माकंदेवाअवसाहनिप्रिये ३ भितिष्ठेमपृत्सुतीरसुन्वताम् ७ निश्चर्मणऋभवोगामपिंशतसंवत्सेनासृजता मातरंपुनः। सौधन्वनासःस्वपस्ययानरोजिव्रीयुवानापितराकृणोतन ८ वाजेभिर्नोवाजसातावविड्ढ्यृभुमाँइन्द्रचित्रमादर्षिराधः। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः १ ॥ ३१ ॥

तक्षन्पञ्च कुत्स ऋभवो जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१११ तक्षन्रथंसुवृतंविद्मनापसस्तक्षन्हरीइन्द्रवाहावृषण्वसू।तक्षन्पितृभ्यामृभवोयुवद्वयस्तक्षन्वत्सायमातरंसचाभुवम् १ अनोयज्ञायतक्षतऋभुमद्वयःक्र-

त्वेदक्षायसुप्रजावतीमिषम् ।यथाक्षयामसर्वीरयाविशातन्नःशर्धायधासथास्विं-न्द्रियम् २ आतंक्षतसातिमुस्मभ्यमृभवःसातिंरथायसातिमर्वतेनरः । सातिंनोजैत्रींसंमहेतविश्वहांजामिमजामिंपृतनासुसक्षणिम् ३ ऋभुक्षणमिंद्रमाहुवऊतयंऋभून्वाजांन्मरुतःसोमंपीतये । उभामित्रावरुणानूनमश्विनातेनोंहिन्व-न्तुसातयेधियेजिषे ४ ऋभुर्भरांयसंशिंशातुसातिंसमर्यजिद्वाजोअस्माँअंविष्टु । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ५ ॥ ३२ ॥

ईळे पञ्चविंशतिः कुत्सोऽश्विनौ । आद्यौ पादौ लिङ्गोक्तदै-
वतौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११२ ईळेद्यावांपृथिवीपूर्वचित्तयेऽग्निंघर्मंसुरुचंयामन्निष्टये । याभिर्भरेका-रमंशांयजिन्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागंतम् १ युवोर्दानायसुभराअसश्चतो

रथमातस्थुर्वचसंनमन्तवे । याभिर्धियोऽवथःकर्मन्निष्टयेताभिरूषुऊतिभिरश्वि-
नागतम् २ युवंतासांदिव्यस्यप्रशासनेविशांक्षयथोअमृतस्यमज्मना । याभिर्धेनु-
मस्वं पिन्वथोनराताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ३ याभिःपरिज्मातनयस्यम-
ज्मनाद्विमातातूर्षुतरणिर्विभूषति । याभिस्त्रिमन्तुरभवद्विचक्षणस्ताभिरूषुऊ-
तिभिरश्विनागतम् ४ याभीरेभंनिवृतंसितमद्भ्यउद्वन्दनमैरयतंस्वर्दृशे । याभिः
कण्वंप्रसिषासन्तमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ५ ॥ २२ ॥ याभिरन्त-
कंजसमानमारणेभुज्युंयाभिरव्यथिभिर्जिजिन्वथुः । याभिःकर्कन्धुंवय्यंचजि-
न्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ६ याभिःशुचन्तिंधनसांसुषंसदंतप्तंघ-
र्ममोम्यावन्तमत्रये । याभिःपृश्निगुंपुरुकुत्समावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनाग-
तम् ७ याभिःशचीभिर्वृषणापरावृजंप्रान्धंश्रोणंचक्षसएतवेकृथः । याभि-

वींर्तिकांप्रसितामर्मुञ्चतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् ८ याभिःसिन्धुंमधुंमन्तमसंश्चतंवसिंष्ठंयाभिंरजरावर्जिन्वतम् । याभिःकुत्संश्रुतर्यंनर्यमावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् ९ याभिंर्विश्पलांधनुसामंथर्व्यंसहस्रंमीह्ळआजावर्जिन्वतम् । याभिर्वशंमश्व्यंप्रेणिमावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १० ॥ ३४ ॥ याभिःसुदानूऔशिजायवणिजेंदीर्घश्रंवसेमधुकोशोअक्षंरत् । कक्षीवंन्तंस्तोतारंयाभिरावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् ११ याभीरसांक्षोदंसोद्नः पिपिन्वर्थुरनश्वंयाभीरथमावंतंजिषे । याभिंस्त्रिशोकंउस्रियांउदाजंतताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १२ याभिःसूर्यंपरियाथःपरावतिंमन्धातारंक्षैत्रंपत्येष्वावंतम् । याभिर्विप्रंप्रभरद्वांजमावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १३ याभिंर्महामंतिथिग्वंकंशोजुवंदिवोदासंशम्बरहत्यआवंतम् । याभिःपूर्भिद्येत्रसदंस्यु-

मावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १४ याभिंर्वुभ्रंविपिपानमुपस्तुतंकुलिंयाभिं-
विंत्तजांनिंदुवस्यथंः । याभिर्व्यश्वमुतपृथिमावंतंताभिंरूपुऊतिभिंराश्विनागंतम्
१५॥३५॥ याभिंर्नराशयवेयाभिरत्रयेयाभिंःपुरामनंवेगातुमीषथुंः । याभिःशारी-
राजंतंस्यूमंरश्मयेताभिंरूपुऊतिभिंराश्विनागंतम् १६ याभिःपठंर्वाजठंरस्यम-
ज्मनाग्निर्नादीदेच्चितइद्धोअज्मन्ना । याभिःशर्यातमवंथोमहाधनेताभिंरूपुऊति-
भिंरश्विनागंतम् १७ याभिंरङ्गिरोमनंसानिरण्यथोऽग्रंगच्छंथोविवरेगोअंर्णसः ।
याभिर्मनुंशूरंमिषासमावंतंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १८ याभिःपत्नी-
र्विमदायन्यूहथुराघंवायाभिंररुणीरशिंक्षतम् । याभिःसुदासंऊहथुःसुदेव्यं१
ताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम् १९ याभिःशन्तातीभवंथोददाशुषेभुज्युंयाभि-
रवंथोयाभिरध्रिगुम् । ओम्यावंतींसुभरांमृतस्तुभंताभिंरूपुऊतिभिंरश्विनागंतम्

२० ॥ ३६ याभिःकृशानुमसनेदुवस्यथोजवेयाभिर्यूनोअर्वन्तमावतम् । मधुप्रियंभरथोयत्सरड्भ्यस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् २१ याभिर्नरंगोषुयुधंनृषाह्येक्षेत्रस्यसातातनयस्याजिन्वथः । याभीरथाँअवथोयाभिरर्वतस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् २२ याभिःकुत्समार्जुनेयंशतक्रतूप्रतुर्वीतिंप्रचदभीतिमावतम् । याभिर्ध्वसन्तिंपुरुषन्तिमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् २३ अप्नस्वतीमश्विनावाचमस्मेकृतंनोदस्रावृषणामनीषाम् । अद्यूत्येऽवसेनिह्वयेवांवृधेचनोभवतंवाजसातौ २४ द्युभिरक्तुभिःपरिपातमस्मानरिष्टेभिरश्विनासौभगेभिः । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः २५ ॥ ३७ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

इदंविंशतिरुषस्यंद्वितीयोर्धर्चोरात्रेश्चेमाएकादशरौद्रंद्वित्रिष्टुबन्तांचित्रंपट्सौर्यंनासत्याभ्यांपञ्चाधिका
कक्षीवान्दैर्घतमसउशिक्प्रसूतआश्विनंत्वेमध्वआवामेकादशावांरथंदशजागतंकाराधद्द्वादशान्त्यादुः–
स्वप्ननाशिन्याद्यागायत्रीद्वितीयाककुप्तृतीयाचतुर्थ्येका विराड्नष्टरूपौ पञ्चमीतनुशिरापष्ठयरैरुष्णि-
ग्निचृद्वारबृहतीक्वातिर्ग्विराट्तिस्रोगायत्र्यःकादित्यापञ्चोनावैश्वदेवा ॥ ८ ॥

इदं विंशतिः कुत्स उषो द्वितीयार्धर्चस्य रात्रिश्च त्रिष्टुप् ।

११३ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरागांच्चित्रःप्रकेतोअंजनिष्टविभ्वा । यथाप्रसूता सवितुःसवायँएवारात्र्युषसेयोनिंमारैक् १ रुशद्वत्सारुशतीश्वेत्यागादारैगु कृष्णासदनान्यस्याः । समानबन्धूअमृतेअनूचीद्यावावर्णंचरतआमिनाने २ समानोअध्वास्वस्रोरनन्तस्तमन्यान्याचरतोदेवशिष्टे । नमेथेतेनतस्थतुःसुमेकेनक्तोषासासमनसाविरूपे ३ भास्वतीनेत्रीसूनृतानामचेतिचित्राविदुरोन

आवः । प्राप्त्यां जगद्व्युनो रायो अख्यदुषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ४ जिह्मश्ये३चरितवे मघोन्याभोगय इष्टये राय उत्वम् । दभ्रं पश्यद्भ्य उर्विया विचक्ष उषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ५ ॥ १ ॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीया इष्टये त्वमर्थमिव त्वमित्यै । विसदृशा जीविताभिप्रचक्ष उषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ६ एषा दिवो दुहिता प्रत्यदर्शि व्युच्छन्ती युवतिः शुक्रवासाः । विश्वस्येशाना पार्थिवस्य वस्व उषो अद्येह सुभगे व्युच्छ ७ परायतीनामन्वेति पाथ आयतीनां प्रथमा शश्वतीनाम् । व्युच्छन्ती जीवमुदीरयन्त्युषा मृतं कंचन बोधयन्ती ८ उषो यदग्निं समिधे चकर्थ वि यदावश्चक्षसा सूर्यस्य । यन्मानुषान्यक्ष्यमाणाँ अजीगस्तद्देवेषु चकृषे भद्रमप्नः ९ कियात्या यत्समया भवाति या व्यूषुर्याश्च नूनं व्युच्छान् । अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रदीध्याना जोषमन्याभिरेति १० ॥ २ ॥ ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन्व्युच्छ-

न्तीमुपसंमत्यासः । अस्माभिरूनुप्रतिचक्ष्याभूदोतेयन्तियेअपरीषुपश्यान् ११
यावयद्द्वेषाऋतपाऋतेजाःसुम्नावरीसूनृताईरयन्ती । सुमङ्गलीर्बिभ्रतीदेववीतिमिहाद्योषःश्रेष्ठतमाव्युच्छ १२ शश्वत्पुरोषाव्युवासदेव्यथोअद्येदंव्यावोमघोनी ।
अथोव्युच्छादुत्तराँअनुद्यूनजरामृताचरतिस्वधाभिः १३ व्यञ्जिभिर्दिवआतास्वद्योदपकृष्णांनिर्णिजंदेव्यावः । प्रबोधयन्त्यरुणेभिरश्वैरोषायातिसुयुजारथेन १४ आवहन्तीपोष्यावार्याणिचित्रंकेतुंकृणुतेचेकिताना । ईयुषीणामुपमाशश्वतीनांविभातीनांप्रथमोषाव्यश्वैत् १५ ॥ ३ ॥ उदीर्ध्वंजीवोअसुर्नआगादपप्रागात्तमआज्योतिरेति । आरैक्पन्थांयातवेसूर्यायागन्मयत्रप्रतिरन्तआयुः १६ स्यूमनावाचउदियर्तिवह्निःस्तवानोरेभउषसोविभातीः ॥
अद्यातदुच्छगृणतेमघोन्यस्मेआयुर्निदिदीहिप्रजावत् १७ यागोमतीरुषसःसर्व-

वीराण्युच्छन्तिदाशुषेमर्त्याय । वायोरिवसूनृतानामुदर्केताअश्वदाअश्नवत्सोम-
सुत्वा १८ मातादेवानामदितेरनीकंयज्ञस्यकेतुर्बृहतीविभाहि । प्रशस्तिकृद्ब्र-
ह्मणेनोव्यु१च्छानोजनेजनयविश्ववारे १९ यच्चित्रमप्नउषसोवहन्तीजानाय
शशमानायभद्रम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
२० ॥ ४ ॥

इमा एकादश कुत्सो रुद्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११४ इमारुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतीः । यथाशमसद्द्वि-
पदेचतुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेअस्मिन्ननातुरम् १ मृळानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वी-
रायनमसाविधेमते । यच्छंचयोश्चमनुरायेजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतिषु २
अश्यामतेसुमतिंदेवयज्ययाक्षयद्वीरस्यतवरुद्रमीढ्वः । सुम्नायन्निद्विशोअस्माक-

माचरारिष्टवीराजुहवामतेहविः ३ त्वेषंवयंरुद्रंयज्ञसाधंवंकुंकविमवसेनिह्वयामहे । आरेअस्मद्दैव्यंहेळोअस्यतुसुमतिमिद्वयमस्यावृणीमहे ४ दिवोवराहमरुषंकपर्दिनंत्वेषंरूपंनमसानिह्वयामहे । हस्तेबिभ्रद्भेषजावार्याणिशर्मवर्मच्छर्दिरस्मभ्यंयंसत् ५ ॥ ५ ॥ इदंपित्रेमरुतामुच्यतेवचःस्वादोःस्वादीयोरुद्रायवर्धनम् । रास्वाचनोअमृतमर्तभोजनंत्मनेतोकायतनयायमृळ ६ मानोमहान्तमुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुतमानउक्षितम् । मानोवधीःपितरंमोतमातरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ७ मानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः । वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मन्तःसदमित्त्वाहवामहे ८ उपतेस्तोमान्पशुपाइवाकरंरास्वापितर्मरुतांसुम्नमस्मे । भद्राहितेसुमतिर्मृळयत्तमाथावयमवइत्तेवृणीमहे ९ आरेतेगोघ्नमुतपूरुषघ्नंक्षयद्वीरसु-

न्नमुस्मेतेंअस्तु । मृळाचनोअविंचब्रूहिदेवाधांचनःशर्मंयच्छाद्विबर्हाः १० अ-
वोंचामनमोंअस्माअवस्यवंःशृणोतुंनोहवंरुद्रोमुरुत्वान् । तन्नोंमित्रोवरुंणोमा-
महन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ ६ ॥

चित्रं षद् कुत्सः सूर्यस्त्रिष्टुप् ।

११५ चित्रंदेवानामुदगादनींकंचक्षुर्मित्रस्यवरुंणस्याग्नेः । आप्राद्यावापृ-
थिवीअन्तरिक्षंसूर्यंआत्माजगंतस्तुस्थुषंश्च १ सूर्योदेवीमुषसंरोचंमानांमर्योन
योषामुभ्येतिपश्चात् । यत्रानरोंदेवयन्तोयुगानिंवितन्वतेप्रतिंभद्रायंभद्रम् २
भद्राअश्वांहरितःसूर्यस्यचित्राएतंग्वाअनुमाद्यांसः । नुमस्यन्तोंदिवआपृष्ठमं-
स्थुःपरिद्यावांपृथिवींयन्तिसद्यः ३ तत्सूर्यंस्यदेवत्वंतन्मंहित्वंमध्याकर्तोर्विततं-
संजंभार । युदेदयुंक्तहरितंःसुधस्थादाद्रात्रीवासंस्तनुतेसिमस्मै ४ तन्मि-

त्रस्यवरुणस्याभिचक्षेसूर्योरूपंकृणुतेद्योरुपस्थे । अनन्तमन्यद्रुशदस्यपाजः कृष्णमन्यद्धरितःसंभरन्ति ५ अद्यादेवाउदितासूर्यस्यानिरंहसःपिपृतानिरवद्यात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ६ ॥ ७ ॥

इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले षोडशोऽनुवाकः ॥ १६ ॥

नासत्याभ्यां पञ्चविंशतिः कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११६ नासत्याभ्यांबर्हिरिवप्रवृञ्जेस्तोमाँइयर्म्यभ्रियेववातः । यावर्भगाय विमदायजायांसेनाजुवान्यूहतूरथेन १ वीळुपत्मभिराशुहेमभिर्वादेवानांवाजूतिभिःशाशदाना । तद्रासभोनासत्यासहस्रमाजायमस्यप्रधनेजिगाय २ तुग्रोहभुज्युमश्विनोदमेघेरयिंनकश्चिन्ममृवाँअवाहाः । तमूहथुर्नौभिरात्मन्वतीभिरन्तरिक्षप्रुद्भिरपोदकाभिः ३ तिस्रःक्षपस्त्रिरहातिव्रजद्भिर्नासत्याभुज्युमूहथुः

पतङ्गैः । समुद्रस्यधन्वन्नार्द्रस्यपारेत्रिभीरथैःशतपद्भिःषळश्वैः ४ अनारम्भणे तदवीरयेथामनास्थानेअग्रभणेसमुद्रे । यदश्विनाऊहथुर्भुज्युमस्तंशतारित्रांनावमातस्थिवांसम् ५ ॥ ८ ॥ यमश्विनाददथुःश्वेतमश्वमघाश्वायशश्वदित्स्वस्ति । तद्वांदात्रंमहिकीर्तेन्यंभूत्पैद्वोवाजीसदमिद्धव्योअर्यः ६ युवंनरास्तुवतेपज्रियायकक्षीवतेअरदतंपुरन्धिम् । कारोतराच्छफादश्वस्यवृष्णःशतंकुम्भाँअसिञ्चतंसुरायाः ७ हिमेनाग्निंघ्रंसमवारयेथांपितुमतीमूर्जमस्माअधत्तम् । ऋबीसेअत्रिमश्विनावनीतमुन्निन्यथुःसर्वगणंस्वस्ति ८ परावतंनासत्यानुदेथामुच्चाबुध्नंचक्रथुर्जिह्मबारम् । क्षरन्नापोनपायनायरायेसहस्रायतृष्यतेगोतमस्य ९ जुजुरुषोनासत्योतवव्रिंप्रामुञ्चतंद्रापिमिवच्यवानात् । प्रातिरतंजहितस्यायुर्दस्रादित्पतिमकृणुतंकनीनाम् १० ॥ ९ ॥ तद्वांनराशंस्यंराध्यंचाभिष्टिमन्नासत्यावरू-

तद्वांनरासुनये थम् । यद्विद्वांसांनिधिमिवापगूळ्हमुद्दर्शतादूपथुर्वन्दनाय ११ तद्वांनरासुनये दंसंउग्रमाविष्कृणोमितन्यतुर्नवृष्टिम् । दध्यङ्हयन्मध्वाथर्वणोवामश्वस्यशीर्ष्णाप्रयदीमुवाच १२ अजोहवीन्नासत्याकरावांमहेयामन्पुरुभुजापुरंधिः । श्रुतंतच्छासुरिववध्रिमत्याहिरण्यहस्तमश्विनावदत्तम् १३ आस्नोवृकस्यवर्तिकामभीकेयुवंनरानासत्यामुमुक्तम् । उतोकविंपुरुभुजायुवंहकृपमाणमकृणुतंविचक्षे १४ चरित्रंहिवेरिवाच्छेदिपर्णमाजाखेलस्यपरितक्म्यायाम् । सद्योजङ्घामायसींविश्पलायैधनेहितेसर्तवेप्रत्यधत्तम् १५ ॥ १० ॥ शतंमेषान्वृक्येचक्षदानमृज्राश्वंतंपितान्धंचकार । तस्माअक्षीनासत्याविचक्षआधत्तंदस्राभिषजावनर्वन् १६ आवांरथंदुहितासूर्यस्यकार्ष्मेवातिष्ठदर्वताजयन्ती । विश्वेदेवाअन्वमन्यन्तहृद्भिःसमुश्रियानासत्यासचेथे १७ यदयातंदिवोदासायवर्ति-

भरद्वाजायाश्विनाहयन्ता । रेवदुवाहसचनोरथोवांवृषभश्चशिंशुमारश्चयुक्ता १८
रयिंसुक्षत्रंस्वपत्यमायुःसुवीर्यंनासत्यावहन्ता । आजह्नावींसमनसोपवाजैस्त्रि-
रह्नोभागंदधतीमयातम् १९ परिविष्टंजाहुषंविश्वतःसींसुगेभिर्नक्तमूहथूरजोभिः ।
विभिन्दुनानासत्यारथेनविपर्वताँअजरयूअयातम् २० ॥ ११ ॥ एकस्यावस्तोरावतंरणायवशमश्विनासनयेसहस्रा । निरहतंदुच्छुनाइन्द्रवन्तापृथुश्रवसो
वृषणावरातीः २१ शरस्यचिदार्चत्कस्यावतादानीचादुच्चाचक्रथुःपातवेवाः ।
शयवेचिन्नासत्याशचीभिर्जसुरयेस्तर्यंपिप्यथुर्गाम् २२ अवस्यतेस्तुवतेकृष्णियायऋजूयतेनासत्याशचीभिः । पशुंननष्टमिवदर्शनायविष्णाप्वंददथुर्विश्वकाय
२३ दशरात्रीरशिवेनानवद्यूनवनद्धंश्नथितमप्स्व१न्तः । विप्रुतंरेभमुदनिप्रवृक्त

मुन्निन्यथुःसोममिवस्रुवेर्ण २४ प्रवांदंसांस्यश्विनाववोचमस्यपतिःस्यांसुगवः सुवीरः। उतपश्यंन्नश्नुवन्दीर्घमायुरस्तंमिवेज्जरिमाणंजगम्याम् २५ ॥ १२ ॥

मध्व: पञ्चविंशतिः कक्षीवानाश्विनौ त्रिष्टुप्।

११७ मध्वःसोमस्याश्विनामदायप्रत्नोहोताविंवासतेवाम् । बर्हिष्मंतीरातिर्विश्रितागीरिषायातंनासत्योपवाजैः १ योवामश्विनामनंसोजवीयान्रथःस्वश्वोविशआजिगाति । येनगच्छंथःसुकृतोदुरोणंतेननरावर्तिरस्मभ्यंयातम् २ ऋषिंनरावंहंसःपाञ्चंजन्यमृबीसादत्रिंमुञ्चथोगणेन । मिनन्तादस्योरशिवस्यमायाअनुपूर्वंवृषणाचोदयंन्ता ३ अश्वंनगूळ्हमश्विनादुरेवैर्ऋषिंनरावृषणारेभमप्सु। संतंरिणीथोविप्रुतंदंसोभिर्नवांजूर्यन्तिपूर्व्याकृतानि ४ सुषुप्वांसंननिर्ऋतेरुपस्थेसूर्यंनदस्रातमसिक्षियन्तंम् । शुभेरुक्मंनदर्शतंनिखातमुदूपथुरश्विनावन्दं-

नाय ५ ॥ १३ ॥ तद्वांनराशंस्यंपज्रियेणकक्षीवंतानासत्यापरिज्मन् । शफा-
दश्वस्यवाजिनोजनायशतंकुम्भाँअसिञ्चतंमधूनाम् ६ युवंनरास्तुवतेकृष्णिया-
यविष्णाप्वंददथुर्विश्वंकाय । घोषायैचित्पितृषदेदुरोणेपतिंजूर्यन्त्याअश्विनाव-
दत्तम् ७ युवंश्यावायरुशतीमदत्तंमहःक्षोणस्याश्विनाकण्वाय । प्रवाच्यंतद्वृप-
णाकृतंवांयन्नार्पदायश्रवोअध्यधत्तम् ८ पुरूवर्पांस्यश्विनादधानानिपेदवऊहथु-
राशुमश्वम् । सहस्रसांवाजिनमप्रतीतमहिहनंश्रवस्यंतरुत्रम् ९ एतानिवां
श्रवस्यासुदानूब्रह्माङ्गूषंसदनंरोदस्योः । यद्वांपज्रासोअश्विनाहवन्तेयातमिषा-
चविदुषेचवाजम् १० ॥ १४ ॥ सूनोर्मानेनाश्विनागृणानावाजंविप्रायभुर-
णारदन्ता । अगस्त्येब्रह्मणावावृधानासंविश्पलांनासत्यारिणीतम् ११ कुहया-
न्तासुष्टुतिंकाव्यस्यदिवोनपातावृषणाशयुत्रा । हिरण्यस्येवकलशंनिखातमुदू

पथुर्वंशमेअश्विनाहंन् १२ युवंच्यवानमश्विनाजरन्तंपुनर्युवानंचक्रथुःशचीभिः।
युवोरथंदुहितासूर्यस्यसहश्रियानासत्यावृणीत १३ युवंतुग्रायपूर्व्येभिरेवैः पुन-
र्मन्यावंभवतंयुवाना । युवंभुज्युमर्णसोनिःसमुद्राद्विभिरूहथुर्ऋज्रेभिरश्वैः १४
अजोहवीदश्विनातौग्र्योवांप्रोह्ळःसमुद्रमव्यथिर्जगन्वान् । निष्टमूहथुःसुयुजार-
थेनमनोजवसावृषणास्वस्ति १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीदश्विनावर्तिकावामास्नो
यत्सीममुञ्चतंवृकस्य । विजयुषाययथुःसान्वद्रेर्जातंविष्वाचोअहतंविषेण १६
शतंमेषान्वृक्येमामहानंतमःप्रणीतमशिवेनपित्रा । आक्षीऋज्राश्वेअश्विनावध-
त्तंज्योतिरन्धायचक्रथुर्विचक्षे १७ शुनमन्धायभरमह्वयत्सावृकीरश्विनावृषणान
रेति । जारःकनीनइवचक्षदानऋज्राश्वःशतमेकंचमेषान् १८ महीवांमूतिरश्वि
नामयोभूरुतस्रामंधिष्ण्यासंरिणीथः । अथायुवामिदह्वयत्पुरंधिरागच्छतंसींवृष

णावर्वोभिः १९ अधेनुंदस्रास्तर्यं१ंविषक्तामपिन्वतंशयवेअश्विनागाम् । युवं शचीभिर्विमदायंजायांन्यूहथुःपुरुमित्रस्ययोषाम् २० ॥ १६ ॥ यवंवृकेणाश्विनावपन्तेषंदुहन्तामनुंषायदस्रा । अभिदस्युंबकुरेणाधमन्तोरुज्योतिश्चक्रथुरार्याय २१ आथर्वणायाश्विनादधीचेऽश्व्यंशिरःप्रत्यैरयतम् । सवांमधुप्रवोचदृतायन्त्वाष्ट्रंयद्दस्रावपिकक्ष्यंवाम् २२ सदांकवीसुमतिमाचकेवांविश्वाधियोअश्विनाप्रावंतंमे । अस्मेरयिंनांसत्याबृहन्तमपत्यसाचंश्रुत्यंरराथाम् २३ हिरंण्यहस्तमश्विनाररांणापुत्रंनंरावध्रिमत्याअदत्तम् । त्रिधांहश्यावमश्विनाविकस्तमुज्जीवसंऐरयतंसुदानू २४ एतानिवामश्विनावीर्याणिप्रपूर्व्याण्यायवोऽवोचन् । ब्रह्मकृण्वन्तोवृषणायुवभ्यांसुवीरासोविदथमावदेम २५ ॥ १७ ॥

११८ आवांरथोअश्विनाश्येनपत्वासुमृळीकःस्ववाँयात्वर्वाङ् । योमर्त्यस्य मनसोजवीयान्त्रिवन्धुरोवृषणावातरंहाः १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतारथेनत्रिचक्रेण सुवृतायातमर्वाक् । पिन्वतंगाजिन्वतमर्वतोनोवर्धयतमश्विनावीरमस्मे २ प्रवद्यामनासुवृतारथेनदस्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिंगमिष्ठाहुर्विप्रासोअश्विनापुराजाः ३ आवांश्येनासोअश्विनावहन्तुरथेयुक्तासआशवः पतङ्गाः । येअप्तुरोदिव्यासोनगृध्राअभिप्रयोनासत्यावहन्ति ४ आवांरथंयुवतिस्तिष्ठदत्रजुष्ट्वीनरादुहितासूर्यस्य । परिवामश्वावपुषःपतङ्गावयोवहन्त्वरुषाअभीके ५ ॥ १८ ॥ उद्वन्दनमैरतंदंसनाभिरुद्रेभंदस्रावृषणाशचीभिः । निष्टौग्र्यंपारयथःसमुद्रात्पुनश्च्यवानंचक्रथुर्युवानम् ६ युवमत्रयेऽवनीतायतप्त-

मूर्जंमोमानंमश्विनावधत्तम् । युवंकण्वायापिरिप्तायचक्षुःप्रत्यधत्तंसुष्टुतिंजुजुषाणा ७ युवंधेनुंशयवेनाधितायापिन्वतमश्विनापूर्व्याय । अमुंञ्चतंवर्तिकामंहसोनिःप्रतिजङ्घांविश्पलांयाअधत्तम् ८ युवंश्वेतंपेदवइन्द्रंजूतमहिहनंमश्विनादत्तमश्वम् । जोहूत्रंमर्योअभिभूतिमुग्रंसहस्रसांवृषणंवीड्वङ्गम् ९ तावांनरास्ववसेसुजाताहवामहेअश्विनानाधमानाः । आनउपवसुमतारथेनगिरोजुषाणासुविताययातम् १० आश्येनस्यजवसानूतनेनास्मेयातंनासत्यासजोषाः । हवेहिवामश्विनारातहव्यःशश्वत्तमायाउषसोव्युष्टौ ११ ॥ ११ ॥

आवां रथं दश कक्षीवानाश्विनौ जगती ।

११९ आवांरथंपुरुमायंमनोजुवंजीराश्वंयज्ञियंजीवसेहुवे । सहस्रकेतुंवनिनंशतद्वसुंश्रुष्टीवानंवरिवोधामभिप्रयः १ ऊर्ध्वाधीतिःप्रत्यस्यप्रयामन्यधा-

यिशस्मन्तस्मयन्तआदिशः । स्वदामिघर्मंप्रतियन्त्यूतयआवामूर्जानीरथंम-
श्विनारुहत् २ संयन्मिथःपस्पृधानासोअग्मतशुभेमखाअमिताजायवोरणे । यु-
वोरहप्रवणेचेकितेरथोयदश्विनावहथःसूरिमावरम् ३ युवंभुज्युंभुरमाणंविभिर्गतं
स्वयुक्तिभिर्निवहन्तापितृभ्यआ । यासिष्टंवर्तिर्वृषणाविजेन्यं १ दिवोदासायमहि
चेतिवामवः ४ युवोरश्विनावपुषेयुवायुजंरथंवाणीयेमतुरस्यशर्ध्यम् । आवां
पतित्वंसख्यायजग्मुषीयोषावृणीतजेन्यायुवांपती ५ ॥ २० ॥ युवंरेभंपरि-
षूतेरुरुष्यथोहिमेनघर्मंपरितप्तमत्रये । युवंशयोरवसंपिप्यथुर्गविप्रदीर्घेणवन्दन-
स्तार्यायुषा ६ युवंवन्दनंनिर्ऋतंजरण्ययारथंनदस्राकरणासमिन्वथः । क्षेत्रादा
विप्रंजनथोविपन्ययाप्रवामत्रविधतेदंसनाभुवत् ७ अगच्छतंकृपमाणंपरावति
पितुःस्वस्यत्यजसानिबाधितम् । स्वर्वतीरितऊतीर्युवोरहचित्राअभीकेअभव-

न्रभिष्टंयः ८ उतस्यावांमधुमन्मक्षिकारपन्मदेसोमंस्यौशिजोहुंवन्यति । युवं दधीचोमनआविवासथोऽथाशिरःप्रतिवामश्व्यंवदत् ९ युवंपेदवेपुरुवारमश्विना स्पृधांश्वेतंतरुतारंदुवस्यथः । शर्यैरभिद्युंपृतनासुदुष्टरंचर्कृत्यमिन्द्रमिवचर्षणीसहम् १० ॥ २१ ॥

का राधद्द्वादश कक्षीवानाश्विनौ । आद्या गायत्री । द्वितीया ककुप् । तृतीया काविराट् ।
चतुर्थी नष्टरूपी । पञ्चमी तनुशिरा । षष्ठ्यक्षरैरुष्णिक् । सप्तमी विष्टारबृहती ।
अष्टमी कृतिः । नवमी विराट् । ततस्तिस्रो गायत्र्यः ।

१२० काराधद्धोत्राश्विनावांकोवांजोषउभयोः । कथाविधात्यप्रचेताः १ विद्वांसाविद्दुरःपृच्छेदविद्वानित्थापरोअचेताः । नूचिन्नुमर्तेअक्रौ २ ताविद्वांसा हवामहेवांतानोविद्वांसामन्मवोचेतमद्य । प्रार्चद्दयमानोयुवाकुः ३ विपृच्छा-

मिपाक्या ३ नदेवान्वपंदकृतस्याद्भुतस्यंदस्रा । पातंचसह्यसोयुवंचरभ्यंसोनः ४
प्रयाघोपेभृगवाणेनशोभेययावाचायजतिपज्रियोवाम्।प्रैपयुर्नविद्वान् ५॥२२॥
श्रुतंगायत्रंतकंवानस्याहंचिद्धिरिरेभाश्विनावाम् । आक्षीशुंभस्पतीदन् ६ युवं
ह्यास्तंमहोरन्युवंवायन्निरततंसतम्।तानोवसूसुगोपास्यातंपातंनोवृकादघायोः ७
माकस्मैधातमभ्यमित्रिणेनोमाकुत्रानोगृहेभ्योधेनवोगुः । स्तनाभुजोअशि-
श्वीः ८ दुहीयन्मित्रधितयेयुवाकुरायेचनोमिमीतंवाजवत्यै । इषेचनोमिमीतं
धेनुमत्यै ९ अश्विनोरसनंरथमनश्वंवाजिनीवतोः । तेनाहंभूरिचाकन १०
अयंसमह्ममातनूह्यातेजनाँअनु । सोमपेयंसुखोरथः ११ अधस्वप्नस्यनिर्विदे-
ऽभुंजतश्चरेवतः । उभाताबस्रिनश्यतः १२ ॥२३॥ इति शाकल्यर्क्संहितायां प्रथमे
मण्डले सप्तदशोऽनुवाकः ॥ १७ ॥

कदित्था पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवा इन्द्रो वा त्रिष्टुप्।

१२१ कदि॒त्था नॄँः पात्रं॑ देवय॒तां श्रव॒द्गिरो॒ अङ्गि॑रसां तुर॒ण्यन्। प्र यदान॒ड्विश॒ आ ह॒र्म्यस्यो॒रु क्रं॑सते अध्व॒रे यज॑त्रः १ स्तम्भी॑द्ध॒ द्यां स ध॒रुणं॑ प्रुषायदृ॒भुर्वाजा॑य॒ द्रवि॑णं॒ नरो॒ गोः। अनु॑ स्व॒जां म॑हि॒षश्च॑क्षत॒ व्रां मेना॒मश्व॑स्य॒ परि॑ मा॒तरं॒ गोः २ नक्ष॒द्धव॑मरु॒णीः पू॒र्व्यं राट् तु॒रो वि॒शामङ्गि॑रसा॒मनु॒ द्यून्। तक्ष॒द्वज्रं॒ नियु॑तं त॒स्तम्भ॒द्द्यां चतु॑ष्पदे॒ नर्या॑य॒ द्विपा॑दे ३ अ॒स्य मदे॑ स्व॒र्यं॑ दा ऋ॒ताया॒पीवृ॑तमु॒स्रिया॑णा॒मनी॑कम्। यद्ध॑ प्र॒सर्गे॑ त्रि॒क॒कुम्नि॒वर्त॒दप॒ द्रुहो॒ मानु॑षस्य॒ दुरो॑ वः ४ तुभ्यं॒ पयो॒ यत्पि॒तरा॒वनी॑तां॒ राधः॑ सु॒रेत॑स्तु॒रणे॑ भुर॒ण्यू। शुचि॒ यत्ते॒ रेक्ण॒ आय॑जन्त सब॒र्दुघा॑याः॒ पय॑ उ॒स्रिया॑याः ५ ॥ २४ ॥
अध॒ प्र ज॑ज्ञे त॒रणि॑र्ममत्तु॒ प्र रो॑च्य॒स्या उ॒षसो॒ न सूरः॑। इन्दु॒र्येभि॒राष्ट॒ स्वेदु॑हव्यैः स्रु॒वेण॑ सि॒ञ्चञ्ज॒रणा॒भि धाम॑ ६ स्वि॒ध्मा यद्व॒नधि॑तिरप॒स्यात्सूरो॑ अध्व॒रे परि॒ रोध॑ना॒ गोः।

यद्धप्रशासिकुत्स्यँअनुद्यूननंविंशेपश्विपैतुरायं ७ अष्टामहोदिवआदोहरीइहद्यु-
म्नासाहंमभियोधानउत्सम् । हरियत्तैमान्दिनंदुक्षन्वृधेगोरभसमद्रिभिर्वाताप्यम् ८
त्वमायसंप्रतिवर्तयोगोर्दिवोअश्मानमुपनीतमृभ्वा । कुत्साययत्रपुरुहूतवन्वञ्छु-
ष्णमनन्तैःपरियासिवधैः ९ पुरायत्सूरस्तमसोअपीतेस्तमद्रिवःफलिगंहेतिमं-
स्य । शुष्णस्यचित्परिहितंयदोजोदिवस्परिसुग्रथितंतदादः १०॥२५॥ अनुत्वाम-
हीपाजसीअचक्रेद्यावाक्षामामदतामिन्द्रकर्मन् । त्वंवृत्रमाशयानंसिरासुमहोव-
ज्रेणसिष्वपोवराहुम् ११ त्वमिन्द्रनर्योयाँअवोनॄन्तिष्ठावातस्यसुयुजोवहिष्ठान् ।
यंतेकाव्यउशनामन्दिनंदाद्वृत्रहणंपार्यंततक्षवज्रम् १२ त्वंसूरोहरितोरामयोनॄ-
न्भरच्चक्रमेतशोनायमिन्द्र । प्रास्यपारंनवतिंनाव्यानामपिकर्तमवर्तयोऽयज्यून्
१३ त्वंनोअस्याइन्द्रदुर्हणायाःपाहिवज्रिवोदुरितादभीके । प्रनोवाजान्रथ्यो ३

अश्वंबुध्यानिर्येयन्विश्रवसेसूनृतायै १४ मासातैंअस्मत्सुंमतिविंदसद्वाजंप्रमहः सामिषोवरन्त । आनोभजमघवन्गोष्वर्योमंहिष्ठास्तेसधमादःस्याम १५॥२६॥

इति शाकलकसंहितायां प्रथमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति प्रथमाष्टक समाप्तः ॥ १ ॥

मवोवैश्वदेवमावोविराड्रूपेपृथुःसप्तोनोपस्यंतूषाउच्छन्तीमातारन्नंसप्तस्वनयस्यदानस्तुतिरुपजगत्या-
यमन्दानितिकक्षीवान्दानतुष्टःपञ्चभिर्भावयव्यंतुष्टावान्त्येअनुष्टुभौभावयव्यरोमशयोर्दम्पत्योःसंवादो-
ऽग्निमेकादशपरुच्छेपोदैवोदासिराग्नेयंतुपारुच्छेपंसर्वमात्यष्टंतत्रातिधृतिःपष्ठ्यययंजायताष्टौयंत्वमेकाद-
शषष्ठ्यैन्द्वीममावोतिशक्वर्यावाष्टिरन्त्यैन्द्र्याहिदशान्त्यात्रिष्टुबिन्द्रायसप्तत्वयावयंपडश्युवंतमैन्द्रापार्वतो
र्धर्चउभेसप्तादौत्रिष्टुभिस्तोऽनुष्टुभोगायत्रीधृतिराष्टिरात्वापड्डायव्यंत्वन्त्याष्टिस्तीर्णनवचतुर्थ्याद्याःपञ्चै-
न्द्र्यथोपान्त्येअष्टीमसुसप्तमैत्रावरुणंत्वन्त्येलिङ्गोक्तदेवतेअन्त्यात्रिष्टुप् ॥ ९ ॥

मवः पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१२२ ॐम् प्रवःपान्तंरघुमन्यवोऽन्धोयज्ञंरुद्रायमीळ्हुषेभरध्वम् । दिवोअस्तो-
ष्यसुरस्यवीरैरिषुध्येवमरुतोरोदस्योः १ पत्नीवपूर्वहूतिंवावृधध्याउषासानक्तापुरु-
धाविदाने । स्तरीर्नात्कंव्युतंवसानासूर्यस्यश्रियासुदृशीहिरण्यैः २ ममत्तुनःपरि-

ज्मावसहमिमत्तुवातोअपांवृषण्वान् । शिशीतमिन्द्रापर्वतायुवंनस्तन्नोविश्वेवरि-
वस्यन्तुदेवाः ३ उतत्यामेयशसाश्वेतनायैव्यन्तापान्तौशिजोहुवध्यै । प्रवोनपा-
तमपांकृणुध्वंप्रमातरारास्पिनस्यायोः ४ आवोरुवण्युमौशिजोहुवध्यैघोषेवशंस-
मर्जुनस्यनंशे । प्रवःपूष्णेदावनआँअच्छावोचेयवसुतातिमग्नेः ५॥१॥ श्रुतंमेमि-
त्रावरुणाहवेमोतश्रुतंसदनेविश्वतःसीम् । श्रोतुनःश्रोतुरातिःसुश्रोतुःसुक्षेत्रासि-
न्धुरद्भिः ६ स्तुषेसावांवरुणमित्ररातिर्गवांशतापृक्षयामेषुपज्रे । श्रुतरथेप्रियरथेद-
धानाःसद्यःपुष्टिंनिरुन्धानासोअग्मन् ७ अस्यस्तुषेमहिमघस्यराधःसचासनेम
नहुषःसुवीराः । जनोयःपज्रेभ्योवाजिनीवानश्वावतोरथिनोमह्यंसूरिः ८ जनोयो
मित्रावरुणावभिध्रुगपोनवांसुनोत्यक्ष्णयाध्रुक् । स्वयंसयक्ष्मंहृदयेनिधत्तआपय-
दींहोत्राभिर्ऋतावा ९ सव्राधतोनहुषोदंसुजूतःशर्धस्तरोनराङ्गूर्तश्रवाः । विसृष्ट-

रातिर्यातिबाळ्हसृत्वाविश्वासुपृत्सुसदमिच्छूरः १०॥२॥अधग्मन्तानहुषोहवंसूरेः
श्रोताराजानोअमृतस्यमन्द्राः । नभोजुवोयन्निरवस्यराधःप्रशस्तयेमहिनारथ-
वते ११ एतंशर्धंधामयस्यसूरेरित्यवोचन्दशतयस्यनंशे । द्युम्नानियेषुवसुताती
रारन्विश्वेसन्वन्तुप्रभृथेषुवाजम् १२ मन्दामहेदशतयस्यधासेर्द्विर्यत्पञ्चबिभ्रतो
यन्त्यन्ना। किमिष्टाश्वइष्टरश्मिरेतईशानासस्तरुषऋञ्जतेनॄन् १३ हिरण्यकर्णंमणि-
ग्रीवमर्णस्तन्नोविश्वेवरिवस्यन्तुदेवाः । अर्योगिरःसद्यआजग्मुषीरोस्राश्चाकन्तू-
भयेष्वस्मे १४ चत्वारोमामशर्शारस्यशिश्वस्त्रयोराज्ञआयवसस्यजिष्णोः ।
रथोवांमित्रावरुणादीर्घाप्साःस्यूमगभस्तिःसूरोनाद्यौत् १५ ॥ ३ ॥

पृथुस्त्रयोदश कक्षीवानुषास्त्रिष्टुप् ।

१२३ पृथूरथोदक्षिणायाअयोज्यैनंदेवासोअमृतासोअस्थुः । कृष्णादुदस्थाद्-

यां विहाय्याश्चिकित्सन्तीमानुषायक्षयाय १ पूर्वाविश्वस्माद्भुवनादबोधिजयन्ती
वाजंबृहतीसनुत्री। उच्चाव्यख्यद्युवतिःपुनर्भूरोषाअगन्प्रथमापूर्वहूतौ २यद्यभागं
विभजासिनृभ्यउषोदेविमर्त्यत्रासुजाते । देवोनोअत्रसवितादमूनाअनागसो
वोचतिसूर्याय ३ गृहंगृहमहनायात्यच्छादिवेदिवेअधिनामादधाना । सिषा-
सन्तीद्योतनाशश्वदागादग्रमग्रमिद्भजतेवसूनाम् ४ भगस्यस्वसावरुणस्यजा-
मिरुषःसूनृतेप्रथमाजरस्व । पश्चासदघ्यायोअघस्यधाताजयेमतंदक्षिणयारथेन
५ ॥ ४ ॥ उदीरतांसूनृताउत्पुरन्धीरुदग्नयःशुशुचानासोअस्थुः । स्पार्हावसूनि
तमसापगूळ्हाविष्कृण्वन्त्युषसोविभातीः ६ अपान्यदेत्यभ्य १ न्यदेतिविषुरूपेअ-
हनीसंचरेते । परिक्षितोस्तमोअन्यागुहाकरद्यौदुषाःशोशुचतारथेन ७ सदृ-
शीरद्यसदृशीरिदुश्वोदीर्घंसचन्तेवरुणस्यधाम । अनवद्यास्त्रिंशतंयोजनान्येकैः

काक्रतुंपरिंयन्तिसद्यः ८ जानत्यह्नःप्रथमस्यनामंशुक्राकृष्णादंजनिष्टश्वितीची ।
ऋतस्ययोषानमिनातिधामाहंरहर्निष्कृतमाचरंन्ती ९ कन्येवतन्वा३ शाशंदानाँ
एषिदेविदेवमियंक्षमाणम् । संस्मयंमानायुवतिःपुरस्तादाविर्वक्षांसिकृणुषेवि-
भाती १० ॥ ५ ॥ सुसंकाशामातृमृष्टेवयोषाविस्तन्वंकृणुषेदृशेकम् ।
भद्रात्वमुंषोवितरंव्युंच्छनतत्तेअन्याउषसोनशन्त ११ अश्वावतीर्गोमतीर्विश्व-
वारायतमानारश्मिभिःसूर्यस्य । पराचयन्तिपुनराचंयन्तिभद्रानामवहंमानाउ-
षासः १२ ऋतस्यरश्मिमंनुयच्छंमानाभद्रंभद्रंक्रतुमस्मासुधेहि । उषोनोअद्य
सुहवाव्युंच्छास्मासुरायोमघवंत्सुचस्युः १३ ॥ ६ ॥

उषा उच्छन्ती त्रयोदश कक्षीवानुषात्रिष्टुप् ।

१२४ उषाउच्छन्तींसमिधानेअग्नाउद्यन्त्सूर्यउर्वियाज्योतिरंश्रेत् । देवोनो

अत्रंसवितान्वर्थंप्रासावीद्विपत्प्रचतुष्पदित्यै १ अमिनतीदैव्यानिव्रतानिप्रमि-
नतीमनुष्यायुगानि । ईयुषीणामुपमाशश्वतीनामायतीनांप्रथमोषाव्यद्यौत् २
एषादिवोदुहितामत्यदर्शिज्योतिर्वसानासमनापुरस्तात् । ऋतस्यपन्थामन्वेति
साधुप्रजानतीवनदिशोमिनाति ३ उपोअदर्शिशुन्ध्युवोनवक्षोनोधाइवाविरकृ-
तप्रियाणि । अद्मसन्नससतोबोधयन्तीशश्वत्तमागात्पुनरेयुषीणाम् ४ पूर्वेअर्धे
रजसोअप्त्यस्यगवांजनित्र्यकृतप्रकेतुम् । व्युप्रथतेवितरंवरीयओभापृणन्तीपि-
त्रोरुपस्था ५ ॥ ७ ॥ एवेदेषापुरुतमादृशेकंनाजामिंनपरिवृणक्तिजामिम् ।
अरेपसातन्वाशाशदानानार्भादीषतेनमहोविभाती ६ अभ्रातेवपुंसएतिप्रतीची
गर्तारुगिवसनयेधनानाम् । जायेवपत्यउशतीसुवासाउपाहस्रेवनिरिणीतेअप्सः ७
स्वसास्वस्रेज्यायस्यैयोनिमारैगपैत्यस्याःप्रतिचक्ष्येव । व्युच्छन्तीरश्मिभिःसू-

यैस्याउयंङ्क्ष्सममनुगाइंवृत्राः ८ आसांपूर्वासामहंसुस्वसृणामपरापूर्वामभ्येतिप-
श्चात् । ताःप्रत्नवन्नव्यंसीर्नूनमस्मेरेवदुच्छन्तुसुदिनाउषासः ९ प्रबोधयोषः
पृणतोमघोन्यबुध्यमानाःपणयःससन्तु । रेवदुच्छमघवद्योमघोनिरेवत्स्तोत्रे
सूनृतेजारयन्ती १० ॥ ८ ॥ अवेयमश्वैद्युवतिःपुरस्ताद्युङ्क्तेगवामरुणानाम-
नीकम् । विनूनमुच्छादसंतिप्रकेतुर्गृहंगृहमुपंतिष्ठातेअग्निः ११ उत्तेवयंश्चि-
द्वसतेरपप्तन्नरश्चयेपितुभाजोव्युष्टौ । अमासतेवहसिभूरिवाममुषोदेविदाशुषेम-
र्त्याय १२ अस्तोढ्वंस्तोम्याब्रह्मणामेऽवीवृधध्वमुशतीरुषासः । युष्माकंदेवीरव-
सासनेमसहस्त्रिणंचशतिनंचवाजम् १३ ॥ ९ ॥

मातारत्नं सप्त कक्षीवान्दानं त्रिष्टुप्। चतुर्थीपञ्चम्यौ जगत्यौ।

१२५ प्रातारत्नंप्रातरित्वादधातितंचिकित्वान्प्रतिगृह्यानिधत्ते । तेनप्रजांव-

धेयमानआयूरायस्पोषेणसचतेसुवीरः १ मगुरंसत्सुहिरण्यःस्वश्वोबृहदस्मैवय इन्द्रोदधाति । यस्त्वायन्तंवसुनाप्रातरित्वोमुक्षीजयेवपदिमुत्सिनाति २ आयं- मद्यसुकृतंप्रातरिच्छन्निष्टेःपुत्रंवसुमतारथेन । अंशोःसुतंपाययमत्सरस्यक्षयद्वीरं वर्धयसूनृताभिः ३ उपक्षरन्तिसिन्धवोमयोभुवईजानंचयक्ष्यमाणंचधेनवः । पृणन्तंचपपुरिंचश्रवस्यवोघृतस्यधाराउपयन्तिविश्वतः ४ नाकस्यपृष्ठेअधितिष्ठ- तिश्रितोयःपृणातिसहदेवेषुगच्छति । तस्माआपोघृतमर्षन्तिसिन्धवस्तस्माइयं दक्षिणापिन्वतेसदा ५ दक्षिणावतामिदिमानिचित्रादक्षिणावतांदिविसूर्यासः । दक्षिणावन्तोअमृतंभजन्तेदक्षिणावन्तःप्रतिरन्तआयुः ६ मापृणन्तोदुरितमेन आरन्माजारिषुःसूरयःसुव्रतासः । अन्यस्तेषांपरिधिरस्तुकश्चिदपृणन्तमभिसंय- न्तुशोकाः ७ ॥ १० ॥

ममन्दानसप्त कक्षीवान्भावयव्यास्त्रिष्टुप्षष्ठीसप्तम्योर्भावयव्यरोमशोसप्तम्या रोमशा।अन्त्ये अनुष्टुभौ।

१२६ अमन्दान्स्तोमान्प्रभरेमनीषासिन्धावधिक्षियतोभाव्यस्य । योमेसहस्रममिमीतसवानतूर्तोराजाश्रवइच्छमानः १ शतंराज्ञोनाधमानस्यनिष्काञ्छतमश्वान्प्रयतान्सद्यआदम् । शतंकक्षीवाँअसुरस्यगोनांदिविश्रवोऽजरमाततान २ उपमाश्यावाःस्वनयेनदत्तावधूमन्तोदशरथासोअस्थुः । षष्टिःसहस्रमनुगव्यमागात्सनत्कक्षीवाँअभिपित्वेअह्नाम् ३ चत्वारिंशद्दशरथस्यशोणाःसहस्रस्याग्रेश्रेणिंनयन्ति । मदच्युतःकृशनावतोअत्यान्कक्षीवन्तउदमृक्षन्तपज्राः ४ पूर्वामनुप्रयतिमाददेवस्त्रीन्युक्ताँअष्टावरिधायसोगाः । सुबन्धवोयेविश्याइवव्राअनस्वन्तःश्रवऐषन्तपज्राः ५ आगधितापरिगधितायाकशीकेवजङ्गहे । ददातिमह्यंयादुरीयाशूनांभोज्याशता ६ उपोपमेपरामृशमामेद-

भ्राणिमन्यथाः । सर्वाहमस्मिरोमशागन्धारीणामिवाविका ७ ॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टादशोऽनुवाकः ॥ १८ ॥

अग्निमेकादश परुच्छेपोऽग्निरत्याष्टिः पञ्चयतिशृतिः ।

१२७ अग्निंहोतारंमन्येदास्वंन्तंवसुंसूनुंसहसोजातवेदसंविप्रंनजातवेदसम् । यऊर्ध्वयास्वध्वरोदेवोदेवाच्याकृपा । घृतस्यविभ्राष्टिमनुवष्टिशोचिषाजुह्वानस्य सर्पिषः १ यजिष्ठंत्वायजमानाहुवेमज्येष्ठमङ्गिरसांविप्रमन्मभिर्विप्रेभिःशुक्रमन्मभिः । परिज्मानमिवद्यांहोतारंचर्षणीनाम् । शोचिष्केशंवृषणंयमिमाविशःप्रावन्तुजूतयेविशः २ सहिपुरूचिदोजसाविरुक्मताधीद्यानोभवतिद्रुहन्तरःपरशुर्नद्रुहन्तरः । वीळुचिद्यस्यसमृतौश्रुवद्वनेवयत्स्थिरम् । निष्षहमाणोयमतेनायतेधन्वासहानायते ३ दृह्ळाचिदस्माअनुदुर्यथाविदेतेजिष्ठाभिररणिभिर्दाष्ट्यवसेऽग्नयेदा-

ष्टयर्वसे । प्रयःपुरूणिगाहतेतक्षद्वनेवशोचिषा । स्थिराचिदन्नानिरिणात्योजसा निस्थिराणिचिदोजसा ४ तमस्यपृक्षमुपरासुधीनहिनक्षुयःसुवशंतरोदिवा-तरादप्रायुषेदिवातरात् । आदस्यायुर्ग्रभणवद्वीळुशर्मनसूनवे । भक्तमभक्तमवो व्यन्तोअजराअग्नयोव्यन्तोअजराः ५ ॥ १२ ॥ सहिशर्धोनमारुतंतुविष्वणि-रप्नस्वतीषूर्वरास्विष्टनिरार्तनास्विष्टनिः । आदद्धव्यान्याददिर्यज्ञस्यकेतुरर्हणा अधस्मास्यहर्षतोहृषीवतोविश्वेजुषन्तपन्थांनरःशुभेनपन्थाम् ६ द्विताय-दींकीस्तसोअभिद्यवोनमस्यन्तउपवोचन्तभृगवोमथ्नन्तोदाशाभृगवः । अग्निरीशे वसूनांशुचिर्योधर्णिरेषाम् । प्रियाँअपिधीँर्वनिषीष्टमेधिरआवनिषीष्टमेधिरः ७ विश्वासांत्वाविशांपतिंहवामहेसर्वासांसमानंदम्पतिंभुजेसत्यगिर्वाहसंभुजे । अ-तिथिंमानुषाणांपितुर्नयस्यासया । अमीचविश्वेअमृतासआवयोहव्यादेवेष्वा

वयः ८ त्वमग्नेसहसासहन्तमःशुष्मिन्तमोजायसेदेवतातयेरयिर्नदेवतातये । शुष्मिन्तमोहितेमदोद्युम्निन्तमउतक्रतुः । अधस्मातेपरिचरन्त्यजरश्रुष्टीवानोनाजर ९ प्रवोमहेसहसासहस्वतउषर्बुधेपशुषेनाग्नयेस्तोमोबभूत्वग्नये । प्रतियदींहविष्मान्विश्वासुक्षासुजोगुवे । अग्रेरेभोनजरतऋषूणांजूर्णिहोतऋषूणाम् १० सनोनेदिष्ठंददृशानआभराग्नेदेवेभिःसचनाःसुचेतुनामहोरायःसुचेतुना । महिशविष्ठनस्कृधिसंचक्षेभुजेअस्यै । महिस्तोतृभ्योमघवन्त्सुवीर्यंमथीरुग्रोनशवसा ११ ॥ १३ ॥

अयं जायताष्टौ परुच्छेपोऽग्निरत्यष्टिः ।

१२८ अयंजायतमनुषोधरीमणिहोतायजिष्ठउशिजामनुव्रतमग्निःस्वमनुव्रतम् । विश्वश्रुष्टिःसखीयतेरयिरिवश्रवस्यते । अदब्धोहोतानिषददिळस्पदे

परिवीतइळस्पदे १ तंयज्ञसाधमपिवातयामस्यृतस्यपथानमसाहविष्मंतादेव-
तातात्हविष्मंता । सनऊर्जामुपाभूत्ययाकृपानजूर्यति । यंमातरिश्वामनवे
परावतोदेवंभाःपरावतः २ एवैनसद्यःपर्येतिपार्थिवंमुहुर्गीरेतोवृषभःकनिक्रद-
द्दधद्रेतःकनिक्रदत् । शतंचक्षाणोअक्षभिर्देवोवनेषुतुर्वणिः । सदोदधानउपरेषु
सानुष्वग्निःपरेषुसानुषु ३ ससुक्रतुःपुरोहितोदमेदमेऽग्निर्यज्ञस्याध्वरस्यचेतति
क्रत्वायज्ञस्यचेतति । क्रत्वावेधाइषूयतेविश्वाजातानिपस्पशे । यतोघृतश्रीर-
तिथिरजायतवह्निर्वेधाअजायत ४ क्रत्वायदस्यतविषीषुपृञ्चतेऽग्नेरवेणमरुतांन
भोज्येषिरायनभोज्या । सहिष्मादानमिन्वतिवसूनांचमज्मना । सनस्त्रासते
दुरितादभिह्रुतःशंसादघादभिह्रुतः ५ ॥ १४ ॥ विश्वोविहायाअरतिर्वसु-
र्दधेहस्तेदक्षिणेतरणिर्नशिश्रथच्छ्रवस्ययानशिश्रथत् । विश्वस्माइदिषुध्यतेदेव-

त्राहव्यमोहिषे । विश्वस्मादित्सुकृतेवारमृण्वत्यग्निर्द्वारान्यृण्वति ६ समानुषे वृजनेशन्तमोहितो३ऽग्निर्यज्ञेषुजेन्योनविश्पतिःप्रियोयज्ञेषुविश्पतिः । सहव्या मानुषाणामिळाकृतानिपत्यते । सनस्त्रासतेवरुणस्यधूर्तेर्महोदेवस्यधूर्तेः ७ अग्निं होतारमीळतेवसुधितिंप्रियंचेतिष्ठमरतिंन्येरिरेहव्यवाहंन्येरिरे । विश्वायुंविश्ववेदसंहोतारंयजतंकविम् । देवासोरण्वमवसेवसूयवोगीर्भीरण्वंवसूयवः ८ ॥ १५ ॥

यं त्वमेकादश परुच्छेप इन्द्रः । पष्ठ्या इन्दुः । तत्राष्टमीनवम्यावतिशाक्वर्यौ । अन्त्याऽष्टिः । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१२१ यंत्वंरथमिन्द्रमेधसातयेऽपाकासन्तमिषिरप्रणयसिप्रानवद्यनयसि । सद्याश्चित्तमभिष्टयेकरोवशश्चवाजिनम् । सास्माकमनवद्यतूतुजानवेधसामिमांवाचंनवेधसाम् १ सश्रुधियःस्मापृतनासुकासुचिद्दक्षाय्यइन्द्रभरहूतयेनृभिरसि

प्रतूर्तयेनृभिः । यःशूरैःस्वः सनितायोविप्रैर्वाजंतरुता । तमीशानासइरधन्त
वाजिनंपृक्षमत्यंनवाजिनम् २ दस्मोहिष्मावृषणंपिन्वसित्वचंकंचिद्यावीरररुं
शूरमर्त्यंपरिवृणक्षिमर्त्यम् । इन्द्रोततुभ्यंतद्दिवेतद्रुद्रायस्वयशसे । मित्रायवोचं
वरुणायसप्रथःसुमृळीकायसप्रथः ३ अस्माकंवइन्द्रमुश्मसीष्टयेसखायंविश्वायुं
प्रासहंयुजंवाजेषुप्रासहंयुजम् । अस्माकंब्रह्मोतयेऽवापृत्सुषुकासुचित् । नहित्वा
शत्रुःस्तरतेस्तृणोषियंविश्वंशत्रुंस्तृणोषियम् ४ निपूनमातिमतिंकयस्यचित्तेजि-
ष्ठाभिररणिभिर्नोतिभिरुग्राभिरुग्रोतिभिः । नेषिणोयथापुरानेनाःशूरमन्यसे ।
विश्वानिपूरोरपपर्षिवह्निरासावह्निर्नोअच्छ ५ ॥१६॥ प्रतद्वोचेयंभव्यायेन्दवेहव्यो
नयइषवान्मन्मरेजतिरक्षोहामन्मरेजति । स्वयंसोअस्मदानिदोवधैरजेतदुर्म-
तिम् । अवस्रवेदघशंसोऽवतरमवक्षुद्रमिवस्रवेत् ६ वनेमतद्धोत्रयाचितन्त्यावं-

नेम रयिंरयिवःसुवीर्यंरण्वंसन्तंसुवीर्यम् । दुर्मन्मानंसुमन्तुभिरेमिषापृचीमहि । आसत्याभिरिन्द्रंद्युम्नहूंतिभिर्यजंत्रंद्युम्नहूंतिभिः ७ प्रप्रांवोअस्मेस्वयंशोभिरूती परिवर्गइन्द्रोदुर्मतीनांदरीमन्दुर्मतीनाम् । स्वयंसारिषयध्यैयानंउपेषअत्रैः । हतेमसन्नवंक्षातिक्षिप्ताजूर्णिर्नवंक्षाति ८ त्वंनंइन्द्ररायापरींणसायाहिपथाँअनेह-सापुरोयाह्यरक्षसां । सचंस्वनःपराकआसचंस्वास्तमीकआ । पाहिनोदूरादा-रादभिष्टिभिःसदापाह्यभिष्टिभिः ९ त्वंनंइन्द्ररायातरूपसोग्रंचित्त्वामहिमासं-क्षदवंसेमहेमित्रंनावंसे । ओजिष्ठत्रातरवितारथंकंचिदमर्त्य । अन्यमस्मद्रिरि-षेःकंचिदद्रिवोरिरिक्षन्तंचिदद्रिवः १० पाहिनंइन्द्रसुष्टुतस्रिधोऽवयातासदमि-द्दुर्मतीनांदेवःसन्दुर्मतीनाम् । हन्तापापस्यरक्षसंस्त्राताविप्रस्यमावंतः । अधा हित्वांजनिताजीजनद्वसोरक्षोहणंत्वाजीजनद्वसो ११ ॥ १७ ॥

एन्द्र याहि दश परुच्छेप इन्द्रोऽसाष्टिः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३० एन्द्रंयाह्युपंनःपरावतोनायमच्छांविदथांनीवसत्पंतिरस्तंराजेंवस-
त्पंतिः । हवांमहेत्वावयंप्रयंस्वन्तःसुतेसचां । पुत्रासोनपितरंवाजंसातयेमंहिष्ठं
वाजंसातये १ पिबासोमंमिन्द्रसुवानमद्रिंभिःकोशेंनसिक्तमंवतंनवंसंगस्तातृ-
षाणोनवंसंगः । मदांयहर्यतायंतेतुविष्टंमायधायंसे । आत्वांयच्छन्तुहरितो
नसूर्यमहाविश्वेंवसूर्यम् २ अविन्दद्दिवोनिहितंगुहानिधिंवेर्नगर्भंपरिंवीतमश्मं-
न्यनन्तेअन्तरश्मंनि । व्रजंवज्रीगवांमिवसिषांसन्नङ्गिरस्तमः । अपावृणोदिषइन्द्रः
परींवृताद्वारइषःपरींवृताः ३ दादृहाणोवज्रमिन्द्रोगभस्त्योःक्षद्मेवतिग्ममसंनाय
संश्यंदहिहत्यांयसंश्यंत् । संविव्यानओजंसाशवोंभिरिन्द्रमज्मना । तष्टेववृक्षंव-
निनोनिवृश्चसिपरश्वेवनिवृश्चसि ४त्वंवृथानद्यइन्द्रसर्तवेऽच्छासमुद्रमसृजोरथाँइ-

ववाजयतोरथाँइव । इतऊतीरयुञ्जतसमानमर्थमाक्षितम् । धेनूरिवमनवेविश्वदोहसोजनायविश्वदोहसः ५ ॥ १८ ॥ इमांतेवाचंवसूयन्तआयवोरथंनधीरःस्वपाअतक्षिषुःसुम्नायत्वामतक्षिषुः । शुम्भन्तोजेन्यंयथावाजेषुविप्रवाजिनम् । अत्यमिवशवसेसातयेधनाविश्वाधनानिसातये ६ भिनत्पुरोनवतिमिन्द्रपूरवेदिवोदासायमहिदाशुषेनृतोवज्रेणदाशुषेनृतो । अतिथिग्वायशम्बरंगिरेरुग्रोअवाभरत् । महोधनानिदयमानओजसाविश्वाधनान्योजसा ७ इन्द्रःसमत्सुयजमानमार्यंप्रावद्विश्वेषुशतमूतिराजिषुस्वर्मीळ्हेष्वाजिषु । मनवेशासदव्रतान्त्वचंकृष्णामरन्धयत् । दक्षन्नविश्वंततृषाणमोषतिन्यर्शसानमोषति ८ सूरश्चक्रंप्रवृहज्जातओजसाप्रपित्वेवाचमरुणोमुषायतीशानआमुषायति ।उशनायत्परावतोऽजगन्नूतयेकवे।सुम्नानिविश्वामनुषेवतुर्वणिरहाविश्वेवतुर्वणिः ९ सनोनव्येभि-

वृषकर्मन्नुक्थैःपुरोदर्तःपायुभिःपाहिशग्मैः । दिवोदासेभिरिन्द्रस्तवानोवावृधीथाअहोभिरिवद्यौः १० ॥ ११ ॥

इन्द्राय सप्त पञ्चकेप इन्द्रश्चासप्तिः ।

१३१ इन्द्रायहिद्यौरसुरोअनंम्नतेन्द्रायमहीपृथिवीवरीमभिर्द्युम्नसातावरीमभिः । इन्द्रंविश्वेसजोषसोदेवासोदधिरेपुरः । इन्द्रायविश्वासवनानिमानुषारातानिसन्तुमानुषा १ विश्वेषुहित्वासवनेषुतुञ्जतेसमानमेकंवृषमण्यवःपृथक्स्वःसनिष्यवःपृथक् । तंत्वानावंनपर्षणिंशूषस्यधुरिधीमहि । इन्द्रंनयज्ञैश्चितयन्तआयवःस्तोमेभिरिन्द्रमायवः २ वित्वाततस्रेमिथुनाअवस्यवोव्रजस्यसातागव्यस्यनिःसृजःसक्षन्तइन्द्रनिःसृजः । यद्गव्यन्ताद्वाजनास्व १ र्यन्तासमूहसि ।

आविष्कर्मिंकृद्वर्णसचाभुवंवज्रमिन्द्रसचाभुवम् ३ विदुष्टेअस्यवीर्यस्यपूरवः
पुरोयदिन्द्रशारदीरवातिरःसासहानोअवातिरः । शासस्तमिन्द्रमर्त्यमयज्युंशव-
सस्पते । महीममुष्णाःपृथिवीमिमाअपोमन्दसानइमाअपः ४ आदित्तेअस्य
वीर्यस्यचर्किरन्मदेषुवृषन्नुशिजोयदाविथसखीयतोयदाविथ । चकर्थकारमेभ्यः
पृतनासुप्रवन्तवे । तेअन्यामन्यांनद्यंसनिष्णतश्रवस्यन्तःसनिष्णत ५ उतोनो
अस्याउषसोजुषेतह्य१र्कस्यबोधिहविषोहवीमभिःस्वर्षाताहवीमभिः । यदिन्द्र
हन्तवेमृधोवृषावज्रिञ्चिकेतसि । आमेअस्यवेधसोनवीयसोमन्मश्रुधिनवीयसः ६
त्वंतमिन्द्रवावृधानोअस्मयुरमित्रयन्तंतुविजातमर्त्यंवज्रेणशूरमर्त्यम् । जहियो
नोअघायतिशृणुष्वसुश्रवस्तमः । रिष्टंनयामन्नपभूतुदुर्मतिर्विश्वापभूतुदुर्मतिः
७ ॥ २० ॥

१३२ त्वयावयंमघवन्पूर्व्येधनइन्द्रत्वोताःसासह्यामपृतन्यतोवनुयामवनुष्यतः । नेदिष्ठेअस्मिन्नहन्यधिवोचानुसुन्वते । अस्मिन्यज्ञेविचयेमाभरेकृतंवाजयन्तोभरेकृतम् १ स्वर्जेषेभरआप्रस्यवक्मन्युषर्बुधःस्वस्मिन्नञ्जसिक्राणस्यस्वस्मिन्नञ्जसि । अहन्निन्द्रोयथाविदेशीर्ष्णाशीर्ष्णोपवाच्यः । अस्मत्रातेसध्र्यक्सन्तुरातयोभद्राभद्रस्यरातयः २ तत्तुप्रयःप्रत्नथातेशुशुक्वनंयस्मिन्यज्ञेवारमकृण्वतक्षयमृतस्यवारसिक्षयम् । वितद्वोचेरधद्वितान्तःपश्यन्तिरश्मिभिः । सघाविदेअन्विन्द्रोगवेषणोबन्धुक्षिद्भ्योगवेषणः ३ नूइत्थातेपूर्वथाचप्रवाच्यंयदङ्गिरोभ्योऽवृणोरपव्रजमिन्द्रशिक्षन्नपव्रजम् । ऐभ्यःसमान्यादिशास्मभ्यंजेषियोत्सिच । सुन्वद्भ्योरन्धयाकंचिदव्रतंहृणायन्तंचिदव्रतम् ४ संयज्जनान्क्रतुभिः

शूरंइक्षयद्वनौंह्रितेतंरुषन्तश्रवस्यवःअयंक्षन्तश्रवस्यवः । तस्माआयुंःप्रजावदि-
द्वाधेअर्चन्त्योजंसा । इन्द्रंओक्यंदिधिषन्तधीतयोंदेवाँअच्छानधीतयंः ५ युवंत-
मिन्द्रापर्वतापुरोयुधायोनंःपृतन्यादपतन्तमिद्धंतंवज्रेणतन्तमिद्धंतम् । दूरेचत्ताय-
छन्त्सद्गहनंयदिनक्षत् । अस्माकंशत्रून्परिंशूरविश्वतोंदर्मादर्षीष्टविश्वतंः ६॥२१॥

उभे सप्त परुच्छेप इन्द्रः । आद्या त्रिष्टुप् । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः ।

पञ्चमी गायत्री । षष्ठी धृतिः । सप्तम्यत्यष्टिः ।

१३३ उभेपुंनामिरोदसीऋतेनद्रुहोंदहामिसंमहीरंनिन्द्राः । अभिवल्ग्यंयत्रं
हताअमित्रावैलस्थानंपरिंतृह्ळाअशेरन् १ अभिवल्ग्यांचिदद्रिवःशीर्षायातुमतीं-
नाम् । छिन्धिवंटूरिणांपदामहावंटूरिणापदा २ अवांसांमघवञ्जहिशर्धोयातुम-

तींनाम् । वैलस्थानकेअर्मकेमहावैलस्थेअर्मके ३ यासींतिस्रःपंञ्चाशतोऽभि-
वृङ्गैरपावपः । तत्सुतेमनायतितकत्सुतेमनायति ४ पिशङ्गभृष्टिमम्भृणंपिशा-
चिमिन्द्रसंमृण । सर्वंरक्षोनिबर्हय ५ अवर्महइन्द्रदाहहिश्रुधीनःशुशोचहिद्यौः
क्षानभीषाँअद्रिवोघृणान्नभीषाँअद्रिवः । शुष्मिन्तमोहिशुष्मिभिर्वधैरुग्रेभिरी-
यसे । अपूरुषघ्नोअप्रतीतशूरसत्वभिस्त्रिसप्तैःशूरसत्वभिः ६ वनोतिहिसुन्वन्क्ष-
यंपरीणसःसुन्वानोहिष्मायजत्यवद्विषोदेवानामवद्विषः । सुन्वानइत्सिषासति
सहस्रावाज्यवृतः । सुन्वानायेन्द्रोददात्याभुवंरयिंददात्याभुवम् ७ ॥ २२ ॥
इति शाकलर्कसंहितायां प्रथमे मण्डले एकोनविंशोऽनुवाकः ॥ १९ ॥

आ त्वा षट् परुच्छेपो वायुरत्याष्टिः । अन्त्याऽष्टिः ।

१३४ आत्वाजुवोरारहाणाअभिप्रयोवायोवहन्त्विहपूर्वपीतयेसोमस्यपूर्वपी-

तये । ऊर्ध्वातिअनुसूनृतामनस्तिष्ठतुजानती । नियुत्वंतारथेनायाहिदावनेवायो
मखस्यदावने १ मन्दन्तुत्वामन्दिनोवायविन्दवोऽस्मत्क्राणासःसुकृताअभिद्यवो-
वोगोभिःक्राणाअभिद्यवः । यद्धक्राणाइरध्यैदक्षंसचन्तऊतयः । सध्रीचीनानियु-
तोदावनेधियउपब्रुवतईंधियः २ वायुर्युङ्क्तेरोहितावायुररुणावायूरथेअजिराधुरि
वोळ्हवेवहिष्ठाधुरिवोळ्हवे । प्रबोधयापुरंधिंजारआससतीमिव । प्रचक्षयरोद-
सीवासयोषसःश्रवसेवासयोषसः ३ तुभ्यमुषासःशुचयःपरावतिभद्रावस्त्रात-
न्वतेदंसुरश्मिषुचित्रानव्येषुरश्मिषु । तुभ्यंधेनुःसबर्दुघाविश्वावसूनिदोहते ।
अजनयोमरुतोवक्षणाभ्योदिवआवक्षणाभ्यः ४ तुभ्यंशुक्रासःशुचयस्तुरण्यवो
मदेषूग्राइषणन्तभुर्वण्यपामिषन्तभुर्वणि । त्वांत्सारीदसमानोभगमीट्टेतक्ववीये ।
त्वंविश्वस्माद्भुवनात्पासिधर्मणासुर्यात्पासिधर्मणा ५ त्वंनोवायवेषामपूर्व्यःसो-

मांनांप्रथमःपीतिमर्हसिसुतानांपीतिमर्हसि । उतोविहुत्मतीनांविशांववर्जुषीणाम् । विश्वाइत्तेधेनवोदुह्रआशिरंघृतंदुह्रतआशिरम् ६ ॥ २२ ॥

स्तीर्णं नव परुच्छेपोऽत्यष्टिः । आद्यानां तिसृणां नवम्याश्च वायुः । शिष्टानामिन्द्रः । अन्त्ये अत्यष्टी ।

१३५ स्तीर्णंबर्हिरुपनोयाहिवीतयेसहस्रेणनियुतानियुत्वतेशतिनीभिर्नियुत्वते । तुभ्यंहिपूर्वपीतयेदेवादेवाययेमिरे । प्रतेसुतासोमधुमन्तोअस्थिरन्मदायक्रत्वेअस्थिरन् १ तुभ्यायंसोमःपरिपूतोअद्रिभिःस्पार्हावसानःपरिकोशमर्षतिशुक्रावसानोअर्षति । तवायंभागआयुषुसोमोदेवेषुहूयते । वहवायोनियुतोयाह्यस्मयुर्जुषाणोयाह्यस्मयुः २ आनोनियुद्भिःशतिनीभिरध्वरंसहस्रिणीभिरुपयाहिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । तवायंभागऋत्वियःसरश्मिःसूर्येसचा । अध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसतवायोशुक्राअयंसत ३ आवांरथोनियुत्वान्वक्षदव-

सेऽभिप्रयाँसिसुधितानिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । पिबंतंमध्वोअन्धसःपूर्व-
पेयंहिवांहितम् । वायवाचन्द्रेणराधसागंतमिन्द्रश्चराधसागंतम् ४ आवांधियो
ववृत्युरध्वराँउपेममिन्दुंमर्मृजन्तवाजिनंमाशुमत्यंनवाजिनम् ।तेषांपिबतमस्म-
यूआनोगन्तमिहोत्या । इन्द्रवायूसुतानामद्रिभिर्युवंमदायवाजदायुवम् ५ ॥ २४॥
इमेवांसोमाअप्स्वासुताइहाध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसतवायोशुक्राअयंसत । एते
वामभ्यसृक्षततिरःपवित्रमाशवः । युवायवोऽतिरोमाण्यव्ययासोमासोअत्य-
व्यया ६ अतिवायोससतोयाहिशश्वतोयत्रग्रावावदतितत्रगच्छतंगृहमिन्द्रश्चग-
च्छतम् । विसूनृतादहशेरीयतेघृतमापूर्णयानियुतायाथोअध्वरमिन्द्रश्चयाथोअ-
ध्वरम् ७ अत्राहतद्वहेथेमध्वआहुतिंयमश्वत्थमुपातिष्ठंन्तजायवोऽस्मेतेसंन्तुजा-
यवः । साकंगावःसुवतेपच्यतेयवोनतेवायउपदस्यन्तिधेनवोनापदस्यन्तिधे-

नवः ८ इमेयेतेसुवायोबाह्वोजसोऽन्तर्नदीतेंपतयन्त्युक्षणोमहिवाधन्तउक्षणः । धन्वंश्चिद्येअनाशवोजीराश्चिदगिरौकसः । सूर्यस्येवरश्मयोदुर्नियन्तवोहस्तयो-र्दुर्नियन्तवः १ ॥ २५ ॥

प्रसु सप्त परुच्छेपो मित्रावरुणावस्तौषीः । अन्त्ये
लिङ्गोक्तदेवते । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३६ प्रसुज्येष्ठंनिचिराभ्यांबृहन्नमोहव्यंमतिंभरतामृळयद्भ्यांस्वादिष्ठंमृळय-द्भ्याम् । तासम्राजाघृतासुतीयज्ञेयज्ञउपस्तुता । अथैनोःक्षत्रंनकुतश्चनाधृषे देवत्वंनूचिदाधृषे १ अदर्शिगातुरुरवेवरीयसीपन्थाऋतस्यसमयंस्तरश्मिभि-श्चक्षुर्भगस्यरश्मिभिः । द्युक्षंमित्रस्यसादनमर्यम्णोवरुणस्यच । अथादधातेबृ-हदुक्थ्यंवयउपस्तुत्यंबृहद्वयः २ ज्योतिष्मतीमदितिंधारयत्क्षितिंस्वर्वतीमास-

चेतेदिवोदिवे जागृवांसादिवेदिवे । ज्योतिष्मत्क्षत्रमाशातेआदित्यादानुनस्पती ।
मित्रस्तयोर्वरुणोयातयज्जनो ऽर्यमायातुयज्जनः ३ अयंमित्रायवरुणायशन्तमः
सोमोभूत्ववपानेष्वाभगोदेवोदेवेष्वाभगः । तंदेवासोजुषेरतविश्वेअद्यसजोषसः।
तथाराजानाकरथोयदीमहऋतावानायदीमहे ४ योमित्रायवरुणायाविधज्ज-
नोऽनर्वाणंतंपरिपातोअंहसोदाश्वांसंमर्तमंहसः । तमर्यमाभिरक्षत्यृजूयन्तमनु
व्रतम् । उक्थैर्यएनोःपरिभूषतिव्रतंस्तोमैराभूषतिव्रतम् ५ नमोदिवेबृहतेरो-
दसीभ्यांमित्रायवोचंवरुणायमीळ्हुषेसुमृळीकायमीळ्हुषे । इन्द्रमग्निमुपस्तुहि
द्युक्षमर्यमणंभगम् । ज्योग्जीवन्तःप्रजयासचेमहिसोमस्योतीसचेमहि ६ ऊती
देवानांवयमिन्द्रवन्तोमंसीमहिस्वयशसोमरुद्भिः । अग्निर्मित्रोवरुणःशर्मयंसन्त-
देश्याममघवानोवयंच ७ ॥२६॥ इति शाक॰संहि॰ द्वि॰प्र॰ प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

सुषुमतृचमतिशाकरंप्रमचतुष्कंपौष्णमस्तुओषळेकादशवैश्वदेवीमैत्रावरुण्याश्विन्यसितस्रऐन्द्याग्नेयी मारुत्यैन्द्राग्नीबार्हस्पत्यांवैश्वदेव्यन्त्यात्रिष्टुप्पञ्चमीबृहतीवैश्वदेवमेतदेत्रमन्यासामपिसूक्तभयोगेवैश्वदेवत्वंसूक्तभेदमयोगेयछिङ्गंसादेवतावेदिपदेसप्तोनादीर्घतमाऔचथ्यआग्नेयंतुद्वित्रिष्टुबन्तंतुत्रिष्टुन्दशमीयावळित्थासामेद्धआमियआनुष्टुभपन्त्यैन्द्रीमतव्यसीमष्टावाग्नेयंनुताम्रिष्टुबन्तमेतिमसप्तजागतंतंपृच्छतपञ्चान्त्यात्रिष्टुप्त्रिमूर्धानंकथायथीन्महःसवैराजंपुरुतृचमौष्णिहंमित्रंनवमैत्रावरुणंहिजागतंमैद्याद्यायुवंसप्तपजामहेचतुष्कंविष्णोःषड्वैष्णवंहिमवोजागतंत्वैन्द्रश्चाद्यस्तृचोभवपञ्चावोधिपंळाश्विनंतवन्त्योत्रिष्टुभौ ॥ १० ॥

सुषुम तृचं परुच्छेपो मित्रावरुणावतिशक्वरी ।

१३७ ॐ सुषुमायातमद्रिभिर्गोश्रीतामत्सराइमेसोमासोमत्सराइमे । आरांजानादिविस्पृशास्मत्रागन्तमुपनः । इमेवांमित्रावरुणागवाशिरःसोमाः शुक्रा गवाशिरः १. इमआयातामिन्दवःसोमासोदध्याशिरःसुतासोदध्या-

शिरः । उत वांमुपसोंबुधिसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः । सुतोमित्रायवरुणायपीतये चारुर्ऋतायपीतये २ तांवांधेनुंनवासरीमंशुंदुहन्त्यद्रिभिःसोमंदुहन्त्यद्रिभिः । अस्मत्रागन्तमुपनोऽर्वाञ्चासोमपीतये । अयंवांमित्रावरुणानृभिःसुतःसोमआ पीतयेसुतः ३ ॥ १ ॥

अथ चतुष्कं परुच्छेपः पूषाऽत्रिः ।

१३८ प्रप्रपूष्णस्तुविजातस्यशस्यतेमहित्वमस्यतवसोनतन्दतेस्तोत्रमस्यनतन्दते । अर्चामिसुम्नयन्नहमन्त्यूतिंमयोभुवम् । विश्वस्ययोमनआयुयुवेमखोदेवआयुयुवेमखः १ प्रहित्वापूषन्नजिरंनयामनिस्तोमेभिःकृण्वऋणवोयथामृधउष्ट्रोनपीपरोमृधः । हुवेयत्त्वामयोभुवंदेवंसख्यायमर्त्यः । अस्माकमाङ्गूषान्द्युम्निनस्कृधिवाजेषुद्युम्निनस्कृधि २ यस्यतेपूषन्त्सख्येविपन्यवःक्रत्वाचित्सन्तोऽ-

वंसावुभुञ्जिरइतिकृत्वाबुभुञ्जिरे । तामनुत्वानवीयसींनियुतंरायईमहे । अहे-ळमानउरुशंससरीभववाजेवाजेसरीभव ३ अस्याऊषुणउपसातयेभुवोऽहेळ-मानोरारिवाँअजाश्वश्रवस्यतामंजाश्व । ओषुत्वाववृतीमहिस्तोमेभिर्दस्मसा-धुभिः । नहित्वापूषन्नतिमन्यआघृणेनतेसख्यमपह्नुवे ४ ॥ २ ॥

अस्तु श्रौषळेकादश परुच्छेपः । आद्यान्त्ययोर्विश्वेदेवाः । द्वितीयाया मित्रावरुणौ । ततस्तिसृणामश्विनौ । षष्ठ्या इन्द्रः । सप्तम्या अग्निः । अष्टम्या मरुतः । नवम्या इन्द्राग्नी । दशम्या बृहस्पतिः । पञ्चमी बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१३१ अस्तुश्रौषट्पुरोअग्निंधियादधआनुतच्छर्धोदिव्यंवृणीमहइन्द्रवायूवृ-णीमहे । यद्धक्राणाविवस्वतिनाभासंदायिनव्यसी । अधप्रसूनउपयन्तुधीतयो देवाँअच्छानधीतयः १ यद्धत्यन्मित्रावरुणावृतादध्याददाथेअनृतंस्वेनमन्युना

वेदिषदे त्रयोदश दीर्घतमा अग्निर्जगती । दशमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४० वेदिषदे प्रियधामाय सुद्युते धासिमिव प्र भरा योनिमग्नये । वस्त्रेणेव वासया मन्मना शुचिं ज्योतीरथं शुक्रवर्णं तमोहनम् १ अभि द्विजन्मा त्रिवृदन्नमृज्यते संवत्सरे वावृधे जग्धमी पुनः । अन्यस्यासा जिह्वया जेन्यो वृषा न्य१न्येन वनिनो मृष्ट वारणः २ कृष्णप्रुतौ वेविजे अस्य सक्षिता उभा तरेते अभि मातरा शिशुम् । प्राचाजिह्वं ध्वसयन्तं तृषुच्युतमा साच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ३ मुमुक्ष्वो३ मनवे मानवस्यते रघुद्रुवः कृष्णसीतास ऊ जुवः । असमना अजिरासो रघुष्यदो वातजूता उप युज्यन्त आशवः ४ आदस्य ते ध्वसयन्तो वृथेरते कृष्णमभ्वं महि वर्पः करिक्रतः । यत्सीं महीमवनिं प्राभि मर्मृशदभिश्वसन्त्स्तनयन्नेति नानदत् ५ ॥ ५ ॥ भूषन्न योऽधि बभ्रूषु नम्नते वृषेव पत्नीरभ्येति रोरुवत् । ओजायमानस्तन्वश्च शुम्भते भीमो

नशृङ्गंदांवेधावद्गृभिः ६ ससंस्तिरोविष्टिरःसंगृभायतिजानन्नेवजानतीर्नित्य
आशये । पुनर्वर्धन्तेअपियन्तिदेव्यमन्यद्वर्पःपित्रोःकृण्वतेसचा ७ तमग्रुवःके-
शिनीःसंहिरेभिरऊर्ध्वास्तस्थुर्ममुषीःप्रायवेपुनः । तासांजरांप्रमुञ्चन्नेतिनानद-
दसुंपरंजनयंजीवमस्तृतम् ८ अधीवासंपरिमातूरिहन्नहतुविग्रेभिःसत्वभिर्याति
विज्रयः । वयोदधत्पद्वतेरेरिहत्सदानुश्येनीसचतेवर्तनीरह ९ अस्माकमग्नेमघ-
वत्सुदीदिह्यधश्वसीवान्वृषभोदमूनाः । अवास्याशिशुमतीरदीदेर्वर्मेवयुत्सुपरि-
जर्भुराणः १० ॥ ६ ॥ इदमग्नेसुधितंदुर्धितादधिप्रियादुचिन्मन्मनःप्रेयोअस्तुते ।
यत्तेशुक्रंतन्वोरोचतेशुचितेनास्मभ्यंवनसेरत्नमात्वम् ११ रथायनावमुतनो-
गृहायनित्यारित्रांपद्वतींरास्यग्ने । अस्माकंवीराँउतनोमघोनोजनाँश्चयापारया-
च्छर्मयाच १२ अभीनोअग्नउक्थमिज्जुगुर्याद्यावाक्षामासिन्धवश्चस्वगूर्ताः । ग-
व्यंयव्यंयन्तोदीर्घाहेषंवरमरुण्योवरन्त ॥ १३ ॥ ७ ॥

१४१ बळित्थातद्वपुषेधायिदर्शतंदेवस्यभर्गःसहसोयतोजनि । यदीमुपह्वर-
तेसाधतेमतिर्ऋतस्यधेनाअनयन्तसस्रुतः १ पृक्षोवपुःपितुमान्नित्यआशयेद्वि-
तीयमासप्तशिवासुमातृषु । तृतीयमस्यवृषभस्यदोहसेदशप्रमतिंजनयन्तयोष-
णः २ निर्यदींबुध्नान्महिषस्यवर्पसईशानासःशवसाक्रन्तसूरयः । यदीमनुप्रदि-
वोमध्वआधवेगुहासन्तंमातरिश्वामथायति ३ प्रयत्पितुःपरमान्नीयतेपर्यापृक्षुधो-
वीरुधोदंसुरोहति । उभायदस्यजनुषंयदिन्वतआदिद्यविष्ठोअभवद्घृणाशुचिः ४
आदिन्मातॄराविशद्यास्वाशुचिरहिंस्यमानउर्वियाविवावृधे । अनुयत्पूर्वाअरु-
हत्सनाजुवोनिनव्यसीष्ववरासुधावते ५ ॥ ८ ॥ आदिद्धोतारंवृणतेदिविष्टिषुभगं-

मिवपपृचानासंस्कृत्रते । देवान्यत्क्रत्वामज्मनापुरुष्टुतोमर्तंशंसंविश्वधावेतिधा-
यसे ६ विपदस्थायजतोवातचोदितोह्वारोनवक्राजरणाअनाकृतः । तस्यपत्मं-
न्दक्षुषःकृष्णजंहसःशुचिजन्मनोरजआव्यध्वनः ७ रथोनयातःशिक्वभिःकृतो
द्यामङ्गेभिररुषेभिरीयते । आदस्यतेकृष्णासोदक्षिसूरयःशूरस्येवत्वेषथादीषते
वयः ८ त्वयाह्यग्नेवरुणोधृतव्रतोमित्रःशाशद्रेअर्यमासुदानवः । यत्सीमनुक्र-
तुनाविश्वथाविभुरराजनेमिःपरिभूरजायथाः ९ त्वमग्नेशशमानायसुन्वतेरत्नंय-
विष्ठदेवतातिमिन्वसि । तंत्वानुनव्यंसहसोयुवन्वयंभगंनकारेमहिरत्नधीमहि १०
अस्मेरयिंनस्वर्थंदमूनसंभगंदक्षंनपपृचासिधर्णसिम् । रश्मींरिवयोयमतिज-
न्मनीउभेदेवानांशंसमृतआचसुक्रतुः ११ उतनःसुद्योत्माजीराश्वोहोतामन्द्रः
शृणवच्चन्द्ररथः । सनोनेषन्नेषतमैरमूरोऽग्निर्वामंसुवितंवस्योअच्छ १२ अस्ता-

व्युग्निःशिमींवाद्भिरुर्कैःसाम्राज्यायप्रतुरंदधा॑नः । अमी॑चुयेमुघवा॑नोवुयंचुमिहं नसूरोअतिनिष्टंतन्युः ॥ १३ ॥ ९ ॥

समिद्धस्त्रयोदश दीर्घतमा आग्निरनुष्टुप् ।

१४२. समि॑द्धोअग्नआवहदेवाँअद्ययतस्रुचे । तन्तुंतनुष्वपूर्व्यंसुतसो॑मायदा॒शुषे॑ १ घृतवन्तमुपमासिमधुमन्तंतनूनपात् । युज्ञंविप्रस्यमावंतःशशमानस्य दा॒शुषः २ शुचिःपावकोअद्भुतोमध्वायुज्ञंमिमिक्षति । नराशंसस्त्रिरादिवोदेवोदेवेषुयज्ञियः ३ ईळितोअग्नआवहेन्द्रंचित्रमिहप्रियम् । इयंहित्वामतिर्ममाच्छासुजिह्ववच्यते ४ स्तृणानासोयतस्रुचोबर्हिर्यज्ञेस्वध्वरे । वृञ्जेदेवव्यचस्तममिन्द्रायशर्मसप्रथः ५ विश्रयन्तामृतावृधःप्रयैदेवेभ्योमहीः । पावकासःपुरुस्पृहोद्वारोदेवीरसश्चतः ६॥१०॥ आभन्दमानेउपाकेनक्तोषासासुपेशसा।यह्वी

ऋतस्यंमातरासीदंतांबर्हिरासुमत् ७ मन्द्रजिह्वाजुगुर्वणीहोतांरादैव्याकवी । यज्ञंनोयक्षतामिमंसिध्रमद्यदिविस्पृशंम् ८ शुचिंदेवेष्वर्पिताहोत्रांमरुत्सुभारंती । इळासरस्वतीमहीबर्हिःसीदन्तुयज्ञियाः ९ तन्नस्तुरीपमद्भुतंपुरुवारंपुरुत्मनां । त्वष्टापोषांयविष्यंतुरायेनाभानोअस्मयुः १० अवसृजन्नुपत्मनादेवान्यंक्षिवन- स्पते । अग्निर्हव्यासुंषूदतिदेवोदेवेषुमेधिरः ११ पूषण्वतेमरुत्वंतेविश्वदेवायवा- यवे । स्वाहांगायत्रवेंपसेहव्यमिन्द्रांयकर्तन १२ स्वाहांकृतान्यागह्युपंहव्यानि वीतये । इन्द्रागंहिश्रुधीहवंत्वांहवन्तेअध्वरे ॥ १३ ॥ ११ ॥

प्रतव्यसीमष्टौ दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४२ प्रतव्यंसीनव्यंसीधीतिमग्नयेवाचोमतिंसहंसःसूनवेभरे । अपांन-

पाद्योवसुभिःसहाग्नियोहोतांपृथिव्यांन्यसींदद्दत्विर्यः १ सजायमानःपरमेव्योंमन्याविरग्निरभवन्मातरिश्वने । अस्यक्रत्वासमिधानस्यमज्मनाप्रद्यावाशोचिःपृथिवीअरोचयत् २ अस्यत्वेषाअजराअस्यभानवःसुसंदृशःसुप्रतीकस्यसुद्युतः । भात्वक्षसोअत्यक्तुर्नसिन्धवोऽग्नेरेजन्तेअससन्तोअजराः ३ यमेरिरेभृगवोविश्ववेदसंनाभापृथिव्याभुवनस्यमज्मना । अग्निंतंगीर्भिर्हिनुहिस्वआदमेयएकोवस्वोवरुणोनराजति ४ नयोवरायमरुतामिवस्वनःसेनेवसृष्टादिव्यायथाशनिः । अग्निर्जम्भैस्तिगितैरत्तिभर्वतियोधोनशत्रून्त्सवनान्यृञ्जते ५ कुविन्नोअग्निरुचथस्यवीरसद्वसुष्कुविद्वसुभिःकाममावरत् । चोदःकुवित्तुतुज्यात्सातयेधियःशुचिंप्रतीकंतमयाधियागृणे ६ घृतप्रतीकंवऋतस्यधूर्षदमग्निंमित्रंनसमिधानऋञ्जते । इन्धानोअक्रोविदथेषुदीद्यच्छुक्रवर्णामुदुनोयंसतेधियम् ७ अप्र-

युच्छन्नप्रयुच्छद्भिरग्ने शिवेभिर्नः पायुभिः पाहि शग्मैः । अदब्धेभिरदृपितेभिरिष्टेऽनिमिषद्भिः परि पाहि नो जाः ८ ॥ १२ ॥

एति प्रसप्त दीर्घतमा अग्निर्जगती ।

१४४ एति प्र होता व्रतमस्य माययोर्ध्वां दधानः शुचिपेशसं धियम् । अभि स्रुचः क्रमते दक्षिणावृतो या अस्य धाम प्रथमं ह निंसते १ अभीमृतस्य दोहना अनूषत योनौ देवस्य सदने परीवृताः । अपामुपस्थे विभृतो यदावसदध स्वधा अधयद्याभिरीयते २ युयूषतः सवयसा तदिद्वपुः समानमर्थं वितरित्रता मिथः । आदीं भगो न हव्यः समस्मदा वोळ्हुर्न रश्मीन्त्समयंस्त सारथिः ३ यमीं द्वा सवयसा सपर्यतः समाने योना मिथुना समोकसा । दिवा न नक्तं पलितो युवाजनि पुरू चरन्नजरो मानुषा युगा ४ तमीं हिन्वन्ति धीतयो दश व्रिशो देवं मर्तास ऊतये हवामहे । धनोरधि प्रवत आ

॥ २१ ॥

सक्रंण्वत्यभिव्रजंद्भिर्व्युनानवाधित ५ त्वंह्यग्नेदिव्यस्यराजंसित्वंपार्थिवस्य-
पशुपाइवत्मनां । एनींतएतेबृहतीअभिश्रियांहिरण्ययीवक्वरींबर्हिराशाते ६
अग्नेजुषस्वप्रतिंहर्यतद्वचोमन्द्रस्वधावऋतंजातसुक्रतो । योविश्वतःप्रत्यङ्ङसिं-
दर्शतोरण्वःसंदृष्टौपितुमाँइवक्षयः ॥ ७ ॥ १३ ॥

तं पृच्छत पञ्च दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४५ तंपृच्छतासजगामासवेदसचिकित्वाँईयतेसान्वीयते । तस्मिन्त्सन्ति
प्रशिषस्तस्मिन्निष्टयःसवाजस्यशवसःशुष्मिणस्पतिः १ तमित्पृच्छन्तिन सिमो-
विपृच्छतिस्वेनेवधीरोमनसायदग्रभीत् । नमृष्यतेप्रथमंनापरंवचोऽस्यक्र-
त्वासचतेअप्रदृपितः २ तमिद्गच्छन्तिजुह्वं स्तमर्वतीर्विश्वान्येकःशृणवद्व-
चांसिमे । पुरुप्रैषस्ततुरिर्यज्ञसाधनोऽच्छिद्रोतिःशिशुरादत्तसंरभः ३ उप-

॥ २१ ॥

स्थायँचरतियत्समारंतसद्योजातस्तंत्सारयुज्येभिः । अभिश्वान्तंमृशतेनान्द्यंमुदे यदींगच्छन्त्युशतीरंपिष्ठितम् ४ सईंमृगोअप्योवनर्गुरुपंत्वुप्युपमस्यांनिधांयि । व्यंब्रवीद्वयुनामर्त्येभ्योऽग्निर्विद्वाँऋतचिद्धिसत्यः ॥ ५ ॥ १४ ॥

त्रिमूर्धानं पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४६ त्रिमूर्धानंसप्तरश्मिंगृणीषेऽनूनमग्निंपित्रोरुपस्थे । निषत्तमस्यचरतो ध्रुवस्यविश्वादिवोरोचनापप्रिवांसम् १ उक्षामहाँअभिववक्षएनेअजरस्तस्थावितऊतिर्ऋष्वः । उर्व्याःपदोनिदधातिसानौरिहन्त्यूधोअरुषासोअस्य २ समानंवत्समभिसंचरन्तीविष्वग्धेनूविचरतःसुमेके । अनपवृज्याँअध्वनोमिमानेविश्वान्केताँअधिमहोदधाने ३ धीरासःपदंकवयोनयन्तिनानाहृदारक्षमाणा अजुर्यम् । सिषासन्तःपर्यपश्यन्तसिन्धुमाविरेभ्योअभवत्सूर्योनॄन् ४ दिदृक्षेण्यः

परिकाष्ठास्तुजेन्यंइळेन्योमुहोअर्भायजीवसे । पुरुत्रायदभवत्सूरहैभ्योगर्भेभ्यो मघवाविश्वदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

कथा ते पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

११७ कथातेअग्नेशुचयन्तआयोर्ददाशुर्वाजेभिराशुषाणाः । उभेयत्तोकेतनयेदधानाऋतस्यसामन्रणयन्तदेवाः १ बोधामेअस्यवचसोयविष्ठमंहिष्ठस्यप्रभृतस्यस्वधावः । पीयतित्वोअनुत्वोगृणातिवन्दारुस्तेतन्वंवन्देअग्ने २ येपायवोमामतेयंतेअग्नेपश्यन्तोअन्धंदुरितादरक्षन् । ररक्षतान्त्सुकृतोविश्ववेदादिप्सन्तइद्रिपवोनाहदेभुः ३ योनोअग्नेअररिवाँअघायुररातीवामर्चयतिद्वयेन । मन्त्रोगुरुःपुनरस्तुसोअस्माअनुमृक्षीष्टतन्वंदुरुक्तैः ४ उतवास्यःसहस्यप्रविद्वान्मर्तोमर्तंमर्चयतिद्वयेन । अतःपाहिस्तवमानस्तुवन्तमग्नेमाकिर्नोदुरितायधायीः ५॥१६॥

: मथीतयश्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४८ मथीद्यदींविष्टोमातरिश्वाहोतारंविश्वाप्सुंविश्वदेव्यम् । नियंदधुर्मनुष्यासुविक्षुस्व१र्णंचित्रंवपुषेविभावम् १ ददानमिन्नददभन्तमन्माग्निर्वरूथंमम्तस्यचाकन् । जुषन्तविश्वान्यस्यकर्मोपस्तुतिंभरमाणस्यकारोः २ नित्येचिन्नुयंसदनेजगृभ्रेप्रशस्तिभिर्दधिरेयज्ञियासः । प्रसूनयन्तगृभयन्तइष्टावश्वासोनरथ्योरारहाणाः ३ पुरूणिदस्मोनिरिणातिजम्भैराद्रोचतेवनआविभावा । आदस्यवातोअनुवातिशोचिरस्तुर्नशर्यामसनामनुद्यून् ४ नयंरिपवोनरिषण्यवोगर्भेसन्तंरेषणारेषयन्ति । अन्धाअपश्यानदभन्नभिख्यानित्यासईंप्रेतारोअरक्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

महः स पञ्च दीर्घतमा अग्निर्विराट् ।

१४९ महःसरायएषतेपतिर्दन्निनइनस्यवसुनःपदआ । उपध्रजन्तमद्रयोविधन्नित् १ सयोवृषानरांनरोदस्योःश्रवोभिरस्तिजीवपीतसर्गः । प्रयःसस्राणःशिश्रीतयोनौ २ आयःपुरंनार्मिणीमदीदेदत्यःकविर्नभन्यो३ नार्वा । सूरोनरुरुक्वाञ्छतात्मा ३ अभिद्विजन्मात्रीरोचनानिविश्वारजांसिशुशुचानो अस्थात् । होतायजिष्ठोअपांसधस्थे ४ अयंसहोतायोद्विजन्माविश्वादधेवार्याणिश्रवस्या । मर्तोयोअस्मैसुतुकोददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

पुरु तृचं दीर्घतमा अग्निरुष्णिक् ।

१५० पुरुत्वादाश्वान्वोचेऽरिरग्नेतवस्विदा । तोदस्येवशरणआमहस्य १ व्यनिनस्यधनिनःप्रहोषेचिदररुषः । कदाचनप्राजिगतोअदेवयोः २ सचन्द्रोविप्रमर्त्योमहोव्राधन्तमोदिवि । प्रप्रेत्तेअग्नेवनुषःस्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

१५१ मित्रंनयंशिम्यागोषुगव्यवःस्वाध्योविदथेअप्सुजीजनन् । अरेजे-
तांरोदसीपाजसागिराप्रतिप्रियंयजतंजनुषामवः १ यद्धत्यद्वांपुरुमीळ्हस्यसोमिनः
नःप्रमित्रासोनदधिरेस्वाभुवः । अधक्रतुंविदतंगातुमर्चतउतश्रुतंवृषणापस्त्या-
वतः २ आवांभूषन्क्षितयोजन्मरोदस्योःप्रवाच्यंवृषणादक्षसेमहे । यदीमृताय
भरथोयदर्वतेप्रहोत्रयाशिम्यावीथोअध्वरम् ३ प्रसाक्षितिरसुरयामहिप्रियऋ-
तावानावृतमाघोषथोबृहत् । युवंदिवोबृहतोदक्षमाभुवंगांनधुर्युपयुञ्जाथेअपः ४
महीअत्रमहिनावारमृण्वथोऽरेणवस्तुजआसद्मन्धेनवः । स्वरन्तिताउपरताति
सूर्यमानिम्रुचउषसस्तक्ववीरिव ५ ॥ २० ॥ आवामृतायकेशिनीरनूषतमित्र
यत्रवरुणगातुमर्चथः । अवत्मनासृजतंपिन्वतंधियोयुवंविप्रस्यमन्मनामिरज्यथः

थः ६ योवांयज्ञैःशशमानोहदाशतिकविर्होतायजतिमन्मसाधनः । उपाहतं गच्छथोवीथोअध्वरमच्छागिरःसुमतिंगन्तमस्मयू ७ युवांयज्ञैःप्रथमागोभिरञ्जतऋतावानामनसोनप्रयुक्तिषु । भरन्तिवांमन्मनासंयतागिरोऽदृप्यतामनसारेवदाशाथे ८ रेवद्वयोदधाथेरेवदाशाथेनरामायाभिरितऊतिमाहिनम् । नवांद्यावोऽहभिर्नोतसिन्धवोनदेवत्वंपणयोनानशुर्मघम् ९ ॥ २१ ॥

युवं सप्त दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५२ युवंवस्त्राणिपीवसावसाथेयुवोरच्छिद्रामन्तवोहसर्गाः । अवातिरतमनृतानिविश्वऋतेनमित्रावरुणासचेथे १ एतच्चनत्वोविचिकेतदेषांसत्योमन्त्रःकविशस्तऋघावान् । त्रिरश्रिंहन्तिचतुरश्रिरुग्रोदेवनिदोहप्रथमाअजूर्यन् २ अपादेतिप्रथमापद्वतीनांकस्तद्वांमित्रावरुणाचिकेत । गर्भोभारंभरत्याचिदस्यऋतं

पिपुर्त्यनृतंनितारीत् ३ प्रयन्तमित्परिजारंकनीनापश्यामसिनोपनिपद्यमानम् । अनवपृग्णावितताविसानंप्रियंमित्रस्यवरुणस्यधाम ४ अनश्वोजातोअनभीशुरर्वाकनिक्रदत्पतयदूर्ध्वसानुः । अचित्तंब्रह्मजुजुषुर्युवानःप्रमित्रेधामवरुणेगृणन्तः ५ आधेनवोमामतेयमवन्तीब्रह्मप्रियंपीपयन्त्सस्मिन्नूधन् । पित्वोभिक्षेतवयुनानिविद्वानासाविवासन्नदितिमुरुष्येत् ६ आवांमित्रावरुणाहव्यजुष्टिंनमसादेवाववसाववृत्याम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुसह्याअस्माकंवृष्टिर्दिव्यासुपारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

यजामहे चतुष्कं दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५३ यजामहेवांमहःसजोषाहव्येभिर्मित्रावरुणानमोभिः । घृतैर्घृतस्नूअधयद्वामस्मेअध्वर्यवोनधीतिभिर्भरन्ति १ प्रस्तुतिर्वांधामनप्रयुक्तिरयामिमि-

त्रिधातुपृथिवीमुतद्यामेकोदाधारभुवनानिविश्वा ४ तदस्यप्रियमभिपाथोअश्यां नरोयत्रदेवयवोमदन्ति। उरुक्रमस्यसहिबन्धुरित्थाविष्णोःपदेपरमेमध्वउत्सः ५ तावांवास्तून्युश्मसिगमध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाअयासः । अत्राहतदुरुगायस्यवृष्णःपरमंपदमवभातिभूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

प्रवः षड् दीर्घतमा विष्णुर्जगती । आद्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

१५५ प्रवःपान्तमन्धसोधियायतेमहेशूरायविष्णवेचार्चत । यासानुनिपर्वतानामदाभ्यामहस्तस्थतुरर्वतेवसाधुना १ त्वेषमित्थासमरणंशिमीवतोरिन्द्राविष्णूसुतपावामुरुष्यति । यामर्त्यायप्रतिधीयमानमित्कृशानोरस्तुरसनामुरुष्यथः २ ताईवर्धन्तिमह्यस्यपौंस्यंनिमातरानयतिरेतसेभुजे।दधातिपुत्रोऽवरं परंपितुर्नामतृतीयमधिरोचनेदिवः ३ तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसीनस्यत्रातुरवृकस्य

मीळ्हुषः । यःपार्थिवानित्रिभिरिद्विगामभिरुरुक्रमिष्टोरुगायायजीवसे ४ द्वेइदस्यक्रमणेस्वर्दृशोऽभिख्यायमर्त्योभुरण्यति । तृतीयमस्यनकिरादधर्षति वयश्चनपतयन्तःपतत्रिणः ५ चतुर्भिःसाकंनवतिंचनामभिश्चक्रंनवृत्तंव्यतीरवीविपत् । बृहच्छरीरोविमिमानऋक्वभिर्युवाकुमारःप्रत्येत्याहवम् ॥ ६ ॥ २५ ॥

अथ पञ्च दीर्घतमा विष्णुर्जगती ।

१५६ भवामित्रोनशेव्योघृतासुतिर्विभूतद्युम्नएवयाउसप्रथाः । अधातेविष्णोविदुषाचिदर्ध्यःस्तोमोयज्ञश्चराध्योहविष्मता १ यःपूर्व्यायवेधसेनवीयसेसुमज्जानयेविष्णवेददाशति । योजातमस्यमहतोमहिब्रवत्सेदुश्रवोभिर्युज्यंचिदभ्यसत् २ तमुस्तोतारःपूर्व्यंयथाविदऋतस्यगर्भंजनुषापिपर्तन । आस्यजानन्तोनामचिद्विवक्तनमहस्तेविष्णोसुमतिंभजामहे ३ तमस्यराजावरुणस्तम-

श्विनाक्रतुंसचन्तमारुतस्यवेधसः । दाधारदक्षमुत्तममहर्विदंव्रजंचविष्णुःसखिवाँअपोर्णुते ४ आयोविवायसचथायदैव्यइन्द्रायविष्णुःसुकृतेसुकृत्तरः । वेधा अजिन्वत्रिषधस्थआर्यमृतस्यभागेयजमानमाभजत् ॥ ५ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले एकविंशोऽनुवाकः ॥ २१ ॥

अबोधि पड् दीर्घतमा अश्विनौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१५७ अबोध्यग्निर्ज्मउदेतिसूर्योव्युषाश्चन्द्रामह्यावोअर्चिषा । आयुक्षातामश्विनायातवेरथंप्रासावीद्देवःसविताजगत्पृथक् १ यद्युञ्जाथेवृषणमश्विनारथंघृतेननोमधुनाक्षत्रमुक्षतम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुजिन्वतंवयंधनाशूरसाताभजेमहि २ अर्वाङ्त्रिचक्रोमधुवाहनोरथोजीराश्वोअश्विनोर्यातुसुष्टुतः । त्रिवन्धुरोमघवाविश्वसौभगःशंनआवक्षद्द्विपदेचतुष्पदे ३ आनऊर्जंवहतमश्विनायुवंम-

धुमत्यानः कशयामिमिक्षतम् । प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधतंद्वेषोभवंतंस- चाभुवा ४ युवंहगर्भंजगतीषुधत्थोयुवंविश्वेषुभुवनेष्वन्तः । युवमग्निंचवृषणावपश्च वनस्पतींरश्विनावैरयेथाम् ५ युवंहस्थोभिषजाभेषजेभिरथोहस्थोरथ्याराथ्ये- भिः । अथोहक्षत्रमधिधत्थउग्रायोवांहविष्मान्मनसादुदाश ॥ ६ ॥ २७ ॥

इति शाकलकसंहितायां द्वितीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

षष्ठ मन्त्रानुष्टुप्षद्यावापश्च द्यावापृथिवीपन्तुजागतंतुतेहिकिमुश्रेष्ठः पञ्चनामवंबंभ्रुषन्तेपानो ह्यषि- काश्वस्तुतिस्तुतीपापष्ठयोजगत्योपदच्छन्दः सप्तोनास्यद्विपञ्चादशष्पस्तवंत्वे ततस पशोत्थापनमक्षम- तिवावपान्यत्रभायेणज्ञानमोक्षाक्षरमशंसाचपश्चपादं साकंजानांयद्वायथ्रेयं साशिङ्क्ससप्तार्धगर्भागौरीरि- तिजगत्यएतदन्तंतुवैश्वदेवंतस्याःसमुद्राइतिवाचःसमुद्राआपोक्षरंसाभस्तारपङ्क्तिःशकमयामितिशकधूम- उक्षाणंपृश्निमितिसोमस्तयःकेशिनइत्यग्निः सूर्योवायुश्चकेशिनश्चत्वारिवाग्वाचइन्द्रं मित्रंसौर्योद्वादशेति- सवंत्सरसंस्पंकालचक्रवर्णनंपरस्तेसारस्वत्यैपङ्क्तिनसाध्येभ्यःपरानुष्टुप्सौरीपर्जन्यायेदेवतावान्त्यासरस्वते

ध्वर्यापथाकयापश्चोनासंवादस्तृतीयाद्युजोमरुतांवाक्यमन्त्यस्तृचोगस्त्यस्यच शिष्टाइन्द्रस्यैकादशीच मरुत्वानिन्द्रोदेवता ।

षट् षट् दीर्घतमा आश्विनौ त्रिष्टुप् । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१५८ ॐ वसूरुद्रापुरुमन्तूवृधन्तादशस्यतंनोवृषणावभिष्टौ । दस्राहयद्रेक्णऔचथ्योवांप्रयत्सस्राथेअकवाभिरूती १ कोवांदाशत्सुमतयेचिदस्यैवसूयद्धेथेनमसापदेगोः । जिगृतमस्मेरेवतीःपुरंधीःकामप्रेणेवमनसाचरन्ता २ युक्तोहयद्वांतौग्र्यायपेरुर्विमध्येअर्णसोधायिपज्रः । उपवामवःशरणंगमेयंशूरोनाज्मपतयद्भिरेवैः ३ उपस्तुतिरौचथ्यमुरुष्येन्मामामिमेपतत्रिणीविदुग्धाम् । मामामेधोदशतयश्चितोधाक्प्रयद्वांबद्धस्त्मनिखादतिक्षाम् ४ नमागरन्नद्योमातृतमादासायदींसुसमुब्धमवाधुः । शिरोयदस्यत्रैतनोवितक्षत्स्वयंदासउरोअंसावपिग्ध ५ दी-

घंतंमामामतेयोजुजुर्वान्दशमेयुगे। अपामर्थंयतीनांब्रह्माभवतिसारथिः॥६॥१॥

प्र द्यावापञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती ।

१५१ प्रद्यावायज्ञैःपृथिवीऋतावृधामहीस्तुषेविदथेषुप्रचेतसा । देवेभिर्येदेवपुत्रेसुदंससेत्थाधियावार्याणिप्रभूषतः १ उतमन्येपितुरद्रुहोमनोमातुर्महिस्वतवस्तद्धवीमभिः । सुरेतसापितराभूमचक्रतुरुरुप्रजायाअमृतंवरीमभिः २ ते सूनवःस्वपसःसुदंससोमहीजज्ञुर्मातरापूर्वचित्तये । स्थातुश्चसत्यंजगतश्चधर्मणिपुत्रस्यपाथःपदमद्वयाविनः ३ तेमायिनोममिरेसुप्रचेतसोजामीसयोनीमिथुनासमोकसा । नव्यंनव्यंतन्तुमातन्वतेदिविसमुद्रेअन्तःकवयःसुदीतयः ४ तद्राधोअद्यसवितुर्वरेण्यंवयंदेवस्यप्रसवेमनामहे । अस्मभ्यंद्यावापृथिवीसुचेतुनारयिंधत्तंवसुमन्तंशतग्विनम् ॥ ५ ॥ २ ॥

ते हि पञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती ।

१६० तेहिद्यावापृथिवीविश्वशंभुवऋतावरीरजसोधारयत्कवी । सुजन्मनीधिषणेअन्तरीयतेदेवोदेवीधर्मणासूर्यःशुचिः १ उरुव्यचसामहिनीअसश्चतापितामाताचभुवनानिरक्षतः । सुधृष्टमेवपुष्ये३ नरोदसीपितायत्सीमभिरूपैरवासयत् २ सवह्निःपुत्रःपित्रोःपवित्रवान्पुनातिधीरोभुवनानिमायया । धेनुंचपृश्निंवृषभंसुरेतसंविश्वाहाशुक्रंपयोअस्यदुक्षत ३ अयंदेवानामपसामपस्तमोयोजजानरोदसीविश्वशंभुवा । वियोममेरजसीसुक्रतूययाजरेभिःस्कम्भनेभिःसमानृचे ४ तेनोगृणानेमहिनीमहिश्रवःक्षत्रंद्यावापृथिवीधासथोबृहत् । येनाभिकृष्टीस्ततनामविश्वहापनाय्यमोजोअस्मेसमिन्वतम् ॥ ५ ॥ ३ ॥

किमु श्रेष्ठश्चतुर्दश दीर्घतमा ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६१ किमुश्रेष्ठःकिंयविंष्ठोनआजंगुन्किमीयतेदूत्यं१कद्यदूचिम । नानिं-
न्दिमचमसंयोमहाकुलोऽग्नेभ्रातर्द्रुणइद्भूतिमूंदिम १ एकंचमसंचतुरःकृणोतन
तद्वोदेवाअंब्रुवन्तद्वआगंमम् ।सौधंन्वनायद्येवाकंरिष्यथंसाकंदेवैर्यज्ञियांसोभविं-
ष्यथ २ अग्निंदूतंप्रतियदब्रवीतनाश्वःकर्त्वोरथंउतेहकर्त्वः । धेनुःकर्त्वायुवशा
कर्त्वाद्वातानिभ्रातरनुंवःकृत्व्येमसि ३ चकृवांसंऋभवस्तदपृच्छतक्वेदभूद्यःस्य
दूतोनआजंगन् । यदावाख्यंच्चमसाञ्चतुरःकृतानादित्त्वष्टाग्नास्वन्तन्यानजे ४
हनामैनाँइतित्वष्टायदब्रवीच्चमसंयेदेवपानमनिंन्दिषुः । अन्यानामानिकृण्वते
सुतेसचाँअन्यैरेनान्कन्या३नामभिःस्परत् ५ ॥ ४ ॥ इन्द्रोहरीयुयुजेअश्विना
रथंबृहस्पतिर्विश्वरूपामुपाजत । ऋभुर्विभ्वावाजोदेवाँअंगच्छतस्वपसोयज्ञियं

भागमैतन ६ निश्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिर्याजरन्तायुवशाताकृणोतन। सौधंन्वनाअश्वादश्वमतक्षतयुक्त्वारथमुपदेवाँअयातन ७ इदमुदकंपिबतेत्यब्रवीतनेदंवांघापिवतामुञ्जनेजनम्। सौधंन्वनायदितन्नेवहर्यथतृतीयेघासवनेमादयाध्वै ८ आपोभूयिष्ठाइत्येकोअब्रवीदग्निर्भूयिष्ठइत्यन्योअब्रवीत्। वधर्यन्तींबहुभ्यःप्रैकोअब्रवीहृतावदन्तश्चमसाँअपिंशत ९ श्रोणामेकउदकंगामवाजतिमांसमेकःपिंशतिसूनयाभृतम्। आनिम्रुचःशकृदेकोअपाभरत्किंस्वित्पुत्रेभ्यःपितराउपावतुः १०॥ ५॥ उद्वत्स्वस्माअकृणोतनातृणंनिवत्स्वपःस्वपस्यययानरः। अगोह्यस्ययदसंस्तनागृहेतदद्येदमृभवोनानुगच्छथ ११ संमील्ययद्भुवनापर्यसर्पतक्वस्वित्तात्यापितरावआसतुः। आशपतयःकरस्नंवआददेयःप्राब्रवीत्प्रोतस्माअब्रवीतन १२ सुषुप्वांसऋभवस्तदपृच्छतागोह्यकइदंनोअबूबुधत्। श्वानंबस्तोबोध-

यितारमब्रवीत्संवत्सरइदमद्याव्यख्यत १३ दिवायान्तिमरुतोभूम्याग्निरयंवातो-
अन्तरिक्षेणयाति।अद्भिर्यातिवरुणःसमुद्रैर्युष्माँइच्छन्तःशवसोनपातः ॥१४॥६॥

मा नो द्वाविंशतिर्दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप्। तृतीयाषष्ठ्यौ जगत्यौ ।

१६२ मानोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रऋभुक्षामरुतःपरिख्यन् । यद्वाजिनो
देवजातस्यसप्तेःप्रवक्ष्यामोविदथेवीर्याणि १ यन्निर्णिजारेक्णसाप्रावृतस्यरातिं
गृभीतांमुखतोनयन्ति । सुप्राङजोमेम्यद्विश्वरूपइन्द्रापूष्णोःप्रियमप्येतिपाथः २
एषच्छागःपुरोअश्वेनवाजिनापूष्णोभागोनीयतेविश्वदेव्यः। अभिप्रियंयत्पुरोळा-
शमर्वतात्वष्टेदेनंसौश्रवसायजिन्वति ३ यद्धविष्यमृतुशोदेवयानंत्रिर्मानुषाः
पर्यश्वंनयन्ति । अत्रापूष्णःप्रथमोभागएतियज्ञंदेवेभ्यःप्रतिवेदयन्नजः ४ होता-
ध्वर्युरावयाअग्निमिन्धोग्रावग्राभउतशंस्तासुविप्रः । तेनयज्ञेनस्वरंकृतेनस्विष्टेन

वृक्षणाआपृणध्वम् ॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपव्रस्काउतयेयूपवाहाश्चषालंयेअश्वयूपायत-
क्षंति । येचार्वतेपचनंसंभरंन्त्युतोतेषामभिगूर्तिर्नइन्वतु ६ उपप्रागात्सुमन्मे
ऽधायिमन्मदेवानामाशाउपवीतपृष्ठः । अन्वेनंविप्राऋषयोमदन्तिदेवानांपुष्टेचकृ-
मासुबन्धुम् ७ यद्वाजिनोदामसंदानमर्वतोयाशीर्षण्यारशनारज्जुरस्य । यद्वाघास्य
प्रभृतमास्ये ३ तृणंसर्वाताते अपिदेवेष्वस्तु ८ यदश्वस्यक्रविषोमक्षिकाशयद्वा
स्वरौस्वधितौरिप्तमस्ति । यद्धस्तयोःशमितुर्यन्नखेषुसर्वाताते अपिदेवेष्वस्तु ९
यदूवध्यमुदरस्यापवातियआमस्यक्रविषोगन्धोअस्ति । सुकृतातच्छमितारःकृ-
ण्वंतूतमेधंशृतपाकंपचन्तु १० ॥ ८ ॥ यत्तेगात्रादग्निनापच्यमानादभिशूलं
निहतस्यावधावति । मातद्भूम्यामाश्रिषन्मातृणेषुदेवेभ्यस्तदुशद्भ्योरातमस्तु ११
येवाजिनंपरिपश्यन्तिपक्वंयईमाहुःसुरभिर्निर्हरेति । येचार्वतोमांसभिक्षामुपासत

उतोतेषामभिगूर्तिर्नइन्वतु १२ यन्नीक्षणंमांस्पचन्याउखायायापात्राणियूष्ण आसेचनानि । ऊष्मण्यापिधानाचरूणामङ्काःसूनाःपरिभूषन्त्यश्वम् १३ निक्रमणंनिषदनंविवर्तनंयच्चपड्बीशमर्वतः । यच्चपपौयच्चघासिंजघाससर्वातातेअपिदेवेष्वस्तु १४ मात्वाग्निर्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्मोखाभ्राजन्त्यभिविक्तजघ्रिः । इष्टंवीतमभिगूर्तंवषट्कृतंतंदेवासःप्रतिगृभ्णन्त्यश्वम् १५ ॥ १ ॥ यदश्वायवासंउपस्तृणन्त्यधीवासंयाहिरण्यान्यस्मै संदानमर्वन्तंपड्बीशंप्रियादेवेष्वायामयन्ति १६ यत्तेसादेमहसाशूकृतस्यपार्ष्ण्यावाकशयावातुतोद । स्रुचेवताहविषोअध्वरेषु सर्वातातेब्रह्मणासूदयामि १७ चतुस्त्रिंशद्वाजिनोदेवबन्धोर्वङ्क्रीरश्वस्यस्वधितिः समेति । अच्छिद्रागात्रावयुनाकृणोतपरुष्परुरनुघुष्याविशस्त १८ एकस्त्वष्टुरश्वस्याविशस्ताद्वायन्तारभवतस्तथऋतुः । यातेगात्राणामृतुथाकृणोमिताता

पिण्डानांप्रजुहोम्यग्नौ १९ मा त्वांतपत्प्रियआत्मापियन्तंमास्वधितिस्तन्वं १
आतिष्ठिपत्ते। मातेगृध्नुरविशस्तातिहायच्छिद्रागात्राण्यसिनामिथूकः २० न वा
उएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँइदेषिपथिभिःसुगेभिः । हरीतेयुञ्जापृषतीअभूतामु-
पास्थाद्वाजीधुरिरासभस्य २१ सुगव्यंनोवाजीस्वश्व्यंपुंसःपुत्राँउतविश्वापुषं
रयिम्। अनागास्त्वंनोअदितिःकृणोतुक्षत्रंनोअश्वोवनतांहविष्मान् २२॥ १०॥

यदक्रन्दस्त्रयोदश दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप् ।

१६३ यदक्रन्दःप्रथमंजायमानउद्यन्त्समुद्रादुतवापुरीषात् । श्येनस्यपक्षा
हरिणस्यबाहूउपस्तुत्यंमहिजातंतेअर्वन् १ यमेनदत्तंत्रितएनमायुनगिन्द्रएणंप्र-
थमोअध्यतिष्ठत् । गन्धर्वोअस्यरशनामगृभ्णात्सूरादश्वंवसवोनिरतष्ट २ असि
यमोअस्यादित्योअर्वन्नसित्रितोगुह्येनव्रतेन । असिसोमेनसमयाविपृक्तआहुस्ते

त्रीणिदिविबन्धनानि ३ त्रीणितआहुर्दिविबन्धनानित्रीण्यप्सुत्रीण्यन्तःसमुद्रे ।
उतेवमेवरुणश्छन्त्स्यर्वन्यत्रातआहुःपरमंजनित्रम् ४ इमातेवाजिन्नवमार्ज-
नानीमाशफानांसनितुर्निधाना । अत्रातेभद्रारशनाअपश्यमृतस्ययाअभिर-
क्षन्तिगोपाः ५ ॥ ११ ॥ आत्मानंतेमनसारादजानामवोदिवापतयन्तंपतङ्गम् ।
शिरोअपश्यंपथिभिःसुगेभिररेणुभिर्जेहमानंपतत्रि ६ अत्रातेरूपमुत्तममपश्यं
जिगीषमाणमिषआपदेगोः । यदातेमर्तोअनुभोगमानळादिद्ग्रसिष्ठओषधीर-
जीगः ७ अनुत्वारथोअनुमर्योअर्वन्ननुगावोऽनुभगःकनीनाम् । अनुव्रातासस्तव
सख्यमीयुरनुदेवाममिरेवीर्यंते ८ हिरण्यशृङ्गोऽयोअस्यपादामनोजवाअवरइन्द्र
आसीत् । देवाइदस्यहविरद्यमायन्योअर्वन्तंप्रथमोअध्यतिष्ठत् ९ ईर्मान्तासःसि-
लिकमध्यमासःसंशूरणासोदिव्यासोअत्याः । हंसाइवश्रेणिशोयतन्तेयदाक्षिषु-

दिव्यमज्ममश्वाः १० ॥ १२ ॥ तवशरीरंपतयिष्ण्वर्वन्तवचित्तंवातइव
ध्रजीमान् । तवशृङ्गाणिविष्ठितापुरुत्रारण्येषुजर्भुराणाचरन्ति ११ उपप्रागाच्छ-
सनंवाज्यर्वादेवद्रीचामनसादीध्यानः । अजःपुरोनीयतेनाभिरस्यानुपश्चात्कवयो
यन्तिरेभाः १२ उपप्रागात्परमंयत्सधस्थमर्वाँअच्छापितरंमातरंच । अद्या
देवाञ्जुष्टतमोहिगम्याअथाशास्तेदाशुषेवार्याणि १३ ॥ १३ ॥

अस्य द्विपञ्चाशद्दीर्घतमा विश्वेदेवाः । द्विचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य वाक् । उत्तरार्धस्याऽऽपः । त्रिचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य शकधूमः । उत्तरार्धस्य सोमः । चतुश्चत्वारिंशत्तम्या अग्निः सूर्यो वायुश्च । पञ्चचत्वारिंशत्तम्या वायुः । ततो द्वयोः सूर्यः । अष्टाचत्वारिंशत्तम्याः कालः । ऊनपञ्चाशत्तम्याः सरस्वती । पञ्चाशत्तम्याः साध्याः । एकपञ्चाशत्तम्याः सूर्यः पर्जन्याग्नी वा । द्विपञ्चाशत्तम्याः सरस्वान् सूर्यो वा । द्वादशीपञ्चदशीत्रयोविंशतितम्येकोनत्रिंशत्तमीषट्त्रिंशत्तम्येकचत्वारिंशत्तम्यो जगत्यः । द्विचत्वारिंशत्तमी प्रस्तारपङ्क्तिः । एकपञ्चाशत्तम्यनुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१६४ अस्यवामस्यपलितस्यहोतुस्तस्यभ्राताम॑ध्यमोअस्त्यश्नः । तृतीयोभ्रातांघृतपृष्ठोअस्यात्रांपश्यंविश्पतिंसप्तपुंत्रम् १ सप्तयुञ्जन्तिरथमेकंचक्रमेकोअश्वोवहतिसप्तनांमा । त्रिनाभिंचक्रमजरंमनर्वंयत्रेमाविश्वाभुवनाधितस्थुः २ इमंरथमधियेसप्ततस्थुःसप्तचंक्रंसप्तवंहन्त्यश्वाः । सप्तस्वसारोअभिसंनंवन्तेयत्रगवांनिहिंतासप्तनामं ३ कोदंदर्शप्रथमंजायंमानमस्थन्वन्तंयदंनस्थाविभंर्ति । भूम्याअसुरसृंगात्माक्वंस्वित्कोविद्वांसमुपंगात्प्रष्टुमेतत् ४ पाकंःपृच्छामिमनसाविंजानन्देवानांमेनानिहिंतापदानिं । वत्सेबष्कयेऽधिंसप्ततन्तून्वितंत्निरेकवयओतवाउं ५ ॥ १४ ॥ अचिंकित्वाश्चिकितुषंश्चिदत्रंकवीन्पृंच्छामिविद्मनेनविद्वान् । वियस्तस्तम्भषळिमारजांस्यजस्यंरूपेकिमपिंस्विदेकंम् ६ इहब्रवीतुयइमङ्गवेदास्यवामस्यनिहिंतंपदंवेः । शीर्ष्णःक्षीरंदुंह्रतेगावोअस्यवव्रिंवसांना

उदकंपदापुः ७ मातापितरमृतआबभाजधीत्यग्रेमनसासंहिजग्मे । साबीभत्सु-
र्गर्भरसानिविद्धानमस्वन्तइदुपवाकमीयुः ८ युक्तामातासीद्धुरिदक्षिणायाअति-
ष्ठद्गर्भोवृजनीष्वन्तः । अमीमेद्वत्सोअनुगामपश्यद्विश्वरूप्यंत्रिषुयोजनेषु ९ तिस्रो
मातॄस्त्रीन्पितॄन्बिभ्रदेकऊर्ध्वस्तस्थौनेमवग्लापयन्ति । मन्त्रयन्तेदिवोअमुष्यपृष्ठे
विश्वविदंवाचमविश्वमिन्वाम् १० ॥ १५ ॥ द्वादशारंनहितज्जरायवर्वर्तिचक्रं
परिद्यामृतस्य । आपुत्राअग्नेमिथुनासोअत्रसप्तशतानिविंशतिश्चतस्थुः ११
पञ्चपादंपितरंद्वादशाकृतिंदिवआहुःपरेअर्धेपुरीषिणम् । अथेमेअन्यउपरेविचक्षणं
सप्तचक्रेषळरआहुरर्पितम् १२ पञ्चारेचक्रेपरिवर्तमानेतस्मिन्नातस्थुर्भुवनानि
विश्वा । तस्यनाक्षस्तप्यतेभूरिभारःसनादेवनशीर्यतेसनाभिः १३ सनेमिचक्र-
मजरंविवावृतउत्तानायांदशयुक्तावहन्ति । सूर्यस्यचक्षूरजसैत्यावृतंतस्मिन्नार्पि-

ताभुवंनानिविश्वां १४ साकञ्जानांसप्तथंमाहुरेकुजंषळिद्यमाऋषंयोदेवजाइतिं ।
तेषांमिष्टानिविहिंतानिधामुशःस्थात्रेरैजन्तेविकृंतानिरूपुशः १५ ॥ १६ ॥
स्त्रियंःसतीस्ताँउंमेपुंसआंहुःपश्यंदक्षण्वान्नविचैतदन्धः । कुविर्यःपुत्रःसईमाचिं
केतुयस्ताविंजानात्सपितुष्पितासंत् १६ अवःपरेणपुरएनावंरेणपुदावत्संवि-
भ्रंतीगौरुदंस्थात् । साकुद्रीचीकंस्विदधंपरांगात्कंस्वित्सूतेनहियूथेअन्तः १७
अवःपरैणपितरंयोअंस्यानुवेदंपुरएनावंरेण । कुवीयमानःकइहप्रवोचद्देवंमनः
कुतोअधिप्रजांतम् १८ येअर्वाञ्चस्ताँउपरांचआहुर्येपरांञ्चस्ताँउंअर्वाचंआहुः ।
इन्द्रंश्चयाचक्रथुंःसोमतानिंधुरानयुक्तारजंसोवहन्ति १९ द्वासुंपुर्णासयुजासखा-
यासमानंवृक्षंपरिंषस्वजाते । तयोरन्यःपिप्पंलंस्वाद्वत्त्यनंश्नन्नन्योअभिचाक-
शीति २० ॥ १७॥ यत्रांसुपुर्णाअमृतंस्यभागमनिंमेषंविदथांभिस्वरंन्ति । इनो

विश्वस्यभुवनस्यगोपाःसमाधीरःपाकमत्राविवेश २१ यस्मिन्वृक्षेमध्वदःसु-
पर्णानिविशन्तेसुवतेचाधिविश्वे । तस्येदाहुःपिप्पलंस्वाद्वग्रेतन्नोन्नशद्यःपितरंन
वेद २२ यद्गायत्रेअधिगायत्रमाहितंत्रैष्टुभाद्वात्रैष्टुभंनिरतक्षत । यद्वाजगज्जग-
त्याहितंपदंयइत्तद्विदुस्तेअमृतत्वमानशुः २३ गायत्रेणप्रतिमिमीतेअर्कमर्केण
सामत्रैष्टुभेनवाकम् । वाकेनवाकंद्विपदाचतुष्पदाक्षरेणमिमतेसप्तवाणीः २४ ज-
गतासिन्धुंदिव्यस्तभायद्रथन्तरेसूर्यंपर्यपश्यत् । गायत्रस्यसमिधस्तिस्रआहुस्ततो
मह्नाप्ररिरिचेमहित्वा २५ ॥ १८ ॥ उपह्वयेसुदुघांधेनुमेतांसुहस्तोगोधुगुत
दोहदेनाम् । श्रेष्ठंसवंसविताsाविषन्नोऽभीद्धोघर्मस्तदुषुप्रवोचम् २६ हिङ्कृण्वती
वसुपत्नीवसूनांवत्समिच्छन्तीमनसाभ्यागात् । दुहामश्विभ्यांपयोअघ्न्येयंसावर्-
धतांमहतेसौभगाय २७ गौरमीमेदनुवत्संमिषन्तंमूर्धानंहिङ्ङकृणोन्मातवाउ ।

सृक्वाणंघर्मम॒भिवावशा॒नामिमातिमा॒युंपय॑ते॒पयो॑भिः २८ अ॒यंसशि॑ङ्क्ते॒येन॒गौ-
र॒भीवृ॑ता॒मिमातिमा॒युंध्वस॒नावधि॑श्रि॒ता । साचि॒त्तिभि॒र्निहि॒चकार॒मर्त्यं॑वि॒द्युद्भ-
वन्ती॒प्रतिव॒व्रिमौ॑हत २९ अ॒नच्छ॑येतु॒रगा॑तु॒जी॒वमेज॑द्ध्रु॒वंमध्य॒आप॒स्त्या॑नाम् ।
जी॒वोमृ॒तस्य॑चरति॒स्व॒धाभि॒रम॑र्त्यो॒मर्त्ये॑ना॒सयो॑निः ३० ॥ ११ ॥ अप॑श्यंगो॒पाम-
निप॒द्यमा॑न॒मा॒चपरा॑च॒प॒थिभि॒श्चर॑न्तम् । ससध्री॒ची॒ःसविषू॑ची॒र्वसा॑न॒आव॑रीवर्ति
भुव॑नेष्व॒न्तः ३१ य ईं॑चका॒रनसो अ॒स्यवे॑द॒य ईं॑द॒दर्श॒हिरु॒गिन्नुतस्मा॑त् । समा॒तुर्यो-
ना॒परि॑वीतो अ॒न्तर्ब॑हुप्र॒जानिर्ऋ॑ति॒मावि॑वेश ३२ द्यौर्मे॑पि॒ता॒जनि॑ता॒नाभि॒रत्र॒ब-
न्धु॑र्मेमा॒तापृ॑थि॒वीम॒हीयम् । उ॒त्ता॒नयो॑श्च॒म्वो॒ ३ र्योनि॑र॒न्तरत्रा॑पि॒तादु॑हि॒तुर्गर्भ॒मा-
धा॑त् ३३ पृ॒च्छामि॑त्वा॒पर॒मन्तं॑पृथि॒व्याःपृ॒च्छामि॒यत्र॒भुव॑नस्य॒नाभिः॑ । पृ॒च्छामि॑
त्वा॒वृष्णो॒अश्व॑स्य॒रेतः॑पृ॒च्छामि॑वा॒चःप॑र॒मंव्यो॑म ३४ इ॒यंवेदि॒ःपरो॒अन्तः॑पृथि॒व्या

अयंयज्ञोभुवनस्यनाभिः । अयंसोमोवृष्णोअश्वस्यरेतोब्रह्मायंवाचःपरमंव्योम
३५ ॥ २० ॥ सप्तार्धगर्भाभुवनस्यरेतोविष्णोस्तिष्ठन्तिप्रदिशाविधर्मणि । तेधी-
तिभिर्मनसातेविपश्चितःपरिभुवःपरिभवन्तिविश्वतः ३६ नविजानामियदिवेद-
मस्मिनिण्यःसंनद्धोमनसाचरामि । यदामागन्प्रथमजाऋतस्यादिद्वाचोअश्नु-
वेभागमस्याः ३७ अपाङ्प्राङेतिस्वधयागृभीतोऽमर्त्योमर्त्येनासयोनिः । ता-
शश्वन्ताविषूचीनावियन्तान्यं १ न्यंचिक्युर्ननिचिक्युरन्यम् ३८ ऋचोअक्षरेपर-
मेव्योमन्यस्मिन्देवाअधिविश्वेनिषेदुः।यस्तन्नवेदकिमृचाकरिष्यतियइत्तद्विदुस्त-
इमेसमासते ३९ सूयवसाद्भगवतीहिभूयाअथोवयंभगवन्तःस्याम । अद्धितृण-
मघ्न्येविश्वदानींपिबशुद्धमुदकमाचरन्ती ४० ॥ २१ ॥ गौरीर्मिमायसलिलानि
तक्षत्येकपदीद्विपदीसाचतुष्पदी । अष्टापदीनवपदीबभूवुषीसहस्राक्षरापरमेव्योमन्

मन् ४१ तस्याःसमुद्राअधिविक्षंरन्तितेनजीवन्तिप्रदिशश्चतंस्रः । ततःक्षरत्यक्षरं
तद्विश्वमुपंजीवति ४२ शकमयंधूममारादंपश्यंविषूवतांपरएनावंरेण । उक्षाणं
पृश्निंमपचन्तवीरास्तानिधर्माणिप्रथमान्यांसन् ४३ त्रयःकेशिनंऋतुथाविचंक्षते
संवत्सरेवंपतएकंएषाम् । विश्वमेकोअभिचंष्टेशचीभिर्ध्राजिरेकंस्यदहृशेनरूपम्
४४ चत्वारिवाक्परिमितापदानितानिविदुर्ब्राह्मणायेमनीषिणः । गुहात्रीणिनि
हितानेङ्गयन्तितुरीयंवाचोमनुष्यांवदन्ति ४५ इन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमाहुरथोदिव्यः
ससुपर्णोगरुत्मान् । एकंसद्विप्रांबहुधावंदन्त्यग्निंयमंमातरिश्वानमाहुः ४६ ॥२२॥
कृष्णंनियानंहरंयःसुपर्णाअपोवसानादिवमुत्पंतन्ति। तआवंवृत्रन्त्सदंनादृतस्या-
दिद्घृतेनंपृथिवीव्युंद्यते ४७ द्वादंशप्रधयंश्चक्रमेकंत्रीणिनभ्यानिकउतच्चिंकेत ।
तस्मिन्त्साकंत्रिंशतानशंकवोऽर्पिताःषष्टिर्नचलाचलासंः ४८ यस्तेस्तनंःशशयो

योमयोभूयेनविश्वापुष्यांसिवाधीणि । योरत्नधावसुविद्यःसुदत्रःसरस्वतितमिहधातवेकः ४९ यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् । तेहनाकंमहिमानःसचन्तयत्रपूर्वेसाध्याःसन्तिदेवाः ५० समानमेतदुदकमुच्चैत्यवचाहभिः । भूमिंपर्जन्याजिन्वन्तिदिवंजिन्वन्त्यग्नयः ५१ दिव्यंसुपर्णवायसंबृहन्तमपांगर्भदर्शतमोषधीनाम् । अभीपतोवृष्टिभिस्तर्पयन्तंसरस्वन्तमवसेजोहवीमि ५२ ॥ २३ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले द्वाविंशोऽनुवाकः ॥ २२ ॥

कया पञ्चदशेन्द्रो मरुत्वानिन्द्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयापञ्चमीसप्तमी-

नवमीनां मरुतः । अन्त्यानां तिसृणामगस्त्यः ।

१६५कयाशुभासवयसःसनीळाःसमान्यामरुतःसंमिमिक्षुः । कयामतीकुतएतासएतेऽर्चन्तिशुष्मंवृषणोवसूया १ कस्यब्रह्माणिजुजुषुर्युवानःकोअध्वरेम-

रुतआववर्त। श्येनाँइवध्रजतोअन्तरिक्षेकेनमहामनसारीरमाम २ कुतस्त्वमिन्द्र माहिनःसन्नेकोयासिसत्पतेकिंतइत्था। संपृच्छसेसमराणःशुभानैर्वोचेस्तन्नोहरिवोयत्तेअस्मे ३ ब्रह्माणिमेमतयःशंसुतासःशुष्मइयर्तिप्रभृतोमेअद्रिः । आशासतेप्रतिहर्यन्त्युक्थेमाहरीवहतस्तानोअच्छ ४अतोवयमन्तमेभिर्युजानाःस्वक्षत्रेभिस्तन्वं १ः शुम्भमानाः । महोभिरेताँउपयुज्महेन्विन्द्रस्वधामनुहिनोबभूथ ५ ॥ २४ ॥ क्व १ स्यावोमरुतःस्वधासीद्यन्मामेकंसमधत्ताहिहत्ये । अहंह्यु १ग्रस्तविषस्तुविष्मान्विश्वस्यशत्रोरनमंवधस्नैः ६ भूरिचकर्थयुज्येभिरस्मेसमानेभिर्वृषभपौंस्येभिः । भूरीणिहिकृणवामाशविष्ठेन्द्रक्रत्वामरुतोयद्वशाम ७ वधींवृत्रंमरुतइन्द्रियेणस्वेनभामेनतविषोबभूवान् । अहमेताम नवेविश्वश्चन्द्राः सुगाअपश्चकरवज्रबाहुः ८ अनुत्तमातेमघवन्नाकिर्नुनत्वावाँअस्तिदेवताविदानः।

नजायमानोनशतेनजातोयानिकरिष्याकृणुहिप्रवृद्ध ९ एकस्यचिन्मेविभ्व१स्त्वोजोयानुदधृष्वान्कृणवैमनीषा । अहंह्यु१ग्रोमरुतोविदानोयानिच्यवमिन्द्रइदीशएषाम् १० ॥२५॥ अमन्दन्मामरुतःस्तोमोअत्रयन्मेनरःश्रुत्यंब्रह्मचक्र । इन्द्रायवृष्णेसुमखायमह्यंसख्येसखायस्तन्वेतनूभिः ११ एवेदेतेप्रतिमारोचमानाअनेद्यःश्रवएषोदधानाः । संचक्ष्यामरुतश्चन्द्रवर्णाअच्छान्तमेछदयाथाचनूनम्१२कोन्वत्रमरुतोमामहेवःप्रयातनसखीँरच्छासखायःमन्मानिचित्राअपिवातयन्तएषांभूतनवेदामऋतानाम्१३आयद्दुवस्याद्दुवसेनकारुरस्माञ्चक्रेमान्यस्यमेधा । ओषुवर्तमरुतोविप्रमच्छेमाब्रह्माणिजरितावोअर्चत् १४ एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १५ ॥२६॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः॥३॥

तत्रागस्त्यो मारुतं हि द्वि त्रिष्टुबन्तां मित्रावरुणयोर्दीक्षितयोरुर्वशीमप्सरसं दृष्ट्वा वासतीवरे कुम्भे रेतोऽप-तत्ततोऽगस्त्यवसिष्ठावजायेतां सहस्रमेकादशाद्यैन्द्री पञ्चायज्ञादश त्रिष्टुबन्तं महो ष्टौ द्वितीया विराण्ननूनं पञ्चागस्त्येनेन्द्रे हविषि मरुतामुद्यत इन्द्रागस्त्ययोः संवाद ऐन्द्रस्तत्राद्या तृतीया चेन्द्रवाक्यं चतुर्थी चादौ ब्द-हतीति सोनुष्टुभः मतिवः पण्मारुतं तु चतस्रोन्त्या मरुत्वतीया श्वित्रस्तृचं गायत्रं गायत्सप्तोना त्वं राजा दश-मीति पञ्चानुष्टुभं तु त्रिष्टुबन्तं त्वाया स्कन्धो ग्रीवी वामा तिस न आ चर्षणिमाः पञ्च यद्धस्या पूर्वीः षद् जाया पत्नी-लोपामुद्राया अगस्त्यस्य चक्रचाभ्यां रत्यर्थं संवादं श्रुत्वोन्त्य वासी ब्रह्मचर्यं न्ते बृहस्पादी अपञ्य द्युत्रो देशा भिमं वैकदुनवा भूदिदमष्टौ पश्यन्त्यो त्रिष्टुभौ तं पुञ्जार्थां पद् ॥

तन्नु पञ्चदशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१६६ अग्न्म् तन्नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महित्वं वृषभस्य केतवे । ऐधेव यामन्म-रुतस्तुविष्वणो युधेव शक्रास्तविषाणि कर्तन १ नित्यं न सूनुं मधु बिभ्रत उप क्रीळन्ति क्रीळा विदथेषु घृष्वयः । नक्षन्ति रुद्रा अवसा नमस्विनं न मर्धन्ति स्वतवसो हविष्कृ-

तेम्२यस्माऊमांसोअमृताअरांसतरायस्पोर्षंचहविर्षांददाशुषे।उक्षन्त्यंस्मैमरुतो
हिताइंवपुरूरजांसिपर्यसामयोभुवः ३ आयेरजांसितविंषीभिरव्यंतप्रवएवांसः
स्वयंतासोअध्रजन् । भयन्तेविश्वाभुवनानिहर्म्याचित्रोवोयामःप्रयंतास्वृष्टिषु ४
यत्त्वेषयामानदयन्तपर्वतान्दिवोवापृष्ठंनर्याअचुंच्यवुः । विश्वोवोअज्मन्भयते
वनस्पतीरथीयन्तींवप्रजिहीतओषधिः ५ ॥ १ ॥ यूयंनउग्रामरुतःसुचेतुनारिष्ट-
ग्रामाःसुमतिंपिपर्तन। यत्रावोदिद्युद्रदतिक्रिविर्दतीरिणातिपश्वःसुधितेववर्हणा ६
प्रस्कम्भदेष्णाअनवभ्रराधसोऽलातृणासोविदथेषुसुष्टुताः । अर्चन्त्यर्कंमदिर-
स्यपीतयेविदुर्वीरस्यप्रथमानिपौंस्या ७ शतभुंजिभिस्तमभिहुतेरघात्पूर्भीरक्ष-
तामरुतोयमावत । जनंयमुग्रास्तवसोविरप्शिनःपाथनाशंसात्तनयस्यपुष्टिषु ८
विश्वानिभद्रामरुतोरथेषुवोमिथस्पृध्येवतविषाण्याहिता । अंसेष्वावःप्रपथेषु

खादयो अक्षोंवश्चक्रासमयाविवावृते ९ भूरीणिभद्रानर्यैषुबाहुषुवक्षःसुरुक्मारंभसासोअञ्जयः । अंसेष्वेताःपविषुक्षुराअधिवयोनपक्षान्व्यनुश्रियोधिरे १०॥ २ ॥
महान्तोमह्नाविभ्वो ३ विभूतयोदूरेदृशोयेदिव्याइवस्तृभिः । मन्द्राःसुजिह्वाःस्वरितारआसभिःसंमिश्लाइन्द्रेमरुतःपरिष्टुभः ११ तद्वःसुजातामरुतोमहित्वनंदीर्घंवोदात्रमदितेरिवव्रतम् । इन्द्रश्चनत्यजसाविहुणातितज्जनाययस्मैसुकृतेअराध्वम् १२ तद्वोजामित्वंमरुतःपरेयुगेपुरूयच्छंसममृतासआवत । अयाधियामनवेश्रुष्टिमाव्यासाकंनरोदंसनैराचिकित्रिरे १३ येनदीर्घंमरुतःशूशवामयुष्माकेनपरीणसातुरासः । आयत्ततनन्वृजनेजनासएभिर्यज्ञेभिस्तदभीष्टिमश्याम् १४ एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १५ ॥ ३ ॥

सहस्रमेकादशागस्त्यो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः ।

१६७ सहस्रंतइन्द्रोतयोनःसहस्रमिषोहरिवोगूर्ततमाः। सहस्रंरायोमादयध्यै सहस्रिणउपनोयन्तुवाजाः १ आनोऽवोभिर्मरुतोयान्त्वच्छाज्येष्ठेभिर्वाबृहद्दिवैः सुमायाः । अधयदेषांनियुतःपरमाःसमुद्रस्यचिद्धनयन्तपारे २ मिम्यक्षयेषुसु-धिताघृताचीहिरण्यनिर्णिगुपरानऋष्टिः । गुहाचरन्तीमनुषोनयोषासभावतीवि-दथ्येवसंवाक् ३ पराशुभ्राअयासोयव्यासाधारण्येवमरुतोमिमिक्षुः । नरोदसी अपनुदन्तघोराजुषन्तवृधंसख्यायदेवाः ४ जोषद्यदीमसुर्यासचध्यैविषितस्तुका रोदसीनृमणाः । आसूर्येवविधतोरथंगात्त्वेषप्रतीकानभसोनेत्या ५॥४॥ आस्था-पयन्तयुवतिंयुवानःशुभेनिमिश्लांविदथेषुपज्राम् । अर्कोयद्वोमरुतोहविष्मान्गा-यद्गाथंसुतसोमोदुवस्यन् ६ प्रतंविवक्मिवक्म्योयएषांमरुतांमहिमासत्योअस्ति ।

सचायदींन्द्रंमगाअहंयुःस्थिराचिज्जनीर्वहंतेसुभागाः ७ पान्तिमित्रावरुणावव-द्याच्चयंतईमर्यमोअप्रंशस्तान् । उतच्यवन्तेअच्युताध्रुवाणिवावृधईमरुतोदाति-वारः ८ नहीनुवोमरुतोअन्त्यस्मेआरात्ताच्चिच्छवंसोअन्तमापुः । तेधृष्णुनाशव-साशूशुवांसोऽर्णोनद्वेषोधृषतापरिष्ठुः ९ वयमद्येन्द्रस्यप्रेष्ठावयंश्वोवोचेमहिस-मर्ये । वयंपुरामहिंचनोअनुद्यून्तन्नंऋभुक्षानरामनुंष्यात् १० एषवःस्तोमोमरुत इयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीर-दानुम् ११ ॥ ५ ॥

यज्ञायज्ञा दशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।

१६८ यज्ञायंज्ञावःसमनातुतुर्वणिर्धियंधियंवोदेवयाउंदधिध्वे । आवोऽर्वाचंः सुवितायरोदस्योर्महेववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः १ वव्रासोनयेस्वजाःस्वतंवसइषं

स्वरभिजायन्तधूतंयः । सहस्रियासोअपांनोर्मयंआसागावोवन्द्यासोनोक्षणः २
सोमासोनयेसुतास्तृप्तांशवोहृत्सुपीतासोदुवसोनासते । ऐषामंसेषुरम्भिणीव
रारभेहस्तेषुखादिश्चकृतिश्चसंदधे ३ अवस्वयुक्तादिवआवृथायथुरमर्त्याःकशंया
चोदतत्मना । अरेणवस्तुविजाताअचुच्यवुर्दृह्लानिचिन्मरुतोभ्राजदृष्टयः ४
कोवोऽन्तमरुतऋष्टिविद्युतोरेजतित्मनाहन्वेवजिह्वया । धन्वच्युतइषांनयामनि
पुरुप्रैषाअहन्योऽनैतशः ५ ॥ ६ ॥ कंस्विदस्यरजसोमहस्परंकावरंमरुतोयस्मिं-
न्नायय । यच्च्यावयथविथुरेवसंहितंव्यद्रिणापतथत्वेषमर्णवम् ६ सातिर्नवोऽम-
वतीस्वर्वतीत्वेषाविपाकामरुतःपिपिष्वती । भद्रावोरातिःपृणतोनदक्षिणापृथुज्र-
यीअसुर्येवजञ्जती ७ प्रतिष्टोभन्तिसिन्धवःपविभ्योयदभ्रियांवाचमुदीरयन्ति ।
अवस्मयन्तविद्युतःपृथिव्यांयदीघृतंमरुतःप्रुष्णुवन्ति ८ असूतपृश्निर्महतेरणाय

त्वेषमयातांमरुतामनीकम्। ते संप्सरासोऽजनयन्ताभ्वमादित्स्वधामिषिरांपर्यपश्यन् ९ एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः। एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १० ॥ ७ ॥

महोऽष्टावगस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्। द्वितीया चतुष्पदा विराट्।

१६९ महश्चित्त्वमिन्द्रयतएतान्महश्चिदसित्यजसोवरूता। सनोवेधोमरुतांचिकित्वान्त्सुम्नावनुष्वतवहिप्रेष्ठा १ अयुञ्जन्तइन्द्रविश्वकृष्टीर्विदानासोनिष्षिधोमर्त्यत्रा। मरुतांपृत्सुतिर्हासमानास्वर्मीह्ळस्यप्रधनस्यसातौ २ अम्यक्सातइन्द्रऋष्टिरस्मेसनेम्यभ्वंमरुतोजुनन्ति। अग्निश्चिद्धिष्मातसेशुशुक्वानापोनद्वीपंदधतिप्रयांसि ३ त्वंतूनइन्द्रतंरयिंदाओजिष्ठयादक्षिणयेवरातिम्। स्तुतश्चयास्तेचकनन्तवायोःस्तनंनमध्वःपीपयन्तवाजैः ४ त्वेरायइन्द्रतोशतमाःप्रणेतारःकस्यचिदृ-

तायोः । तेषुणोमरुतोमृळयन्तुयेस्मापुरागातूयन्तीवदेवाः ५॥८॥ प्रतिप्रयाहीन्द्र मीळ्हुषोनॄन्महःपार्थिवेसदनेयतस्व।अधयदेषांपृथुबुध्नासएतास्तीर्थेनार्यःपौंस्यानि तस्थुः ६ प्रतिघोराणामेतानामयासांमरुतांशृण्वआयतामुपब्दिः । येमर्त्यंपृतनायन्तमूमैर्ऋणावानंनपतयन्तसर्गैः ७ त्वंमानेभ्यइन्द्रविश्वजन्यारदामरुद्भिःशुरुधोगोअग्राः । स्तवानेभिःस्तवसेदेवदेवैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ १ ॥

ननूनं पञ्चागस्त्य इन्द्रः । द्वितीयापञ्चम्योरगस्त्यः ।

आद्या बृहती । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७०ननूनमस्तिनोश्वःकस्तद्वेदयदद्भुतम्।अन्यस्यचित्तमभिसंचरेण्यमुताधीतंविनश्यति १ किंनइन्द्रजिघांससिभ्रातरोमरुतस्तव । तेभिःकल्पस्वसाधुयामानःसमरणेवधीः २ किंनोभ्रातरगस्त्यसखासन्नतिमन्यसे । विद्माहितेयथामनो-

ऽस्मभ्यमित्रर्दित्ससि ३ अरंकृण्वन्तुवेदिंसमग्निमिन्धतांपुरः।तत्रामृतस्यचेतनंय-
ज्ञंतेतनवावहै ४ त्वमीशिषेवसुपतेवसूनांत्वंमित्राणांमित्रपतेधेष्ठः। इन्द्रत्वंमरु-
द्भिःसंवदस्वाधप्राशानऋतुथाहवींषि ५ ॥ १० ॥

प्रति वः पञ्चागस्त्यो मरुतस्त्रिष्टुप्. । अन्यानां चतसृणां मरुत्वानिन्द्रः ।

१७१ प्रतिवएनानमसाहमेमिसूक्तेनभिक्षेसुमतिंतुराणाम् । रराणतामरुतो
वेद्याभिर्निहेळोधत्तविमुचध्वमश्वान् १ एषवःस्तोमोमरुतोनमस्वान्हृदातष्टोम-
नसाधायिदेवाः । उपेमायातमनसाजुषाणायूयंहिष्ठानमसइद्वृधासः २ स्तुता-
सोनोमरुतोमृळयन्तूतस्तुतोमघवाशंभविष्ठः । ऊर्ध्वानःसन्तुकोम्यावनान्यहानि
विश्वामरुतोजिगीषा ३ अस्मादहंतविषादीषमाणइन्द्राद्भियामरुतोरेजमानः ।
युष्मभ्यंहव्यानिशितान्यासन्तान्यारेचकृमामृळतानः ४ येनमानासश्चितयन्त

उस्राव्युष्टिषुशवंसाशश्वतीनाम्। सनोमुरुद्भिर्वृषभश्रवोधाउग्रउग्रेभिःस्थविरःस-होदाः ५ त्वंपाहीन्द्रसहीयसोनॄन्भवामुरुद्भिरवयातहेळाः । सुप्रकेतेभिःसास-हिर्दधानोविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ ११ ॥

चित्रस्तृचमगस्त्यो मरुतो गायत्री ।

१७२ चित्रोवोऽस्तुयामश्चित्रऊतीसुदानवः । मरुतोअहिभानवः १ आरे साव:सुदानवोमरुतऋञ्जतीशरुः। आरेअश्माथमस्यथ २ तृणस्कन्दस्यनुविशः परिवृङ्क्तसुदानवः । ऊर्ध्वान्नःकर्तजीवसे ३ ॥ १२ ॥

गायत्रयोदशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७३ गायत्सामनभन्यं१यथावेरर्चामतद्वावृधानंस्वर्वत् । गावोधेनवोबर्हि-ष्यदब्धाआयत्सद्मानंदिव्यंविवासान् १ अर्चद्वृषावृषभिःस्वेदुहव्यैर्मृगोनाश्नो-

अतियज्जुगुर्यात्। प्रमन्दयुर्मनांगूर्तहोताभर्तेमर्यौमिथुनायजत्रः २ नक्षद्धोतापरिसद्मंमितायन्भरद्गर्भमाशरदंःपृथिव्याः।क्रन्ददश्वोनयमानोरुवद्गौरन्तर्दूतोनरोदसीचरद्वाक् ३ ताकर्माषतरास्मैप्रच्यौत्नानिदेवयन्तोभरन्ते।जुजोषदिन्द्रोदस्मवर्चानासत्येवसुग्म्योरथेष्ठाः ४ तमुष्टुहीन्द्रंयोहसत्वायःशूरोमघवायोरथेष्ठाः। प्रतीचश्चिद्योधीयान्वृषण्वान्ववव्रुषश्चित्तमसोविहन्ता ५ ॥ १३ ॥ प्रयदित्थामहिनानृभ्योअस्त्यरंरोदसीकक्ष्ये३ नास्मै। संविव्यइन्द्रोवृजनंनभूमाभर्तिस्वधावाँओपशमिवद्याम् ६ समत्सुत्वाशूरसतामुराणंप्रपथिंतमंपरितंसयध्यै।सजोषसइन्द्रंमदेक्षोणीःसूरिंचिद्येअनुमदन्तिवाजैः ७ एवाहितेशंसवनासमुद्रआपोयत्तआसुमदन्तिदेवीः। विश्वातेअनुजोष्याभूद्गौःसूरींश्चिद्यदिधिषावेषिजनान् ८

असाम॒यथा॑सुष॒खाय॑एनस्व॒भि॒ष्टयो॒नरां॒नशं॑सैः । अस॒द्यथा॑न॒इन्द्रो॑वन्दने॒ष्ठास्तु॒रो नकर्म॒नय॑मानउ॒क्था ९ विष्प॑र्धसोन॒रांनशं॑सैर॒स्माका॑स॒दिन्द्रो॒वज्र॑हस्तः । मि॒त्रा॒- यु॒वो॒नपू॒र्प॑तिं॒सुशि॑ष्टौमध्या॒यु॒व॒उप॑शिक्षन्तियु॒ज्ञैः १० ॥ १४॥ य॒ज्ञोहि॒ष्मेन्द्रं॒कश्चि॑- दृ॒न्धञ्जु॑हु॒रा॒णश्चि॒न्मन॑सापरि॒यन् । ती॒र्थेनाच्छा॑तातृपा॒णमो॒को॑दी॒र्घो॑नसि॒ध्रमाकृ॑- णो॒त्यध्वा॑ ११ मोषूणइन्द्रा॒त्रपृ॒त्सुदे॒वैरस्ति॒हि॒ष्माते॑शु॒ष्मिन्नव॒याः । म॒हश्चि॒द्यस्य॑मी॒- ळ्हुषो॑य॒व्याह॒विष्म॑तोम॒रुतो॒वन्द॑ते॒गीः १२ ए॒षःस्तोम॑इन्द्र॒तुभ्य॑म॒स्मेए॒तेने॑ग॒ातुं॑ह॑- रिवोविदोनः । आनो॑ववृत्याःसुवि॒ताय॑देववि॒द्यामे॒षंवृ॒जनं॑जी॒रदा॑नुम् १३ ॥१५॥

। त्वं राजा दशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७४ त्वंराजे॑न्द्र॒येच॑दे॒वारक्षा॒नॄ॒न्पा॒ह्य॑सुर॒त्वम॒स्मान् । त्वंसत्प॑तिर्म॒घवा॑न॒स्तरु॑- त्र॒स्त्वंस॒त्योव॒सवा॑नःसहो॒दाः १ दनो॒विश॑इन्द्रमृ॒ध्रवा॑चःस॒प्तयत्पु॒रःशर्म॒शार॑दी॒र्दर्त् ।

ऋणोरपोअनवद्यार्णायूनैवृत्रंपुरुकुत्सायरन्धीः २अजावृतइन्द्रशूरपत्नीर्द्यांचयेभिः
पुरुहूतनूनम् । रक्षोअग्निमशुषंतूर्वयाणंसिंहोनदमेअपांसिवस्तोः ३ शेषन्नुतइन्द्र
तस्मिन्योनौप्रशस्तयेपवीरवस्यमह्ना । सृजदर्णांस्यवयद्युधागास्तिष्ठद्धरीधृषता
मृष्टवाजान् ४ वहकुत्समिन्द्रयस्मिञ्चाकन्स्यूमन्यूऋज्रावातस्याश्वा । प्रसूरश्च-
क्रंवृहतादभीकेऽभिस्पृधोयासिषद्वज्रबाहुः ५ ॥ १६ ॥ जघन्वाँइन्द्रमित्रेरूञ्चो-
दप्रवृद्धोहरिवोअदाशून् । प्रयेपश्यन्नर्यमणंसचायोस्त्वयाशूर्तावहमानाअप-
त्यम् ६ रपत्कविरिन्द्रार्कसातौक्षांदासायोपवर्हणींकः।करत्तिस्रोमघवादानुचित्रा
निर्दुर्योणेकुयवाचंमृधिश्रेत् ७सनातातइन्द्रनव्याआगुःसहोनभोऽविरणायपूर्वीः।
भिनत्पुरोनभिदोअदेवीर्ननमोवधरदेवस्यपीयोः ८ त्वंधुनिरिन्द्रधुनिमतीर्ऋणो-
रपःसीरानस्रवन्तीः । प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारयातुर्वशंयदुंस्वस्ति ९ त्वमस्मा-

कमिन्द्रविश्वधस्याअवृकतमोनरांनृपाता । सनोविश्वासांस्पृधांसहोदाविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १० ॥ १७ ॥

मतिस पडगस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । आद्या स्कन्धोग्रीवी बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७५ मत्स्यपायितेमहःपात्रंस्येवहरिवोमत्सरोमदः।वृषातेवृष्णइन्दुर्वाजीसहस्रसातमः १ आनस्तेगन्तुमत्सरोवृषामदोवरेण्यः । सहावाँइन्द्रसानसिःपृतनाषाळमर्त्यः २ त्वंहिशूरःसनिताचोदयोमनुषोरथम् । सहावान्दस्युमव्रतमोषःपात्रंनशोचिषा ३ मुषायसूर्यंकवेचक्रमीशानओजसा । वहशुष्णायवधंकुत्संवातस्याश्वैः ४ शुष्मिन्तमोहितेमदोद्युम्निंतमउतक्रतुः । वृत्रघ्नावरिवोविदामंसीष्ठाअश्वसातमः ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । तामनुत्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १८ ॥

। मत्सिनः पङ्गस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७६ मत्सिनोवस्यइष्टयइन्द्रमिन्दोवृषाविश । ऋघायमाणइन्वसिशत्रुमान्ति नविन्दसि १ तस्मिन्नावेशयागिरोयएकश्चर्षणीनाम् । अनुस्वधायमुप्यतेयवंनच- र्कृषद्वृषा २ यस्यविश्वानिहस्तयोःपञ्चक्षितीनांवसु । स्पाशयस्वयोअस्मध्रुग्दिव्ये- वाशनिर्जहि ३ असुन्वन्तंसमंजहिदूणाशंयोनतेमयः । अस्मभ्यमस्यवेदनंदद्धि- सूरिश्चिदोहते ४ आवोयस्यद्विबर्हसोऽर्केषुसानुषगसत् । आजाविन्द्रस्येन्दोप्रावो वाजेषुवाजिनम् ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । ताम- नुत्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १९ ॥

। आ चर्षणिप्राः पञ्चागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७७ आचर्षणिप्रावृषभोजनानांराजाकृष्टीनांपुरुहूतइन्द्रः । स्तुतःश्रवस्य-

न्वसोपमद्रिंयुक्त्वाहरीवृषणायाह्यर्वाङ् १ येतेवृषणोवृषभासइन्द्रब्रह्मयुजोवृषरथासोअत्याः । ताँआतिष्ठतेभिरायाह्यर्वाङ्हवामहेत्वासुतइन्द्रसोमे २ आतिष्ठरथंवृषणंवृषातेसुतःसोमःपरिषिक्तामधूनि । युक्त्वावृषभ्यांवृषभक्षितीनांहरिभ्यांयाहिप्रवतोपमद्रिक् ३ अयंयज्ञोदेवयाअयंमियेधइमाब्रह्माण्ययमिन्द्रसोमः । स्तीर्णंबर्हिरातुशक्रप्रयाहिपिबानिषद्यविमुचाहरीइह ४ ओसुष्टुतइन्द्रयाह्यर्वाङुपब्रह्माणिमान्यस्यकारोः । विद्यामवस्तोरवसागृणन्तोविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ५ ॥ २० ॥

पञ्च स्या पञ्चागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७८ यद्धस्यातइन्द्रश्रुष्टिरस्तियया॑बभूथजरितृभ्यऊती । मानःकामंमहयन्तमाधग्विश्वातेअश्यांपर्यापआयोः १ नघाराजेन्द्रआदभन्नोयानुस्वसाराकृण-

वंन्तयोनौ । आपंश्चिदस्मैसुतुकांअवेषन्गमंन्नइन्द्रःसख्यावयंश्च २ जेतानृभि-रिन्द्रःपृत्सुशूरःश्रोताहवंनाधंमानस्यकारोः । प्रभंर्तारथंदाशुषंउपाकउद्यन्तागिरोयदिचत्मनाभूत् ३ एवानृभिरिन्द्रःसुश्रवस्याप्रखादःपृक्षोअभिमित्रिणोभूत् । समर्यइषःस्तवतेविवांचिसत्राकरोयजमानस्यशंसः ४ त्वयांवयंमघवन्निन्द्रशत्रू-नभिष्यांममहतोमन्यमानान् । त्वंत्रातात्वमुनोवृधेभूर्विद्यामेषंवृजनंजीरदा-नुम् ५ ॥ २१ ॥

पूर्वीः षड्वयाणां दृचानां लोपामुद्रागस्त्यान्तेवासिब्रह्मचारिणो रतिस्त्रिष्टुप् ।

अन्त्या बृहती ।

१७९ पूर्वीरहंशरदःशश्रमाणादोषावस्तोरुषसोजरयंन्तीः । मिनातिश्रियंजरिमातनूनामप्यूनुपत्नीर्वृषणोजगम्युः १ येचिद्धिपूर्वऋतसापआसन्त्साकंदेवे-

भिरवदन्नृतानि । तेचिद्दवासुर्न्ह्यन्तमापुः समूनुपत्नीर्वृषभिर्जगम्युः २ नमृषा श्रान्तंयदवन्तिदेवाविश्वाइत्स्पृधोअभ्यंश्नवाव । जयावेदत्रशतनीथमाजिंयत्सम्यञ्चामिथुनावभ्यजाव ३ नदस्यमारुधतःकामआगन्नितआजातोअमुतःकुतश्चित् । लोपामुद्रावृषणंनीरिणातिधीरमधीराधयतिश्वसन्तम् ४ इमंनुसोममन्तितोहृत्सुपीतमुपब्रुवे । यत्सीमागश्चकृमातत्सुमृळतुपुलुकामोहिमर्त्यः ५ अगस्त्यःखनमानःखनित्रैःप्रजामपत्यंबलमिच्छमानः । उभौवर्णावृषिरुग्रःपुपोषसत्यादेवेष्वाशिषोजगाम ६ ॥ २२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले त्रयोविंशोऽनुवाकः ॥ २३ ॥

युवोर्दशागस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८० युवोरजांसिसुयमासोअश्वारथोयद्वांपर्यर्णांसिदीयत् । हिरण्ययावां

पवयंःभुरायन्मध्वःपिबन्ताउपसःसचेथे १ युवमत्यस्यावनक्षथोयद्विपत्मनोन-
र्यस्यप्रयंज्योः । स्वसायद्वांविश्वगूर्तीभरांतिवाजायेट्टेमधुपाविषेचे २ युवंपयंउ-
स्त्रियायामधत्तंपक्कमामायामवपूर्व्यंगोः । अन्तर्यद्वनिनोवामृतप्सूह्वारोनशुचिर्य-
जंतेहविष्मान् ३ युवंहघर्मंमधुमन्तमत्रयेऽपोनक्षोदोऽवृणीतमेषे । तद्वांनराव-
श्विनापश्वइष्टीरथ्येवचक्राप्रतियन्तिमध्वः ४ आवांदानायंववृतीयदस्रागोरोहेण
तौग्र्योनजिव्रिः । अपःक्षोणीसंचतेमाहिनावांजूर्णोवामक्षुरंहसोयजत्रा ५ ॥
॥ २३ ॥ नियद्युवेथेनियुतःसुदानूउपस्वधाभिःसृजथःपुरंधिम् । प्रेषद्वेषद्वातोन
सूरिरामहेददेसुव्रतोनवाजम् ६ वयंचिद्धिवांजरितारःसत्याविपन्यामहेविपणि-
र्हितावान् । अधाचिद्धिष्मांश्विनावनिन्द्यापाथोहिष्मावृषणावन्तिदेवम् ७ युवां
चिद्धिष्मांश्विनावनुद्यून्विरुद्रस्यप्रस्रवणस्यसातौ।अगस्त्योनरांनृषुप्रशंस्तःकारां-

धुनीवचितयत्सहस्रैः ८प्रयद्वहेथेमहिनारथस्यप्रस्पन्द्रायाथोमनुषोनहोता।धत्तंसूरिभ्यउतवास्वश्व्यंनासत्यारयिषाचःस्याम ९तंवांरथंवयमद्याहुवेमस्तोमैरश्विनासुवितायनव्यम्।अरिष्टनेमिंपरिद्यामियानंविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १०॥२४

कदु नवागस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

१८१ कदुप्रेष्ठाविषांरयीणामध्वर्यन्तायदुन्निनीथोअपाम्।अयंवांयज्ञोअकृतप्रशस्तिंवसुधितीअवितारजनानाम् १ आवामश्वासःशुचयःपयस्पावातरंहसोदिव्यासोअत्याः।मनोजुवोवृषणोवीतपृष्ठाएहस्वराजोअश्विनावहन्तु २ आवांरथोऽवनिर्नप्रवत्वान्त्सृप्रवन्धुरःसुवितायगम्याः।वृष्णःस्थातारामनसोजवीयानहंपूर्वोयजतोधिष्ण्याय: ३ इहेहजातासमवावशीतामरेपसातन्वा३नामभिःस्वैः।जिष्णुर्वामन्यःसुमखस्यसूरिर्दिवोअन्यः सुभगःपुत्रऊहे ४ प्रवांनिचेरुः

कुकुहोवशाँअनुपिशङ्गरूपःसदनानिगम्याः । हरीअन्यस्यपीपयन्तवाजैर्मथ्रा रजांस्यश्विनाविघोषैः ५॥२५॥ प्रवाँशरद्वान्वृषभोननिष्षाट्पूर्वीरिषश्चरति मध्वइष्णन् । एवैरन्यस्यपीपयन्तवाजैर्वेषन्तीरूर्ध्वानद्योनआगुः ६ असर्जिवां स्थविरावेधसागीर्बाह्लेअश्विनात्रेधाक्षरन्ती । उपस्तुताववतंनाधमानंयामन्नयाम-ञ्छृणुतंहवंमे ७ उतस्यावांरुशतोवप्ससोगीस्त्रिबर्हिषिसदसिपिन्वतेनॄन् । वृषा वांमेघोवृषणापीपायगोर्नसेकेमनुषोदशस्यन् ८ युवांपूषेवाश्विनापुरन्धिरग्नि-मुषांनजरतेहविष्मान् । हुवेयद्वांवरिवस्यागृणानोविद्यामेषंवृजनंजीरदा-नुम् १॥२६॥

अभूदिदमष्टावगस्त्योऽश्विनौ जगती । षष्ठ्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१८२ अभूदिदंवयुनमोषुभूषतारथोवृषण्वान्मदतामनीषिणः । धियंजि-

न्वाधिष्ण्यांविशपल्यावसूदिवोनपातासुकृतेशुचिव्रता १ इन्द्रतमाहिधिष्ण्या
मरुत्तमादस्रादंसिष्ठारथ्यारथीतमा । पूर्णंरथंवहेथेमध्वआचितंतेनदाश्वांसमुप
याथोअश्विना २ किमत्रंदस्राकृणुथःकिमासाथेजनोयःकश्चिदहविर्महीयते ।
अतिक्रमिष्टंजुरतंपणेरसुंज्योतिर्विप्रायकृणुतंवचस्यवे ३ जम्भयतमभितोराय-
तःशुनोहतंमृधोविदथुस्तान्यश्विना । वाचंवाचंजरितूरत्निनींकृतमुभाशंसं
नासत्यावतं मम ४ युवमेतंचक्रथुःसिन्धुषुप्लवमात्मन्वन्तंपक्षिणंतौग्र्यायकम् ।
येनदेवत्रामनसानिरूहथुःसुपप्तनीपेतथुःक्षोदसोमहः ५ ॥ २७ ॥ अवविद्धं
तौग्र्यमप्स्व१न्तरनारम्भणेतमसिप्रविद्धम् । चतस्रोनावोजठलस्यजुष्टाउदश्वि-
भ्यामिषिताःपारयन्ति ६ कःस्विद्वृक्षोनिष्ठितोमध्येअर्णसोयंतौग्र्योनाधितः
पर्यषस्वजत् । पर्णामृगस्यपतरोरिवारभउदश्विनाऊहथुःश्रोमतायकम् ७ तद्वां

नरानासत्यावनुष्यायद्धांमानासदुचथमवौचन् । अस्मादद्यसदंसःसोम्यादा विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ २८ ॥

तं युञ्जाथां पञ्चस्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८३ तंयुंजाथांमनसोयोजवीयान्त्रिबन्धुरोवृंषणायस्त्रिचक्रः । येनोपयाथः सुकृतोदुरोणंत्रिधातुनापतथोविर्नपर्णैः १ सुवृद्रथोवर्ततेयन्नभिक्षांयत्तिष्ठंथः क्रतुंमन्तानुपृक्षे । वपुर्वपुष्यासंचतामियंगीर्दिवोदुहित्रोपसासचेथे २ आतिष्ठतंसुवृतंयोरथोवामनुंव्रतानिवर्तैतेहविष्मान् । येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ३ मावांवृकोमावृकीरादधर्षीन्मापरिवर्क्तमुतमातिधक्तम् । अयंवांभागोनिहितइयंगीर्दस्रांविमेवांनिधयोमधूनाम् ४ युवांगोतमःपुरुमीळ्होअत्रिर्दस्राहवतेऽवंसेहविष्मान् । दिशंनदिष्टामृजूयेवयन्तामेहवंनासत्योपयातम् ५

अतांरिष्मतमंसस्पारमस्यप्रतिंवांस्तोमोंअश्विनावधायि। एहयांतंपथिभिंर्देवयानैंर्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ६ ॥ २१ ॥ इति शाकल्यसंहितायां द्वितीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः॥ ४ ॥

तावांकतरैकादशाद्यावापृथिवीयपानोवैश्वदेवंपितुन्वंनस्तुतिर्गायत्र्यंत्याद्यानुष्टुभार्भौवृतीयान्त्येपश्च्याद्याश्वतिसोऽनुष्टुभोन्त्याबृहतीवासमिद्धआग्नियोग्ने नयाएात्राग्नेयमनर्वाणंबार्हस्पत्यंकंकतःपोळशोपनिषदतृणसौर्यमानुष्टुभंत्रिपशङ्कावानगस्त्यः प्राग्नवीदशम्याद्याश्वतिसोमहापङ्क्त्योमहाबृहती चयआङ्गिरसःशौनहोत्रोभूत्वाभार्गवःशौनकोभवत्सगृत्समदोद्वितीयंमलमण्डपश्यत्त्वमग्नेजागतंतुयज्ञेनसप्तोनासमिद्धएकादशामंसप्तमीजगतीहुवेनवसोमाहुतिभार्गवोदहोताष्टावानुष्टुभायिमांमेगायत्रंहिश्रेष्ठंपङ्क्ताजयन्त्रिवान्त्यानुष्टुप्।

तावां पडगस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

१८४ अम् तावामद्यतावंपरंहुवेमोच्छन्त्यांमुपासिवह्निरुक्थैः। नासत्याकुह

चित्सन्तांवयोर्दिवोनपातासुदास्तराय १ अस्मेऊषुवृषणामादयेथामुत्पणीर्हत-
मूर्म्यामदन्ता। श्रुतंमेअच्छोक्तिभिर्मतीनामेष्टानरानिचेतारावकर्णैः २ श्रियेपूष-
न्निषुकृतेवदेवानासत्यावहतुंसूर्यायाः। वच्यन्तेवांककुहाअप्सुजातायुगाजूर्णेव
वरुणस्यभूरेः ३ अस्मेसावांमाध्वीरातिरस्तुस्तोमंहिनोतंमान्यस्यकारोः। अनु
यद्वांश्रवस्यासुदानूसुवीर्यायचर्षणयोमदन्ति ४ एषवांस्तोमोअश्विनावकारि
मानेभिर्मघवानासुवृक्ति। यातंवर्तिस्तनयायत्मनेचागस्त्येनासत्यामदन्ता ५
अतारिष्मतमसस्पारमस्यप्रतिवांस्तोमोअश्विनावधायि। एहयातंपथिभिर्देवया-
नैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १ ॥

कतरैकादशागस्त्यो द्यावापृथिवी त्रिष्टुप्।

१८५ कतरापूर्वाकतरापरायोःकथाजातेकवयःकोविवेद। विश्वंत्मनाबिभृतो

यद्वनामविवर्ततेअहनीचक्रियेव १ भूरिंद्वेअचरन्तीचरन्तंपद्वन्तंगर्भमपदीदधाते । नित्यंनसूनुंपित्रोरुपस्थेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् २ अनेहोदात्रमदितेरनर्वं हुवेस्वर्वदवधंनमस्वत् । तद्रोदसीजनयतंजरित्रेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ३ अतप्यमानेअवसावन्तीअनुष्याममरोदसीदेवपुत्रे । उभेदेवानामुभयेभिरह्नांद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ४ संगच्छमानेयुवतीसमन्तेस्वसाराजामीपित्रोरुपस्थे । अभिजिघ्रन्तीभुवनस्यनाभिंद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ५ ॥ २ ॥ उर्वीसद्मनीबृहतीऋतेनहुवेदेवानामवसाजनित्री । दधातेयेअमृतंसुप्रतीकेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ६ उर्वीपृथ्वीबहुलेदूरेअन्तेउपब्रुवेनमसायज्ञेअस्मिन् । दधातेयेसुभगेसुप्रतूर्तीद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ७देवान्वायच्चकृमाकच्चिदागःसखायंवासदमिज्जास्पतिंवा । इयंधीर्भूयाअवयानमेषांद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ८

उभाशंसानर्यामामंविष्टामुभेमामूतीअवंसासचेताम् । भूरिचिदुर्यःसुदास्तंरा येषामदंन्तइषयेमदेवाः ११ ऋतंदिवेतदवोचंपृथिव्याअंभिश्रावायंप्रथमंसुमेधाः । पातामंवद्याद्दुरितादभीकेंपितामाताचंरक्षतामवोंभिः १० इदंद्यांवापृथिवीसत्यमं॰ स्तुपितर्मातुर्यदिहोपंब्रुवेवाम् । भूतंदेवानांमवमेअवोंभिर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ११ ॥ ३ ॥

आ न एकादशागस्त्यो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१८६ आनइळाभिर्विदथेसुशस्तिविश्वानरःसवितादेवएंतु । अपियथांयुवानो मत्सथानोविश्वंजगदभिपित्वेमंनीषा १ आनोविश्वआस्क्रांगमन्तुदेवामित्रो अर्यमावरुणःसजोषाः । भुवन्यथांनोविश्वेवृधासःकरंन्सुषाहांविथुरंनशवः २ प्रेष्ठंवोअतिथिंगृणीषेऽग्निंशस्तिभिस्तुर्वणिःसजोषाः । असद्यथांनोवरुणःसुकी-

तिरिर्वश्वपर्वदरिगूर्तःसूरिः ३ उपवएषेनमसाजिगीषोषासानक्तासुदुघेवधेनुः ।
समानेअहन्विमिमानोअर्कंविषुरूपेपयसिसस्मिन्नूधन् ४ उतनोऽहिर्बुध्न्यो३म-
यस्कःशिशुंनपिप्युषीववेतिसिन्धुः । येननपातमपांजुनाममनोजुवोवृषणोयं
वहन्ति ५॥४॥ उतनइंत्वष्टागन्त्वच्छास्मत्सूरिभिरभिपित्वेसजोषाः। आवृत्रहेन्द्र-
श्चर्षणिप्रास्तुविष्टमोनरांनइहगम्याः ६ उतनईंमतयोऽश्वयोगाःशिशुंनगावस्त-
रुणंरिहन्ति । तमींगिरोजनयोनपत्नीःसुरभिष्टमंनरांनसन्त ७ उतनईंमरुतो
वृद्धसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदन्तु । पृषदश्वासोऽवनयोनरथारिशादसोमित्र-
युजोनदेवाः ८ प्रनुयदेषांमहिनाचिकित्रेप्रयुञ्जतेप्रयुजस्तेसुवृक्ति । अधयदेषां
सुदिनेनशरुर्विश्वमेरिणंप्रुषायन्तसेनाः ९ प्रोअश्विनाववसेकृणुध्वंप्रपूषणंस्वतवसो
हिसन्ति । अद्वेषोविष्णुर्वातऋभुक्षाअच्छासुम्नायववृतीयदेवान् १० इयंसावो

उभाशंसानर्यामामविष्टामुभेमामूतीअवंसासचेताम् । भूरिचिदुर्यः सुदास्तंरा येषामदन्तइषयेमदेवाः १ ऋतंदिवेतदवोचंपृथिव्याअंभिश्रावायंप्रथमंसुमेधाः । पातामंवद्याद्दुरितादभीकेपितामाताचरक्षतामवोभिः १० इदंद्यावापृथिवीसत्यमंस्तुपितर्मातर्यदिहोपंब्रुवेवाम् । भूतंदेवानामवमेअवोभिर्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ११ ॥ ३ ॥

आ न एकादशागस्त्यो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१८६ आनइळाभिर्विदथेसुशस्तिविश्वानरः सवितादेवएतु । अपियथायुवानोमत्संथानोविश्वंजगंदभिपित्वेमनीषा १ आनोविश्वआस्क्रागमन्तुदेवामित्रोअर्यमावरुणः सजोषाः । भुवन्यथानोविश्वेवृधासः करन्त्सुषाहाविथुरंनशवः २ प्रेष्ठंवोअतिथिंगृणीषेऽग्निंशस्तिभिस्तुर्वणिः सजोषाः । असद्यथानोवरुणः सुकी-

तिंरिपंश्वपर्षदरिगूर्तःसूरिः ३ उपंवएनेनमसाजिगीषोपासानक्तासुदुघेवधेनुः । समानेअहन्विमिमानोअर्कंविषुरूपेपयसिसस्मिन्नूधन् ४ उतनोऽहिर्बुध्न्योउंमयस्कःशिशुंनपिप्युषीववेतिसिन्धुः । येनननपातमपांजुनामंमनोजुवावृषणोयंवहन्ति ५॥४॥ उतनईंत्वष्टागन्त्वच्छास्मत्सूरिभिंरभिपित्वेसजोषाः। आवृत्रहेन्द्रश्चर्षणिप्रास्तुविष्टमोनरांनइहगम्याः ६ उतनईंमतयोऽश्वयोगाःशिशुंनगावस्तरुणंरिहन्ति । तमींगिरोजनयोनपत्नीःसुरभिष्टमंनरांनसन्त ७ उतनईंमरुतोवृद्धसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदन्तु । पृषदश्वासोऽवनयोनरथारिशादसोमित्रयुजोनदेवाः ८ प्रनुयदेषांमहिनाचिकित्रेप्रयुंजतेप्रयुजस्तेसुवृक्ति । अधयदेषांसुदिनेनशरुर्विश्वमेरिणंप्रुषायन्तसेनाः ९ प्रोअश्विनाववसेकृणुध्वंप्रपूषणंस्वतवसोहिसन्ति । अद्वेषोविष्णुर्वातऋभुक्षाअच्छासुम्नायववृतीयदेवान् १० इयंसावो

अस्मेदीधितिर्यजत्राअपिप्राणीचसदनीचभूयाः । नियादेवेषुयतंतेवसूयुर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ११ ॥ ५ ॥

पितुं न्वेकादशागस्त्योऽन्नस्तुतिः । प्रथमाऽनुष्टुबार्ष्युष्णिक् । द्वितीयाचतुर्थ्यष्टमीनवमीदशम्यो गायत्र्यः । एकादश्यनुष्टुब्बृहती वा । शिष्टा अनुष्टुभः ।

१८७ पितुंनुस्तोषंमहोधर्माणंतविषीम् । यस्यंत्रितोव्योजंसावृत्रंविपर्वमर्दयंत् १ स्वादोपितोमधोपितोवयंत्वावृणीमहे । अस्माकमविताभव २ उपनःपितवाचरशिवःशिवाभिरूतिभिः । मयोभुरद्विषेण्यःसखासुशेवोअद्वयाः ३ तवत्येपितोरसारजांस्यनुविष्ठिताः । दिविवाताइवश्रिताः ४ तवत्येपितोददतस्तवस्वादिष्ठतेपितो । प्रस्वाद्मानोरसानांतुविग्रीवाइवेरते ५ ॥ ६ ॥ त्वेपितोमहानांदेवानांमनोहितम् । अकारिचारुकेतुनातवाहिमवसावधीत् ६ यददोपितो

अजंगन्विवस्वपर्वतानाम् । अत्राचिन्नोमवोपितोऽरंभक्षायगम्याः ७ यदपामोषधीनांपरिंशमारिशामहे । वातापेपीवइद्भव ८यत्तेसोमगवाशिरोयवाशिरोभजामहे।वातापेपीवइद्भव ९ करम्भओषधेभवपीवोवृक्कउदारथिः । वातापेपीवइद्भव १० तंत्वावयंपितोवचोभिर्गावोनहव्यासुपूदिम । देवेभ्यस्त्वासधमादमस्मभ्यंत्वासधमादम् ११ ॥ ७ ॥

समिद्ध एकादशागस्त्य आमियो गायत्री ।

१८८समिद्धोअद्यराजसिदेवोदेवैःसहस्रजित् । दूतोहव्याकविर्वह १ तनूनपादृतंयतेमध्वायज्ञःसमज्यते।दधत्सहस्रिणीरिषः २ आजुह्वानोनईड्योदेवाँआवक्षियज्ञियान् । अग्नेसहस्रसाअसि ३ प्राचीनंबर्हिरोजसासहस्रवीरमस्तृणन् । यत्रादित्याविराजथ ४ विराट्सम्राड्विभ्वीःप्रभ्वीर्बह्वीश्चभूयसीश्चयाः । दुरोघृतान्यक्ष-

रन्५॥८॥सुरुक्मेहिमुपेशसाधिश्रियाविराजंतः।उषासावेहसीदताम् ६ प्रथमा हिसुवाचंसाहोतारादैव्याकवी।यज्ञंनोयक्षतामिमम् ७भारतीळेसरस्वतियावः सर्वाउपब्रुवे।तानंश्चोदयतःश्रिये ८ त्वष्टारूपाणिहिप्रभुःपशून्विश्वान्त्समानजे। तेषांनःस्फातिमायज ९ उपत्मन्यावनस्पतेपाथोदेवेभ्यःसृज । अग्निर्हव्यानि सिष्वदत् १० पुरोगाअग्निर्देवानांगायत्रेणसमज्यते।स्वाहाकृतीषुरोचते ११॥१॥

अष्टे नयाष्टावगस्त्योऽग्निस्त्रिष्टुप्।

१८९ अग्नेनयसुपथारायेअस्मान्विश्वानिदेववयुनानिविद्वान् । युयोध्य १- स्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठांतेनमउक्तिंविधेम १ अग्नेत्वंपारयानव्योअस्मान्त्स्व- स्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा । पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वीभवातोकायतनयायशंयोः २ अग्नेत्वमस्मद्युयोध्यमीवाअनग्नित्राअभ्यमन्तकृष्टीः। पुनरस्मभ्यंसुवितायदेवक्षां

विश्वेभिरमृतेभिर्यजत्र ३ पाहिनोअग्नेपायुभिरजस्त्रैरुतप्रियेसदनआशुशुक्कान् । मातेभयंजरितारंयविष्ठनूनंविदन्मापरंसहस्वः ४ मानोअग्नेऽवसृजोअघायाविष्यवेरिपवेदुच्छुनायै । मादत्वतेदशतेमादतेनोमारीषतेसहसावन्परादाः ५॥१०॥ विघत्वावाँऋतजातयंसद्गृणानोअग्नेतन्वेवरूथम् । विश्वाद्रिरिक्षोरुतवानिनित्सोरभिहुतामासिहिदेवविष्पट् ६ त्वंताँअग्नउभयान्विविद्वान्वेषिप्रपित्वेमनुषोयजत्र । अभिपित्वेमनवेशास्योभूर्मर्मृजेन्यउशिग्भिर्नाक्रः ७ अवोचामनिवचनान्यस्मिन्मानस्यसूनुःसहसानेअग्नौ । वयंसहस्रमृषिभिःसनेमविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ ११ ॥

अनर्वाणमष्टावगस्त्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

११० अनर्वाणंवृषभंमन्द्रजिह्वंबृहस्पतिंवर्धयानव्यमर्कैः । गाथान्यःसुरुचो

यस्यदेवाआशृण्वन्तिनवमानस्यमर्ताः १ तमृत्वियाउपवाचःसचन्तेसर्गोनयो
देवयतामसर्जि । बृहस्पतिःसह्यञ्जोवरांसिविभ्वाभवत्समृतेमातरिश्वा २ उप-
स्तुतिंनमसउद्यतिंचश्लोकंयंसत्सवितेवप्रबाहू । अस्यक्रत्वाहन्यो ३ योअस्ति
मृगोनभीमोअरक्षसस्तुविष्मान् ३ अस्यश्लोकोदिवीयतेपृथिव्यामत्योनयंसद्य-
क्षभृद्विचेताः । मृगाणांनहेतयोयन्तिचेमावृहस्पतेरहिमायाँअभिद्यून् ४ येत्वा
देवोस्रिकंमन्यमानाःपापाभद्रमुपजीवन्तिपज्राः । नदूढ्येअनुददासिवामं
बृहस्पतेचयसइत्पियारुम् ५ ॥ १२ ॥ सुप्रैतुःसूयवसोनपन्थादुर्नियन्तुःपरिप्रीतो
नमित्रः । अनर्वाणोअभियेचक्षतेनोऽपीवृताअपोर्णुवन्तोअस्थुः ६ संयंस्तुभोऽ-
वनंयोनयन्तिसमुद्रंनस्रवतोरोधचक्राः । सविद्वाँउभयंचष्टेअन्तर्बृहस्पतिस्तर

आपंश्चगृध्रं: ७ एवामहस्तुविजातस्तुविष्मान्बृहस्पतिर्वृषभोधायिदेवः । सनःस्तुतोवीरवद्धातुगोमंद्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ १३ ॥

कङ्कतः षोडशागस्त्योऽक्षणसूर्या अनुष्टुप् । दशम्याद्यास्तिस्रो महापङ्क्तयः ।

अन्त्या महाबृहती ।

१११ कङ्कतोनकङ्कतोऽथोसतीनकङ्कतः । द्वावितिप्लुषीइतिन्य१दृष्टाअलिप्सत १ अदृष्टान्हन्त्यायत्यथोहन्तिपरायती । अथोअवघ्नतीहन्त्यथोपिनष्टिपिंषती २ शरासःकुशरासोदर्भासःसैर्याउत । मौञ्जाअदृष्टावैरिणाःसर्वेसाकंन्यलिप्सत ३ निगावोगोष्ठेअसदन्निमृगासोअविक्षत । निकेतवोजनानांन्य१दृष्टाअलिप्सत ४ एतउत्येप्रत्यदृश्रन्प्रदोषंतस्कराइव । अदृष्टाविश्वदृष्टाःप्रतिबुद्धाअभूतन ५ ॥ १४ ॥ द्यौर्वःपितापृथिवीमातासोमोभ्रातादितिःस्वसा । अदृष्टा

विश्वंदृष्टास्तिष्ठंतेलयंतासुकम् ६ येअंस्यायेअङ्ग्यांःसूचीकायेप्रंकङ्कृताः । अदृं-
ष्टाःकिंचनेहवःसर्वेसाकंनिजंस्यत ७ उत्पुरस्तात्सूर्यंएतिविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ।
अदृष्टान्त्सर्वांञ्जम्भयन्त्सर्वांश्चयातुधान्यंः ८ उदंपप्तदसौसूर्यंःपुरुविश्वानिजूर्वंन् ।
आदित्यःपर्वंतेभ्योविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ९ सूर्यंविषमासंजामिदृतिंसुरांवतोगृहे ।
सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १०
॥ १५ ॥ इयत्तिकाशंकुन्तिकासकाजंघासतेविषम् । सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमं-
रामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार ११ त्रिःसप्तविंष्पुलिङ्गकाविष-
स्यपुंष्पमक्षन् । ताश्चिन्नुनमंरन्तिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधु-
लाचंकार १२ नवानांनंवतीनांविषस्यरोपुंषीणाम् । सर्वासामग्रभंनामारेअंस्य
योजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १३ त्रिःसप्तमंयूर्यंःसप्तस्वसारोअग्रुवंः ।

तास्तेविषंविजंभ्रिरउदकंकुम्भिनीरिव १४ इयत्तकःकुषुम्भकस्तकंभिनद्म्यश्मना। ततोविषंप्रवांवृतेपराचीरनुसंवतः १५ कुषुम्भकस्तदंब्रवीद्गिरेःप्रवर्तमानकः । वृश्चिकस्यारसंविषमंरसंवृश्चिकतेविषम् १६ ॥ १६ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले चतुर्विंशोऽनुवाकः ॥ २४ ॥ इति प्रथमं मण्डलं समाप्तम् ॥

त्वमग्ने षोडश शौनकोऽग्निर्जगती ।

१ त्वमंग्नेद्युभिस्त्वमांशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि।त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वंनृणांनृंपतेजायसेशुचिः १ तवांग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवंनेष्ट्रंत्वमग्निद्तायतः । तवंप्रशास्त्रंत्वमंध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपंतिश्चनोदमे २ त्वमंग्नइन्द्रो वृषभःसतामंसित्वंविष्णुरुरुगायोनंमस्यः । त्वंब्रह्मारंयिविद्ब्रह्मणस्पतेत्वंविंधर्तः सचसेपुरंध्या ३ त्वमंग्नेराजावरुणोधृतव्रतस्त्वंमित्रोभंवासिदस्मईड्यः । त्वमं-

र्यमासत्पतिर्यस्यसंभुजंत्वमंशोविदथेदेवभाजयुः ४ त्वमग्नेत्वष्टाविधतेसुवीर्यंतव
ग्नावोमित्रमहःसजात्यम्। त्वमाशुहेमाररिषेस्वश्व्यंत्वंनराशर्धोअसिपुरूवसुः ५
॥ १७ ॥ त्वमग्नेरुद्रोअसुरोमहोदिवस्त्वंशर्धोमारुतंपृक्षईशिषे । त्वंवातैररुणै-
र्यासिशंगयस्त्वंपूषाविधतःपासिनुत्मना ६ त्वमग्नेद्रविणोदाअरंकृतेत्वंदेवःसवि-
तारत्नधाअसि । त्वंभगोनृपतेवस्वईशिषेत्वंपायुर्दमेयस्तेऽविधत् ७ त्वामग्नेदम
आविश्पतिंविशस्त्वांराजानंसुविदत्रमृञ्जते। त्वंविश्वानिस्वनीकपत्यसेत्वंसहस्रा-
णिशतादशप्रति ८ त्वामग्नेपितरमिष्टिभिर्नरस्त्वांभ्रात्रायशम्यातनूरुचम् । त्वंपु-
त्रोभवसियस्तेऽविधत्त्वंसखासुशेवःपास्याधृषः ९ त्वमग्नऋभुराकेनमस्य१स्त्वं-
वाजस्यक्षुमतोरायईशिषे । त्वंविभास्यनुदक्षिदावनेत्वंविशिक्षुरसियज्ञमा-
तनिः १०॥१८॥ त्वमग्नेअदितिर्देवदाशुषेत्वंहोत्राभारतीवर्धसेगिरा। त्वमिळाशत-

हिमासिदक्षसेत्वंवृत्रहावसुपतेसरस्वती ११ त्वमग्नेसुभृतउत्तमंवयस्तवस्पार्हेवर्ण आसंदृशिश्रियः। त्वंवाजःप्रतरणोबृहन्नसित्वंरयिर्बहुलोविश्वतस्पृथुः १२ त्वामग्न-आदित्यासआस्यंत्वांजिह्वांशुचयश्चक्रिरेकवे। त्वांरातिषाचोअध्वरेषुसश्चिरेत्वे देवाहविरदन्त्याहुतम् १३ त्वेअग्नेविश्वेअमृतासोअद्रुहआसादेवाहविरदन्त्याहुतम्। त्वयामर्तासःस्वदन्तआसुतिंत्वंगर्भोवीरुधांजज्ञिषेशुचिः १४ त्वंतान्त्संचप्रतिचासिमज्मनाग्नेसुजातप्रचदेवरिच्यसे। पृक्षोयदत्रमहिनाविते भुवदनुद्यावापृथिवीरोदसीउभे १५ येस्तोतृभ्योगोअग्रामश्वपेशसमग्नेरातिमुपसृजन्तिसूरयः। अस्माञ्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १६ ॥ १ ॥

यज्ञेन त्रयोदश गृत्समदोऽग्निर्जगती।

२ यज्ञेनवर्धतजातवेदसमग्निंयजध्वंहविषातनागिरा। समिधानंसुप्रयसंस्वर्-

णरंयुक्षंहोतारंवृजनेषुधूर्षदंम् १ अभित्वानक्तीरुषसोववाशिरेऽग्नेवत्संनस्वसं॑रेषुधेनवः। दिवइवेदरतिर्मानुषायुगाक्षपोभासिपुरुवारसंयतः २ तंदेवाबुध्नेरजसः सुदंससंदिवस्पृथिव्योररतिंन्येरिरे । रथमिववेद्यंशुक्रशोचिषमग्निंमित्रंनक्षितिषुप्रशंस्यम् ३ तमुक्षमाणंरजसिस्वआदमेचन्द्रमिवसुरुचंह्वारआदधुः । पृश्न्याःपतरंचितयन्तमक्षभिःपाथोनपायुंजनसीउभेअनु ४सहोताविश्वंपरिभूत्वध्वरंतमुहव्यैर्मनुषऋञ्जतेगिरा । हिरिशिप्रोवृधसानासुजर्भुरद्यौर्नस्तृभिश्चितयद्रोदसीअनु ५॥ २० ॥सनोरेवत्समिधानःस्वस्तयेसंददस्वान्रयिमस्मासुदीदिहि । आनःकृणुष्वसुवितायरोदसीअग्नेहव्यामनुषोदेववीतये ६ दानोअग्नेबृहतोदाःसहस्रिणोदुरोनवाजंश्रुत्याअपावृधि । प्राचीद्यावापृथिवीब्रह्मणाकृधिस्व१र्ण

शुक्रमुषसो॒विदि॑द्युतः ७ सइ॑धानउ॒षसो॒राम्या॒अनु॒स्व१र्णदी॑देदरु॒पेण॑भा॒नुना॑ । होत्रा॑भिर॒ग्निर्मनु॑षःस्वध्व॒रोराजा॑वि॒शामति॑थि॒श्चारु॑रा॒यवे॑ ८ ए॒वानो॑अग्नेअ॒मृते॑षु पू॒र्व्य॑धी॒ष्पी॑पायबृ॒हद्दि॒वेषु॒मानु॑षा । दुहा॑नाधे॒नुर्वृ॒जने॑षुका॒रवे॒त्मना॑श॒तिनं॑पुरु॒रूप॑मि॒षणि॑ ९ व॒यम॑ग्ने॒अर्व॑तावासु॒वीर्यं॒ब्रह्म॑णावाचितयेमा॒जना॒अति॑ । अ॒स्माकं॑द्यु॒म्नमधि॒पञ्च॑कृ॒ष्टिषू॒च्चास्व१र्णशु॑शुचीतदु॒ष्टर॑म् १० सनो॑बोधिसहस्यप्र॒शंस्यो॒यस्मि॑न्त्सु॒जा॒ताइ॒षय॑न्त॒सूर॑यः । यम॑ग्नेय॒ज्ञमु॑प॒यन्ति॑वा॒जिनो॒नित्ये॑तो॒केदी॑दि॒वांसं॒स्वे दमे॑ ११ उ॒भया॑सोजातवेदःस्यामतेस्तो॒तारो॑अग्नेसू॒रय॑श्च॒शर्म॑णि । वस्वो॑रा॒यःपु॑रु॒श्च॒न्द्रस्य॒भूय॑सःप्र॒जाव॑तःस्वप॒त्यस्य॑शग्धिनः १२ येस्तो॒तृभ्यो॒गोअ॑ग्रा॒मश्व॑पेशस॒मग्ने॑रा॒तिमु॑पसृ॒जन्ति॑सू॒रयः॑ । अ॒स्मान्च॒तांश्च॒प्रहि॒नेषि॒वस्य॒आबृ॒हद्व॑देमवि॒दथे॑सु॒वीराः॑ १३ ॥ २१ ॥

द्यो भुद्देव आदेवं जनं जातवेदाः १ इमं विधन्तो अपां सधस्थे द्विता दधुर्भृगवो विक्ष्वा-
३ योः । एष विश्वान्यभ्य॑स्तु भूमा देवानां मग्निररतिर्जीराश्वः २ अग्निं देवासो मानु-
षीषु विक्षु प्रियं धुः क्षेष्यन्तो न मित्रम् । स दीदयदुशतीरूर्म्या आ दक्षाय्यो यो दास्वते
दम आ ३ अस्य रण्वा स्वस्यैव पुष्टिः संदृष्टिरस्य हियानस्य दक्षोः । वि यो भरिभ्र-
दोषधीषु जिह्वामत्यो न रथ्यो दोधवीति वारान् ४ आ यन्मे अभ्वं वनदः पनन्तोशि-
ग्भ्यो नामिमीत वर्णम् । स चित्रेण चिकिते रंसु भासा जुजुर्वां यो मुहुरा युवा भूत् ५
॥ २४ ॥ आ यो वना तातृषाणो न भाति वार्ण पथा रथ्येव स्वानीत् । कृष्णाध्वा तपू
रण्वश्चिकेत द्यौरिव स्मयमानो नभोभिः ६ स यो व्यस्थादभि दक्षदुर्वीं पशुर्नैति स्व-
युरगोपाः । अग्निः शोचिष्माँ अतसान्युष्णन्कृष्णव्यथिरस्वदयन्न भूम ७ नू ते पूर्व-
स्यावसो अधीतौ तृतीये विदथे मन्म शंसि । अस्मे अग्ने संयद्वीरं बृहन्तं क्षुमन्तं वाजं

स्वपत्यंरयिंदाः ८ त्वयायथागृत्समदासोअग्नेगुहांवन्वन्तउपराँअभिष्युः । सुवीरासोअभिमातिषाहःस्मत्सूरिभ्योगृणतेतद्वयोधाः १ ॥ २५ ॥

होताऽष्टौ भार्गवोऽग्निरनुष्टुप् ।

५ होताजनिष्टचेतनःपितापितृभ्यऊतये । प्रयक्षञ्जेन्यंवसुंशकेमवाजिनोयमम् १ आयस्मिन्त्सप्तरश्मयस्ततायज्ञस्यनेतरि । मनुष्वद्दैव्यमष्टमंपोताविश्वंतदिन्वति २ दधन्वेवायदीमनुवोचद्ब्रह्माणिवेरुतत् । परिविश्वानिकाव्यानेमिश्चक्रमिवाभवत् ३ साकंहिशुचिनाशुचिःप्रशास्ताक्रतुनाजनि । विद्वाँअस्यव्रताध्रुवावयाइवानुरोहते ४ ताअस्यवर्णमायुवोनेष्टुःसचन्तधेनवः । कुवित्तिसृभ्यआवरंस्वसारोयाइदंययुः ५ यदीमातुरुपस्वसाघृतंभरन्त्यस्थित । तासामध्वर्युरागतौयवोवृष्टीवमोदते ६ स्वःस्वायधायसेकृणुतामृत्विगृत्विजम् ।

स्तोमंयज्ञंचादरंवनेमारारिमावयम् ७ यथाविद्वाँअरंकरद्विश्वेभ्योयजतेभ्यः ।
अयमग्नेत्वेअपियंयज्ञंचकृमावयम् ८ ॥ २६ ॥

इमां मेऽष्टौ भार्गवोऽग्निर्गायत्री ।

६ इमांमेअग्नेसमिधमिमामुपसदंवनेः । इमाऊषुश्रुधीगिरः १ अयातेअग्ने
विधेमोर्जोनपादश्वमिष्टे । एनासूक्तेनसुजात २ तंत्वागीर्भिर्गिर्वणसंद्रविणस्युं
द्रविणोदः । सपर्येमसपर्यवः ३ सबोधिसूरिर्मघवावसुपतेवसुदावन् । युयोध्यस्म
द्द्वेषांसि ४ सनोवृष्टिंदिवस्परिसनोवाजमनर्वाणम् । सनःसहस्रिणीरिषः ५
ईळानायावस्यवेयविष्ठदूतनोगिरा । यजिष्ठहोतरागहि ६ अन्तर्ह्यग्नईयसेविद्वा-
ञ्जन्मोभयाकवे । दूतोजन्येवमित्र्यः ७सविद्वाआचपिप्रयोयक्षिचिकित्वआनुषक् ।
आचास्मिन्त्सत्सिबर्हिषि ८ ॥ २७ ॥

श्रेष्ठं यविष्ठ भारताग्नेऽग्निर्गायत्री ।

७ श्रेष्ठंयविष्ठभारताग्नेद्युमन्तमाभंर । वसोपुरुस्पृहंरयिम् १ मानोअरांतिरीशतदेवस्यमर्त्यस्यच । पर्षितस्याउतद्विषः २ विश्वाउतत्वयावयंधाराउदन्याइव । अतिगाहेमहिद्विषः ३ शुचिःपावकवन्द्योऽग्नेबृहद्विरोचसे । त्वंघृतेभिराहुतः ४ त्वंनोअसिभारताग्नेवशाभिरुक्षभिः । अष्टापदीभिराहुतः ५ द्रन्नःसर्पिरासुतिःप्रत्नोहोतावरेण्यः । सहसस्पुत्रोअद्भुतः ६ ॥ २८ ॥

वाजयन्निव षट् गृत्समदोऽग्निर्गायत्री ।

८ वाजयन्निवनूरथान्योगाँअग्नेरुपस्तुहि । यशस्तमस्यमीळ्हुषः १ यःसुनीथोददाशुषेऽजुर्योजरयन्नरिम् । चारुप्रतीकआहुतः २ यउश्रियादमेष्वादोषोषसिप्रशस्यते । यस्यव्रतंनमीयते ३ आयःस्वर्णभानुनाचित्रोविभात्यर्चिषा । अञ्जानो

अजरैरभि ४ अग्निमनुस्वराज्यमग्निमुक्थानिवावृधुः । विश्वाअधिश्रियोदधे ५
अग्नेरिन्द्रस्यसोमस्यदेवानामूतिभिर्वयम् । अरिष्यन्तःसचेमह्यभिष्यामपृत-
न्यतः ६ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

निहोताजोहूत्रःश्रुधिसैकेन्द्रंविराट्स्थानमृतेन्त्यांयोजातःपञ्चोनऋतुःसप्तोनान्त्यात्रिष्टुबध्वर्यवोद्वाद-
शमयदशमवोनवान्त्यात्रिष्टुप्सदस्मैद्वित्रिष्टुबन्तंभातरपार्थिवयन्तेसनोविराड्रूपाविभ्राजितेपद्यात्रिष्टुबन्तांत्रि-
कद्रुकेषुचतुष्कमष्टयाधातिशाक्करमन्त्याष्टिर्वा गणानामेकोनाब्राह्मणस्पत्यंहवार्हस्पत्यावैश्वदेव्यन्त्यास्तु
दष्टलिङ्गाःपञ्चदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

निहोता षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ ओम् निहोताहोतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँअसदत्सुदक्षः । अदब्धव्रत-
प्रमतिर्वसिष्ठःसहस्रंभरःशुचिजिह्वोअग्निः १ त्वंदूतस्त्वमुनःपरस्पास्त्वंवस्य

आवृंषभप्रणेता । अग्नैतोकस्यनस्तनैतनूनामप्रंयुच्छन्दीद्यद्बोधिगोपाः २ विधेमं तेपरमेजन्मन्नग्नेविधेमस्तोमैरवंरेसधस्थे । यस्माद्योनेरुदारिथायजेतंप्रत्वेहवींपि जुहुरेसमिंद्धे ३ अग्नेयजंस्वहविषायजीयाञ्छ्रुष्टीदेष्णमभिगृणीहिराधंः । त्वंह्यसिं रयिपतीरयीणांत्वंशुक्रस्यवचंसोमनोतां ४ उभयंतेनक्षीयतेवसव्यंदिवेदिवेजायं- मानस्यदस्म । कृधिक्षुमन्तंजरितारमग्नेकृधिपतिंस्वपत्यस्यंरायः ५ सैनानींकेन सुविदत्रोअस्मेयष्टादेवाँआयंजिष्ठःस्वस्ति । अदंब्धोगोपाउतनंःपरस्पाअग्नेद्युमं- दुतरेवदिंदीहि ६ ॥ १ ॥

जोहूत्रः षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१० जोहूत्रोअग्निःप्रंथमःपितेवेळस्पदेमनुषायत्सर्मिद्धः । श्रियंवसांनोअमृ- तोविचेंतामर्मृजेन्यःश्रवस्यं१ःसवाजी १ श्रूयाअग्निश्चित्रभानुर्हवंमेविश्वांभिर्गी-

भिरमृतोविचेताः । श्यावारथंवहतोरोहितावोतारुषाहंचक्रेविभृत्रः २ उत्तानायामजनयन्त्सुषूतंभुवदग्निः पुरुपेशासुगर्भः । शिरिणायांचिदक्तुनामहोभिरपरीवृतोवसतिप्रचेताः ३ जिघर्म्यग्निंहविषाघृतेनप्रतिक्षियन्तंभुवनानिविश्वा । पृथुंतिरश्चावयसावृहन्तंव्यचिष्ठमन्नैरभसंदृशानम् ४आविश्वतःप्रत्यञ्चंजिघर्म्यरक्षसामनसातज्जुषेत । मर्यश्रीःस्पृहयद्वर्णोअग्निर्नाभिमृशेतन्वाजर्भुराणः ५ ज्ञेयाभागंसहसानोवरेणत्वादूतासोमनुवद्वदेम । अनूनमग्निंजुह्वावचस्यामधुपृचंधनसाजोहवीमि ६ ॥ २ ॥

श्रुध्येकविंशतिर्गृत्समद इन्द्रो विराट्स्थाना त्रिष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११ श्रुधीहवमिन्द्रमारिषण्यःस्यामतेदावनेवसूनाम् । इमाहित्वामूर्जोवर्धयन्तिवसूयवःसिन्धवोनक्षरन्तः१सृजोमहीरिन्द्रयाअपिन्वःपरिष्ठिताअहिनाशूर

पूर्वीः । अमर्त्यंचिद्दासंमन्यमानमवाभिनदुक्थैर्वावृधानः २ उक्थेष्विन्नुशूरयेषु चाकन्स्तोमेष्विन्द्ररुद्रियेषुच । तुभ्येदेतायासुमन्दसानःप्रवायवेसिस्रतेनशुभ्राः ३ शुभ्रंनुतेशुष्मंवर्धयन्तःशुभ्रंवज्रंबाह्वोर्दधानाः । शुभ्रस्त्वमिन्द्रवावृधानोअस्मे दासीर्विशःसूर्येणसह्याः ४ गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्स्वपीवृतंमायिनंक्षियन्तम् । उतो अपो द्यांतस्तभ्वांसमहन्नहिंशूरवीर्येण ५ ॥ ३ ॥ स्तवानुतइन्द्रपूर्व्यामहान्युत स्तवामनूतनाकृतानि । स्तवावज्रंबाह्वोरुशन्तंस्तवाहरीसूर्यस्यकेतू ६ हरीनु तइन्द्रवाजयन्ताघृतश्चुतंस्वारमस्वार्ष्टाम् । विसमनाभूमिरप्रथिष्टारंस्तपर्वतश्चि-त्सरिष्यन् ७ निपर्वतःसाद्यप्रयुच्छन्त्संमातृभिर्वावशानोअक्रान् । दूरेपारेवाणीं वर्धयन्तइन्द्रेषितांधमनिंपप्रथन्नि ८ इन्द्रोमहांसिंधुमाशयानंमायाविनंवृत्रम-स्फुरन्निः । अरेजेतांरोदसीभियानेकनिक्रदतोवृष्णोअस्यवज्रात् ९ अरोरवीद्वृ-

ष्णोअस्यवज्रोऽमानुषंयन्मानुषोनिजूर्वात् । निमायिनोदानवस्यमायाअपाद-
यत्पपिवान्त्सुतस्य १० ॥ ४ ॥ पिवापिबेदिन्द्रशूरसोमंमन्दन्तुत्वामन्दिनः
सुतासः । पृणन्तस्तेकुक्षीवर्धयन्त्वित्थासुतःपौरइन्द्रमाव ११ त्वेइन्द्राप्यभूमवि-
प्राधियंवनेमऋतयासपन्तः । अवस्यवोधीमहिप्रशस्तिंसद्यस्तेरायोदावनेस्याम
१२ स्यामतेतइन्द्रयेतऊतीअवस्यवऊर्जंवर्धयन्तः । शुष्मिंतमंयंचाकनामदेवा
स्मेरयिंरासिवीरवन्तम् १३ रासिक्षयंरासिमित्रमस्मेरासिशर्धइन्द्रमारुतंनः ।
सजोषसोयेचमन्दसानाःप्रवायवःपान्त्यग्रणीतिम् १४ व्यन्त्विन्नुयेषुमन्दसान-
स्तृपत्सोमंपाहिद्रह्यदिन्द्र । अस्मान्त्सुपृत्स्वातरुत्रावर्धयोद्यांबृहद्भिरर्कैः १५॥५॥
बृहन्तइन्नुयेतेतरुत्रोक्थेभिर्वासुम्नमाविवासान् । स्तृणानासोबर्हिःपस्त्यावत्त्वो-
ताइदिन्द्रवाजमग्मन् १६ उग्रेष्विन्नुशूरमन्दसानस्त्रिकद्रुकेषुपाहि सोममिन्द्र ।

प्रदोधुवच्छ्रंशुप्रीणानोयाहिहरिभ्यांसुतस्यंपीतिम् १७ धिष्वा शवंःशूरयेनवृत्रमवाभिनद्दानुमौर्णवाभम् । अपांवृणोज्योतिरायाँयनिसंव्यतःसादिदस्युरिन्द्र १८ सनेमयेतंऊतिभिस्तरंन्तोविश्वाःस्पृधआर्येणदस्यून् । अस्मभ्यंतत्त्वाष्ट्रंविश्वरूपमरन्धयःसाख्यस्यंत्रितायं १९ अस्यसुवानस्यंमन्दिनंस्त्रितस्यन्यर्बुदंवावृधानोअस्तः । अवर्तयत्सूर्योनचक्रंभिनद्वलमिन्द्रोअङ्गिरस्वान् २० नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वंदेम विदथेसुवीराः २१ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीये मण्डलेप्रथमोऽनुवाकः॥ १॥

यो जातः पञ्चदश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१२ योजातएवप्रथमोमनंस्वान्देवोदेवान्क्रतुनापर्यभूषत् । यस्यशुष्माद्रोदसीअभ्यंसेतांनृम्णस्यंमह्नासजनासइन्द्रः १ यःपृथिवींव्यथमानामदृंहद्यःपर्व-

तान्प्रकुंपिताँअरंम्णात्।योअन्तरिक्षंविममेवरीयोयोद्यामस्तभ्नात्सजनासइन्द्रः २
योहत्वाहिमरिणात्सप्तसिन्धून्योगाउदाजदपधावलस्य । योअश्मनोरन्तरग्निंज
जानसंवृक्समत्सुसजनासइन्द्रः ३ येनेमाविश्वाच्यवनाकृतानियोदासंवर्णमधं-
रंगुहाकः।श्वघ्नीवयोजिगीवाँल्लक्षमाददर्यःपुष्टानिसजनासइन्द्रः ४यंस्मापृच्छन्ति
कुहसेतिघोरमुतेमाहुर्नैषोअस्तीत्येनम् । सोअर्यःपुष्टीर्विजइवामिनातिश्रदस्मै
धत्तसजनासइन्द्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ योरध्रस्यचोदितायःकृशस्ययोब्रह्मणोनाधमान-
स्यकीरेः। युक्तग्राव्णोयोऽविितासुशिप्रःसुतसोमस्यसजनासइन्द्रः ६यस्याश्वासः
प्रदिशियस्यगावोयस्यग्रामायस्यविश्वेरथासः । यःसूर्यंयउषसंजजानयो
अपांनेतासजनासइन्द्रः ७ यंक्रन्दसीसंयतीविह्वयेतेपरेऽवरउभयाअमित्राः ।
समानंचिद्रथमातस्थिवांसानानाहवेतेसजनासइन्द्रः ८यस्मान्नऋतेविजयन्तेज-

नासोयंयुध्यमानाअवसेहवन्ते । योविश्वस्यप्रतिमानंबभूवयोअच्युतच्युत्सजं-
नासइन्द्रः ९ यःशश्वतोमह्येनोदधानानमन्यमानाञ्छर्वाजघान । यःशर्धते
नानुददातिशृध्यांयोदस्योर्हन्तासजनासइन्द्रः १०॥८॥ यःशम्बरंपर्वतेषुक्षियन्तं
चत्वारिंश्यांशरद्यन्वविन्दत् । ओजायमानंयोअहिंजघानदानुंशयानंसजनास
इन्द्रः ११ यःसप्तरश्मिर्वृषभस्तुविष्मानवासृजत्सर्तवेसप्तसिन्धून् । योरौहिण-
मस्फुरद्वज्रबाहुर्द्यामारोहन्तंसजनासइन्द्रः १२ द्यावाचिदस्मैपृथिवीनमेतेशुष्मा-
च्चिदस्यपर्वताभयन्ते । यःसोमपानिचितोवज्रबाहुर्योवज्रहस्तःसजनास
इन्द्रः १३ यःसुन्वन्तमवतियःपचन्तंयःशंसन्तंयःशशमानमूती । यस्यब्रह्मवर्धनं
यस्यसोमोयस्येदंराधःसजनासइन्द्रः १४ यःसुन्वतेपचतेदुध्रआचिद्वाजंदर्दर्षि
सकिलासिसत्यः । वयंतइन्द्रविश्वहप्रियासःसुवीरासोविदथमावदेम १५॥९॥

तान्गकुंपितौं अरंम्णात्। योअन्तरिक्षंविममेवरीयोयोद्यामस्तंभ्नात्सजंनासइन्द्रः २ योहत्वाहिमरिणात्सप्तसिन्धून्योगाउदाजंदपधावलस्यं । योअश्मंनोरन्तरग्निंजजानंसंवृक्समत्सुसजंनासइन्द्रः ३ येनेमाविश्वाच्यवनाकृतानियोदासंवर्णमधंरंगुहाकः। श्वघ्नीवयोजिगीवाँल्लक्षमाददंर्यःपुष्टानिसजंनासइन्द्रः ४ यंस्मापृच्छन्तिकुहसेतिघोरमुतेमाहुर्नैषोअस्तीत्यैनम् । सोअर्यःपुष्टीर्विजइवामिनातिश्रदंस्मैधत्तसजंनासइन्द्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ योरध्रस्यचोदितायःकृशस्ययोब्रह्मणोनाधमानस्यकीरेः। युक्तग्राव्णोयोऽविितासुशिप्रःसुतसोमस्यसजंनासइन्द्रः ६ यस्याश्वासःप्रदिशियस्यगावोयस्यग्रामायस्यविश्वेरथासः । यःसूर्यंयउषसंजजानयोअपांनेतासजंनासइन्द्रः ७ यंक्रन्दसीसंयतीविह्वयेतेपरेऽवरउभयाअमित्राः । समानंचिद्रथमातस्थिवांसानानाहवेतेसजंनासइन्द्रः ८ यस्मान्नऋतेविजयन्तेज-

ईशिपेसास्युकथ्यं: ६ यःपुष्पिणीश्चप्रस्वश्चधर्मणाधिदानेव्यं१वनीरधारयः ।
यश्चासमाअजनोदिद्युतोदिवउरुरूवाँअभितःसास्युकथ्यं: ७ योनामरंसहवसुं
निहन्तवेपृक्षायचदासवेशायचावहः । ऊर्जयन्त्याअपरिविष्टमास्यमुतैवाद्यपुरु-
कृत्सास्युकथ्यं: ८ शतंवायस्यदशसाकमाद्यएकस्यश्रुष्टौयद्वचोदमाविथ । अर-
ज्जौदस्यून्त्समुनब्दभीतयेसुप्राव्योअभवःसास्युकथ्यं: ९ विश्वेदनुरोधनाअस्य-
पौंस्यंददुरस्मैदधिरेकृत्नवेधनम् । षळस्तभ्नाविष्टिरःपञ्चसंदृशःपरिपरोअभवःसा-
स्युकथ्यं: १० ॥ ११ ॥ सुप्रवाचनंतववीरवीर्यं१यदेकेनक्रतुनाविन्दसेवसु ।
जातूष्ठिरस्यप्रवयःसहस्वतोयाचकर्थसेन्द्रविश्वास्युकथ्यं: ११ अरमयःसरपस-
स्तरायकंतुर्वीतयेचवय्यायचस्रुतिम् । नीचासन्तमुदनयःपरावृजंप्रान्धंश्रोणं

ऋतुस्त्रयोदश गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३ ऋतुर्जनित्री तस्या अपस्परि मक्षू जात आविशद्यासु वर्धते । तदाहना अभवत्पिप्युषी पयोंऽशोः पीयूषं प्रथमं तदुक्थ्यम् १ सध्रीमा यन्ति परि बिभ्रतीः पयो विश्वप्स्न्याय प्र भरन्त भोजनम् । समानो अध्वा प्रवतामनुष्यदे यस्ताकृणोः प्रथमं सास्युक्थ्यः २ अन्वेको वदति यद्ददाति तद्रूपा मिनन्तदपा एक ईयते । विश्वा एकस्य विनुदस्तितिक्षते यस्ताकृणोः प्रथमं सास्युक्थ्यः ३ प्रजाभ्यः पुष्टिं विभजन्त आसते रयिमिव पृष्ठं प्रभवन्तमायते । असिन्वन्दंष्ट्रैः पितुरत्ति भोजनं यस्ताकृणोः प्रथमं सास्युक्थ्यः ४ अधाकृणोः पृथिवीं संदृशे दिवे यो धौतीनामहिहन्नारिणक्पथः । तं त्वा स्तोमेभिरुदभिर्न वाजिनं देवं देवा अजनन्त्सास्युक्थ्यः ५ ॥ १० ॥ यो भोजनं च दयसे च वर्धनमार्द्रादा शुष्कं मधुमद्दुदोहिथ । स शेवधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्यैक

र्यवोय:शतंशम्बरस्यपुरोविभेदाश्मनेवपूर्वीः । योवर्चिनःशतमिन्द्रःसहस्रमपावपद्भरतासोममस्मै ६ ॥ १३ ॥ अध्वर्यवोय:शतमासहस्रंभूम्याउपस्थेऽवपज्जघन्वान् । कुत्सस्यायोरतिथिग्वस्यवीरान्न्यावृणग्भरतासोममस्मै ७ अध्वर्यवोयन्नरःकामयाध्वेश्रुष्टीवहन्तोनशथातदिन्द्रे । गभस्तिपूतंभरतश्रुतायेन्द्रायसोमंयज्यवोजुहोत ८ अध्वर्यवःकर्तनाश्रुष्टिमस्मैवनेनिपूतंवनउन्नयध्वम् । जुषाणोहस्त्यमभिवावशेवइन्द्रायसोमंमदिरंजुहोत ९ अध्वर्यवःपयसोधर्यथागोःसोमेभिरीपृणताभोजमिन्द्रम् । वेदाहमस्यनिभृतंमएतद्दित्सन्तंभूयोयजतश्चिकेत १० अध्वर्यवोयोदिव्यस्यवस्वोय:पार्थिवस्यक्षम्यस्यराजा । तमूर्दरंनपृणतायवेनेन्द्रंसोमेभिस्तदपोवोअस्तु ११ अस्मभ्यंतद्वसोदानायराधःसमर्थयस्ववहुतेवसव्यम् । इन्द्रयच्चित्रंश्रवस्याअनुद्यून्बृहद्वदेमविदथेसुवीराः १२ ॥ १४ ॥

श्रवयन्तास्युक्थ्यैः १२ अस्मभ्यंतद्वसोदानायराधःसमर्थयस्वबहुतेवसव्यम् । इन्द्रयच्चित्रंश्रवस्याअनुद्यून्बृहद्वदेमविदथेसुवीराः १३ ॥ १२ ॥

अध्वर्यवो द्वादश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ अध्वर्यवोभरतेन्द्रायसोममामत्रेभिःसिञ्चतामद्यमन्धः । कामीहिवीरः सदमस्यपीतिंजुहोतवृष्णेतदिदेषवष्टि १ अध्वर्यवोयोअपोवव्रिवांसंवृत्रंजघाना- शन्येववृक्षम् । तस्माएतंभरततद्वशायँएषइन्द्रोअर्हतिपीतिमस्य २ अध्वर्यवोयो दृभीकंजघानयोगाउदाजदपहिवलंवः । तस्माएतमन्तरिक्षेनवातमिन्द्रंसोमैरो- र्णुतजूर्नवस्त्रैः ३ अध्वर्यवोयउरणंजघाननवचख्वांसंनवतिंचबाहून् । योअर्बुद- मवनीचाबबाधेतमिन्द्रंसोमस्यभृथेहिनोत ४ अध्वर्यवोयःस्वश्नंजघानयःशुष्ण- मशुषंयोव्यंसम् । यःपिप्रुंनमुचिंयोरुधिक्रांतस्माइन्द्रायान्धसोजुहोत ५ अध्व-

तिष्ठत्परावृक् । प्रतिश्रोणःस्थाद्व्यं१नगंचष्टसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ७ भिनद्वलमङ्गिरोभिर्गृणानोविपर्वतस्यदृंहितान्यैरत् । रिणग्रोधांसिकृत्रिमाण्येषांसोमस्य तामदइन्द्रश्चकार ८ स्वप्नेनाभ्युप्याचुमुरिंधुनिंचजघन्थदस्युंप्रदभीतिमावः । रम्भीचिदत्रविविदेहिरण्यंसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ९ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १० ॥ १६ ॥

प्र वो नव गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६ प्रवःसतांज्येष्ठतमायसुष्टुतिमग्नाविवसमिधानेहविर्भरे । इन्द्रमजुर्यंजरयन्तमुक्षितंसनाद्युवानमवसेहवामहे १ यस्मादिन्द्राद्बृहतःकिंचनेमृतेविश्वान्यस्मिन्त्संभृताधिवीर्या । जठरेसोमंतन्वी३सहोमहोहस्तेवज्रंभरतिशीर्षणि-

म घ दश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१५ प्रघान्वस्यमहतोमहानिसत्यासत्यस्यकरणानिवोचम् । त्रिकद्रुकेष्व-
पिबत्सुतस्यास्यमदेअहिमिन्द्रोजघान १ अवंशेद्यामस्तभायद्बृहन्तमारोदसीअपृ-
णदन्तरिक्षम् । सधारयत्पृथिवींपप्रथच्चसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार २ सद्मेवप्राचो
विमिमायमानैर्वज्रेणखान्यतृणन्नदीनाम् । वृथासृजत्पथिभिर्दीर्घयाथैःसोमस्य
तामदइन्द्रश्चकार ३ सप्रवोळ्हॄन्परिगत्यादभीतेर्विश्वमधागायुधमिद्धेअग्नौ । संगो-
भिरश्वैरसृजद्रथेभिःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ४ सईंमहींधुनिमेतोररम्णात्सोअ-
स्नातॄनपारयत्स्वस्ति । तउत्स्नायरयिमभिप्रतस्थुःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ५
॥ १५ ॥ सोदञ्चंसिन्धुमरिणान्महित्वावज्रेणानउषसःसंपिपेष । अजवसोजवि-
नीभिर्विवृश्चन्त्सोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ६ सविद्वाँअपगोहंकनीनामाविर्भवन्नुद-

प्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनीं । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ १८ ॥

तदस्मै नव गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१७ तदस्मैनव्यमङ्गिरस्वदर्चतशुष्माय्यदस्यप्रत्नथोदीरते । विश्वायद्गोत्रासहसापरीवृतामदेसोमस्यदृंहितान्यैरयत् १ सभूतुयोहप्रथमायधायसओजोमिमानोमहिमानमातिरत् । शूरोयोयुत्सुतन्वंपरिव्यतशीर्षणिद्यांमहिनाप्रत्यमुञ्चत २ अधाकृणोःप्रथमंवीर्यंमहद्यदस्याग्रेब्रह्मणाशुष्ममैरयः।रथेष्ठेनहर्यश्वेनविच्युताःप्रजीरयःसिस्रतेसध्र्य१क्पृथक् ३ अधायोविश्वाभुवनाभिमज्मनेशानकृत्प्रवयाअभ्यवर्धत । आद्रोदसीज्योतिषावह्निरातनोत्सीव्यन्तमांसिदुधितासमव्ययत् ४ सप्राचीनान्पर्वतान्दृंहदोजसाधराचीनमकृणोदपामपः । अधास्य-

क्रतुम् २ नक्षोणीभ्यांपरिभ्वेतइन्द्रियंनसंमुद्रैःपर्वतैरिन्द्रतेरथः । नतेवज्रमन्वे-
श्नोतिकश्चनयदाशुभिः पतंसियोजनापुरु ३ विश्वेह्यस्मैयजतायधृष्णवेक्रतुंभ-
रन्तिवृषभायसश्चते । वृषायजस्वहविषाविदुष्टरःपिबेन्द्रसोमंवृषभेणभानुना ४
वृष्णःकोशःपवतेमध्वऊर्मिर्वृषभान्नायवृषभायपातवे । वृषणाध्वर्यूवृषभासोअद्र-
योवृषणंसोमंवृषभायसुष्वति ५ ॥ १७ ॥ वृषातेवज्रउततेवृषारथोवृषणाहरीवृष-
भाण्यायुधा । वृष्णोमदस्यवृषभत्वमीशिषइन्द्रसोमस्यवृषभस्यतृप्णुहि ६ प्रते
नावंनसमनेवचस्युवंब्रह्मणायामिसवनेषुदाधृषिः । कुविन्नोअस्यवचसोनिबोधि-
षदिन्द्रमुत्संनवसुनःसिचामहे ७ पुरासंबाधादभ्यावंवृत्स्वनोधेनुर्नवत्संयवसस्य
पिप्युषी । सकृत्सुतेसुमतिभिःशतक्रतोसंपत्नीभिर्नवृषणोनसीमहि ८ नूनंसाते

ताअन्यस्यागर्भमन्यऊंजनन्तसोअन्येभिःसचतेजेन्योवृषा २ हरीनुकंरथइन्द्रस्य
योजमायैसूक्तेनवचसानवेन। मोषुत्वामत्रबहवोहिविप्रानिरीरमन्यजमानासो
अन्ये ३ आद्वाभ्यांहरिभ्यामिन्द्रयाह्याचतुर्भिराषड्भिर्हूयमानः। आष्टाभिर्दशभिः
सोमपेयमयंसुतःसुमखमामृधस्कः ४ आविंशत्यात्रिंशतायाह्यर्वाङाचत्वारिं-
शताहरिभिर्युजानः।आपञ्चाशतासुरथेभिरिन्द्राषष्टयासप्तत्यासोमपेयम् ५॥२१
आशीत्यानवत्यायाह्यर्वाङाशतेनहरिभिरुह्यमानः। अयंहितेशुनहोत्रेषुसोमइन्द्र
त्वायापरिषिक्तोमदाय ६ ममब्रह्मेन्द्रयाह्यच्छाविश्वाहरीधुरिधिष्वारथस्य।पुरुत्राहि
विहव्योबभूथास्मिञ्छूरसवनेमादयस्व ७ नमइन्द्रेणसख्यंवियोषदस्मभ्यमस्यदक्-
क्षिणादुहीत।उपज्येष्ठेवरूथेगभस्तौप्रायेप्रायेजिगीवांसःस्याम ८ नूनंसातेप्रतिवरं

त्पृथिवीँविश्वधायसमस्तभ्नान्मायया॒द्यामंवस्रसः ५ ॥ ११ ॥ सास्माअरंबाहु-भ्यांयंपिताकृणोद्विश्वंस्मादाजनुषोवेदंसस्पारि । येनापृथिव्यांनिक्रिविंशयध्यै वज्रेणहृत्व्यवृणक्तुविष्वणिः ६ अमाजूरिवपित्रोःसचासतीसमानादासदसस्त्वा-मिंयेभगंम् । कृधिप्रकेतमुपमास्याभरदद्धिभागंतन्वो३येनंमामहः ७ भोजं त्वामिन्द्रवयंहुवेमददिष्ट्वमिन्द्रापांसिवाजान् । अविड्ढीन्द्रचित्रयानऊतीकृधिवृष-न्निन्द्रवस्यसोनः ८ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षा स्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ २० ॥

मातर्नेव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८प्रातारथोनवोयोजिसास्मिश्चतुर्युगस्त्रिकशःसप्तरश्मिः।दशारित्रोमनुष्यःस्व-र्षाःसइष्टिभिर्मतिभीरंह्योभूत् १सास्माअरंप्रथमंसद्वितीयमुतोतृतीयंमनुषःसहो-

न्वयत्सदिवः सारथये शुष्णमशुषं कुयवं कुत्साय । दिवोदासाय नवतिं च नवेन्द्रः पुरो व्यैरच्छम्बरस्य ६ एवा तं इन्द्रोचथमहेम श्रवस्या न त्मना वाजयन्तः । अश्याम तत्साप्तमाशुषाणा ननमो वधरदेवस्य पीयोः ७ एवा ते गृत्समदाः शूर मन्मावस्यवो न वयुनानि तक्षुः । ब्रह्मण्यन्त इन्द्र ते नवीय इषमूर्जं सुक्षितिं सुम्नमश्युः ८ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयदिन्द्र दक्षिणा मघोनी । शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग्भगो नो बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ९ ॥ २४ ॥

वयं ते नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० वयं ते वय इन्द्र विद्धि षु णः प्र भरामहे वाजयुर्न रथम् । विपन्यवो दीध्यतो मनीषा सुम्नमियक्षन्तस्त्वावतो नॄन् १ त्वं न इन्द्र त्वाभिरूती त्वायतो अभिष्टिपासि जनान् । त्वमिनो दाशुषो वरूतेत्थाधीरभि यो नक्षति त्वा २ स नो युवेन्द्रो जोहूत्रः स-

जारित्रेदुंहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षांस्तोतृभ्योमातिंधग्भगोंनोबृहद्वदेमवि-
दथेसुवीराः १ ॥ २२ ॥

अपायि नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ अपांय्यस्यान्धंसोमदांयमनीषिणःसुवानस्यप्रयंसः । यस्मिन्निन्द्रःप्रदिवि
वावृधानओकोंदधेब्रह्मण्यन्तश्चनरः १ अस्यमंन्दानोमध्वोवज्रंहस्तोऽहिमिन्द्रो
अर्णोवृतंविवृश्चत् । प्रयद्वयोनस्वसंराण्यच्छाप्रयांसिचनदीनांचक्रमन्त २ समाहि-
नइन्द्रोअर्णोअपांप्रैरयदहिहाच्छासमुद्रम् । अजंनयत्सूर्यंविदद्गाअक्तुनाह्नांवयुनां-
निसाधत् ३ सोअंप्रतीनिमनंवेपुरूणीन्द्रोदाशद्दाशुषेहन्तिंवृत्रम् । सद्योयोनृभ्यो
अतसाय्योभूत्पंस्पृधानेभ्यःसूर्यस्यसातौ ४ ससुन्वतइन्द्रःसूर्यमादेवोरिणङ्मर्त्याय
स्तवान् । आयद्रयिंगुहदवद्यमस्मैभरदंशंनैतंशोदशस्यन् ५ ॥ २३ ॥ सरं-

विश्वजिते षड् गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२१ विश्वजितेधनजितेस्वर्जितेसत्राजितेनृजितउर्वराजिते । अश्वजितेगोजितेअब्जितेभरेन्द्रायसोमंयजतायहर्यतम् १ अभिभुवेऽभिभङ्गायवन्वतेऽषाळ्हायसहमानायवेधसे । तुविग्रयेवह्नयेदुष्टरीतवेसत्रासाहेनमइन्द्रायवोचत २ सत्रासाहोजनभक्षोजनंसहश्च्यवनोयुध्मोअनुजोषमुक्षितः । वृतञ्चयःसहुरिर्विक्ष्वारितइन्द्रस्यवोचंप्रकृतानिवीर्या ३ अनानुदोवृषभोदोधतोवधोगम्भीरऋष्वोअसमष्टकाव्यः । रध्रचोदःश्नथनोवीळितस्पृथुरिन्द्रःसुयज्ञउषसःस्वर्जनत् ४ यज्ञेनगातुमप्तुरोविविद्रिरेधियोहिन्वानाउशिजोमनीषिणः । अभिस्वरानिषदागाअवस्यवइन्द्रेहिन्वानाद्रविणान्याशत ५ इन्द्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभगत्वमस्मे । पोषंरयीणामरिष्टिंतनूनांस्वाद्मानंवाचःसुदिनत्वमह्नाम् ६ ॥ २७ ॥

खांशिवोनरामंस्तुपाता । यःशंसन्तंयःशशामानमूतीपचन्तंचस्तुवन्तंचप्रणेषत् ३ तमुंस्तुपइन्द्रंतंगृंणीषेयस्मिन्पुरावांवृधुःशाशदुश्च । सवस्वःकाममंपीपरदियानोब्रह्मण्यतोनूतंनस्यायोः ४ सोअङ्गिरसामुचथांजुजुष्वान्ब्रह्मांतूतोदिन्द्रोगातुमिष्णन् । मुष्णन्नुषसःसूर्येणस्तवानश्वंस्यचिच्छिभथत्पूर्व्याणि ५ ॥ २५ ॥
सहश्रुतइन्द्रोनामंदेवऊर्ध्वोभुवन्मनुंषेदस्मतमः ।अवंप्रियमंर्शसानस्यंसाह्वाञ्छिरोंभरद्दासस्यंस्वधावान् ६ सवृत्रहेन्द्रःकृष्णयोंनीःपुरंदरोदासीरैरयद्वि । अजनयन्मनवेक्षामपश्चंसत्राशंसंयजमानस्यतूतोत् ७ तस्मैतवस्यं१मनुंदायिसत्रेन्द्रांयदेवेभिरर्णसातौ । प्रतियदंस्यवज्रंबाह्वोर्धुर्हत्वीदस्यून्पुरआयंसीर्नितारीत् ८ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुंहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनीं । शिक्षांस्तोतृभ्योमातिंधग्भगोंनोबृहद्वदेमविदथेसुवीरांः ९ ॥ २६ ॥

गणानां त्वैकोनविंशतिर्गृत्समदो जगती । सर्वा लिङ्गोक्तदेवताः । पञ्चदश्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

२३ गणानांत्वागणपतिंहवामहेकविंकवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजंब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभिःसीदसादनम् १ देवाश्चित्तेअसुर्यप्रचेतसोवृहस्पतेयज्ञियंभागमानशुः । उस्राइवसूर्योज्योतिषामहोविश्वेषामिज्जनिताब्रह्मणामसि २ आविबाध्यापरिरापस्तमांसिचज्योतिष्मन्तंरथमृतस्यतिष्ठसि । वृहस्पतेभीममंमित्रदम्भनंरक्षोहणंगोत्रभिदंस्वर्विदम् ३ सुनीतिभिर्नयसित्रायसेजनंयस्तुभ्यंदाशान्नतमंहोअश्नवत् । ब्रह्मद्विषस्तपनोमन्युमीरसिवृहस्पतेमहितत्तेमहित्वनम् ४ नतमंहोनदुरितंकुतश्चननारातयस्तितिरुर्नद्वयाविनः । विश्वाइदस्माध्वरसोविबाधसेयंसुगोपारक्षसिब्रह्मणस्पते ५ ॥ २१ ॥ त्वंनोगोपाःपथिकृद्विचक्षणस्तवव्रतायमतिभिर्जरामहे । वृहस्पतेयोनोअभिह्वरोदधेस्वातंमर्मर्तुदु-

त्रिकद्रुकेषु चतुष्कं गृत्समद इन्द्रोऽतिशक्वरी । प्रथमाष्टिः । चतुर्थ्यष्टिर्वा ।

२२ त्रिकद्रुकेषु महिषो यवाशिरं तुविशुष्मस्तृपत्सोममपिबद्विष्णुना सुतं यथा- वशत् । सईं ममाद महि कर्म कर्तवे महामुरुं सैनं सश्चद्देवो देवं सत्यमिन्द्रं सत्य इन्दुः १ अध त्विषीमाँ अभ्योजसा क्रिविं युधाभवदा रोदसी अपृणदस्य मज्मना प्र वावृधे । अधत्तान्यं जठरे प्रेमरिच्यत सैनं सश्चद्देवो देवं सत्यमिन्द्रं सत्य इन्दुः २ साकं जातः क्रतुना- साकमोजसा ववक्षिथ साकं वृद्धो वीर्यैः सासहिर्मृधो विचर्षणिः । दाता राधः स्तुवते काम्यं वसु सैनं सश्चद्देवो देवं सत्यमिन्द्रं सत्य इन्दुः ३ तव त्यन्नर्यं नृतोऽप इन्द्र प्रथमं पूर्व्यं दिवि प्रवाच्यं कृतम् । यद्देवस्य शवसा प्रारिणा असुं रिणन्नपः । भुवद्विश्वमभ्या- देवमोजसा विदादूर्जं शतक्रतुर्विदादिषम् ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलकसंहितायां द्वितीये मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

गणानां त्वैकोनविंशतिर्गृत्समदो जगती । सर्वा लिङ्गोक्तदेवताः । पञ्चदश्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

२३ गणानांत्वागणपंतिंहवामहेकविंकंवीनामुपमश्रंवस्तमम् । ज्येष्ठराजं ब्रह्मंणांब्रह्मणस्पतआनंःशृण्वन्नूतिभिंःसींदसादंनम् १ देवाश्चिंत्तेअसुर्यप्रचेंतसो बृहस्पतेयज्ञियंभागमांनशुः । उस्राइंवसूर्योज्योतिंषामहोविश्वेंषामिज्जंनिताब्र- ह्मंणामसि २ आविबाध्यापरिरापस्तमांसिचज्योतिंष्मन्तंरथमृतस्यंतिष्ठसि।बृह- स्पतेभीममंमित्रदम्भंनंरक्षोहणंगोत्रभिदंस्वर्विदंम् ३ सुनीतिभिर्नयसित्रायसेज नंयस्तुभ्यंदाशान्नतमंहोअश्नवत् । ब्रह्मद्विषस्तपंनोमन्युमीरंसिबृहस्पतेमहितत्ते महित्वनम् ४ नतमंहोनदुरितंकुतश्चननारांतयस्तितिरुर्नद्वयाविनंः । विश्वाइदं- स्माध्वरसोविबांधसेयंसुगोपारक्षंसिब्रह्मणस्पते ५ ॥ २१ ॥ त्वंनोगोपाःपंथिकृ- द्विचक्षणस्तवंव्रतायंमतिभिंर्जरामहे । बृहस्पतेयोनोअभिह्वरोंदधेस्वातंमर्मर्तुदु-

च्छुनाहरस्वती ६ उतवायोनोमर्चयादनागसोऽरातीवामर्तःसानुकोवृकः। वृह-
स्पतेअपतंवर्तयापथःसुगंनोअस्यैदेववीतयेकृधि ७ त्रातारंत्वातनूनांहवामहेऽव-
स्पर्तरधिवक्तारमस्मयुम्। वृहस्पतेदेवनिदोनिबर्हयमादुरेवाउत्तरंसुम्नमुन्नशन् ८
त्वयावयंसुवृधाब्रह्मणस्पतेस्पार्हावसुमनुष्याददीमहि। यानोदूरेतळितोयाअरा-
तयोऽभिसन्तिजम्भयाताअनप्नसः ९ त्वयावयमुत्तमंधीमहेवयोवृहस्पतेपप्रिणा
सस्निनायुजा। मानोदुःशंसोअभिदिप्सुरीशतप्रसुशंसामतिभिस्तारिषीमहि १०
॥ ३० ॥ अनानुदोवृषभोजग्मिराहवंनिष्टप्ताशत्रुंपृतनासुसासहिः। असिस-
त्यऋणयाब्रह्मणस्पतउग्रस्यचिद्दमितावीळुहर्षिणः ११ अदेवेनमनसायोरिष-
ण्यतिशासामुग्रोमन्यमानोजिघांसति। वृहस्पतेमाप्रणक्तस्यनोवधोनिकर्ममन्-
न्युंदुरेवस्यशर्धतः १२ भरेषुहव्योनमसोपसद्योगन्तावाजेषुसनिताधनंधनम्।

विश्वाइदर्योअभिदिप्स्वो३मृधोबृहस्पतिर्विववर्हारथाँइव १३ तेजिष्ठयातपनी
रक्षसस्तपर्येत्वानिदेदधिरेहष्टवीर्यम् । आविस्तत्कृष्वयदसत्तउक्थ्यं१बृहस्पतेवि
परिरापोअर्दय १४ बृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु । यद्दी-
दयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रम् १५ ॥ ३१ ॥ मानःस्तेनेभ्यो
येअभिद्रुहस्पदेनिरामिणोरिपवोऽन्नेषुजागृधुः । आदेवानामोहतेविव्रयोहृदिबृह-
स्पतेनपरःसाम्नोविदुः १६ विश्वेभ्योहित्वाभुवनेभ्यस्परित्वष्टाजनत्साम्नःसाम्नः
कविः । सऋणचिदृणयाब्रह्मणस्पतिर्द्रुहोहन्तामहऋतस्यधर्तरि १७ तवश्रिये
व्यजिहीतपर्वतोगवांगोत्रमुदसृजोयदङ्गिरः । इन्द्रेणयुजातमसापरीवृतंबृहस्पते
निरपामौब्जोअर्णवम् १८ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयंचजिन्व ।

विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १८ ॥ ३२ ॥ इति शाकलकसंहितायां द्वितीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

सेमांषोळशान्त्यात्रिष्टुब्द्वादशीचसैन्द्रीचेन्धानःपञ्चजागतंत्वृजुश्चतुष्कामिमागिरद्वयूनाकूर्मोगात्सर्मदोहिवादित्यमिदमेकादशवारुणमुपान्त्यादुःस्वप्ननाशिनीधृतव्रतावैमसवैश्वदेवमृतमेकादशजगत्यन्तंपष्ठ्यैन्द्रासोमीसरस्वतित्वामितिसारस्वतोऽर्धर्चोयोनोवार्हस्पत्यातंनोमारुतस्माकंसप्तवैश्वदेवं त्रिष्टुबन्तमस्यमेऽष्टौजागतंश्यनुष्टुबन्तंद्यावापृथिव्येकाद्वैपन्त्यौत्वाष्ट्रीवाद्वेद्वेराकासिनीवाल्योरन्त्यालिङ्गोक्तदेवतातेप॰श्चोनारौद्रंधारावरामारुतंत्रिष्टुबन्तमुपेनपोनष्टीयंतुभ्यंपळ्तव्यंतुजागतंतु ॥

सेमां षोडश गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती । द्वादश्या इन्द्रश्च । द्वादशीषोडश्यौ त्रिष्टुभौ ।

२४ ॳम् सेमामंविड्ढिप्रभृतिंयईशिषेऽयाविधेमनवयामहागिरा । यथानोमीढ्वान्स्तवंतेसखातवबृहस्पतेसीषधःसोतनोमतिम् १ योनंत्वान्यनमन्न्योजसो-

तार्ददर्मन्युनाशम्बराणिवि । प्राच्यावयदच्युताब्रह्मणस्पतिराचाविंशद्वसुमन्तंवि
पर्वतम् २ तद्देवानांदेवतमायकर्त्वमश्रथ्नन्दृळ्हाव्रदन्तवीळिता । उद्गाआजदभि-
नद्ब्रह्मणावलमगूहत्तमोव्यचक्षयत्स्वः ३ अश्मास्यमवतंब्रह्मणस्पतिर्मधुधार-
मभियमोजसातृणत् । तमेवविश्वेपपिरेस्वर्दृशोबहुसाकंसिसिचुरुत्समुद्रिणम्
४ सनाताकाचिद्भुवनाभवीत्वामाद्भिःशरद्भिर्दुरोवरन्तवः । अयतन्ताचरतोअ-
न्यदन्यदिद्याचकारवयुनाब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ १ ॥ अभिनक्षन्तोअभियेतमानशु-
र्निधिंपणीनांपरमंगुहाहितम् । तेविद्वांसःप्रतिचक्ष्यानृतापुनर्यतउआयन्तदु-
दीयुराविशम् ६ ऋतावानःप्रतिचक्ष्यानृतापुनरातआतस्थुःकवयोमहस्पथः ।
तेबाहुभ्यांधमितमग्निमश्मनिनकिःषोअस्त्यरणोजहुर्हितम् ७ ऋतज्येनक्षिप्रेण
ब्रह्मणस्पतिर्यत्रवष्टिप्रतदश्नोतिधन्वना । तस्यसाध्वीरिषवोयाभिरस्यतिनृच-

क्षंसोहृशयेकर्णयोनयः ८ ससैंनयःसविंनयःपुरोहितःससुष्टुतःसयुधिब्रह्मणस्प-
तिः । चाक्ष्मोयद्वाजंभरतेमतीधनादित्सूर्यस्तपतितप्यतुर्वृथा ९ विभुप्रभुप्रथमं
मेहनावतोबृहस्पतेःसुविदत्राणिराध्या । इमासातानिवेन्यस्यवाजिनोयेनजना
उभयेभुञ्जतेविशः १० ॥ २ ॥ योऽवरेवृजनेविश्वथाविभुर्महामुरण्वःशवसा
ववक्षिथ । सदेवोदेवान्प्रतिपप्रथेपृथुविश्वेदुतापरिभूर्ब्रह्मणस्पतिः ११ विश्वंसत्यं
मघवानायुवोरिदापश्चनप्रमिनन्तिव्रतंवाम् । अच्छेन्द्राब्रह्मणस्पतीहविर्नोऽन्नं
युजेववाजिनाजिगातम् १२ उताशिष्ठाअनुशृण्वन्तिवह्नयःसभेयोविप्रोभरते
मतीधना । वीळुद्वेषाअनुवशऋणमाददिःसहवाजीसमिथेब्रह्मणस्पतिः १३
ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावशंसत्योमन्युर्महिकर्माकरिष्यतः । योगाउदाजत्सदिवेवि
चाभजन्महीवरीतिःशवसासरत्पृथक् ॥ १४ ब्रह्मणस्पतेसुयमस्यविश्वहारायः

स्यामर्त्यो॒ऽवय॑स्वतः । वी॒रेषु॑वी॒राँउप॑पृङ्धि॒नस्त्वं॑यदीशा॑नो॒ब्रह्म॑णा॒वेषि॑मे॒हव॑म् १५ ब्रह्म॑णस्पते॒त्वम॒स्यय॒न्तासूक्तस्य॑बोधि॒तन॑यंचजिन्व । विश्वं॒तद्भ॒द्रंयदव॑न्ति दे॒वाबृ॒हद्व॑देमवि॒दथे॑सु॒वीराः १६ ॥ ३ ॥

इन्धानःपञ्च गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२५ इन्धा॑नोअ॒ग्निंव॑नवद्वनुष्य॒तःकृ॒तब्र॑ह्माशूशुवद्रा॒तह॑व्यइत् । जा॒तेन॑जा॒तमति॒सप्रसर्सृ॑ते॒यंयं॒युजं॑कृणु॒तेब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ १ वी॒रेभि॑र्वी॒रान्व॑नवद्वनुष्य॒तोगोभी॑ र॒यिंप॑प्रथ॒द्बोध॑ति॒त्मना॑ । तो॒कंच॒तस्य॒तन॑यंचवर्धते॒यंयं॒युजं॑कृणु॒तेब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ २ सिन्धु॒र्नक्षोदः॒शिमी॑वाँऋघाय॒तोवृषे॑व॒वध्रीँ॑र॒भिव॒ष्ट्योज॑सा । अ॒ग्नेरि॑व॒प्रसि॑ति॒र्नाह॒ वर्त॑वे॒यंयं॒युजं॑कृणु॒तेब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ ३ तस्मा॑अर्षन्ति दि॒व्याअ॑स॒श्चतः॒ससत्व॑भिः प्र॒थमो॒गोषु॑गच्छति । अनि॑भृष्टतवि॒षिर्ह॒न्त्योज॑सा॒यंयं॒युजं॑कृणु॒तेब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ ४

तस्माइद्विश्वेधुनयन्तसिन्धवोअच्छिद्राशर्मदधिरेपुरूणि । देवानांसुम्नेसुभगःसएधते यंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ ४ ॥

ऋजुश्चतुष्कं गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२६ ऋजुरिच्छंसोवनवद्वनुष्यतोदेवयन्निददेवयन्तमभ्यसत् । सुप्रावीरिद्वनवत्पृत्सुदुष्टरंयज्वेदयज्योर्विभजातिभोजनम् १ यजस्ववीरप्रविहिमनायतोभद्रंमनःकृणुष्ववृत्रतूर्ये । हविष्कृणुष्वसुभगोयथाससिब्रह्मणस्पतेरवआवृणीमहे २ सइज्जनेनसविशासजन्मनासपुत्रैर्वाजंभरतेधनानृभिः । देवानांयःपितरमाविवासतिश्रद्धामनाहविषाब्रह्मणस्पतिम् ३ योअस्मैहव्यैर्घृतवद्भिरविधत्प्रतंप्राचानयतिब्रह्मणस्पतिः । उरुष्यतीमंहसोरक्षतीरिषोंऽहोश्चिदस्माउरुचक्रिरद्भुतः ४ ॥ ५ ॥

इमा गिरः सप्तदश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वादित्यास्त्रिष्टुप्।

२७ इमागिरंआदित्येभ्योघृतस्नूःसनाद्राजंभ्योजुह्वांजुहोमि । शृणोतुमि-त्रोअर्यमाभगोनस्तुविजातोवरुणोदक्षोअंशः १ इमंस्तोमंसक्रतवोमेअद्यमित्रोअर्यमावरुणोजुषन्त । आदित्यासःशुचयोधारंपूताअवृजिनाअनवद्याअरिष्टाः २ तआदित्यासउरवोगभीराअदब्धासोदिप्संन्तोभूर्यक्षाः । अन्तःपश्यन्तिवृजिनोतसाधुसर्वंराजंभ्यःपरमाचिदन्ति ३ धारयन्तआदित्यासोजगत्स्थादेवाविश्वस्यभुवनस्यगोपाः । दीर्घाधियोरक्षमाणाअसुर्यमृतावानश्चयमानाऋणानि ४ विद्यामादित्याअवसोवोअस्ययदर्यमन्भयआचिन्मयोभु । युष्माकंमित्रावरुणाप्रणीतौपरिश्वभ्रेवदुरितानिवृज्याम् ५॥ ६॥ सुगोहिवोअर्यमन्मित्रपन्थाअनृक्षरोवरुणसाधुरस्ति । तेनादित्याअधिवोचतानोयच्छतानोदुष्परिहन्तुशर्म ६ पिपर्तुनोअदि-

तीरांजपुत्रातिद्वेषांस्यर्यमासुगेभिः । वृहन्मित्रस्यवरुणस्यशर्मोपस्यामपुरुवीरा अरिष्टाः ७ तिस्रोभूमींर्धारयन्त्रीँरुतद्यून्त्रीणिव्रताविदथेअन्तरेषाम् । ऋतेनादित्यामहिवोमहित्वंतदर्यमन्वरुणमित्रचारु ८ त्रीरोचनादिव्याधारयन्ताहिरण्ययाः शुचयोधारपूताः । अस्वप्नजोअनिमिषाअदब्धाउरुशंसाऋजवेमर्त्याय ९ त्वं विश्वेषांवरुणासिराजायेचदेवाअसुरयेचमर्ताः । शतंनोरास्वशरदोविचक्षेऽश्यामायूंषिसुधितानिपूर्वा १० ॥ ७ ॥ नदक्षिणाविचिकितेनसव्यानप्राचीनमादित्यानोतपश्चा । पाक्याचिद्वसवोधीर्याचिद्युष्मानीतोअभयंज्योतिरश्याम् ११ योराजभ्यऋतनिभ्योददाशयंवर्धयन्तिपुष्टयश्चनित्याः । सरेवान्यातिप्रथमोरथेन वसुदावाविदथेषुप्रशस्तः १२ शुचिरपःसूयवसाअदब्धउपक्षेतिवृद्धवयाःसुवीरः । नकिष्टंघ्नन्त्यन्तितोनदूराद्यआदित्यानांभवतिप्रणीतौ १३ अदितेमित्रवरुणोत

मृळयद्वोवयंचकृमाकच्चिदागः । उर्वश्यामभयंज्योतिरिन्द्रमानोदीर्घाअभिनेशन्तमिस्राः १४ उभेअस्मैपीपयतःसमीचीदिवोवृष्टिंसुभगोनामपुष्यन् । उभाक्षयावाजयन्यातिपृत्सूभावर्धौभवतःसाधूअस्मै १५ यावोमायाअभिद्रुहेयजत्राःपाशाआदित्यारिपवेविचृत्ताः । अश्वीवताँअतियेषंरथेनारिष्टाउरावाशर्मन्स्याम १६ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्नआविदंशूनमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १७ ॥ ८ ॥

इदमेकादश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा वरुणस्त्रिष्टुप् ।

२८ इदंकवेरादित्यस्यस्वराजोविश्वानिसान्त्यभ्यस्तुमह्ना । अतियोमन्द्रोयजथायदेवःसुकीर्तिंभिक्षेवरुणस्यभूरेः १ तवव्रतेसुभगासःस्यामस्वाध्योवरुणतुष्टुवांसः । उपायनउषसांगोमतीनामग्नयोनजरमाणाअनुद्यून् २ तवस्यामपुरु-

वरिस्यशर्मन्नुरुशंसस्यवरुणप्रणेतः। यूयंनःपुत्राअदितेरदब्धाअभिक्षमध्वंयुज्या-
यदेवाः २ प्रसीमादित्योअसृजद्विधर्ताँऋतंसिन्धवोवरुणस्ययन्ति। नश्राम्यन्ति
नविमुचन्त्येतेवयोनपप्तूरघुयापरिज्मन् ४ विमच्छ्रथायरशनामिवागऋध्यामते-
वरुणखामृतस्य। मातन्तुश्छेदिवयतोधियंमेमामात्रांशार्यपसःपुरऋतोः ५॥१॥
अपोसुम्यक्षवरुणभियसंमत्सम्राळृतावोऽनुमागृभाय। दामेववत्साद्विमुमुग्ध्यं-
होनहित्वदारेनिमिषश्चनेशे ६ मानोवधैर्वरुणयेतइष्टावेनःकृण्वन्तमसुरभ्रीणन्ति।
माज्योतिषःप्रवसथानिगन्मविषूमृधःशिश्रथोजीवसेनः ७ नमःपुरातेवरुणो-
तनूनमुतापरंतुविजातब्रवाम। त्वेहिकंपर्वतेनश्रितान्यप्रच्युतानिदूळभव्रतानि ८
परऋणासावीरधमत्कृतानिमाहंराजन्नन्यकृतेनभोजम्। अव्युष्टाइन्नुभूयसी-
रुषासआनोजीवान्वरुणतासुशाधि ९ योमेराजन्युज्योवासखावास्वप्नेभयंभीरवे

मह्यमाह । स्तेनोवायोदिप्संतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्यस्मान् १० माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदान्नआविदंशूनंमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ११ ॥ १० ॥

धृतव्रताः सप्त कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

२१ धृतव्रताआदित्याइषिराआरेमत्कर्तरहसूरिवागः । शृण्वतोवोवरुणमित्रदेवाभद्रस्यविद्वाँअवसेहुवेवः १ यूयंदेवाःप्रमतिर्यूयमोजोयूयंद्वेषांसिसनुतर्युयोत । अभिक्षत्तारोअभिचक्षमध्वमद्याचनोमृळयतापरंच २ किमूनुवःकृणवामापरेणकिंसनेनवसवआप्येन । यूयंनोमित्रावरुणादितेचस्वस्तिमिन्द्रामरुतोदधात ३ हयेदेवायूयमिदापयःस्थतेमृळतनाधमानायमह्यम् । मावोरथोमध्यमवाळृतेभून्मायुष्मावत्स्वापिषुश्रमिष्म ४ प्रवएकोमिमयभूर्यागोयन्मापितेव

कितवंशंशास । आरेपाशांआरेअघानिदेवामामाधिपुत्रेविमिंवग्रभीष्ट ५ अ-
वांश्चोंअद्याभवतायजत्राआवोहार्दिभयमानोव्ययेयम् । त्राध्वंनोदेवानिजुरोवृ-
कस्यत्राध्वंकर्तादवपदोयजत्राः ६ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्नआविदंशू-
नमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ७ ॥ ११ ॥

ऋतमेकादश गृत्समद इन्द्रास्त्रिष्टुप् । षष्ठ्या इन्द्रासोमौ । अष्टम्याः प्रथमार्धस्य सरस्वती ।
नवम्या बृहस्पतिः । एकादश्या मरुतः । अन्त्या जगती ।

३० ऋतंदेवायकृण्वतेसवित्रइन्द्रायाहिघ्नेनरमन्तआपः । अहरहर्यात्यक्तुरपां
कियात्याप्रथमःसर्गआसाम् १ योवृत्रायसिनमत्राभरिष्यत्प्रतंजनित्रीविदुषउ-
वाच । पथोरदन्तीरनुजोषमस्मैदिवेदिवेधुनयोयन्त्यर्थम् २ ऊर्ध्वोह्यस्थादध्यन्त-
रिक्षेऽधावृत्रायप्रवधंजभार । मिहंवसानउपहीमदुद्रोत्तिग्मायुधोअजयच्छत्रु-

मिन्द्रः ३ वृहस्पतेतपुषाभैवविध्यंवृकंहरसोअसुरस्यवीरान्।यथांजघन्थंधृषतापु-
राचिदेवाजंहिशत्रुंमस्माकमिन्द्र ४ अवक्षिपदिवोअश्मानमुच्चायेनशत्रुंमन्दसा-
नोनिजूर्वाः। तोकस्यसातौतनयस्यभूरेरस्माँअर्धकृणुतादिन्द्रगोनाम् ५ ॥१२॥
प्रहिक्रतुंवृहथोयंवनुथोरध्रस्यस्थोयजमानस्यचोदौ। इन्द्रासोमायुवमस्माँअवि-
ष्टमस्मिन्भयस्थेकृणुतमुलोकम् ६ नमातमन्नश्रमन्नोततन्द्रन्नवोचाममासुनोते-
तिसोमम्। योमेपृणाद्योददद्योनिवोधाद्योमासुन्वन्तमुपगोभिरायत् ७ सरस्वति
त्वमस्माँअविड्ढिमरुत्वतीधृषतीजेषिशत्रून्। त्यंचिच्छर्धन्तंतविषीयमाणमिन्द्रो
हन्तिवृषभंशण्डिकानाम् ८ योनःसनुत्यउतवाजिघत्नुरभिख्यायतंतिगितेनाविध्य।
वृहस्पतआयुधैर्जेषिशत्रून्द्रुहेरीषन्तंपरिधेहिराजन् ९ अस्माकेभिःसत्वभिः
शूरशूरैर्वीर्याकृधियानितेकर्त्वानि। ज्योगभूवन्ननुधूपितासोहत्वीतेषामाभरानो

वसूनि १० तंवःशर्धंमारुतंसुम्नयुर्गिरोपब्रुवेनमसादैव्यंजनम् । यथारयिंसर्ववीरं नशामहाअपत्यसाचंश्रुत्यंदिवेदिवे ११ ॥ १२ ॥

अस्माकं सप्त गृत्समदो विश्वे देवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२१ अस्माकंमित्रावरुणावतंरथमादित्यैरुद्रैर्वसुभिःसचाभुवा । प्रयद्वयोन पप्तन्वस्मनस्परिश्रवस्यवोहृषीवन्तोवनर्षदः १ अधस्मानउदवतासजोषसोरथं देवासोअभिविक्षुवाजयुम् । यदाशवःपद्याभिस्तित्रतोरजःपृथिव्याःसानौजङ्घनन्त पाणिभिः २ उतस्यनइन्द्रोविश्वचर्षणिर्दिवःशर्धेनमारुतेनसुक्रतुः । अनुनुस्थात्यवृकाभिरूतिभीरथंमहेसनयेवाजसातये ३ उतस्यदेवोभुवनस्यसक्षणिस्त्वष्टा ग्नाभिःसजोषाजूजुवद्रथम् । इळाभगोबृहद्दिवोतरोदसीपूषापुरंधिरश्विनावधा पती ४ उतत्येदेवीसुभगेमिथूदृशोषासानक्ताजगतामपीजुवा । स्तुषेयद्वांपृथिवि

नव्यसावचः स्थातुश्चयथस्त्रिवयाउपस्तिरे ५ उतवःशंसमुशिजामिवश्मस्यहिर्बु-
ध्न्योऽजएकपादुत। त्रितऋभुक्षाःसविताचनोदधेऽपांनपादाशुहेमाधियाशमि ६
एतावोवश्म्युद्यतायजत्राअतक्षन्नायवोनव्यसेसम् । श्रवस्यवोवाजंचकानाःस-
प्तिर्नरथ्योअहधीतिमश्याः ७ ॥ १४ ॥

अस्य मेऽष्टौ गृत्समदो जगती । अन्त्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः । आद्याया द्यावापृथिव्यौ ।
ततो द्वयोरिन्द्रस्त्वष्टा वा । ततो द्वयो राका । ततो द्वयोः
सिनीवाली । अन्त्याया लिङ्गोक्तदेवताः ।

३२ अस्यमेद्यावापृथिवीऋतायतोभूतमवित्रीवचसःसिषासतः। ययोरायुःप्रत-
रंतेइदंपुरउपस्तुतेवसूयुर्वांमहोदधे १मानोगुह्यारिपआयोरहन्दभन्मानआभ्योरी-

रथोद्दुच्छुनाभ्यः । मानोवियौःसख्याविद्धितस्यंनःसुम्नायतामनंसातत्त्वैमहे २
अहेंळतामनंसाश्रुष्टिमावंहदुहांनांधेनुंपिप्युषींमसश्चतम् । पद्यांभिराशुंवचंसा
चवाजिनंत्वांहिंनोमिपुरुहूतविश्वहा ३ राकामहंसुहवांसुष्टुतीहुंवेशृणोतुंनःसु-
भगाबोधंतुत्मनां । सीव्यत्वपंःसूच्याच्छिंद्यमानयाददातुवीरंशतदांयमुक्थ्यंम् ४
यास्तेराकेसुमतयंःसुपेशंसोयाभिर्ददांसिदाशुषेवसूंनि । ताभिंनोंअद्यसुमनांउ-
पागंहिसहस्रपोषंसुभगेरराणा ५ सिनींवालिपृथुंष्टुकेयादेवानामसिस्वसा ।
जुषस्वंहव्यमाहुतंप्रजांदेंविदिदिड्ढिनः ६ यासुंबाहुःस्वंङ्गुरिःसुषूमांबहुसूवंरी ।
तस्यैंविश्पत्न्यैंहविःसिंनीवाल्यैजुंहोतन ७ यागुङ्गूर्यासिंनीवालीयाराकायासरं-
स्वती । इन्द्राणीमंह्वऊतयेंवरुणानींस्वस्तयें ८ ॥ १५ ॥ इति शाकलकसंहितायां
द्वितीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

आ ते पञ्चदश गृत्समदो रुद्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ आतेपितर्मरुतांसुम्नमेतुमानःसूर्यस्यसंदृशोयुयोथाः । अभिनोवीरो अर्वतिक्षमेतप्रजायेमहिरुद्रप्रजाभिः १ त्वादत्तेभीरुद्रशंतमेभिःशतंहिमाअशीयभेषजेभिः । व्यस्मद्द्वेषोवितरंव्यंहोव्यमीवाश्चातयस्वाविषूचीः २ श्रेष्ठोजातस्य रुद्रश्रियासितवस्तमस्तवसांवज्रबाहो । पर्षिणःपारमंहसःस्वस्तिविश्वा अभीतीरपसोयुयोधि ३ मात्वारुद्रचुक्रुधामानमोभिर्मादुष्टुतीवृषभमासहूती । उन्नोवीराँअर्पयभेषजेभिर्भिषक्तमंत्वाभिषजांशृणोमि ४ हवीमभिर्हवतेयोहविभिरवस्तोमेभीरुद्रंदिषीय । ऋदूदरःसुहवोमानोअस्यैबभ्रुःसुशिप्रोरीरधन्मनायै ५ ॥ १६ ॥ उन्मांममन्दवृषभोमरुत्वान्त्वक्षीयसावयसानाधमानम् । घृणीवच्छायामरपाअशीयाविवासेयंरुद्रस्यसुम्नम् ६ कं १ स्यतेरुद्रमृळयाकुर्हस्तो

योअस्तिभेषजोजलाषः ॥ अपभर्तारपसोदैव्यस्याभीनुमावृषभचक्षमीथाः ७
प्रबभ्रवेवृषभायश्वितीचेमहोमहींसुष्टुतिमीरयामि । नमस्याकल्मलीकिनंनमोभि-
र्गृणीमसित्वेषंरुद्रस्यनाम ८ स्थिरेभिरङ्गैःपुरुरूपउग्रोबभ्रुःशुक्रेभिःपिपिशे
हिरण्यैः । ईशानादस्यभुवनस्यभूरेर्नवाउयोषद्रुद्रादसुर्यम् ९ अर्हन्बिभर्षिसाय-
कानिधन्वार्हन्निष्कंयजतंविश्वरूपम् । अर्हन्निदंदयसेविश्वमभ्वंनवाओजीयोरुद्र
त्वदस्ति १० ॥ १७ ॥ स्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानंमृगंनभीममुपहत्नुमुग्रम् । मृळा
जरित्रेरुद्रस्तवानोऽन्यंतेअस्मन्निवपन्तुसेनाः ११ कुमारश्चित्पितरंवन्दमानंप्रति
नानामरुद्रोपयन्तम् । भूरेर्दातारंसत्पतिंगृणीषेस्तुतस्त्वंभेषजारास्यस्मे १२
यावोभेषजामरुतःशुचीनियाशंतमावृषणोयामयोभु । यानिमनुरवृणीतापि-
तानस्ताशंचयोश्चरुद्रस्यवश्मि १३ परिणोहेतीरुद्रस्यवृज्याःपरित्वेषस्यदुर्मति-

र्महीगात् । अर्वस्थिरामघवंद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयायमृळ १४ एवाबभ्रोवृषभचेकितानयथादेवनहृणीषेनहंसि । हवनश्रुन्नोरुद्रेहबोधिबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १५ ॥ १८ ॥

धारावराः पञ्चदश गृत्समदो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ धारावरामरुतोधृष्ण्वोजसोमृगानभीमास्तविषीभिरर्चिनः । अग्नयोनशुशुचानाऋजीषिणोभृमिंधमन्तोअपगाअवृण्वत १ द्यावोनस्तृभिश्चितयन्तखादिनोऽव्यभ्रियानद्युतयन्तवृष्टयः । रुद्रोयद्वोमरुतोरुक्मवक्षसोवृषाजनिपृश्न्याः शुक्रऊधनि २ उक्षन्तेअश्वाँअत्याँइवाजिषुनदस्यकर्णैस्तुरयन्तआशुभिः । हिरण्यशिप्रामरुतोदविध्वतःपृक्षंयाथपृषतीभिःसमन्यवः ३ पृक्षेताविश्वाभुवनाववक्षिरेमित्रायवासदमाजीरदानवः । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसऋजिप्यासोनव-

युनेंयुयूर्पदः ४ इन्वंन्वभिर्धेनुभीरप्शदूंधभिरध्वस्मभिःपथिभिर्भ्राजदृष्टयः । आहंसासोनस्वसंराणिगन्तनमधोर्मदायमरुतः समन्यवः ५ ॥ ११ ॥ आनोब्रह्माणिमरुतःसमन्यवोनरांनशंसःसवनानिगन्तन । अश्वामिवपिप्यतधेनुमूधनिकर्ताधियंजरित्रेवाजंपेशसम् ६ तंनोदातमरुतोवाजिनंरथआपानंब्रह्मचितयेद्दिवेदिवे । इषंस्तोतृभ्योवृजनेषुकारवेसनिंमेधामरिष्टंदुष्टरंसहः ७ यद्युञ्जतेमरुतोरुक्मवक्षसोऽश्वान्रथेषुभगआसुदानवः । धेनुर्नशिश्वेस्वसरेषुपिन्वतेजनायरातहविषेमहीमिषम् ८ योनोमरुतोवृकतातिमर्त्योरिपुर्दधेवसवोरक्षतारिषः । वर्तयततपुषाचक्रियाभितमवरुद्राअशसोहन्तनावधः ९ चित्रंतद्वोमरुतोयामचेकितेपृश्न्यायदूधरप्यापयोदुहुः । यद्वानिदेनवमानस्यरुद्रियास्त्रितंजरायजुरतामदाभ्याः १० ॥ २० ॥ तान्वोमहोमरुतएवयाव्नोविष्णोरेषस्यप्रभृथेहवामहे । हि-

रण्यवर्णान्ककुहान्यतस्रुचोब्रह्मण्यन्तःशंस्यंराधईमहे ११ तेदशग्वाःप्रथमायज्ञ-
मूहिरेतेनोहिन्वन्तूषसोव्युष्टिषु । उषानरामीररुणैरपोर्णुतेमहोज्योतिषाशुचता-
गोअर्णसा १२ तेक्षोणीभिररुणेभिर्नाञ्जिभीरुद्राऋतस्यसदनेषुवावृधुः । निमेघ-
मानाअत्यैनपाजसासुश्चन्द्रंवर्णंदधिरेसुपेशसम् १३ ताँईयानोमहिवरूथमूतय
उपघेदेनानमसागृणीमसि । त्रितोनयान्पञ्चहोतॄनभिष्टयआववर्तदवराञ्चक्रिया-
वसे १४ ययारध्रंपारयथात्यंहोययानिदोमुञ्चथवन्दितारम् । अर्वाचीसामरुतो
यावऊतिरोषुवाश्रेवसुमतिर्जिगातु १५ ॥ २१ ॥

उपेम पञ्चदश गृत्समदोऽपांनपात्त्रिष्टुप् ।

२५ उपेमसृक्षिवाजयुर्वचस्यांचनोदधीतनाद्योगिरोमे । अपांनपादाशुहेमा
कुवित्ससुपेशसस्करतिजोषिषद्धि १ इमंस्वस्मैहृदआसुतष्टंमन्त्रंवोचेमकुविद-

स्यवेदत् । अपांनपादसुर्यस्यमह्नाविश्वान्यर्योभुवनाजजान २ समन्यायन्त्युपय-
न्त्यन्याःसमानमूर्वंनद्यःपृणन्ति । तमूशुचिंशुचयोदीदिवांसमपांनपातंपरितस्थु-
रापः ३ तमस्मेरायुवतयोयुवानंमर्मृज्यमानाःपरियन्त्यापः । सशुक्रेभिःशिक्वभी
रेवदस्मेदीदायानिध्मोघृतनिर्णिगप्सु ४ अस्मैतिस्रोअव्यथ्यायनारीर्देवायदेवी-
र्दिधिषन्त्यन्नम् । कृताइवोपहिप्रसर्स्रेअप्सुसपीयूषंधयतिपूर्वसूनाम् ५ ॥ २२ ॥
अश्वस्यात्रजनिमास्यचस्वर्द्रुहोरिषःसंपृचःपाहिसूरीन् । आमासुपूर्षुपरोअप्रमृ-
ष्यंनारातयोविनशन्नानृतानि ६ स्वआदमेसुदुघायस्यधेनुःस्वधांपीपायसुभ्वन्न-
मत्ति । सोअपांनपादूर्जयन्नप्स्व१न्तर्वसुदेयायविधतेविभाति ७ योअप्स्वाशुचि-
नादैव्येनऋतावाजस्रउर्वियाविभाति । वयाइदन्याभुवनान्यस्यप्रजायन्तेवीरुधश्च
प्रजाभिः ८ अपांनपादाह्यस्थादुपस्थंजिह्मानामूर्ध्वोविद्युतंवसानः । तस्यज्येष्ठं

माहिमानंवहंन्तीर्हिरंण्यवर्णाःपरियन्तियह्वीः ९ हिरंण्यरूपःसहिरंण्यसंदृगपांन-
पात्सेदुहिरंण्यवर्णः।हिरण्ययात्परियोनेर्निषद्याहिरण्यदाददत्यन्नमस्मै १०॥२३॥
तदस्यानीकमुतचारुनामापीच्यंवर्धतेनप्तुरपाम्।यमिन्धतेयुवतयःसमित्थाहिरं-
ण्यवर्णंघृतमन्नमस्य ११ अस्मैबहूनामवमायसख्येयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः।सं
सानुमार्ज्मिदिधिषामिबिल्मैर्दधाम्यन्नैःपरिवन्दऋग्भिः १२ सईंवृषाजनयत्तासु
गर्भंसईंशिशुर्धयतितंरिहन्ति।सोअपांनपादनभिम्लातवर्णोऽन्यस्येवेहतन्वाविवे-
ष १३ अस्मिन्पदेपरमेतस्थिवांसमध्वस्मभिर्विश्वहादीदिवांसम्। आपोनप्त्रे
घृतमन्नंवहन्तीःस्वयमत्कैःपरिदीयन्तियह्वीः १४ अयांसमग्नेसुक्षितिंजनायायां-
समुमघवंद्भ्यःसुवृक्तिम्।विश्वंतद्भद्रंयदवंन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १५॥२४॥

३६ तुभ्यंहिन्वानोवसिष्टगाअपोऽधुक्षन्त्सीमविभिरद्रिभिर्नरः । पिबेन्द्रस्वाहाप्रहुतंवषट्कृतंहोत्रादासोमंप्रथमोयईशिषे १ यज्ञैःसंमिश्लाःपृषतीभिर्ऋष्टिभिर्यामञ्छुभ्रासोअञ्जिषुप्रियाउत । आसद्यांबर्हिर्भरतस्यसूनवःपोत्रादासोमंपिबतादिवोनरः २ अमेवनःसुहवाआहिगन्तननिबर्हिषिसदतनारणिष्टन । अथामन्दस्वजुजुषाणोअन्धसस्त्वष्टर्देवेभिर्जनिभिःसुमद्गणः ३ आवक्षिदेवाँइहविप्रयक्षिचोशन्होतर्निषदायोनिषुत्रिषु । प्रतिवीहिप्रस्थितंसोम्यंमधुपिबाग्नीध्रात्तवभागस्यतृप्णुहि ४ एषस्यतेतन्वोनृम्णवर्धनःसहओजःप्रदिविबाह्वोर्हितः । तुभ्यंसुतोमघवन्तुभ्यमाभृतस्त्वमस्यब्राह्मणादातृपत्पिब ५जुषेथांयज्ञंबोधतंहवस्यमेस-

सोहोतोनिविदः पूर्व्याअनु । अच्छाराजांनानमंएत्यावृतंप्रशास्त्रादापिंवतंसोम्यं मधु ६ ॥ २५ ॥ इति शाकलकसंहितायां द्वितीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

मन्दस्वोदुन्यएकादशसावित्रंग्रावाणेवाष्टावाश्विनंसोमापूषणापट्सोमापौष्णमन्त्योर्धर्चोऽप्यादिते-र्वायोसैकागायत्रमुक्तादेवताःभजगेणाधेतुतृचेन्द्रैन्द्रवायवीद्यावापृथिव्योन्त्यस्तृचोहाविर्धानोवातृती-यःपादोवाग्नेयोम्बितमेऽनुष्टुभौबृहतीचकनिक्रदत्तृचंभदक्षिणिज्जागतंमध्येतिशक्वर्याष्टिर्वैताभ्यामृषिरध्व निवाश्यमानंशकुन्तंतुष्टावकुशिकस्त्वैषीरथीरिन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्ब्रह्मचर्यंचचारतस्येन्द्रएवगाथीपुत्रो-जज्ञेगाथिनोविश्वामित्रःसतृतीयंमण्डलमपश्यत्सोमस्यप्राधिकावैश्वानरायपश्चोनावैश्वानरीयंतुजागतंतु-वैश्वानरायैकादशसमित्समिद्धाग्नियःप्रत्ताग्निःप्रकारवद्याग्नेययोरन्यासामपिनिपातोदृश्यते ।

मन्दस्व षट् गृत्समदो जगती । आद्याश्चतस्रो लिङ्गोक्त-
देवताः । पञ्चम्या अश्विनौ । षष्ठ्या अग्निः ।

३७ ॐम् मन्दस्वहोत्रादनुजोषमन्धसोऽध्वर्यवःसपूर्णांवष्ट्यासिचम् । तस्मा

एतंभरततद्वशोददिर्होत्रात्सोमंद्रविणोदः पिबऋतुभिः १ यमुपूर्वमहुवेतमिदंहुवेसेदुहव्योददिर्योनामपत्यते। अध्वर्युभिःप्रस्थितंसोम्यंमधुपोत्रात्सोमंद्रविणोदःपिबऋतुभिः २ मेद्यन्तुतेवह्नयोयेभिरीयसेऽरिषण्यन्वीळयस्वावनस्पते । आयूयाधृष्णोअभिगूर्यात्वंनेष्ट्रात्सोमंद्रविणोदःपिबऋतुभिः ३ अपाद्धोत्रादुतपोत्रादमत्तोतनेष्ट्रादजुषतप्रयोहितम् । तुरीयंपात्रममृक्तममर्त्यंद्रविणोदाःपिबतुद्राविणोदसः ४ अर्वाञ्चमद्ययय्यंनृवाहणंरथंयुञ्जाथामिहवांविमोचनम् । पृङ्क्तंहवींषिमधुनाहिकंगतमथासोमंपिबतंवाजिनीवसू ५ जोष्यग्नेसमिधंजोष्याहुतिंजोषिब्रह्मजन्यंजोषिसुष्टुतिम् । विश्वेभिर्विश्वाँऋतुनावसोमहउशन्देवाँउशतःपायया हविः ६ ॥ १ ॥

२८ उदुष्यदेवःसवितासवायशश्वत्तमंतदपावह्निरस्थात् । नूनंदेवेभ्योविहि
धातिरत्नमथाभजद्वीतिहोत्रंस्वस्तौ १ विश्वस्यहिश्रुष्टयेदेवऊर्ध्वःप्रबाहवापृथुपा-
णिःसिसर्ति । आपश्चिदस्यव्रतआनिमृग्राअयंचिद्वातोरमतेपरिज्मन् २ आशु-
भिश्चिद्यान्विमुचातिनूनमरीरमदतमानंचिदेतोः । अह्यर्षूणांचिन्न्ययाँअविष्या-
मनुव्रतंसवितुर्मोक्यागात् ३ पुनःसमव्यद्विततंवयन्तीमध्याकर्तोर्न्यधाच्छक्म-
धीरः । उत्संहायास्थाद्व्यृतूँरदर्धररमतिःसवितादेवआगात् ४ नानौकांसिदुर्यो-
विश्वमायुर्वितिष्ठतेप्रभवःशोकोअग्नेः । ज्येष्ठंमातासूनवेभागमाधादन्वस्यकेत-
मिषितंसवित्रा ५॥२॥ समाववर्तिविष्ठितोजिगीषुर्विश्वेषांकामश्चरताममाभूत् ।
शश्वाँअपोविकृतंहित्व्यागादनुव्रतंसवितुर्दैव्यस्य ६ त्वयाहितमप्यमप्सुभागंध-

न्वान्वामृगयसोवितस्थुः । वनानिविभ्योनकिरस्यतानिव्रतादेवस्यसवितुर्मिनन्ति ७ याद्राध्यंवरुणोयोनिमप्यमनिशितंनिमिषिजर्भुराणः । विश्वोमार्ताण्डोव्रजमापशुर्गात्स्थशोजन्मानिसवितान्याकः ८ नयस्येन्द्रोवरुणोनमित्रोव्रतमर्यमानमिनन्तिरुद्रः । नारातयस्तमिदंस्वस्तिहुवेदेवंसवितारंनमोभिः ९ भगंधियंवाजयन्तःपुरंधिंनराशंसोग्नास्पतिर्नोअव्याः । आयेवामस्यसंगथेरयीणांप्रियादेवस्यसवितुःस्याम १० अस्मभ्यंतद्दिवोअद्भ्यःपृथिव्यास्त्वयादत्तंकाम्यंराधआगात् । शंयत्स्तोतृभ्यआपयेभवात्युरुशंसायसवितर्जरित्रे ११॥ ३ ॥

ग्रावाणेवाष्टौ गृत्समदोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

२१ ग्रावाणेवतदिदर्थंजरेथेगृध्रेववृक्षंनिधिमन्तमच्छ । ब्रह्माणेवविदथउक्थशासादूतेवहव्याजन्यापुरुत्रा १ प्रातर्यावाणारथ्येववीराजेवयमावरमासचेथे ।

मेनेइंवतन्वा३शुम्भमानेदम्पतीवक्रतुविदाजनेषु २ शृङ्गेवनःप्रथमागन्तमर्वाक् शफाविवजर्भुराणातरोभिः । चक्रवाकेवप्रतिवस्तोरुस्राऽर्वाञ्चायातंरथ्येवशक्रा ३ नावेवनःपारयतंयुगेवनभ्येवनउपधीवप्रधीव । श्वानेवनोअरिषण्यातनूनांखृग-लेवविस्रसःपातमस्मान् ४ वातेवाजुर्यानद्येवरीतिरक्षीइवचक्षुषायातमर्वाक् । हस्ताविवतन्वेशम्भविष्ठापादेवनोनयतंवस्योअच्छ ५॥४॥ ओष्ठाविवमध्वास्ने वदन्तास्तनाविवपिप्यतंजीवसेनः । नासेवनस्तन्वोरक्षितारा कर्णाविवसुश्रुताभू-तमस्मे ६ हस्तेवशक्तिमभिसंददीनःक्षामेवनःसमजतंरजांसि । इमागिरोअ-श्विनायुष्मयन्तीःक्ष्णोत्रेणेवस्वधितिंसंशिशीतम् ७ एतानिवामश्विनावर्धना-निब्रह्मस्तोमंगृत्समदासोअक्रन् । तानिनराजुजुषाणोपयातंबृहद्वदेमविदथे सुवीराः ८ ॥ ५ ॥

सोमापूषणा षड् गृत्समदः सोमापूषणौ त्रिष्टुप् । अन्त्यार्धर्चस्यादितिश्च ।

४० सोमापूषणाजननारयीणांजननादिवोजननापृथिव्याः । जातौविश्वस्य भुवनस्यगोपौदेवाअकृण्वन्नमृतस्यनाभिम् १ इमौदेवौजायमानौजुषन्तेमौतमांसिगूहतामजुष्टा। आभ्यामिन्द्रःपक्वमामास्वन्तःसोमापूषभ्यांजनदुस्रियासु २ सोमापूषणारजसोविमानंसप्तचक्रंरथमविश्वमिन्वम् । विषूवृतंमनसायुज्यमानंतंजिन्वथोवृषणापञ्चरश्मिम् ३ दिव्य१न्यःसदनंचक्रउच्चापृथिव्यामन्योअध्यन्तरिक्षे । तावस्मभ्यंपुरुवारंपुरुक्षुंरायस्पोषंविष्यतांनाभिमस्मे ४ विश्वान्यन्योभुवनाजजानविश्वमन्योअभिचक्षाणएति । सोमापूषणाववतंधियंमेयुवाभ्यांविश्वाःपृतनाजयेम ५ धियंपूषाजिन्वतुविश्वमिन्वोरयिंसोमोरयिपतिर्दधातु । अवतुदेव्यदितिरनर्वाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ६ ॥ ६ ॥

वायवेकविंशतिर्गृत्समदो गायत्री । षोडशीसप्तदश्यावनुष्टुभौ । अन्त्या बृहती । आद्ययोर्वायुः । तृतीयाया इन्द्रवायू । ततस्तिसृणां मित्रावरुणौ । ततस्तिसृणामश्विनौ । ततस्तिसृणामिन्द्रः । ततस्तिसृणां विश्वेदेवाः । ततस्तिसृणां सरस्वती । ततस्तिसृणां द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने वा । एकोनविंश्या अन्त्यपादस्य द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने चाग्निर्वा ।

४१ वायोयेतेसहस्रिणोरथासस्तेभिरागहि । नियुत्वान्त्सोमपीतये १ नियुत्वान्वायवागह्ययंशुक्रोअयामिते । गन्तासिसुन्वतोगृहम् २ शुक्रस्याद्यगवाशिरइन्द्रवायूनियुत्वतः । आयातंपिबतंनरा ३ अयंवांमित्रावरुणासुतःसोमऋतावृधा । ममेदिहश्रुतंहवम् ४ राजानावनभिद्रुहाध्रुवेसदस्युत्तमे । सहस्रस्थूणआसाते ५ ॥ ७ ॥ तासम्राजाघृतासुतीआदित्यादानुनस्पती । सचेतेअनवह्वरम् ६ गोमदूषुनासत्याश्वावद्यातमश्विना । वर्तीरुद्रानृपाय्यम् ७नयत्परोनान्त-

रआदुघर्षैद्रूपण्वसू । दुःशंसोमर्त्योरिपुः ८ तानुआवोह्ळमाश्विनारयिंपिशङ्गसंदृशम् । धिष्ण्यावरिवोविदंम् ९ इन्द्रोअङ्गमहद्भयमभीषदपचुच्यवत् । सहिस्थिरो विचर्षणिः १० ॥ ८ ॥ इन्द्रश्चमृळयातिनोननःपश्चादघंनशत् । भद्रंभवातिनः पुरः ११ इन्द्रआशाभ्युस्पारिसर्वाभ्योअभयंकरत् । जेताशत्रून्विचर्षणिः १२ विश्वेदेवासआगंतशृणुतामइमंहवंम् । एदंबर्हिर्निषीदत १३ तीव्रोवोमधुमाँ अयंशुनहोत्रेषुमत्सरः । एतंपिबतकाम्यंम् १४ इन्द्रज्येष्ठामरुद्गणादेवासः पूषरातयः । विश्वेममंश्रुताहवंम् १५ ॥ ९ ॥ अम्बितमेनदीतमेदेवितमेसरस्वति । अप्रशस्ताइवस्मसिप्रशस्तिमम्बनस्कृधि १६ त्वेविश्वासरस्वतिश्रितायूंषिदेव्याम् । शुनहोत्रेषुमत्स्वप्रजांदेविदिदिड्ढिनः १७ इमाब्रह्मसरस्वतिजुषस्ववाजिनीवति । यातेमन्मगृत्समदाऋतावरिप्रियादेवेषुजुह्वति १८ प्रेतांयज्ञ-

स्यंशंभुवांयुवामिदावृणीमहे । अग्निंचहव्यवाहनम् १९ द्यावानःपृथिवीइमं सिध्रमद्यदिविस्पृशंम् । यज्ञंदेवेषुंयच्छताम् २० आवांमुपस्थंमद्रुहादेवाःसीदन्तुयज्ञियाः । इहाद्यसोमपीतये २१ ॥ १० ॥

कनिक्रदत्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी त्रिष्टुप् ।

४२ कनिक्रदज्जनुषंप्रब्रुवाणइयर्तिवाचमरितेवनावम् । सुमङ्गलश्चशकुने भवासिमात्वाकाचिदभिभाविश्व्याविदत् १ मात्वाश्येनउद्वधीन्मासुपर्णोमा त्वाविददिषुमान्वीरोअस्ता । पित्र्यामनुप्रदिशंकनिक्रदत्सुमङ्गलोभद्रवादीवदेह २ अवक्रन्ददक्षिणतोगृहाणांसुमङ्गलोभद्रवादीशकुन्ते। मानःस्तेनईशतमाघशंसोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ३ ॥ ११ ॥

प्रदक्षिणित्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी जगती । द्वितीयाऽतिशक्वर्यष्टिर्वा ।

४३ प्रदक्षिणिदभिगृणन्तिकारवोवयोवदन्तऋतुथाशकुन्तयः।उभेवाचौवदति सामगाइवगायत्रंचत्रैष्टुभंचानुराजति १ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइव सवनेषुशंससि । वृषेववाजीशिशुमतीरपीत्यासर्वतोनःशकुनेभद्रमावदविश्वतो नःशकुनेपुण्यमावद २ आवदंस्त्वंशकुनेभद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकि- द्धिनः । यदुत्पतन्वदसिकर्करिर्यथाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ३ ॥ १२ ॥ इति शाक- लर्क्संहितायां द्वितीये मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

॥ इति द्वितीयं मण्डलं समाप्तम् ॥

सोमस्य त्रयोविंशतिर्विश्वामित्रो गाथिनोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ सोमस्यमातवसंवक्ष्यग्नेवह्निंचकर्थविदथेयजध्यै । देवाँअच्छादीद्युञ्जे

अद्रिंशमायेअग्नेतन्वंजुषस्व १ प्राञ्चंयज्ञंचकृमवर्धतांगीःसमिद्भिरग्निंनमसादुवस्यन् । दिवःशशासुर्विदथाकवीनांगृत्सायचित्तवसेगातुमीषुः २ मयोदधेमेधिरः पूतदक्षोदिवःसुबन्धुर्जनुषापृथिव्याः । अविन्दन्नुदर्शतमप्स्वन्तर्देवासोअग्निमपसिस्वसॄणाम् ३ अवर्धयन्त्सुभगंसप्तयह्वीःश्वेतंजज्ञानमरुषंमहित्वा । शिशुंनजातमभ्यारुरश्वादेवासोअग्निंजनिमन्वपुष्यन् ४ शुक्रेभिरङ्गैरजआततन्वान्क्रतुंपुनानःकविभिःपवित्रैः । शोचिर्वसानःपर्यायुरपांश्रियोमिमीतेबृहतीरनूनाः ५ ॥ १३ ॥ वव्राजासीमनदतीरदब्धादिवोयह्वीरवसानाअनग्नाः । सनाअत्रयुवतयःसयोनीरेकंगर्भंदधिरेसप्तवाणीः ६ स्तीर्णाअस्यसंहतोविश्वरूपाघृतस्ययोनौस्रवथेमधूनाम् । अस्थुरत्रधेनवःपिन्वमानामहीदस्मस्यमातरासमीची ७ बभ्राणःसूनोसहसोव्यद्यौद्दधानःशुक्रारभसावपूंषि । श्चोतन्तिधारामधु-

नोघृतस्यवृपायत्रंवावृधेकाव्यैन ८ पितुश्चिदूधर्जनुषाविवेदव्यस्यधारोअसृजद्वि-
धेनाः । गुहाचरन्तंसखिभिःशिवेभिर्दिवोयह्वीभिर्नगुहाबभूव ९ पितुश्चगर्भंज-
नितुश्चबभ्रेपूर्वीरेकोअधयत्पीप्यानाः । वृष्णेसपत्नीशुचयेसबन्धूउभेअस्मैमनु-
ष्येनिपाहि १० ॥ १४ ॥ उरौमहाँअनिबाधेववर्धापोअग्निंयशसःसंहिपूर्वीः ।
ऋतस्ययोनावशयद्दमूनाजामीनामग्निरपसिस्वसॄणाम् ११ अक्रोनबभ्रिःसमि-
थेमहीनांदिदृक्षेयःसूनवेभाऋजीकः । उदुस्रियाजनितायोजजानापांगर्भोनृत-
मोयह्वोअग्निः १२ अपांगर्भंदर्शतमोषधीनांवनाजजानसुभगाविरूपम् । देवा-
सश्चिन्मनसासंहिजग्मुःपनिष्ठंजातंतवसंदुवस्यन् १३ बृहन्तइद्भानवोभाऋ-
जीकमग्निंसचन्तविद्युतोनशुक्राः । गुहेववृद्धंसदसिस्वेअन्तरपारऊर्वेअमृतंदुहा-
नाः १४ ईळेचत्वायजमानोहविर्भिरीळेसखित्वंसुमतिंनिकामः । देवैरवोमि-

मोहिसंजरित्रेरक्षाचनोदम्येभिरनीकैः १५ ॥ १५ ॥ उपक्षेतारस्तवसुप्रणीतेऽग्ने
विश्वानिधन्यादधानाः। सुरेतसाश्रवसातुञ्जमानाअभिष्यामपृतनायूँरदेवान् १६
आदेवानामभवःकेतुरग्नेमन्द्रोविश्वानिकाव्यानिविद्वान् । प्रतिमर्ताँ अवास-
योदमूनाअनुदेवान्रथिरोयासिसाधन् १७ निदुरोणेअमृतोमर्त्यानांराजाससाद
विदथानिसाधन् । घृतप्रतीकउर्वियाव्यद्यौदग्निर्विश्वानिकाव्यानिविद्वान् १८
आनोगहिसख्येभिःशिवेभिर्महान्महीभिरूतिभिःसरण्यन्। अस्मेरयिंबहुलंसंत-
रुत्रंसुवाचंभागंयशसंकृधीनः १९ एताते अग्नेजनिमासनानिप्रपूर्व्यायनूतनानि
वोचम्। महान्तिवृष्णेसवनाकृतेमाजन्मन्जन्मन्निहितोजातवेदाः २० जन्मन्
जन्मन्निहितोजातवेदाविश्वामित्रेभिरिध्यतेअजस्रः । तस्यवयंसुमतौयज्ञिय-
स्यापिभद्रेसौमनसेस्याम २१ इमंयज्ञंसहसावन्त्वंनोदेवत्राधेहिसुक्रतोरराणः ।

प्रयंसिहोतर्बृहतीरिषोनोअग्नेमहिद्रविणमायजस्व २२ इळांमग्नेपुरुदंसंस-
निंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भू-
त्वस्मे २३ ॥ १६ ॥

वैश्वानराय पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

२ वैश्वानरायधिषणामृतावृधेघृतंनपूतमग्नयेजनामसि । द्विताहोतारंमनुषः-
श्चवाघतोधियारथंनकुलिशःसमृण्वति १ सरोचयज्जनुषारोदसीउभेसमात्रोरं-
भवत्पुत्रईड्यः । हव्यवाळग्निरजरश्चनोहितोदूळभोविशामतिथिर्विभावसुः २
क्रत्वादक्षस्यतरुषोविधर्मणिदेवासोअग्निंजनयन्तचित्तिभिः । रुरुचानंभानुना
ज्योतिषामहामत्यंनवाजंसनिष्यन्नुपब्रुवे ३ आमन्द्रस्यसनिष्यन्तोवरेण्यंवृणी-
महेअह्रयंवाजमृग्मियम् । रातिंभृगूणामुशिजंकविक्रतुमग्निंराजन्तंदिव्येनशो-

चिषा ४ अग्निंसुम्नायंदधिरेपुरोजनावाजंश्रवसमिहवृक्तबर्हिषः । यतस्रुचःसुरुचंविश्वदेव्यंरुद्रंयज्ञानांसाधदिष्टिमपसाम् ५॥ १७॥ पावकशोचेतवहिक्षयंपरिहोतर्यज्ञेषुवृक्तबर्हिषोनरः । अग्नेदुवइच्छमानासआप्यमुपासतेद्रविणंधेहितेभ्यः ६ आरोदसीअपृणदास्वर्महज्जातंयदेनमपसोअधारयन् । सोअध्वरायपरिणीयतेकविरत्योनवाजंसातयेचनोहितः ७ नमस्यतहव्यदातिंस्वध्वरंदुवस्यतदम्यंजातवेदसम् । रथीर्ऋतस्यबृहतोविचर्षणिरग्निर्देवानामभवत्पुरोहितः ८ तिस्रोयह्वस्यसमिधःपरिज्मनोऽग्नेरपुनन्नुशिजोअमृत्यवः । तासामेकामदधुर्मर्त्येभुजमुलोकमुद्वेउपजामिमीयतुः ९ विशांकविंविश्पतिंमानुषीरिषःसंसीमकृण्वन्त्स्वधितिंनतेजसे । सउद्वतोनिवतोयातिवेविषत्सगर्भमेषुभुवनेषुदीधरत् १०॥ १८॥ सजिन्वतेजठरेषुप्रजज्ञिवान्वृषाचित्रेषुनानदन्नसिंहः । वैश्वानरःपृथुपाजाअमर्

प्रथंसिहोतर्बृहतीरिषोनोऽग्नेमहिद्रविणमायजस्व २२ इळामग्नेपुरुदंसंस-
निंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भू-
त्वस्मे २३ ॥ १६ ॥

वैश्वानराय पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

२. वैश्वानरायधिषणामृतावृधेघृतंनपूतमग्नयेजनामसि । द्विताहोतारंमनुष-
श्चवाघतोधियारथंनकुलिशःसमृण्वति १ सरोचयज्जनुषारोदसीउभेसमात्रोर-
भवत्पुत्रईड्यः । हव्यवाळग्निरजरश्चनोहितोदूळभोविशामतिथिर्विभावसुः २
क्रत्वादक्षस्यतरुषोविधर्मणिदेवासोअग्निंजनयन्तचित्तिभिः । रुरुचानंभानुना
ज्योतिषामहामत्यंनवाजंसनिष्यन्नुपब्रुवे ३ आमन्द्रस्यसनिष्यन्तोवरेण्यंवृणी-
महेअह्रयंवाजमृग्मियम् । रातिंभृगूणामुशिजंकविक्रतुमग्निंराजन्तंदिव्येनशो-

चिषा ४ अ॒ग्निं सु॒म्नाय॑ दधिरे पु॒रो जना॒ वाज॑श्रवस॒मि॒ह वृ॒क्तब॑र्हिषः । य॒तस्रु॑चः सु॒रु-
चं॑ वि॒श्वदे॑व्यं रु॒द्रं य॒ज्ञानां॒ साध॑दिष्टिम॒पसा॑म् ५ ॥ १७ ॥ पाव॑कशोचे॒ तव॒ हि क्षयं॒ परि
होत॑र्य॒ज्ञेषु॑ वृ॒क्तब॑र्हिषो॒ नरः॑ । अग्ने॒ दुव॑ इ॒च्छमा॑नास॒ आप्य॒मुपा॑सते॒ द्रवि॑णं धेहि॒ तेभ्यः॑ ६
आ रोद॑सी अपृण॒दा स्व॑र्म॒हज्जा॒तं यदे॑नम॒पसो॒ अधा॑रयन् । सो अ॑ध्व॒राय॒ परि॑ णीयते
क॒विरत्यो॒ न वाज॑सातये॒ चनो॑हितः ७ न॒म॒स्यत॑ ह॒व्यदा॑तिं स्वध्व॒रं दु॑व॒स्यत॒ दम्यं॑ जा॒त-
वे॑दसम् । र॒थीरृ॒तस्य॑ बृह॒तो विच॑र्षणिर॒ग्निर्दे॒वाना॑मभवत्पु॒रोहि॑तः ८ ति॒स्रो य॒ह्वस्य॑
स॒मिधः॒ परि॑ज्मनो॒ऽग्नेर॑पुनन्नु॒शिजो॒ अमृ॑त्यवः । तासा॒मेका॒मद॑धु॒र्मर्त्ये॒ भुज॑मु लो॒-
कमु॒ द्वे उप॑ जा॒मिमी॑यतुः ९ वि॒शां क॒विं वि॒श्पतिं॒ मानु॑षी॒रिषः॒ सं सी॑मकृण्व॒न्त्स्वधि॑-
तिं॒ न तेज॑से । स उ॒द्वतो॑ नि॒वतो॑ याति॒ वेवि॑ष॒त्स गर्भ॑मे॒षु भुव॑नेषु दीधरत् १० ॥ १८ ॥
स जि॑न्वते ज॒ठरे॑षु प्रजज्ञि॒वान्वृषा॑ चि॒त्रेषु॒ नान॑द॒न्न सिं॒हः । वै॒श्वा॒न॒रः पृ॑थु॒पाजा॒ अम॑-

त्योंवसुरत्नांदयमानोविदाशुषे ११ वैश्वानरःप्रत्नथानाकमारुहद्दिवस्पृष्ठंभन्दमा-
नःसुमन्मंभिः । सपूर्ववज्जनयंजन्तवेधनंसमानमज्मंपर्यैतिजागृविः १२ ऋता-
वानंयज्ञियंविप्रमुक्थ्य १मायंदधेमातरिश्वादिविक्षयंम् । तंचित्रयामंहरिंकेशमी-
महेसुदीतिमग्निंसुवितायनव्यसे १३ शुचिनयामन्निषिरंस्वर्दृशंकेतुंदिवोरोचन-
स्थामुषर्बुधंम् । अग्निंमूर्धानंदिवोअप्रतिष्कुतंतमींमहेनमंसावाजिनंबृहत् १४
मन्द्रंहोतारंशुचिमद्वयाविनंदमूनसमुक्थ्यंविश्वचंर्षणिम् । रथंनचित्रंवपुषायद-
र्शतंमनुर्हितंसदमिद्रायईमहे १५ ॥ ११ ॥

वैश्वानरायैकादश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

३ वैश्वानरायपृथुपाजंसेविपोरत्नाविधन्तधरुणेषुगातंवे । अग्निर्हिदेवाँअमृतों
दुवस्यत्यथाधर्माणिसनतानदूदुषत् १ अन्तर्दूतोरोदसीदस्मईयतेहोतानिषंत्तोम

नुपःपुरोहितः । क्षयंबृहन्तंपरिभूषतिद्युभिर्देवेभिरग्निरिषितोधियावसुः २ केतुं यज्ञानांविदथस्यसाधनंविप्रासोअग्निंमहयन्तचित्तिभिः । अपांसियस्मिन्नधि संदधुर्गिरस्तस्मिन्त्सुम्नानियजमानआचके ३ पितायज्ञानामसुरोविपश्चितांवि-मानमग्निर्वयुनंचवाघताम् । आविवेशरोदसीभूरिवर्पसापुरुप्रियोभन्दतेधामभिः कविः ४ चन्द्रमग्निंचन्द्ररथंहरिव्रतंवैश्वानरमप्सुषदंस्वर्विदम् । विगाहंतूर्णितवि-षीभिरावृतंभूर्णिंदेवासइहसुश्रियंदधुः ५॥ २०॥ अग्निर्देवेभिर्मनुषश्चजन्तुभिस्त-न्वानोयज्ञंपुरुपेशसंधिया । रथीरन्तरीयतेसाधदिष्टिभिर्जीरोदमूनाअभिशस्ति-चातनः ६ अग्नेजरस्वस्वपत्यआयुन्यूर्जापिन्वस्वसमिषोदिदीहिनः । वयांसि जिन्वबृहतश्चजागृवउशिग्देवानामसिसुक्रतुर्विपाम् ७ विश्पतिंयह्वमतिथिंनरः सदायन्तारंधीनामुशिजंचवाघताम् । अध्वराणांचेतनंजातवेदसंप्रशंसन्तिनमं-

साजूतिभिर्वृधे ८ विभावादेवः सुरणः परिक्षितीरग्निर्बभूव शवसासुमद्रथः । तस्यव्रतानिभूरिपोषिणोवयमुपभूषेमदमआसुवृक्तिभिः ९ वैश्वानरतवधामा-न्याचकेयेभिः स्वर्विदभवोविचक्षण । जातआपृणोभुवनानिरोदसीअग्नेताविश्वा परिभूरसित्मना १० वैश्वानरस्यदंसनाभ्योबृहदरिणादेकः स्वपस्ययाकविः । उभापितरामहयन्नजायताग्निर्द्यावापृथिवीभूरिरेतसा ११ ॥ २१ ॥

समित्समिदेकादश विश्वामित्र आग्निर्यात्रिष्टुप् ।

१ समित्समित्सुमनाबोध्यस्मेशुचाशुचासुमतिंरासिवस्वः । आदेवदेवान्यजथायवक्षिसखासखीन्त्सुमनायक्ष्यग्ने १ यंदेवासस्त्रिरहन्नायजन्तेदिवेदिवेवरुणोमित्रोअग्निः । सेमंयज्ञंमधुमन्तंकृधीनस्तनूनपाद्घृतयोनिंविधन्तम् २ प्रदीधितिर्विश्ववाराजिगातिहोतारमिळःप्रथमंयजध्यै । अच्छानमोभिर्वृषभंवन्दध्यैसदे-

वान्यंक्षदिपितोयजीयान् ३ ऊर्ध्वोवांगातुरध्वरेअंकार्यूर्ध्वाशोचींषिप्रस्थितारजांसि। दिवोवानाभान्यंसादिहोतास्तृणीमहिदेवव्यंचाविबर्हिः ४ सप्तहोत्राणिमनसावृणानाइन्वन्तोविश्वंप्रतियन्नृतेन। नृपेशसोविदथेषुप्रजाताअभीइमंयज्ञंविचरन्तपूर्वीः ५ ॥ २२ ॥ आभन्दमानेउपसाउपाकेउतस्मयेतेतन्वाविरूपे। यथानोमित्रोवरुणोजुजोषदिन्द्रोमरुत्वाँउतवामहोभिः ६ दैव्याहोतारापथमान्यृञ्जेसप्तपृक्षासःस्वधयामदन्ति। ऋतंशंसन्तऋतमित्तआहुरनुव्रतंव्रतपादीध्यानाः ७ आभारतीभारतीभिःसजोषाइळादेवैर्मनुष्येभिरग्निः। सरस्वतीसारस्वतेभिरर्वाक्तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंसदन्तु ८ तन्नस्तुरीपमधपोपयित्नुदेवत्वष्टर्विररराणस्यस्व। यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षोयुक्तग्रावाजायतेदेवकामः ९ वनस्पतेऽवसृजोपदेवानग्निर्हविःशमितासूदयाति। सेदुहोतासत्यतरोयजातियथादेवानांजनिमा-

निवेदं १० आयांह्यग्नेसमिधानोअर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्तामदितिःसुपुत्रास्वाहादेवाअमृतामादयन्ताम् ११ ॥ २३ ॥

प्रत्यग्निरेकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ प्रत्यग्निरुषसश्चेकितानोऽबोधिविप्रःपदवीःकवीनाम् । पृथुपाजादेवयद्भिःसमिद्धोऽपद्वारातमसोवह्निरावः १ प्रेद्वग्निर्वावृधेस्तोमेभिर्गीर्भिःस्तोतॄणांनमस्यउक्थैः । पूर्वीर्ऋतस्यसंदृशश्चकानःसंदूतोअद्यौदुषसोविरोके २ अधाय्यग्निर्मानुषीषुविक्ष्व१पांगर्भोमित्रऋतेनसाधन् । आहर्यतोयजतःसान्वस्थादभूदुविप्रोहव्योमतीनाम् ३ मित्रोअग्निर्भवतियत्समिद्धोमित्रोहोतावरुणोजातवेदाः । मित्रोअध्वर्युरिषिरोदमूनामित्रःसिन्धूनामुतपर्वतानाम् ४ पातिप्रियंरिपोअग्रंपदंवेःपातियह्वश्चरणंसूर्यस्य । पातिनाभासप्तशीर्षाणमग्निःपातिदेवानामुपमाद-

मृध्वः ५ ॥ २४ ॥ ऋभुश्चक्रईड्यंचारुनामविश्वानिदेवोवयुनानिविद्वान् । सस-
स्यचर्मंघृतवत्पदंवेस्तादिदग्निरक्षत्यप्रयुच्छन् ६ आयोनिमग्निर्घृतवन्तमस्थात्पृथुप्र-
गाणमुशन्तमुशानः । दीद्यानःशुचिर्ऋष्वःपावकःपुनःपुनर्मातरानव्यसीकः ७
सद्योजातओषधीभिर्ववक्षेयदीवर्धन्तिप्रस्वोघृतेन । आपइवप्रवताशुम्भमानाउ-
रुष्यदग्निःपित्रोरुपस्थे ८ उदुष्टुतःसमिधायह्वोअद्यौद्वर्ष्मन्दिवोअधिनाभापृथि-
व्याः । मित्रोअग्निरीड्योमातरिश्वादूतोवक्षद्यजथायदेवान् ९ उदस्तम्भीत्समि-
धानाकमृष्वो३ग्निर्भवन्नुत्तमोरोचनानाम् । यदीभृगुभ्यःपरिमातरिश्वागुहासन्तं
हव्यवाहंसमीधे १० इळामग्नेपुरुदंससनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नः
सूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २५ ॥

अथ षड्विंशं सूक्तम् । अथ सप्तमर्चस्य सप्तविंशं सूक्तम् ।

भ'कारय एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रकारवोमननावच्यमानादेवद्रीचींनयतदेवयन्तः । दक्षिणावाड्वाजिनी

प्राच्येतिहविर्भरन्त्यग्नयेघृताची १ आरोदसीअपृणाजायमानउतप्ररिक्थाअधनु

प्रयज्यो । दिवश्चिदग्नेमहिनापृथिव्यावच्यन्तांतेवह्नयःसप्तजिह्वाः २ द्यौश्चत्वा

पृथिवीयज्ञियासोनिहोतारंसादयन्तेदमाय । यदीविशोमानुषीर्देवयन्तीःप्रयस्व-

तीरीळतेशुक्रमर्चिः ३ महान्त्सधस्थेध्रुवआनिषत्तोऽन्तर्द्यावामाहिनेहर्यमाणः ।

आस्क्रेसपत्नीअजरेअमृक्तेसबर्दुघेउरुगायस्यधेनू ४ व्रतातेअग्नेमहतोमहानितव

क्रत्वारोदसीआततन्थ । त्वंदूतोअभवोजायमानस्त्वंनेतावृषभचर्षणीनाम् ५

॥२६॥ऋतस्यवाकेशिनायोग्याभिर्घृतस्नुवारोहिताधुरिधिष्व । अथावहदेवान्देव

विश्वान्त्स्वध्वराकृणुहिजातवेदः ६ दिवश्चिदातेरुचयन्तरोकाउषोविभातीरनुभा
सिपूर्वीः । अपोयदग्नउशधग्वनेषुहोतुर्मन्द्रस्यपनयन्तदेवाः ७ उरौवायेअन्तरि-
क्षेमदन्तिदिवोवायेरोचनेसन्तिदेवाः । ऊमावायेसुहवासोयजत्राआयेमिरेरथ्यो
अग्नेअश्वाः ८ ऐभिरग्नेसरथंयाह्यर्वाङ्नानारथंवाविभवोह्यश्वाः । पत्नीवतस्त्रिंश-
तंत्रींश्चदेवाननुष्वधमावहमादयस्व ९ सहोतायस्यरोदसीचिदुर्वीयज्ञंयज्ञमभि
वृधेगृणीतः । प्राचीअध्वरेवतस्थतुःसुमेकेऋतावरीऋतजातस्यसत्ये १० इळा-
मग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध। स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसाते
सुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २७ ॥ इति शाकलकसंहितायां द्वितीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः
॥ ८ ॥ इति द्वितीयाष्टकःसमाप्तः ॥ २ ॥

मसेऽअन्तियूपस्तुतिः षष्ठ्याद्याभिर्वृहत्तोन्त्यान्त्रिष्टुप्नीवैश्वदेवीवातृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौसखायो नवत्वाहृंतंत्रिष्टुबन्तंत्वामग्न औष्णिहमाग्निहोंतागायत्रींत्विन्द्राग्नीऐन्द्राग्नंमवः सप्तऋषभस्त्वामुनुष्टुभमाहोता विपाजसाकासउत्कीलस्त्वयमग्निःषट्प्रागाथंसामिध्यमानःपञ्चकतोवैश्वामित्रस्तुभवानोऽग्निहोतारंगा- थीहाग्निमुपसमाद्यान्त्येवैश्वदेव्याविमंनउपाद्येअनुष्टुभौविराड्पासतोवृहतीत्रान्त्यायंसऊपान्त्यानुष्टुप्पु- रीष्येभ्योग्निभ्योनिर्मथितोदेवश्रवादेववातश्चभारतौतृतीयासतोवृहत्यग्नेसहस्वगापञ्चमाद्यानुष्टुबंधेदिवो वैराजमुपान्त्याग्नेन्द्रीवैश्वानरंनवऋचोवैश्वानरीयमारुतौजागतौदृचआत्मस्तुतिर्वापूर्वात्मगीतान्त्योपा ध्यायस्तुतिः भवः पञ्चोनागायत्रंत्वृतन्त्यावाद्याग्नेजुपस्वपट्तृतीयाद्युष्णिक्त्रिष्टुब्जगत्योस्तीदंषोळशा- द्याचतुर्थीदशमीद्वादश्योनुष्टुभःषष्ठ्येकादश्युपान्त्येचजगत्यःपञ्चम्यृत्विग्भ्योवा ।

प्र य एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ अम् प्रयआ॒रुःशि॑तिपृ॒ष्ठस्य॑धा॒सेरामा॒तरा॑विविशुःस॒प्तवाणीः॑। प॒रि॒क्षि॒ता पि॒त॒रा॒सं॒च॑रे॒ते॒प्रस॑र्स्राते॒दी॒र्घमायुः॑प्र॒यक्षे॑ १ दि॒व॒क्ष॑सो॒धे॒नवो॒वृष्णो॒अश्वा॑दे॒वीरा- त॑स्थौ॒मधु॑म॒द्वह॑न्तीः । ऋ॒तस्य॑त्वा॒सद॑सिक्षे॒म॒यन्तं॒पर्ये॑कां॒चर॑तिवर्त॒निंगौः॑ २ आ-

सीमरोहत्सुयमाभवन्तीः पतिश्चिकित्वान्रयिविद्रयीणाम् । प्रनीलपृष्ठोअतसस्य
धासेस्ताअवासयत्पुरुधप्रतीकः ३ महित्वाष्ट्मूर्जयन्तीरजुर्यंस्तभूयमानंवहतो
वहन्ति । व्यङ्गेभिर्दिद्युतानःसधस्थएकामिवरोदसीआविवेश ४ जानन्तिवृष्णो
अरुषस्यशेवमुतब्रध्नस्यशासनेरणन्ति । दिवोरुचःसुरुचोरोचमानाइळायेषां
गण्यामाहिनागीः ५ ॥ १ ॥ उतोपितृभ्यांप्रविदानुघोषंमहोमहद्भ्यामनयन्त
शूषम् । उक्षाहयत्रपरियानमक्तोरनुस्वंधामजरितुर्ववक्ष ६ अध्वर्युभिःपञ्चभिः
सप्तविप्राःप्रियंरक्षन्तेनिहितंपदंवेः । प्राञ्चोमदन्त्युक्षणोअजुर्यादेवादेवानामनुहि
व्रतागुः ७ दैव्याहोताराप्रथमान्यृञ्जेसप्तपृक्षासःस्वधयामदन्ति । ऋतंशंसन्त
ऋतमित्तआहुरनुव्रतंव्रतपादीध्यानाः ८ वृषायन्तेमहेअत्यायपूर्वीर्वृष्णेचित्रायं
रश्मयःसुयामाः देवहोतर्मन्द्रतरश्चिकित्वान्महोदेवान्रोदसीएहवक्षि ९ पृक्षप्र-

यजोद्रविणःसुवाचःसुकेतवउषसोरेवदूषुः । उतोचिदग्नेमहिनापृथिव्याःकृतंचिदे
नःसंमहेदशस्य १० इळामग्नेपुरुदंससनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नः
सूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २ ॥

अञ्जन्त्येकादश विश्वामित्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौ । आद्यानां षण्णां यूपः ।
ततः पञ्चानां यूपाः । अष्टम्या विश्वे देवा वा । एकादश्याश्छिन्नयूपस्य मूलभूतः स्थाणुः ।

८ अञ्जन्तित्वामध्वरेदेवयन्तोवनस्पतेमधुनादैव्येन । यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्रविणेह
धत्ताद्यद्वाक्षयोमातुरस्याउपस्थे १ समिद्धस्यश्रयमाणःपुरस्ताद्ब्रह्मवन्वानोअजरं
सुवीरम् । आरेअस्मदमतिंबाधमानउच्छ्रयस्वमहतेसौभगाय २ उच्छ्रयस्ववन-
स्पतेवर्ष्मन्पृथिव्याअधि । सुमितीमीयमानोवर्चोधायज्ञवाहसे ३ युवासुवासाः
परिवीतआगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः । तंधीरासःकवयउन्नयन्तिस्वाध्यो-

३ मनसादेवयन्तः ४ जातोजायतेसुदिनत्वेअह्नांसमर्यआविदथेवर्धमानः । पुन-
न्तिधीराअपसोमनीषादेवयाविप्रउदियर्तिवाचम् ५ ॥ ३ ॥ यान्वोनरोदेवय-
न्तोनिमिम्युर्वनस्पतेस्वधितिर्वाततक्ष । तेदेवासःस्वरवस्तस्थिवांसःप्रजावदस्मे
दिधिषन्तुरत्नम् ६ येवृक्णासोअधिक्षमिनिमितासोयतस्रुचः । तेनोव्यन्तुवार्यं
देवत्राक्षेत्रसाधसः ७ आदित्यारुद्रावसवःसुनीथाद्यावाक्षामापृथिवीअन्तरिक्षम् ।
सजोषसोयज्ञमवन्तुदेवाऊर्ध्वंकृण्वन्त्वध्वरस्यकेतुम् ८ हंसाइवश्रेणिशोयता-
नाःशुक्रावसानाःस्वरवोनआगुः । उन्नीयमानाःकविभिःपुरस्ताद्देवादेवानामपि
यन्तिपाथः ९ शृङ्गाणीवेच्छृङ्गिणांसंददृश्रेचषालवन्तःस्वरवःपृथिव्याम् । वाघ-
द्भिर्वाविहवेश्रोषमाणाअस्माँअवन्तुपृतनाज्येषु १० वनस्पतेशतवल्शोविरोह

सहस्रंवत्शाविवयंरुहेम । यंत्वामयंस्वधितिस्तेजमानःप्रणिनायंमहतेसौभ-
गाय ११ ॥ ४ ॥

सखायो नव विश्वामित्रोऽग्निर्बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१ सखायस्त्वाववृमहेदेवंमर्तासऊतये । अपांनपातंसुभगंसुदीदितिंसुप्रतूर्-
तिमनेहसंम् १ कायमानोवनात्वंयन्मातृरजंगन्नपः । नतत्तेअग्नेप्रमृषेनिवर्तनं
यद्दूरेसन्निहाभवः २ अतितृष्टंववक्षिथाथैवसुमनाअसि । प्रप्रान्येयन्तिपर्यन्य
आसतेयेषांसख्येअसिश्रितः ३ ईयिवांसमतिस्रिधःशश्वतीरतिसश्चतः । अन्वीं-
मविन्दन्निचिरासोअद्रुहोऽप्सुसिंहमिवश्रितम् ४ ससृवांसमिवत्मनाग्निमित्था-
तिरोहितम् । ऐनंनयन्मातरिश्वांपरावतोदेवेभ्योमथितंपरि ५ ॥ ५ ॥ तंत्वा-
मर्ताअगृभ्णतदेवेभ्योहव्यवाहन । विश्वान्यद्यज्ञाँअभिपासिमानुषतवक्रत्वाय-

विष्वय ६ तद्भद्रंतवदंसनापाकायचिच्छदयति । त्वांयदग्नेपशवःसमासतेसमिद्धमपिशर्वरे ७ आजुहोतास्वध्वरंशीरंपावकशोचिषम् । आशुंदूतमजिरंप्रत्नमीड्यंश्रुष्टीदेवंसपर्यत ८ त्रीणिशतात्रीसहस्राण्यग्निंत्रिंशच्चदेवानवचासपर्यन् । औक्षन्घृतैरस्तृणन्बर्हिरस्माआदिद्धोतारंन्यसादयन्त ९ ॥ ६ ॥

त्वामग्ने नव विश्वामित्रोऽग्निरुष्णिक् ।

१० त्वामग्नेमनीषिणःसम्राजंचर्षणीनाम् । देवंमर्तासइन्धतेसमध्वरे १ त्वांयज्ञेष्वृत्विजमग्नेहोतारमीळते । गोपाऋतस्यदीदिहिस्वेदमे २ सघायस्तेददाशतिसमिधाजातवेदसे । सोअग्नेधत्तेसुवीर्यंसपुष्यति ३ सकेतुरध्वराणामग्निर्देवेभिरागमत् । अञ्जानःसप्तहोतृभिर्हविष्मते ४ प्रहोत्रेपूर्व्यंवचोऽग्नयेभरताबृहत् । विपांज्योतींषिबिभ्रतेनवेधसे ५ ॥ ७ ॥ अग्निंवर्धन्तुनोगिरोयतोजायत

उक्थ्यः । महेवाजायद्रविणायदर्शतः ६ अग्नेयजिष्ठोअध्वरेदेवान्देवयतेयज । होतामन्द्रोविराजस्यतिस्रिधः ७ सनःपावकदीदिहिद्युमदस्मेसुवीर्यम् । भवा स्तोतृभ्योअन्तमः स्वस्तये ८ तंत्वाविप्राविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । हव्यवाहममर्त्यंसहोवृधम् ९ ॥ ८ ॥

अग्निर्होता नव विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री ।

११ अग्निर्होतापुरोहितोऽध्वरस्यविचर्षणिः । सवेदयज्ञमानुषक् १ सहव्यवाळमर्त्यउशिग्दूतश्चनोहितः । अग्निर्धियासमृण्वति २ अग्निर्धियासचेतति केतुर्यज्ञस्यपूर्व्यः । अर्थंह्यस्यतरणि ३ अग्निंसूनुंसनश्रुतंसहसोजातवेदसम् । वह्निंदेवाअकृण्वत ४ अदाभ्यःपुरएताविशामग्निर्मानुषीणाम् । तूर्णीरथःसदानवः ५ ॥ ९ ॥ साह्वान्विश्वाअभियुजःक्रतुर्देवानाममृक्तः । अग्निस्तुविश्रव-

स्तमः ६ अभिप्रयांसिवाहंसादाश्वाँअंश्नोतिमर्त्यः । क्षयंपावकशोचिषः ७ परि-
विश्वानिसुधितानेरश्यामुमन्मंभिः । विप्रासोजातवेदसः ८ अग्नेविश्वानिवार्या
वाजेंपुसनिषामहे । त्वेदेवासएरिरे ९ ॥ १० ॥

इन्द्राग्नी नव विश्वामित्र इन्द्राग्नी गायत्री ।

१२ इन्द्राग्नीआगतंसुतंगीर्भिर्नभोवरेण्यम् । अस्यपातंधियेषिता १ इन्द्राग्नी
जरितुःसचायज्ञोजिगातिचेतनः । अयापातमिमंसुतम् २ इन्द्रमग्निंकविच्छदा
यज्ञस्यजूत्यावृणे । तासोमस्येहतृम्पताम् ३ तोशावृत्रहणाहुवेसजित्वानापरा-
जिता । इन्द्राग्नीवाजसातमा ४ प्रवामर्चन्त्युक्थिनोनीथाविदोजरितारः ।
इन्द्राग्नीइषआवृणे ५ ॥ ११ ॥ इन्द्राग्नीनवतिंपुरोदासपत्नीरधूनुतम् । साकमे-
केनकर्मणा ६ इन्द्राग्नीअपसस्पर्युपप्रयन्तिधीतयः । ऋतस्यपथ्याअनु ७ इ-

न्द्राग्नीतविषाणिवांसधस्थानिप्रयाँसिच । युवोरप्तूर्यँहितम् ८ इन्द्राग्नीरोचना दिवःपरिवाजेषुभूषथः । तद्वांचेतिप्रवीर्यँम् ९ ॥ १२ ॥ इति शाकल्यसंहितायां तृतीये मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वः सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निरनुष्टुप् ।

१३ प्रवोदेवायाग्नयेबर्हिष्ठमर्चास्मै । गमद्देवेभिरासनोयजिष्ठोबर्हिरासदत् १ ऋतावायस्यरोदसीदक्षंसचन्तऊतयः । हविष्मन्तस्तमीळतेतंसनिष्यन्तोऽवसे २ सयन्ताविप्रएषांसयज्ञानामथाहिषः । अग्निंतंवोदुवस्यतदातायोवनितामघम् ३ सनःशर्माणिवीतयेऽग्निर्यच्छतुशंतमा । यतोनःप्रुष्णवद्वसुदिविक्षितिभ्योअप्स्वा ४ दीदिवांसमपूर्व्यंवस्वीभिरस्यधीतिभिः । ऋक्वाणोअग्निमिन्धतेहोतारंविश्पतिंविशाम् ५ उतनोब्रह्मन्नविषउक्थेषुदेवहूतमः । शंनःशोचामरुद्वृधोऽ-

ग्नेसहस्रसातमः ६ नूनोंरास्वसहस्रवत्तोकवत्पुष्टिमद्वसु । द्युमदग्नेसुवीर्यंवर्षिष्ठ-
मनुपक्षितम् ७ ॥ १३ ॥

आ होता सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४ आहोतामन्द्रोविदथान्यस्थात्सत्योयज्वाकवितमःसवेधाः । विद्युद्रथः
सहसस्पुत्रोअग्निःशोचिष्केशःपृथिव्यांपाजोअश्रेत् १ अयामितेनमउक्तिंजुष-
स्वऋतावस्तुभ्यंचेततेसहस्वः । विद्वाँआवक्षिविदुषोनिषत्सिमध्यआबर्हिरूतयेय-
जत्र २ द्रवतांतउषसावाजयन्तीअग्नेवातस्यपथ्याभिरच्छ । यत्सीमञ्जन्तिपूर्व्यं
हविर्भिरावन्धुरेवतस्थतुर्दुरोणे ३ मित्रश्चतुभ्यंवरुणःसहस्वोऽग्नेविश्वेमरुतःसुम्नमर्-
चन् । यच्छोचिषासहसस्पुत्रतिष्ठाअभिक्षितीःप्रथयन्त्सूर्योनॄन् ४ वयंतेअद्यर-
रिमाहिकाममुत्तानहस्तानमसोपसद्य । यजिष्ठेनमनसायक्षिदेवानस्रेधतामन्म-

नाविप्रोअग्ने ५ त्वद्धिपुत्रसहसोविपूर्वीर्देवस्ययन्त्यूतयोविवाजाः । त्वंदेहिसहस्रिणंरयिंनोऽद्रोघेणवचसासत्यमग्ने ६ तुभ्यंदक्षकविक्रतोयानीमादेवमर्तासो अध्वरेअकर्म । त्वंविश्वस्यसुरथस्यबोधिसर्वंतदग्नेअमृतस्वदेह ७ ॥ १४ ॥

त्रिपाजसा सप्त कान्योत्कीलोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ त्रिपाजस्यापृथुनाशोशुचानोबाधस्वद्विषोरक्षसोअमीवाः । सुशर्मणोबृहतःशर्मणिस्यामग्नेरहंसुहवस्यप्रणीतौ १ त्वंनोअस्याउषसोव्युष्टौत्वंसूरउदितेबोधिगोपाः । जन्मेवनित्यंतनयंजुषस्वस्तोमंमेअग्नेतन्वासुजात २ त्वंनृचक्षावृषभानुपूर्वीःकृष्णास्वग्नेअरुषोविभाहि । वसोनेषिचपर्षिचात्यंहःकृधीनोरायउशिजोयविष्ठ ३ अषाळ्होअग्नेवृषभोदिदीहिपुरोविश्वाःसौभगासंजिगीवान् । यज्ञस्यनेताप्रथमस्यपायोर्जातवेदोबृहतःसुप्रणीते ४ अच्छिद्राशर्मजरितःपुरूणिदेवाँ

अच्छादीयांनःसुमेधाः । रथोनसस्निरभिवक्षिवाजमग्नेत्वंरोदसीनःसुमेके ५
थपींपयवृषभाजिन्वुवाजानग्नेत्वंरोदसीनःसुदोघे । देवेभिर्देवसुरुचारुचानोमानो
मर्तस्यदुर्मतिःपरिष्ठात् ६ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध ।
स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ७ ॥ १५ ॥

अयमग्निः पञ्चात्योत्कीलोऽग्निः । आद्या तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१६ अयमग्निःसुवीर्यस्येशेमहःसौभगस्य । रायईशेस्वपत्यस्यगोमतईशेवृत्रहथानाम् १ इमंनरोमरुतःसश्चतावृधंयस्मिन्रायःशेवृधासः । अभियेसन्तिपृतनासुदूढ्योविश्वाहाशत्रुमादभुः २ सत्वंनोरायःशिशीहिमीढ्वोअग्नेसुवीर्यस्य । तुविद्युम्नवर्षिष्ठस्यप्रजावतोऽनमीवस्यशुष्मिणः ३ चक्रिर्योविश्वाभुवनाभिसासहिश्चक्रिर्देवेष्वादुवः । आदेवेषुयततआसुवीर्यआशंसउतनृणाम् ४ मानो

अग्नेऽमंतयेमावीरंतायैरीरधः । मागोतायैसहसस्पुत्रमानिदेऽपद्वेषांस्याकृधि ५ शग्धिवाजंस्यसुभगप्रजावतोऽग्नेबृहतोअंध्वरे । संरायाभूयंसासृजमयोभुना तुविंद्युम्नयशंस्वता ६ ॥ १६ ॥

समिध्यमानः पञ्च कतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१७ समिध्यमानःप्रथमानुधर्मासमक्तुभिंरज्यतेविश्ववांरः । शोचिष्केशो घृतनिर्णिक्पावकःसुयज्ञोअग्निर्यजथायदेवान् १ यथायंजोहोत्रमंग्नेपृथिव्यायथा दिवोजातवेदश्चिकित्वान् । एवानेनंहविषायक्षिदेवान्मनुष्वद्यज्ञंप्रतिरेममद्य २ त्रीण्यायूंषितवंजातवेदस्तिस्रआजानीरुषसंस्तेअग्ने । ताभिर्देवानामवोयक्षि विद्वानथाभवयजंमानायशंयोः ३ अग्निंसुदीतिंसुदृशंगृणन्तोनमस्यामस्त्वेडयं जातवेदः । त्वांदूतमरतिंहव्यवाहंदेवाअकृण्वन्नमृतस्यनाभिम् ४ यस्त्वद्धोता

पूर्वौअग्नेयजीयान्हिताचसत्तास्वधयाचशंभुः । तस्यानुधर्मप्रयंजाचिकित्वोऽथा नोधाअध्वरंदेववीतौ ५ ॥ १७ ॥

भवानः पञ्चकतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१८ भवानोअग्नेसुमनाउपेतौसखेवसख्येपितरेवसाधुः । पुरुद्रुहोहिक्षितयोजनानांप्रतिप्रतीचीर्दहतादरातीः १ तपोष्वग्नेअन्तराँअमित्रान्तपाशंसमररुषःपरस्य । तपोवसोचिकितानोअचित्तान्वितेतिष्ठन्तामजराअयासः २ इध्मेनाग्नइच्छमानोघृतेनजुहोमिहव्यंतरसेबलाय । यावदीशेब्रह्मणावन्दमानइमांधियंशतसेयायदेवीम् ३ उच्छोचिषासहसस्पुत्रस्तुतोबृहद्वयःशशमानेषुधेहि । रेवदग्नेविश्वामित्रेषुशंयोर्मर्मृज्मातेतन्वं१भूरिकृत्वः ४कृधिरत्नंसुसनितर्धनानांसघेदग्नेभवसियत्समिद्धः।स्तोतुर्दुरोणेसुभगस्यरेवत्सृप्राकरस्नादधिषेवपूंषि ५॥१८॥

अग्निं होतारं पञ्च गाथ्यागिनास्त्रिष्टुप् ।

१९ अ॒ग्निंहोता॑रं॒प्रवृ॑णे॒मि॒येधे॒गृत्सं॑क॒विं॑वि॑श्व॒विद॒ममू॑रम् । सनो॑यक्षद्दे॒वता॑ता॒ यजी॑या॒न्रा॒येवा॒जा॑यव॒नते॒मघा॒नि॑ १ प्रते॑अग्ने॒ह॒विष्म॑ती॒मि॒य॒र्म्य॑च्छासुद्यु॒म्नां॒राति॑नी॑घृ॒ताची॑म् । प्र॒द॒क्षि॒णि॒द्दे॒वता॑ति॒मु॒रा॒णःसं॒रा॒तिभि॒र्वसु॑भि॒र्य॒ज्ञम॑श्रेत् २ सतेजी॑यसा॒मन॑सा॒त्वोत॑उ॒ताशि॑क्षस्वप॒त्यस्य॑शि॒क्षोः । अग्ने॑रा॒योनृत॑मस्य॒प्रभू॑तौभू॒याम॑ते सुष्टु॒तय॑श्च॒वस्वः॑ ३ भूरी॑णि॒हि॒त्वेदा॑धि॒रेअनी॒काग्ने॑दे॒वस्य॒यज्य॑वो॒जना॑सः । सआ व॑ह॒दे॒वता॑तिंयविष्ठ॒शर्धो॒॑यद॒द्यादि॒व्यंय॑जासि ४ यत्वा॒होता॑रम॒न॒जन्मि॒येधे॑निषा॒दय॑न्तो॒य॒जथा॑य॒देवाः॑ । सत्वंनो॑अग्नेऽवि॒ते॒ह॒वो॒ध्यधि॒श्रवां॑सिधे॒हि॒नस्त॒नूषु॑ ५॥१९॥

अग्निमुषसं पञ्च गाथ्याग्नास्त्रिष्टुप् । आद्यापञ्चम्योर्विश्वेदेवाः ।

२० अ॒ग्निमु॒षस॑म॒श्विना॑द॒धि॒क्रां॒व्यु॑ष्टिषुहवते॒वह्नि॑रु॒क्थैः । सु॒ज्योति॑षोनः

शृण्वन्तुदेवाः सजोषसोअध्वरंवावशानाः १ अग्नेत्रीतेवाजिनात्रीषधस्थां तिस्रस्तेजिह्वाऋतजातपूर्वीः । तिस्रउतेतन्वोदेववातास्ताभिर्नःपाहिगिरोअप्रयुच्छन् २ अग्नेभूरीणितवजातवेदोदेवस्वधावोऽमृतस्यनाम । याश्चमायामायिनांविश्वमिन्वत्वेपूर्वीःसंदधुःपृष्टबन्धो ३ अग्निर्नेताभगइवक्षितीनांदैवीनांदेवऋतुपाऋतावा । सवृत्रहासनयोविश्ववेदाःपर्षद्विश्वातिदुरितागृणन्तम् ४ दधिक्रामग्निमुषसंचदेवींबृहस्पतिंसवितारंचदेवं । अश्विनामित्रावरुणाभगंचवसून्रुद्राँआदित्याँइहहुवे ५ ॥ २० ॥

इमं नः पञ्च गाथ्यग्निः । अन्त्या त्रिराडूपा सतोबृहती । उपाद्ये अनुष्टुभौ । शिष्टे त्रिष्टुभौ ।

२१ इमंनोयज्ञममृतेषुधेहीमाहव्याजातवेदोजुषस्व । स्तोकानामग्नेमेदसोघृतस्यहोतःप्राशानप्रथमोनिषद्य १ घृतवन्तःपावकतेस्तोकाःश्चोतन्तिमेदसः ।

स्वधर्मन्देववीतयेश्रेष्ठंनोधेहिवार्यम् २ तुभ्यंस्तोकाघृतश्चुतोऽग्नेविप्रायसन्त्य । ऋषिःश्रेष्ठःसमिध्यसेयज्ञस्यप्राविताभव ३ तुभ्यंश्चोतन्त्यध्रिगोशचीवःस्तोकासोअग्नेमेदसोघृतस्य । कविशस्तोबृहताभानुनागाहव्याजुषस्वमेधिर ४ ओजिष्ठंतेमध्यतोमेदउद्भृतंप्रतेवयंददामहे । श्चोतन्तितेवसोस्तोकाअधित्वचिप्रतितान्देवशोविहि ५ ॥ २१ ॥

अयं स पञ्च गाथी पुरीष्या अग्नयस्त्रिष्टुप् । चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

२२ अयंसोअग्निर्यस्मिन्त्सोममिन्द्रःसुतंदधेजठरेवावशानः । सहस्रिणंवाजमत्यंनसप्तिंससवान्त्सन्त्स्तूयसेजातवेदः १ अग्नेयत्तेदिविवर्चःपृथिव्यांयदोषधीष्वप्स्वायजत्र । येनान्तरिक्षमुर्वाततन्थत्वेषःसभानुरर्णवोनृचक्षाः २ अग्नेदिवोअर्णमच्छाजिगास्यच्छादेवाँऊचिषेधिष्ण्याये । यारोचनेपरस्तात्सूर्यस्ययाश्चा-

वस्तांदुपतिष्ठन्तुआपः ३ पुरीष्यासोअग्नयःप्रावणेभिःसजोषसः । जुषन्तांयज्ञ-मद्रुहोऽनमीवाइषोमहीः ४ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ५ ॥ २२ ॥

निर्मथितः पञ्च देवश्रवा देववातश्च भारतावग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीया सतोबृहती ।

२३ निर्मथितःसुधितआसधस्थेयुवाकविरध्वरस्यप्रणेता । जूर्यत्स्वग्निरजरोवनेष्वत्रादधेअमृतंजातवेदाः १ अमन्थिष्टांभारतारेवदग्निंदेवश्रवादेववातःसुदक्षम् । अग्नेविपश्यबृहताभिरायेषांनोनेताभवतादनुद्यून् २ दशक्षिपःपूर्व्यंसीमजीजनन्त्सुजातंमातृषुप्रियम् । अग्निंस्तुहिदैववातंदेवश्रवोयोजनानामसद्वशी ३ नित्वादधेवरआपृथिव्याइळायास्पदेसुदिनत्वेअह्नाम् । दृषद्वत्यांमानुषआपयायां

तरिश्वानमुक्थ्यम् । बृहस्पतिंमनुषोदेवतातयेविप्रंश्रोतारमतिथिंरघुष्यदम् २ अ-श्वोनक्रन्दन्जनिभिःसमिध्यतेवैश्वानरःकुशिकेभिर्युगेयुगे । सनोअग्निःसुवीर्यंस्व-श्व्यंदधातुरत्नममृतेषुजागृविः ३ प्रयन्तुवाजास्तविषीभिरग्नयःशुभेसंमिश्लाःपृष-तीरयुक्षत । बृहदुक्षोमरुतोविश्ववेदसःप्रवेपयन्तिपर्वताँअदाभ्याः ४ अग्निश्रियो मरुतोविश्वकृष्टयआत्वेषमुग्रमवईमहेवयम् । तेस्वानिनोरुद्रियावर्षनिर्णिजःसिं-हानहेषक्रतवःसुदानवः ५ ॥ २६ ॥ व्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिरग्नेर्भामंमरु-तामोजईमहे । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसोगन्तारोयज्ञंविदथेषुधीराः ६ अग्निरं-स्मिजन्मनाजातवेदाघृतंमेचक्षुरमृतंमआसन् । अर्कस्त्रिधातूरजसोविमानोऽजं-स्रोघर्मोहविरस्मिनाम ७ त्रिभिःपवित्रैरपुपोध्य १ कंहृदामतिंज्योतिरनुप्रजा-नन् । वर्षिष्ठंरत्नमकृतस्वधाभिरादिद्द्यावापृथिवीपर्यपश्यत् ८ शतधारमुत्सम

क्षीयमाणंविपश्चितंपितरंवक्त्वानाम् । मेळिंमदन्तंपित्रोरुपस्थेतंरोदसीपिपृतंसत्यवाचम् १ ॥ २७ ॥

प्र वः पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । आद्याया ऋतवो वा ।

२७ प्रवोवाजाअभिद्यवोहविष्मन्तोघृताच्या । देवाञ्जिगातिसुम्नयुः १ ईळे अग्निंविपश्चितंगिरायज्ञस्यसाधनम् । श्रुष्टीवानंधितावानम् २ अग्नेशकेमतेवयंयमंदेवस्यवाजिनः । अतिद्वेषांसितरेम ३ समिध्यमानोअध्वरे ऽग्निःपावकईड्यः । शोचिष्केशस्तमीमहे ४ पृथुपाजाअमर्त्योघृतनिर्णिक्स्वाहुतः । अग्निर्यज्ञस्यहव्यवाट् ५ ॥ २८ ॥ तंसबाधोयतस्रुचइत्थाधियायज्ञवन्तः । आचक्रुरग्निमूतये ६ होतादेवोअमर्त्यःपुरस्तादेतिमायया । विदथानिप्रचोदयन् ७ वाजीवाजेषु धीयतेऽध्वरेषुप्रणीयते । विप्रोयज्ञस्यसाधनः ८ धियाचक्रेवरेण्योभूतानांगर्भमा

दधे । दक्षस्यपितरंतना १ नित्वांदधेवरेण्यंदक्षस्येळासहस्कृत । अग्नेसुदीतिमु-
शिजम् १० ॥ २१ ॥ अग्निंयन्तुरमप्तुरमृतस्ययोगेवनुषः । विप्रावाजैःसमि-
न्धते ११ ऊर्जोनपातमध्वरेदीदिवांसमुपद्यवि । अग्निमीळेकविक्रतुम् १२ ईळे-
न्योनमस्यस्तिरस्तमांसिदर्शतः । समग्निरिध्यतेवृषा १३ वृषोअग्निःसमिध्यते-
ऽश्वोनदेववाहनः । तंहविष्मन्तईळते १४ वृषणंत्वावयंवृषन्वृषणःसमिधीमहि ।
अग्नेदीद्यतंबृहत् १५ ॥ ३० ॥

अग्ने जुषस्व षड्विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । तृतीयोष्णिक् । चतुर्थी त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

२८ अग्नेजुषस्वनोहविःपुरोळाशंजातवेदः । प्रातःसावेधियावसो १ पुरोळा
अग्नेपचतस्तुभ्यंवाघापरिष्कृतः । तंजुषस्वयविष्ठ्य २ अग्नेवीहिपुरोळाशमाहु-
तंतिरोअह्न्यम् । सहसःसूनुरस्यध्वरेहितः ३ माध्यंदिनेसवनेजातवेदःपुरोळाश-

मिहकंवेजुषस्व । अग्नेयह्नस्युतवंभागधेयंनप्रमिंनन्तिविदथेंषुधीरा: ४ अग्नेंतृतीयेसवनेहिकानिंषःपुरोळाशंसहसःसूनवाहुतम् । अथांदेवेष्वध्वरंविपन्ययाधारंवन्तममृतेंषुजागृविम् ५ अग्नेंवृधानआहुतिंपुरोळाशंजातवेदः । जुषस्वंतिरोअंह्रयम् ६ ॥ ३१ ॥

अस्तीदं षोडश विश्वामित्रोऽग्निः । पञ्चम्या ऋत्विजो वा । आद्याचतुर्थीदशमीद्वादश्योऽनुष्टुभः । षष्ठ्येकादश्युपान्त्ये च जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२१ अस्तीदमधिमन्थनमस्तिप्रजननंकृतम् । एतांविश्पत्नीमाभराग्निमंन्थामपूर्वथा १ अरण्योर्निहितोजातवेदागर्भइवसुधितोगर्भिणीषु । दिवेदिवईड्यो जागृवद्भिर्हविष्मद्भिर्मनुष्येभिरग्निः २ उत्तानायामवभराचिकित्वान्त्सद्यःप्रवीतावृषणंजजान । अरुषस्तूपोरुशदस्यपाजइळायास्पुत्रोवयुनेऽजनिष्ट ३ इळा-

यास्त्वापदेवयंनाभापृथिव्याअधि। जातवेदोनिधीमह्यग्नेहव्यायवोळ्हवे ४ मन्थतानरःकविमद्वयन्तंप्रचेतसममृतंसुप्रतीकम् । यज्ञस्यकेतुंप्रथमंपुरस्तादग्निंनरोजनयतासुशेवम् ५ ॥ ३२ ॥ यदीमन्थन्तिबाहुभिर्विरोचतेऽश्वोनवाज्यरुषोवनेष्वा । चित्रोनयामन्नश्विनोरनिवृतःपरिवृणक्त्यश्मनस्तृणादहन् ६ जातोअग्नीरोचतेचेकितानोवाजीविप्रःकविशस्तःसुदानुः । यंदेवासईड्यंविश्वविदंहव्यवाहमदधुरध्वरेषु ७ सीदहोतःस्वउलोकेचिकित्वान्सादयायज्ञंसुकृतस्ययोनौ । देवावीर्देवान्हविषायजास्यग्नेबृहद्यजमानेवयोधाः ८ कृणोतधूमंवृषणंसखायोऽस्रेधन्तइतनवाजमच्छ । अयमग्निःपृतनाषाट्सुवीरोयेनदेवासोअसहन्तदस्यून् १ अयंतेयोनिर्ऋत्वियोयतोजातोअरोचथाः।तंजानन्नग्नआसीदाथानोवर्धयागिरः १० ॥३३॥ तनूनपादुच्यतेगर्भआसुरोनराशंसोभवतियद्विजायते । मात-

रिश्वायदमिमीतमातरिश्वातंस्यसर्गोअभवत्सरीमणि ११ सुनिर्मथानिर्मथितः
सुनिधानिहितःकविः । अग्नेस्वध्वराकृणुदेवान्देवयतेयंज १२ अजीजनन्नमृतं
मर्त्यासोऽस्रेमाणंतरणिंवीळुजम्भम् । दशस्वसारोअग्रुवःसमीचीःपुमांसंजा-
तमभिसंरभन्ते १३ प्रसप्तहोतासनकादरोचतमातुरुपस्थेयदशोचदूधनि । न
निमिषतिसुरणोदिवेदिवेयदसुरस्यजठरादजायत १४ अमित्रायुधोमरुतामिव
प्रयाःप्रथमजाब्रह्मणोविश्वमिद्विदुः । द्युम्नवद्ब्रह्मकुशिकासएरिरएकेएकोदमेअ-
ग्निंसमीधिरे १५ यदद्यत्वाप्रयतियज्ञेअस्मिन्होतश्चिकित्वोऽवृणीमहीह । ध्रुव-
मयाध्रुवमुताशमिष्ठाःप्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् १६ ॥ ३४ ॥ इति शाकल-
र्क्संहितायां तृतीयाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥१॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले
द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

इच्छन्तिश्याधिकैन्द्रंशासत्कुशिकोविश्वामित्रएववाश्रुतेरिन्द्रसोमंश्रुनाभपर्वतानांसप्तोनासंवादोनदी-भिर्विश्वामित्रस्योत्तितीर्षोस्तत्रनदीवाक्यंचतुर्थीषष्ठ्यष्टमीदशम्यःपष्ठीसप्तम्योस्त्विन्द्रस्तुतिरन्त्यानुष्टु-विन्द्रःपूर्भिदेकादशातिष्ठाहरीइमापूपान्सांयोरोऽपश्यत्तानिर्देहेच्छस्यमानेतिश्रूयतेवात्रेहसायगाय-प्रमन्त्यानुष्टुभितष्टेवदशमजापातिःसवैश्वामित्रोवाच्योवाद्वौवातौनवैकोपीन्द्रंमतिर्नेत्र ।

इच्छन्ति द्वाविंशतिर्विश्वामित्र इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

३० ॐम् इच्छन्तित्वासोम्यासःसखायःसुन्वन्तिसोमंदधतिप्रयांसि । तितिक्षन्तेअभिशस्तिंजनानामिन्द्रत्वदाकश्चनहिप्रकेतः १ नतेदूरेपरमाचिद्रजांस्यातुभयाहिहरिवोहरिभ्याम् । स्थिरायवृष्णेसवनाकृतेमायुक्ताग्रावाणःसमिधानेअग्नौ २ इन्द्रःसुशिप्रोमघवातरुत्रोमहाव्रातस्तुविकूर्मिर्ऋघावान् । यदुग्रोधावाधितोमर्त्येषुक्व१त्यातेवृषभवीर्याणि ३ त्वंहिष्मांच्यावयन्नच्युतान्येकोवृत्राचरसि

जिघ्नमानः।तवद्यावापृथिवीपर्वतासोऽनुव्रतायनिर्मितेवतस्थुः ४ उताभयेपुरुहूत
श्रवोभिरेकोदृह्ळमवदोवृत्रहासन् । इमेचिदिन्द्ररोदसीअपारेयत्संगृभ्णामघव-
न्काशिरित्ते ५ ॥ १ ॥ प्रसूतइन्द्रप्रवताहरिभ्यांप्रतेवज्रःप्रमृणन्नेतुशत्रून् । जहि-
प्रतीचोअनूचःपराचोविश्वंसत्यंकृणुहिविष्टमस्तु ६ यस्मैधायुरदधामर्त्यायाभक्तं-
चिद्भजतेगेह्यं१सः । भद्रातइन्द्रसुमतिर्घृताचीसहस्रदानापुरुहूतरातिः ७ सहदानुं
पुरुहूतक्षियन्तमहस्तमिन्द्रसंपिणक्कुणारुम् । अभिवृत्रंवर्धमानंपियारुमपाद-
मिन्द्रतवसाजघन्थ ८ निसामनामिषिरामिन्द्रभूमिंमहीमपारांसदनेससत्थ ।
अस्तभ्नाद्द्यांवृषभोअन्तरिक्षमर्षन्त्वापस्त्वयेहप्रसूताः ९ अलातृणोवलइन्द्रव्रजो
गोःपुराहन्तोर्भयमानोव्यार । सुगान्पथोअकृणोन्निरजेगाःप्रावन्वाणीःपुरुहूतं
धमन्तीः १० ॥ २ ॥ एकोद्वेवसुमतीसमीचीइन्द्रआपप्रौपृथिवीमुतद्याम् ।

उतान्तरिक्षादभिनःसमीकइषोरथीःसयुजःशूरवाजान् ११ दिशःसूर्योनमिना-
तिप्रदिष्टादिवेदिवेहर्यश्वप्रसूताः । संयदानळध्वनआदिदश्वैर्विमोचनंकृणुतेत-
त्वस्य १२ दिदृक्षन्तउषसोयामन्नक्तोर्विवस्वत्यामहिचित्रमनीकम् । विश्वेजान-
न्तिमहिनायदागादिन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणि १३ महिज्योतिर्निहितंवक्षणास्वा-
मापक्वंचरतिबिभ्रतीगौः । विश्वंस्वाद्मसंभृतमुस्रियायांयत्सीमिन्द्रोअदधाद्भोज-
नाय १४ इन्द्रदृह्ययामकोशाअभूवन्यज्ञायशिक्षगृणतेसखिभ्यः । दुर्मायवोदुरेवा
मर्त्यासोनिषङ्गिणोरिपवोहन्त्वासः १५ ॥ ३ ॥ संघोषःशृण्वेऽवमैरमित्रैर्जही
न्येष्वशनिंतपिष्ठाम् । वृश्चेमधस्ताद्विरुजासहस्वजहिरक्षोमघवन्रन्धयस्व १६
उद्वृहरक्षःसहमूलमिन्द्रवृश्चामध्यंप्रत्यग्रंशृणीहि । आकीवतःसललूकंचकर्थ
ब्रह्मद्विषेतपुषिंहेतिमस्य १७ स्वस्तयेवाजिभिश्चप्रणेतःसंयन्महीरिषआसत्सि

पूर्वीः । रायोवन्तारोंबृहतःस्यांमास्मेअंस्तुभगंइन्द्रप्रजावान् १८ आनोभरभग-
मिन्द्रद्युमन्तंनितेदेष्णस्यधीमहिप्ररेके । ऊर्वइवपप्रथेकामोअस्मेतमापृणवसु-
पतेवसूनाम् १९ इमंकाममन्दयागोभिरश्वैश्चन्द्रवताराधंसापप्रथंश्च । स्वर्यवो
मतिभिस्तुभ्यंविप्राइन्द्रायवाहःकुशिकासोअक्रन् २० आनोगोत्रादर्दृहिगोपते-
गाःसमस्मभ्यंसनयोयन्तुवाजाः । दिवक्षांअसिवृषभसत्यशुष्मोऽस्मभ्यंसुमघ-
वन्बोधिगोदाः २१ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व-
न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् २२ ॥ ४ ॥

शासद्वाविंशतिर्विश्वामित्रः कुशिको वा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३१ शासद्वह्निर्दुहितुर्नप्त्यंगाद्विद्वाँऋतस्यदीधितिंसपर्यन् । पितायत्रदुहितुःसेक-
मृञ्जन्त्संशग्म्येनमनसादधन्वे १ नजामयेतान्वोरिक्थमारैक्चकारगर्भंसनितु-

निधानम् । यदीमातरोजनयन्तवह्निमन्यःकर्तासुकृतोरन्यऋन्धन् २ अग्निर्जज्ञे
जुह्वा३रेजमानोमहस्पुत्राँअरुषस्यप्रयक्षे । महान्गर्भोमह्याजातमेषांमहीप्रवृद्-
धर्यश्वस्ययज्ञैः ३ अभिजैत्रीरसचन्तस्पृधानंमहिज्योतिस्तमसोनिरजानन् । तं
जानतीःप्रत्युदायन्नुषासःपतिर्गवामभवदेकइन्द्रः ४ वीळौसतीरभिधीरामतृन्द-
न्प्राचाहिन्वन्मनसासप्तविप्राः । विश्वामविन्दन्पथ्यामृतस्यप्रजानन्नित्तानमसा
विवेश ५ ॥ ५ ॥ विदद्यदीसरमारुग्णमद्रेर्महिपाथःपूर्व्यंसध्र्यक्कः । अग्रं
नयत्सुपद्यक्षराणामच्छारवंप्रथमाजानतीगात् ६ अगच्छदुविप्रतमःसखीयन्नसू-
दयत्सुकृतेगर्भमद्रिः । ससानमर्योयुवभिर्मखस्यन्नथाभवदङ्गिराःसद्योअर्चन् ७
सतःसतःप्रतिमानंपुरोभूर्विश्वावेदजनिमाहन्तिशुष्णम् । प्रणोदिवःपदवी-
र्गव्युरर्चन्त्सखासखीँरमुञ्चन्निरवद्यात् ८ निगव्यतामनसासेदुरकैःकृण्वानासो

अमृतत्वायगातुम् । इदंचिन्नुसदनंभूर्यैषांयेनमासाँअसिंषासन्नृतेन १ संपश्यमाना अमदन्नभिस्वंपयःप्रत्नस्यरेतसोदुघानाः । विरोदसीअतपद्घोषएषांजातेनिष्ठामदधुर्गोषुवीरान् १० ॥ ६ ॥ सजातेभिर्वृत्रहासेदुहव्यैरुदुस्त्रियाअसृजदिन्द्रो अर्कैः । उरूच्यस्मैघृतवद्भरन्तीमधुस्वाद्मदुदुहेजेन्यागौः ११ पित्रेचिच्चक्रुःसदनंसमस्मैमहित्विषीमत्सुकृतोविहिख्यन् । विष्कभ्नन्तःस्कम्भनेनाजनित्रीआसीनाऊर्ध्वंरभसंविमिन्वन् १२ महीयदिंधिषणाशिश्रथेधात्सद्योवृधंविभ्वं१रोदस्योः । गिरोयस्मिन्ननवद्याःसमीचीर्विश्वाइन्द्रायतविषीरनुत्ताः १३ मह्यातेसख्यंवश्मिशक्तीरावृत्रघ्नेनियुतोयन्तिपूर्वीः । महिस्तोत्रमवआगन्मसूरेरस्माकंसु मघवन्बोधिगोपाः १४ महिक्षेत्रंपुरुश्चन्द्रंविविद्वानादित्सखिभ्यश्चरथंसमैरत् । इन्द्रोनृभिरजनद्दीद्यानःसाकंसूर्यमुषसंगातुमग्निम् १५॥७॥ अपश्चिदेषविभ्वो३

दमूनाःप्रसधीचीरसृजद्विश्वश्चंन्द्राः। मध्वःपुनानाःकविभिःपवित्रैर्द्युभिर्हिन्वन्त्य-
क्तुभिर्धनुत्रीः १६ अनुकृष्णेवसुधितीजिहातेउभेसूर्यस्यमंहनायजंत्रे । परियत्ते
महिमानंवृजध्यैसखायइन्द्रकाम्याऋजिप्याः १७ पतिर्भववृत्रहन्त्सूनृतानांगिरां
विश्वायुर्वृषभोवयोधाः । आनोगहिसख्येभिःशिवेभिर्महान्महीभिरूतिभिःसर-
ण्यन् १८ तमङ्गिरस्वन्नमसासपर्यन्नव्यंकृणोमिसन्यसेपुराजाम् । द्रुहोवियाहि
बहुलाअदेवीःस्वश्चनोमघवन्त्सातयेधाः १९ मिहःपावकाःप्रतताअभूवन्त्स्वस्ति
नःपिपृहिपारमासाम्।इन्द्रत्वंरथिरःपाहिनोरिषोमक्षूमक्षूकृणुहिगोजितोनः २०
अदेदिष्टवृत्रहागोपतिर्गाअन्तःकृष्णाँअरुषैर्धामभिर्गात्।प्रसूनृतादिशमानऋतेन
दुरश्चविश्वाअवृणोदपस्वाः २१ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाज-
सातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसञ्जितंधनानाम् २२ ॥ ८ ॥

इन्द्र सोमं सप्तदश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्रसोमंसोमपतेपिबेमंमाध्यंदिनंसवनंचारुयत्ते । प्रप्रुथ्याशिप्रेमघव-
न्नृजीषिन्विमुच्याहरीइहमादयस्व १ गवाशिरंमन्थिनमिन्द्रशुक्रंपिबासोमंररि-
मातेमदाय । ब्रह्मकृतामारुतेनागणेनसजोषारुद्रैस्तृपदावृषस्व २ येतेशुष्मंये
तविषीमवर्धन्नर्चन्तइन्द्रमरुतस्तओजः । माध्यंदिनेसवनेवज्रहस्तपिबारुद्रेभिः
सगणःसुशिप्र ३ तइन्न्वस्यमधुमद्विविप्रइन्द्रस्यशर्धोमरुतोयआसन् । येभिर्वृ-
त्रस्येषितोविवेदामर्मणोमन्यमानस्यमर्म ४ मनुष्वदिन्द्रसवनंजुषाणःपिबासो-
मंशश्वतेवीर्याय । सआववृत्स्वहर्यश्वयज्ञैःसरण्युभिरपोअर्णासिसर्षि ५ ॥ १ ॥
त्वमपोयद्धवृत्रंजघन्वाँअत्याँइवप्रासृजःसर्तवाजौ । शयानमिन्द्रचरतावधेनवव्रि-
वांसंपरिदेवीरदेवम् ६ यजामइन्नमसावृद्धमिन्द्रंबृहन्तमृष्वमजरंयुवानम् ।

यस्यंप्रियेममतुर्यज्ञियंस्यनरोदसीमाहिमानंममाते ७ इन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणिव्रतानिदेवानमिनन्तिविश्वे । दाधारयःपृथिवीद्यामुतेमांजजानसूर्यमुषसंसुदंसाः ८ अद्रोघसत्यंतवतन्महित्वंसद्योयज्जातोअपिबोहसोमम् । नद्यावइन्द्रतवसस्तओजोनाहानमासाःशरदोवरन्त ९ त्वंसद्योअपिबोजातइन्द्रमदायसोमंपरमेव्योमन् । यद्धद्यावापृथिवीआविवेशीरथाभवःपूर्व्यःकारुधायाः १० ॥१०॥ अहन्नहिंपरिशयानमर्णओजायमानंतुविजाततव्यान् । नतेमहित्वमनुभूदधद्यौर्यदन्ययास्फिग्या३क्षामवस्थाः ११ यज्ञोहितइन्द्रवर्धनोभूदुतप्रियःसुतसोमोमियेधः । यज्ञेनयज्ञमवयज्ञियःसन्यज्ञस्तेवज्रमहिहत्यआवत् १२ यज्ञेनेन्द्रमवसाचक्रेअर्वागैनंसुम्नायनव्यसेववृत्याम् । यःस्तोमेभिर्वावृधेपूर्व्येभिर्योमध्यमेभिरुतनूतनेभिः १३ विवेषयन्मांधिषणाजजानस्तवैपुरापार्यादिन्द्रमह्नः । अंहसोय-

त्र॑पीप॒रद्य॒थानो॒ना॒वेव॒यान्त॑मु॒भये॑हवन्ते १४आपू॑र्णोअस्यक॒लशः॒स्वाहा॒सेक्ते॑व॒कोशं॑सिसिचे॒पिब॑ध्यै । समु॑प्रि॒याआव॑वृत्र॒न्मदा॑यप्रद॒क्षि॒णिद॒भिसोमा॑स॒इन्द्र॑म् १५
नत्वा॑गभी॒रः पु॑रुहूत॒सिन्धु॒नाद्र॑य॒ःपरि॒षन्तो॑वरन्त । इ॒त्थासखि॑भ्यइषि॒तोयदि॒न्द्राहृ॒ळ्हंचि॒दरु॑जो॒गव्य॑मू॒र्वम् १६ शु॒नंहु॑वेम॒म॒घवा॑न॒मिन्द्र॑म॒स्मिन्भरे॒नृत॑मं॒वाज॑सातौ । शृ॒ण्वन्त॑मु॒ग्रमू॒तये॑स॒मत्सु॒घ्नन्तं॑वृ॒त्राणि॑सं॒जितं॒धना॑नाम् १७ ॥ ११ ॥

प्र पर्वतानां त्रयोदश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

३३ प्रपर्व॑ताना॒मु॒श॒ती॒उ॒पस्था॒दश्वे॑इव॒विषि॑तेहास॑माने । गावे॑वशु॒भ्रेमा॒तरा॑रिहा॒णेविपा॑ट्छुतु॒द्रीपय॑साजवेते १ इन्द्रे॑षितेप्रस॒वंभिक्ष॑माणे॒अच्छा॑समु॒द्रंर॒थ्ये॑वया॒थः । स॒मा॒रा॒णेऊ॒र्मिभि॒ःपिन्व॑मानेअ॒न्यावा॑म॒न्याम॒प्ये॑तिशुभ्रे २ अच्छा॒सिन्धुं॑मा॒तृत॑माम॒या॒सं॒विपा॑शमु॒र्वींसु॒भगा॑मगन्म । व॒त्समि॑वमा॒तरा॑संरिहा॒णेस॑मा॒नं

योनिमनुसंचरन्ती ३ एनावयंपयसापिन्वमानाअनुयोनिंदेवकृतंचरन्तीः । नवर्तवेप्रसवःसर्गतक्तःकिंयुर्विप्रोनद्योजोहवीति ४ रमध्वंमेवचसेसोम्यायऋतावरीरुपमुहूर्तमेवैः ।प्रसिन्धुमच्छांबृहतीमनीषावस्युरह्वेकुशिकस्यसूनुः ५ ॥ १२ ॥ इन्द्रोअस्माँअरदद्वज्रबाहुरपाहन्वृत्रंपरिधिंनदीनाम् । देवोऽनयत्सवितासुपाणिस्तस्यवयंप्रसवेयामउर्वीः ६ प्रवाच्यंशश्वधावीर्यं१तदिन्द्रस्यकर्मयदहिंविवृश्चत् । विवज्रेणपरिषदोजघानायन्नापोऽयनमिच्छमानाः ७ एतद्वचोजरितर्मापिमृष्ठाआयत्तेघोषानुत्तरायुगानि । उक्थेषुकारोप्रतिनोजुषस्वमानोनिकःपुरुषत्रानमस्ते ८ ओषुस्वसारःकारवेशृणोतययौवोदूरादनसारथेन । निषूनमध्वंभवतासुपाराअधोअक्षाःसिन्धवःस्रोत्याभिः ९ आतेकारोशृणवामावचांसियथाथदूरादनसारथेन । नितेनंसैपीप्यानेवयोषामर्यायेवकन्याशश्वचैते १० ॥ १३ ॥ यद्-

न्त्वाभरताःसंतरैयुर्गव्यन्ग्राममिषितइन्द्रजूतः । अर्षादहप्रसवःसर्गतक्तआवोवृणे सुमतिंयज्ञियानाम् ११ अतारिषुर्भरतागव्यवःसमभक्तविप्रःसुमतिंनदीनाम् । प्रपिन्वध्वमिषयन्तीःसुराधाआवक्षणाःपृणध्वंयातशीभम् १२ उद्वऊर्मिःशम्याहन्त्वापोयोक्त्राणिमुञ्चत । मादुष्कृतौव्येनसाघ्न्यौशूनमारताम् १३ ॥ १४ ॥

इन्द्रः पूर्भिदेकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ इन्द्रःपूर्भिदातिरद्दासमर्कैर्विददसुर्दयमानोविशत्रून् । ब्रह्मजूतस्तन्वावावृधानोभूरिदात्रआपृणद्रोदसीउभे १ मखस्यतेतविषस्यप्रजूतिमियर्मिवाचममृतायभूषन् । इन्द्रक्षितीनामसिमानुषीणांविशांदैवीनामुतपूर्वयावा २ इन्द्रोवृत्रमवृणोच्छर्धनीतिःप्रमायिनाममिनाद्वर्पणीतिः । अहन्व्यंसमुशधग्वनेष्वाविर्धेनाअकृणोद्राम्याणाम् ३ इन्द्रःस्वर्षाजनयन्नहानिजिगायोशिग्भिःपृतना

अभिष्टिः । प्रारोचयन्मनवेकेतुमह्नामविन्दज्ज्योतिर्बृहतेरणाय ४ इन्द्रस्तुजो बर्हणाआविवेशनृवद्दधानोनर्यापुरूणि । अचेतयद्धियइमाजरित्रेप्रेमंवर्णमतिरच्छुक्रमासाम् ५ ॥ १५ ॥ महोमहानिपनयन्त्यस्येन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणि । वृजनेनवृजिनान्त्संपिपेषमायाभिर्दस्यूँरभिभूत्योजाः ६ युधेन्द्रोमह्नावरिवश्चकारदेवेभ्यःसत्पतिश्चर्षणिप्राः । विवस्वतःसदनेअस्यतानिविप्राउक्थेभिःकवयो गृणन्ति ७ सत्रासाहंवरेण्यंसहोदांससवांसंस्वरपश्चदेवीः । ससानयःपृथिवीं द्यामुतेमामिन्द्रंमदन्त्यनुधीरणासः ८ ससानात्याँउतसूर्यंससानेन्द्रःससानपुरुभोजसंगाम् । हिरण्ययमुतभोगंससानहत्वीदस्यून्प्रार्यंवर्णमावत् ९ इन्द्रओषधीरसनोदहानिवनस्पतीँरसनोदन्तरिक्षम् । विभेदवलंनुनुदेविवाचोऽथाभवद्-

मिताभिक्रतूनाम् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ १६ ॥

तिष्ठा हरी एकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३५ तिष्ठाहरीरथआयुज्यमानायाहिवायुर्ननियुतोनोअच्छ । पिबास्यन्धो अभिसृष्टोअस्मेइन्द्रस्वाहारिरिमातेमदाय १ उपाजिरापुरुहूतायसप्तीहरीरथस्य धूर्ष्वायुनज्मि । द्रवद्यथासंभृतंविश्वतश्चिदुपेमंयज्ञमावहातइन्द्रम् २ उपोनयस्व वृषणातपुष्पोतेमवत्वंवृषभस्वधावः । ग्रसेतामश्वाविमुचेहशोणादिवेदिवेसदृ-शीरद्धिधानाः ३ ब्रह्मणातेब्रह्मयुजायुनज्मिहरीसखायासधमादआशू । स्थिरं रथंसुखमिन्द्राधितिष्ठन्प्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् ४ मातेहरीवृषणावीतपृष्ठा निरीरमन्यजमानासोअन्ये।अत्यायाहिशश्वतोवयंतेअरंसुतेभिःकृणवामसोमैः ५

॥ १७ ॥ तवायंसोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्वत्तमंसुमनाअस्यपाहि । अस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानिषद्यादधिष्वेमंजठरइन्दुमिन्द्र ६ स्तीर्णंतेबर्हिःसुतइन्द्रसोमःकृताधानाअत्तवेतेहरिभ्याम् । तदोकसेपुरुशाकायवृष्णेमरुत्वतेतुभ्यंरातांहवींषि ७ इमंनरःपर्वतास्तुभ्यमापःसमिन्द्रगोभिर्मधुमन्तमक्रन् । तस्यागत्यासुमनाऋष्वपाहिप्रजानन्विद्वान्पथ्या३अनुस्वाः ८ यांआभजोमरुतइन्द्रसोमेयेत्वामवर्धन्नभवन्गणस्ते । तेभिरेतंसजोषावावशानो३ग्नेःपिबजिह्वयासोममिन्द्र ९ इन्द्रपिबस्वधयाचित्सुतस्याग्नेर्वापाहिजिह्वयायजत्र । अध्वर्योर्वाप्रयतंशक्रहस्ताद्धोतुर्वायज्ञंहविषोजुषस्व १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ १८ ॥

३६ इमामूषुप्रभृतिंसातयेधाःशश्वच्छश्वदूतिभिर्यादमानः । सुतेसुतेवावृधेवर्धनेभिर्यःकर्मभिर्महद्भिःसुश्रुतोभूत् १ इन्द्रायसोमाःप्रदिवोविदानाऋभुर्येभिर्वृषपर्वाविहायाः । प्रयम्यमानान्प्रतिषूगृभायेन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णः २ पिबावर्धस्वतवघासुतासइन्द्रसोमासःप्रथमाउतेमे । यथापिबःपूर्व्याँइन्द्रसोमाँएवापाहिपन्योअद्यानवीयान् ३ महाँअमत्रोवृजनेविरप्श्युग्रंशवःपत्यतेधृष्ण्वोजः । नाहविव्याचपृथिवीचनैनंयत्सोमासोहर्यश्वममन्दन् ४ महाँउग्रोवावृधेवीर्यायसमाचक्रेवृषभःकाव्येन । इन्द्रोभगोवाजदाअस्यगावःप्रजायन्तेदक्षिणाअस्यपूर्वीः ५ ॥ ११ ॥ प्रयत्सिन्धवःप्रसवंयथायन्नापःसमुद्रंरथ्येवजग्मुः । अतश्चिदिन्द्रःसदसोवरीयान्यदींसोमःपृणातिदुग्धोअंशुः ६ समुद्रेणसिन्धवोयादमानाइन्द्रा-

यसोमंसुपुतंभरन्तः । अंशुंदुहन्तिहस्तिनोभरित्रैर्मध्वःपुनन्तिधारयापवित्रैः ७
ह्रदाइवकुक्षयःसोमधानाःसमींविव्याचसवनापुरूणि । अन्नायदिन्द्रःप्रथमाव्या-
शवृत्रंजघन्वाँअवृणीतसोमम् ८ आतूभरमाकिरेतत्परिष्ठाद्विद्माहित्वावसुपतिं
वसूनाम् । इन्द्रयत्तेमाहिनंदत्रमस्त्यस्मभ्यंतद्धर्यश्वप्रयन्धि ९ अस्मेप्रयन्धिमघ-
वन्नृजीषिन्निन्द्ररायोविश्ववारस्यभूरेः । अस्मेशतंशरदोजीवसेधाअस्मेवीराञ्छ-
श्वतइन्द्रशिप्रिन् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृ-
ण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ २० ॥

वार्त्रहत्यायैकादश विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

३७ वार्त्रहत्यायशवसेपृतनाषाह्यायच । इन्द्रत्वावर्तयामसि १ अर्वाचीनं
सुतेमनउतचक्षुःशतक्रतो । इन्द्रकृण्वन्तुवाघतः २ नामानितेशतक्रतोविश्वाभि-

गीर्भिरीमहे । इन्द्राभिमातिषाह्ये ३ पुरुष्टुतस्यधामभिःशतेनमहयामसि । इन्द्रस्यचर्षणीधृतः ४ इन्द्रंवृत्रायहन्तवेपुरुहूतमुपब्रुवे । भरेषुवाजसातये ५ ॥ २१ ॥ वाजेषुसासहिर्भवत्वामीमहेशतक्रतो । इन्द्रवृत्रायहन्तवे ६ द्युम्नेषु पृतनाज्येपृत्सुतूर्षुश्रवःसुच । इन्द्रसाक्ष्वाभिमातिषु ७ शुष्मिंतमंनऊतयेद्युम्निनंपाहिजागृविम् । इन्द्रसोमंशतक्रतो ८ इन्द्रियाणिशतक्रतोयातेजनेषुपञ्चसु । इन्द्रतानितआवृणे ९ अगन्निन्द्रश्रवोबृहद्द्युम्नंदधिष्वदुष्टरम् । उत्तेशुष्मंतिरामसि १० अर्वावतोनआगह्यथोशक्रपरावतः । उलोकोयस्तेअद्रिवइन्द्रेहततआगहि ११ ॥ २२ ॥

अभितष्टेव दश मंत्राणां वैश्वामित्रो वाच्यो वा द्वौ वा तौ विश्वामित्रो वेन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

३८ अभितष्टेवदीधयामनीषामत्योनवाजीसुधुरोजिहानः । अभिप्रियाणि

मर्मृशत्पराणिकवीरिच्छामिसंदृशेसुमेधाः १ इनोतपृच्छजनिमाकवीनांमनो-
धृतःसुकृतस्तक्षतद्याम् । इमाउतेप्रण्योवर्धमानामनोवाताअधनुधर्मणिग्मन् २
निधीमिदत्रगुह्यादधानाउतक्षत्रायरोदसीसमञ्जन् । संमात्राभिर्ममिरेयेमुर्वी
अन्तर्महीसमृतेधायसेधुः ३ आतिष्ठन्तंपरिविश्वेअभूषञ्छ्रियोवसानश्चरतिस्व-
रोचिः । महत्तदृष्णोअसुरस्यनामाविश्वरूपोअमृतानितस्थौ ४ असूतपूर्वोवृष-
भोज्यायानिमाअस्यशुरुधःसन्तिपूर्वीः । दिवोनपाताविदथस्यधीभिःक्षत्रंराजा-
नाप्रदिवोदधाथे ५ ॥ २३ ॥ त्रीणिराजानाविदथेपुरूणिपरिविश्वानिभूषथःस-
दांसि । अपश्यमत्रमनसाजगन्वान्व्रतेगन्धर्वाँअपिवायुकेशान् ६ तदिन्न्वस्यवृ-
षभस्यधेनोरानामभिर्ममिरेसक्म्यंगोः । अन्यदन्यदसुर्यं१वसानानिमायिनोम-
मिरेरूपमस्मिन् ७ तदिन्न्वस्यसवितुर्नकिर्मेहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । आसु-

पृतीरोदसीविश्वमिन्वेअर्पीवयोपाजनिमानिवव्रे ८ युवंप्रत्नस्यसाधथोमहोयद्दैवीस्वस्तिःपरिणःस्यातम् । गोपाजिह्वस्यतस्थुषोविरूपाविश्वेपश्यन्तिमायिनःकृतानि ९ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १० ॥ २४ ॥ इति शाकलकसंहितायां तृतीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

इन्द्रं मतिर्नव विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३१ इन्द्रंमतिर्हृदआवच्यमानाच्छापतिंस्तोमतष्टाजिगाति । याजागृविर्विदथेशस्यमानेन्द्रयत्तेजायतेविद्धितस्य १ दिवश्चिदापूर्व्याजायमानाविजागृविर्विदथेशस्यमाना । भद्रावस्त्राण्यर्जुनावसानासेयमस्मेसनजापित्र्याधीः २ यमाचिदत्रयमसूरसूतजिह्वायाअग्रंपतदाह्यस्थात् । वपूंषिजातामिथुनासचेतेतमोहनातपुषो

वृषभएता ३ नकिरेषांनिन्दितामर्त्येषुयेअस्माकंपितरोगोषुयोधाः।इन्द्रंएषांदृंहिता
माहिंनावानुद्गोत्राणिससृजेदंसनावान् ४ सखाह्यत्रसखिभिर्नवग्वैरभिज्ञ्वा
सत्वभिर्गाअनुग्मन् । सत्यंतदिन्द्रोदशभिर्दशग्वैःसूर्यंविवेदतमसिक्षियन्तम् ५
॥ २५ ॥ इन्द्रोमधुसंभृतमुस्रियायांपद्वद्विवेदशफवन्नमेगोः । गुहाहितंगुह्यंगूळ्ह-
मप्सुहस्तेदधेदक्षिणेदक्षिणावान् ६ ज्योतिर्वृणीततमसोविजानन्नारेस्यामदुरि-
तादभीके । इमागिरःसोमपाःसोमवृद्धजुषस्वेन्द्रपुरुतमस्यकारोः ७ ज्योतिर्य-
ज्ञायरोदसीअनुष्यादारेस्यामदुरितस्यभूरेः । भूरिचिद्धितुजतोमर्त्यस्यसुपारासो
वसवोबर्हणावत् ८ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व-
न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ९ ॥ २६ ॥ इति शाकलक-
संहितायां तृतीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

इन्द्रत्वागायत्रंत्वातूनउपनआयाहत्वावयंतेपश्चत्वाहंतंत्वामन्द्रैर्युध्मस्यमरुत्वान्ससधोहशंसामहामिन्द्र-
स्याद्यचर्षणीधृतंद्वादशाधान्सौतृचौजागतगायत्रौपानावन्तपष्ठौपूर्वार्धगायत्रंपष्ठीजगतीन्द्रापर्वताचतु-
र्विंशतिराधैन्द्रापार्वतीपश्चदश्यादिदेवाचंससर्पर्थैचतस्रोरथाङ्गस्तुतयोन्याअभिशापार्थास्तावासिष्ठद्वेपि
ण्योनवासिष्ठाःशृण्वन्तिदशमोषोडश्यौजगत्यौनवोदशीगायत्रीद्वादशीविंशीद्वात्रिंश्योनुष्टुभोष्टादशीबृ-
हतीममहेमाधिकोक्तगोत्रःप्रजापतिर्हिवैश्वदेवंहोपसः ॥

इन्द्र त्वा नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४० ॐम् इन्द्रंत्वावृषभंवयंसुतेसोमेहवामहे । सपाहिमध्वोअन्धसः १ इन्द्र
क्रतुविदंसुतंसोमंहर्यपुरुष्टुत । पिबावृषस्वतातृपिम् २ इन्द्रप्रणोधितावानंयज्ञं
विश्वेभिर्देवेभिः । तिरःस्तवानविश्पते ३ इन्द्रसोमाःसुताइमेतवप्रयन्तिसत्पते ।
क्षयंचन्द्रासइन्दवः ४ दधिष्वाजठरेसुतंसोममिन्द्रवरेण्यम् । तवद्युक्षासइन्दवः ५

॥ १ ॥ गिर्वणःपाहिनःसुतंमधोर्धाराभिरज्यसे । इन्द्रत्वादांतमिद्यशः ६ अभिद्युम्नानिवनिनइन्द्रंसचन्तेअक्षिता । पीत्वीसोमस्यवावृधे ७ अर्वावतोनआगहिपरावतश्चवृत्रहन् । इमाजुषस्वनोगिरः ८ यदन्तरापरावतमर्वावतंचहूयसे । इन्द्रेहततआगहि ९ ॥ २ ॥

आ तू नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४१ आतूनइन्द्रमद्र्यग्घुवानःसोमपीतये । हरिभ्यांयाह्यद्रिवः १ सत्तोहोतानऋत्वियस्तिस्तिरेबर्हिरानुषक् । अयुज्रन्प्रातरद्रयः २ इमाब्रह्मब्रह्मवाहःक्रियन्तआबर्हिःसीद । वीहिशूरपुरोळाशम् ३ रारन्धिसवनेषुणएषुस्तोमेषुवृत्रहन् । उक्थेष्विन्द्रगिर्वणः ४ मतयःसोमपामुरुंरिहन्तिशवसस्पतिम् । इन्द्रंवत्संनमातरः ५ ॥ ३ ॥ समन्दस्वाह्यन्धसोराधसेतन्वामहे । नस्तोतारंनिदेकरः ६

वयमिन्द्रत्वायवोह्विष्मन्तोजरामहे । उतत्वमस्मयुर्वसो ७ मारेअस्मद्विमुमुचोहरिप्रियार्वाङ्याहि । इन्द्रस्वधावोमत्स्वेह ८ अर्वाञ्चंत्वासुखेरथेवहतामिन्द्र केशिना । घृतस्नूबर्हिरासदे ९ ॥ ४ ॥

उप नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४२ उपनःसुतमागहिसोममिन्द्रगवाशिरम् । हरिभ्यांयस्तेअस्मयुः १ तमिन्द्रमदमागहिबर्हिःष्ठांग्रावभिःसुतम् । कुविन्न्वस्यतृप्णवः २ इन्द्रमित्थागिरोममाच्छागुरिषिताइतः । आवृतेसोमपीतये ३ इन्द्रंसोमस्यपीतयेस्तोमैरिहहवामहे । उक्थेभिःकुविदागमत् ४ इन्द्रसोमाःसुताइमेतान्दधिष्वशतक्रतो । जठरेवाजिनीवसो ५ ॥ ५ ॥ विद्माहित्वाधनंजयंवाजेषुदधृषंकवे । अधाते सुम्नमीमहे ६ इममिन्द्रगवाशिरंयवाशिरंचनःपिब । आगत्यावृषभिःसुतम् ७

तुभ्येदिन्द्रस्वओक्ये३ सोमंचोदामिपीतये । एपरारन्तुतेहृदि ८ त्वांसुतस्यपीतये प्रत्नमिन्द्रहवामहे । कुशिकासोअवस्यवः १ ॥ ६ ॥

आयाह्यष्टौ विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४३ आयाह्यर्वाङुपवन्धुरेष्ठास्तवेदनुप्रदिवःसोमपेयम् । प्रियासखायावि मुचोपबर्हिस्त्वामिमेहव्यवाहोहवन्ते १ आयाहिपूर्वीरतिचर्षणीरॉअर्यआशिष उपनोहरिभ्याम् । इमाहित्वामतयःस्तोमतष्टाइन्द्रहवन्तेसख्यंजुषाणाः २आनो यज्ञंनमोवृधंसजोषाइन्द्रदेवहरिभिर्याहितूयम् । अहंहित्वामतिभिर्जोहवीमिघृ- तप्रयाःसधमादेमधूनाम् ३ आचत्वामेतावृषणावहातोहरीसखायासुधुरास्वङ्गा । धानावदिन्द्रःसवनंजुषाणःसखासख्युःशृणवद्वन्दनानि ४ कुविन्मागोपांकरसे जनस्यकुविद्राजानंमघवन्नृजीषिन् । कुविन्मऋषिंपपिवांसंसुतस्यकुविन्मेवस्वो

अमृतस्यशिक्षाः ५ आत्वावृहन्तोहरयोयुजानाअर्वागिन्द्रसधमादोवहन्तु । प्रये
द्विताद्दिवऋञ्जन्त्याताःसुसंमृष्टासोवृषभस्यमूराः ६ इन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णआ-
यंतेश्येनउशतेजभार । यस्यमदेच्यावयसिकृष्टीर्यस्यमदेअपगोत्राववर्थ ७
शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सु-
घ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ८ ॥ ७ ॥

अयं ते पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४४ अयंतेअस्तुहर्यतःसोमआहरिभिःसुतः । जुषाणइन्द्रहरिभिर्नआगह्या
तिष्ठहरितंरथम् १ हर्यन्नुषसमर्चयःसूर्यंहर्यन्नरोचयः । विद्वांश्चिकित्वान्हर्यश्व
वर्धसइन्द्रविश्वाअभिश्रियः २ द्यामिन्द्रोहरिधायसंपृथिवींहरिवर्पसम् । अधा-
रयद्धरितोर्भूरिभोजनंययोरन्तर्हरिश्चरत् ३ जज्ञानोहरितोवृषाविश्वमाभातिरो-

चनम् । हर्यँश्वोहरिंतंधत्तआयुधमावज्रंबाह्वोर्हरिंम् ४इन्द्रोहर्यन्तमर्जुनंवज्रंशुक्रै-
रभीवृंतम् । अपावृणोद्धरिंभिरद्रिंभिःसुतमुद्गाहरिंभिराजत ५ ॥ ८ ॥

आपन्द्रैः पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४५ आमन्द्रैरिंन्द्रहरिंभिर्याहिमयूंररोमभिः । मांत्वाकेचिन्नियंमन्विंनपाशि-
नोऽतिधन्वेंवताँइंहि १ वृत्रखादोवंलंरुजःपुरांदर्मोअपामजः । स्थातारथंस्य
हर्योरभिस्वरइन्द्रोदृह्ळाचिंदारुजः २ गम्भीराँउंदधींरिवक्रतुंपुष्यसिगाइंव । प्र
सुगोपायवंसंधेनवोयथाह्रदंकुल्याइंवाशत ३ आनस्तुजंरयिंभरांशंनप्रतिजानते ।
वृक्षंपक्वंफलमङ्कीवंधूनुहीन्द्रसंपारंणंवसु ४ स्वयुरिंन्द्रस्वराळंसिस्मद्दिष्टिःस्वयं-
शस्तरः । सवावृधानओजसापुरुष्टुतभवांनःसुश्रवंस्तमः ५ ॥ ९ ॥

युध्मस्य पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४६ युध्मस्यतेवृषभस्यस्वराजउग्रस्ययूनःस्थविरस्यघृष्वेः । अजूर्यतोवज्रिणोवीर्या३णीन्द्रश्रुतस्यमहतोमहानि१ महाँअसिमहिषवृष्ण्येभिर्धनस्पृदुग्रसहमानोअन्यान् । एकोविश्वस्यभुवनस्यराजासयोधयाचक्षयथाचजनान् २ प्रमात्राभीरिरिचेरोचमानःप्रदेवेभिर्विश्वतोअप्रतीतः । प्रमज्मनादिवइन्द्रःपृथिव्याःप्रोरोर्महोअन्तरिक्षादृजीषी ३ उरुंगभीरंजनुषाभ्यु१ग्रंविश्वव्यचसमवतंमतीनाम् । इन्द्रंसोमासःप्रदिविसुतासःसमुद्रंनस्रवतआविशन्ति ४ यंसोममिन्द्रपृथिवीद्यावागर्भंनमाताबिभृतस्त्वाया । तंतेहिन्वन्तितमुतेमृजन्त्यध्वर्यवोवृषभपातवाउ ५ ॥ १० ॥

मरुत्वान्पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४७ मरुत्वाँइन्द्रवृषभोरणायपिबासोममनुष्वधंमदाय। आसिंचस्वजठरेमध्वऊर्मिंत्वंराजासिप्रदिवःसुतानाम् १ सजोषाइन्द्रसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्रहाशूरविद्वान्। जहिशत्रूँरपमृधोनुदस्वाथाभयंकृणुहिविश्वतोनः २ उतऋतुभिर्ऋतुपाःपाहिसोममिन्द्रदेवेभिःसखिभिःसुतंनः। याँआभजोमरुतोयेत्वान्वहन्वृत्रमदधुस्तुभ्यमोजः ३ येत्वाहिहत्येमघवन्नवर्धन्येशाम्बरेहरिवोयेगविष्टौ । येत्वानूनमनुमदन्तिविप्राःपिबेन्द्रसोमंसगणोमरुद्भिः ४ मरुत्वन्तंवृषभंवावृधानमकवारिंदिव्यंशासमिन्द्रम् । विश्वासाहमवसेनूतनायोग्रंसहोदामिहतंहुवेम ५ ॥ ११ ॥

सद्यो ह पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४८ सद्योहजातोवृषभःकनीनःप्रभर्तुमावदन्धसःसुतस्यं । साधोःपिबप्रति-
कामंयथातेरसाशिरःप्रथमंसोम्यस्यं १ यज्जायथास्तदहरस्यकामेंशोःपीयूषं-
मपिबोगिरिष्ठाम् । तंतेमातापरियोषाजनित्रीमहःपितुर्दमआसिञ्चदग्रे २ उप-
स्थायमातरमन्नमैट्टतिग्ममपश्यदभिसोममूधः । प्रयावयन्नचरद्गृत्सोअन्यान्महा-
निचक्रेपुरुधप्रतीकः ३ उग्रस्तुराषाळभिभूत्योजायथावशंतन्वंचक्रएषः । त्वष्टा-
रमिन्द्रोजनुषाभिभूयामुष्यासोममपिबच्चमूषु ४ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रम-
स्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधना-
नाम् ५ ॥ १२ ॥

शंसा महां पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४१ शंसा॑ म॒हामिन्द्रं॒ यस्मि॒न्विश्वा॒ आ कृ॒ष्टयः॑ सोम॒पाः काम॒मव्य॑न् । यं सु॒क्रतुं॑ धि॒षणे॑ विभ्वत॒ष्टं घ॒नं वृ॒त्राणां॑ ज॒नय॑न्त दे॒वाः १ यं नु नकिः॒ पृत॑नासु स्व॒राजं॑ द्वि॒ता तर॑ति॒ नृत॑मं हरि॒ष्ठाम् । इ॒नत॑मः॒ सत्व॑भि॒र्यो ह॑ शू॒षैः पृ॑थु॒ज्रया॑ अमि॒नादायु॒र्दस्योः॑ २ स॒हावा॑ पृ॒त्सु त॒रणि॒र्नार्वा॑ व्या॒नशी॒ रोद॑सी मे॒हना॑वान् । भगो॒ न का॒रे हव्यो॑ मती॒नां पि॒तेव॒ चारुः॑ सु॒हवो॑ वयो॒धाः ३ ध॒र्ता दि॒वो रज॑सस्पृ॒ष्ट ऊ॒र्ध्वो रथो॒ न वा॒युर्वसु॑भिर्नि॒युत्वा॑न् । क्ष॒पां व॒स्ता ज॑नि॒ता सूर्य॑स्य॒ विभ॑क्ता भा॒गं धि॒षणे॑व॒ वाज॑म् ४ शु॒नं हु॑वेम म॒घवा॑न॒मिन्द्र॑म॒स्मिन्भरे॒ नृत॑मं॒ वाज॑सातौ । शृ॒ण्वन्त॑मु॒ग्रमू॒तये॑ स॒मत्सु॒ घ्नन्तं॑ वृ॒त्राणि॑ सं॒जितं॒ धना॑नाम् ५ ॥ १३ ॥

इन्द्रः स्वाहा पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

५० इन्द्रःस्वाहापिबतुयस्यसोमंआगत्यातुम्रोवृषभोमरुत्वान् । ओरुव्यचाःपृणतामेभिरन्नैरास्यंहविस्तन्वः१ःकामंमृध्याः १ आतेसपर्यूजवसेयुनज्मिययोरनुप्रदिवःश्रुष्टिमावः । इहत्वाधेयुहरयःसुशिप्रपिबात्वं१स्यसुषुतस्यचारोः २ गोभिर्मिमिक्षुंदधिरेसुपारमिन्द्रंज्यैष्ठ्यायधायसेगृणानाः । मन्दानःसोमंपपिवाँऋजीषिन्त्समस्मभ्यंपुरुधागाइषण्य ३ इमंकामंमन्दयागोभिरश्वैश्चन्द्रवताराधसापप्रथश्च । स्वर्यवोमतिभिस्तुभ्यंविप्राइन्द्रायवाहःकुशिकासोअक्रन् ४ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ५ ॥ १४ ॥

चर्षणीधृतं द्वादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप्। आद्यान्त्यौ तृचौ

जागतगायत्र्यौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५१. चर्षणीधृतंमघवानमुक्थ्य१मिन्द्रंगिरोबृहतीरभ्यनूषत । वावृधानंपुरुहूतंसुवृक्तिभिरमर्त्यंजरमाणंदिवेदिवे १ शतक्रतुमर्णवंशाकिनंनरंगिरोमइन्द्रमुपयन्तिविश्वतः । वाजसनिंपूर्भिदंतूर्णिमप्तुरंधामसाचमभिषाचंस्वर्विदम् २ आकरेवसोर्जरितापनस्यतेऽनेहसःस्तुभइन्द्रोदुवस्यति । विवस्वतःसदनआहिपिप्रियेसत्रासाहमभिमातिहनंस्तुहि ३ नृणामुत्वानृतमंगीर्भिरुक्थैरभिप्रवीरमर्चतासबाधः । संसहसेपुरुमायोजिहीतेनमोअस्यप्रदिवएकईशे ४ पूर्वीरस्यनिष्षिधोमर्त्येषुपुरूवसूनिपृथिवीबिभर्ति । इन्द्रायद्यावओषधीरुतापोरयिंरक्षन्तिजीरयोवनानि ५ ॥ १५ ॥ तुभ्यंब्रह्माणिगिरइन्द्रतुभ्यंसत्रादधिरेहरिवोजुषस्व ।

त्रोध्या३परिवसोनूतनस्यसखेवसोजरितृभ्योवयोधाः ६ इन्द्रमरुत्वइहपाहिसो-
मंयथाशार्यातेअपिबः सुतस्य । तवप्रणीतीतवशूरशर्मन्नाविवासन्तिकवयः सु-
यज्ञाः ७ सवावशानइहपाहिसोमंमरुद्भिरिन्द्रसखिभिः सुतंनः । जातंयत्त्वापरि
देवाअभूषन्महेभरायपुरुहूतविश्वे ८ अप्तूर्येमरुतआपिरेषोऽमन्दन्निन्द्रमनुदाति-
वाराः । तेभिःसाकंपिबतुवृत्रखादः सुतंसोमंदाशुषः स्वेसधस्थे ९ इदंह्यन्वोजसा
सुतंराधानांपते । पिबात्वस्यगिर्वणः १० यस्तेअनुस्वधामसत्सुतेनियच्छतन्वम् । सत्वाममत्तुसोम्यम् ११ प्रतेअश्नोतुकुक्ष्योःप्रेन्द्रब्रह्मणाशिरः । प्रबाहू
शूरराधसे १२ ॥ १६ ॥

धानावन्तमष्टौ विश्वामित्र इन्द्रः । आद्यास्तिस्रो गायत्र्यः । पञ्चमी जगती । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५२ धानावन्तंकरम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् । इन्द्रप्रातर्जुषस्वनः १ पुरो-

ळाशंपचत्यंजुपस्वेन्द्रागुंरस्वच । तुभ्यंहव्यानिसिस्रते २ पुरोळाशंचनोघसो जोपयांसिगिरश्चनः । वधूयुरिवयोपणाम् ३ पुरोळाशंसनश्रुतप्रातःसावेजुंपस्व नः । इन्द्रक्रतुर्हितेबृहन् ४ माध्यंदिनस्यसवनस्यधानाःपुरोळाशमिन्द्रकृष्वेह चारुम् । प्रयत्स्तोताजरितातूर्णयर्थोवृषायमाणउपगीर्भिरीट्टे ५ ॥ १७ ॥ तृतीयेधानाःसवनेपुरुष्टुतपुरोळाशमाहुतंमामहस्वनः । ऋभुमन्तंवाजवन्तंत्वाकवे प्रयस्वन्तउपशिक्षेमधीतिभिः ६ पूषण्वतेतेचकमाकरम्भंहरिवतेहर्यश्वायधानाः । अपूपमद्धिसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्रहाशूरविद्वान् ७ प्रतिधानाभरततूयमस्मै- पुरोळाशंवीरतमायनृणाम् । दिवेदिवेसदृशीरिन्द्रतुभ्यंवर्धन्तुत्वासोमपेयाय- धृष्णो ८ ॥ १८ ॥

इन्द्रापर्वता चतुर्विंशतिर्विश्वामित्रः । आद्यांत्या इन्द्रापर्वतौ । पञ्चदशीषोडश्योर्वाक् । सप्तदश्यादिचतसृणां रथाङ्गानि । शिष्टानामिन्द्रः । दशमीषोडश्यौ जगत्यौ । द्वादशीविंशीद्वाविंश्योऽनुष्टुभः । त्रयोदशी गायत्री । अष्टादशी बृहती । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५३ इन्द्रापर्वताबृहतारथेनवामीरिषआवहतंसुवीराः। वीतंहव्यान्यध्वरेषुदेवावर्धेथांगीर्भिरिळयामदन्ता १ तिष्ठासुकंमघवन्मापरागाःसोमस्यनुत्वासुषुतस्ययक्षि । पितुर्नपुत्रःसिचमारभेतइन्द्रस्वादिष्ठयागिराशचीवः २ शंसावाध्वर्योप्रतिमेगृणीहीन्द्रायवाहःकृणवावजुष्टम् । एदंबर्हिर्यजमानस्यसीदाथाचभूदुक्थमिन्द्रायशस्तम् ३ जायेदस्तंमघवन्त्सेदुयोनिस्तदित्त्वायुक्ताहरयोवहन्तु । यदाकदाचसुनवामसोममग्निष्ट्वादूतोधन्वात्यच्छ ४ परायाहिमघवन्नाचयाहीन्द्रभ्रातरुभयत्रातेअर्थम् । यत्रारथस्यबृहतोनिधानंविमोचनंवाजिनोरासभस्य ५॥११॥

अपाःसोममस्तमिन्द्रप्रयाहिकल्याणीर्जायासुरणंगृहेते । यत्रारथस्यबृहतोनि
धानंविमोचनंवाजिनोदक्षिणावत् ६ इमेभोजाअङ्गिरसोविरूपादिवस्पुत्रासो
असुरस्यवीराः । विश्वामित्रायददतोमघानिसहस्रसावेप्रतिरन्तआयुः ७ रूपंरूपं
मघवाबोभवीतिमायाःकृण्वानस्तन्वं१परिस्वाम् । त्रिर्यद्दिवःपरिमुहूर्तमागात्स्वैर्-
मन्त्रैरनृतुपाऋतावा ८ महाँऋषिर्देवजादेवजूतोऽस्तभ्नात्सिन्धुमर्णवंनृचक्षाः ।
विश्वामित्रोयदवहत्सुदासमप्रियायतकुशिकेभिरिन्द्रः ९ हंसाइवकृणुथश्लोकम-
द्रिभिर्मदन्तोगीर्भिरध्वरेसुतेसचा । देवेभिर्विप्राऋषयोनृचक्षसोविपिबध्वंकुशिकाः
सोम्यंमधु १० ॥ २० ॥ उपप्रेतकुशिकाश्चेतयध्वमश्वंरायेप्रमुञ्चतासुदासः ।
राजावृत्रंजङ्घनत्प्रागपागुदगथायजातेवरआपृथिव्याः ११ यइमेरोदसीउभेअह-
मिन्द्रमतुष्टवम् । विश्वामित्रस्यरक्षतिब्रह्मेदंभारतंजनम् १२ विश्वामित्राअरा-

सतब्रह्मेन्द्रायवज्रिणे । करदिन्नःसुराधसः १३ किंतेकृण्वन्तिकीकटेषुगावो
नाशिरंदुह्रेनतपन्तिघर्मम् । आनोभरप्रमगंदस्यवेदोनैचाशाखंमघवन्नन्धया
नः १४ ससर्परीरमतिंबाधमानाबृहन्मिमायजमदग्निदत्ता । आसूर्यस्यदुहिता
तंतानश्रवोदेवेष्वमृतमजुर्यम् १५ ॥ २१ ॥ ससर्परीरभरत्तूयमेभ्योऽधिश्रवःपाञ्च-
जन्यासुकृष्टिषु । सापक्ष्याऽनव्यमायुर्दधानायांमेपलस्तिजमदग्नयोददुः १६
स्थिरौगावौभवतांवीळुरक्षोमेषाविवर्हिमायुगंविशारि । इन्द्रःपातल्येददतांशरी-
तोररिष्टनेमेअभिनःसचस्व १७ बलंधेहितनूषुनोबलमिन्द्रानळुत्सुनः । बलं
तोकायतनयायजीवसेत्वंहिबलदाअसि १८ अभिव्ययस्वखदिरस्यसारमोजो
धेहिस्पंदनेशिंशपायाम् । अक्षवीळोवीळितवीळयस्वमायामादस्मादवंजीहिपो
नः १९ अयमस्मान्वनस्पतिर्माचहामाचरीरिषत् । स्वस्त्यागृहेभ्यआवसाआ

विमोचनात् २० ॥ २२ ॥ इन्द्रोतिभिर्बहुलाभिर्नोअद्ययाच्छ्रेष्ठाभिर्मघवञ्छूर जिन्व । योनोद्वेष्ट्यधरःसस्पदीष्टयमुद्विष्मस्तमुप्राणोजहातु २१ परशुंचिद्वितपतिशिम्बलंचिद्विवृश्चति । उखाचिदिन्द्रयेषन्तीप्रयस्ताफेनमस्यति २२ न सायकस्यचिकितेजनासोलोधंनयन्तिपशुमन्यमानाः । नावाजिनंवाजिनाहासयन्तिनगर्दभंपुरोअश्वान्नयन्ति २३ इमइन्द्रभरतस्यपुत्राअपपित्वंचिकितुर्नप्रपित्वम् । हिन्वन्त्यश्वमरणंननित्यंज्यावाजंपरिणयन्त्याजौ २४ ॥ २३ ॥ इति शाकलकसंहितायां तृतीये मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

इमं महे द्वाविंशतिः प्रजापतिर्विश्वामित्रो वाच्यो वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५४ इमंमहेविदथ्यायशूषंशश्वत्कृत्वईड्यायप्रजभ्रुः । शृणोतुनोदम्येभिरनीकैःशृणोत्वग्निर्दिव्यैरजस्रः १ महोमहेदिवेअर्चापृथिव्यैकामोमइच्छञ्चरति

प्रजानन् । ययोर्हस्तोमेविदथेषुदेवाःसंपर्यवोमादयन्तेसचायोः २ युवोर्ऋतंरो-
दसीसत्यमस्तुमहेषुणःसुवितायप्रभूतम् । इदंदिवेनमोअग्नेपृथिव्यैसंपर्यामिप्रय-
सायामिरत्नम् ३ उतोहिवांपूर्व्याआविविद्रऋतावरीरोदसीसत्यवाचः नरश्चि-
द्वांसमिथेशूरसातौववन्दिरेपृथिविवेविदानाः ४ कोअद्धावेदकइहप्रवोचद्देवाँअ-
च्छापथ्याकासमेति । ददृश्रएषामवमासदांसिपरेषुयागुह्येषुव्रतेषु ५ ॥ २४ ॥
कविर्नृचक्षाअभिषीमचष्टऋतस्ययोनाविघृतेमदन्ती । नानाचक्रातेसदनंयथावेः
समानेनक्रतुनासंविदाने ६ समान्यावियुतेदूरेअन्तेध्रुवेपदेतस्थतुर्जागरूके। उत
स्वसारायुवतीभवन्तीआदुब्रुवातेमिथुनानिनाम ७ विश्वेदेतेजनिमासंविविक्तो
महोदेवान्बिभ्रतीनव्यथेते । एजद्ध्रुवंपत्यतेविश्वमेकंचरत्पतत्रिविषुणंविजातम् ८
सनापुराणमध्येम्यारान्महःपितुर्जनितुर्जामितन्नः । देवासोयत्रपनितारएवैरुरौ

पृथिव्युतेतस्थुरन्तः १ इमंस्तोमंरोदसीप्रब्रवीम्यृदूदराःशृणवन्नग्निजिह्वाः । मित्रः सम्राजोवरुणोयुवानआदित्यासःकवयःपप्रथानाः १० ॥ २५ ॥ हिरण्यपाणिः सवितासुजिह्वस्त्रिरादिवोविदथेपत्यमानः । देवेषुचसवितःश्लोकमश्रेरादस्म- भ्यमासुवसर्वतातिम् ११ सुकृत्सुपाणिःस्ववाँऋतावादेवस्त्वष्टावसेतानिनोधात् पूषण्वन्तऋभवोमादयध्वमूर्ध्वग्रावाणोअध्वरमतष्ट १२ विद्युद्रथामरुतऋष्टिम- न्तोदिवोमर्याऋतजाताअयासः । सरस्वतीशृणवन्यज्ञियासोधातारयिंसहवी- रंतुरासः १३ विष्णुंस्तोमासःपुरुदस्ममर्काभगस्येवकारिणोयामनिग्मन् । उरुक्रमःककुहोयस्यपूर्वीर्नमर्धन्तियुवतयोजनित्रीः १४ इन्द्रोविश्वैर्वीर्यैः पत्यमानउभेआपप्रौरोदसीमहित्वा । पुरंदरोवृत्रहाधृष्णुषेणःसंगृभ्यानआभराभूरि पश्वः १५॥ २६ ॥ नासत्यामेपितरावन्धुपृच्छासजात्यमश्विनोश्चारुनाम । युवंहि

स्थोरयिदौनोरयीणांदात्रंरक्षेथेअकवैरदब्धा १६ महच्चंद्रःकवयश्चारुनामयद्धदेवाभवथविश्वइन्द्रे । सखऋभुभिःपुरुहूतप्रियेभिरिमांधियंसातयेतक्षतानः १७ अर्यमाणोअदितिर्यज्ञियासोऽदब्धानिवरुणस्यव्रतानि । युयोतनोअनपत्यानिगन्तोःप्रजावांनःपशुमाँअस्तुगातुः १८ देवानांदूतःपुरुधप्रसूतोऽनागान्नोवोचतुसर्वतांता । शृणोतुनःपृथिवीद्यौरुतापःसूर्योनक्षत्रैरुर्वन्तरिक्षम् १९ शृण्वन्तुनोवृषणःपर्वतासोध्रुवक्षेमासइळयामदन्तः । आदित्यैर्नोअदितिःशृणोतुयच्छन्तुनोमरुतःशर्मभद्रम् २० सदासुगःपितुमाँअस्तुपन्थामध्वादेवाओषधीःसंपिपृक्त । भगोमेअग्नेसख्येनमृध्याउद्रायोअश्यांसदनंपुरुक्षोः २१ स्वदस्वहव्यासमिषोदिदीह्यस्मद्र्यक्संमिमीहिश्रवांसि । विश्वाँअग्नेपृत्सुताञ्जेषिशत्रूनहाविश्वासुमनादीदिहीनः २२ ॥ २७ ॥

उषसो द्वाविंशतिः प्रजापतिर्विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । आद्याया उषाः । ततो नवानामग्निः

एकादश्या अहोरात्रौ । ततस्तिसृणां रोदसी । पञ्चदश्या रोदसी द्युनिशौ वा ।

षोडश्या दिशः । शिष्टानामिन्द्रः पर्जन्यात्मा त्वष्टा वाग्निश्च ।

५५ उषसःपूर्वाअधयद्व्यूषुर्महद्विजंज्ञेअक्षरंपदेगोः । व्रतादेवानामुपनुप्रभूष-न्महद्देवानामसुरत्वमेकम् १ मोषूणोअत्रजुहुरन्तदेवामापूर्वेअग्नेपितरःपदज्ञाः। पुराण्योःसद्मनोःकेतुरन्तर्महद्देवानामसुरत्वमेकम् २ विमेपुरुत्रापतयन्तिकामाः शम्यच्छादीद्येपूर्व्याणि । समिद्धेअग्नावृतमिद्वदेममहद्देवानामसुरत्वमेकम् ३ समानोराजाविभृतःपुरुत्राशयेशयासुप्रयुतोवनानु । अन्यावत्संभरतिक्षेतिमाता

महद्देवानामसुरत्वमेकम् ४ आक्षित्पूर्वास्वपराअनूरुत्सद्योजातासुतरुणीष्वन्तः।
अन्तर्वतीःसुवतेअप्रवीतामहद्देवानामसुरत्वमेकम् ५ ॥ २८ ॥ शयुःपरस्ता-
दधनुद्विमातावन्धनश्चरतिवत्सएकः। मित्रस्यतावरुणस्यव्रतानिमहद्देवानामसु-
रत्वमेकम् ६ द्विमाताहोताविदथेषुसम्राळन्वग्रंचरतिक्षेतिबुध्नः । प्ररण्यानिरण्य-
वाचोभरन्तेमहद्देवानामसुरत्वमेकम् ७ शूरस्येवयुध्यतोअन्तमस्यप्रतीचीनंद-
दृशेविश्वमायत् । अन्तर्मतिश्चरतिनिष्षिधंगोर्महद्देवानामसुरत्वमेकम् ८ निवे-
वेतिपलितोदूतआस्वन्तर्महांश्चरतिरोचनेन । वपूंषिबिभ्रदभिनोविचष्टेमहद्देवा-
नामसुरत्वमेकम् ९ विष्णुर्गोपाःपरमंपातिपाथःप्रियाधामान्यमृतादधानः ।
अग्निष्टाविश्वाभुवनानिवेदमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १० ॥ २९ ॥ नानाचक्राते

यम्या३वपूंषितयोरन्यद्रोचतेकृष्णमन्यत् । श्यावींचयदरुषींचस्वसारौमहद्देवा-
नामसुरत्वमेकम् ११ माताचयत्रंदुहिताचधेनूसबर्दुघेधापयेतेसमीची । ऋतस्य
तेसदसीळेअन्तर्महद्देवानामसुरत्वमेकम् १२ अन्यस्यांवत्संरिहतीमिमायकया
भुवानिदधेधेनुरूधः । ऋतस्यसापयसापिन्वतेळामहद्देवानामसुरत्वमेकम् १३
पद्यावस्तेपुरुरूपावपूंष्यूर्ध्वातस्थौत्र्यविंरेरिहाणा । ऋतस्यसद्मविचरामिविद्वान्म-
हद्देवानामसुरत्वमेकम् १४ पदेइवनिहितेदस्मेअन्तस्तयोरन्यद्गुह्यमाविरन्यत् ।
सध्रीचीनापथ्या३साविषूचीमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १५ ॥ ३० ॥ आधेनवो
धुनयन्तामशिश्वीःसबर्दुघाःशशयाअप्रदुग्धाः । नव्यानव्यायुवतयोभवन्तीर्मह-
द्देवानामसुरत्वमेकम् १६ यदन्यासुवृषभोरोरवीतिसोअन्यस्मिन्यूथेनिदधाति-

रेतः। सहिक्षपांवान्त्सभगःसराजामहद्देवानामसुरत्वमेकम् १७ वीरस्यनुस्व-
श्व्यंजनासःप्रनुवोचामविदुरस्यदेवाः। षोह्लायुक्ताःपञ्चपञ्चावहन्तिमहद्देवानाम-
सुरत्वमेकम् १८ देवस्त्वष्टासविताविश्वरूपःपुपोषप्रजाःपुरुधाजजान। इमाच
विश्वाभुवनान्यस्यमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १९ महीसमैरच्चम्वासमीचीउभेते
अस्यवसुनान्यृष्टे। शृण्वेवीरोविन्दमानोवसूनिमहद्देवानामसुरत्वमेकम् २०
इमांचनःपृथिवींविश्वधायाउपक्षेतिहितमित्रोनराजा। पुरःसदःशर्मसदोनवीरा
महद्देवानामसुरत्वमेकम् २१ निष्षिध्वरीस्तओषधीरुतापोरयिंतइन्द्रपृथिवीबि-
भर्ति। सखायस्तेवामभाजःस्याममहद्देवानामसुरत्वमेकम् २२ ॥ ३१ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

नताष्टौमयेपञ्चस्सेनुर्नवाश्विनंमित्रोमैत्रंचतुर्गायत्र्यंतामिहेहसप्तार्धवंजागतंतृचोऽन्त्यऐन्द्रश्चोपउपस्यामि-
श्राउन्दूनेन्द्रावरुणवार्हस्पत्यपोष्णसाविश्वसोम्यमैत्रावरुणास्तृचाअन्त्योजमदग्न्यापौवाचतुर्थ्यायागा-
पञ्चयोवामदेवोगौतमश्चतुर्थंमण्डलमपश्यत्त्वांह्यमेविंशतिरष्ट्यातिजगतीधृतिरूपाद्याश्चतस्रोवारुण्यश्चयायो
मर्त्येष्वावः पोळशाकृणुष्वपश्चोनारासोग्रम् ।

न ताष्टौ प्रजापतिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५६ ॐम् नतामिनन्तिमायिनोनधीराव्रतादेवानांप्रथमाध्रुवाणि । नरोदसी अद्रुहावेद्याभिर्नपर्वतानिनमेतास्थिवांसः १ षड्भाराँएकोअचरन्बिभर्त्यृतंवर्षिष्ठ-मुपगावआगुः । तिस्रोमहीरुपरास्तस्थुरत्यागुहाद्वेनिहितेदर्श्येका २ त्रिपाज-स्योवृषभोविश्वरूपउतत्र्युधापुरुधप्रजावान् । त्र्यनीकःपत्यतेमाहिनावान्त्सरे-तोधावृषभःशश्वतीनाम् ३ अभीकआसांपदवीरबोध्यादित्यानामह्वेचारुनाम ।

आपश्चिदस्माअरमन्तदेवीःपृथग्व्रजन्तीःपरिषीमवृञ्जन् ४त्रीषधस्थासिन्धवस्त्रिः कवीनामुतत्रिमाताविदथेषुसम्राट् । ऋतावरीर्योषणास्तिस्रोअप्यास्त्रिरादिवो विदथेपत्यमानाः ५ त्रिरादिवःसवितर्वार्याणिदिवेदिवआसुवत्रिर्नोअह्नः । त्रिधातुरायआसुवावसूनिभगत्रातर्धिषणेसातयेधाः ६ त्रिरादिवःसवितासोषवीति राजानामित्रावरुणासुपाणी । आपश्चिदस्यरोदसीचिदुर्वीरत्नंभिक्षन्तसवितुः सवाय ७ त्रिरुत्तमादूणशारोचनानित्रयोराजन्त्यसुरस्यवीराः । ऋतावान इषिराद्ळभासस्त्रिरादिवोविदथेसन्तुदेवाः ८ ॥ १ ॥

म मे पाह्विश्वामित्रो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५७ प्रमेविविक्वाँअविदन्मनीषांधेनुंचरन्तींप्रयुतामगोपाम् । सद्यश्चिद्यादुदुहेभूरिधासेरिन्द्रस्तदग्निःपनितारोअस्याः १ इन्द्रःसुपूषावृषणासुहस्तादिवोन

प्रीताःशंशयंदुदुहे । विश्वेयदंस्यांरणयन्तदेवाःप्रवोऽत्रनसवःसुम्नमंश्याम् २ या जामयोवृष्णइच्छन्तिशक्तिंनमस्यन्तींजानतेगर्भमस्मिन् । अच्छापुत्रंधेनवो वावशानामहश्चरन्तिबिभ्रतंवपूंषि ३ अच्छाविवक्मिरोदसीसुमेकेग्राव्णोयुजा-नोअध्वरेमनीषा । इमाउतेमनवेभूरिवाराऊर्ध्वाभंवन्तिदर्शताययंत्राः ४ यातें जिह्वामधुमतीसुमेधाअग्नेदेवेषूच्यतंउरूची । तयेहविश्वाँअवसेयजंत्रानासादय पाययाचामधूनि ५ यातेंअग्नेपर्वतस्येवधारासंश्चन्तीपीपयंद्देवचित्रा । तामस्मभ्यंप्रमतिंजातवेदोवसोरास्वसुमतिंविश्वजन्याम् ६ ॥ २॥

धेनुर्नव विश्वामित्रोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

५८ धेनुःप्रत्नस्यकाम्यंदुहानान्तःपुत्रश्चरतिदक्षिणायाः । आद्योतनिंवहति शुभ्रयामोषसःस्तोमोअश्विनावजीगः १ सुयुग्वहन्तिप्रतिंवामृतेनोर्ध्वाभंवन्ति

पितेवमेथाः । जरेथामस्मद्विपणेर्मनीषांयुवोरवश्चकमायातमर्वाक् २ सुयु-
ग्भिरश्वैःसुवृतारथेनदस्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिंगमिष्ठाहुर्वि-
प्रासोअश्विनापुराजाः ३ आमन्येथामागतंकच्चिदेवैर्विश्वेजनासोअश्विनाहवन्ते ।
इमाहिवांगोऋजीकामधूनिप्रमित्रासोनददुरुस्रोअग्रे ४ तिरःपुरूचिदश्विनार-
जांस्याङ्गूषोवांमघवानाजनेषु । एहयातंपथिभिर्देवयानैर्दस्राविमेवांनिधयोमधू-
नाम् ५ ॥ ३ ॥ पुराणमोकःसख्यंशिवंवांयुवोर्नराद्रविणंजह्नाव्याम् । पुनः
कृण्वानाःसख्याशिवानिमध्वामदेमसहनूसमानाः ६ अश्विनावायुनायुवंसुद-
क्षानियुद्भिश्चसजोषसायुवाना । नासत्यातिरोअह्न्यंजुषाणासोमंपिबतमस्रिधा
सुदानू ७ अश्विनापरिवामिषःपुरूचीरीयुर्गीर्भिर्यतमानाअमृध्राः । रथोहवा-

मृतजाअद्रिंजूतःपरिद्यावापृथिवीयन्तिसद्यः ८ अश्विनामधुपुत्तमोयुवाकुःसोम-
स्तंपातमागतंदुरोणेरथोंहवांभूरिवर्पःकरिक्रत्सुतावतोनिष्कृतमागमिष्ठः १॥४॥

मित्रो नव विश्वामित्रो मित्रः । अन्त्याश्वतस्रो गायत्र्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५१ मित्रोजनान्यातयतिब्रुवाणोमित्रोदाधारपृथिवीमुतद्याम् । मित्रःकृष्टी-
रनिमिषाभिचष्टेमित्रायहव्यंघृतवज्जुहोत १ प्रसमित्रमर्तोअस्तुप्रयस्वान्यस्त
आदित्यशिक्षतिव्रतेन । नहन्यतेनजीयतेत्वोतोनैनमंहोअश्नोत्यन्तितोनदूरात् २
अनमीवासइळयामदन्तोमितज्ञवोवरिमन्नापृथिव्याः । आदित्यस्यव्रतमुपक्षिय-
न्तोवयंमित्रस्यसुमतौस्याम ३ अयंमित्रोनमस्यःसुशेवोराजासुक्षत्रोअजनिष्ट
वेधाः । तस्यवयंसुमतौयज्ञियस्यापिभद्रेसौमनसेस्याम ४महाँआदित्योनमसो-
पसद्योयातयज्जनोगृणतेसुशेवः । तस्माएतत्पन्यतमायजुष्टमग्नौमित्रायहविरा-

जुहोत ५ ॥ ५ ॥ मित्रस्यंचर्षणीधृतोऽवोदेवस्यसानुसि । द्युम्नंचित्रश्रवस्तमम् ६ अभियोमंहिनादिवंमित्रोबभूवसप्रथाः । अभिश्रवोभिःपृथिवीम् ७ मित्रायपञ्चयेमिरेजनाअभिष्टिशवसे । सदेवान्विश्वान्बिभर्ति ८ मित्रोदेवेष्वायुषुजनाय वृक्तबर्हिषे । इषइष्टव्रताअकः १ ॥ ६ ॥

इहेह सप्त विश्वामित्र ऋभवो जगती । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

६० इहेहवोमनसाबन्धुतानरउशिजोजग्मुरभितानिवेदसा । याभिर्मायाभिःप्रतिजूतिवर्पसःसौधन्वनायज्ञियंभागमानश १ याभिःशचीभिश्चमसाँअपिंशतयाधियागामरिणीतचर्मणः । येनहरीमनसानिरतक्षततेनदेवत्वमृभवःसमानश २ इन्द्रस्यसख्यमृभवःसमानशुर्मनोर्नपातोअपसोदधन्विरे । सौधन्वनासोअमृतत्वमेरिरेविष्ट्वीशमीभिःसुकृतःसुकृत्यया ३ इन्द्रेणयाथसरथंसुते

सचाँअथोवशानांभवथासहाश्रिया। नवंःप्रतिमैसुकृतानिवाघतःसौधन्वनाऋभ-
वोवीर्याणिच ४ इन्द्रंऋभुभिर्वाजवद्भिःसमुक्षितंसुतंसोममावृषस्वागभस्त्योः ।
धियेषितोमघवन्दाशुषोगृहेसौधन्वनेभिःसहमत्स्वानृभिः ५ इन्द्रंऋभुमा-
न्वाजवान्मत्स्वेहनोऽस्मिन्त्सवनेशच्यापुरुष्टुत । इमानितुभ्यंस्वसराणियेमिरे
व्रतादेवानांमनुषश्चधर्मभिः ६ इन्द्रऋभुभिर्वाजिभिर्वाजयन्निहस्तोमंजरितुरुप
याहियज्ञियम् । शतंकेतेभिरिषिरेभिरायवेसहस्रणीथोअध्वरस्यहोमनि ७॥७॥

उषः सप्त विश्वामित्र उषास्त्रिष्टुप् ।

६१ उषोवाजेनवाजिनिप्रचेताःस्तोमंजुषस्वगृणतोमघोनि । पुराणीदेवि
युवतिःपुरंधिरनुव्रतंचरसिविश्ववारे १ उषोदेव्यमर्त्याविभाहिचन्द्ररथासूनृता
ईरयन्ती । आत्वावहन्तुसुयमासोअश्वाहिरण्यवर्णांपृथुपाजसोये २ उषःप्रतीची

भुवनानिविश्वोर्ध्वातिष्ठस्यमृतस्यकेतुः। समानमर्थंचरणीयमानाचक्रमिवनव्य-
स्यावंवृत्स्व ३ अवस्यूमेवचिन्वतीमघोन्युषायातिस्वसरस्यपत्नी। स्व१र्जनन्ती
सुभगासुदंसाआन्तांद्दिवःपप्रथआपृथिव्याः ४ अच्छावोदेवीमुषसंविभातींप्रवो
भरध्वंनमसासुवृक्तिम्। ऊर्ध्वंमधुधादिविपाजोअश्रेत्प्ररोचनारुरुचेरण्वसन्दृक् ५
ऋतावरीदिवोअर्कैरबोध्यारेवतीरोदसीचित्रमस्थात्। आयतीमग्नउषसंविभातीं
वाममेषिद्रविणंभिक्षमाणः ६ ऋतस्यबुध्नउषसामिषण्यन्वृषामहीरोदसीआ
विवेश। महीमित्रस्यवरुणस्यमायाचन्द्रेवभानुंविदधेपुरुत्रा ७ ॥ ८ ॥

इमा उ अष्टादश विश्वामित्रो गायत्री। अन्त्यानां तिसृणां जमदग्निर्वा। अन्त्यास्तिस्त्रस्त्रिष्टुभः। षण्णां तृचानां क्रमेणेन्द्रावरुणौ बृहस्पतिः पूषा सविता सोमो मित्रावरुणौ देवताः।

६२ इमाउवांभृमयोमन्यमानायुवावतेनतुज्याअभूवन्। कं१त्यदिन्द्रावरु-

णायशोवांयेनस्मासिनंभरथःसखिभ्यः १ अयमुवांपुरुतमोरयीयञ्छश्वत्तमम-
वसेजोहवीति । सजोषाविन्द्रावरुणामरुद्भिर्दिवापृथिव्याशृणुतंहवंमे २ अस्मे
तदिन्द्रावरुणावसुष्यादस्मेरयिमरुतःसर्ववीरः ।अस्मान्वरूत्रीःशरणैरवन्त्वस्मा-
न्होत्राभारतीदक्षिणाभिः ३ बृहस्पतेजुषस्वनोहव्यानिविश्वदेव्य । रास्वरत्नानि
दाशुषे ४ शुचिमर्कैर्बृहस्पतिमध्वरेषुनमस्यत । अनाम्योजआचके ५ ॥ १ ॥
वृषभंचर्षणीनांविश्वरूपमदाभ्यम् । बृहस्पतिंवरेण्यम् ६ इयंतेपूषन्नाघृणेसुष्टु-
तिर्देवनव्यसी । अस्माभिस्तुभ्यंशस्यते ७ तांजुषस्वगिरंममवाजयन्तीमवा-
धियम् । वधूयुरिवयोषणाम् ८ योविश्वाभिविपश्यतिभुवनासंचपश्यति । सनः
पूषाविताभुवत् ९ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि । धियोयोनःप्रचोद-

यात् १० ॥ १० ॥ देवस्यसवितुर्वयंवाजयन्तःपुरंध्या । भगस्यरातिमी-
महे ११ देवंनरःसवितारंविप्रायज्ञैःसुवृक्तिभिः । नमस्यन्तिधियेषिताः १२
सोमोजिगातिगातुविद्देवानामेतिनिष्कृतम् । ऋतस्ययोनिमासदम् १३ सोमो
अस्मभ्यंद्विपदेचतुष्पदेचपशवे । अनमीवाइषस्करत् १४ अस्माकमायुर्वर्धय-
न्नभिमातीःसहमानः । सोमःसधस्थमासदत् १५ आनोमित्रावरुणाघृतैर्गव्यू-
तिमुक्षतम् । मध्वारजांसिसुक्रतू १६ उरुशंसानमोवृधामह्नादक्षस्यराजथः ।
द्राघिष्ठाभिःशुचिव्रता १७ गृणानाजमदग्निनायोनावृतस्यसीदतम् । पातंसो-
ममृतावृधा १८ ॥११॥ इति शाकलकसंहितायां तृतीये मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥५॥

इति तृतीयं मण्डलं समाप्तम् ॥ ३ ॥

त्वां ह्यग्ने विंशतिर्वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् । द्वितीयादिचतसृणामग्निर्वा वरुणश्च ।

प्रथमाष्टिः । द्वितीयातिजगती । तृतीया धृतिः ।

१ त्वांह्यंग्नेसदमित्संमन्यवोदेवासोदेवमंरतिंन्येरिरइतिक्रत्वांन्येरिरे । अमर्त्यंयजतमर्त्येष्वादेवमादेवंजनतप्रचेतसंविश्वमादेवंजनतप्रचेतसम् १ सभ्रातरुंवरुणमग्नआववृत्स्वदेवाँअच्छासुमतीयज्ञवंनसंज्येष्ठंयज्ञवनसम् । ऋतावानमादित्यंचर्षणीधृतंराजानंचर्षणीधृतम् २ सखेसखायमभ्याववृत्स्वाशुंनचक्रंरथ्येवरंह्यास्मभ्यंदस्मरंह्या । अग्नेमृळीकंवरुणेसचाविदोमरुत्सुविश्वभानुषु । तोकायतुजेशुशुचानशंकृध्यस्मभ्यंदस्मशंकृधि ३ त्वंनोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेळोऽवयासिसीष्ठाः । यजिष्ठोवह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषांसिप्रमुमुग्ध्यस्मत् ४ सत्वंनोअग्नेऽवमोभवोतीनेदिष्ठोअस्याउषसोव्युष्टौ । अवयक्ष्वनोवरु-

णंररांणोवीहिमृळीकंसुहवोंनएधि ५ ॥ १२ ॥ अस्यश्रेष्ठासुभगस्यसंहग्देवस्यं-
चित्रतंमामर्त्येषु । शुचिंघृतंनतप्तमघ्न्यायाःस्पार्हादेवस्यंमंहनेवधेनोः ६ त्रिरं-
स्यतापरमासंन्तिसत्यास्पार्हादेवस्यजनिंमान्यग्नेः । अनन्तेअन्तःपरिंवीतआगा-
च्छुचिंःशुक्रोअर्योरोरुंचानः ७ सदूतोविश्वेदभिवंष्टिसद्माहोताहिरंण्यरथोरंसु-
जिह्वः । रोहिदंश्वोवपुष्योंविभावासदांरण्वःपिंतुमतींवसंसत् ८ सचेतयन्मनु-
षोयज्ञबंन्धुःप्रतंमह्यारंशनयानयन्ति । सक्षेत्यस्यदुर्यांसुसाधन्देवोमर्तस्यसधनि-
त्वमांप ९ सतूनोंअग्निर्नयतुप्रजानन्नच्छारत्नंदेवभंक्तंयदंस्य । धियायद्विश्वेअमृ-
ताअकृंण्वन्द्यौष्पिताजनितासत्यमुक्षन् १० ॥ १३ ॥ सजांयतप्रथमःपस्त्यां-
सुमहोबुध्नेरजंसोअस्ययोनौं । अपादंशीर्षागुहमांनोअन्तायोयुंवानोवृषभस्यं
नीळे ११ प्रशर्धंआर्तप्रथमंविपन्यॉंऋतस्ययोनांवृषभस्यंनीळे । स्पार्होयुवावपु-

ण्योविभावासप्ताप्रियासोऽजनयन्तवृष्णे १२ अस्माकमत्रपितरोमनुष्याअभि
प्रसेदुर्ऋतमाशुषाणाः।अश्मव्रजाःसुदुघावव्रेअन्तरुदुस्राआजन्नुषसोहुवानाः १३
तेमर्मृजतददृवांसोअद्रिंतदेषामन्येअभितोविवोचन् । पश्वयन्त्रासोअभिकारमर्च-
न्विदन्तज्योतिश्चकृपन्तधीभिः १४ तेगव्यतामनसादृध्रमुब्धंगायेमानंपरिष-
न्तमद्रिम् । दृळ्हंनरोवचसादैव्येनव्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः १५ ॥ १४ ॥ तेमे
न्वतप्रथमंनामधेनोस्त्रिःसप्तमातुःपरमाणिविन्दन् । तज्जानतीरभ्यनूषतव्राआ-
विर्भुवदरुणीर्यशसागोः १६ नेशत्तमोदुधितंरोचतद्यौरुद्देव्याउषसोभानुरर्त ।
आसूर्योबृहतस्तिष्ठदज्राँऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् १७ आदित्पश्चाबुबुधाना
व्यख्यन्नादिद्रत्नंधारयन्तद्युभक्तम् । विश्वेविश्वासुदुर्यासुदेवामित्रधियेवरुणसत्य-
मस्तु १८ अच्छावोचेयशुशुचानमग्निंहोतारंविश्वभरसंयजिष्ठम् । शुच्यूधोअतृ-

णन्नगवामन्धोनपूतंपरिषिक्तमंशोः १९ विश्वेषामदितिर्यज्ञियानांविश्वेषामतिथि-
र्मानुषाणाम् । अग्निर्देवानामवआवृणानःसुमृळीकोभवतुजातवेदाः २०॥१५॥

यो मर्त्येषु विंशतिर्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ योमर्त्येष्वमृतऋतावादेवोदेवेष्वरतिर्निधायि । होतायजिष्ठोमह्नाशुचध्यैहृ-
व्यैरग्निर्मनुषईरयध्यै १ इहत्वंसूनोसहसोनोअद्यजातोजाताँउभयाँअन्तरग्ने ।
दूतईयसेयुयुजानऋष्वऋजुमुष्कान्वृषणःशुक्रांश्च २ अत्यावृधस्नूरोहिताघृतस्नू
ऋतस्यमन्येमनसाजविष्ठा । अन्तरीयसेअरुषायुजानोयुष्मांश्चदेवान्विशआच
मर्तान् ३ अर्यमणंवरुणंमित्रमेषामिन्द्राविष्णूमरुतोअश्विनोत । स्वश्वोअग्ने
सुरथःसुराधाएदुवहसुहविषेजनाय ४ गोमाँअग्नेऽविमाँअश्वीयज्ञोनृवत्सखा
सदमिदप्रमृष्यः । इळावाँएषोअसुरप्रजावान्दीर्घोरयिःपृथुबुध्नःसभावान् ५

॥ १६ ॥ यस्तइध्मंजभरत्सिष्विदानोमूर्धानंवाततपतेत्वाया। भुवस्तस्यस्वतवाँः
पायुरग्नेविश्वस्मात्सीमघायतउरुष्य ६ यस्तेभरादन्नियतेचिदन्नंनिशिषन्मन्द्रम-
तिथिमुदीरत्। आदेवयुरिनधतेदुरोणेतस्मिन्रयिर्ध्रुवोअस्तुदास्वान् ७ यस्त्वा
दोषायउषसिप्रशंसात्प्रियंवात्वाकृणवतेहविष्मान्। अश्वोनस्वेदमआहेम्यावा-
न्तमंहसःपीपरोदाश्वांसम् ८ यस्तुभ्यमग्नेअमृतायदाशद्दुवस्त्वेकृणवतेयतस्रुक्।
नसरायाशशमानोवियोषन्नैनमंहःपरिवरदघायोः ९ यस्यत्वमग्नेअध्वरंजुजोषो
देवोमर्तस्यसुधितंरराणः। प्रीतेदसद्धोत्रासायविष्ठासामयस्यविधतोवृधासः १०
॥ १७ ॥ चित्तिमचित्तिंचिनवद्विविद्वान्पृष्ठेववीतावृजिनाचमर्तान्। रायेचनः
स्वपत्यायदेवदितिंचरास्वादितिमुरुष्य ११ कविंशशासुःकवयोऽदब्धानिधारय-
न्तोदुर्यास्वायोः। अतस्त्वंदृश्याँअग्नएतान्पड्भिःपश्येरद्भुताँअर्यएवैः १२ त्वमग्ने

वाघतेसुप्रणीतिःसुतसोमायविधतेयविष्ठ।रत्नंभरशशमानायघृष्वेपृथुश्चन्द्रमव-
सेचर्षणिप्राः १३ अधाहयद्वयमग्नेत्वायापड्भिर्हस्तेभिश्चकृमातनूभिः। रथंनक्र-
न्तोअपसाभुरिजोरृतंयेमुःसुध्यआशुषाणाः १४ अधामातुरुषसःसप्तविप्राजा-
येमहिप्रथमावेधसोनॄन्।दिवस्पुत्राअङ्गिरसोभवेमाद्रिंरुजेमधनिनंशुचन्तः १५
॥१८॥ अधायथानःपितरःपरासःप्रत्नासोअग्नऋतमाशुषाणाः। शुचीदयन्दी-
धितिमुक्थशासःक्षामाभिन्दन्तोअरुणीरपव्रन् १६ सुकर्माणःसुरुचोदेवयन्तो-
ऽयोनदेवाजनिमाधमन्तः। शुचन्तोअग्निंववृधन्तइन्द्रमूर्वंगव्यंपरिषदन्तोअ-
ग्मन् १७ आयूथेवक्षुमतिपश्वोअख्यद्देवानांयज्जनिमान्त्युग्र। मर्तानांचिदुर्व-
शीरकृप्रन्वृधेचिदर्यउपरस्यायोः १८ अकर्मतेस्वपसोअभूमऋतमवस्रन्नुषसोवि-
भातीः। अनूनमग्निंपुरुधासुश्चन्द्रंदेवस्यमर्मृजतश्चारुचक्षुः १९ एतातेअग्नउच-

थानिवेधोऽवोचामकवयेताजुषस्व । उच्छौचस्वकृणुहिवस्यसोनोमहोरायःपुरु-
वारप्रयन्धि २० ॥ ११ ॥

आ वः षोडश वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् । आद्याया रुद्रः ।

३ आवोराजानमध्वरस्यरुद्रंहोतारंसत्ययजंरोदस्योः।अग्निंपुरातनयित्नोरचि-
त्ताद्धिरण्यरूपमवसेकृणुध्वम् १ अयंयोनिश्चकृमायंवयंतेजायेवपत्यउशतीसुवा-
साः । अर्वाचीनःपरिवीतोनिषीदेमाउतेस्वपाकप्रतीचीः २ आशृण्वतेअदृपिताय
मन्मनृचक्षसेसुमृळीकायवेधः । देवायशस्तिममृतायशंसग्रावेवसोतामधुषुद्य-
मीळे ३ त्वंचिन्नःशम्याअग्नेअस्याऋतस्यबोध्यृतचित्स्वाधीः । कदातउक्थासध-
माद्यानिकदाभवन्तिसख्यागृहेते ४ कथाहतद्वरुणायत्वमग्नेकथादिवेगर्हसेकन्नआ-
गः । कथामित्रायमीळ्हुषेपृथिव्यैब्रवःकदर्यम्णेकद्भगाय ५ ॥२०॥ कद्धिष्ण्यासुवृ-

धसानोअग्नेकद्वातायप्रतवसेशुभंये।परिज्मनेनासत्यायक्षेब्रवःकदग्नेरुद्रायनृघ्ने ६
कथामहेपुष्टिंभरायपूष्णेकद्रुद्रायसुमखायहविर्दे। कद्विष्णवउरुगायायरेतोब्रवः
कदग्नेशरवेबृहत्यै ७ कथाशर्धायमरुतामृतायकथासूरेबृहतेपृच्छ्यमानः। प्रति
ब्रवोऽदितयेतुरायसाधादिवोजातवेदश्चिकित्वान् ८ ऋतेनऋतंनियतमीळआ
गोरामासचामधुमत्पक्कमग्ने। कृष्णासतीरुशताधासिनैषाजामर्येणपयसापी-
पाय ९ ऋतेनहिष्मावृषभश्चिदक्तःपुमाँअग्निःपयसापृष्ठ्येन। अस्पन्दमानो
अचरद्वयोधावृषाशुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १० ॥२१॥ ऋतेनाद्रिंव्यसन्भिदन्तःसम-
ङ्गिरसोनवन्तगोभिः। शुनंनरःपरिषदन्नुषासमाविःस्वरभवज्जातेअग्नौ ११
ऋतेनदेवीरमृताअमृक्ताअर्णोभिरापोमधुमद्भिरग्ने। वाजीनसर्गेषुप्रस्तुभानःप्र
सदमित्स्रवितवेदधन्युः १२ माकस्ययक्षंसदमिद्धुरोगामावेशस्यप्रमिनतोमापेः।

माध्रातुरग्नेअनृजोॠणंवेमासख्युर्दक्षेरिपोर्भुजेम १३ रक्षांणोअग्नेतवरक्षणेभीरा-
रक्षाणःसुमखप्रीणानः । प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजाहिरक्षोमहिचिद्वावृधानम् १४
एभिर्भवसुमनाअग्नेअर्कैरिमान्स्पृशमन्मभिःशूरवाजान् । उतब्रह्माण्यङ्गिरो
जुषस्वसंतेशस्तिर्देववातांजरेत १५ एताविश्वाविदुषेतुभ्यंवेधोनीथान्यग्नेनिण्या
वचांसि । निवचनाकवयेकाव्यान्यशंसिषंमतिभिर्विप्रउक्थैः १६ ॥ २२ ॥

कृणुष्व पञ्चदश वामदेवोग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् ।

४ कृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामवाँइभेन । तृष्वीमनुप्रसितिं
द्रूणानोऽस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः १ तवभ्रमासआशुयापतन्त्यनुस्पृशधृषता
शोशुचानः । तपूंष्यग्नेजुह्वापतङ्गानसंदितोविसृजविष्वगुल्काः २ प्रतिस्पशो
विसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअदब्धः । योनोदूरेअघशंसोयोअन्त्यग्ने

माकिंष्टेव्यथिरादधर्षीत् ३ उदंग्नेतिष्ठप्रत्यातनुष्वन्यमित्राँओषतात्तिग्महेते । योनोअरातिंसमिधानचक्रेनीचातंधंक्ष्यतसंनशुष्कम् ४ ऊर्ध्वोभवप्रतिविध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ने । अवस्थिरातनुहियातुजूनांजामिमजामिंप्रमृणीहिशत्रून् ५ ॥ २३ ॥ सतेजानातिसुमतिंयविष्ठयईवतेब्रह्मणेगातुमैरत् । विश्वान्यस्मैसुदिनानिरायोद्युम्नान्यर्योविदुरोअभिद्यौत् ६ सेदंग्नेअस्तुसुभगःसुदानुर्यस्त्वानित्येनहविषायउक्थैः । पिप्रीषतिस्वआयुषिदुरोणेविश्वेदस्मैसुदिनासासदिष्टिः ७ अर्चामितेसुमतिंघोष्यर्वाक्संतेवावाताजरतामियंगीः । स्वश्वास्त्वासुरथामर्जयेमास्मेक्षत्राणिधारयेरनुद्यून् ८ इहत्वाभूर्याचरेदुपत्मन्दोषावस्तर्दीदिवांसमनुद्यून् । क्रीळन्तस्त्वासुमनसःसपेमाभिद्युम्नातस्थिवांसोजनानाम् ९ यस्त्वास्वश्वःसुहिरण्योअंग्नउपयातिवसुमतारथेन । तस्यत्राताभवसि

धाः । प्रयेमिनन्तिवरुणस्यधामप्रियामित्रस्यचेततोध्रुवाणि ४ अभ्रातरोनयोषणोव्यन्तःपतिरिपोनजनयोदुरेवाः । पापासःसन्तोअनृताअसत्याइदंपदमजनतागभीरम् ५ ॥ १ ॥ इदंमेअग्नेकियतेपावकामिनतेगुरुंभारंनमन्म । बृहद्दधाथधृषतागभीरंयह्वंपृष्ठंप्रयसासप्तधातु ६ तमिन्न्वे३वसमनासमानमभिक्रत्वापुनतीधीतिरश्याः । ससस्यचर्मन्नधिचारुपृश्नेरग्रेरुपआरुपितंजबारु ७ प्रवाच्यंवचसःकिंमेअस्यगुहाहितमुपनिणिग्वदन्ति । यदुस्रियाणामपवारिवव्रन्पातिप्रियंरुपोअग्रंपदंवेः ८ इदमुत्यन्महिमहामनीकंयदुस्रियासचतपूर्व्यंगौः । ऋतस्यपदेअधिदीद्यानंगुहारघुष्यद्रघुयद्विवेद ९ अधद्युतानःपित्रोःसचासामनुतगुह्यंचारुपृश्नेः । मातुष्पदेपरमेअन्तिषद्गोर्वृष्णःशोचिषःप्रयतस्यजिह्वा १० ॥ २ ॥ ऋतंवोचेनमसापृच्छ्यमानस्तवाशसाजातवेदोयदीदम् । त्वमस्यक्षयसियद्धविश्वं

दिवियद्द्रविणंयत्पृथिव्याम् ११ किंनोअस्यद्रविणंकद्धरत्नंविनोवोचोजातवेदश्चिकित्वान् । गुहाध्वनःपरमंयन्नोअस्यरेकुपदंननिदानाअगन्म १२ कामर्यादावयुनाकद्धवाममच्छागमेमरघवोनवाजम् । कदानोदेवीरमृतस्यपत्नीःसूरोवर्णेनततनन्नुषासः १३ अनिरेणवचसाफल्ग्वेनप्रतीत्येनकृधुनातृपासः । अधातेअग्नेकिमिहावदन्त्यनायुधासआसतासचन्ताम् १४ अस्यश्रियेसमिधानस्यवृष्णोवसोरनीकंदमआरुरोच । रुशद्वसानःसुदृशीकरूपःक्षितिर्नरायापुरुवारोअद्यौत् १५ ॥ ३ ॥

ऊर्ध्व ऊर्ध्वेकादश वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ ऊर्ध्वऊषुणोअध्वरस्यहोतरग्नेतिष्ठदेवतातायजीयान् । त्वंहिविश्वमभ्यसिमन्मप्रवेधसंश्चित्तिरसिमनीषाम् १ अमूरोहोतान्यसादिविक्ष्व १ ग्निर्मन्द्रोविदथे-

पृप्रचेताः । ऊर्ध्वंभानुंसवितेवाश्रेन्मेवध्वमंस्तंभायदुपद्याम् २ यतासुजूर्णीरा-
तिर्नीघृताचीप्रदक्षिणिद्देवतातिमुराणः । उदुस्वरुर्नवजानाक्रःपश्वोअंनक्तिसुधि-
तःसुमेकः ३ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नाऊर्ध्वोअध्वर्युर्जुजुषाणोअस्थात् ।
पर्यग्निःपशुपानहोतात्रिविष्ट्येतिप्रदिवउराणः ४ परित्मनामितद्रुरेतिहोताग्निर्म-
न्द्रोमधुवचाऋतावा । द्रवन्त्यस्यवाजिनोनशोकाभयन्तेविश्वाभुवनायदभ्राट् ५
॥ ४ ॥ भद्रातेअग्नेस्वनीकसंदृग्घोरस्यसतोविषुणस्यचारुः । नयत्तेशोचि-
स्तमसावरन्तनध्वस्मानंस्तन्वीरेपआधुः ६ नयस्यसातुर्जनितोरवारिनमात-
रापितरानूचिदिष्टौ । अधामित्रोनसुधितःपावकोग्निर्दीदायमानुषीषुविक्षु ७
द्विर्यंपञ्चजीजनन्त्संवसानाःस्वसारोअग्निंमानुषीषुविक्षु । उषर्बुधमथर्योनदन्तं
शुक्रंस्वासंपरशुंनतिग्मम् ८ तवत्येअग्नेहरितोघृतस्नारोहितासऋज्वञ्चःस्वञ्चः ।

अरुषत्सोवृर्पणऋजुमुष्काआदेवतातिमह्वन्तदस्माः ९ येहत्येतेसहमानाअयासस्त्वेषासोअग्नेअर्चयश्चरन्ति । श्येनासोनदुवसनासोअर्थंतुविष्वणसोमारुतंनशर्धः ॥ १० ॥ अकारिब्रह्मसमिधानतुभ्यंशंसात्युक्थंयजतेव्यूधाः । होतारमग्निंमनुषोनिषेदुर्नमस्यन्तउशिजःशंसमायोः ११ ॥ ५ ॥

अयामिहैकादश वामदेवोऽग्निः । आद्या जगती । ततः पञ्चानुष्टुभः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७ अयमिहप्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोअध्वरेष्वीड्यः । यमप्नवानोभृगवोविरुरुचुर्वनेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे १ अग्नेकदातआनुषग्भुवद्देवस्यचेतनम् । अधाहित्वाजगृभ्रिरेमर्तासोविक्ष्वीड्यम् २ ऋतावानंविचेतसंपश्यन्तोद्यामिवस्तृभिः । विश्वेषामध्वराणांहस्कर्तारंदमेदमे ३ आशुंदूतंविवस्वतोविश्वायश्चर्षणीरभि । आजभ्रुःकेतुमायवोभृगवाणंविशेविशे ४ तमींहोतारमानुषक्चिकि-

त्वांसंनिषेदिरे । शृण्वंपावकशोचिषंयजिष्ठंसप्तधामभिः ५ ॥ ६ ॥ तंशश्वंतीषु मातृषुवनआवीतमश्रितम् । चित्रंसन्तंगुहाहितंसुवेदंकूचिदर्थिनंम् ६ ससस्य यद्वियुतासस्मिन्नूर्धन्नस्यसामन्नरणयंन्तदेवाः । महाँअग्निर्नमसारातहंव्योवेरं ध्वरायसदमिदृतावा ७ वेरध्वरस्यंदूत्यानिविद्वानुभेअन्तारोदसीसश्चिकित्वान् । दूतईयसेप्रदिवउराणोविदुष्टरोदिवआरोधनानि ८ कृष्णंतएमरुशतःपुरोभाश्च- रिष्ण्व१ र्चिर्वपुषामिदेकंम् ।यदप्रंवीतादधंतेहगर्भंसद्यश्चिज्जातोभवसीदुदूतः ९ सद्योजातस्यददृशानमोजोयदंस्यवातोअनुवातिशोचिः । वृणक्तितिग्मामंतसेषु जिह्वांस्थिराचिदन्नांदयतेविजम्भैः १० तृषुयदन्नांतृषुणावक्षंतृषुंदूतंकृणुतेयह्वो अग्निः । वातंस्यमेळिंसंचतेनिजूर्वन्नाशुंनवाजयतेहिन्वेअर्वा ११ ॥ ७ ॥

दूतं वोष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

८ दूतंवोविश्ववेदसंहव्यवाहममर्त्यम् । यजिष्ठमृञ्जसेगिरा १ सहिवेदावसुधितिंमहाँआरोदसीदिवः । सदेवाँएहवक्षति २ सवेददेवआनमंदेवाँऋतायतेदमे । दातिप्रियाणिचिद्वसु ३ सहोतासेदुदूत्यंचिकित्वाँअन्तरीयते । विद्वाँआरोधनंदिवः ४ तेस्यामयेअग्नयेददाशुर्हव्यदातिभिः । यईंपुष्यन्तइन्धते ५ तेरायातेसुवीर्यैःससवांसोविशृण्विरे । येअग्नादधिरेदुवः ६ अस्मेरायोदिवेदिवेसंचरन्तुपुरुस्पृहः । अस्मेवाजासईरताम् ७ सविप्रश्चर्षणीनांशवसामानुषाणाम् । अतिक्षिप्रेवविध्यति ८ ॥ ८ ॥

अग्ने मृळाष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

१ अग्नेमृळमहाँअसियईमादेवयुंजनम् । इयेथबर्हिरासदम् १ समानुषीषु

दूळभोविक्षुप्रावीरमर्त्यः । दूतोविश्वेषामभुवत् २ ससद्मपरिणीयतेहोतामन्द्रोदिविष्टिषु । उतपोतानिषीदति ३ उतग्नाअग्निरध्वरउतोगृहपतिर्दमे । उतब्रह्मानिषीदति ४ वेषिह्यध्वरीयतामुपवक्ताजनानाम् । हव्याचमानुषाणाम् ५ वेषीद्वस्यदूत्यं१ यस्यजुजोषोअध्वरम् । हव्यंमर्तस्यवोळ्हवे ६ अस्माकंजोष्यध्वरमस्माकंयज्ञमङ्गिरः । अस्माकंशृणुधीहवम् ७ परितेदूळभोरथोऽस्माँअश्नोतुविश्वतः । येनरक्षसिदाशुषः ८ ॥ ९ ॥

अग्ने तपथाष्टौ वामदेवोऽग्निः । आद्यास्तिस्रः पदपङ्क्तयः । पञ्चमी महापदपङ्क्तिः ।
अन्त्योष्णिक् । शिष्टा उष्णिहः पदपङ्क्त्यो वा ।

१० अग्नेतमद्याश्वंनस्तोमैःक्रतुंनभद्रंहृदिस्पृशम् । ऋध्यामातओहैः १ अधाह्यग्नेक्रतोर्भद्रस्यदक्षस्यसाधोः । रथीऋतस्यबृहतोबभूथ २ एभिर्नोअर्कैर्भवानोअर्वाङ्स्व१र्णज्योतिः । अग्नेविश्वेभिःसुमनाअनीकैः ३ आभिष्टेअद्यगीर्भि

गृणन्तो॑ऽग्ने दाशे॑म । प्र ते॑ दि॒वो न स्त॑नयन्ति॒ शुष्मा॑: ४ तव॒ स्वादि॒ष्ठाग्ने॒ संदृ॑ष्टिरि॒दा चि॒दह्न॑ इ॒दा चि॒द॒क्तोः । श्रि॒ये रु॒क्मो न रो॑चत उपा॒के ५ घृ॒तं न पू॒तं त॒नूर॑रे॒पाः शुचि॒ हिर॑ण्यम् । तत्ते॑ रु॒क्मो न रो॑चत स्वधावः ६ कृ॒तं चि॒द्धि ष्मा॒ सने॑मि॒ द्वेषो ऽग्न॑ इ॒नोषि॒ मर्ता॑त् । इ॒त्था यज॑मानादृतावः ७ शि॒वा न॑: स॒ख्या सन्तु॑ भ्रा॒त्राग्ने॑ दे॒वेषु॑ यु॒ष्मे । सा नो॒ नाभि॒: सद॑ने॒ सस्मि॒न्नूध॑न् ८ ॥ १० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थमण्डले प्रथमोऽनुवाकः १ ॥

भद्रं षड्वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ भ॒द्रं ते॑ अग्ने सहसि॒न्ननी॑कमुपा॒क आ रो॑चते॒ सूर्य॑स्य । रुश॑द्दृ॒शे द॑दृशे न॒क्तया चि॒दरू॑क्षितं दृ॒श आ रू॒पे अन्न॑म् १ वि षा॑ह्यग्ने गृण॒ते म॑नी॒षां खं वेप॑सा तुविजा॒त स्तवा॑नः । विश्वे॑भि॒र्यद्वा॒वन॑: शुक्र दे॒वैस्तन्नो॑ रास्व सुमहो॒ भूरि॒ मन्म॑ २ त्वद॑ग्ने॒ काव्या॒ त्वन्म॑-

नोपास्त्वदुक्थाजायन्तेराध्यानि । त्वदेतिद्रविणंवीरपेशाइत्थाधियेदाशुषेम-
र्त्याय ३ त्वद्वाजीवाजंभरोविहायाअभिष्टिकृज्जायतेसत्यशुष्मः । त्वद्रयिर्देवजू-
तोमयोभुस्त्वदाशुर्जूजुवाँअग्नेअर्वा ४ त्वामग्नेप्रथमंदेवयन्तोदेवंमर्ताअमृतमन्द्र-
जिह्वम् । द्वेषोयुतमाविवासन्तिधीभिर्दमूनसंगृहपतिममूरम् ५ आरेअस्मदम-
तिमारेअंहआरेविश्वांदुर्मतिंयन्निपासि । दोषाशिवःसहसःसूनोअग्नेयंदेवआचि-
त्सचसेस्वस्ति ६ ॥ ११ ॥

यस्त्वां पञ्चवामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ यस्त्वामग्नइनधतेयतस्रुक्त्रिस्तेअन्नंकृणवत्सास्मिन्नहन् । ससुद्युम्नैरभ्यस्तु प्रसक्षत्तवक्रत्वाजातवेदश्चिकित्वान् १ इध्मंयस्तेजभरच्छश्रमाणोमहोअग्ने अनीकमासपर्यन् । सइधानःप्रतिदोषामुषासंपुष्यन्रयिंसचतेघ्नन्नमित्रान् २

अग्निरीशेबृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्यपरमस्यरायः । दधातिरत्नंविधतेयविष्ठोव्यानुषङ्मर्त्यायस्वधावान् ३ यच्चिद्धितेपुरुषत्रायविष्ठाचित्तिभिश्चकृमाकच्चिदागः । कृधीष्व१स्माँअदितेरनागान्व्येनांसिशिश्रथोविष्वगग्ने ४ महश्चिदग्नएनसोअभीकऊर्वाद्देवानामुतमर्त्यानाम् । मातेसखायःसदमिद्रिषामयच्छातोकायतनयायशंयोः ५ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचित्पदिषिताममुञ्चतायजत्राः । एवोष्व१स्मन्मुञ्चताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनआयुः ६ ॥ १२ ॥

मत्यग्निः पञ्च वामदेवोऽग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१३ प्रत्यग्निरुषसामग्रमख्यद्विभातीनांसुमनारत्नधेयम् । यातमश्विनासुकृतोदुरोणमुत्सूर्योज्योतिषादेवएति १ ऊर्ध्वंभानुंसवितादेवोअश्रेद्द्रप्संदविध्वद्गविषोनसत्वा । अनुव्रतंवरुणोयन्तिमित्रोयत्सूर्यंदिव्यारोहयन्ति २ यंसीमकृण्वन्त-

नोशास्त्वदुक्थाजायन्तेराध्यानि । त्वदेतिद्रविणंवीरपेशाइत्थाधियेदाशुषेम-
र्त्याय ३ त्वद्वाजीवाजंभरोविहायाअभिष्टिकृज्जायतेसत्यशुष्मः । त्वद्रयिर्देववजू-
तोमयोभुस्त्वदाशुर्जूजुवाँअग्नेअर्वा ४ त्वामग्नेप्रथमंदेवयन्तोदेवंमर्ताअमृतमन्द्र-
जिह्वम् । द्वेषोयुतमाविवासन्तिधीभिर्दमूनसंगृहपतिममूरम् ५ आरेअस्मदम-
तिमारेअंहआरेविश्वांदुर्मतिंयन्निपासि । दोषाशिवःसहसःसूनोअग्नेयंदेवआचि-
त्सचसेस्वस्ति ६ ॥ ११ ॥

यस्त्वां पञ्चामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ यस्त्वामग्नइनधतेयतस्रुक्त्रिस्तेअन्नंकृणवत्सस्मिन्नहन् । सस्रुद्युम्नैरभ्ये-
स्तुप्रसक्षत्तवक्रत्वाजातवेदश्चिकित्वान् १ इध्मंयस्तेजभरच्छश्रमाणोमहोअग्ने
अनीकमासपर्यन् । सइधानःप्रतिदोषामुषासंपुष्यन्रयिंसचतेघ्नन्नमित्रान् २

अग्निरीशेबृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्यपरमस्यरायः । दधातिरत्नंविधतेयविष्ठो
व्यानुषङ्मर्त्यायस्वधावान् ३ यच्चिद्धितेपुरुषत्रायविष्ठाचित्तिभिश्चकृमाकच्चि-
दागः । कृधीष्व१स्माँअदितेरनागान्व्येनांसिशिश्रथोविष्वगग्ने ४ महश्चिदग्न
एनसोअभीकऊर्वाद्देवानामुतमर्त्यानाम् । मातेसखायःसदमिद्रिषामयच्छातो-
कायतनयायशंयोः ५ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचित्पदिषितामम्मुञ्चतायजत्राः । एवो
ष्व१स्मन्मुञ्चताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनआयुः ६ ॥ १२ ॥

प्रत्यग्निः पञ्च वामदेवोऽग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१३ प्रत्यग्निरुषसामग्रमख्यद्विभातीनांसुमनारत्नधेयम् । यातमश्विनासुकृ-
तोदुरोणमुत्सूर्योज्योतिषादेवएति १ ऊर्ध्वंभानुंसवितादेवोअश्रेद्द्रप्संदविध्वद्गवि-
षोनसत्वा । अनुव्रतंवरुणोयन्तिमित्रोयत्सूर्यंदिव्यारोहयन्ति २ यंसीमकृण्वन्त-

मंसेविपृचैध्रुवक्षेमाअनवस्यन्तोअर्थम् । तंसूर्यंहरितःसप्तयह्वीःस्पशंविश्वस्यजगतोवहन्ति ३ वहिष्ठेभिर्विहरन्यासितन्तुमवव्ययन्नसितंदेववस्म । दविध्वतोरश्मयःसूर्यस्यचर्मेवावाधुस्तमोअप्स्व१न्तः ४ अनायतोअनिबद्धःकथायंन्यङ्ङुत्तानोऽवपद्यतेन । कयायातिस्वधयाकोददर्शदिवःस्कम्भःसमृतःपातिनाकम् ५ ॥ १३ ॥

प्रत्यग्निः पञ्च वामदेवोऽग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१४ प्रत्यग्निरुषसोजातवेदाअख्यद्देवोरोचमानामहोभिः । आनासत्योरुगायारथेनेमंयज्ञमुपनोयातमच्छ १ ऊर्ध्वंकेतुंसविता देवोअश्रेज्ज्योतिर्विश्वस्मैभुवनायकृण्वन् । आप्राद्यावापृथिवीअन्तरिक्षंविसूर्योरश्मिभिश्चेकितानः २ आवहन्त्यरुणीर्ज्योतिषागान्महीचित्रारश्मिभिश्चेकिताना । प्रबोधयन्तीसुवि-

तायदे॒व्युं१पाईंथतेसु॒यु॒जा॒रथैन ३ आवां॒वहिंष्ठाइ॒हतेवंहन्तु॒रथा॒अश्वांस॒उ॒षसो॒ व्युंष्टौ । इ॒मेहिवांमधु॒पेयांय॒सोमांअ॒स्मिन्य॒ज्ञेवृंषणामादयेथाम् ४ अनांयतो॒अ- निंबद्धःक॒थायंन्यं॒ङुत्ता॒नोऽवंपद्यते॒न । कयांयातिस्व॒धया॒कोदंदर्शदि॒वःस्क॒म्भः समृंतःपाति॒नाकंम् ५ ॥ १४ ॥

अग्निर्होता दश वामदेवोग्निर्गायत्री । ततस्त्रय्योः सोमकः साहदेव्यः । अन्त्ययोरश्विनौ ।

१५ अ॒ग्निर्होतांनोअध्व॒रेवा॒जीसन्परिंणीयते । दे॒वोदे॒वेषु॒य॒ज्ञियंः १ परि त्रिवि॒ष्ट्यंध्व॒रंयात्य॒ग्नीर॒थीरिंव । आदे॒वेषु॒प्रयो॒दधंत् २ परि॒वाजंपतिःक॒विर॒ग्नि- र्ह॒व्यान्यंक्रमीत् । दध॒द्रत्नांनिदा॒शुषे ३ अ॒यंयःसृञ्जयेपु॒रोदैंववा॒तेसंमि॒ध्यते । द्यु॒माँअंमित्र॒दम्भंनः ४ अस्यंघावी॒रईवंतो॒ऽग्नेरीशीत॒मर्त्यंः । ति॒ग्मजंम्भस्यमी॒-

ह्वृर्तः ५ ॥ १५ ॥ तमर्वन्तंनसानसिमरुषंनदिवः शिशुम् । मर्मृज्यन्तेदिवेदिवे ६ बोधद्यन्माहरिभ्यांकुमारःसाहदेव्यः । अच्छानहूतउदरम् ७ उतत्यायजताहरीकुमारात्साहदेव्यात् । प्रयतासद्यआददे ८ एषवांदेवावश्विनाकुमारःसाहदेव्यः । दीर्घायुरस्तुसोमकः ९ तंयुवंदेवावश्विनाकुमारंसाहदेव्यम् । दीर्घायुषंकृणोतन १० ॥ १६ ॥

आ सत्य एकत्रिंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१६ आसत्योयातुमघवाँऋजीषीद्रवन्त्वस्यहरयउपनः । तस्माइदन्धःसुषुमासुदक्षमिहाभिपित्वंकरतेगृणानः १ अवस्यशूराध्वनोनान्तेऽस्मिन्नोअद्यसवनेमन्दध्यै । शंसात्युक्थमुशनेववेधाश्चिकितुषेअसुर्यायमन्म २ कविर्ननिण्यंविदथानिसाधन्वृषायत्सेकंविपिपानोअर्चात् । दिवइत्थाजीजनत्सप्तकारूनह्ना

चित्रकुर्वयुनांगृणन्तः ३ स्वं १ यद्वेदिसुदृशीकमर्कैर्महिज्योतीरुरुचुर्यद्धवस्तोः ।
अन्धातमांसिदुधिताविचक्षेनृभ्यश्चकारनृतमोअभिष्टौ ४ ववक्षइन्द्रोअमितमृ-
जीष्यु १ भेआपप्रौरोदसीमहित्वा । अतश्चिदस्यमहिमाविरेच्यभियोविश्वाभुव-
नाबभूव ५ ॥ १७ ॥ विश्वानिशक्रोनर्याणिविद्वानपोरिरेचसखिभिर्निकामैः ।
अश्मानंचिद्येविभिदुर्वचोभिर्व्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः ६ अपोवृत्रंवव्रिवांसं
पराहन्प्रावत्तेवज्रंपृथिवीसचेताः । प्राणांसिसमुद्रियाण्यैनोःपतिर्भवञ्छवसाशू-
रधृष्णो ७ अपोयदद्रिंपुरुहूतदर्दराविर्भुवत्सरमापूर्व्यंते । सनोनेतावाजमादर्षि
भूरिंगोत्रारुजन्नङ्गिरोभिर्गृणानः ८ अच्छाकविंनृमणोगाअभिष्टौस्वर्षातामघव-
न्नाधमानम् । ऊतिभिस्तमिषणोद्युम्नहूतौनिमायावानब्रह्मादस्युरर्त ९ आदस्युघ्नामनसायाह्यस्तंभुवत्तेकुत्सःसख्येनिकामः । स्वेयोनौनिषदतंसरूपाविवां

चिकित्सद्दतचिह्नारीं १० ॥ १८ ॥ यामिकुत्सैनसरथमवस्युस्तोदोवातस्य हयोरीशानः । ऋज्रावाजंनगध्यंयुयूषन्कविर्यदहन्पार्यायभूषात् ११ कुत्साय शुष्णमशुषंनिबर्हीः प्रपित्वेअह्नःकुयवंसहस्रा । सद्योदस्यून्प्रमृणकुत्स्येनप्रसूरश्चक्रंवृहतादभीके १२ त्वंपिप्रुंमृगयंशूशुवांसमृजिश्वनेवैदथिनायरन्धीः । पञ्चाशत्कृष्णानिवपः सहस्रात्कंनपुरोजरिमाविदर्दः १३ सूरउपाकेतन्वं१दधानोविपत्तेचेत्यमृतस्यवर्पः । मृगोनहस्तीतविषीमुषाणः सिंहोनभीमआयुधानिविभ्रत् १४ इन्द्रंकामावसूयन्तोअग्मन्त्स्वर्मीह्ळेनसवनेचकानाः । श्रवस्यवःशशमानासउक्थैरोकोनरण्वासुदृशीवपुष्टिः १५ ॥११ ॥ तमिद्वइन्द्रंसुहवंहुवेमयस्ताचकारनर्यापुरूणि । योमावतेजरित्रेगध्यंचिन्मक्षूवाजंभरतिस्पार्हराधाः १६ तिग्मायदन्तरशनिःपतातिकस्मिंश्चिच्छूरमुहुकेजनानाम् । घोरायदर्यसमृतिर्भ-

वात्यर्धस्मानस्तन्वोबोधिगोपाः १७ भुवोऽविताँवामदैवस्यधीनांभुवःसखावृकोवाजंसातौ । त्वामनुप्रमतिमाजंगन्मोरुशंसोंजरित्रेविश्वधस्याः १८ एभिर्नृभिरिन्द्रत्वायुभिष्ट्वामघवंद्भिर्मघवन्विश्वआजौ । द्यावोनद्युम्नैरभिसन्तोअर्यःक्षपोमदेमशरदश्चपूर्वीः १९एवेदिन्द्रायवृषभायवृष्णेब्रह्माकर्मभृगवोनरथम् । नूचिद्यथानःसख्यावियोषदसन्नउग्रोऽवितातनूपाः २० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योऽनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः २१ ॥ २० ॥

त्वं महानेकविंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चदश्येकपदा ।

१७ त्वंमहाँइन्द्रतुभ्यंहक्षाअनुक्षत्रंमंहनामन्यतद्यौः । त्वंवृत्रंशवसाजघन्वान्त्सृजःसिन्धूँरहिनाजग्रसानान् १ तवत्विषोजनिमन्रेजतद्यौरेजद्भूमिर्भियसास्वस्यमन्योः । ऋघायन्तसुभ्वःपर्वतासआर्दन्धन्वानिसरयन्तआपः २

सिनद्रिरिंशवंसावज्रंमिष्णन्नांविष्कृण्वानःसहसानओजः । वधींवृत्रंवज्रेण मन्दसानःसरन्नापोजवसाहतवृष्णीः ३ सुवीरस्तेजनितामन्यतद्यौरिन्द्रस्यकर्ता स्वपस्तमोभूत् । यईंजजानस्व॒र्यंसुवज्रमनपच्युतंसदसोनभूम ४ यएकइच्च्यावयतिप्रभूमाराजाकृष्टीनांपुरुहूतइन्द्रः । सत्यमेनमनुविश्वेमदन्तिरातिंदेवस्यगृणतोमघोनः ५ ॥ २१ ॥ सत्रासोमांअभवन्नस्यविश्वेसत्रामदासोबृहतोमदिष्ठाः । सत्राभवोवसुपतिर्वसूनांदत्रेविश्वांअधिथाइन्द्रकृष्टीः ६ त्वमधप्रथमंजायमानोऽमेविश्वांअधिथाइन्द्रकृष्टीः । त्वंप्रतिप्रवतआशयानमहिंवज्रेणमघवन्विवृश्चः ७ सत्राहणंदाधृषिंतुम्रमिन्द्रंमहामपारंवृषभंसुवज्रम् । हन्तायोवृत्रंसनितोतवाजंदातामघानिमघवासुराधाः ८ अयंवृतश्चातयतेसमीचीर्यआजिषुमघवांशृण्वएकः । अयंवाजंभरतियंसनोत्यस्यप्रियासःसख्येस्याम ९ अयंशृण्वे

अधुजयंन्तुतघ्नन्नयमुतप्रकृंणुतेयुधागाः । यदासत्यंकृंणुतेमन्युमिन्द्रोविश्वंदृह्ळंभं-
यतएजंदस्मात् १० ॥ २२ ॥ समिन्द्रोगाअंजयत्संहिरंण्यासमंश्विियामघवायो
हंपूर्वीः । एभिर्नृभिर्नृतंमोअस्यशाकैरायोविंभक्तासंभरश्चवस्वः ११ कियंत्स्वि-
दिन्द्रोअध्येतिमातुःकियंत्पितुर्जनितुर्योजजानं । योअंस्यशुष्मंमुहुकैरियंर्तिवा-
तोनजूतः स्तनयंद्भिरभ्रैः १२ क्षियन्तंत्वमक्षियन्तंकृणोतीयर्तिरेणुंमघवासमो-
हंम् । विभञ्जनुरशनिंमाँइवद्यौरुतस्तोतारंमघवावसौधात् १३ अयंचक्रमिष-
णत्सूर्यस्यन्येतंशंरीरमत्तसमृाणम् । आकृष्णईजुहुराणोजिंघर्तित्वचोबुध्नेरजं-
सोअस्ययोनौ १४ असिंक्न्यांयजमानोनहोता १५ ॥ २३ ॥ गव्यन्तइन्द्रंस-
ख्यायविप्राअश्वायन्तोवृषणंवाजयंन्तः । जनीयन्तोजनिदामक्षितोतिमाच्यांव-
यामोऽवतेनकोशंम् १६ त्रातानोबोधिददृशानआपिरंभिख्याता मंर्डितासोम्या-

नाम् । सखापितापितृतमःपितॄणांकर्तेमुलोकमुशतेवयोधाः १७ सखीयतामविताबोधिसखागृणानइन्द्रस्तुवतेवयोधाः । वयंह्यातेचकृमासबाधआभिःशमीभिर्महयन्तइन्द्र १८ स्तुतइन्द्रोमघवायद्धवृत्राभूरीण्येकोअप्रतीनिहन्ति । अस्यप्रियोजरितायस्यशर्मन्नकिर्देवावारयन्तेनमर्ताः १९ एवानइन्द्रोमघवाविरप्शीकरत्सत्याचर्षणीधृदनर्वा । त्वंराजाजनुषांधेह्यस्मेअधिश्रवोमाहिनंयज्जरित्रे २० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः २१ ॥ २४ ॥

अयं पन्थास्त्रयोदश संवाद इन्द्रादितिवामदेवानां त्रिष्टुप् ।

१८. अयंपन्थाअनुवित्तःपुराणोयतोदेवाउदजायन्तविश्वे । अतश्चिदाजनि-

पीष्टप्रवृद्धोमामातरंममुयापत्तवेकः १ नाहमतोनिरयादुर्गहैतत्तिरश्चतापार्श्वान्निर्गमाणि । बहूनिमेअकृताकर्त्वानियुध्यैत्वेनसंत्वेनपृच्छै २ परायतीमातरमन्वचष्टननानुगान्यनुनूगमानि । त्वष्टुर्गृहेअपिबत्सोममिन्द्रःशतधन्यंचम्वोःसुतस्य ३ किंसऋधक्कृणवद्यंसहस्रंमासोजभारशरदश्चपूर्वीः । नहीन्वस्यप्रतिमानमस्त्यन्तर्जातेषूतयेजनित्वाः ४ अवद्यमिवमन्यमानागुहाकरिन्द्रंमातावीर्येणान्यृष्टम् । अथोदस्थात्स्वयमत्कंवसानआरोदसीअपृणाज्जायमानः ५ ॥ २५ ॥ एताअर्षन्त्यललाभवन्तीऋतावरीरिवसंक्रोशमानाः । एताविपृच्छकिमिदंभनन्तिकमापोअद्रिंपरिधिंरुजन्ति ६ किमुष्विदस्मैनिविदोभनन्तेन्द्रस्यावद्यंदिधिषन्तआपः । ममैतान्पुत्रोमहतावधेनवृत्रंजघन्वाँअसृजाद्विसिन्धून् ७ ममच्चनत्वा

युवतिःपरासममच्चनत्वाकुषवाजगार । ममच्चिदापःशिशवेममृड्युर्ममच्चिदिन्द्रः
सहसोदतिष्ठत् ८ ममच्चनतेमघवन्व्यंसोनिविविध्वाँअपहनूजघान । अधानि-
विद्धउत्तरोबभूवाञ्छिरोदासस्यसंपिणग्वधेन ९ गृष्टिःससूवस्थविरंतवागामना-
धृष्यंवृषभंतुम्रमिन्द्रम् । अरीळ्हंवत्संचरथायमातास्वयंगातुंतन्वइच्छमानम् १०
उतमातामहिषमन्ववेनदमीत्वाजहतिपुत्रदेवाः । अथाब्रवीद्वृत्रमिन्द्रोहनिष्यन्त्स-
खेविष्णोवितरंविक्रमस्व ११ कस्तेमातरंविधवामचक्रच्छयुंकस्त्वामजिघांस-
च्चरन्तम् । कस्तेदेवोअधिमार्डीकआसीद्यत्प्राक्षिणाःपितरंपादगृह्य १२ अवर्त्या-
शुनआन्त्राणिपेचेनदेवेषुविविदेमर्डितारम् । अपश्यंजायाममहीयमानामधामे
श्येनोमध्वाजभार १३ ॥२६॥ इतिशाकलकसंहितायां तृतीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः॥५॥

एवैकादशान आयातुयज्ञः कथोपान्त्यास्तिस्रऋतदेव्योवाक्रासुष्टुतिरुपान्त्यानुष्टुपक्रो अद्याष्टावहंमनुः सप्ताद्याभिस्तिसृभिरिन्द्रमिवात्मानमृषिस्तुष्टणेन्द्रोवात्मानं परानवाष्टौवाश्येनस्तुतिर्गर्भेनुपञ्चान्त्याशकरीत्यायुजैन्द्रासोमंवानःस्तुतोनाकिश्चतुर्विंशतिर्देवाश्च तृचउपस्यश्चगायत्रग्रंह्मष्टम्यन्त्ये अनुष्टुभौकयापञ्चोनाभीपुपादानिचृदानूनश्चतुर्विंशतिरन्त्याभ्यामैन्द्राश्वौस्तुतौ ।

एवैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ ॐम् एवात्वामिंन्द्रवज्रिन्नत्रविश्वेदेवासःसुहवासऊमाः । महामुभेरोदंसीवृद्धमृष्वंनिरेकमिद्वृणतेवृत्रहत्ये १ अवासृजन्तजिव्रयोनदेवाभुवःसम्राळिन्द्रसत्ययोनिः । अहन्नहिंपरिशयानमर्णःप्रवर्तनीररदोविश्वधेनाः २ अतृप्णुवन्तंवियतमबुध्यमबुध्यमानंसुषुपाणमिन्द्र । सप्तप्रतिप्रवतआशयानमहिंवज्रेणविरिणाअपर्वन् ३ अक्षोदयच्छवसाक्षामबुध्नंवार्णवातस्तविषीभिरिन्द्रः । दृळ्हान्यौभ्नादुशमानओजोऽवाभिनत्ककुभःपर्वतानाम् ४ अभिप्रदद्रुर्जनयोनगर्भंरथा-

इवप्रयंयुःसाकमद्रयः । अतंपयोविसृतंउब्जऊर्मीन्त्वंवृताँअरिणाइन्द्रसिन्धून् ५
॥ १ ॥ त्वंमहीमवनिंविश्वधेनांतुर्वीतयेवय्यायक्षरन्तीम् । अरमयोनमसैज-
दर्णःसुतरणाँअकृणोरिन्द्रसिन्धून् ६ प्राग्रुवोनभन्वो३नवकाध्वस्राअपिन्वद्युव-
तीर्ऋतज्ञाः । धन्वान्यज्राँअपृणक्तृषाणाँअधोगिन्द्रःस्तर्यो३दंसुपत्नीः ७ पूर्वीरुष-
सःशरदश्चगूर्तावृत्रंजघन्वाँअसृजद्विसिन्धून् । परिष्ठिताअतृणद्बद्बधानाःसीराइ-
न्द्रःस्रवितवेपृथिव्या ८ वम्रीभिःपुत्रमग्रुवोअदानंनिवेशनाद्धरिवआजभर्थ ।
व्यं१न्धोअख्यदहिमाददानोनिर्भूदुखच्छित्समरन्तपर्व ९ प्रतेपूर्वाणिकरणानि-
विप्राविद्वाँआहविदुषेकरांसि । यथायथावृष्ण्यानिस्वगूर्तापांसिराजन्नर्याविवे-
षीः १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ २ ॥

२० आनइन्द्रोदूरादानआसादभिष्टिकृदवसेयासदुग्रः । ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुःसङ्गेसमत्सुतुर्वणिःपृतन्यून् १ आनइन्द्रोहरिभिर्यात्वच्छार्वाचीनोऽवसेराधसेच । तिष्ठातिवज्रीमघवाविरप्शीमंयज्ञमनुनोवाजसातौ २ इमंयज्ञंत्वमस्माकमिन्द्रपुरोदधत्सनिष्यसिक्रतुंनः । श्वघ्नीववज्रिन्त्सनयेधनानांत्वयावयमर्यआजिंजयेम ३ उशन्नुषुणःसुमनाउपाकेसोमस्यनुसुषुतस्यस्वधावः । पाइन्द्रप्रतिभृतस्यमध्वःसमन्धसाममदःपृष्ठ्येन ४ वियोररप्शऋषिभिर्नवेभिर्वृक्षोनपक्वःसृण्योनजेता । मर्योनयोषामभिमन्यमानोऽच्छाविवक्मिपुरुहूतमिन्द्रम् ५ ॥२॥ गिरिर्नयःस्वतवाँऋष्वइन्द्रःसनादेवसहसेजातउग्रः । आदर्ताववज्रंस्थविरंनभीमउद्नेवकोशंवसुनान्यृष्टम् ६ नयस्यवर्ताजनुषान्वस्तिनराधसआमरीताम-

घस्य । उद्वावृषाणस्तविषीवउग्रास्मभ्यंदद्धिपुरुहूतरायः ७ ईक्षेरायःक्षयस्यच-
र्षणीनामुतव्रजमपवर्तासिगोनाम् । शिक्षानरःसमिथेषुप्रहावान्वस्वोराशिमं-
भिनेतासिभूरिम् ८ कयातच्छृण्वेशच्याशचिष्ठोयथाकृणोतिमुहुकाचिदृष्वः ।
पुरुदाशुषेविचयिष्ठोअंहोऽथादधातिद्रविणंजरित्रे ९ मानोमर्धीराभरादद्धितन्नः
प्रदाशुषेदातवेभूरियत्ते । नव्येदेष्णेशस्तेअस्मिन्तउक्थेप्रब्रवामवयमिन्द्रस्तु-
वन्तः १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यामरथ्यः सदासाः ११ ॥ ४ ॥

आ यात्वेकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आयात्विन्द्रोऽवसउपनइहस्तुतःसधमादस्तुशूरः । वावृधानस्तविषीर्य-
स्यपूर्वीर्द्यौर्नक्षत्रमभिभूतिपुष्यात् १ तस्येदिहस्तवथवृष्ण्यानितुविद्युम्नस्यतुविरा-

धसोनॄन्। यस्यक्रतुर्विदथ्यो३नसम्राट्साह्वान्तरुत्रोअभ्यस्तिकृष्टीः २ आयात्वि-
न्द्रोदिवआपृथिव्यामक्षूसमुद्रादुतवापुरीषात् । स्वर्णरादवसेनोमरुत्वान्परावतो
वासदनादृतस्य ३ स्थूरस्यरायोबृहतोयईशेतमुष्टवामविदथेष्विन्द्रम्। योवायुना
जयतिगोमतीषुप्रधृष्णुयानयतिवस्योअच्छ ४ उपयोनमोनमसिस्तभायन्नियर्ति
वाचंजनयन्यजध्यै। ऋञ्जसानःपुरुवारउक्थैरेन्द्रंकृण्वीतसदनेषुहोता ५ ॥ ५ ॥
धिषायदिधिषण्यन्तःसरण्यान्सदन्तोअद्रिमौशिजस्यगोहे । आदुरोषाःपास्त्य-
स्यहोतायोनोमहान्संवरणेषुवह्निः ६ सत्रायदींभार्वरस्यवृष्णःसिषक्तिशुष्मः
स्तुवतेभराय। गुहायदीमौशिजस्यगोहेप्रयद्धियेप्रायसेमदाय ७ वियद्वरांसिप-
र्वतस्यवृण्वेपयोभिर्जिन्वेअपांजवांसि । विदद्गौरस्यगवयस्यगोहेयदीवाजायसु-
ध्यो३वहन्ति ८ भद्रातेहस्तासुकृतोतपाणीप्रयन्तारास्तुवतेराधइन्द्र। कातेनिष-

त्तिःकिमुनोमेमत्सिकिंनोदुंवुहर्षसेदातवाउ ९ एवावस्वइन्द्रःसत्यःसम्राड्हन्तावृत्रं वरिवःपूरवेकः । पुरुष्टुतक्रत्वानःशग्धिरायोभक्षीयतेऽवसोदैव्यस्य १० नूष्टुतइन्द्र नूगृणानइषंजरित्रेनद्योउनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

यन्न एकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यन्नइन्द्रोजुजुषेयच्चवष्टितन्नोमहान्करतिशुष्म्याचित् । ब्रह्मस्तोमंमघवासोममुक्थायोअश्मानंशवसाबिभ्रदेति १ वृषावृषन्धिंचतुरश्रिमस्यन्नुग्रोबाहुभ्यांनृतमःशचीवान् । श्रियेपरुष्णीमुषमाणऊर्णांयस्याःपर्वाणिसख्यायविव्ये २ योदेवोदेवतमोजायमानोमहोवाजेभिर्महद्भिश्चशुष्मैः । दधानोवज्रंबाह्वोरुशन्तं

द्याममैनरेजयत्प्रभूम ३ विश्वारोधांसिप्रवतंश्चपूर्वीर्द्यौर्ऋष्वाज्जनिमन्रेजतक्षाः।
आमातराभरतिशुष्म्यागोर्नृवत्परिज्मन्नोनुवन्तवाताः ४तातूतंइन्द्रमहतोमहानि
विश्वेष्वित्सवनेषुप्रवाच्या। यच्छूरधृष्णोधृषतादधृष्वानहिंवज्रेणशवसाविवेषीः ५
॥ ७ ॥ तातूतैसत्यातुविनृम्णविश्वाप्रधेनवःसिस्रतेवृष्णऊध्नः । अधाहत्वद्वृषम-
णोभियानाःप्रसिन्धवोजवसाचक्रमन्त ६ अत्राहतेहरिवस्ताउदेवीरवोभिरिन्द्र
स्तवन्तस्वसारः। यत्सीमनुप्रमुचोबद्बधानादीर्घामनुप्रसितिंस्यन्दयध्यै ७ पिपी-
ळेअंशुर्मद्योनसिन्धुरात्वाशमीशशमानस्यशक्तिः । अस्मद्र्यक्शुशुचानस्ययं-
म्याआशुर्नरश्मिंतुव्योजसंगोः ८ अस्मेवर्षिष्ठाकृणुहिज्येष्ठानृम्णानिसत्रासहुरे
सहांसि । अस्मभ्यंवृत्रासुहनानिरन्धिजहिवधर्वनुषोमर्त्यस्य ९ अस्माकमित्सु
शृणुहित्वमिन्द्रास्मभ्यंचित्राँउपमाहिवाजान् । अस्मभ्यंविश्वाइषणःपुरंधीर-

स्माकंसुमंघवन्वोधिगोदाः १० नूष्टुतइन्द्रनूगृंणानइषंजरित्रेनद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ ८ ॥

कथैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामृतदेवो वा ।

२३ कथामहामवृधत्कस्यहोतुर्यज्ञंजुषाणोअभिसोममूधः । पिवन्नुशानोजुषमाणोअन्धोववक्षऋष्वःशुचतेधनाय १ कोअस्यवीरःसधमादमापसमानंशसुमतिभिःकोअस्य । कदस्यचित्रंचिकितेकदूतीवृधेभुवच्छशमानस्ययज्योः २ कथाशृणोतिहूयमानमिन्द्रःकथाशृण्वन्नवसामस्यवेद । काअस्यपूर्वीरुपमातयोहकथैनमाहुःपपुरिंजरित्रे ३ कथासवाधःशशमानोअस्यनशदभिद्रविणंदीध्यानः । देवोभुवन्नवेदामऋतानांनमोजगृभ्वाँअभियज्जुजोषत् ४ कथाकदस्याउषसोव्युष्टौदेवोमर्तस्यसख्यंजुजोष । कथाकदस्यसख्यंसखिभ्योयेअस्मिन्कामंसुयु-

जैततस्रे ५ ॥ १ ॥ किमादमत्रंसख्यंसखिभ्यःकदानुतेभ्रात्रंप्रब्रवाम । श्रियेसुदृशोवपुरस्यसर्गाःस्वर्णचित्रतममिषआगोः ६ द्रुहंजिघांसन्ध्वरसमनिन्द्रांतेतिक्तेतिग्मातुजसेअनीका । ऋणाचिद्यत्रऋणयानउग्रोदूरेअज्ञाताउषसोबबाधे ७ ऋतस्यहिशुरुधःसन्तिपूर्वीर्ऋतस्यधीतिर्वृजिनानिहन्ति । ऋतस्यश्लोकोबधिरातर्तर्दकर्णाबुधानःशुचमानआयोः ८ ऋतस्यदृळ्हाधरुणानिसन्तिपुरूणिचन्द्रावपुषेवपूंषि । ऋतेनदीर्घमिषणन्तपृक्षऋतेनगावऋतमाविवेशुः ९ ऋतंयेमानऋतमिद्वनोत्यृतस्यशुष्मस्तुरयाउगव्युः । ऋतायपृथ्वीबहुलेगभीरेऋतायधेनूपरमेदुहाते १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १० ॥

का सुष्टुतिरेकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चपान्त्यानुष्टुप् ।

२४ कासुंष्टुतिःशवंसःसूनुमिन्द्रमर्वाचीनंराधंसआवंवर्तत् । दुदिर्हिवीरोगृंणतेवसूंनिसगोपंतिर्निष्षिधांनोजनासः १ सवृंत्रहत्येहव्यःसईड्यःससुष्टुतइन्द्रःसत्यराधाः । सयामन्नामघवामर्त्यायब्रह्मण्यतेसुष्वंयेवरिवोधात् २ तमिन्नरोविह्वंयन्तेसमीकेरिरिक्वांसस्तन्वंःकृण्वतत्राम् । मिथोयत्त्यागमुभयासोअग्मन्नरस्तोकस्यतनंयस्यसातौ ३ क्रतूयन्तिक्षितयोयोगंउग्राशुषाणासोमिथोअर्णंसातौ । संयद्विशोऽववृत्रंतयुध्माआदिन्नेमंइन्द्रयन्तेअभीके ४ आदिद्धनेमंइन्द्रियंयंजन्तआदित्पक्तिःपुरोळाशंरिरिच्यात् । आदित्सोमोविपंपृच्यादसुंष्वीनादिज्जुंजोषवृषभंयजंध्यै ५ ॥ ११ ॥ कृणोत्यंस्मैवरिवोयइत्थेन्द्रायसोममुशतेसुनोति । सध्रीचीनेनमनसाविवेनन्तमित्सखायंकृणुतेसमत्सु ६ यइन्द्रायसुन-

वत्सोर्मम्यपचात्पक्तीरुतभृञ्जातिधानाः । प्रतिंमनायोरुचथानिहर्यन्तस्मिन्द्रघृ्पंणंशुष्मामिन्द्रंः ७ यदासमर्य्यंऽव्यचेदृघावादीर्घंपदाजिमभ्यख्यदर्यः । अचिक्रदृहषंणंपत्न्यच्छादुरोणआनिशितंसोमसुद्भिः ८ भूयसावस्नमचरत्कनीयोऽविक्रीतोअकानिषंपुनर्यन् । सभूयसाकनीयोनारिरेचीद्दीनादक्षाविदुहन्तिप्रवाणम् ९ कइमंदशभिर्ममेन्द्रंक्रीणातिधेनुभिः । यदावृत्राणिजङ्घनदथैनंमेपुनर्ददत् १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योउनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १२ ॥

को अद्याष्टौ वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ कोअद्यनर्योदेवकामउशन्निन्द्रस्यसख्यंजुजोष । कोवामहेऽवसेपार्याय समिद्धेअग्नौसुतसोमईट्टे १ कोनानामवचसासोम्यायमनायुर्वाभवतिवस्तउस्राः ।

कइन्द्रस्ययुज्यंकःसंखित्वंकोभ्रात्रंवष्टिकवयेकऊती २ कोदेवानामवोअद्यावृ-
णीतेकआदित्याँअदितिंज्योतिरीट्टे । कस्याश्विनाविन्द्रोअग्निःसुतस्यांशोःपिब-
न्तिमनसाविवेनम् ३ तस्माअग्निर्भारतःशर्मयंसज्ज्योक्पश्यात्सूर्यमुच्चरन्तम् ।
यइन्द्रायसुनवामेत्याहनरेनर्यायनृतमायनृणाम् ४ नतंजिनन्तिबहवोनदभ्राउ-
र्वस्माअदितिःशर्मयंसत् । प्रियःसुकृत्प्रियइन्द्रेमनायुःप्रियःसुप्रावीःप्रियोअस्य
सोमी ५ ॥ १३ ॥ सुप्राव्यःप्राशुषाळेषवीरःसुष्वेःपक्तिंकृणुतेकेवलेन्द्रः । नासु-
ष्वेरापिर्नसखानजामिर्दुष्प्राव्योऽवहन्तेदवाचः ६ नरेवतापणिनासख्यमिन्द्रो-
ऽसुन्वतासुतपाःसंगृणीते । आस्यवेदःखिदतिहन्तिनग्नंविसुष्वयेपक्तयेकेवलो
भूत् ७ इन्द्रंपरेऽवरेमध्यमासइन्द्रंयान्तोऽवसितासइन्द्रम् । इन्द्रंक्षियन्तउतयुध्य-
मानाइन्द्रंनरोवाजयन्तोहवन्ते ८ ॥ १४ ॥

अहं मनुः सप्त वामदेवस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणामिन्द्रो वा । आद्यानां तिसृणामिन्द्र आत्मा वा । शिष्टानां चतसृणां श्येनः ।

२६ अहंमनुंरभवंसूर्यश्चाहंकक्षीवाँऋषिरस्मिविप्रः । अहंकुत्समार्जुनेयंन्यृंञ्जेऽहंकविरुशनापश्यंतामा १ अहंभूमिंमददामार्यायाहंवृष्टिंदाशुषेमर्त्याय । अहमपोअंनयंवावशानाममदेवासोअनुकेतमायन् २ अहंपुरोमन्दसानोव्यैरंनवसाकंनवतीःशम्बरस्य । शततमंवेश्यंसर्वतातादिवोदासमतिथिग्वंयदावम् ३ प्रसुषविभ्योमरुतोविरंस्तुप्रश्येनःश्येनेभ्यआशुपत्वा । अचक्रयायत्स्वधयासुपर्णोहव्यंभरन्मनवेदेवजुष्टम् ४ भरद्यदिविरतोवेविजानःपथोरुणामनोजवाअसर्जि । तूयंययौमधुनासोम्येनोतश्रवोविविदेश्येनोअत्र ५ ऋजीपीश्येनोददमानोअंशुंपरावतःशकुनोमन्द्रंमदम् । सोमंभरद्दादृहाणोदेवावान्दिवोअमुष्मादुत्त-

रादादाय ६ आदायश्येनोअभरत्सोमंसहस्रंसवाँअयुतंचसाकम् । अत्रापुरंधि-
रजहादरातीर्मदेसोमंस्यमूराअमूरः ७ ॥ १५ ॥

गर्भे नु पञ्च वामदेवः श्येनस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रो वा । अन्त्या शक्वरी ।

२७ गर्भेनुसन्नन्वेषामवेदमहंदेवानांजनिमानिविश्वा । शतंमापुरआयसी
ररक्षन्नधश्येनोजवसानिरदीयम् १ नघासमामपजोषंजभाराभीमासत्वक्षसा
वीर्येण । ईर्मापुरंधिरजहादरातीरुतवाताँअतरच्छूशुवानः २ अवयच्छ्येनोअस्वन्
नीदधद्योर्वियद्यदिवातऊहुःपुरंधिम् । सृजद्यदस्माअवहक्षिपज्ज्यांकृशानुरस्ता
मनसाभुरण्यन् ३ ऋजिप्यईमिन्द्रावतोनभुज्युंश्येनोजभारबृहतोअधिष्णोः ।
अन्तःपतत्पतत्र्यस्यपर्णमधयामनिप्रसितस्यतद्वेः ४ अधश्वेतंकलशंगोभिरक्त-

मापिप्यानंमघवांशुक्रमन्धः। अध्वर्युभिःप्रयतंमध्वोअग्रमिन्द्रोमदायप्रतिधत्पि-
वध्यैशूरोमदायप्रतिधत्पिबध्यै ५ ॥ १६ ॥

त्वा युजा पञ्च वामदेव इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप्।

२८ त्वायुजातवतत्सोमसख्यइन्द्रोअपोमनवेसस्रुतस्कः। अहन्नहिमरिणा-
त्सप्तसिन्धूनपावृणोदपिहितेवखानि १ त्वायुजानिखिदत्सूर्यस्येन्द्रश्चक्रंसहसा
सद्यइन्दो। अधिष्णुनाबृहतावर्तमानंमहोद्रुहोअपविश्वायुधायि २ अहन्निन्द्रो
अदहदग्निरिन्दोपुरादस्यून्मध्यंदिनादभीके। दुर्गेदुरोणेक्रत्वानयातांपुरूसहस्रा
शर्वानिबर्हीत् ३ विश्वस्मात्सीमधमाँइन्द्रदस्यून्विशोदासीरकृणोरप्रशस्ताः।
अबाधेथाममृणतंनिशत्रूनविन्देथामपचितिंवधत्रैः ४ एवासत्यंमघवानायुवं

तदिन्द्रश्चसोमोर्वमश्व्यंगोः । आदर्दृतमपिहितान्यश्नारिरिचथुःक्षाश्चित्तृं-
दाना ५ ॥ १७ ॥

आ नः स्तुतः पञ्च वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आनःस्तुतउपवाजेभिरूतीइन्द्रयाहिहरिभिर्मन्दसानः । तिरश्चिदर्यःस-
वनापुरूण्याङ्गूषेभिर्गृणानःसत्यराधाः १ आहिष्मायातिनर्यश्चिकित्वान्हूयमानः
सोतृभिरुपयज्ञम् । स्वश्वोयोअभीरुर्मन्यमानःसुष्वाणेभिर्मदतिसंहवीरैः २ श्रा-
वयेदस्यकर्णावाजयध्यैजुष्टामनुप्रदिशंमन्दयध्यै । उद्वावृषाणोराधसेतुविष्मा-
न्करन्नइन्द्रःसुतीर्थाभयंच ३ अच्छायोगन्तानाधमानमूतीइत्थाविप्रंहवमानंगृण-
न्तंम् । उपत्मनिदधानोधुर्याशूंन्सहस्राणिशतानिवज्रबाहुः ४ त्वोतासोमघ-

वन्निन्द्रविप्रांवृयंतैस्यामसूरयोंगृणन्तः । भेजानासोंब्रृहद्दिवस्यरायआंकाद्यस्य दावनेंपुरुक्षोः ५ ॥ १८ ॥

नकिश्चतुर्विंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । नवम्यादितिसृणामुपाश्च ।

अष्टमीचतुर्विश्यावनुष्टभौ ॥

३० नकिरिन्द्रत्वदुत्तरोनज्यायाँअस्तिवृहत्रन् । नकिरेवायथात्वम् १ सत्रा तेअनुंकृष्टयोविश्वाचक्रेववावृतुः । सत्रामहाँअसिश्रुतः २ विश्वेचनेदनात्वादेवा-संइन्द्रयुयुधुः । यदहानक्तमातिरः ३ यत्रोतवाधितेभ्यश्चक्रंकुत्साययुध्यते । मुषायइन्द्रसूर्यम् ४ यत्रदेवाँऋघायतोविश्वाँअयुध्यएकइत् । त्वमिन्द्रवनूँर-हन् ५ ॥ ११ ॥ यत्रोतमर्त्यायकमरिणाइन्द्रसूर्यम् । प्रावःशचीभिरेतशम् ६ किमादुतासिवृत्रहन्मघवन्मन्युमत्तमः । अत्राहदानुमातिरः ७ एतद्घेदुतवी-

यं१मिन्द्रंचकर्थपौंस्यम् । स्त्रियंयद्दुर्हणायुवंवधीर्दुहितरंदिवः ८ दिवश्चिद्धादुहि-
तरंमहान्महीयमानाम् । उषासमिन्द्रसंपिणक् ९ अपोषाअनसःसरत्संपिष्टाद-
हविभ्युषी । नियत्सींशिश्नथद्वृषा १० ॥ २० ॥ एतदस्याअनःशयेसुसंपिष्टंवि-
पाश्या । ससारसींपरावतः ११ उतसिन्धुंविबाल्यंवितस्थानामधिक्षमि । परि
ष्ठाइन्द्रमायया १२ उतशुष्णस्यधृष्णुयाप्रमृक्षोअभिवेदनम् । पुरोयदस्यसंपि-
णक् १३ उतदासंकौलितरंबृहतःपर्वतादधि । अवाहन्निन्द्रशम्बरम् १४ उतदा
सस्यवर्चिनःसहस्राणिशतावधीः । अधिपञ्चप्रधीँरिव १५ ॥ २१ ॥ उतत्यंपु-
त्रमग्रुवःपरावृक्तंशतक्रतुः । उक्थेष्विन्द्रआभजत् १६ उतत्यातुर्वशायदूअस्ना-
ताराशचीपतिः । इन्द्रोविद्वाँअपारयत् १७उतत्यासद्यआर्यासरयोरिन्द्रपारतः ।
अर्णाचित्ररथावधीः १८ अनुद्वाजहितानयोऽन्धंश्रोणंचवृत्रहन् । नतत्तेसुम्नम-

र्वे १९ शतमश्मन्मयीनांपुरामिन्द्रोव्यास्यत् । दिवोदासायदाशुषे २०॥२२॥ अस्वापयद्दभीतयेसहस्त्रात्रिंशतंहथैः । दासानामिन्द्रोमायया २१ सघेदुतासि वृत्रहन्त्समानइन्द्रगोपतिः । यस्ताविश्वानिचिच्युषे २२ उततूनंयदिन्द्रियंकरि- ष्याइन्द्रपौंस्यम् । अद्यानकिष्टदामिनत् २३ वामंवामंतआदुरेदेवोददात्वर्यमा। वामंपूषावामंभगोवामंदेवःकरूळती २४ ॥ २३ ॥

कथा पञ्चदश वामदेव इन्द्रो गायत्री । तृतीया पादनिचृत् ।

३१ कयानश्चित्रआभुवदूतीसदावृधःसखा । कयाशचिष्ठयावृता १ क- स्त्वासत्योमदानांमंहिष्ठोमत्सदन्धसः । दृळ्हाचिदारुजेवसु २ अभीषुणःसखीं- नामविताजरितॄणाम् । शतंभवास्यूतिभिः ३ अभीनआववृत्स्वचक्रंनवृत्तमर्वतः ।

निपुद्विश्वपर्णीनाम् ४ प्रवताहिक्रतूनामाहापदेवगच्छसि । अभक्षिसूर्येसचा ५
॥ २४ ॥ संयत्तइन्द्रमन्यवःसंचक्राणिदधन्विरे । अधत्वेअधसूर्ये ६ उतस्माहि
त्वामाहुरिन्मघवानंशचीपते । दातारमविदीधयुम् ७ उतस्मासद्यइत्परिशशा-
मानायसुन्वते । पुरूचिन्मंहसेवसु ८ नहिष्मातेशतंचनराधोवरन्तआमुरः । न
च्यौत्नानिकरिष्यतः ९ अस्माँअवन्तुतेशतमस्मान्त्सहस्रमूतयः । अस्मान्वि-
श्वाअभिष्टयः १० ॥२५॥ अस्माँइहावृणीष्वसख्यायस्वस्तये । महोरायेदिवि-
त्मते ११ अस्माँअविड्ढिविश्वहेन्द्ररायापरीणसा । अस्मान्विश्वाभिरूतिभिः १२
अस्मभ्यंताँअपावृधिव्रजाँअस्तेवगोमतः । नवाभिरिन्द्रोतिभिः १३ अस्माकं
धृष्णुयारथोद्युमाँइन्द्रानपच्युतः । गव्युरश्वयुरीयते १४ अस्माकमुत्तमंकृधि
श्रवोदेवेषुसूर्य । वर्षिष्ठंद्यामिवोपरि १५ ॥ २६ ॥

आ तू न इत्यस्य त्रिंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोरिन्द्राग्नी ।

२२ आतूनंइन्द्रवृत्रहन्नस्माकमर्धमागहि । महान्महीभिरूतिभिः १ भृमिश्चिद्घासितूतुजिराचित्रचित्रिणीष्वा । चित्रंकृणोष्यूतये २ दभ्रेभिश्चिच्छशीयांसंहंसिव्राधन्तमोजसा । सखिभिर्येत्वेसचा ३ वयमिन्द्रत्वेसचावयंत्वाभिनोनुमः । अस्माँअस्माँइदुदव ४ सनश्चित्राभिरद्रिवोऽनवद्याभिरूतिभिः । अनाधृष्टाभिरागहि ५ ॥ २७ ॥ भूयामोषुत्वावतःसखायइन्द्रगोमतः । युजोवाजायघृष्वये ६ त्वंह्येकईशिषइन्द्रवाजस्यगोमतः । सनोयन्धिमहीमिषम् ७ नत्वावरंतेअन्यथायद्दित्ससिस्तुतोमघम् । स्तोतृभ्यइन्द्रगिर्वणः ८ अभित्वागोतमागिरानूषतप्रदावने । इन्द्रवाजायघृष्वये ९ प्रतेवोचामवीर्याउयामन्दसानआरुजः । पुरोदासीरभीत्य १० ॥ २८ ॥ तातेगृणन्तिवेधसोयानिचकर्थपौं

स्यां । सुतेष्विन्द्रगिर्वणः ११ अवीवृधन्तगोतमाइन्द्रत्वेस्तोमवाहसः । ऐषुधा वीरवद्यशः १२ यच्चिद्धिशश्वतामसीन्द्रसाधारणस्त्वम् । तंत्वावयंहवामहे १३ अर्वाचीनोवसोभवास्मेसुमत्स्वान्धसः । सोमानामिन्द्रसोमपाः १४ अस्माकं त्वामतीनामास्तोमइन्द्रयच्छतु । अर्वागावर्तयाहरीं १५ पुरोळाशंचनोघसो जोषयासेगिरश्चनः । वधूयुरिवयोषणाम् १६ ॥ २१ ॥ सहस्रंव्यतीनांयुक्ता- नामिन्द्रमीमहे । शतंसोमस्यखार्यः १७ सहस्रातेशतावयंगवामाच्यावया- मसि । अस्मत्रारार्धएतुते १८ दशतेकलशानांहिरण्यानामधीमहि । भूरिदाअ- सिवृत्रहन् १९ भूरिदाभूरिदेहिनोमादभ्रंभूर्याभर । भूरिघेदिन्द्रदित्ससि २० भूरिदाह्यसिश्रुतःपुरुत्राशूरवृत्रहन् । आनोभजस्वराधसि २१ प्रतेबभ्रूविचक्षण शंसामिगोषणोनपात् । माभ्यांगाअनुशिश्रथः २२ कनीनकेवविद्रधेनवेद्रुपदे

अर्भके । वभ्रूयामेपुशोभेत २३ अरंमउस्त्रयाम्णेऽरमनुस्त्रयाम्णे । वभ्रूयामेप्वस्त्रिधां २४ ॥ ३० ॥ इति शाकल्कसंहितायां तृतीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥६॥

इति शाकल्कसंहितायां चतुर्थे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

प्रऋभुभ्यएकादशार्भवंत्राऋभुर्विभ्वेहोपनवानश्वोन्त्यात्रिष्टुपनोष्टौचतुरनुष्टुबन्तमुतोहिदशदाधिक्रां हिद्यावापृथिव्याद्यागुंपळन्त्यानुष्टुब्दधिक्राव्णः पञ्चचतस्रोन्त्याजगत्सोन्त्यासौरीन्द्राकोवामेकादशैन्द्रावरुणंनुममद्वितादशत्रसदस्युःपौरुकुत्स्यः पळाद्या आत्मस्तवः कुउअत्रत्सप्तपुरुमीह्लाजमीह्लौसोहोत्रौत्वाभिनंहितंत्रामेपस्यत्रिष्टुबन्तमग्रंवायव्यायैन्द्रवायवंतुगायत्र्यौवायोचतुष्कमानुष्टुभंत्वावायव्यापिहिपअतायव्यमिदंत्वाप्यैन्द्रावार्हस्पत्यंगायत्र्यंयस्तस्तम्भैकादशबार्हस्पत्यमन्त्येऐन्द्र्यौचोपान्त्याजगती ।

प्र ऋभुभ्य एकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३३ ॐम् प्रऋभुभ्योदूतमिववाचमिष्यउपस्तिरेश्वैतरींधेनुमीळे । येवातंजूतास्तरणिभिरेवैःपरिद्यांसद्योअपसोवभूवुः १ यदारमक्रन्नृभवःपितृभ्यांपरिविष्टी

स्यां । सुतेष्विन्द्रगिर्वणः ११ अवीवृधन्तगोतमाइन्द्रत्वेस्तोमवाहसः । ऐषुधा
वीरवद्यशः १२ यच्चिद्धिशश्वतामसीन्द्रसाधारणस्त्वम् । तंत्वावयंहवामहे १३
अर्वाचीनोवसोभवास्मेसुमत्स्वान्धसः । सोमानामिन्द्रसोमपाः १४ अस्माकं
त्वामतीनामास्तोमइन्द्रयच्छतु । अर्वागावर्तयाहरी १५ पुरोळाशंचनोघसो
जोषयासेगिरश्चनः । वधूयुरिवयोषणाम् १६ ॥ २१ ॥ सहस्रंव्यतीनांयुक्ता-
नामिन्द्रमीमहे । शतंसोमस्यखार्यः १७ सहस्रातेशतावयंगवामाच्यावया-
मसि । अस्मत्राराधएतुते १८ दशंतेकलशानांहिरण्यानामधीमहि । भूरिदाअ-
सिवृत्रहन् १९ भूरिदाभूरिदेहिनोमादभ्रंभूर्याभर । भूरिघेदिन्द्रदित्ससि २०
भूरिदाह्यसिश्रुतःपुरुत्राशूरवृत्रहन् । आनोभजस्वराधसि २१ प्रतेबभ्रूविचक्षण
शंसामिगोषणोनपात् । माभ्यांगाअनुशिश्रथः २२ कनीनकेवविद्रधेनवेद्रुपदे

अर्भके । वृभूयामैवुशोभेते २३ अरमनुत्स्रयाम्णेऽरमनुत्स्रयाम्णे । बभ्रू यामेध्वस्रिधा २४ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥६॥

इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

प्रऋभुभ्य एकादशार्भवंवाऋभुर्विभ्वेहोपनवानभ्योन्त्सात्रिष्टुपनोष्टौचतुरनुष्टुबन्तमुतोहिदशदाधिक्रां द्यावापृथिव्यायाशुंपळन्यानुष्टुन्दधिकाव्णः पञ्चचतस्रोन्त्याजगत्योन्त्यासौरीन्द्राकोवामेकादशैन्द्रा-वरुणंगुममाद्रिताद्रशत्रसदस्युःपौरुकुत्स्यः पळाद्याआत्मस्तवः कुत्सश्रवससपुरुमीळ्हाजमीळ्हौसौहोत्रौत्स्या-भिनंहितंवामेपस्यत्रिष्टुबन्तमग्रंवायव्याद्यैन्द्रवायवंतुगायत्रंवायोचतुष्कमानुष्टुभंत्वाद्यावायव्याविहिप-ञ्चायव्यमिदंवामैन्द्राबार्हस्पत्यंगायत्रंयस्तस्तम्भैकादशबार्हस्पत्यमन्त्येऐन्द्र्यौचोपान्त्याजगती ।

प्र ऋभुभ्य एकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३३ ॐ प्रऋभुभ्योदूतमिवुवाचमिष्यउपस्तिरेश्वैतरींधेनुमीळे । येवातंजूतास्तरणिभिरेवैःपरिद्यांसद्योअपसोबभूवुः १ यदारमक्रन्नृभवःपितृभ्यांपरिविष्टी

वेषणादंसनाभिः । आदिद्देवानामुप सख्यमायन्धीरासः पुष्टिमवहन्मनायै २ पुनर्ये चक्रुः पितरा युवाना सना यूपेव जरणा शयाना । ते वाजो विभ्वाँ ऋभुरिन्द्रवन्तो मधुप्सरसो नोऽवन्तु यज्ञम् ३ यत्संवत्समृभवो गामरक्षन्यत्संवत्समृभवो मा अपिंशन् । यत्संवत्समभरन्भासो अस्यास्ताभिः शमीभिरमृतत्वमाशुः ४ ज्येष्ठ आह चमसा द्वा करेति कनीयान्त्रीन्कृणवामेत्याह । कनिष्ठ आह चतुरस्करेति त्वष्ट ऋभवस्तत्पनयद्वचो वः ५ ॥ १ ॥ सत्यमूचुर्नर एवा हि चक्रुरनु स्वधामृभवो जग्मुरेताम् । विभ्राजमानांश्चमसाँ अहेवावेनत्त्वष्टा चतुरो ददृश्वान् ६ द्वादश द्यून्यदगोह्यस्यातिथ्ये रणन्नृभवः ससन्तः । सुक्षेत्राकृण्वन्ननयन्त सिन्धून्धन्वातिष्ठन्नोषधीर्निम्नमापः ७ रथं ये चक्रुः सुवृतं नरेष्ठां ये धेनुं विश्वजुवं विश्वरूपाम् । त आ तक्षन्त्वृभवो रयिं नः स्ववसः स्वपसः सुहस्ताः ८ अपो ह्येषामजुषन्त देवा अभि क्रत्वा मनसा

दीध्यानाः । वाजोदेवानामभवत्सुकर्मेन्द्रस्यऋभुक्षावरुणस्यविभ्वा ९ येहरी मेधयोक्थामदन्तइन्द्रायचक्रुःसुयुजायेअश्वा । तेरायस्पोषंद्रविणान्यस्मेधत्तऋ-भवःक्षेमयन्तोनमित्रम् १० इदाह्नःपीतिमुतवोमदंधुर्नऋतेश्रान्तस्यसख्यायदे-वाः । तेनूनमस्मेऋभवोवसूनितृतीयेअस्मिन्त्सवनेदधात ११ ॥ २ ॥

ऋभुर्विभ्वैकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३४ ऋभुर्विभ्वावाजइन्द्रोनोअच्छेमंयज्ञंरत्नधेयोपयात । इदाहिवोधिषणा देव्यह्नामधात्पीतिंसंमदाअग्मतावः १ विदानासोजन्मनोवाजरत्नाउतऋतुभि-र्ऋभवोमादयध्वम् । संवोमदाअग्मतसंपुरंधिःसुवीरामस्मेरयिमेरयध्वम् २ अयं वोयज्ञऋभवोऽकारियमामनुष्वत्प्रदिवोदधिध्वे । प्रवोऽच्छाजुजुषाणासोअस्थुर-

भूतविश्वंअग्रियोतवाजाः ३ अभूदुवोविधतेरत्नधेयमिदानरोदाशुषेमर्त्याय । पिबतवाजाऋभवोददवोमहिवृतीयंसवनंमदाय ४ आवाजायातोपनऋभुक्षाम-होनरोद्रविणसोगृणानाः । आवःपीतयोऽभिपित्वेअह्नामिमाअस्तंनवस्वइव ग्मन् ५॥ ३ ॥आनपातःशवसोयातनोपेमंयज्ञंनमसाहूयमानाः । सजोषसः-सूरयोयस्यचस्थमध्वःपातरत्नधाइन्द्रवन्तः ६ सजोषाइन्द्रवरुणेनसोमंसजोषाः पाहिगिर्वणोमरुद्भिः । अग्रेपाभिऋतुपाभिःसजोषाग्नास्पत्नीभीरत्नधाभिःसजो-षाः ७ सजोषसआदित्यैर्मादयध्वंसजोषसऋभवःपर्वतेभिः । सजोषसोदैव्ये नासवित्रासजोषसःसिन्धुभीरत्नधेभिः ८ येअश्विनायेपितरायऊतीधेनुंततक्षुर्ऋ-भवोयेअश्वा । येअंसत्रायऋधग्रोदसीयेविभ्वोनरःस्वपत्यानिचक्रुः ९ येगोमन्तं वाजवन्तंसुवीरंरयिंधत्थवसुमन्तंपुरुक्षुम् । तेअग्रेपाऋभवोमन्दसानाअस्मेधत्त

येचंरातिंगृणन्ति १० नापाभूतनवोऽतीतृपामानिःशस्ताऋभवोयज्ञेअस्मिन् । समिन्द्रेणमदंथसंमरुद्भिःसंराजभीरत्नधेयांयदेवाः ११ ॥ ४ ॥

इहोप नव वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३५ इहोपंयातशवसोनपातःसौधन्वनाऋभवोमापभूत । अस्मिन्हिवःसवनेरत्नधेयंगमन्त्विन्द्रमनुवोमदासः १ आगंन्नृभूणामिहरत्नधेयमभूत्सोमस्यसुषुतस्यपीतिः । सुकृत्ययायत्स्वपस्ययांचँएकंविचक्रचमसंचतुर्धा २ व्यंकृणोत चमसंचतुर्धासखेविशिक्षेत्यंब्रवीत । अथैतवाजाअमृतस्यपन्थांगणंदेवानामृभवः सुहस्ताः ३ किंमयःस्विच्चमसएपआंसयंकाव्येनचतुरोविचक्र । अथासुनुध्वंसवनंमदायपातऋभवोमधुनःसोम्यस्य ४ शच्यांकर्तपितरायुवानाशच्याकर्तचमसंदेवपानम् । शच्याहरीधनुतरावतष्टेन्द्रवाहावृभवोवाजरत्नाः ५ ॥ ५ ॥ यो

वंःसुनोत्यभिपित्वेअह्नांतीव्रंवाजासःसवनंमदाय । तस्मैरयिमृभवःसर्ववीरमा
तक्षतवृषणोमन्दसानाः ६ प्रातःसुतमपिबोहर्यश्वमाध्यंदिनंसवनंकेवलंते ।
समृभुभिःपिबस्वरत्नधेभिःसखीँर्याँइन्द्रचकृषेसुकृत्या ७ येदेवासोअभवतासुकृ-
त्याश्येनाइवेदधिदिविनिषेद । तेरत्नंधातशवसोनपातःसौधन्वनाअभवतामृता-
सः ८ यत्तृतीयंसवनंरत्नधेयमकृणुध्वंस्वपस्यासुहस्ताः । तदृभवःपरिषिक्तंव
एतत्संमदेभिरिन्द्रियेभिःपिबध्वम् १ ॥ ६ ॥

अनश्वो नव वामदेव ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३६ अनश्वोजातोअनभीशुरुक्थ्यो३रथस्त्रिचक्रःपरिवर्ततेरजः । महत्तद्वो
देव्यस्यप्रवाचनंद्यामृभवःपृथिवींयच्चपुष्यथ १ रथंयेचक्रुःसुवृतंसुचेतसोऽविह्व-
रन्तंमनसस्परिध्यया । ताँऊन्व१स्यसवनस्यपीतयआवोवाजाऋभवोवेदया-

मसि २ तद्वोवाजाऋभवःसुप्रवाचनंदेवेषुविभ्वोअभवन्महित्वनम् । जिव्रीय-
त्सन्तापितरासनाजुरापुनर्युवानाचरथायतक्षथ ३ एकंविचक्रचमसंचतुर्वयंनि-
श्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिः । अथादेवेष्वमृतत्वमानशश्रुष्टीवाजाऋभवस्तद्व
उक्थ्यम् ४ ऋभुतोरयिःप्रथमश्रवस्तमोवाजश्रुतासोयमजीजनन्नरः । विभ्व-
तष्टोविदथेषुप्रवाच्योयंदेवासोऽवथासविचर्षणिः ५ ॥ ७ ॥ सवाज्यर्वासऋषि-
र्वचस्ययासशूरोअस्तापृतनासुदुष्टरः । सरायस्पोषंससुवीर्यंदधेयंवाजोविभ्वाँऋ-
भवोयमाविषुः ६ श्रेष्ठंवःपेशोअधिधायिदर्शतंस्तोमोवाजाऋभवस्तंजुजुष्टन ।
धीरासोहिष्ठाकवयोविपश्चितस्तान्वएनाब्रह्मणावेदयामसि ७ यूयमस्मभ्यंधिष-
णाभ्यस्परिविद्वांसोविश्वानर्याणिभोजना । द्युमन्तंवाजंवृषशुष्ममुत्तममानोर-

यिर्मृभवस्तक्षतावयः ८ इहप्रजामिहरयिंरराणाइहश्रवोवीरवत्तक्षतानः । येनं वयंचितयेमात्यन्यान्तंवाजंचित्रमृभवोददानः १ ॥ ८ ॥

उप नोष्टौ वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् । अन्त्याश्वतस्रोनुष्टुभः ।

३७ उपनोवाजाअध्वरमृभुक्षादेवायातपथिभिर्देवयानैः । यथायज्ञंमनुषोविक्ष्वा३सुदधिध्वेरण्वाःसुदिनेष्वह्नाम् १ तेवोहृदेमनसेसन्तुयज्ञाजुष्टासोअद्यघृतनिर्णिजोगुः । प्रवःसुतासोहरयन्तपूर्णाः क्रत्वेदक्षायहर्षयन्तपीताः २ त्र्युदायंदेवहितंयथावःस्तोमोवाजाऋभुक्षणोददेवः। जुह्वेमनुष्वदुपरासुविक्षुयुष्मेसचाबृहद्दिवेषुसोमम् ३ पीवोअश्वाःशुचद्रथाहिभूतायःशिप्रावाजिनःसुनिष्काः । इन्द्रस्यसूनोशवसोनपातोऽनुवश्चेत्यग्रियंमदाय ४ ऋभुमृभुक्षणोरयिंवाजेवाजिन्तमंयुजम् । इन्द्रस्वन्तंहवामहेसदासातममश्विनम् ५॥१॥ सेदृभवोयमवथयूय-

मिन्द्रंश्रमत्यम् । सधीभिरस्तुसनितामेधसातासोअवता ६ विनोवाजाऋभुक्ष-
णःपथश्चितनयष्टवे । अस्मभ्यंसूरयःस्तुताविश्वाआशांस्तरीषणि ७ तंनोवाजा
ऋभुक्षणइन्द्रनासत्यारयिम् । समश्वंचर्षणिभ्यआपुरुशस्तमघत्तये ८ ॥ १० ॥

उतो हि द्श वामदेवो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । आद्याया द्यावापृथिव्यौ ।

३८ उतोहिवांदात्रासन्तिपूर्वायापूरुभ्यस्त्रसदस्युर्नितोशे । क्षेत्रासांददथुरुर्व-
रासांघनंदस्युभ्योअभिभूतिमुग्रम् १ उतवाजिनंपुरुनिष्षिध्वानंदधिक्रामुददथु-
र्विश्वकृष्टिम् । ऋजिप्यंश्येनंप्रुषितप्सुमाशुंचर्कृत्यमर्योनृपतिंनशूरम् २ यंसी-
मनुप्रवतेवद्रवन्तंविश्वःपूरुर्मदतिहर्षमाणः । पड्भिर्गृध्यन्तंमेधयुंनशूरंरथतुरंवात-
मिवध्रजन्तम् ३ यःस्मारुन्धानोगध्यासमत्सुसनुतरश्चरतिगोषुगच्छन् । आविः-
ऋजीकोविदथानिचिक्यत्तिरोअरतिंपर्याप‌आयोः ४ उतस्मैनंवस्त्रमथिंनतायु-

मनुष्क्रोशन्ति क्षितयो भरेषु । नीचायमानं जसुरिं न श्येनं श्रवश्चाच्छा पशुमच्च यूथम् ५ ॥ ११ ॥ उत स्मासु प्रथमः सरिष्यन्नि वेवेति श्रेणिभी रथानाम् । स्रजं कृण्वानो जन्यो न शुभ्वा रेणुं रेरिहत्किरणं ददश्वान् ६ उत स्य वाजी सहुरिर्ऋतावा शुश्रूषमाणस्तन्वा समर्ये । तुरं यतीषु तुरयन्नृजिप्योऽधि भ्रुवोः किरते रेणुमृञ्जन् ७ उत स्मास्य तन्यतोरिव द्योरृघायतो अभियुजो भयन्ते । यदा सहस्रमभि षीमयोधीद्दुर्वर्तुः स्मा भवति भीम ऋञ्जन् ८ उत स्मास्य पनयन्ति जना जूतिं कृष्टिप्रो अभिभूतिमाशोः । उतैनमाहुः समिथे वियन्तः परा दधिक्रा असरत्सहस्रैः ९ आ दधिक्राः शवसा पञ्च कृष्टीः सूर्य इव ज्योतिषापस्ततान । सहस्रसाः शतसा वाज्यर्वा पृणक्तु मध्वा समिमा वचांसि १० ॥ १२ ॥

आशुं षड्वामदेवो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

२१. आशुंदधिक्रांतमुनुष्टवामदिवस्पृथिव्याउतचर्किराम । उच्छन्तीर्मामुष-
सःसूदयन्त्वतिविश्वानिदुरितानिपर्षन् १ महश्चर्कर्म्यर्वतःक्रतुप्रादधिक्राव्णःपुरु-
वारस्यवृष्णः । यंपूरुभ्योदीदिवांसंनाग्निंददथुर्मित्रावरुणाततुरिम् २ योअश्वस्य
दधिक्राव्णोअकारीत्समिद्धेअग्नाउषसोव्युष्टौ । अनागसंतमदितिःकृणोतुसमि-
त्रेणवरुणेनासजोषाः ३ दधिक्राव्णइषऊर्जोमहोयदमन्महिमरुतांनामभद्रम् ।
स्वस्तयेवरुणंमित्रमग्निंहवामहइन्द्रंवज्रबाहुम् ४ इन्द्रमिवेदुभयेविह्वयन्तउदी-
राणायज्ञमुपप्रयन्तः । दधिक्रामुसूदनंमर्त्यायददथुर्मित्रावरुणानोअश्वम् ५
दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः । सुरभिनोमुखाकरत्प्रणआयूंषि
तारिषत् ६ ॥ १३ ॥

दधिक्राव्णः पञ्च वामदेवो दधिक्रा जगती । अन्त्यायाः सूर्यः । आद्या त्रिष्टुप् ।

४० दधिक्राव्णइदुनुचर्किरामविश्वाइन्मामुषसःसूदयन्तु । अपामग्नेरुषसः सूर्यस्यबृहस्पतेराङ्गिरसस्यजिष्णोः १ सत्वाभरिषोगविषोदुवन्यसच्छ्रवस्यादिष उपसस्तुरण्यसत् । सत्योद्रवोद्रवरःपतङ्गरोदधिक्रावेषमूर्जंस्वर्जनत् २ उतस्मास्य द्रवतस्तुरण्यतःपर्णनवेरनुवातिप्रगर्धिनः । श्येनस्येवध्रजतोअङ्कसंपरिदधिक्राव्णः सहोर्जातरित्रतः ३ उतस्यवाजीक्षिपणितुरण्यतिग्रीवायांबद्धोअपिकक्षआसनि । क्रतुंदधिक्राअनुसंतवीत्वत्पथामङ्कांस्यन्वापनीफणत् ४ हंसःशुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् । नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअद्रिजाऋतम् ५ ॥ १४ ॥

इन्द्रा की वामैकादश वामदेव इन्द्रावरुणी त्रिष्टुप् ।

४१ इन्द्राकोवांवरुणासुम्नमापस्तोमोंहविष्माँअमृतोनहोता। योवांहृदिक्रतुमाँअस्मदुक्तःपुस्पर्शदिन्द्रावरुणानमस्वान् १ इन्द्राहयोवरुणाचक्रआपीदेवौमर्तःसख्यायप्रयस्वान्। सहन्तिवृत्रासमिथेषुशत्रूनवोभिर्वामहद्भिःसप्रशृण्वे २ इन्द्राहरत्नंवरुणाधेष्ठेत्थानृभ्यःशशमानेभ्यस्ता। यदीसखायासख्यायसोमैःसुतेभिःसुप्रयसामादयैते ३ इन्द्रायुवंवरुणादिद्युमस्मिन्नोजिष्ठमुग्रानिवंधिष्ठंवज्रम्। योनोदुरेवोवृकतिर्दभीतिस्तस्मिन्मिमाथामभिभूत्योजः ४इन्द्रायुवंवरुणाभूतमस्याधियःप्रेतारावृषभेवधेनोः। सानोदुहीयद्यवसेवगत्वीसहस्रधारापयसामहीगौः ५ ॥ १५ ॥ तोकेहितेतनयउर्वरासुसूरोदृशीकेवृषणश्चपौंस्ये। इन्द्रानोअत्रवरुणास्यातामवोभिर्दस्मापरितक्म्यायाम् ६ युवामिद्ध्यवसेपूर्व्यायपरिप्रभूतीगविषः

स्त्वापी। वृणीमहेसख्यायप्रियायशूरामंहिष्ठापितरेवशंभू ७ तावांधियोऽवसेवाज-
यन्तीराजिंनजग्मुर्युवयूःसुदानू । श्रियेनगावउपसोमेमस्थुरिन्द्रंगिरोवरुणंमेम-
नीषाः ८ इमाइन्द्रंवरुणंमेमनीषाअग्मन्नुपद्रविणमिच्छमानाः । उपैमस्थुर्जो-
ष्टारंइववस्वोरघ्वीरिवश्रवसोभिक्षमाणाः ९ अश्व्यस्यत्मनारथ्यस्यपुष्टेर्नित्यस्य
रायःपतयःस्याम । ताचक्राणाऊतिभिर्नव्यसीभिरस्मत्रारायोनियुतःसचन्ता-
म् १० आनोबृहन्ताबृहतीभिरूतीइन्द्रयातंवरुणवाजसातौ । यद्दिद्यवःपृतनासु
प्रक्रीळान्तस्यवांस्यामसनितारआजेः ११ ॥ १६ ॥

मम द्विता दश त्रसदस्युः पौरुकुत्स्यस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां चतसृणामिन्द्रा-
वरुणौ । शिष्टानामात्मा ।

१२ ममद्विताराष्ट्रंक्षत्रियस्यविश्वायोर्विश्वेअमृतायथानः । क्रतुंसचन्तेवरु-

णस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः १ अहंराजावरुणोमह्यंतान्यसुर्याणिप्रथमा
धारयन्त । क्रतुंसचन्तेवरुणस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः २ अहमिन्द्रोवरु-
णस्तेमहित्वोर्वीगभीरेरजसीसुमेके । त्वष्टेवविश्वाभुवनानिविद्वान्त्समैरयंरोदसी
धारयंच ३ अहमपोअपिन्वमुक्षमाणाधारयंदिवंसदनऋतस्य । ऋतेनपुत्रोअदि-
तेर्ऋतावोतत्रिधातुप्रथयद्विभूम ४ मांनरःस्वश्वावाजयन्तोमांवृताःसमरणेहवन्ते ।
कृणोम्याजिंमघवाहमिन्द्रइयर्मिरेणुमभिभूत्योजाः ५ ॥ १७ ॥ अहंताविश्वा
चकरंनकिर्मादैव्यंसहोवरतेअप्रतीतम् । यन्मासोमासोममदन्यदुक्थोभेभयेते
रजसीअपारे ६ विदुष्टेविश्वाभुवनानितस्यताप्रब्रवीषिवरुणायवेधः । त्वंवृत्राणि-
शृण्विषेजघन्वान्त्वंवृताँअरिणाइन्द्रसिन्धून् ७ अस्माकमत्रपितरस्तआसन्त्सप्त
ऋषयोदौर्गहेबध्यमाने । तआयजन्तत्रसदस्युमस्याइन्द्रंनवृत्रतुरमर्धदेवम् ८

पुरुकुत्सानीहिवामदाशद्धव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । अथाराजानंत्रसदस्युं मर्त्यावृत्रहणंददथुरर्धदेवम् ९ रायावयंससवांसोमदेमहव्येनदेवायवसेनगावः । तांधेनुमिन्द्रावरुणायुवंनोविश्वाहाधत्तमनपस्फुरन्तीम् १० ॥ १८ ॥

क उ श्रवत्सप्त पुरुमीळ्हाजमीळ्हौ सौहोत्रावाश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४३ कउश्रवत्कतमोयज्ञियानांवन्दारुदेवःकतमोजुषाते । कस्येमांदेवीममृतेषुप्रेष्ठांहृदिश्रेषामसुष्टुतिंसुहव्याम् १ कोमृळातिकतमआगमिष्ठोदेवानामुकतमःशंभविष्ठः । रथंकमाहुर्द्रवदश्वमाशुंयंसूर्यस्यदुहितावृणीत २ मक्षूहिष्माग-च्छथईवतोद्यूनिन्द्रोनशक्तिंपरितक्म्यायाम् । दिवआजातादिव्यासुपर्णाकयाशचीनांभवथःशचिष्ठा ३ कावांभूदुपमातिःकयानआश्विनागमथोहूयमाना । कोवांमहश्चित्त्यजसोअभीकउरुष्यतंमाध्वीदस्रानऊती ४ उरुवांरथःपरिनक्षति

यामायत्समुद्रादभिवर्ततेवाम् । मध्वामाध्वीमधुवांप्रुषायन्यत्सींवांपृक्षोभुरजन्त पक्वाः ५ सिन्धुर्हवांरसयासिञ्चदश्वान्घृणावयोऽरुषासःपरिग्मन् । तदूषुवामजिरंचेतियानंयेनपतीभवथःसूर्यायाः ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुमतिर्वाजरत्ना । उरुष्यतंजरितारंयुवंहश्रितःकामोनासत्यायुवद्रिक् ७ ॥ १९ ॥

तं वां सप्त पुरुमीळ्हाजमीळ्हौ सौहोत्रावश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४४ तंवांरथंवयमद्याहुवेमपृथुज्रयमश्विनासंगतिंगोः । यःसूर्यांवहतिवन्धुरायुर्गिर्वाहसंपुरुतमंवसूयुम् १ युवंश्रियमश्विनादेवतातांदिवोनपातावनथःशचीभिः । युवोर्वपुरभिपृक्षःसचन्तेवहन्तियत्ककुहासोरथेवाम् २ कोवामद्याकरतेरातहव्यऊतयेवासुतपेयायवार्कैः । ऋतस्यवावनुषेपूर्व्यायनमोयेमानोअश्विनाववर्तत् ३ हिरण्ययेनपुरुभूरथेनेमंयज्ञंनासत्योपयातम् । पिबाथइन्मधुनःसोम्य-

स्यदर्घथोरत्नंविधतेजनाय ४ आनोयातंदिवोअच्छापृथिव्याहिरण्ययेनसुवृतार-थेन । मावामन्येनियंमन्देवयन्तःसंयद्ददेनाभिःपूर्व्यावाम् ५ नूनोरयिंपुरुवीरं-बृहन्तंदस्रामिमाथामुभयेष्वस्मे । नरोयद्वामाश्विनास्तोममावन्त्सधस्तुतिमाज-मीळ्हासोअग्मन् ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुमतिर्वाजरत्ना । उरुष्यतं जरितारंयुवंहश्रितःकामोनासत्यायुवद्रिक् ७ ॥ २० ॥

एष स्य सप्त वामदेवोऽश्विनौ जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

४५ एषस्यभानुरुदियर्तियुज्यतेरथःपरिज्मादिवोअस्यसानवि । पृक्षासो अस्मिन्मिथुनाअधित्रयोदृतिस्तुरीयोमधुनोविरप्शते १ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तईर-तेरथाअश्वासउषसोव्युष्टिषु । अपोर्णुवन्तस्तमआपरीवृतंस्व१र्णशुक्रंतन्वन्तआ रजः २ मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिरुतप्रियंमधुनेयुञ्जाथांरथम् । आवर्तनिंमधुना

जिन्वथस्पोहर्तिवहेथेमधुमन्तमश्विना ३ हंसासोयेवांमधुमन्तोअस्रिधोहिरंण्य-
पर्णाउहुवंउषर्बुधः । उदप्रुतोमन्दिनोमन्दिनिस्पृशोमध्वोनमक्षःसवनानिगच्छ-
थः ४ स्वध्वरासोमधुमन्तोअग्नयंउस्राजरन्तेप्रतिवस्तोरश्विना । यन्निक्तहस्तस्तर-
णिर्विचक्षणःसोमंसुषावमधुमन्तमद्रिभिः ५आकेनिपासोअहंभिर्दविध्वतःस्वर्ण-
शुक्रंतन्वन्तआरजः।सूरश्चिदश्वान्युयुजानईयतेविश्वाँअनुस्वधयाचेतथस्पथः ६
प्रवामवोचमश्विनाधियंधारथःस्वश्वोअजरोयोअस्ति । येनसद्यःपरिरजांसियाथो
हविष्मन्तंतरणिंभोजमच्छ ७॥२१॥इति शा० सं० चतुर्थे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ४

अग्रं सप्त वामदेव इन्द्रवायू गायत्री । आद्याया वायुः ।

४६ अग्रंपिबामधूनांसुतंवायोदिविष्टिषु । त्वंहिपूर्वपाअसि १ शतेनानोअ-
भिष्टिभिर्नियुत्वाँइन्द्रसारथिः । वायोसुतस्यतृम्पतम् २ आवांसहस्रंहरयइन्द्र-

वायूअभिप्रयः । वहंन्तुसोमपीतये ३ रथंहिरंण्यवन्धुरमिन्द्रंवायूस्वध्वरम् । आहिस्थाथोदिविस्पृशंम् ४ रथेनपृथुपाजंसादाश्वांसमुपंगच्छतम् । इन्द्रंवायूइहागंतम् ५ इन्द्रंवायूअयंसुतस्तंदेवेभिःसजोषंसा । पिबंतंदाशुषोगृहे ६ इहप्रयाणमस्तुवामिन्द्रंवायूविमोचनम् । इहवांसोमंपीतये ७ ॥ २२ ॥

वायो चतुष्कं वामदेव इन्द्रवायू अनुष्टुप् । आद्याया वायुः ।

१७ वायोशुक्रोअंयामितेमध्वोअग्रंदिविष्टिषु । आयांहिसोमंपीतयेस्पार्हौदेवनियुत्वंता १ इन्द्रश्चवायवेषांसोमांनांपीतिमर्हथः । युवांहियन्तीन्दवोनिम्नमापोनसध्र्यंक् २ वायविन्द्रंश्चशुष्मिणासरथंशवसस्पती । नियुत्वंन्तानऊतयआयांतंसोमंपीतये ३ यावांसन्तिपुरुस्पृहोनियुतोदाशुषेनरा । अस्मेतायंज्ञवाहसेन्द्रंवायूनियंच्छतम् ४ ॥ २३ ॥

विहि पञ्च वामदेवो वायुरनुष्टुप् ।

४८ विहिहोत्राअवीताविपोनरायोअर्यः । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहिसुतस्य पीतये १ निर्युवाणोअशस्तीर्नियुत्वाँइन्द्रसारथिः । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहिसुतस्यपीतये २ अनुकृष्णेवसुधितीयेमातेविश्वपेशसा । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहि सुतस्यपीतये ३ वहंतुत्वामनोयुजोयुक्तासोनवतिर्नव । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहि सुतस्यपीतये ४ वायोशतंहरीणांयुवस्वपोष्याणाम् । उतवातेसहस्रिणोरथआयातुपाजसा ५ ॥ २४ ॥

इदं वां षड्वामदेव इन्द्राबृहस्पती गायत्री ।

४९ इदंवामास्येहविःप्रियमिन्द्राबृहस्पती।उक्थंमदश्चशस्यते १ अयंवांपरिषिच्यतेसोमइन्द्राबृहस्पती । चारुर्मदायपीतये २ आनइन्द्राबृहस्पतीगृहमिन्द्रश्च गच्छतम् । सोमपासोमपीतये ३ अस्मेइन्द्राबृहस्पतीरयिंधत्तंशतग्विनम् ।

अश्वावन्तंसह्स्रिणम् ४ इन्द्राबृहस्पतीवयंसुतेगीर्भिर्हवामहे । अस्यसोमस्य पीतये ५ सोममिन्द्राबृहस्पतीपिबतंदाशुषोगृहे । मादयेथांतदोकसा ६॥२५॥

यस्तस्तम्भैकादश वामदेवो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । अन्त्ययोरिन्द्राबृहस्पती । उपान्त्या जगती ।

५० यस्तस्तम्भसहसाविज्मोअन्तान्बृहस्पतिस्त्रिषधस्थोरवेण । तंप्रत्नासऋ-षयोदीध्यानाःपुरोविप्रादधिरेमन्द्रजिह्वम् १ धुनेतयःसुप्रकेतंमदन्तोबृहस्पतेअभि येनस्ततस्रे । पृषन्तंसृप्रमदब्धमूर्वंबृहस्पतेरक्षतादस्ययोनिम् २ बृहस्पतेयापरमा परावदतआत्वऋतस्पृशोनिषेदुः । तुभ्यंखाताअवताअद्रिदुग्धामध्वःश्चोतन्त्यभि-तोविरप्शम् ३ बृहस्पतिःप्रथमंजायमानोमहोज्योतिषःपरमेव्योमन् । सप्ता-स्यस्तुविजातोरवेणविसप्तरश्मिरधमत्तमांसि ४ ससुष्टुभासऋक्वतागणेनवलं रुरोजफलिगंरवेण । बृहस्पतिरुस्रियाहव्यसूदःकनिक्रदद्वावशतीरुदाजत् ५

॥ २६ ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः । बृहस्पतेसुप्रजा
वीरवन्तोवयंस्यामपतयोरयीणाम् ६ सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणत-
स्थावभिवीर्येण । बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवन्दतेपूर्वभाजम् ७ सइ-
त्क्षेतिसुधितओकसिस्वेतस्माइळापिन्वतेविश्वदानीम् । तस्मैविशःस्वयमेवान-
मन्तेयस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएति ८ अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजन्यान्युतया
सजन्या । अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवन्तिदेवाः ९ इन्द्रश्चसोमं
पिवतंवृहस्पतेऽस्मिन्यज्ञेमन्दसानावृषण्वसू । आवांविशन्त्विन्दवःस्वाभुवोऽस्मे
रयिंसर्ववीरंनियच्छतम् १० वृहस्पतइन्द्रवर्धतंनःसचासावांसुमतिर्भूत्वस्मे ।
अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः ११ ॥ २७ ॥ इति शाक-
लर्क्संहितायां तृतीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

इदमुपस्यंतुभतिष्ठ्यासप्तगायत्रंतद्देवस्यसांवित्रंतुजागतमभूद्देवः पद्वित्रिष्टुबन्तंकोवोदशवैश्वदेवंत्रिगाय-
श्यन्तंतुमहीसप्तद्यावापृथिवीयंक्षेत्रस्याष्टौविस्तःक्षेत्रपत्याःशुनायैकापराधुरुष्णिक्सान्त्याचशुनासीरा-
भ्यामुपान्त्येसीतायैतेचानुष्टुभावाद्याचतुर्थीचसमुद्रादेकादशाग्नेयंजगत्यन्तंसोयैवापंवागव्यंवाघृतस्तु-
तिर्वानमोत्रिभ्योभौमोत्रिःपञ्चमेमण्डलेनुक्तगोत्रमात्रेयंविद्यापङ्क्त्यन्तस्यचसूक्तस्यशेषमानुष्टुभमबोधिद्वा-
दशबुधगाविष्ठिरौकुमारंकुमारोवृशोवाजानउभौवाजाक्षर्यन्तंकंवीत्यृचोस्तुवृशएवत्वमग्ने वसुश्रुतआद्यावि-
राट्तृतीयामारुतरौद्रावैष्णवीत्वामग्नएकादशसुतंभिद्रायामगायत्रमग्निंतंदशपाङ्क्तंसखायइपःपङ्क्त्यन्त-
त्वामग्नेसप्तजागतम्।

इदमेकादश वामदेव उषास्त्रिष्टुप्।

५१ ॐम् इदमुत्यत्पुरुतमंपुरस्ताज्ज्योतिस्तमसोवयुनावदस्थात्। नूनंदिवो दुहितरोविभातीर्गातुंकृणवन्नुषसोजनाय १ अस्थुरुचित्राउषसःपुरस्तान्मिताइव स्वरवोऽध्वरेषु। व्यूव्रजस्यतमसोद्वारोच्छन्तीरव्रञ्छुचयःपावकाः २ उच्छन्ती-

र्यचिंतयन्तभोजान्राधोदेयायोपसौमघोनीः । अचित्रेअन्तःपणयःससन्त्वबु-
ध्यमानास्तमसोविमध्ये २ कुवित्सदेवीःसनयोनवोवायामोबभूयादुपसोवो
अद्य । येनानवग्वेअङ्गिरेदशग्वेसप्तास्येरेवतीरेवदूप ४ यूयंहिदेवीरृतयुग्भिरश्वैः
परिप्रयाथभुवनानिसद्यः । प्रबोधयन्तीरुपसःससन्तंद्विपाच्चतुष्पाच्चरथायजी-
वम् ५ ॥ १ ॥ क्वस्विदासांकतमापुराणीययाविधानाविदधुरृभूणाम् । शुभं
यच्छुभ्राउपसश्चरन्तिनविज्ञायन्तेसदृशीरजुर्याः ६ ताघाताभद्राउपसःपुरासुर-
भिष्टिद्युम्नाऋतजातसत्याः । यास्वीजानःशशमानउक्थैःस्तुवञ्छंसन्द्रविणंसद्य
आप ७ ताआचरन्तिसमनापुरस्तात्समानतःसमनापप्रथानाः । ऋतस्यदेवीः
सदसोबुधानागवांनसर्गाउपसोजरन्ते ८ ताइन्न्वे३वसमनासमानीरमीतवर्णा
उपसश्चरन्ति । गूहन्तीरभ्वमसितंरुशद्भिःशुक्रास्तनूभिःशुचयोरुचानाः ९ रयिं

दिवोदुहितरोविभातीःप्रजावन्तंयच्छतास्मासुदेवीःस्योनादावःप्रतिबुध्यमानाः सुवीर्यस्यपतयःस्याम १० तद्वोदिवोदुहितरोविभातीरुपंब्रुवउपसोयज्ञकेतुः । वयंस्यामयशसोजनेषुतद्द्यौश्चंधत्तांपृथिवीचदेवी ११ ॥ २ ॥

प्रति ष्या सप्त वामदेव उषा गायत्री ।

५२ प्रतिष्यासूनरीजनीव्युच्छन्तीपरिस्वसुः । दिवोअंदर्शिदुहिता १ अश्वेवचित्रारुषीमातागवामृतावरी । सखाभूदश्विनोरुषाः २ उतसखास्यश्विनोरुत मातागवामसि । उतोषोवस्वईशिषे ३ यावयद्द्वेषसंत्वाचिकित्वित्सूनृतावरि । प्रतिस्तोमैरभुत्स्महि ४ प्रतिभद्राअंदृक्षतगवांसर्गानरश्मयः । ओषाअप्राउरु ज्रयः ५ आपप्रुषीविभावरिव्यावर्ज्योतिषातमः । उषोअनुस्वधामव ६ आद्यां तनोषिरश्मिभिरान्तरिक्षमुरुप्रियम् । उषःशुक्रेणशोचिषा ७ ॥ ३ ॥

तद्देवस्य सप्त वामदेवः सविता गायत्री ।

५३ तद्देवस्यसवितुर्वार्यंमहद्वृणीमहेअसुरस्यप्रचेतसः । छर्दिर्येनदाशुषेय-च्छतित्मनातन्नोमहाँउदयान्देवोअक्तुभिः १ दिवोधर्ताभुवनस्यप्रजापतिःपिशङ्गं द्रापिंप्रतिमुञ्चतेकविः । विचक्षणःप्रथयन्नापृणन्नुर्वजीजनत्सवितासुम्नमुक्थ्यम् २ आप्रारजांसिदिव्यानिपार्थिवाश्लोकंदेवःकृणुतेस्वायधर्मणे । प्रबाहूअस्राक्स-वितासवीमनिनिवेशयन्प्रसुवन्नक्तुभिर्जगत् ३ अदाभ्योभुवनानिप्रचाकशद्व्रता-निदेवःसविताभिरक्षते । प्रास्राग्बाहूभुवनस्यप्रजाभ्योधृतव्रतोमहोअज्मस्य राजति ४ त्रिरन्तरिक्षंसवितामहित्वनात्रीरजांसिपरिभूस्त्रीणिरोचना । तिस्रो दिवःपृथिवीस्तिस्रइन्वतित्रिभिर्व्रतैरभिनोरक्षतित्मना ५ बृहत्सुम्नःप्रसवी-तानिवेशनोजगतःस्थातुरुभयस्ययोवशी । सनोदेवःसविताशर्मयच्छत्वस्मेक्ष-

यांयाञ्चिवरूथमंहंसः ६ आगन्देवक्रतुभिर्वर्धतुक्षयंदधातुनःसविितासुप्रजामिषम् ।
सनःक्षपाभिरहंभिश्चजिन्वतुप्रजावंन्तंरयिमस्मेसमिन्वतु ७ ॥ ४ ॥

अभूद्देवः षळामदेवः सविता जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५४ अभूंद्देवःसंविितावन्द्योनुनंइदानीमह्नंउपवाच्योनृभिः । वियोरत्नाभजंति मानवेभ्यःश्रेष्ठंनोअत्रद्रविंणंयथादधंत् १ देवेभ्योहिप्रंथमंयज्ञियेभ्योऽमृतत्वंसुवसिभागमुंत्तमम् । आदिद्दामानंसवितर्व्यूर्णुषेऽनूचीनाजीविितामानुंषेभ्यः २ अचिंत्तीयच्चकृमादैव्येजनेदीनैर्दक्षैःप्रभूतीपूरुषत्वता । देवेषुंचसवितर्मानुंषेषुच त्वंनोअत्रंसुवतादनांगसः ३ नप्रमियेसवितुर्दैव्यंस्यतद्यथाविश्वंभुवंनंधारयिष्यति । यत्पृंथिव्यावरिमन्नास्वंङ्गुरिर्वर्ष्मन्दिवःसुवतिसत्यमंस्यतत् ४ इन्द्रंज्येष्ठान्बृहद्भ्यःपर्वतेभ्यःक्षयाँएभ्यःसुवसिपस्त्यावतः । यथायथापतयंन्तोवियेमिरए-

वेवत्तस्थुःसवितःसवायते ५ येतेत्रिरहन्त्सवितःसवासोदिवेदिवेसौभगमासुवन्ति । इन्द्रोद्यावापृथिवीसिन्धुरद्भिरादित्यैर्नोअदितिःशर्मयंसत् ६ ॥ ५ ॥

को वो दश वामदेवो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५५ कोवस्त्रातावसवःकोवरूताद्यावाभूमीअदितेत्रासीथांनः । सहीयसोवरुणमित्रमर्तात्कोवोऽध्वरेवरिवोधातिदेवाः १ प्रयेधामानिपूर्व्याण्यर्चान्वियदुच्छान्वियोतारोअमूराः । विधातारोविदधुरजस्रमृतधीतयोरुरुचन्तदस्माः २ प्रपस्त्यामदितिंसिन्धुमर्कैःस्वस्तिमीळेसख्यायदेवीम् । उभेयथानोअहनीनिपातउषासानक्ताकरतामदब्धे ३ व्यर्यमावरुणश्चेतिपन्थामिषस्पतिःसुवितंगातुमग्निः । इन्द्राविष्णूनृवदुषुस्तवानाशर्मनोयन्तममवद्वरूथम् ४ आपर्वतस्यमरुतामवांसिदेवस्यत्रातुरव्रिभगस्य । पात्पतिर्जन्यादंहसोनोमित्रोमित्रियादुतन

उरुष्येत् ५ ॥ ६ ॥ नूरोदसीअहिनाबुध्न्यैनस्तुवीतदेवीअप्येभिरिष्टैः । समुद्रंन संचरणेसनिष्यवोघर्मस्वरसोनद्योअपव्रन् ६ देवैर्नोदेव्यदितिर्निपातुदेवस्त्राता त्रायतामप्रयुच्छन् । नहिमित्रस्यवरुणस्यधासिमर्हामसिप्रमियंसान्यग्नेः ७ अग्निरीशेवसव्यस्याग्निर्महःसौभगस्य । तान्यस्मभ्यंरासते ८ उषोमघोन्यावह सूनृतेवार्यापुरु । अस्मभ्यंवाजिनीवति ९ तत्सुनःसवितभगोवरुणोमित्रोअर्यमा । इन्द्रोनोराधसागमत् १० ॥ ७ ॥

मही सप्त वामदेवो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५६ महीद्यावापृथिवीइहज्येष्ठेरुचाभवतांशुचयद्भिरर्कैः । यत्सींवरिष्ठेबृहती विमिन्वन्रुवद्धोक्षापप्रथानेभिरेवैः १ देवीदेवेभिर्यजतेयजत्रैरमिनतीतस्थतुरुक्षमाणे । ऋतावरीअद्रुहादेवपुत्रेयज्ञस्यनेत्रीशुचयद्भिरर्कैः २ सइत्स्वपाभुवनेष्वा-

सयज्ञमेद्यावापृथिवीजजान । उर्वीगंभीरेरजसीसुमेकेअवंशेधीरःशच्यासमैरत् ३ नूरोदसीबृहद्भिर्नोवरूथैःपत्नीवद्भिरिषयन्तीसजोषाः । उरूचीविश्वेयजतेनिपातंधियास्यामरथ्यःसदासाः ४ प्रवांमहिद्यवीअभ्युपस्तुतिंभरामहे । शुचीउपप्रशस्तये ५ पुनानेतन्वामिथःस्वेनदक्षेणराजथः । ऊह्याथेसनादृतम् ६ मही मित्रस्यसाधथस्तरन्तीपिप्रतीऋतम् । परियज्ञंनिषेदथुः ७ ॥ ८ ॥

क्षेत्रस्याष्टौ वामदेवः । आद्यानां तिसृणां क्षेत्रपतिः । चतुर्थ्याः शुनः । पञ्चम्यष्टम्ययोः शुनासीरौ । रपान्त्ययोः सीता । द्वितीयातृतीयाष्टम्यस्त्रिष्टुभः । पञ्चमी पुरउष्णिक् । शिष्टा अनुष्टुभः ।

५७ क्षेत्रस्यपतिनावयंहितेनेवजयामसि । गामश्वंपोषयित्न्वासनोमृळातीदृशे-

द्वशे १ क्षेत्रस्यपतेमधुमन्तमूर्मिधेनुरिवपयोअस्मासुधुक्ष्व । मधुश्चुतंघृतमिव
सुपूतमृतस्यनःपतयोमृळयन्तु २ मधुमतीरोषधीर्द्यावआपोमधुमन्नोभवत्वन्तरि-
क्षम् । क्षेत्रस्यपतिर्मधुमान्नोअस्त्वरिष्यन्तोअन्वेनंचरेम ३ शुनंवाहाःशुनंनरः
शुनंकृषतुलाङ्गलम् । शुनंवरत्रावध्यन्तांशुनमष्ट्रामुदिङ्गय ४ शुनासीराविमां
वाचंजुषेथांयद्दिविचक्रथुःपयः । तेनेमामुपसिञ्चतम् ५ अर्वाचीसुभगेभवसीते
वन्दामहेत्वा । यथानःसुभगाससियथानःसुफलाससि ६ इन्द्रःसीतांनिगृह्णातुतां
पूषानुयच्छतु । सानःपयस्वतीदुहामुत्तरामुत्तरांसमाम् ७ शुनंनःफालाविकृष-
न्तुभूमिंशुनंकीनाशाअभियन्तुवाहैः । शुनंपर्जन्योमधुनापयोभिःशुनासीराशुन-
मस्मासुधत्तम् ८ ॥ १ ॥

समुद्रादेकादश-वामदेवोधिः सूर्यो वापो वा गावो वा घृतं वा त्रिष्टुप् ।

अन्त्या जगती ।

५८ समुद्रादूर्मिर्मधुमाँउदारदुपांशुनासममृतत्वमानट् । घृतस्यनामगुह्यंयदस्तिजिह्वादेवानाममृतस्यनाभिः १ वयंनामप्रब्रवामाघृतस्यास्मिन्यज्ञेधारयामानमोभिः । उपंब्रह्माशृणवच्छस्यमानंचतुःशृङ्गोऽवमीद्गौरएतत् २ चत्वारिशृङ्गात्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअस्य । त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्याआविवेश ३ त्रिधाहितंपणिभिर्गुह्यमानंगविदेवासोघृतमन्वविन्दन् । इन्द्रएकंसूर्यएकंजजानवेनादेकंस्वधयानिष्टतक्षुः ४ एताअर्षन्तिहृद्यात्समुद्राच्छतव्रजारिपुणानावचक्षे । घृतस्यधाराअभिचाकशीमिहिरण्ययोवेतसोमध्यआसाम् ५ ॥ १० ॥ सम्यक्स्रवन्तिसरितोनधेनाअन्तर्हृदामनसापूयमानाः ।

एतेअर्षन्त्यूर्मयोघृतस्यमृगाइवक्षिपणोरीषमाणाः ६ सिन्धोरिवप्राध्वनेशूघना-
सोवातप्रमियःपतयन्तियह्वाः । घृतस्यधाराअरुषोनवाजीकाष्ठाभिन्दन्नूर्मिभिः
पिन्वमानः ७ अभिप्रवन्तसमनेवयोषाःकल्याण्य१ःस्मयमानासोअग्निम् । घृत-
स्यधाराःसमिधोनसन्तताजुषाणोहर्यतिजातवेदाः ८ कन्याइववहतुमेतवाउ
अञ्ज्यञ्जानाअभिचाकशीमि । यत्रसोमःसूयतेयत्रयज्ञोघृतस्यधाराअभितत्प-
वन्ते ९ अभ्यर्षतसुष्टुतिंगव्यमाजिमस्मासुभद्राद्रविणानिधत्त । इमंयज्ञंनयतदे-
वतानोघृतस्यधारामधुमत्पवन्ते १० धामन्तेविश्वंभुवनमधिश्रितमन्तःसमुद्रे
हृद्य१न्तरायुषि । अपामनीकेसमिथेयआभृतस्तमश्याममधुमन्तंतऊर्मिम् ११
॥ ११ ॥ इति शाकलकसंहितायां चतुर्थे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति चतुर्थं मण्डलं समाप्तम् ॥ ४ ॥

अबोधि द्वादश बुधगविष्ठिरावात्रेयावाग्नेयं त्रिष्टुप् ।

१ अबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनुमिवायतीमुषासम् । यह्वाइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवःसिस्रतेनाकमच्छ १ अबोधिहोतायजथायदेवानूर्ध्वोअग्निःसुमनाःप्रातरस्थात् । समिद्धस्यरुशदर्दर्शिपाजोमहान्देवस्तमसोनिरमोचि २ यदींगणस्यरशनामजीगःशुचिरङ्क्तेशुचिभिर्गोभिरग्निः । आद्दक्षिणायुज्यतेवाजयन्त्युत्तानामूर्ध्वोअधयज्जुहूभिः ३ अग्निमच्छादेवयतांमनांसिचक्षूंषीवसूर्येसंचरन्ति । यदींसुवातेउषसाविरूपेश्वेतोवाजीजायतेअग्रेअह्नाम् ४ जनिष्टहिजेन्योअग्रेअह्नांहितोहितेष्वरुषोवनेषु । दमेदमेसप्तरत्नादधानोऽग्निर्होतानिषसादायजीयान् ५ अग्निर्होतान्यसीदद्यजीयानुपस्थेमातुःसुरभाउलोके । युवाकविःपुरुनिष्ठऋतावाधर्ताकृष्टीनामुतमध्यइद्धः ६ ॥ १२ ॥ प्रणुत्यंविप्र-

मध्वरेषुसाधुमग्निंहोतारमीळतेनमोभिः। आयस्ततानरोदसीऋतेननित्यंमृज-
न्तिवाजिनंघृतेन ७ मार्जाल्योमृज्यतेस्वेदमूनाःकविप्रशस्तोअतिथिःशिवोनः।
सहस्रशृङ्गोवृषभस्तदोजाविश्वाँअग्नेसहसाप्रास्यन्यान् ८ प्रसद्योअग्नेअत्येष्य-
न्यानाविर्यस्मैचारुतमोबभूथ। ईळेन्योवपुष्योविभावाप्रियोविशामतिथिर्मानु-
षीणाम् ९ तुभ्यंभरन्तिक्षितयोयविष्ठबलिमग्नेअन्तितओतदूरात्। आभन्दिष्ठस्य
सुमतिंचिकिद्धिबृहत्तेअग्नेमहिशर्मभद्रम् १० आद्यरथंभानुमोभानुमन्तमग्ने
तिष्ठयजतेभिःसमन्तम्। विद्वान्पथीनामुर्वन्तरिक्षमेहदेवान्हविरद्यायवक्षि ११
अवोचामकवयेमेध्यायवचोवन्दारुवृषभायवृष्णे। गविष्ठिरोनमसास्तोममग्नौ
दिवीवरुक्ममुरुव्यञ्चमश्रेत् १२ ॥ १३ ॥

कुमारं द्वादश कुमार आत्रेयो वृशो वा जार उभौ वाग्निस्त्रिष्टुप् ।

द्वितीयानवम्योर्वृशः । अन्त्या शक्वरी ।

२ कुमारंमातायुवतिःसमुब्धंगुहाबिभर्तिनददातिपित्रे । अनीकमस्यनमि-
नज्जनासःपुरःपश्यन्तिनिहितमरतौ १ कमेतंत्वंयुवतेकुमारंपेषीबिभर्षिमहिषी
जजान । पूर्वीर्हिगर्भःशरदोववर्धापश्यंजातंयदसूतमाता २ हिरण्यदन्तंशुचि-
वर्णमारात्क्षेत्रादपश्यमायुधामिमानम् । ददानोअस्माअमृतंविपृक्वत्किंमामनि-
न्द्राःकृणवन्ननुक्थाः ३ क्षेत्रादपश्यंसनुतश्चरन्तंसुमद्यूथंनपुरुशोभमानम् । न
ताअगृभ्रन्नजनिष्टहिषःपलिक्नीरिद्युवतयोभवन्ति ४ केमेमर्यकंवियवन्तगोभिर्न
येषांगोपाअरणश्चिदास । यईंजगृभुरवतेसृजन्त्वाजातिपश्वउपनश्चिकित्वान् ५
वसांराजानंवसतिंजनानामरातयोनिदधुर्मर्त्येषु । ब्रह्माण्यत्रेरवतंसृजन्तुनिन्दि-

तारोनिन्धांसोभवन्तु ६ ॥ १४ ॥ शुनश्चिच्छेपंनिदितंसहस्राद्यूपादमुञ्चोअशमि- ष्टहिषः । एवास्मदग्नेविमुमुग्धिपाशान्होतश्चिकित्वइहतूनिषद्य ७ हृणीयमानोअपहिमदैयेःप्रमेदेवानांव्रतपाउवाच । इन्द्रोविद्वाँअनुहित्वाचचक्षतेनाहमग्नेअनुशिष्टआगाम् ८ विज्योतिषावृहताभात्यग्निराविर्विश्वानिकृणुतेमहित्वा । प्रादेवीर्मायाःसहतेदुरेवाःशिशीतेशृङ्गेरक्षसेविनिक्षे ९ उतस्वानासोदिविपन्त्वग्नेस्तिग्मायुधारक्षसेहन्तवाउ । मदेचिदस्यप्ररुजन्तिभामानवरन्तेपरिबाधोअदेवीः १० एतंतेस्तोमंतुविजातविप्रोरथंनधीरःस्वपाअतक्षम् । यदीदग्नेप्रतित्वंदेवहर्याःस्वर्वतीरपएनाजयेम ११ तुविग्रीवोवृषभोवावृधानोऽशत्र्व१र्यःसमजातिवेदः । इतीममग्निममृताअवोचन्बर्हिष्मतेमनवेशर्मयंसद्धविष्मतेमनवेशर्मयंसत् १२ ॥ १५ ॥

त्वमग्ने द्वादश वसुश्रुत आत्रेयोग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीयाया मरुतो रुद्रो विष्णुः ।

३ त्वमग्नेवरुणोजायसेयत्त्वंमित्रोभवसियत्समिद्धः । त्वेविश्वेसहसस्पुत्रदेवास्त्वमिन्द्रोदाशुषेमर्त्याय १ त्वमर्यमाभवसियत्कनीनांनामस्वधावन्गुह्यंबिभर्षि । अञ्जन्तिमित्रंसुधितंनगोभिर्यद्दम्पतीसमनसाकृणोषि २ तवश्रियेमरुतोमर्जयन्तरुद्रयत्तेजनिमचारुचित्रम् । पदंयद्विष्णोरुपमंनिधायितेनपासिगुह्यंनामगोनाम् ३ तवश्रियासुदृशोदेवदेवाःपुरूदधानाअमृतंसपन्त । होतारमग्निंमनुषोनिषेदुर्दशस्यन्तउशिजःशंसमायोः ४ नत्वद्धोतापूर्वोअग्नेयजीयान्नकाव्यैःपरोअस्तिस्वधावः । विशश्चयस्याअतिथिर्भवासिसयज्ञेनवनवद्देवमर्तान् ५ वयमग्नेवनुयामत्वोतावसूयवोहविषाबुध्यमानाः । वयंसमर्येविदथेष्वह्नांवयंरायासहसस्पुत्रमर्तान् ६ ॥ १६ ॥ योनआगोअभ्येनोभरात्यधीदघमघशंसेदधात ।

जहिं चिकित्वो अभिशस्तिमेतामग्ने यो नो मर्चयति द्वयेन ७ त्वामस्या व्युषि देव पूर्वे दूतं कृण्वाना अयजन्त हव्यैः । संस्थे यदग्न ईयसे रयीणां देवो मर्तैर्वसुभिरिध्यमानः ८ अव स्पृधि पितरं योधि विद्वान्पुत्रो यस्ते सहसः सून ऊहे । कदा चिकित्वो अभि चक्षसे नोऽग्ने कदाँ ऋतचिद्यातयासे ९ भूरि नाम वन्दमानो दधाति पिता वसो यदि तज्जोषयासे । कुविद्देवस्य सहसा चकानः सुम्नमग्निर्वनते वावृधानः १० त्वमङ्ग जरितारं यविष्ठ विश्वान्यग्ने दुरितातिपर्षि । स्तेना अदृश्रन्रिपवो जनासोऽज्ञातकेता वृजिना अभूवन् ११ इमे यामासस्त्वद्रिगभूवन्वसवे वा तदिदागो अवाचि । नाहायमग्निरभिशस्तये नो न रीषते वावृधानः परादात् १२ ॥ १७ ॥

त्वामग्न एकादश वसुश्रुत आत्रेयोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ त्वामग्ने वसुपतिं वसूनामभि प्र मन्दे अध्वरेषु राजन् । त्वया वाजं वाजयन्तो

जयेमाभिष्यामपृत्सुतीर्मर्त्यानाम् १ हव्यवाळग्निरजरःपितानोविभुर्विभावा
सुदृशीकोअस्मे । सुगार्हपत्याःसमिषोदिदीह्यस्मद्र्यक्संमिमीहिश्रवांसि २
विशांकविंविश्पतिंमानुषीणांशुचिंपावकंघृतपृष्ठमग्निम् । निहोतारंविश्वविदंद
धिध्वेसदेवेषुवनतेवार्याणि ३ जुषस्वाग्नइळयासजोषायतमानोरश्मिभिःसूर्य
स्य । जुषस्वनःसमिधंजातवेदआचदेवान्हविरद्यायवक्षि ४ जुष्टोदमूनाअतिथि-
र्दुरोणइमंनोयज्ञमुपयाहिविद्वान् । विश्वाअग्नेअभियुजोविहत्याशत्रूयतामाभरा
भोजनानि ५ ॥ १८ ॥ वधेनदस्युंप्रहिचातयस्ववयःकृण्वानस्तन्वेस्वायै ।
पिपर्षियत्सहसस्पुत्रदेवान्त्सोअग्नेपाहिनृतमवाजेअस्मान् ६ वयंतेअग्नउक्थैर्वि-
धेमवयंहव्यैःपावकभद्रशोचे । अस्मेरयिंविश्ववारंसमिन्वास्मेविश्वानिद्रविणा-
निधेहि ७ अस्माकमग्नेअध्वरंजुषस्वसहसःसूनोत्रिषधस्थहव्यम् । वयंदेवेषुसु-

कृतंःस्यामुशर्मणानास्त्रिवरूथेनपाहि ८ विश्वानिनोदुर्गहाजातवेदःसिन्धुंननावादुरितातिपर्षि । अग्नेअत्रिवन्नमसागृणानो३ऽस्माकंबोध्यवितातनूनाम् ९ यस्त्वाहृदाकीरिणामन्यमानोऽमर्त्यंमर्त्योजोहवीमि । जातवेदोयशोअस्मासुधेहिप्रजाभिरग्नेअमृतत्वमश्याम् १० यस्मैत्वंसुकृतेजातवेदउलोकमग्नेकृणवःस्योनम् । अश्विनंसपुत्रिणंवीरवन्तंगोमन्तंरयिंनशतेस्वस्ति ११ ॥ ११ ॥

सुसमिद्धायैकादश वसुश्रुत आत्रेय आप्रं गायत्री ।

५ सुसमिद्धायशोचिषेघृतंतीव्रंजुहोतन । अग्नयेजातवेदसे १ नराशंसःसुषूदतीमंयज्ञमदाभ्यः । कविर्हिमधुहस्त्यः २ ईळितोअग्नआवहेन्द्रंचित्रमिहप्रियम् । सुखैरथेभिरूतये ३ ऊर्णम्रदाविप्रथस्वाभ्य१र्काअनूषत । भवानःशुभ्र

सातये ४ देवींर्द्वारोविश्रंयध्वंसुप्रायणानंऊतये । प्रप्रंयज्ञंपृणीतन ५ ॥ २० ॥
सुप्रतींकेवयोवृधांयह्वीऋतस्यमातरां । दोषामुषासंमीमहे ६ वातंस्यपत्मंन्नी-
ळितादैव्याहोतांरामनुषः । इमंनोयज्ञमागंतम् ७ इळासरंस्वतीमहीतिस्रोदेवी-
र्मयोभुवंः । बर्हिःसींदन्त्वस्रिधंः ८ शिवस्त्वंष्टरिहागंहिविभुःपोषंउतत्मनां । यज्ञे-
यंज्ञेनउदंव ९ यत्रवेत्थवनस्पतेदेवानांगुह्यानामांनि । तत्रंहव्यानिंगामय १०
स्वाहाग्नयेवरुणायस्वाहेन्द्रायमरुद्भ्यंः । स्वाहांदेवेभ्योंहविः ११ ॥ २१ ॥

अग्निं तं दश वसुश्रुत आत्रेयोऽग्निः पङ्क्तिः ।

६ अग्निंतंमंन्येयोवसुरस्तंयंयन्तिंधेनवंः । अस्तमर्वन्तआशवोऽस्तंनित्यांसो
वाजिनइषंस्तोतृभ्यआभंर १ सोअग्नियोंवसुंर्गृणेसंयमायन्तिंधेनवंः । समर्वन्तो

रघुद्रवः संसुजातासः सूरयइषंस्तोतृभ्यआभर २ अग्निर्हिवाजिनंविशेददातिवि-
श्वचर्षणिः । अग्नीरायेस्वाभुवंसप्रीतोयातिवार्यमिषंस्तोतृभ्यआभर ३ आतेअग्न
इधीमहिद्युमन्तंदेवाजरम् । यद्धस्यातेपनीयसीसमिद्दीदयतिद्यवीषंस्तोतृभ्यआ
भर ४ आतेअग्नऋचाहविःशुक्रस्यशोचिषस्पते । सुश्चन्द्रदस्मविश्पतेहव्यवाट्
तुभ्यंहूयतइषंस्तोतृभ्यआभर ५ ॥ २२ ॥ प्रोत्येअग्नयोऽग्निषुविश्वंपुष्यन्तिवा-
र्यम् । तेहिन्विरेतइन्विरेतइषण्यन्त्यानुषगिषंस्तोतृभ्यआभर ६ तवत्येअग्ने
अर्चयोमहिव्राधन्तवाजिनः । येपत्वभिःशफानांव्रजाभुरन्तगोनामिषंस्तोतृभ्य
आभर ७ नवानोअग्नआभरस्तोतृभ्यःसुक्षितीरिषः । तेस्यामयआनृचुस्त्वादू-
तासोदमेदमइषंस्तोतृभ्यआभर ८ उभेसुश्चन्द्रसर्पिषोदर्वीश्रीणीषआसनि । उ-

तोनउत्पूर्या उक्थेषुंशवसस्पतइषंस्तोतृभ्यआभंर ९ एवाँअग्निमंजुर्यमुर्गीर्भिर्यज्ञेभिरानुषक् । दर्धदस्मेसुवीर्यमुतत्यदाश्वश्व्यमिषंस्तोतृभ्यआभंर १०॥२३॥

सखायो दशेष आत्रेयोऽग्निरनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

७ सखायःसंवःसम्यञ्चमिषंस्तोमंचाग्नये । वर्षिष्ठायक्षितीनामूर्जोनप्त्रेसहस्वते १ कुत्राचिद्यस्यसमृतौरण्वानरोनृषदने । अर्हन्तश्चिद्यमिन्धतेसंजनयन्ति जन्तवः २ संयदिषोवनामहेसंहव्यामानुषाणाम् । उतद्युम्नस्यशवसऋतस्यरश्मिमाददे ३ सस्माकृणोतिकेतुमानक्तंचिद्दूरआसते । पावकोयद्वनस्पतीन्प्रस्माम्निनात्यजरः ४ अवस्मयस्यवेषणेस्वेदंपथिषुजुह्वति । अभीमहस्वजेन्यंभूमापृष्ठेवरुरुहुः ५॥२४॥ यंमर्त्यःपुरुस्पृहंविदद्विश्वस्यधायसे । प्रस्वादनंपितूनामस्ततातिं

चिदायवे ६ सहिष्माधन्वाक्षितंदातानदात्यापशुः । हिरिश्मश्रुःशुचिदन्नृभुरानि-
भृष्टतविषिः ७ शुचिःष्मयस्माअत्रिवत्प्रस्वधितीवरीयते । सुषूरसूतमाताक्रा-
णायदानशेभगंम् ८ आयस्तेसर्पिरासुतेऽग्नेशमस्तिधायसे । ऐषुद्युम्नमुतश्रव
आचित्तंमर्त्येषुधाः ९ इतिचिन्मन्युमध्रिजस्त्वादातमापशुंददे । आदग्नेअपृण-
तोऽत्रिःसासह्याद्दस्यूनिषःसासह्यान्नॄन् १० ॥ २५ ॥

त्वामग्ने सप्तेष आत्रेयोग्निर्जगती ।

८ त्वामग्नऋतायवःसमीधिरेप्रत्नंप्रत्नासऊतयेसहस्कृत । पुरुश्चन्द्रंयजतंविश्व-
धायसंदमूनसंगृहपतिंवरेण्यम् १ त्वामग्नेअतिथिंपूर्व्यंविशःशोचिष्केशंगृहपतिं
निषेदिरे । बृहत्केतुंपुरुरूपंधनस्पृतंसुशर्माणंस्ववसंजरद्विषम् २ त्वामग्नेमानुषी-

रीळतेविशोहोत्राविदुर्विविचिरत्नुधातमम् । गुहासन्तंसुभगविश्वदर्शतंतुविष्व-
णसंसुयजंघृतश्रियम् ३ त्वामग्नेधर्णसिंविश्वधावयंगीर्भिर्गृणन्तोनमसोपसेदिम ।
सनोजुषस्वसमिधानोअङ्गिरोदेवोमर्तस्ययशसासुदीतिभिः ४ त्वमग्नेपुरुरूपो
विशेविशेवयोदधासिप्रत्नथापुरुष्टुत । पुरूण्यन्नासहसाविराजसित्विषिःसातेति-
त्विषाणस्यनाधृषे ५ त्वामग्नेसमिधानंयविष्ठ्यदेवादूतंचक्रिरेहव्यवाहनम् ।
उरुज्रयसंघृतयोनिमाहुतंत्वेषंचक्षुर्दधिरेचोदयन्मति ६ त्वामग्नेप्रदिवआहुतंघृतैः
सुम्नायवःसुषमिधासमीधिरे । सवावृधानओषधीभिरुक्षितोऽभिज्रयांसिपार्थि-
वाविर्तिष्ठसे ७ ॥ २६ ॥ इति शाकल्यकसंहितायां तृतीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥
इति तृतीयाष्टकः समाप्तः ॥ ३ ॥

चिदायवे ६ सहिष्माघन्वाक्षितंदात्तानदात्यापशुः । हिरिश्मश्रुःशुचिदन्नृभुरनि-
भृष्टतविषिः ७ शुचिःष्मयस्माअत्रिवत्प्रस्वधितीवरीयते । सुषूरसूतमाताक्रा-
णायदानशेभगम् ८ आयस्तेसर्पिरासुतेऽग्नेशमस्तिधायसे । ऐषुद्युम्नमुतश्रव
आचित्तंमर्त्येषुधाः ९ इतिचिन्मन्युमध्रिजस्त्वादातमापशुंददे । आदग्नेअपृण-
तोऽत्रिःसासह्याद्दस्यून्निषःसासह्यान्नॄन् १० ॥ २५ ॥

त्वामग्ने सप्तैष आत्रेयोग्निर्जगती ।

८ त्वामग्नऋतायवःसमीधिरेप्रत्नंप्रत्नासऊतयेसहस्कृत । पुरुश्चन्द्रंयजतंविश्व-
धायसंदमूनसंगृहपतिंवरेण्यम् १ त्वामग्नेअतिथिंपूर्व्यंविशःशोचिष्केशंगृहपतिं
निषेदिरे । बृहत्केतुंपुरुरूपंधनस्पृतंसुशर्माणंस्ववसंजरद्विषम् २ त्वामग्नेमानुषी-

रीळतेविशोहोत्राविदंविविचिरत्नधातमम् । गुहासन्तंसुभगाविश्वदंशतंतुविष्व-
णसंसुयजंघृताश्रियम् ३ त्वामंग्नेधर्णसिंविश्वधांवयंगीर्भिर्गृणन्तोनमसोपसेदिम ।
सनोजुषस्वसमिधानोअंङ्गिरोदेवोमतंस्ययशसासुदीतिभिः ४ त्वमंग्नेपुरुरूपो
विशेविंशेवयोदधासिप्रत्नथापुरुष्टुत । पुरूण्यन्नासहसाविराजसित्विषिःसातेंति-
त्विषाणस्यनाधृषे ५ त्वामंग्नेसमिधानंयविष्ठयदेवादूतंचक्रिरेहव्यवाहनम् ।
उरुज्रयसंघृतयोनिमाहुतंत्वेषंचक्षुर्दधिरेचोदयन्मंति ६ त्वामंग्नेप्रदिवआहुतंघृतैः
सुम्नायवःसुषमिधासमीधिरे । सवावृधानओषधीभिरुक्षितो३भिज्रयांसिपार्थि-
वाविर्तिष्ठसे ७ ॥ २६ ॥ इति शाकलकसंहितायां तृतीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥
इति तृतीयाष्टकः समाप्तः ॥ ३ ॥

त्वामग्नेगयोन्त्यापश्चम्योपङ्क्ती अग्न ओजिष्ठमन्त्याचतुर्थ्यौचजनस्यपङ्क्तुतंभरोआगतंभाग्नेयेचन्तोगाय-थ्रंत्वग्निस्तोयेनमवेधसेपआङ्गिरसोधरुणोबृहत्पूरुः पङ्क्त्तंद्वायज्ञैः मातर्मृक्तवाहाद्वितोभ्यत्रस्थानत्रिगाय-त्र्यावनुष्टुभौविराड्रूपायमग्नेचतुष्कंअयस्वन्तः पङ्क्त्तंहमनुष्यत्ससः मविश्वसामन्विश्वसामाग्नेद्युम्नोविश्व-चर्षणिरग्नेत्वंगौपायनालौपायनावाबन्धुःसुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्चैकर्चांद्विपदमच्छावोनवचसूयव आ-नुष्टुभमग्नेगायत्रमन्त्यावैश्वदेव्यनस्वंतापङ्क्तैवृष्णपौरुकुत्स्योद्वौभ्यरुणस्त्रसदस्यूराजानौभारतश्चाश्वमेधो-न्त्यास्तिस्त्रोनुष्टुभोनात्मात्मनेदधादितिसर्वास्त्वत्रिकेचिदन्त्यैन्द्राग्नी सप्तिद्धोविश्ववाराग्नेयी त्रिष्टुब्जगती-त्रिष्टुबनुष्टुप्त्रयःपोभ्यर्यमापश्चोनागौरिवीतिःशाक्त्यएन्द्रमुशनायदौशनसोवापादःकस्यचभ्रुगुर्ऋणंचयो-प्यत्रराजास्तुवइन्द्रोरथायसप्तोनावस्युरुग्रोमितिकौत्स्योशनसोवापादौपरैन्द्राकौत्स्यदर्दद्वादशगातुः ।

त्वामग्ने सप्त गय आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्यापश्चम्योपङ्क्ती ।

१ ॐम् त्वाम॑ग्ने ह॒विष्म॑न्तो दे॒वं मर्ता॑स ईळते । मन्ये॑ त्वा जा॒तवे॑दसं॒ स ह॒व्या व॑-क्ष्यानु॒षक् १ अ॒ग्निर्होता॒ दास्व॑तः॒ क्षय॑स्य वृ॒क्तब॑र्हिषः । सं य॒ज्ञास॒श्चर॑न्ति॒ यं सं वाजा॑-

सःश्रवस्यवः २ उतस्मयंशिशुंयथानवंजनिष्टारणी । धर्तारंमानुषीणांविशा-
मग्निंस्वध्वरम् ३ उतस्मदुर्गृभीयसेपुत्रोनह्वार्याणाम् । पुरूयोदग्धासिवनाग्नेप-
शुर्नयवसे ४ अधस्मयस्यार्चयःसम्यक्संयन्तिधूमिनः । यदीमहत्रितोदिव्युप
ध्मातेवधमतिशिशीतेध्मातरीयथा५तवाहमग्नऊतिभिर्मित्रस्यचप्रशस्तिभिः ।
द्वेषोयुतोनदुरितातुर्याममर्त्यानाम् ६ तंनोअग्नेअभीनरोरयिंसहस्वआभर । स
क्षेपयत्सपोषयद्भुवद्वाजस्यसातयउतैधिपृत्सुनोवृधे ७ ॥ १ ॥

अथ ओजिष्ठं सप्त गयं आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्याचतुर्थी पङ्क्ति ।

१० अग्नओजिष्ठमाभरद्युम्नमस्मभ्यमध्रिगो । प्रनोरायापरीणसारत्सिवाजा-
यपन्थाम् १ त्वंनोअग्नेअद्भुतक्रत्वादक्षस्यमंहना । त्वेअसुर्य१मारुहत्क्राणामि-
त्रोनयज्ञियः २ त्वंनोअग्नएषांगयंपुष्टिंचवर्धय । येस्तोमेभिःप्रसूरयोनरोमघा-

राय: ३ केतेअग्नेरिपवेबन्धनासःकेपायवःसनिषन्तद्युमन्तः । केधासिमग्नेअनृ-
तस्यपान्तिकआसंतोवचसःसन्तिगोपाः ४ सखायस्तेविषुणाअग्नएतेशिवासः
सन्तोअशिवाअभूवन् । अधूर्षतस्वयमेतेवचोभिर्ऋजूयतेवृजिनानिब्रुवन्तः ५
यस्तेअग्नेनमसायज्ञमीट्टऋतंसपात्यरुषस्यवृष्णः । तस्यक्षयःपृथुरासाधुरेतुप्रस-
स्रीणस्यनहुषस्यशेषः ६ ॥ ४ ॥

अर्चन्तः पट् सुतंभर आत्रेयोग्निर्गायत्री ।

१३ अर्चन्तस्त्वाहवामहेऽर्चन्तःसमिंधीमहि । अग्नेअर्चन्तऊतये १ अग्नेः
स्तोमंमनामहेसिध्रमद्यदिविस्पृशः । देवस्यद्रविणस्यवः २ अग्निर्जुषतनोगिरो
होतायोमानुषेष्वा । सयक्षद्दैव्यंजनम् ३ त्वमग्नेसप्रथाअसिजुष्टोहोतावरेण्यः ।

त्वयांयज्ञंवितन्वते ४ त्वामग्नेवाजसातमंविप्रावर्धन्तिसुष्टुतम् । सनोरास्वसुवीर्यम् ५ अग्नेनेमिरराँइवदेवांस्त्वंपरिभूरसि । आराधश्चित्रमृञ्जसे ६ ॥ ५ ॥

अग्नि स्तोमेन षड् सुतंभर आत्रेयोऽग्निर्गायत्री ।

१४ अग्निंस्तोमेनबोधयसमिधानोअमर्त्यम् । हव्यादेवेषुनोदधत् १ तमध्वरेष्वीळतेदेवंमर्ताअमर्त्यम् । यजिष्ठंमानुषेजने २ तंहिशश्वन्तईळतेस्रुचादेवंघृतश्चुता । अग्निंहव्यायवोळ्हवे ३ अग्निर्जातोअरोचतघ्नन्दस्यूञ्ज्योतिषातमः । अविन्दद्गाअपःस्वः ४ अग्निमीळेन्यंकविंघृतपृष्ठंसपर्यत । वेतुमेशृणवद्धवम् ५ अग्निंघृतेनवावृधुःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणिम् । स्वाधीभिर्वचस्युभिः ६ ॥ ६ ॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमे मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वेधसे पञ्च धरुण आङ्गिरसोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ प्रवेधसेकवयेवेद्यायगिरंभरेयशसेपूर्व्याय । घृतप्रसत्तोअसुरःसुशेवोरायो धर्ताधरुणोवस्वोअग्निः १ ऋतेनऋतंधरुणंधारयन्तयज्ञस्यशाकेपरमेव्योमन् । दिवोधर्मन्धरुणेसेदुषोनॄञ्जातैरजाताँअभियेननक्षुः २ अंहोयुवस्तन्वस्तन्वतेवि वयोमहदुष्टरंपूर्व्याय । ससंवतोनवजातस्तुतुर्यात्सिंहंनक्रुद्धमभितःपरिष्ठुः ३ मातेवयद्भरसेपप्रथानोजनंजनंधायसेचक्षसेच । वयोवयोजरसेयद्दधानःपरित्म-नाविषुरूपोजिगासि ४ वाजोनुतेशवसस्पात्वन्तमुरुंदोघंधरुणंदेवरायः । पदंन तायुर्गुहादधानोमहोरायेचितयन्नत्रिमस्पः ५ ॥ ७ ॥

बृहद्वयः पञ्च पुरुरात्रेयोऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१६ बृहद्वयोहिभानवेऽर्चादेवायाग्नये।यंमित्रंनप्रशस्तिभिर्मर्तासोदधिरेपुरः १

सहिद्युभिर्जनानांहोतादक्षस्यबाहोः । विहव्यमग्निरानुषग्भगोनवारमृण्वति २ अस्यस्तोमेमघोनःसख्येवृद्धशोचिषः । विश्वायस्मिन्तुविष्वणिसमर्येशुष्ममादधुः ३ अधाह्यग्नएषांसुवीर्यस्यमंहना । तामिद्यह्वंनरोदसीपरिश्रवोबभूवतुः ४ नूनएहिवार्यमग्नेगृणानआभर । येवयंयेचसूरयःस्वस्तिधामहेसचोतैधिपृत्सुनोवृधे ५ ॥ ८ ॥

आ यज्ञैः पञ्च पूरुरात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१७ आयज्ञैर्देवमर्त्यइत्थातव्यांसमूतये । अग्निंकृतेस्वध्वरेपूरुरीळीतावसे १ अस्यहिस्वयशस्तरआसाविधर्मन्मन्यसे । तंनाकंचित्रशोचिषंमन्द्रंपरोमनीषया २ अस्यवासाउअर्चिषायआयुक्ततुजागिरा । दिवोनयस्यरेतसाबृहच्छोचन्त्यर्चयः ३ अस्यक्रत्वाविचेतसोदस्मस्यवसुरथआ । अधाविश्वासुहव्योऽग्निर्विक्षु

प्रशंस्यते ४ नूनइद्धिवार्यमासासंचन्तसूरयः । ऊर्जोनपादभिष्टयेपाहिशग्धि स्वस्तयउतैधिपृत्सुनोवृधे ५ ॥ ९ ॥

प्रातः पञ्च द्वितो मृक्तवाहा आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१८ प्रातरग्निःपुरुप्रियोविशःस्तवेतातिथिः । विश्वानियोअमर्त्योहव्यामर्तेषुरण्यति १ द्विताययमृक्तवाहसेस्वस्यदक्षस्यमंहना । इन्दुंसधत्तआनुषक्स्तोताचित्तेअमर्त्य २ तंवोदीर्घायुशोचिषंगिराहुवेमघोनाम् । अरिष्टोयेषांरथोव्यश्वदावन्नीयते ३ चित्रावायेषुदीधितिरासन्नुक्थापान्तिये । स्तीर्णंबर्हिःस्वर्णरेश्रवांसिदधिरेपरि ४ येमेपञ्चाशतंददुरश्वानांसधस्तुति । द्युमदग्नेमहिश्रवोबृहत्कृधिमघोनांनृवदमृतनृणाम् ५ ॥ १० ॥

अभ्यवस्थाः पञ्च वाभ्रिरात्रेयोऽग्निः। आद्ये गायत्र्यौ। उपान्त्ये अनुष्टुभौ। अन्त्या विराड्रूपा।

१९ अभ्यवस्थाःप्रजायन्तेप्रवव्रेर्वव्रिश्चिकेत। उपस्थेमातुर्विचष्टे १ जुहुरेविचितयन्तोऽनिमिषंनृम्णंपान्ति। आदृळ्हांपुरंविविशुः २ आश्वैत्रेयस्यजन्तवोद्युमद्वर्धन्तकृष्टयः। निष्कग्रीवोबृहदुक्थएनामध्वानवाजयुः ३ प्रियंदुग्धंनकाम्यमजामिजाम्योःसचा। घर्मोनवाजजठरोऽदब्धःशश्वतोदभः ४ क्रीळन्नोरश्मआभुवःसंभस्मनावायुनावेविदानः। ताअस्यसन्धृषजोनतिग्माःसुसंशितावक्ष्योवक्षणेस्थाः ५ ॥ ११ ॥

यमग्ने चतुष्कं प्रयस्वन्तोत्रयोऽग्निरनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

२० यमग्नेवाजसातमत्वंचिन्मन्यसेरयिम्। तंनोगीर्भिःश्रवाय्यंदेवत्रापनयायुजम् १ येअग्नेनेरयन्तितेवृद्धाउग्रस्यशवसः। अपद्वेषोअपह्वरोऽन्यव्रतस्यसश्चि-

रे २ होतारंत्वावृणीमहेऽग्नेदक्षस्यसाधनम् । यज्ञेषुपूर्व्यंगिराप्रयस्वन्तोहवामहे ३ इत्थायथातऊतयेसहंसावन्दिवेदिवे । रायऋतायसुक्रतोगोभिःष्यामसधमादोवीरैःस्यामसधमादः ४ ॥ १२ ॥

मनुष्वच्चतुष्कं सप्ताग्नेयोऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२१ मनुष्वत्त्वानिधीमहिमनुष्वत्समिधीमहि । अग्नेमनुष्वदङ्गिरोदेवान्देवयतेयज १ त्वंहिमानुषेजनेऽग्नेसुप्रीतइध्यसे । स्रुचस्त्वायन्त्यानुषक्सुजातसर्पिरासुते २ त्वांविश्वेसजोषसोदेवासोदूतमक्रत । सपर्यन्तस्त्वाकवेयज्ञेषुदेवमीळते ३ देवंवोदेवयज्ययाग्निमीळीतमर्त्यः । समिद्धःशुक्रदीदिह्यृतस्ययोनिमासदः ससस्ययोनिमासदः ४ ॥ १३ ॥

प्रविश्वसामचतुष्कं विश्वसामाग्नेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२२ प्रविंश्वसामन्नत्रिवदर्चांपावकशोंचिषे । योअध्वरेष्वीड्योहोतामन्द्रतं-मोविशि १ न्यं१ग्निंजातवेदसंदधातादेवमृत्विंजम् । प्रयज्ञएत्वानुषगद्यादेव-व्यंचस्तमः २ चिकिंत्विन्मनसंत्वादेवंमर्तासऊतये । वरेण्यस्यतेऽवसइयानासो अमन्महि ३ अग्नेचिकिद्ध्य१स्यनइदंवचःसहस्य । तंत्वासुशिप्रदम्पतेस्तोमैर्व-र्धन्त्यत्रयोगीर्भिःशुम्भन्त्यत्रयः ४ ॥ १४ ॥

अग्ने द्युम्नो विश्वचर्षणिरग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२३ अग्नेसहन्तमाभरद्युम्नस्यप्रासहारयिम् । विश्वायश्चर्षणीरभ्या३सावा-जेषुसासहत् १ तमग्नेपृतनाषहंरयिंसहस्वआभर । त्वंहिसत्योअद्भुतोदातावा-जस्यगोमतः २ विश्वेहित्वासजोषसोजनासोवृक्तबर्हिषः । होतारंसद्मसुप्रियंव्य-

न्तिवार्यांपुरु ३ सहिष्मांविश्वचर्षणिरभिमातिसहोंदुधे । अग्नेएुक्षयेष्वारेवन्नः शुक्रदीदिहिद्युमत्पांवकदीदिहि ४ ॥ १५ ॥

अग्ने त्वं चतुष्कं क्रमेण बन्धुः सुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्च गौपायना लौपायना वाग्निर्द्विपदा विराट् ।

२४ अग्नेत्वंनोअन्तमउतत्राताशिवोभवावरूथ्यः १ वसुरग्निर्वसुश्रवाअच्छा नाक्षिद्युमत्तमंरयिंदाः २ सनोबोधिश्रुधीहवमुरुष्याणोअघायतःसमस्मात् ३ तंत्वाशोचिष्ठदीदिवःसुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ४ ॥ १६ ॥

अच्छा वो नव वसूयव आत्रेया अग्निरनुष्टुप् ।

२५ अच्छावोअग्निमवसेदेवंगासिसनोवसुः । रासत्पुत्रऋषूणामृतावापर्षतिद्विषः १ सहिसत्योयंपूर्वेचिद्देवासश्चिद्यमीधिरे । होतारंमन्द्रजिह्वमित्सुदीति-

भिर्विभावसुम् २ सनोधीतीवरिष्ठयाश्रेष्ठयाचसुमत्या । अग्नेरायोदिदीहिनः सुवृक्तिभिर्वरेण्य ३ अग्निर्देवेषुराजत्यग्निर्मर्तेष्वाविशन् । अग्निर्नोहव्यवाहनोऽग्निंधीभिःसंपर्यत ४ अग्निस्तुविश्रवस्तमंतुविब्रह्माणमुत्तमम् । अतूर्तंश्रावयत्पतिंपुत्रंददातिदाशुषे ५ ॥ १७ ॥ अग्निर्ददातिसत्पतिंसासाहयोयुधानृभिः । अग्निरत्यंरघुष्यदंजेतारमपराजितम् ६ यद्वाहिष्ठंतदग्नयेबृहदर्चविभावसो । महिषीवत्वद्रयिस्त्वद्वाजाउदीरते ७ तवद्युमन्तोअर्चयोग्रावेवोच्यतेबृहत् । उतोतेतन्यतुर्यथास्वानोअर्तत्मनादिवः ८ एवाँअग्निंवसूयवःसहसानंववन्दिम । सनोविश्वाअतिद्विषःपर्षन्नावेवसुक्रतुः ९ ॥ १८ ॥

अथ नव वसूयव आत्रेया अग्निर्गायत्री । अन्त्याया विश्वे देवाः ।

२६ अग्नेपावकरोचिषामन्द्रयादेवजिह्वया । आदेवान्वक्षियक्षिच १ तंत्वा-

घृतस्नवीमहेचित्रभानोस्वर्दृशम् । देवाँआवीतयेवह २ वीतिहोत्रंत्वाकवेद्युमन्तं समिधीमहि । अग्नेबृहन्तमध्वरे ३ अग्नेविश्वेभिरागहिदेवेभिर्हव्यदातये । होतारंत्वावृणीमहे ४ यजमानायसुन्वतआग्नेसुवीर्यंवह । देवैरासत्सिबर्हिषि ५ ॥ ११ ॥ समिधानःसहस्रजिदग्नेधर्माणिपुष्यसि । देवानांदूतउक्थ्यः ६ न्य१ग्निंजातवेदसंहोत्रवाहंयविष्ठ्यम् । दधातादेवमृत्विजम् ७ प्रयज्ञएत्वानुष-गद्यादेवव्यचस्तमः । स्तृणीतबर्हिरासदे ८ एदंमरुतोअश्विनामित्रःसीदन्तुवरु-णः । देवासःसर्वयाविशा ९ ॥ २० ॥

अनस्वन्ता पद् त्र्यरुणस्त्रैवृष्णस्त्रसदस्युश्च पौरुकुत्स्योऽश्वमेधश्च भारतोऽत्रिर्वाग्निः । अन्त्याया इन्द्राग्नी । आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । अन्त्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः ।

२७ अनस्वन्तासत्पतिर्मामहेमेगावाचेतिष्ठोअसुरोमघोनः । त्रैवृष्णोअग्ने

दशभिः सहस्रैर्वैश्वानर त्र्यरुणश्चिकेत १ यो मे शता च विंशतिं च गोनां हरी च युक्ता सुधुरा ददाति । वैश्वानर सुष्टुतो वावृधानोऽग्ने यच्छ त्र्यरुणाय शर्म २ एवा ते अग्ने सुमतिं चकानो नविष्ठाय नवमं त्रसदस्युः । यो मे गिरस्तुविजातस्य पूर्वीर्युक्तेनाभि त्र्यरुणो गृणाति ३ यो म इति प्रवोचत्यश्वमेधाय सूरये । दद्दृचा सनिं यते ददन्मेधामृतायते ४ यस्य मा परुषाः शतमुद्धर्षयन्त्युक्षणः । अश्वमेधस्य दानाः सोमा इव त्र्याशिरः ५ इन्द्राग्नी शतदाव्यश्वमेधे सुवीर्यम् । क्षत्रं धारयतं बृहद्दिवि सूर्यमिवाजरम् ६ ॥ २१ ॥

समिद्धः पङ्क्ति अत्रिरग्निः । आद्यातृतीये त्रिष्टुभौ । द्वितीया जगती । चतुर्थ्यनुष्टुप् । अन्त्ये गायत्र्यौ ।

२८ समिद्धो अग्निर्दिवि शोचिरश्रेत्प्रत्यङ्ङुषसमुर्विया वि भाति । एति प्राची

विश्ववारानमोभिर्देवाँईळानाहविषाघृताची १ समिध्यमानोअमृतस्यराजसि
हविष्कृण्वन्तंसचसेस्वस्तये । विश्वंसधत्तेद्रविणंयमिन्वस्यातिथ्यमग्नेनिचधत्त
इत्पुरः २ अग्नेशर्धमहतेसौभगायतवद्युम्नान्युत्तमानिसन्तु । संजास्पत्यंसुयममा
कृणुष्वशत्रूयतामभितिष्ठामहांसि ३ समिद्धस्यप्रमहसोऽग्नेवन्देतवश्रियम् । वृ-
षभोद्युम्नवाँअसिसमध्वरेष्विध्यसे ४ समिद्धोअग्नआहुतदेवान्यक्षिस्वध्वर । त्वंहि-
हव्यवाळसि ५ आजुहोतादुवस्यताग्निंप्रयत्यध्वरे । वृणीध्वंहव्यवाहनम् ६ ॥२२॥

त्र्यर्यमा पञ्चदश गौरिवीतिः शाक्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । नवम्या द्वितीयार्धस्योशना वा ।

२१ त्र्यर्यमामनुषोदेवतातात्रीरोचनादिव्याधारयन्त । अर्चन्तित्वामरुतःपू-
तदक्षास्त्वमेषामृषिरिन्द्रासिधीरः १ अनुयदीमरुतोमन्दसानमार्चन्निन्द्रंपपिवांसं
सुतस्य । आदत्तवज्रमभियदहिंहन्नपोयह्वीरसृजत्सर्तवाउ २ उतब्रह्माणोमरुतो

मेअस्येन्द्रःसोमस्यसुषुतस्यपेयाः। तद्विहव्यंमनुषेगाअविन्ददहन्नहिंपपिवाँइन्द्रो
अस्य ३। आद्रोदसीवितरंविष्कभायत्संविव्यानश्चिद्भियसेमुगंकः ।जिगर्तिमि-
न्द्रोअपजगुंराणःप्रतिश्वसन्तमवदानवंहन् ४ अधक्रत्वामघवन्तुभ्यंदेवाअनुविश्वे
अददुःसोमपेयम् । यत्सूर्यस्यहरितःपतन्तीःपुरःसतीरुपराएतशेकः ५ ॥२३॥
नवयदस्यनवतिंचभोगान्त्साकंवज्रेणमघवाविवृश्चत् । अर्चन्तीन्द्रंमरुतःसधस्थे
त्रैष्टुभेनवचसाबाधतद्याम् ६ सखासख्येअपचत्तूयमग्निरस्यक्रत्वामहिषात्रीशता-
नि । त्रीसाकमिन्द्रोमनुषःसरांसिसुतंपिबद्वृत्रहत्यायसोमम् ७ त्रीयच्छतामहि-
षाणामघोमास्त्रीसरांसिमघवासोम्यापाः । कारंनविश्वेअह्वन्तदेवाभरमिन्द्राय
यदहिंजघान ८ उशनायत्सहस्यैरयातंगृहमिन्द्रजूजुवानेभिरश्वैः । वन्वानोअ-

त्रसरथंययाथकुत्सेनदेवैरवनोर्हशुष्णम् ९ प्रान्यच्चक्रमवृहःसूर्यस्यकुत्सायान्यद्व-
रिवोयातवेऽकः। अनासोदस्यूँरमृणोवधेनानिदुर्योणआवृणङ्मृध्रवाचः १०॥२४॥
स्तोमासस्त्वागौरिवीतेरवर्धन्नरन्धयोवैदथिनायपिप्रुम्। आत्वामृजिश्वासख्याय
चक्रेपचन्पक्तीरपिबःसोममस्य ११ नवग्वासःसुतसोमासइन्द्रंदशग्वासोअभ्यर्-
चन्त्यर्कैः। गव्यंचिदूर्वमपिधानवन्तंतंचिन्नरःशशमानाअपव्रन् १२ कथोनुते
परिचराणिविद्वान्वीर्यामघवन्याचकर्थ। याचोनुनव्याकृणवःशविष्ठप्रेदुतातेवि-
दथेषुब्रवाम १३ एताविश्वाचकृवाँइन्द्रभूर्यपरीतोजनुषावीर्येण। याचिन्नुवज्रि-
न्कृणवोदधृष्वान्नतेवर्तातविष्याअस्तितस्याः १४ इन्द्रब्रह्मक्रियमाणाजुषस्वया
तेशविष्ठनव्याअकर्म। वस्त्रेवभद्रासुकृतावसूयूरथंनधीरःस्वपाअतक्षम् १५॥२५॥

: कस्य पञ्चदश वभ्रुरात्रेय इन्द्र ऋणंचयश्च त्रिष्टुप् ।

३० कं१स्यवीरःकोअपश्यदिन्द्रंसुखरथमीयमानंहरिभ्याम् । योरायावज्री सुतसोममिच्छन्तदोकोगन्तापुरुहूतऊती १ अवाचचक्षंपदमस्यसस्वरुग्रंनिधातुरन्वायमिच्छन् । अपृच्छमन्याँउततेमआहुरिन्द्रंनरोबुबुधानाअशेम २ प्रनुवयंसुतेयातेकृतानीन्द्रब्रवामयानिनोजुजोषः । वेददविद्वाञ्छृणवच्चविद्वान्वहतेऽयंमघवासर्वसेनः ३ स्थिरंमनश्चकृषेजातइन्द्रवेषीदेकोयुधयेभूयसश्चित् । अश्मानंचिच्छवसादिद्युतोविविदोगवामूर्वमुस्रियाणाम् ४ परोयत्त्वंपरमआजनिष्ठाः परावतिश्रुत्यंनामबिभ्रत् । अतश्चिदिन्द्रादभयन्तदेवाविश्वाअपोअजयद्दासपत्नीः ५ ॥ २६ ॥ तुभ्येदेतेमरुतःसुशेवाअर्चन्त्यर्कंसुन्वन्त्यन्धः । आहिमोहा-

नमुपआशयानंप्रमायाभिर्मायिनंसक्षदिन्द्रः ६ विषूमृधौजनुषादानमिन्वन्नह-
न्गवांमघवन्त्संचकानः। अत्रांदासस्यनमुचेःशिरोयदवर्तयोमनवेगातुमिच्छन् ७
युजंहिमामकृथाआदिदिन्द्रशिरोदासस्यनमुचेर्मथायन्। अश्मानंचित्स्वर्यं१व-
र्तमानंप्रचक्रियेवरोदसीमरुद्भ्यः ८ स्त्रियोहिदासआयुधानिचक्रेकिंमाकरन्नबला
अस्यसेनाः। अन्तर्ह्यख्यदुभेअस्यधेनेअथोपप्रैद्युधयेदस्युमिन्द्रः ९ समत्रगावो-
ऽभितोऽनवन्तेहेहवत्सैर्वियुतायदासन्। संताइन्द्रोअसृजदस्यशाकैर्यदींसोमासः
सुषुताअमन्दन्। १० ॥ २७ ॥ यदींसोमाबभ्रुधूताअमन्दन्नरोरवीद्वृषभःसादे-
नेषु। पुरंदरःपपिवाँइन्द्रोअस्यपुनर्गवामददादुस्रियाणाम् ११ भद्रमिदंरुशमा
अग्नेअक्रन्गवांचत्वारिददतःसहस्रा। ऋणंचयस्यप्रयताममघानिप्रत्यग्रभीष्मनृ-

तंमस्यनृणाम् १२ सुपेशसंमावसृजन्त्यस्तंगवांसहस्त्रैरुशमासोअग्ने । तीव्रा इन्द्रममन्दुःसुतासोऽक्तोर्व्युष्टौपरितक्म्यायाः १३ औच्छत्सारात्रीपरितक्म्या यॉंऋणंचयेराजनिरुशमानाम्। अत्योनवाजीरघुरज्यमानोबभ्रुश्चत्वार्यसनत्सहस्त्रा १४ चतुःसहस्त्रंगव्यस्यपश्वःप्रत्यग्रभीष्मरुशमेष्वग्ने । घर्मश्चित्तप्तःप्रवृजे यआसीदयस्मयस्तम्वादामविप्राः १५ ॥ २८ ॥

इन्द्रो रथाय त्रयोदशावस्युरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अष्टम्यास्तृतीयपादस्य कुत्सो वा । तस्या एव चतुर्थपादस्योशना वा । नवम्याः कुत्सश्च ।

३१ इन्द्रोरथायप्रवतंकृणोतियमध्यस्थान्मघवावाजयन्तम्। यूथेवपश्वोव्युनोतिगोपाअरिष्टोयातिप्रथमःसिषासन् १ आप्रद्रवहरिवोमाविवेनःपिशङ्गराते अ-

भिर्नःसचस्व । नहित्वदिन्द्रवस्यौअन्यदस्त्यमेनांश्चिज्जनिवतश्चकर्थ २ उदं-
त्सहःसहसआजंनिष्टदेदिष्टइन्द्रंइन्द्रियाणिविश्वा । प्राचोदयत्सुदुघावव्रेअन्तर्वि
ज्योतिषासंववृत्वत्तमोऽवः ३ अनवस्तेरथमश्वायतक्षन्त्वष्टावज्रंपुरुहूतद्युमन्तंम् ।
ब्रह्माणइन्द्रंमहयन्तोअर्कैरवर्धयन्नहयेहन्तवाउ ४ वृष्णेयत्तेवृषणोअर्कमर्चानिन्द्र
ग्रावाणोअदितिःसजोषाः । अनश्वासोयेपवयोऽरथाइन्द्रेषिताअभ्यवर्तन्तदस्यून्
५ ॥ २१ ॥ प्रतेपूर्वाणिकरणानिवोचंप्रनूतनामघवन्याचकर्थ । शक्तीवोयद्वि-
भरारोदसीउभेजयन्नपोमनवेदानुचित्राः ६ तदिन्नुतेकरणंदस्मविप्राहिंयद्घ्नन्नो-
जोअत्रामिमीथाः । शुष्णस्यचित्परिमायाअगृभ्णाःप्रपित्वंयन्नपदस्यूँरसेधः ७
त्वमपोयदवेतुर्वशायारमयःसुदुघाःपारइन्द्र । उग्रमयातमवहोहकुत्संसंहयद्वा-

मुशनारन्तदेवाः ८ इन्द्राकुत्सावहमानारथेनावामत्याअपिकर्णेवहन्तु । निः
षींमद्भ्योधमथोनिःषधस्थान्मघोनोहृदोवरथस्तमांसि ९ वातस्ययुक्तान्त्सुयुजं-
श्चिदश्वान्कविश्चिदेषोअजगन्नवस्युः । विश्वेतेअत्रमरुतःसखायइन्द्रब्रह्माणितवि-
षीमवर्धन् १० ॥ २० ॥ सूरश्चिद्रथंपरितक्म्यायांपूर्वंकरदुपरंजूजुवांसम् । भरं-
च्चक्रमेतशःसंरिणातिपुरोदधत्सनिष्यतिक्रतुंनः ११ आयंजनाअभिचक्षेजगामे-
न्द्रःसखायंसुतसोममिच्छन् । वदन्ग्रावाववेदिंभ्रियातेयस्यजीरमध्वर्यवश्चर-
न्ति १२ येचाकनन्तचाकनन्तनूतेमर्ताअमृतमोतेअंहआरन् । वावन्धियज्यूँरुत
तेषुधेह्योजोजनेषुयेषुतेस्याम १३ ॥ २१ ॥

अदर्दद्वादश गातुरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अदर्दरुत्समसृजोविखानित्वमर्णवान्बद्धधानाँअरम्णाः । महान्तमिन्द्र

पर्व॑तंवि॒यद्व॑ः सृ॒जोवि॒धारा॒अव॑दा॒नवं॑ह॒न् १ त्वमु॒त्याँ क्रतु॑भि॒र्बद्ध॒धा॒नाँ अरं॑ह॒उग्र॒:
पर्व॑तस्यवज्रिन् । अहिं॑चिदुग्र॒प्रयु॑तं॒शया॑नंजघ॒न्वाँ इ॑न्द्र॒तवि॑षीमधत्थाः २ त्यस्य॑
चिन्म॒ह॒तोनिर्मृ॒गस्य॒वध॑र्जघा॒नत॑विषीभि॒रिन्द्र॑: । यएक॒इदप्र॒तिर्मन्य॑मा॒नआद॑-
स्मादन्यो॑अजनिष्ट॒तव्या॑न् ३ त्यंचि॑दे॒षांस्व॒धया॒मद॑न्तंमि॒होनपा॑तंसु॒वृधं॑तमो॒गा-
म् । वृष॑प्रभर्मादान॒वस्य॒भामं॒वज्रे॑णव॒ज्रीनिज॑घा॒नशुष्ण॑म् ४ त्यंचि॑दस्य॒क्रतु॑भि॒-
र्निष॑त्तमम॒र्मणो॑वि॒ददिद॑स्य॒मर्म॑ । यदीं॑सुक्षत्रप्रभृ॑ता॒मद॑स्य॒युयु॑त्सन्तं॒तम॑सिह॒र्म्ये॑
धाः ५ त्यंचि॑दि॒त्थाक॑त्प॒यंशया॑नमसू॒र्येत॑मसिवावृधा॒नम् । तंचि॑न्मन्दा॒नोवृ॑ष॒भः
सु॒तस्यो॒च्चैरिन्द्रो॑अप॒गूर्या॑जघान ६ ॥ ३२ ॥ उद्यदिन्द्रो॑मह॒तेदा॑न॒वाय॒वध॒र्यमि॑ष्ट॒
सहो॒अप्र॑तीतम् । यदीं॒वज्र॑स्य॒प्रभृ॑तौद॒दाभ॒विश्व॑स्यज॒न्तोर॑ध॒मंच॑कार ७ त्यंचि॑-

वर्षीमधुपंशापानमस्मिन्वंवृषंमघावदुग्रः । अपावदमत्रंमहताववधेननिर्दुर्योणआवृ-
णङ्मृध्रवाचम् ८ कोअस्यशुष्मंतविषींवरातएकोधनाभरतेअप्रतीतः । इमेचिद-
स्यज्रयसोनुदेवीइन्द्रस्यौजसोभियसाजिहाते ९ न्यस्मैदेवीस्वधितिर्जिहीतइ-
न्द्रायगातुरुशतीवयेमे । संयदोजोयुवतेविश्वमाभिरनुस्वधाव्नेक्षितयोनमन्त १०
एकंनुत्वासत्पतिंपाञ्चजन्यंजातंशृणोमियशसंजनेषु । तंमेजगृभ्रआशसोनविष्ठं
दोषावस्तोर्हवमानासइन्द्रम् ११ एवाहित्वामृतुथायातयन्तंमघाविप्रेभ्योददतंशृ-
णोमि । किंतेब्रह्माणोगृहतेसखायोयेत्वायानिदधुःकाममिन्द्र १२ ॥ ३३ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ इति पञ्चमे मण्डले द्विती-
योऽनुवाकः ॥ २ ॥

माहिदश प्राजापत्यः संवरणो जातशत्रुं नव त्रिष्टुबन्तं यस्ते षड् भौमोऽत्रिः षष्टेति नवाङ्गिरसः पङ्क्त्यन्तं स आगमत् पञ्च तृतीया जगतीसंभानुनाप श्चाविरुरोरानुष्टुभं यादिन्द्र पङ्क्त्यन्तं मायाहिनवभ्युष्णिगाद्यन्त्यानुष्टुम्मध्ये च सा सौरी तदादीतिहासः स्तुतिकर्मत्वादाश्रिरेवदेवः कोनु विंशतिर्वैश्वदेवं चैतत्पौलस्त्याद्यतिजगत्यावन्त्यैकपदा प्रशंतमादृग्ण्यू नैकादश शिरीत्याधनेन रुणू नैतयोरुपान्त्यैकपदा तं प्रत्नथा पञ्चोनाकाश्यपो वत्सारोन्ये च ऋषयोऽत्र दृष्टलिङ्गाद्वि त्रिष्टुबन्तां विदापकावशसदापृणोहयो षड्भौमातिक्षत्रोन्त्यो वृषो देवपत्नीस्तवोन्त्या त्रिष्टुब्द्वितीया च ॥

माहि दश संवरणः प्राजापत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१ २ ३ ॐम् माहिमहेतवसेदीध्येनॄनिन्द्रायेत्थातवसेअतव्यान्। योअस्मैसुमतिंवाजसातौस्तुतोजनेसमर्यश्चिकेत १ सत्वंनइन्द्रधियसानोअर्कैर्हरीणांवृषन्योक्त्रमश्रेः। याइत्थामघवन्ननुजोषंवक्षोअभिप्रार्यःसक्षिजनान् २ नतेतइन्द्राभ्य १स्मदृष्वायुक्तासोअब्रह्मतायदसन्। तिष्ठारथमधितंवज्रहस्तारश्मिंदेवयमसेस्वश्वः

३ पुरूयत्तंइन्द्रसन्त्युक्थागवेंचकर्थोर्वरासुयुध्यंन् । ततक्षेसूर्यौयचिदोकेंसिस्वेवृ-
पांसमत्सुंदासस्यनामंचित् ४ वयंतेतंइन्द्रयेचनरःशर्धौजज्ञानायाताश्चरथाः ।
आस्माञ्जगम्यादहिशुष्मसत्वाभगोनहव्यःप्रभृथेषुचारुः ५ ॥ १ ॥ पपृक्षेण्यमि-
न्द्रत्वेह्योजोनृम्णानिचनृतमानोअमर्तः । सनएनींवसवानोरयिंदाःप्रार्यःस्तुपेतु-
विमघस्यदानम् ६ एवानइन्द्रोतिभिरवपाहिगृणतःशूरकारून् । उतत्वचंददतो
वाजसातौपिप्रीहिमध्वःसुषुतस्यचारोः ७ उतत्येमापौरुकुत्स्यस्यसूरेस्त्रसदस्यो-
र्हिरणिनोरराणाः । वहन्तुमादशश्येतासोअस्यगैरिक्षितस्यक्रतुभिर्नुसश्चे ८ उत
त्येमामारुताश्वस्यशोणाःक्रत्वामघासोविदथस्यरातौ।सहस्रामेच्यवतानोददान
आनूकमर्योवपुषेनार्चत ९ उतत्येमाध्वन्यस्यजुष्टालक्ष्मण्यस्यसुरुचोयतानाः ।
मह्नारायःसंवरणस्यऋषेर्व्रजंनगावःप्रयताअपिग्मन् १० ॥ २ ॥

अजातशत्रुं नव संवरणः प्राजापत्य इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ अजातशत्रुमजरास्वर्वत्यनुस्वधामिताद्स्ममीयते । सुनोतनपचतब्रह्मवाहसेपुरुष्टुतायप्रतरंदधातन १ आयःसोमेनजठरमपिप्रतामन्दतमघवामध्वोअन्धसः । यदींमृगायहन्तवेमहावधःसहस्रभृष्टिमुशनावधंयमत् २ योअस्मैघ्रंसउतवायऊधनिसोमंसुनोतिभवतिद्युमाँअह । अपापशक्रस्ततनुष्टिमूहतितनूशुभ्रंमघवायःकवासखः ३ यस्यावधीत्पितरंयस्यमातरंयस्यशक्रोभ्रातरंनातईषते । वेतीद्वस्यप्रयतायतंकरोनकिल्बिषादीषतेवस्वआकरः ४ नपञ्चभिर्दशभिर्वष्ट्यारभंनासुन्वतासचतेपुष्यताचन । जिनातिवेदमुयाहन्तिवाधुनिरादेवयुंभजतिगोमतिव्रजे ५ ॥ ३ ॥ वित्वक्षणःसमृतौचक्रमासजोऽसुन्वतोविषुणःसुन्वतोवृधः । इन्द्रोविश्वस्यदमितात्रिभीषणोयथावशंनयतिदासमार्यः ६ समींप-

गेरंजतिभोजनंमुषेविदाशुषेभजातिसूनरंवसु । दुर्गेचनध्रियतेविश्वआपुरुजनोयोअस्यतविषीमचुक्रुधत् ७ संयञ्जनौसुधनौविश्वशर्धसाववेदिन्द्रोमघवागोषुशुभ्रिषु । युजंह्य१न्यमकृतप्रवेपन्युदींगव्यंसृजतेसत्वभिर्धुनिः ८ सहस्रसामाग्निवेशिंगृणीषेशत्रिमग्नउपमांकेतुमर्यः । तस्माआपःसंयतःपीपयन्ततस्मिन्क्षत्रममवत्त्वेषमस्तु १ ॥ ४ ॥

यस्तेष्टौ मभूवसुराङ्गिरस इन्द्रोनुष्टुप्। अन्त्या पाङ्क्तिः।

२५ यस्तेसाधिष्ठोऽवसइन्द्रक्रतुष्टमाभर। अस्मभ्यंचर्षणीसहंसस्निंवाजेषुदुष्टरम् १ यदिन्द्रतेचतस्रोयच्छूरसन्तितिस्रः। यद्वापञ्चक्षितीनामवस्तत्सुनआभर २ आतेऽवोवरेण्यंवृषन्तमस्यहूमहे। वृषजूतिर्हिजज्ञिषआभूभिरिन्द्रतुर्वणिः ३ वृषाह्यसिराधसेजज्ञिषेवृष्णितेशवः। स्वक्षत्रंतेधृषन्मनःसत्राहमिन्द्रपौंस्यम् ४ त्वं

तमिन्द्रमर्त्यंमामित्रयन्तंमद्रिवः । सर्वंरथाशंतक्रतोनियाहिशवसस्पते ५ ॥ ५ ॥
त्वामिद्वृत्रहन्तमजनासोवृक्तबर्हिषः । उग्रंपूर्वीषुपूर्व्यंहवन्तेवाजसातये ६ अस्मा-
कमिन्द्रदुष्टरंपुरोयावानमाजिषु । सयावानंधनेधनेवाजयन्तमवारथम् ७अस्मा-
कमिन्द्रेहिनोरथमवापुरंध्या । वयंशविष्ठवार्यंदिविश्रवोदधीमहिदिविस्तोमं
मनामहे ८ ॥ ६ ॥

स आ गमत्पद् मभूवसुराङ्गिरस इन्द्रस्त्रिष्टुप् । तृतीया जगती ।

३६ सआगमदिन्द्रोयोवसूनांचिकेतद्दातुंदामनोरयीणाम् । धन्वचरोनवंस-
गस्तृषाणश्चकमानःपिबतुदुग्धमंशुम् १ आतेहनूहरिवःशूरशिप्रेरुहत्सोमोनप-
र्वतस्यपृष्ठे । अनुत्वाराजन्नर्वतोनहिन्वन्गीर्भिर्मदेमपुरुहूतविश्वे २ चक्रंनवृत्तं
पुरुहूतवेपतेमनोभियामेअमतेरिवाद्रिवः । रथादधित्वाजरितासदावृधकुविन्नुस्तो-

पन्मघवन्पुरूवसुः ३ एषग्रावेवजरितातइन्द्रेयर्तिवाचंबृहदाशुषाणः । प्रसव्येनमघवन्यंसिरायःप्रदक्षिणिद्धरिवोमाविवेनः ४ वृषात्वावृषणंवर्धतुद्यौर्वृषावृषभ्यांवहसेहरिभ्याम् । सनोवृषावृषरथःसुशिप्रवृषक्रतोवृषावज्रिन्भरेधाः ५ योरोहितौवाजिनौवाजिनीवान्त्रिभिःशतैःसचमानावदिष्ट । यूनेसमस्मैक्षितयोनमन्तांश्रुतरथायमरुतोदुवोया ६ ॥ ७ ॥

सं भानुना पञ्चाग्निरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३७ संभानुनायततेसूर्यस्याजुह्वानोघृतपृष्ठःस्वञ्चाः । तस्माअमृध्राउषसोव्युच्छान्यइन्द्रायसुनवामेत्याह १ समिद्धाग्निर्वनवत्स्तीर्णबर्हिर्युक्तग्रावासुतसोमोजराते । ग्रावाणोयस्येषिरंवदन्त्ययदध्वर्युर्हविषावसिन्धुम् २ वधूरियंपतिमिच्छन्त्येतियईवहातेमहिषीमिषिराम् । आस्यश्रवस्याद्रथआचघोषात्पुरूसहस्रापरि

रिंवर्तयाते ३ नसराजांव्यथतेयस्मिन्निन्द्रंस्तीव्रंसोमंपिबतिगोसंखायम् । आसं-
त्वनैरजंतिहान्तिंवृत्रंक्षेतिंक्षितीःसुभगोनामपुर्ष्यन् ४ पुष्यात्क्षेमैंअभियोगैंभवा-
त्युभेवृतौसंयतींसंजंयाति । प्रियःसूर्येप्रियोअग्नाभंवातियइन्द्रांयसुतसोमोददा-
शत् ५ ॥ ८ ॥

उरोष्टः पश्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् ।

२८ उरोष्टइन्द्रराधंसोविभ्वीरातिःशंतक्रतो । अधानोविश्वचर्षणेद्युम्नासुंक्षत्र
मंहय १ यदीमिन्द्रश्रवाय्यमिषंशविष्ठदधिषे । पप्रथेदीर्घश्रुत्तमंहिरण्यवर्णदुष्ट-
रंम् २ शुष्मांसोयेतेंअद्रिवोमेहनांकेतसापंः । उभादेवावभिष्टयेदिवश्चग्मश्च
राजथः ३ उतोनोंअस्यकस्यंचिद्दक्षस्यतवंवृत्रहन् । अस्मभ्यंनृम्णमाभंरास्म-

भ्यंनृमणस्यसे ४ नूतंआभिरभिष्टिभिस्तवशमैञ्छतक्रतो । इन्द्रस्यामंसुगोपाः शूरस्यामंसुगोपाः ५ ॥ ९ ॥

यदिन्द्र पञ्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

३१ यदिन्द्रचित्रमेहनास्तित्वादातमद्रिवः । राधस्तन्नोविदद्वसउभयाहस्त्या भर १ यन्मन्यसेवरेण्यमिन्द्रद्युक्षंतदाभर । विद्यामतस्यतेवयमकूपारस्यदावनै २ यत्तेदित्सुप्रराध्यंमनोअस्तिश्रुतंबृहत् । तेनदृळ्हाचिदद्रिवआवाजंदर्षिसातये ३ मंहिष्ठंवोमघोनांराजानंचर्षणीनाम् । इन्द्रमुपप्रशस्तयेपूर्वीभिर्जुजुषेगिरः ४ अस्माइत्काव्यंवचउक्थमिन्द्रायशंस्यम् । तस्माउब्रह्मवाहसेगिरोवर्धन्त्यत्रयोगिरःशुम्भन्त्यत्रयः ५ ॥ १० ॥

आ याहि नवार्त्रिः । आद्यानां चतुर्णामिन्द्रः । पञ्चम्याः सूर्यः । शिष्टानामत्रिः ।

आद्यास्तिस्र उष्णिहः । पञ्चमीनवम्यावनुष्टुभौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

४० आयाह्यद्रिभिःसुतंसोमंसोमपतेपिब । वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम १ वृषा ग्रावावृषामदोवृषासोमोअयंसुतः । वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम २ वृषात्वावृषणं हुवेवज्रिञ्चित्राभिरूतिभिः । वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम ३ ऋजीषीवज्रीवृषभ- स्तुराषाट्छुष्मीराजावृत्रहासोमपावा । युक्त्वाहरिभ्यामुपयासदर्वाङ्माध्यंदिने सवनेमत्सदिन्द्रः ४ यत्त्वासूर्यस्वर्भानुस्तमसाविध्यदासुरः । अक्षेत्रविद्यथामुग्धो भुवनान्यदीधयुः ५ ॥ ११ ॥ स्वर्भानोरधयदिन्द्रमायाअवोदिवोवर्तमानाअवा- हन् । गूळ्हंसूर्यंतमसापव्रतेनतुरीयेणब्रह्मणाविन्ददत्रिः ६ मामामिमंतवसन्त- मत्रइरस्याद्द्रुग्धोभियसानिगारीत् । त्वंमित्रोअसिसत्यराधास्तौमेहावतंवरुणश्च

राजा ७ ग्रावणोब्रह्मायुयुजानःसंपश्यन्कीरिणांदेवान्नमसोपशिक्षन् । अत्रिःसूर्यस्यदिविचक्षुराधात्स्वर्भानोरपमायाअघुक्षत् ८ यंवैसूर्यंस्वर्भानुस्तमसाविध्यदासुरः । अत्रयस्तमन्वविन्दन्नह्य१न्येअशक्नुवन् ९ ॥ १२ ॥

को नु विंशतिरात्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । षोडशीसप्तदश्यावतिजगत्यौ । अन्त्यैकपदा ।

४१ कोनुवांमित्रावरुणावृतायन्दिवोवामहःपार्थिवस्यवादे । ऋतस्यवासदसित्रासीथांनोयज्ञायतेवापशुषोनवाजान् १ तेनोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रऋभुक्षामरुतोजुषन्त । नमोभिर्वायेदधतेसुवृक्तिंस्तोमंरुद्रायमीळ्हुषेसजोषाः २ आवांयेष्ठाश्विनाहुवध्यैवातस्यपत्मन्रथ्यस्यपुष्टौ । उतवादिवोअसुरायमन्मप्रान्धांसीवयज्यवेभरध्वम् ३ प्रसक्षणोदिव्यःकण्वहोतात्रितोदिवःसजोषावातोअग्निः । पूषाभगःप्रभृथेविश्वभोजाआजिंनजग्मुराश्वश्वतमाः ४ प्रवोरयिंयुक्ताश्वंभरध्वंरा-

यएपेऽवंसेदधीतधीः सुशेवएवैरौशिजस्यहोतायेवएवांमरुतस्तुराणाम् ५॥१३॥
प्रवोवायुंरथयुजंकृणुध्वंप्रदेवंविप्रंपनितारमर्कैः । इषुध्यवंऋतसापःपुरंधीर्वस्वीर्नो
अत्रपत्नीराधियेधुः ६ उपंवएपेवन्द्येभिःशूषैःप्रयह्वीदिवश्चितयंद्भिरर्कैः । उषा-
सानक्ताविदुषींवविश्वमाहांवहतोमर्त्याययज्ञम् ७ अभिवोअर्चेपोष्यावंतोनॄन्वा-
स्तोष्पतिंत्वष्टारंरराणः । धन्यासजोषाधिषणानमोभिर्वनस्पतीरोषधीरायएषे ८
तुजेनस्तनेपर्वताःसन्तुस्वैतंवोयेवसवोनवीराः । पनितआप्त्योयजतःसदानोव-
र्धान्नःशंसंनर्योअभिष्टौ ९ वृष्णोअस्तोषिभूम्यस्यगर्भत्रितोनपातमपांसुवृक्ति ।
गृणीतेअग्निरेतरीनशूषैःशोचिष्केशोनिरिणातिवना १० ॥१४॥ कथामहेरुद्रि-
यांयब्रवामकद्रायेचिकितुषेभगाय । आपओषधीरुतनोऽवन्तुद्यौर्वनागिरयोवृक्ष-
केशाः ११ गृणोतुनऊर्जांपतिर्गिरःसनभस्तरीयाँइषिरःपरिज्मा । शृण्वन्त्वापः

पुरोनशुभ्राःपरिमुघोंववृहाणस्याद्रैः १२ विदाचिन्नुमंहान्तोयेवएवाब्रवांमदस्मा
वार्यंदधानाः । वयंश्चनसुभ्वं१आवंयन्तिक्षुभामर्तमनुंयतंवधस्नैः १३ आदैव्यानि
पार्थिवानिजन्मापश्चाच्छासुमंखायवोचम् । वर्धन्तांद्यावोगिरंश्चन्द्राग्राउदावर्ध-
न्तामभिषाताअर्णाः १४ पदेपंदेमेजरिमानिधायिवरूत्रीवाशक्रायापायुभिश्च ।
सिषक्तुमातामहीरसानस्मत्सूरिभिर्ऋजुहस्तऋजुवनिः १५ ॥ १५ ॥ कुथादां-
शेमनमंसासुदानूनेवयामरुतोअच्छोक्तौप्रश्रवसोमरुतोअच्छोक्तौ । मानोऽहिं-
र्बुध्न्योरिषेधादस्माकंभूदुपमातिवनिः १६ इतिचिन्नुप्रजायैपशुमत्यैदेवासोवनंते
मर्त्यौवआदेवासोवनतेमर्त्यौवः।अत्राशिवांतन्वोधासिमस्याजरांचिन्मेनिर्ऋति-
र्जग्रसीत १७ तांवोदेवाःसुमतिमूर्जयन्तीमिषमश्यामवसवःशसागोः । सानः
सुदानुर्मृळयन्तीदेवीप्रतिद्रवन्तीसुवितायगम्याः१८अभिनइळायूथस्यमातास्म-

न्नदीभिरुर्वशीवागृणातु । उर्वशीवाबृहद्दिवागृणानाभ्यूर्ण्वानाप्रभृथस्यायोः १९ सिषक्तुनऊर्जव्यस्यपुष्टेः २० ॥ १६ ॥

म शंतमाष्टादशाग्निर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । एकादश्या रुद्रः । उपान्त्यैकपदा ।

४२ प्रशंतमावरुणंदीधितीगीर्मित्रंभगमदितिंनूनमश्याः । पृषद्योनिःपञ्चहोताशृणोत्वतूर्तपन्थाअसुरोमयोभुः १ प्रतिमेस्तोममदितिर्जगृभ्यात्सूनुंनमाताहृद्यंसुशेवम् । ब्रह्मप्रियंदेवहितंयदस्त्यहंमित्रेवरुणेयन्मयोभु २ उदीरयकवितमंकवीनामुनत्तैनमभिमध्वाघृतेन । सनोवसूनिप्रयताहितानिचन्द्राणिदेवःसवितासुवाति ३ समिन्द्रणोमनसानेषिगोभिःसंसूरिभिर्हरिवःसंस्वस्ति । संब्रह्मणादेवहितंयदस्तिसंदेवानांसुमत्यायज्ञियानाम् ४ देवोभगःसवितारायोअंश इन्द्रोवृत्रस्यसंजितोधनानाम् । ऋभुक्षावाजउतवापुरंन्धिरवन्तुनोअमृतासस्तु-

रासः ५ ॥ १७ ॥ मरुत्वतोअप्रतीतस्यजिष्णोरजूर्यतःप्रब्रवामाकृतानि । नते
पूर्वेमघवन्नापरासोनवीर्यं१नूतनःकश्चनाप ६ उपस्तुहिप्रथमंरत्नधेयंबृहस्पतिंस-
नितारंधनानाम् । यःशंसतेस्तुवतेशम्भविष्ठःपुरूवसुरागमज्जोहुवानम् ७
तवोतिभिःसचमानाअरिष्टाबृहस्पतेमघवानःसुवीराः । येअश्वदाउतवासन्तिगो-
दायेवस्त्रदाःसुभगास्तेषुरायः ८ विसर्माणंकृणुहिवित्तमेषांयेभुञ्जतेअपृणन्तोन
उक्थैः । अपव्रतान्प्रसवेवावृधानान्ब्रह्मद्विषःसूर्याद्यावयस्व ९ यओहतेर-
क्षसोदेववीतावचक्रेभिस्तंमरुतोनियात । योवःशमींशशमानस्यनिन्दात्तुच्छ्या-
न्कामान्करतेसिष्विदानः १० ॥ १८ ॥ तमुष्टुहियःस्विषुःसुधन्वायो
विश्वस्यक्षयतिभेषजस्य । यक्ष्वामहेसौमनसायरुद्रंनमोभिर्देवमसुरंदुवस्य ११
दमूनसोअपसोयेसुहस्तावृष्णःपत्नीर्नद्योविभ्वतष्टाः । सरस्वतीबृहद्दिवोत-

राकादृशस्यन्तीर्वरिवस्यन्तुशुभ्राः १२ प्रसूमहेसुंशरणायमेधांगिरंभरेनव्यं-
सीजायमानाम् । यआहनादुहितुर्वक्षणासुरूपामिनानोअकृणोदिदंनः १३
प्रसुष्टुतिःस्तनयन्तंरुवन्तमिळस्पतिंजरितर्नूनमश्याः । योअब्दिमाँउदनिमाँइ-
यर्तिप्रविद्युतारोदसीउक्षमाणः १४ एषस्तोमोमारुतंशर्धोअच्छारुद्रस्यसूनूँर्युव-
न्यूँरुदश्याः । कामोरायेहवतेमास्वस्त्युपस्तुहिपृषदश्वाँअयासः १५ प्रैषःस्तोमः
पृथिवीमन्तरिक्षंवनस्पतीँरोषधीरायेअश्याः । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमाता
पृथिवीदुर्मतौधात् १६ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १७ समश्विनोरवसानूतनेन-
मयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभ-
गानि १८ ॥ ११ ॥

आ धेनवः सप्तदशाभिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यैकपदा ।

४३ आधेनवःपयसातूर्ण्यर्थाअमर्धन्तीरुपनोयन्तुमध्वा । महोरायेबृहतीःसप्तविप्रोमयोभुवोजरिताजोहवीति १ आसुष्टुतीनमसावर्तयध्यैद्यावावाजायपृथिवीअमृध्रे । पितामातामधुवचाःसुहस्ताभरेभरेनोयशसावविष्टाम् २ अध्वर्यवश्चकृवांसोमधूनिप्रवायवेभरतचारुशुक्रम् । होतेवनःप्रथमःपाह्यस्यदेवमध्वोररिमातेमदाय ३ दशक्षिपोयुञ्जतेबाहूअद्रिंसोमस्ययाशमितारासुहस्ता । मध्वोरसंसुगभस्तिर्गिरिष्ठांचनिश्चदद्दुदुहेशुक्रमंशुः ४ असावितेजुजुषाणायसोमःक्रत्वेदक्षायबृहतेमदाय । हरीरथेसुधुरायोगेअर्वागिन्द्रप्रियाकृणुहिहूयमानः ५ ॥ २० ॥ आनोमहीमरमतिंसजोषाग्नांदेवींनमसारातहव्याम् । मधोर्मदायबृहतीमृतज्ञामाग्नेवहपथिभिर्देवयानैः ६ अञ्जन्तियंप्रथयन्तोनविप्रावपावन्तंना-

ग्निनातपन्तः । पितुर्नपुत्रउपसिप्रेष्ठआधर्मोअग्निमृतयंन्नसादि ७ अच्छांमही वृहतीशंतमागीर्दूतोनगंन्त्वश्विनांहुवध्यै । मयोभुवांसरथायांतमर्वाग्गन्तांनिधिं धुरंमाणिर्ननाभिंम् ८ प्रतव्यंसोनमंउक्तिंतुरस्याहंपूष्णउतवायोरंदिक्षि । या राधसाचोदितारांमतीनांयावाजंस्यद्राविणोदाउतत्मन् ९ आनामंभिर्मरुतोंवक्षि विश्वानारूपेभिर्जातवेदोहुवानः । यज्ञंगिरोंजरितुःसुंष्टुतिंचविश्वेंगन्तमरुतोविश्वं ऊती १० ॥ २१ ॥ आनोंदिवोवृंहतःपर्वतादासरंस्वतीयजतागन्तुयज्ञम् । हवं देवीजुजुषाणाघृताचींशग्मांनोवाचंमुशतीशृणोतु ११ आवेघसंनीलंपृष्ठंवृह- न्तंवृहस्पतिंसदनेसादयध्वम् । सादद्योनिंदमआदीदिवांसंहिरंण्यवर्णमरुषंसपे- म १२ आधर्णसिर्वृहद्दिवोरराणोविश्वेभिर्गन्त्वोमंभिर्हुवानःग्नावसानओषधीर-

मूंर्धास्त्रिधातुंशृङ्गोवृषभोवंयोधाः १३ मातुष्पदेपरमेशुक्रआयोर्विपन्यवोरास्पिरा-
सोअग्मन् । सुशेव्यंनमंसारातहंव्याःशिशुंमृजन्त्यायवोनवासे १४ बृहद्वयोबृ-
हतेतुभ्यमग्नेधियाजुरोमिथुनासंःसचन्त । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमातापृ-
थिवीदुर्मतौधात् १५ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १६ समश्विनोरवसानूतनेन-
मयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौ-
भगानि १७ ॥ २२ ॥

तं मन्वथा पञ्चदशावत्सारः काश्यपोन्ये च ऋषयो दृष्टलिङ्गा विश्वे देवा जगती ।
अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४४ तंप्रत्नथापूर्वथाविश्वथेमथाज्येष्ठतातिंबर्हिषदंस्वर्विदम् ।प्रतीचीनंवृजनंदो-

हसेगिराशुंजयन्तमनुयासुववसे १ श्रियेसुदृशीरुपरस्ययाःस्वोर्विरोचेमानःककुभांमचोदते । सुगोपाअसिनदभायसुक्रतोपरोमायाभिर्ऋतआसनामंते २ अत्यं हविःसंचतेसच्चधातुचारिष्टगातुःसहोतासहोभारिः । प्रसस्राणोअनुबर्हिर्वृषाशिशुर्मध्येयुवाजरोविस्रुहाहितः ३ प्रवंएतेसुयुजोयामन्निष्टयेनीचीरमुष्मैयम्यऋतावृधः । सुयन्तुभिःसर्वशासैरभीशुभिःक्रिविर्नामानिप्रवणेमुषायति ४ संजर्भुराणस्तरुभिःसुतेगृभंवयाकिनंचित्तगर्भासुसुस्वरुः । धारवाकेष्वृजुगाथशोभसेवर्धस्वपत्नीरभिजीवोअध्वरे ५ ॥ २३ ॥ यादृगेवददृशेतादृगुच्यतेसंछायया दधिरेसिध्रयाप्स्वा । महीमस्मभ्यमुरुषामुरुज्रयोबृहत्सुवीरमनपच्युतंसहः ६ वेत्यग्रुर्जनिवान्वाअतिस्पृधःसमर्यतामनसासूर्यःकविः । घ्रंसंरक्षन्तंपरिविश्वतो

गयंमस्माकंशमैंवनत्त्वावसुः ७ ज्यायांसमस्ययतुनंस्यकेतुनंऋषिस्वरंचरति
यासुनामंते । याहशिमन्धायितमपस्ययांविदयउस्वयंवहंतेसोअरंकरत् ८ समु-
द्रमांसामवंतस्थेअग्रिमानरिष्यतिसवनंयास्मिन्नायंता । अत्रानहार्दिक्रवणस्यरे-
जतेयत्रांमतिर्विंद्यतेपूतबन्धनी ९ सहिक्षत्रस्यमनसस्यचित्तिभिरेवावदस्ययंज-
तस्यसध्रेः । अवत्सारस्यस्पृणवामरण्वभिःशविष्ठंवाजंविदुषांचिदध्यम् १०
॥ २४ ॥ श्येनआसामदितिःकक्ष्योमदोविश्ववारस्ययजतस्यमायिनः । समु-
न्यमन्यमर्थयन्त्येतवेविदुर्विषाणंपरिपानमन्तिते ११ सदापृणोयजतोविद्विषोव-
धीद्बाहुवृक्तःश्रुतवित्तर्योवःसचा । उभासवराप्रत्यैतिभातिचयदींगणंभजतेसुप्र-
यावभिः १२ सुतंभरोयजमानस्यसत्पतिर्विश्वासामूधःसधियामुदञ्चनः । भरं-

ह्वेनूरसंवच्छ्रिये॒पर्यो॑ऽनु॒ब्रुवा॒णोअध्ये॑ति॒नस्व॒पन् १३ योजा॒गार॒तमृचः॑काम॑य-न्ते॒योजा॒गार॒तमु॒सामा॑नियन्ति । योजा॒गार॒तम॒यंसोम॑आह॒तवा॒हमा॑स्मिस॒ख्ये न्योकाः १४ अ॒ग्निर्जा॑गार॒तमृचः॑कामयन्ते॒ऽग्निर्जा॑गार॒तमु॒सामा॑नियन्ति। अ॒ग्नि-र्जा॑गार॒तम॒यंसोम॑आह॒तवा॒हमा॑स्मिस॒ख्येन्यो॑काः १५ ॥ २५ ॥ इति शाकल-कसंहितायां पञ्चमे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

विदा एकादश सदापृण आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४५ वि॒दादि॒वोवि॒ष्यन्नद्रि॑मु॒क्थैरा॑य॒त्याउ॒षसो॑अ॒र्चिनो॑गुः । अपा॑वृतव्र॒जिनी॒-रुत्स्व॑र्गा॒द्विदुरो॒मानु॑षी॒र्दे॑वआ॑वः १ विसूर्यो॑अ॒मतिं॒नश्रियं॑सा॒दोर्वाद्ग॒वां॑मा॒ताजा॒न॒-तीगा॑त्। धन्वं॑र्णसोन॒द्यः॑खादो॑अर्णाः॒स्थूणे॑व॒सुमि॑तादृंहत॒द्यौः २ अ॒स्मा॒उ॒क्थाय॒

पर्वतस्यगर्भोमहिनांजनुषेपूर्व्याय। विपर्वतोजिहीतसाधतद्यौराविवासन्तोदसय-
न्तभूम ३ सूक्तेभिर्वोवचोभिर्देवजुष्टैरिन्द्रान्व१ग्नीअवसेहुवध्यै । उक्थेभिर्हिष्मा-
कवयःसुयज्ञाआविवासन्तोमरुतोयजन्ति ४ एतोन्व१द्यसुध्यो३भवामप्रदुच्छुनां
मिनवामावरीयः । आरेद्वेषांसिसनुतर्दधामायामप्राञ्चोयजमानमच्छ ५ ॥२६॥
एताधियंकृणवामासखायोऽपयामाताँऋणुतव्रजंगोः । ययामनुर्विशिशिप्रंजि-
गायययावणिग्वङ्कुरापापुरीषम् ६ अनूनोदत्रहस्तयतोअद्रिरार्चन्येनदशमासोन-
वग्वाः । ऋतंयतीसरमागाअविन्दद्विश्वानिसत्याङ्गिराश्चकार ७ विश्वेअस्याव्यु-
षिमाहिनायाःसंयद्गोभिरङ्गिरसोनवन्त । उत्सआसांपरमेसधस्थऋतस्यपथास-
रमाविदद्गाः ८ आसूर्योयातुसप्ताश्वःक्षेत्रंयदस्योर्वियादीर्घयाथे । रघुःश्येनःपत-

यदन्धोअच्छायुवाकाविदौंदयद्वोपगच्छंन् ९ आसूयौंअरुहच्छुक्रमणोंऽयुंक्तयद्धरि-
तोंवीतपृष्ठाः । उद्नाननावमनयन्तधीरांआशृण्वतीरापोंअवार्गतिष्ठन् १० धियं
वोअप्सुदधिषेस्वर्षांययातरन्दशमासोनवग्वाः । अयाधियास्यामदेवगोपाअया
धियातुतुर्यामात्यंहः ११ ॥ २७ ॥

हयोष्टौ प्रतिक्षत्र आत्रेयो विश्वे देवा जगती अन्त्ययोर्देवपत्न्यः । द्वितीयान्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४६ हयोनविद्वाँअयुजिस्वयंधुरितांवहामिप्रतरणीमवस्युवम् । नास्याविश्मि
विमुचंनावृतंपुनर्विद्वान्पथःपुरएतऋजुनेषति १ अग्नइन्द्रवरुणामित्रदेवाःशर्धः
प्रयन्तमारुतोतविष्णो । उभानासत्यारुद्रोअधग्नाःपूषाभगःसरस्वतीजुषन्त २
इन्द्राग्नीमित्रावरुणादितिंस्वःपृथिवींद्यांमरुतःपर्वतौंअपः । हुवेविष्णुंपूषणंब्रह्म-

णस्पतिंभगंनुशंसंसवितारमूतयें ३ उतनोविष्णुरुतवातोअस्रिधोंद्रविणोदाउत सोमोमयंस्करत् । उतऋभवंउतरायेनोअश्विनोतत्वष्टोतविभ्वानुमंसते ४ उत त्यन्नोमारुतंशर्धआगमद्दिविक्षयंयजतंबर्हिरासदें । बृहस्पतिःशर्मपूषोतनोयम-द्वरूथ्यं१वरुणोमित्रोअर्यमा ५ उतत्येनःपर्वतासःसुशस्तयःसुदीतयोनद्य१स्रामं-णेभुवन् । भगोविभक्ताशवसावसागमदुरुव्यचाअदितिःश्रोतुमेहवम् ६ देवानां पत्नीरुशतीरवन्तुनःप्रावन्तुनस्तुजयेवाजसातये । याःपार्थिवासोयाअपामपिव्र-तेतानोदेवीःसुहवाःशर्मयच्छत ७ उतग्नाव्यन्तुदेवपत्नीरिन्द्राण्य१ग्नाय्यश्विनीराट् । आरोदसीवरुणानीशृणोतुव्यन्तुदेवीर्यऋतुर्जनीनाम् ८ ॥ २८ ॥ इति शाकल-र्कसंहितायां चतुर्थाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

प्रयुञ्जतीसप्त प्रतिरथःकदुप्रप्रतिभानुर्जागतंदेवंवःप्रतिप्रभोन्त्यातृणपाणिर्विश्वसस्वस्त्यात्रेयःपङ्क्त्यन्त-
मग्नेपञ्चोनाचतुर्थ्यैन्द्रवायवीवायव्यैकैन्द्रावायव्यौचतस्रोगायत्र्यःपञ्चष्णिर्दशस्तिस्रोजगत्यस्त्रिष्टुभोत्रान्त्ये
अनुष्टुभौप्रश्यावाश्वश्यूनाश्यावाश्वोमारुतंहततपाङ्क्तिप्षष्ठ्यन्त्येचकोत्रेदपोळशककुब्बृहत्यनुष्टुप्पुरउष्णि-
क्ककुप्सतोबृहत्यौगायत्रीसतोबृहतीककुभौगायत्रीसतोबृहत्यौककुप्सतोबृहतीप्रशर्धायपञ्चोनाजागतमु-
पान्त्यात्रिष्टुप्पयज्ययोदशान्त्यात्रिष्टुबग्नेनवार्हतंतृतीयासप्तम्यौसतोबृहत्यावारुद्रासोष्टौद्वित्रिष्टुबन्तंत-
मुपत्रास्त्रिष्टुबन्तमीळेद्विजगत्यन्तमाग्नेपंचवाकेष्ठैकोनागायत्रंश्यावाश्वोत्रवैददर्शीतरंतपुरुमीळ्हौदाभ्यौरथ-
वीतिमरुतश्चदानतुष्टाःप्रशशांसत्रुद्ध्याचतरन्तमहिषीशशीयसीपञ्चम्यनुष्टुब्नवमीसतोबृहत्यृतेननवश्रुतवि-
न्मैत्रावरुणंवैतत् ।

प्रयुञ्जती सप्त प्रतिरथ आत्रेयो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

४७ ॐम् प्रयुञ्जतीदिवएतिब्रुवाणामहीमातादुहितुर्बोधयन्ती । आविवासन्ती
युवतिर्मनीषापितृभ्यआसदनेजोहुवाना १ अजिरासस्तदपईयमानाआतस्थिवां-

सोअमृतस्यनाभिम् । अनन्तासउरवोविश्वतःसींपरिद्यावापृथिवीयन्तिपन्थाः २
उक्षासमुद्रोअरुषःसुपर्णःपूर्वस्ययोनिंपितुराविवेश । मध्येदिवोनिहितःपृश्निर-
श्माविचक्रमेरजसस्पात्यन्तौ ३ चत्वारईंबिभ्रतिक्षेमयन्तोदशगर्भंचरसेधापय-
न्ते । त्रिधातवःपरमाअस्यगावोदिवश्चरन्तिपरिसद्योअन्तान् ४ इदंवपुर्निवचनं
जनासश्चरन्तियन्नद्यस्तस्थुरापः । द्वेयदींबिभृतोमातुरन्येइहेहजातेयम्या३सब-
न्धू ५ वितन्वतेधियोअस्माअपांसिवस्त्रापुत्रायमातरोवयन्ति । उपप्रक्षेवृषणो
मोदमानादिवस्पथावध्वोयन्त्यच्छ ६ तदस्तुमित्रावरुणातदग्नेशंयोरस्मभ्यमि-
दमस्तुशस्तम् । अशीमहिगाधमुतप्रतिष्ठांनमोदिवेबृहतेसादनाय ७ ॥ १ ॥

कदु पञ्च प्रतिभानुरात्रेयो विश्वे देवा जगती ।

४८ कदुप्रियायधाम्नेमनामहेस्वक्षत्रायस्वयशसेमहेवयम् । आमेन्यस्यरज-

सोयदभ्रआँअपोवृणानावितनोतिमायिनी १ ताअंद्वतवयुनंवीरवक्षणंसमान्या वृतयाविश्वमारजः । अपोअपाचीरपराअपेजतेप्रपूर्वाभिस्तिरतेदेवयुर्जनः २ आग्रावभिरहन्येभिरक्तुभिर्वरिष्ठंवज्रमाजिघर्तिमायिनि । शतंवायस्यप्रचरन्स्वे दमेसंवर्तयन्तोविचवर्तयन्नहा ३ तामस्यरीतिंपरशोरिवप्रत्यनीकमख्यंभुजेअ- स्यवर्पसः । सचायदिपितुमन्तमिवक्षयंरत्नंदधातिभरहूतयेविशे ४ साजिह्वयाच- तुरनीकऋञ्जतेचारुवसानोवरुणोयतन्नरिम् । नतस्यविद्मपुरुषत्वताव्यंयतोभगः सवितादातिवार्यम् ५ ॥ २ ॥

देवं वः प्रतिप्रभ आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४१ देवंवोअद्यसवितारमेषेभगंचरत्नंविभजन्तमायोः । आवांनरापुरुभुजा ववृत्यांदिवेदिवेचिदश्विनासखीयन् १ प्रतिप्रयाणमसुरस्यविद्वान्सूक्तैर्देवंसवि-

तारँदुवस्य । उपंब्रुवीतनमंसाविजानञ्ज्येष्ठंचरतंविभजंन्तमायोः २ अदत्रया दंयतेवायाँणिपूषाभगोअदितिर्वस्तंउस्रः । इन्द्रोविष्णुर्वरुणोमित्रोअग्निरहांनि भद्राजंनयन्तदस्माः ३ तन्नोंअनर्वासंविताव‍रूथंतत्सिन्धंवइषयंन्तोअनुंग्मन् । उपयद्वोचेअध्वरस्यहोतांरायःस्यांमपतंयोवाजंरत्नाः ४ प्रयेवसुंभ्यईवदानमोदुर्ये-मित्रेवरुंणेसूक्तवांचः । अवैत्वभ्वंकृणुतावरींयोदिवस्पृंथिव्योरवंसामदेम ५॥ ३ ॥

विश्वः पञ्च स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवा अनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

५० विश्वोंदेवस्यनेतुर्मर्तोंवुरीतसख्यम् । विश्वोंरायइंषुध्यतिद्युम्नंवृंणीतपुष्यसें १ तेतेंदेवनेतर्येचेमाँअंनुशसें । तेरायातेह्या३पृचेसचेमहिसचथ्यैः २ अतोंनआनॄनतिंथीनतःपत्नींर्दशस्यत । आरेविश्वंपथेष्ठांद्विषोयुंयोतुयूयुविः ३ यत्रवह्निरभिंहितोदुद्रवद्द्रोण्यंःपशुः । नृमणांवीरपस्त्योऽर्णाधीरेंवसनिंता ४ एषतें

रथस्पतिःशंरयिः । शंरायेशंस्वस्तयइषःस्तुतोमनामहेदेवस्तुतोमनामहे ५ ॥ ४ ॥

अग्ने पञ्चदश स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवाः । आद्याश्चतस्रो गायत्र्यः । एकादश्याद्यास्तिस्र-
स्त्रिष्टुभो जगत्यो वा । अन्त्ये अनुष्टुभौ । शिष्टा उष्णिहः ।

(१) अग्नेसुतस्यपीतयेविश्वैरूमेभिरागहि । देवेभिर्हव्यदातये १ ऋतधीतय आगतसत्यधर्माणोअध्वरम् । अग्नेःपिबतजिह्वया २ विप्रेभिर्विप्रसन्त्यप्रातर्यावभिरागहि । देवेभिःसोमपीतये ३ अयंसोमश्चमूसुतोऽमत्रेपरिषिच्यते । प्रियइन्द्रायवायवे ४ वायवायाहिवीतयेजुषाणोहव्यदातये । पिबासुतस्यान्धसोअभिप्रयः ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रश्चवायवेषांसुतानांपीतिमर्हथः । ताञ्जुषेथामरेपसा-वभिप्रयः ६ सुताइन्द्रायवायवेसोमासोदध्याशिरः । निम्नंनयन्तिसिन्धवोऽभि

मयः ७ सजूर्विश्वेभिर्देवेभिरश्विभ्यामुषसासजूः । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण ८ सजूर्मित्रावरुणाभ्यांसजूःसोमेनविष्णुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण ९ सजूरादित्यैर्वसुभिःसजूरिन्द्रेणवायुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण १० ॥ ६ ॥ स्वस्तिनोमिमीतामश्विनाभगःस्वस्तिदेव्यदितिरनर्वणः । स्वस्तिपूषाअसुरोदधातुनः स्वस्तिद्यावापृथिवीसुचेतुना ११ स्वस्तयेवायुमुपब्रवामहैसोमंस्वस्तिभुवनस्ययस्पतिः । बृहस्पतिंसर्वगणंस्वस्तयेस्वस्तयआदित्यासोभवन्तुनः १२ विश्वेदेवानोअद्यास्वस्तयेवैश्वानरोवसुरग्निःस्वस्तये । देवाअवन्त्वृभवःस्वस्तयेस्वस्तिनोरुद्रःपात्वंहसः १३ स्वस्तिमित्रावरुणास्वस्तिपथ्येरेवति । स्वस्तिनइन्द्रश्चाग्निश्चस्वस्तिनोअदितेकृधि १४ स्वस्तिपन्थामनुचरेमसूर्याचन्द्रमसाविव । पुनर्ददताघ्नताजानतासंगमेमहि १५ ॥ ७ ॥

५ सप्तदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतोऽनुष्टुप् । षष्ठ्यन्त्ये पङ्क्ती ।

५२ प्रश्यावाश्वधृष्णुयार्चामरुद्भिर्ऋक्वंभिः । येअद्रोघमंनुष्वधंश्रवोमदन्ति यज्ञियाः १ तेहिस्थिरस्यशवंसःसखायःसन्तिधृष्णुया । तेयामन्नाधृषद्विनस्त्मनां पान्तिशश्वंतः २ तेस्पन्द्रासोनोक्षणोऽतिष्कन्दन्तिशर्वरीः । मरुतामधामहो दिविक्षमाचंमन्महे ३ मरुत्सुवोदधीमहिस्तोमंयज्ञंचंधृष्णुया । विश्वेयेमानुंषा युगापान्तिमर्त्यंरिषः ४ अर्हन्तोयेसुदानंवोनरोअसामिशवसः । प्रयज्ञंयज्ञियेभ्यो दिवोअर्चामरुद्भ्यः ५ ॥ ८ ॥ आरुक्मैरायुधानरंऋष्वाऋष्टीरसृक्षत । अन्वेनाँ अहविद्युतोमरुतोजज्झंतीरिवभानुरर्ततत्मनादिवः ६ येवावृधन्तपार्थिवायउरा-वन्तरिक्षआ । वृजनेवानदीनांसधस्थेवामहोदिवः ७ शर्धोमारुतमुच्छंससत्य-शवसमृभ्वंसम् । उतस्मतेशुभेनरःप्रस्पन्द्रायुजतत्मना ८ उतस्मतेपरुष्ण्या-

मूर्णावसतशुन्ध्यवं: । उतपव्यारथांनामद्रिंभिन्दन्त्योजसा ९ आपंथयोत्रिपं-
थयोऽन्तंस्पथाअनुपथाः । एतेभिर्मह्यंनामंभिर्यज्ञंविष्टारओहते १० ॥ ३ ॥
अधान्नरोन्योहतेऽधानियुतंओहते । अधापारावताइतिचित्रारूपाणिदर्श्या ११
छन्दःस्तुभःकुभन्यवउत्समाकीरिणोनृतुः । तेमेकेचिन्नतायवऊमाआसन्दृशि-
त्विषे १२ यऋष्वाऋष्टिविद्युतःकवयःसन्तिवेधसः । तमृषेमारुतंगणंनमस्या
रमयागिरा १३ अच्छऋषेमारुतंगणंदानामित्रंनयोषणा । दिवोवाधृष्णवओ-
जसास्तुताधीभिरिषण्यत १४ नूमन्वानएषांदेवाँअच्छानवक्षणा । दानासचेत
सूरिभिर्यामश्रुतेभिरञ्जिभिः १५ प्रयेमेबन्ध्वेषेगांवोचन्तसूरयःपृश्निंवोचन्तमा-
तरम् । अधापितरमिष्मिणंरुद्रंवोचन्तशिक्वसः १६ सप्तमेसप्तशाकिनएकमे-
काशतादंदुः । यमुनायामधिश्रुतमुद्राधोगव्यंमृजेनिराधोअश्व्यंमृजे १७॥१०॥

यथा । स्यन्नाअश्वाइवाध्वनोविमोचनेवियद्वर्तन्तएन्यः ७ आयातमरुतोदिव
आन्तरिक्षादमादुत । मावस्थातपरावतः ८ मावोरसानितभाकुभाक्रुमुर्मावः
सिन्धुर्निरीरमत् । मावःपरिष्ठात्सरयुःपुरीषिण्यस्मेइत्सुम्नमस्तुवः ९ तंवःशर्धं
रथानांत्वेषंगणंमारुतंनव्यसीनाम् । अनुप्रयन्तिवृष्टयः १० ॥ १२ ॥ शर्धंशर्धं
वएषांव्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिः । अनुक्रामेमधीतिभिः ११ कस्माअद्यसु-
जातायरातहव्यायप्रययुः । एनायामेनमरुतः १२ येनतोकायतनयायधान्यं
बीजंवहध्वेअक्षितम् । अस्मभ्यंतद्धत्तनयद्वईमहेराधोविश्वायुसौभगम् १३
अतीयामनिदस्तिरःस्वस्तिभिर्हित्वावद्यमरातीः।वृष्ट्वीशंयोरापउस्रिभेषजंस्याम
मरुतःसह १४ सुदेवःसमहासतिसुवीरोनरोमरुतःसमर्त्यः । यंत्रायध्वेस्याम

ते १५ स्तुहिभोजान्स्तुवतोअस्ययामनिरणन्गावोनयवसे । यतःपूर्वाँइवस-
खीँरनुह्वयगिरागृणीहिकामिनः १६ ॥ १३ ॥

५ शर्धाय पञ्चदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

५४ प्रशर्धायमारुतायस्वभानवइमांवाचमनजापर्वतच्युते । घर्मस्तुभेदिव
आपृष्ठयज्वनेद्युम्नश्रवसेमहिनृम्णमर्चत १ प्रवोमरुतस्तविषाउदन्यवोवयोवृधो
अश्वयुजःपरिज्रयः । संविद्युतादधतिवाशतित्रितःस्वरन्त्यापोऽवनापरिज्रयः २
विद्युन्महसोनरोअश्मदिद्यवोवातत्विषोमरुतःपर्वतच्युतः । अब्दयाचिन्मुहुरा
ह्रादुनीवृतःस्तनयदमारभसाउदोजसः ३ व्यक्तून्रुद्राव्यहानिशिक्वसोव्यन्त-
रिक्षंविरजांसिधूतयः । वियदज्राँअजथनावईययाविदुर्गाणिमरुतोनाहरिष्यथ ४
तद्वीर्यंवोमरुतोमहित्वनंदीर्घंततानसूर्योनयोजनम् । एतानयामेअगृभीतशोचि

पोऽनंश्वदा॒यद्यया॑तना॒गिरिम् ५ ॥ १४ ॥ अभ्रा॒जि॒शर्धो॑मरुतो॒यद॑र्ण॒संमोष॑था
वृ॒क्षंक॑प॒नेव॑वेधसः। अधं॑स्मानो॒अरमं॑तिंसजोषस॒श्चक्षु॑रि॒व॒यन्त॒मनु॑नेषथासु॒गम् ६
नसजी॑यतेमरुतो॒नह॑न्यते॒नस्रे॑धति॒नव्य॑थते॒नरि॑ष्यति। नास्य॒राय॒उप॑दस्यन्ति॒नो-
त॒यऋषि॑वा॒यंराजा॑नंवा॒सुषू॑दथ ७ नि॒युत्व॑न्तोग्रामजि॒तो॒य॒थानरो॑ऽर्य॒मणो॒नम॒रुतः
कव॒न्धिनः। पिन्व॒न्त्युत्सं॒यदि॒नासो॒अस्व॑र॒न्व्यु॑न्दन्ति॒पृथि॒वीं॒मध्वो॒अन्ध॑सा ८ प्र॒-
वत्व॑ती॒यंपृ॑थि॒वीम॒रुद्भ्यः॑प्र॒वत्व॑ती॒द्यौर्भ॑वतिप्र॒यद्भ्यः॑। प्र॒वत्व॑तीः॒प॒थ्या॑अ॒न्तरि॑क्ष्याः
प्र॒वत्व॑न्तः॒पर्व॑ता॒जी॒रदा॑नवः ९ यन्म॑रुतःसभरसःस्वर्णरः॒सूर्य॒उदि॑ते॒मद॑थादिवो
नरः। नवोऽश्वाः॒श्रथय॒न्ताह॒सिस्र॑तः॒स॒द्यो॒अ॒स्याध्व॑नः॒पा॒रम॑श्नुथ १० ॥ १५ ॥
अंसे॑षुव॒ऋष्टयः॑प॒त्सुखा॒दयो॒वक्षः॑सु॒रुक्मा॑मरुतो॒रथे॒शुभः॑। अ॒ग्निभ्रा॑जसोवि॒द्युतो॒
गभ॑स्त्यो॒ःशिप्राः॑शी॒र्षसु॒वित॑ताहि॒र॒ण्ययीः॑ ११ तंनाक॑म॒र्यो॑अगृ॑भीतशोचिषं॒रुश॒-

त्पिप्पलंमरुतोविधूनुथ । समंच्यन्तवृजनातित्विषन्तयत्स्वरन्तिघोषंविततमृता-
यवः १२ युष्मादत्तस्यमरुतोविचेतसोरायःस्यामरथ्योउवयस्वतः । नयोयुच्छं-
तितिष्योउयथादिवोस्मेरारन्तमरुतःसहस्रिणम् १३ यूयंरयिंमरुतःस्पार्हवीरं
यूयमृषिमवथसामविप्रम् । यूयमर्वन्तंभरतायवाजंयूयंधत्थराजानंश्रुष्टिम-
न्तम् १४ तद्वोयामिद्रविणंसद्यऊतयोयेनास्व१र्णततनामनूँरभि । इदंसुमेमरु-
तोहर्यतावचोयस्यतरेमतरसाशतंहिमाः १५ ॥ १६ ॥

५ यज्यवो दश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५५ प्रयज्यवोमरुतोभ्राजदृष्टयोबृहद्वयोदधिरेरुक्मवक्षसः । ईयन्तेअश्वैःसु-
यमेभिराशुभिःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत १ स्वयंदधिध्वेतविषींयथाविदबृह-
न्महान्तउर्वियाविराजथ । उतान्तरिक्षंममिरेव्योजसाशुभंयातामनुरथाअवृत्स-

त २ साकंजाताःसुभ्वःसाकमुक्षिताः श्रियेचिदाप्रतरंवावृधुर्नरः । विरोकिणः
सूर्यस्येवरश्मयःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ३ आभूषेण्यंवोमरुतोमहित्वनंदिदृ
क्षेण्यंसूर्यस्येवचक्षणम् । उतोअस्माँअमृतत्वेदधातनशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ४
उदीरयथामरुतःसमुद्रतोयूयंवृष्टिंवर्षयथापुरीषिणः । नवोदस्राउपदस्यन्तिधेन-
वःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ५ ॥ १७ ॥ यदश्वान्धूर्षुपृषतीरयुग्ध्वंहिरण्यया-
न्प्रत्यत्काँअमुग्ध्वम् । विश्वाइत्स्पृधोमरुतोव्यस्यथशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ६
नपर्वतानन्नद्योवरन्तवोयत्राचिध्वंमरुतोगच्छथेदुतत् । उतद्यावापृथिवीयाथना
परिशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ७ यत्पूर्व्यंमरुतोयच्चनूतनंयदुद्यतेवसवोयच्चश-
स्यते । विश्वस्यतस्यभवथानवेदसःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ८ मृळतनोमरु-
तोमावधिष्टनास्मभ्यंशर्मबहुलंवियन्तन । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातनशुभं

यातामनुरथांअवृत्सत १ यूयमस्मान्नयतवस्योअच्छानिरंहतिभ्योमरुतोगृणा-
नाः । जुषध्वंनोहव्यदातिंयजत्रावयंस्यामपतयोरयीणाम् १० ॥ १८ ॥

अष्टौ नव श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो बृहती । तृतीयासप्तम्यौ सतोबृहत्यौ ।

५६ अग्नेशर्धन्तमागणंपिष्टंरुक्मेभिरञ्जिभिः । विशोअद्यमरुतामवह्वयेदिव-
श्चिद्रोचनादधि १ यथाचिन्मन्यसेहृदातादिन्मेजग्मुराशसः । येतेनेदिष्ठंहव-
नान्यागमन्तान्वर्धभीमसंदृशः २ मीळ्हुष्मतीवपृथिवीपराहतामदन्त्येत्यस्मदा ।
ऋक्षोनवोमरुतःशिमीवाँअमोदुध्रोगौरिवभीमयुः ३ निर्येरिणन्त्योजसावृथा
गावोनदुर्धुरः । अश्मानंचित्स्वर्यंपर्वतंगिरिंप्रच्यावयन्तियामभिः ४ उत्तिष्ठ
नूनमेषांस्तोमैःसमुक्षितानाम् । मरुतांपुरुतममपूर्व्यंगवांसर्गमिवह्वये ५ ॥ १९ ॥
युङ्ग्ध्वंह्यरुषीरथेयुङ्ग्ध्वंरथेषुरोहितः । युङ्ग्ध्वंहरीअजिराधुरिवोळ्हवेवहिष्ठाधुरिवोळ्हवे ६

उतस्यवाज्यरुषस्तुविष्वणिरिहस्मधायिदर्शतः । मावोयामेषुमरुतश्चिरंकरत्प्रतं रथेषुचोदत ७ रथंनुमारुतंवयंश्रवस्युमाहुवामहे । आयस्मिन्तस्थौसुरणानि बिभ्रतीसचामरुत्सुरोदसी ८ तंवःशर्धंरथेशुभंत्वेषंपनस्युमाहुवे । यस्मिन्त्सुजातासुभगामहीयतेसचामरुत्सुमीळ्हुषी ९ ॥ २० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

आ रुद्रासोऽष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

५७ आरुद्रासइन्द्रवन्तःसजोषसोहिरण्यरथाः सुवितायगन्तन । इयंवो अस्मत्प्रतिहर्यतेमतिस्तृष्णजेनदिवउत्साउदन्यवे १ वाशीमन्तऋष्टिमन्तोमनीषिणःसुधन्वानइषुमन्तोनिषङ्गिणः । स्वश्वाःस्थसुरथाःपृश्निमातरःस्वायुधाम-

रुतोयाथनाशुभम् २ धूनुथद्यांपर्वतान्दाशुषेवसुनिवोवनाजिहतेयामनोभिया ।
कोपयथपृथिवींपृश्निमातरःशुभेयदुग्राःपृषतीरयुग्ध्वम् ३ वातत्विषोमरुतोवर्ष-
निर्णिजोयमाइवसुसदृशःसुपेशसः । पिशङ्गाश्वाअरुणाश्वाअरेपसःप्रत्वक्षसो
महिनाद्यौरिवोरवः ४ पुरुद्रप्साअञ्जिमन्तःसुदानवस्त्वेषसंदृशोअनवभ्रराधसः ।
सुजातासोजनुषारुक्मवक्षसोदिवोअर्काअमृतंनामभेजिरे ५॥ २१ ॥ ऋष्टयोवो
मरुतोअंसयोरधिसहओजोबाह्वोर्वोबलंहितम् ।नृम्णाशीर्षस्वायुधारथेषुवोविश्वा
वःश्रीरधितनूषुपिपिशे ६ गोमदश्वावद्रथवत्सुवीरंचन्द्रवद्राधोमरुतोददानः।प्रश-
स्तिनःकृणुतरुद्रियासोभक्षीयवोऽवसोदैव्यस्य ७ हयेनरोमरुतोमृळतानस्तुवीम-
घासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यश्रुतःकवयोयुवानोबृहद्गिरयोबृहदुक्षमाणाः८॥२२॥

तम्वष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५८ तमुनूनंतविषीमन्तमेषांस्तुषेगणंमारुतंनव्यसीनाम् । यआश्वंश्वाअमवद्वहन्तउतेशिरेअमृतस्यस्वराजः १ त्वेषंगणंतवसंखादिहस्तंधुनिव्रतंमायिनंदातिवारम् । मयोभुवोयेअमितामहित्वावन्दस्वविप्रतुविराधसोनॄन् २ आवोयन्तूदवाहासोअद्यवृष्टिंयेविश्वेमरुतोजुनन्ति । अयंयोअग्निर्मरुतःसमिद्धएतंजुषध्वंकवयोयुवानः ३ यूयंराजानमिर्यंजनायविभ्वतष्टंजनयथायजत्राः । युष्मदेतिमुष्टिहाबाहुजूतोयुष्मत्सदश्वोमरुतःसुवीरः ४ अराइवेदचरमाअहेवप्रप्रजायन्तेअकवामहोभिः । पृश्नेःपुत्राउपमासोरभिष्ठाःस्वयामत्यामरुतःसंमिमिक्षुः ५ यत्प्रायासिष्टपृषतीभिरश्वैर्वीळुपविभिर्मरुतोरथेभिः । क्षोदन्तआपोरिणतेवनान्यवोस्रियोवृषभःक्रन्दतुद्यौः ६ प्रथिष्टयामन्पृथिवीचिदेषांभर्तेवगर्भंस्वमिच्छवो

धुः । वातान्ह्यश्वान्धुर्यायुयुज्रेवर्षंस्वेदंचक्रिरेरुद्रियासः ७ हयेनरोमरुतोमृळतानस्तुर्वीमघासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यश्रुतःकवयोयुवानोबृहद्गिरयोबृहदुक्षमाणाः ८ ॥ २३ ॥

प्र वोऽत्री श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५१ प्रवःस्पळंक्रन्त्सुवितायदावनेऽर्चादिवेप्रपृथिव्याऋतंभरे । उक्षन्तेअश्वान्तरुषन्तआरजोऽनुस्वंभानुंश्रथयन्तेअर्णवैः १ अमादेषांभियसाभूमिरेजतिनौर्नपूर्णाक्षरतिव्यथिर्यती । दूरेदृशोयेचितयन्तएमभिरन्तर्महेविदथेयेतिरेनरः २ गवामिवश्रियसेशृङ्गमुत्तमंसूर्योनचक्षूरजसोविसर्जने । अत्याइवसुभ्व१श्चारवःस्थनमर्याइवश्रियसेचेतथानरः ३ कोवोमहान्तिमहतामुदश्नवत्कस्काव्यामरुतःकोहपौंस्या । यूयंहभूमिंकिरणंनरेजथप्रयद्भरध्वेसुवितायदावने ४ अश्वाइवेदरुषासः

सर्वन्ववुःशूराइवप्रयुधःप्रोतयुयुधुः।मर्याइवसुवृधोवावृधुर्नरःसूर्यस्यचक्षुःप्रमिनन्तिवृष्टिभिः ५ तेअज्येष्ठाअकनिष्ठासउद्भिदोऽमध्यमासोमहसाविवावृधुः । सुजातासोजनुषापृश्निमातरोदिवोमर्याआनोअच्छाजिगातन ६ वयोनयेश्रेणीःपप्तुरोजसान्तान्दिवोबृहतःसानुनस्परि । अश्वासएषामुभयेयथाविदुःप्रपर्वतस्यनभनूँरचुच्यवुः ७ मिमातुद्यौरदितिर्वीतयेनःसंदानुचित्राउषसोयतन्ताम् । आचुच्यवुर्दिव्यंकोशमेतऋषेरुद्रस्यमरुतोगृणानाः ८ ॥ २४ ॥

ईळिष्टी श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो मरुतो वाग्निश्च त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

६० ईळेअग्निंस्ववसंनमोभिरिहप्रसत्तोविचयत्कृतंनः।रथैरिवप्रभरेवाजयद्भिःप्रदक्षिणिन्मरुतांस्तोमसृध्याम् १ आयेतस्थुःपृषतीषुश्रुतासुसुखेषुरुद्रामरुतोर-

केष्ठैकोनविंशतिः श्यावाश्व आत्रेयो गायत्री । पञ्चम्यनुष्टुप् । नवमी सतोबृहती । पञ्चम्यादेश्चतसृणां शशीयसी तरन्तमहिषी । नवम्याः पुरुमीह्ळो वैददश्विः । दशम्यास्तरन्तो वैददश्विः । अन्त्यानां तिसृणां रथवीतिर्दार्भ्यः । शिष्टानां मरुतः ।

६१ केष्ठानरःश्रेष्ठतमायएकंएकआयय । परमस्याःपरावतः १ क्व१वोऽश्वाःकाऽ३भीशवःकथंशेककथायय । पृष्ठेसदोनसोर्यमः २ जघनेचोदएषांविसक्थानिनरोयमुः । पुत्रकृथेनजनयः ३ परावीरासएतनमर्यासोभद्रजानयः । अग्नितपोयथासथ ४ सनत्साश्व्यंपशुमुतगव्यंशतावयम् । श्यावाश्वस्तुताययादोर्वीरायोपबर्बृहत् ५ ॥ २६ ॥ उतत्वास्त्रीशशीयसीपुंसोभवतिवस्यसी । अदेवत्रादराधसः ६ वियाजानातिजसुरिंवितृष्यन्तंविकामिनम् । देवत्राकृणुतेमनः ७

ना चिदुग्रा जिहते नि वो भिया पृथिवी चिद्रेजते पर्वतश्चित् २ पर्वतश्चिन्महि वृद्धो बिभाय दिवश्चित्सानु रेजत स्वने वः। यत्क्रीळथ मरुत ऋष्टिमन्त आप इव सध्र्यञ्चो धवध्वे ३ वरा इवेद्रैवतासो हिरण्यैरभि स्वधाभिस्तन्वः पिपिश्रे। श्रिये श्रेयांसस्तवसो रथेषु सत्रा महांसि चक्रिरे तनूषु ४ अज्येष्ठासो अकनिष्ठास एते सं भ्रातरो वावृधुः सौभगाय। युवा पिता स्वपा रुद्र एषां सुदुघा पृश्निः सुदिना मरुद्भ्यः ५ यदुत्तमे मरुतो मध्यमे वा यद्वावमे सुभगासो दिवि ष्ठ। अतो नो रुद्रा उत वा न्वस्याग्ने वित्ताद्धविषो यद्यजाम ६ अग्निश्च यन्मरुतो विश्ववेदसो दिवो वहध्व उत्तरादधि ष्णुभिः। ते मन्दसाना धुनयो रिशादसो वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ७ अग्ने मरुद्भिः शुभयद्भिर्ऋक्वभिः सोमं पिब मन्दसानो गणश्रिभिः। पावकेभिर्विश्वमिन्वेभिरायुभिर्वैश्वानर प्रदिवा केतुना सजूः ८ ॥ २५ ॥

केष्ठेकोनविंशतिः श्यावाश्व आत्रेयो गायत्री। पञ्चम्यनुष्टुप्। नवमी सतोबृहती। पञ्चम्यादि-
चतसृणां शशीयसी तरन्तमहिषी। नवम्याः पुरुमीळ्हो वैददश्विः। दशम्यास्तरन्तो
वैददश्विः। अन्त्यानां तिसृणां रथवीतिर्दार्भ्यः। शिष्टानां मरुतः।

६१ केष्ठानरःश्रेष्ठतमायएकंएकआयय। परमस्याःपरावतः १ क्व१वोऽश्वाः
काऽ३भीशवःकथंशेककथायय। पृष्ठेसदोनसोर्यमः २ जघनेचोदएषांविसक्थानि-
निनरोयमुः। पुत्रकृथेनजनयः ३ परावीरासएतनमर्यासोभद्रजानयः। अग्नित-
पोयथासथ ४ सनत्साश्व्यंपशुमुतगव्यंशतावयम्। श्यावाश्वस्तुताययादोर्वी-
रायोपवर्बृहत् ५ ॥ २६ ॥ उतत्वास्त्रीशशीयसीपुंसोभवतिवस्यसी। अदेव-
त्रादराधसः ६ वियाजानातिजसुरिंवितृष्यन्तंविकामिनम्। देवत्राकृणुतेमनः ७

. सं.
.२५॥

उतघानेमोअस्तुतःपुमाँइतिंब्रुवेपणिः । सवैरंदेयइत्समः ८ उतमें ऽरपद्युवति-
मँमन्दुषीप्रतिंश्यावायवर्तनिम् । विरोहिंतापुरुमीळ्हायंयेमतुर्विप्रायदीर्घयशसे ९
योमेधेनूनांशतंवैददश्विर्यथाददंत् । तरन्तइवमंहनां १० ॥ २७ ॥ यईवहन्त
आशुभिःपिबन्तोमदिरंमधु । अत्रश्रवांसिदधिरे ११ येषांश्रियाधिरोदसीविभ्रा-
जन्तेरथेष्वा । दिविरुक्मइवोपरि १२ युवासमारुतोगणस्त्वेषरथोअनेद्यः । शुभं-
यावाप्रतिष्कुतः १३ कोवेदनूनमेषांयत्रामदन्तिधूतयः । ऋतजाताअरेपसः १४
यूयंमर्तंविपन्यवःप्रणेतारइत्थाधिया । श्रोतारोयामहूतिषु १५ ॥ २८ ॥
तेनोवसूनिकाम्यापुरुश्चन्द्रारिशादसः । आयज्ञियासोववृत्तन १६ एतंमेस्तोमं-
मूर्म्येदार्भ्यायपरावह । गिरोदेविरथीरिव १७ उतमेवोचतादितिसुतसोमेरथ-

वीतौ । नकामोअपवेतिमे १८ एषक्षैतिरथवीतिर्मघवागोमतीरनु । पर्वतेष्व-
पश्रितः १९ ॥ २१ ॥

ऋतेन नव श्रुतविदात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६२ ऋतेनऋतमपिहितंध्रुवंवांसूर्यस्ययत्रविमुचन्त्यश्वान् । दशशतासहत-
स्थुस्तदेकंदेवानांश्रेष्ठंवपुषामपश्यम् १ तत्सुवांमित्रावरुणामहित्वमीर्मातस्थु-
षीरहभिर्दुदुह्रे । विश्वाःपिन्वथःस्वसरस्यधेनाअनुवामेकःपविराववर्त २ अधा-
रयतंपृथिवीमुतद्यांमित्रराजानावरुणामहोभिः । वर्धयतमोषधीःपिन्वतंगाअव
वृष्टिंसृजतंजीरदानू ३ आवामश्वासःसुयुजोवहन्तुयतरश्मयउपयन्त्वर्वाक् ।
घृतस्यनिर्णिगनुवर्ततेवामुपसिन्धवःप्रदिविक्षरन्ति ४ अनुश्रुताममतिंवर्धदुर्वीब-

हिरिवयंजुपारक्षमाणा । नमस्वन्ताधृतदक्षाधिगर्तेमित्रासाथेवरुणेळास्वन्तः ५
॥ ३० ॥ अक्रविहस्तासुकृतेपरस्पायंत्रासाथेवरुणेळास्वन्तः । राजानाक्षत्रम-
हृणीयमानासहस्रस्थूणंबिभृथःसहद्वौ ६ हिरण्यनिर्णिगयोअस्यस्थूणाविभ्राज-
तेदिव्य१श्वाजनीव । भद्रेक्षेत्रेनिमितातिल्विलेवासनेममध्वोअधिगर्त्यस्य ७
हिरण्यरूपमुषसोव्युष्टावयःस्थूणमुदितासूर्यस्य । आरोहथोवरुणमित्रगर्तमतश्च-
क्षाथेअदितिंदितिंच ८ यद्बंहिष्ठंनातिविधेसुदानूअच्छिद्रंशर्मभुवनस्यगोपा ।
तेननोमित्रावरुणावविष्टंसिषासन्तोजिगीवांसःस्याम ९ ॥ ३१ ॥ इति शाकल-
क्संहितायां चतुर्थाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

ऋतस्यसप्तार्चनानाजागतंवरुणंपऋग्न्तंतुपश्चिकेतपद्भातहव्यआचिकितानानुष्टुभंतुपाळित्थापश्चयजतः
प्रयोगायध्वंत्रीरोचनाचतुष्कमुरुचक्रिः पुरूरुणागायत्रंत्वानस्तृचंबाहुवृक्तआमित्रऔळिहंयद्यदशपौर-
आश्विनंतदानुष्टुभंतुकृष्णप्रतिनवावस्युःपाङ्क्माभातिपञ्चात्रिःप्रातर्यावाणाश्विनौनवसप्तत्रयरुपुष्णि-
गादिचतुर्थीत्रिष्टुप्पञ्चानुष्टुभोन्त्याःपञ्चगर्भस्राविण्यउपनिषन्महेदशसत्यश्रवाउपस्यंतुपाङ्क्ंद्युतद्यामान
पङ्क्तजतेएभ्यानाभःसाविंत्रंतुजागतंतत्सवितुर्नवगायत्रमाद्यानुष्टुबच्छदशात्रिःपार्जन्यमुपाद्यास्तिस्रो
जगत्यउपान्त्यानुष्टुब्याळित्थातृचंपार्थिवमानुष्टुभंमसम्राजेष्टौवारुणामिन्द्राग्नीपळैन्द्राग्नमानुष्टुभंविराडूपू-
वान्तंमवोनवैवयामरुन्मारुतमतिजागतंबार्हस्पत्योभरद्वाजःपष्ठंमण्डलमपश्यत्त्वंह्यग्नेसप्तोन ।

ऋतस्य सप्तार्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणौ जगती ।

६३ ऋतस्यगोपावधितिष्ठथोरथंसत्यधर्माणापरमेव्योमनि । यमत्रमित्राव-
रुणावथोयुवंतस्मैवृष्टिर्मधुमत्पिन्वतेदिवः १ सम्राजावस्यभुवनस्यराजथोमि-
त्रावरुणाविदथेस्वर्दृशा । वृष्टिंवाराधोअमृतत्वमीमहेद्यावापृथिवीविचरन्तित-

न्यर्वः २ सम्राजाउग्रावृषभादिवस्पतीपृथिव्यामित्रावरुणाविचर्षणी । चित्रेभिरभ्रैरुपतिष्ठथोरवंद्यांवर्षयथोअसुरस्यमायया ३ मायावांमित्रावरुणादिविश्रिता सूर्योज्योतिश्चरतिचित्रमायुधम् । तमभ्रेणवृष्ट्यागूहथोदिविपर्जन्यद्रप्सामधुमन्तईरते ४ रथंयुञ्जतेमरुतःशुभेसुखंशूरोनमित्रावरुणागविष्टिषु । रजांसिचित्राविचरन्तितन्यवोदिवःसम्राजापयसानउक्षतम् ५ वाचंसुमित्रावरुणाविरावतीम्पर्जन्यश्चित्रांवदतित्विषीमतीम् । अभ्रावसतमरुतःसुमाययाद्यांवर्षयतमरुणामरेपसम् ६ धर्मणामित्रावरुणाविपश्चिताव्रतारक्षेथेअसुरस्यमायया । ऋतेनविश्वंभुवनंविराजथःसूर्यमाधत्थोदिविचित्र्यंरथम् ७ ॥ १ ॥

वरुणं सप्तार्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

६४ वरुणंवोरिशादसमृचामित्रंहवामहे । परिव्रजेवबाह्वोर्जगन्वांसास्वर्ण-

रम् १ तावाहवासुचेतुनाप्रर्यन्तमस्माअर्चते । शेवंहिजार्यवांविश्वासुक्षासुजो-
गुवे २ यन्नूनमश्यांगतिंमित्रस्ययायांपथा । अस्यप्रियस्यशर्मण्यहिंसानस्यसश्चिरे ३ युवाभ्यांमित्रावरुणोपमंधेयामृचा । यद्धक्षयेमघोनांस्तोतॄणांचस्पूर्धसे ४
आनोमित्रसुदीतिभिर्वरुणश्चसधस्थआ । स्वेक्षयेमघोनांसखीनांचवृधसे ५ युवं
नोयेपुवरुणक्षत्रंबृहच्चबिभृथः । उरुणोवाजसातयेकृतंरायेस्वस्तये ६ उच्छन्त्यां
मेयजतादेवक्षत्रेरुशद्गवि । सुतंसोमंनहस्तिभिरापड्भिर्धावतंनराविभ्रतावर्चनानसम् ७ ॥ २ ॥

यश्चिकेत यज्ञातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

६५ यश्चिकेतससुक्रतुर्देवत्रासब्रवीतुनः । वरुणोयस्यदर्शतोमित्रोवावनते
गिरः १ ताहिश्रेष्ठवर्चसाराजानादीर्घश्रुत्तमा । तासत्पतीऋतावृधऋतावानाज-

नेंजने २ तावांमियानोऽवसेपूर्वाउपब्रुवेसचां । स्वश्वांसःसुचेतुनावाजाँअभिप्र-
दावनें ३ मित्रोअंहोश्चिदादुरुक्षयांयगातुंवनते । मित्रस्यहिप्रतूर्वतःसुमतिरस्तिं
विधतः ४ वयंमित्रस्यावसिस्यामसप्रथस्तमे । अनेहसस्त्वोतयःसत्रावरुणशे-
षसः ५ युवंमित्रेमंजनंयतथःसंचनयथः । मामघोनःपरिख्यतंमोअस्माकमृ-
षीणांगोपीथेनउरुष्यतम् ६ ॥ ३ ॥

आ चिकितान पह्वातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६६ आचिकितानसुक्रतूदेवौमर्तरिशादसा । वरुणायऋतपेशसेदधीतप्रयसे
महे १ ताहिक्षत्रमविह्रुतंसम्यगसुर्य१माशाते । अधव्रतेवमानुषंस्व१र्णधायिद-
र्शतम् २ तावामेषेरथानामुर्वींगव्यूतिमेषाम् । रातहव्यस्यसुष्टुतिंदधृक्स्तोमैर्म-
नामहे ३ अधाहिकाव्यायुवंदक्षस्यपूर्भिरद्भुता । निकेतुनाजनानांचिकेथेपूतद-

क्षसा ४ तद्वृतंपृथिविबृहच्छ्रवएषऋषीणाम् । ज्रयसानावरंपृथ्वतिक्षरन्तियामभिः ५ आयद्वामीयचक्षसामित्रंवयंचसूरयः । व्यचिष्ठेबहुपाय्येयतेमहिस्वराज्ये ६ ॥ ४ ॥

बळित्था पंच यजत आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६७ बळित्थादेवनिष्कृतमादित्यायजतंबृहत् । वरुणमित्रार्यमन्वर्षिष्ठंक्षत्रमाशाथे १ आयद्योनिंहिरण्ययंवरुणमित्रसदथः । धर्तारा चर्षणीनांयन्तंसुम्नंरिशादसा २ विश्वेहिविश्ववेदसोवरुणोमित्रोअर्यमा । व्रतापदेवसश्चिरेपान्तिमर्त्यंरिषः ३ तेहिसत्याऋतस्पृशऋतावानोजनेजने । सुनीथासःसुदानवोंहोश्चिदुरुचक्रयः ४ कोनुवांमित्रास्तुतोवरुणोवातनूनाम् । तत्सुवामेषतेमतिरत्रिभ्यएषतेमतिः ५ ॥ ५ ॥

प्र वः पञ्च यजत आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री।

६८ प्रवोमित्रायगायतवरुणायविपागिरा। महिक्षत्रावृतंबृहत् १ सम्राजा याघृतयोनीमित्रश्चोभावरुणश्च। देवादेवेषुप्रशस्ता २ तानःशक्तंपार्थिवस्यम-होरायोदिव्यस्य। महिवांक्षत्रंदेवेषु ३ ऋतमृतेनसपन्तेषिरंदक्षमाशाते। अद्रु-हादेवौवर्धेते ४ वृष्टिद्यावारीत्यापेषस्पतीदानुमत्याः। बृहन्तंगर्तमाशाते ५ ॥६॥

त्री रोचना चतुष्कमुरुचक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप्।

६९ त्रीरोचनावरुणत्रीँरुतद्यून्त्रीणिमित्रधारयथोरजांसि। वावृधानावमतिं क्षत्रियस्यानुव्रतंरक्षमाणावजुर्यम् १ इरावतीर्वरुणधेनवोवांमधुमद्वांसिन्धवोमि-त्रदुह्रे। त्रयस्तस्थुर्वृषभासस्तिसृणांधिषणानांरेतोधाविद्युमन्तः २ प्रातर्देवीमदितिंजोहवीमिमध्यंदिनउदितासूर्यस्य। रायेमित्रावरुणासर्वतातेळेतोकायतनं-

यायुशंयोः ३ यायुर्तारारंजंसोरोचुनस्योतादित्यादिव्यापार्थिवस्य । नवांदेवा अमृताआमिनन्तिव्रतानिंमित्रावरुणाध्रुवाणि ४ ॥ ७ ॥

पुरूरुणा चतुष्कपुरुचाक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७० पुरूरुणाचिद्ध्यस्त्यवोनूनंवांवरुण । मित्रवंसिवांसुमतिम् १ तावांसम्यगद्रुह्वाणेषमश्यामधायंसे । वयंतेरुद्रास्याम २ पातंनोरुद्रापायुभिरुतत्रांयेथांसुत्रात्रा । तुर्यामदस्यून्तनूभिः ३ माकस्याद्भुतक्रतूयक्षंभुजेमातनूभिः । माशेषसामातनसा ४ ॥ ८ ॥

आ नस्तूचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७१ आनोगन्तंरिशादसावरुणामित्रबर्हणा । उपेमंचारुमध्वरम् १ विश्वस्य

हिप्रचेतसावरुणमित्रराजथः । ईशानापिंप्यतंधियः २ उपनःसुतमागतंवरुण

मित्रदाशुषः । अस्यसोमस्यपीतये ३ ॥ १ ॥

आ मित्रे वृचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणावुष्णिक् ।

७२ आमित्रेवरुणेवयंगीर्भिर्जुहुमोअत्रिवत् । निबर्हिषिसदतंसोमपीतये १

व्रतेनस्थोध्रुवक्षेमाधर्मणायातयज्जना । निबर्हिषिसदतंसोमपीतये २ मित्रश्च

नोवरुणश्चजुषेतांयज्ञमिष्टये । निबर्हिषिसदतांसोमपीतये ३ ॥ १० ॥ इति

शाकलकसंहितायां पञ्चमे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

यदद्य दश पौर आत्रेयोऽश्विनावनुष्टुप् ।

७३ यदद्यस्थःपरावतियदर्वावत्यश्विना । यद्वापुरूपुरुभुजायदन्तरिक्षआग-

तम् १ इहत्यापुरुभूतमापुरूदंसांसिबिभ्रता । वरस्यायाम्यध्रिगूहुवेतुविष्टमा

भुजे २ ईर्मान्यद्वपुषेवपुश्चक्रंरथस्ययेमथुः। पर्यन्यानाहुषायुगामह्नारजांसिदी-
यथः ३ तदूषुवामेनाकृतंविश्वायद्वामनुष्टवे। नानाजातावरेपसासमस्मेबन्धुमे-
यथुः ४ आयद्वांसूर्यारथंतिष्ठद्रघुष्यदंसदा। परिवामरुषावयोघृणावरन्तआ-
तपः ५॥११॥ युवोरत्रिश्चिकेततिनरासुम्नेनचेतसा। घर्मंयद्वामरेपसंनासत्यास्ना
भुरण्यति ६ उग्रोवांककुहोययिःशृण्वेयामेषुसंतनिः। यद्वांदंसोभिरश्विनात्रि-
र्नराववर्तति ७ मध्वऊषुमधूयुवारुद्रासिषक्तिपिप्युषी। यत्समुद्रातिपर्षथःपक्वाः
पृक्षोभरन्तवाम् ८ सत्यमिद्वाउअश्विनायुवामाहुर्मयोभुवा। तायामन्यामहूत-
मायामन्नामृळयत्तमा ९ इमाब्रह्माणिवर्धनाश्विभ्यांसन्तुशंतमा। यातक्षामर-
थाँइवावोचामबृहन्नमः १० ॥ १२ ॥

कृष्णो दश पौर आत्रेयोऽश्विनावनुष्टुप् ।

७४ कूष्ठोदेवावश्विनाद्यादिवोमनावसू । तच्छ्रवथोवृषण्वसूअत्रिर्वामाविवासति १ कुहत्याकुहनुश्रुतादिविदेवानासत्या । कस्मिन्नायतथोजनेकोवांनदीनांसचा २ कंयाथःकंहगच्छथःकमच्छायुञ्जाथेरथम् । कस्यब्रह्माणिरण्यथोवयंवामुश्मसीष्टये ३ पौरंचिद्ध्युदप्रुतंपौरपौरायाजिन्वथः । यदींगृभीततातयेसिंहमिवद्रुहस्पदे ४ प्रच्यवानाज्जुजुरुषोवव्रिमत्कंनमुञ्चथः । युवायदीकृथःपुनराकाममृण्वेवध्व्ः ५ ॥ १३ ॥ अस्तिहिवामिहस्तोतास्मसिवांसंदृशिश्रिये । नूश्रुतंमआगतमवोभिर्वाजिनीवसू ६ कोवामद्यपुरूणामावव्नेमर्त्यानाम् । कोविप्रोविप्रवाहसाकोयज्ञैर्वाजिनीवसू ७ आवांरथोरथानांयेष्ठोयात्वश्विना । पुरूचिदस्मयुस्तिरआङ्गूषोमर्त्येष्वा ८ शमूषुवांमधूयुवास्माकमस्तुचर्कृतिः । अर्वाचीना

विचेतसाविभिःश्येनेवदीयतम् ९ अश्विनायद्धकर्हिचिच्छुश्रूयातमिमंहवम् । वस्वीरूपुवांभुजःपृञ्चन्तिसुवांपृचः १० ॥ १४ ॥

प्रति नवावस्युरात्रेयोश्विनौ पाङ्क्तः ।

७५ प्रतिप्रियतमंरथंवृषणंवसुवाहनम् । स्तोतावामश्विनावृषिःस्तोमेनप्रतिभूषतिमाध्वीममश्रुतंहवम् १ अत्यायातमश्विनातिरोविश्वाअहंसना । दस्राहिरण्यवर्तनीसुषुम्नासिन्धुवाहसामाध्वीममश्रुतंहवम् २ आनोरत्नानिबिभ्रतावश्विनागच्छतंयुवम् । रुद्राहिरण्यवर्तनीजुषाणावाजिनीवसूमाध्वीममश्रुतंहवम् ३ सुष्टुभोवांवृषण्वसूरथेवाणीच्याहिता । उतवांककुहोमृगःपृक्षःकृणोतिवापुषोमाध्वीममश्रुतंहवम् ४ बोधिन्मनसारथ्येषिराहवनश्रुता । विभिश्च्यवानमश्विनानियाथोअद्वयाविनंमाध्वीममश्रुतंहवम् ५ ॥ १५ ॥ आवांनरामनो-

युजोऽश्वासःप्रुषितप्सवः। वयोवहन्तुपीतयेसहसुम्नेभिरश्विनामाध्वीममश्रुतंहवं-
म् ६ अश्विनावेहगच्छतंनासत्यामाविवेनतम्। तिरश्चिदर्ययापरिवर्तिर्यातमदा-
भ्यामाध्वीममश्रुतंहवम् ७ अस्मिन्यज्ञेअदाभ्याजरितारंशुभस्पती। अवस्यु-
मश्विनायुवंगृणन्तमुपभूषथोमाध्वीममश्रुतंहवम् ८ अभूदुषारुशत्पशुराग्निरधा-
य्यृत्वियः। अयोजिवांवृषण्वसूरथोदस्रावमर्त्योमाध्वीममश्रुतंहवम् ९ ॥१६॥

आ भाति पञ्चात्रिरश्विनौ त्रिष्टुप्।

७६ आभात्यग्निरुषसामनीकमुद्विप्राणांदेवयावाचोअस्थुः। अर्वाञ्चानूनंर-
थ्येहयातंपीपिवांसमश्विनाघर्ममच्छ १ नसंस्कृतंप्रमिमीतोगमिष्ठान्तिनूनम-
श्विनोपस्तुतेह। दिवाभिपित्वेऽवसागमिष्ठाप्रत्यवर्तिंदाशुषेशम्भविष्ठा २ उता
यातंसङ्गवेप्रातरह्नोमध्यंदिनउदितासूर्यस्य। दिवानक्तमवसाशन्तमेननेदानींपी-

तिरश्विनाततान ३ इदंहिवांप्रदिविस्थानमोकइमेगृहाअश्विनेदंदुरोणम् । आनो दिवोबृहतःपर्वतादाद्भ्योयातमिषमूर्जंवहन्ता ४ समश्विनोरवसानूतनेनमयोभुवासुप्रणीतीगमेमा।आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभगानि ५।।१७।।

प्रातर्यावाणा पञ्चात्रिरश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७७ प्रातर्यावाणाप्रथमायजध्वंपुरागृध्रादररुषःपिबातः । प्रातर्हियज्ञमश्विनादधातेप्रशंसन्तिकवयःपूर्वभाजः १ प्रातर्यजध्वमश्विनाहिनोतनसायमस्तिदेवयाअजुष्टम् । उतान्योअस्मद्यजतेविचावःपूर्वःपूर्वोयजमानोवनीयान् २ हिरण्यत्वङ्मधुवर्णोघृतस्नुःपृक्षोवहन्नारथोवर्ततेवाम् । मनोजवाअश्विनावातरंहायेनातियाथोदुरितानिविश्वा ३ योभूयिष्ठंनासत्याभ्यांविवेषचनिष्ठंपित्वोररतेविभागे । सतोकमस्यपीपरच्छमीभिरनूर्ध्वभासःसदमित्तुतुर्यात् ४ समश्विनोरव-

युवंवृक्षंसंचविचाचथः ६ यथावातःपुष्करिणींसमिङ्गयतिसर्वतः । एवातेगर्भएजतुनिरैतुदशमास्यः ७ यथावातोयथावनंयथासमुद्रएजति । एवात्वंदशमास्य सहावेहिजरायुणा ८ दशमासांच्छशयानःकुमारोअधिमातरि । निरैतुजीवो अक्षतोजीवोजीवन्त्याअधि १ ॥ २० ॥

महे दश सत्यश्रवा आत्रेय उषाः पङ्क्तिः ।

७९ महेनोअद्यबोधयोषोरायेदिवित्मती । यथाचिन्नोअबोधयःसत्यश्रवसि वाय्येसुजातेअश्वसूनृते १ यासुनीथेशौचद्रथेव्यौच्छोदुहितर्दिवः । साव्युच्छसहीयसिसत्यश्रवसिवाय्येसुजातेअश्वसूनृते २ सानोअद्याभरद्वसुर्व्युच्छादुहितर्दिवः । योव्यौच्छःसहीयसिसत्यश्रवसिवाय्येसुजातेअश्वसूनृते ३ अभियेत्वाविभावरिस्तोमैर्गृणन्तिवह्नयः । मघैर्मघोनिसुश्रियोदामन्वन्तःसुरातयःसुजातेअ-

श्वंसूनृते ४ यच्चिद्धितेगणाइमेछदयंन्तिमघत्तये । परिचिद्वष्टंयोदधुर्ददतोराधोअ-
ह्रयंसुजातेअश्वंसूनृते ५ ॥ २१ ॥ ऐषुंधावीरवद्यशउषोमघोनिसूरिषु । येनो
राधांस्यह्रयामघवानोअरांसतसुजातेअश्वंसूनृते ६ तेभ्योद्युम्नंबृहद्यशउषोमघो-
न्यावह । येनोराधांस्यश्व्यांगव्याभजन्तसूरयःसुजातेअश्वंसूनृते ७ उतनोगोमं-
तीरिषआवहादुहितर्दिवः । साकंसूर्यस्यरश्मिभिःशुक्रैःशोचंद्भिरर्चिभिःसुजाते
अश्वंसूनृते ८ व्युच्छादुहितर्दिवोमाचिरंतनुथाअपः । नेत्त्वास्तेनंयथारिपुंतपा-
तिसूरोअर्चिषासुजातेअश्वंसूनृते ९ एतावद्वेदुषस्त्वंभूयोवादातुमर्हसि । यास्तो-
तृभ्योविभावर्युच्छन्तीनप्रमीयसेसुजातेअश्वंसूनृते १० ॥ २२ ॥

घृतवत्याचानं पद् सत्यश्रवा आत्रेय उषास्त्रिष्टुप् ।

८० द्युतद्यामानंबृहतीमृतेनऋतावरीमरुणप्सुंविभातीम् । देवीमुषसंस्वरा-

वर्हन्तींप्रतिविभासोमतिभिर्जरन्ते १ एषाजनंदर्शताबोधयन्तीसुगान्पथःकृण्वतीयात्यग्रे । बृहद्रथाबृहतीविश्वमिन्वोषाज्योतिर्यच्छत्यग्रेअह्नाम् २ एषागोभिररुणेभिर्युजानास्रेधन्तीरयिमप्रायुचक्रे । पथोरदन्तीसुवितायदेवीपुरुष्टुताविश्ववाराविभाति ३ एषाव्येनीभवतिद्विबर्हाआविष्कृण्वानातन्वंपुरस्तात् । ऋतस्यपन्थामन्वेतिसाधुप्रजानतीवनदिशोमिनाति ४ एषाशुभ्रानतन्वोविदानोर्ध्वेवस्नातीदृशयेनोअस्थात् । अपद्वेषोबाधमानातमांस्युषादिवोदुहिताज्योतिषागात् ५ एषाप्रतीचीदुहितादिवोनॄन्योषेवभद्रानिरिणीतेअप्सः । व्यूर्ण्वतीदाशुषेवार्याणिपुनर्ज्योतिर्युवतिःपूर्वथाकः ६ ॥ २३ ॥

युञ्जते पञ्च श्यावाश्व आत्रेयः सविता जगती ।

८१ युञ्जतेमनउतयुञ्जतेधियोविप्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः । विहोत्रादधेवयु-

नाविवेकइन्महिदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिः १ विश्वारूपाणिप्रतिमुञ्चतेकविःप्रासा-
वीद्भद्रंद्विपदेचतुष्पदे । विनाकमख्यत्सवितावरेण्योऽनुप्रयाणमुषसोविराजति२
यस्यप्रयाणमन्वन्यइद्ययुर्देवादेवस्यमहिमानमोजसा । यःपार्थिवानिविममेस
एतशोरजांसिदेवःसवितामहित्वना ३ उतयासिसवितस्त्रीणिरोचनोतसूर्यस्यर-
श्मिभिःसमुच्यसि । उतरात्रीमुभयतःपरीयसउतमित्रोभवसिदेवधर्मभिः ४
उतेशिषेप्रसवस्यत्वमेकइदुतपूषाभवसिदेवयामभिः। उतेदंविश्वंभुवनंविराजसि
श्यावाश्वस्तेसवितःस्तोममानशे ५ ॥ २४ ॥

तत्सवितुर्नव श्यावाश्व आत्रेयः सविता गायत्री आद्यानुष्टुप् ।

८२ तत्सवितुर्वृणीमहेवयंदेवस्यभोजनम् । श्रेष्ठंसर्वधातमंतुरंभगस्यधीम-
हि १ अस्यहिस्वयशस्तरंसवितुःकच्चनप्रियम् । नमिनन्तिस्वराज्यम् २ साहिर-

तानिदाशुषेसुवातिसविताभगः । तंभागंचित्रमीमहे ३ अद्यानोदेवसवितःप्रजावत्सावीःसौभगम् । परादुःष्वप्न्यंसुव ४ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव । यद्भद्रंतन्नआसुव ५ ॥ २५ ॥ अनागसोअदितयेदेवस्यसवितुःसवे । विश्वावामानिधीमहि ६ आविश्वदेवंसत्पतिंसूक्तैरद्यावृणीमहे । सत्यसवंसवितारम् ७ यइमेउभेअहनीपुरएत्यप्रयुच्छन् । स्वाधीर्देवःसविता ८ यइमाविश्वाजातान्याश्रावयतिश्लोकेन । प्रचसुवातिसविता ९ ॥ २६ ॥

अच्छा दशार्चिः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् । उपाद्यास्तिस्रो जगत्यः । उपान्त्यानुष्टुप् ।

८३ अच्छावदतवसंगीर्भिराभिःस्तुहिपर्जन्यंनमसाविवास । कनिक्रदद्वृषभोजीरदानूरेतोदधात्योषधीषुगर्भम् १ विवृक्षान्हन्त्युतहन्तिरक्षसोविश्वंबिभायभुवनंमहावधात् । उतानागाईषतेवृष्ण्यावतोयत्पर्जन्यःस्तनयन्हन्तिदु-

ष्कृतः २ रथीवकशयाश्वाँअभिक्षिपन्नाविर्दूतान्कृणुतेवर्ष्याँ३ अह । दूरात्सिंहस्य
स्तनथाउदीरतेयत्पर्जन्यःकृणुतेवर्ष्यं१नभः २ प्रवातावान्तिपतयन्तिविद्युतउदो-
षधीर्जिहतेपिन्वतेस्वः । इराविश्वस्मैभुवनायजायतेयत्पर्जन्यःपृथिवींरेतसाव-
ति ४ यस्यव्रतेपृथिवीनन्नमीतियस्यव्रतेशफवज्जर्भुरीति । यस्यव्रतओषधीर्वि-
श्वरूपाःसनःपर्जन्यमहिशर्मयच्छ ५ ॥ २७ ॥ दिवोनोवृष्टिंमरुतोररीध्वंप्रपि-
न्वतवृष्णोअश्वस्यधाराः । अर्वाङेतेनस्तनयित्नुनेह्यपोनिषिञ्चन्नसुरःपितानः ६
अभिक्रन्दस्तनयगर्भमाधाउदन्वतापरिदीयारथेन । दृतिंसुकर्षविषितंन्यञ्चंसमा
भवन्तूद्वतोनिपादाः ७ महान्तंकोशमुदचानिषिञ्चस्यन्दन्तांकुल्याविषिताःपुर-
स्तात् । घृतेनद्यावापृथिवीव्युन्धिसुप्रपाणंभवत्वघ्न्याभ्यः ८ यत्पर्जन्यकनिक्रद-
स्तनयन्हंसिदुष्कृतः । प्रतीदंविश्वंमोदतेयत्किंचपृथिव्यामधि ९ अवर्षीर्वर्षमुदुषू

गृभायाकृधन्वान्यत्येतवाउ । अजीजनओषधीभोजनायकमुतप्रजाभ्यो ऽविदोमनीषाम् १० ॥ २८ ॥

बळित्था तृचमाग्निः पृथिव्यनुष्टुप् ।

८४ बळित्थापर्वतानांखिद्रंबिभर्षिपृथिवि । प्रयाभूमिंप्रवत्वतिमह्नाजिनोषि महिनि १ स्तोमासस्त्वाविचारिणिप्रतिष्टोभन्त्यक्तुभिः । प्रयावाजंनहेषन्तंपेरुमस्यस्यर्जुनि २ दृळ्हाचिद्यावनस्पतीन्क्ष्मयादर्धर्ष्योजसा । यत्तेअभ्रस्यविद्युतोदिवोवर्षन्तिवृष्टयः ३ ॥ २९ ॥

प्र सम्राजेष्टावाग्निर्वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८५ प्रसम्राजेबृहदर्चागभीरंब्रह्मप्रियंवरुणायश्रुताय । वियोजघानशमितेवचर्मोपस्तिरेपृथिवींसूर्याय १ वनेषुव्य१न्तरिक्षंततानवाजमर्वत्सुपयउस्रियासु ।

हृत्सुक्रतुंवरुणोअप्स्व१ग्निंदिविसूर्यमदधात्सोममद्रौ २ नीचीनबारंवरुणःकवंधंप्रससर्जरोदसीअन्तरिक्षम् । तेनविश्वस्यभुवनस्यराजायवंनवृष्टिर्व्युनत्तिभूम ३ उनत्तिभूमिंपृथिवीमुतद्यांयदादुग्धंवरुणोवष्ट्यादित् । सम्भ्रेणवसतपर्वतासस्तविषीयन्तःश्रथयन्तवीराः ४ इमामूष्वासुरस्यश्रुतस्यमहींमायांवरुणस्यप्रवोचम् । मानेनेवतस्थिवाँअन्तरिक्षेवियोममेपृथिवींसूर्येण ५॥३०॥ इमामूनुकवितमस्यमायांमहींदेवस्यनकिरादधर्ष । एकंयदुद्नानपृणन्त्येनीरासिञ्चन्तीरवनयःसमुद्रम् ६ अर्यम्यंवरुणमित्र्यंवासखायंवासदमिद्भ्रातरंवा । वेशंवानित्यंवरुणारणंवायत्सीमागश्चकृमाशिश्रथस्तत् ७ कितवासोयद्रिरिपुर्नदीवियद्वाघासत्यमुतयन्नविद्म । सर्वाताविष्यशिथिरेवदेवाथातेस्यामवरुणप्रियासः ८॥३१॥

इन्द्राग्नी पळ्वत्रेरिन्द्राग्नी अनुष्टुप् । अन्त्या विराट्पूर्वा ।

८६ इन्द्राग्नीयमवथउभावाजैषुमर्त्यम् । दृळ्हाचित्सप्रभेदतिद्युम्नावाणीरिव त्रितः १ यापृतनासुदुष्टरायावाजेषुश्रवाय्या । यापञ्चचर्षणीरभीन्द्राग्नीताहवामहे २ तयोरिदमवच्छवस्तिग्मादिद्युन्मघोनोः । प्रतिद्रुणागभस्त्योर्गवांवृत्रघ्नएषते ३ तानामेघेरथानामिन्द्राग्नीहवामहे । पतीतुरस्यराधसोविद्वांसागिर्वणस्तमा ४ तावृधन्तावनुद्यून्मर्तायदेवावदभा । अर्हन्ताचित्पुरोदधेंशेवदेवावर्वते ५ एवेन्द्राग्निभ्यामहाविहव्यंशूष्यंघृतंनपूतमद्रिभिः । तासूरिषुश्रवोबृहद्रयिंगृणत्सुदिधृतमिषंगृणत्सुदिधृतम् ६ ॥ ३२ ॥

प्र वो नवैवयामरुदात्रेयो मरुतोतिजगती ।

८७ प्रवोमहेमतयोयन्तुविष्णवेमरुत्वतेगिरिजाएवयामरुत् । प्रशर्धायप्रय-

ज्यवेतुखादयेंतवसैंभन्दर्दिष्टयेधुर्निव्रतायशवसे १ प्रयेजातामहिनायेचनुस्वयंप्र
विद्मनांब्रुवतंएवयामरुत् । क्रत्वातद्वोमरुतोनाधृषेशवोदानामह्नातदेषामधृष्टा-
सोनाद्रयः २ प्रयेदिवोबृहतःशृण्विरेगिरासुशुक्वानःसुभ्वएवयामरुत् । नयेषा-
मिरीसधस्थईष्टआँअग्नयोनस्वविद्युतःप्रस्पन्द्रासोधुनीनाम् ३ सचक्रमेमहतो
निरुरुक्रमःसमानस्मात्सदसएवयामरुत् । यदायुक्तत्मनास्वादधिष्णुभिर्विष्प-
र्धसोविमहसोजिगातिशेवृधोनृभिः ४ स्वनोनवोऽमवान्रेजयद्वृषात्वेषोययिस्त-
विषएवयामरुत् । येनासहन्तऋञ्जतस्वरोचिषःस्थारश्मानोहिरण्ययाःस्वायुधा-
सइष्मिणः ५ ॥ ३३ ॥ अपारोवोमहिमावृद्धशवसस्त्वेषंशवोऽवत्वेवयामरुत् ।
स्थातारोहिप्रसितौसंदृशिस्थनतेनउरुष्यतानिदःशुशुक्वांसोनाग्नयः ६ तेरुद्रासः

सुमंखाअग्नयोयथातुविद्युम्नाअवन्त्वेवयामरुत् । दीर्घंपृथुपप्रथेसद्मपार्थिवंयेषा-
मज्मेष्वामहःशर्धांस्यद्भुतैनसाम् ७ अद्वेषोनोमरुतोगातुमेतनश्रोताहवंजरितु-
रेवयामरुत् । विष्णोर्महःसंमन्यवोयुयोतनस्मद्रथ्योनदंसनापद्वेषांसिसनुतः ८
गन्तानोयज्ञंयज्ञियाःसुशामिश्रोताहवमरक्षएवयामरुत् । ज्येष्ठासोनपर्वतासो
व्योमनियूयंतस्यप्रचेतसःस्यातदुर्धर्तवोनिदः १ ॥ ३४ ॥ इति शाकल्यकसंहितायां
पञ्चमे मण्डले षष्ठोऽनुवाकः ॥ ६ ॥

इति पञ्चमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ५ ॥

त्वं ह्यग्ने त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ त्वंह्यग्नेप्रथमोमनोतास्याधियोअभवोदस्महोता । त्वंसींवृषन्नकृणोर्दुष्टरी-

तुसहोविश्वस्मैसहसेसहध्यै १ अधाहोतान्यसीदोयजीयानिळस्पदइषयन्नीड्यः सन् । तंत्वानरःप्रथमंदेवयन्तोमहोरायेचितयन्तोअनुग्मन् २ वृतेवयन्तंबहुभिर्वसव्यै३स्त्वेरयिंजागृवांसोअनुग्मन् । रुशन्तमग्निंदर्शतंबृहन्तंवपावन्तंविश्वहादीदिवांसम् ३ पदंदेवस्यनमसाव्यन्तःश्रवस्यवःश्रवआपन्नमृक्तम् । नामानिचिद्दधिरेयज्ञियानिभद्रायांतेरणयन्तसंदृष्टौ ४ त्वांवर्धन्तिक्षितयःपृथिव्यांत्वांरायउभयासोजनानाम् । त्वंत्रातातरणेचेत्योभूःपितामातासदमिन्मानुषाणाम् ५ ॥ ३५ ॥ सपर्येण्यःसप्रियोविक्ष्व१ग्निर्होतामन्द्रोनिषसादायजीयान् । तंत्वावयंदमआदीदिवांसमुपज्ञुबाधोनमसासदेम ६ तंत्वावयंसुध्यो३नव्यमग्नेसुम्नायवईमहेदेवयन्तः । त्वंविशोअनयोदीद्यानोदिवोअग्नेबृहतारोचनेन ७

विशांकविंविश्पतिंशश्वतीनांनितोशनंवृषभंचर्षणीनाम् । प्रेतीषणिमिषयन्तं
पावकंराजंन्तमग्निंयजतंरयीणाम् ८ सोअग्नईजेशशमेचमर्तोयस्तआनंट्स-
मिधांहव्यदांतिम् । यआहुतिंपरियेदानमोभिर्विश्वेत्सवामादधतेत्वोतः ९ अ-
स्माउतेमहिमहेविधेमनमोभिरग्नेसमिधोतहव्यैः । वेदींसूनोसहसोगीर्भिरुक्थै-
रातेभद्रायांसुमतौयतेम १० आयस्ततंथरोदसीविभासाश्रवोभिश्चश्रवस्य१स्त-
रुत्रः । बृहद्भिर्वाजैस्थविरेभिरस्मेरेवद्भिरग्नेवितरंविभांहि ११ नृवद्वसोसदमि-
द्धेह्यस्मेभूरितोकायतनयायपश्वः । पूर्वीरिषोबृहतीरारेअघाअस्मेभद्रासौश्रवसा-
निसन्तु १२ पुरूण्यग्नेपुरुधात्वायावसूनिराजन्वसुतातेअश्याम् । पुरूणिहित्वेपुरु-
वारसन्त्यग्नेवसुविधतेराजंनित्वे १३ ॥ २६ ॥ इति शाकलकसंहितायां चतुर्थाष्टके
चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

त्वंह्येकादशानुष्टुभंशक्र्यन्तमग्नेष्टौपञ्चाहोतर्द्व्नेकसप्तमनव्यसापूर्षानिवैश्वानरीयंहिद्विजगत्यन्तंपृक्षस्या-न्त्यास्त्रिष्टुबहव्यपुरोवोद्विपदान्तंयजस्वपञ्चध्येत्वाद्विश्चाय आनुष्टुभंशक्र्यन्तमिमपूर्व्वेकोनाशीतहव्यऋ-षिर्जागतंभाग्दशम्यास्तृतीयापञ्चदश्यौशक्र्योपञ्चयातिशक्र्यनुष्टुब्बृहत्याउपान्त्येत्वमग्नेष्टाचत्वारिंश-द्भायद्वंवर्धमानाद्यापष्ठीचसप्तविंश्यनुष्टुप्त्रिष्टुप्पूर्वेचान्त्ये ।

त्वं ह्येकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

२ अ॒ग्ने॒ त्वंहिक्षैतवद्यशोऽग्नेमि॒त्रोनपत्यसे । त्वांवि॑चर्षणेश्रवो॒वसोपु॒ष्टिंनपु॒-ष्यसि १ त्वांहि॒ष्मा॑चर्ष॒णयो॑य॒ज्ञेभि॑र्गी॒र्भिरीळते । त्वांवा॒जीया॑त्यवृ॒कोर॑ज॒स्तू-र्विश्वचर्षणिः २ स॒जोष॑स्त्वादि॒वोनरो॑य॒ज्ञस्य॑के॒तुमि॑न्धते । यद्ध॒स्यमानु॑षो॒जनः सुम्ना॒यु॒र्जु॒ह्वेअ॑ध्व॒रे ३ ऋध॒द्यस्ते॑सु॒दान॑वे॒धि॒यामर्तः॑श॒शम॑ते । ऊ॒तीष्वृ॑ह॒तोदि॒वो द्वि॒षोअंहो॒नत॑रति ४ स॒मि॒धा॒यस्त॒आहु॑तिं॒निशि॑तिं॒मर्त्यो॒न॒शत् । व॒याव॑न्तं॒सपु॑-ष्यति॒क्षय॑मग्नेश॒तायु॑षम् ५ ॥ १ ॥ त्वे॒षस्ते॑धू॒मऋ॑ण्वति॒दि॒वि॒षञ्छु॒क्रआत॑तः ।

सूरोनहिद्युतात्वंकृपापावकरोचसे ६ अधाहिविक्ष्वीड्योऽसिंप्रियोनोअतिथिः । रण्वःपुरीवजूर्यः सूनुर्नत्रययाय्यः ७ क्रत्वाहिद्रोणेअज्यसेऽग्नेवाजीनकृत्व्यः । परिज्मेवस्वधागयोऽत्योनह्वार्यःशिशुः ८ त्वंत्याचिदच्युताग्नेपशुर्नयवसे । धामाहयत्तेअजरवनावृश्चन्तिशिक्वसः ९ वेषिह्यध्वरीयतामग्नेहोतादमेविशाम् । समृधोविश्पतेकृणुजुषस्वहव्यमङ्गिरः १० अच्छानोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिंसुक्षितिंदिवोनॄन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ११ ॥ २ ॥

अष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्नेसक्षेपदृतपाऋतेजाउरुज्योतिर्नशतेदेवयुष्टे । यंत्वंमित्रेणवरुणःसजोषादेवपासित्यजसामर्तमंहः १ ईजेयज्ञेभिःशशमेशमीभिरृधद्वारायाग्नयेद-

दाश। एवाचनतंयशसामजुष्टिनाहोमतंनशतेनप्रहांसि: २ सूरोनयस्यदृशतिरं-
रेपाभीमायदेतिंशुचतस्तआवीः। हेषस्वतःशुरुधोनायमक्तोःकुत्राचिद्रण्वोवसु-
तिर्वनेजाः ३ तिग्मंचिदेममाहिवर्पोअस्यभसदश्वोनयमसानआसा। विजेहं-
मानःपरशुर्नजिह्वांद्रविर्नद्रावयतिदारुधक्षत् ४ सइदस्तेवप्रतिधादसिष्यञ्छिशी-
ततेजोऽयसोनधाराम्। चित्रध्रजतिररतिर्योअक्तोर्वेर्नद्रुषद्वारघुपत्मंजंहाः ५॥३॥
सईरेभोनप्रतिवस्तउस्राःशोचिषाराराणीतिमित्रमहाः। नक्तंयईमरुषोयोदिवा-
नॄनमर्त्योअरुषोयोदिवानॄन् ६ दिवोनयस्यविधतोनवीनोद्वृषारुक्षओषधीषुनू-
नोत्। घृणानयोध्रजसापत्मनायन्नारोदसीवसुनादंसुपत्नी ७ धायोभिर्वायोयु-
ज्येभिरर्कैर्विद्युन्नदविद्योत्स्वेभिःशुष्मैः। शर्धोवायोमरुतांततक्षऋभुर्नत्वेषोरभ-
सानोअद्यौत् ८ ॥ ४ ॥

यथा होतरष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ यथाहोतर्मनुषोदेवताताय॒ज्ञेभिः॑सूनोसहसो॒यजा॑सि । ए॒वानो॑अ॒द्यस॑म॒ना सं॑मा॒नानु॑श॒न्नंग्नउश॒तोय॑क्षिदे॒वान् १ सनो॑वि॒भावा॑च॒क्षणि॒र्नवस्तो॑र॒ग्निर्व॒न्दारु॒वे- द्य॒श्चनो॑धात् । वि॒श्वायु॒र्योअ॒मृतो॒मर्त्ये॑षूष॒र्भुद्भू॒दति॑थि॒र्जा॒तवे॑दाः २ द्यावो॒नयस्य पनय॒न्त्यभ्वं॒भासां॑सिवस्ते॒सूर्यो॒नशु॒क्रः । वियइ॒नोत्य॒जरः॑पाव॒कोऽश्न॑स्यचिच्छि- श्न॒थत्पू॒र्व्याणि॑ ३ व॒द्माहिसू॒नोअस्य॑द्म॒सद्वा॑च॒क्रेअ॒ग्निर्ज॒नुषाज्मान्न॑म् । सत्वंन॑ऊ- र्जसनऊर्जं॑धा॒राजे॑वजेरवृ॒केक्षे॑ष्य॒न्तः ४ नि॒तिक्ति॒योवा॑र॒णमन्न॒मत्ति॑वा॒युर्नराष्ट्र्य- त्ये॑त्य॒क्तून् । तु॒र्याम॒यस्त॑आ॒दिशा॒मरा॑ती॒रत्यो॒नह्रु॒तःपत॑तःप॒रिह्रु॒त् ५ ॥ ५ ॥ आसूर्यो॒नभा॑नु॒मद्भि॑र॒र्कैरग्ने॑त॒तन्थ॒रोद॑सी॒विभा॑सा । चि॒त्रोन॑य॒त्परि॒तमां॑स्य॒क्तः शो॒चिषा॒पत्म॑न्नौशि॒जोनदीय॑न् ६ त्वांहिम॒न्द्रत॑मम॒र्कशो॒कैर्व॑वृ॒महे॒महि॑नः॒श्रो-

व्यंश्ने। इन्द्रंनत्वाशवसादेवतावायुंपृणन्तिराधसानृतमाः ७नूनोअग्ने ऽवृकेभिःस्वस्तिवेषिरायःपथिभिःपर्ष्यंहः । तासूरिभ्योगृणतेरासिसुम्नंमदेमशतहिमाःसुवीराः ८ ॥ ६ ॥

हुवे वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ हुवेवःसूनुंसहसोयुवानमद्रोघवाचंमतिभिर्यविष्ठम् । यइन्वतिद्रविणानिप्रचेताविश्ववाराणिपुरुवारोअध्रुक् १ त्वेवसूनिपुर्वणीकहोतर्दोषावस्तोरेरिरेयज्ञियासः । क्षामेवविश्वाभुवनानियस्मिन्त्संसौभगानिदधिरेपावके २ त्वंविक्षुप्रदिवःसीदआसुक्रत्वारथीरभवोवार्याणाम् । अतइनोषिविधतेचिकित्वोव्यानुषग्जातवेदोवसूनि ३ योनःसनुत्योअभिदासदग्नेयोअन्तरोमित्रमहोवनुष्यात् । तमजरेभिर्वृषभिस्तवस्वैस्तपातपिष्ठतपसातपस्वान् ४ यस्तेयज्ञेनसमिधायउ-

क्थैरर्कैभिःसूनोसहसोददाशत् । समर्त्यैष्वमृतप्रचेताराया॒द्युम्नेन॒श्रवसा॒विभा॑-
ति ५ सतत्कृधीषि॒तस्तूयमग्नेस्पृधोबाधस्वसहसासहस्वान् । यच्छस्यसे॒द्युभि॑-
र॒क्तोवचोभिस्तज्जुषस्वजरितुर्घोषि॒मन्म ६ अ॒श्यामतंकाममग्नेतवो॒तीअ॒श्यामर॒-
यिंरयिवःसुवीरम्।अ॒श्यामवाजम॒भिवाजयन्तो॒ऽश्यामद्युम्नमजराजरंते ७ ॥७॥

म नव्यसा सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप्।

६ प्रनव्यसा॒सहसःसूनुमच्छायज्ञेनगातुमवइच्छमानः । वृश्चद्वनंकृष्णयाम॒-
रुशन्तंवी॒तीहोतारंदिव्यंजिगाति १ सःश्वितानस्तन्यतूरोचन॒स्थाअ॒जरेभि॒र्नान॑-
दद्भिर्यविष्ठः । यःपावकःपुरुतमःपुरूणिपृथून्यग्निरनुयातिभर्वन् २ विते॒विष्व॑-
ग्वातंजूतासोअग्नेभामासःशुचेशुचयश्चरन्ति । तुविम्रक्षासोदि॒व्यानवग्वावना॑
वनन्तिधृष॒तारुजन्तः ३ येतेशुक्रास॒ःशुचयःशुचिष्मःक्षांवपन्तिविषितासोअ-

श्वाः । अधंस्मयस्तंउर्वियाविभातियातयमानोअधिसानुपृश्नेः ४ अधंजिह्वापा-
पतीतिप्रवृष्णोगोषुयुधोनाशनिःसृजाना । शूरस्येवप्रसितिःक्षातिरग्नेर्दुर्वर्तुर्भीमो
दयतेवनानि ५ आभानुनापार्थिवानिज्रयांसिमहस्तोदस्यधृषतातंतन्थ । सबा-
धस्वापभयासहोभिःस्पृधोवनुष्यन्वनुषोनिजूर्व ६ सचित्रचित्रंचितयन्तमस्मे
चित्रक्षत्रचित्रतमंवयोधाम् । चन्द्रंरयिंपुरुवीरंबृहन्तंचन्द्रचन्द्राभिर्गृणतेयुव-
स्व ७ ॥ ८ ॥

मूर्धानं सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

७ मूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्निम् । कविंसम्राजम-
तिथिंजनानामासन्नापात्रंजनयन्तदेवाः १ नाभिंयज्ञानांसदनंरयीणांमहामाहा-
वमभिसंनवन्त । वैश्वानरंरथ्यमध्वराणांयज्ञस्यकेतुंजनयन्तदेवाः २ त्वद्विप्रो

जायतेवाज्यग्नेत्वद्वीरासोअभिमातिषाहः । वैश्वानरत्वमस्मासुधेहिवसूनिराज-
न्स्पृहयाय्याणि ३ त्वांविश्वेअमृतजायमानंशिशुंनदेवाअभिसंनवन्ते । तवक्रतु-
भिरमृतत्वमायन्वैश्वानरयत्पित्रोरदीदेः ४ वैश्वानरतवतानिव्रतानिमहान्यग्नेन-
किरादधर्ष । यज्जायमानःपित्रोरुपस्थेऽविन्दःकेतुंवयुनेष्वह्नाम् ५ वैश्वानरस्य
विमितानिचक्षसासानूनिदिवोअमृतस्यकेतुना । तस्येदुविश्वाभुवनाधिमूर्धनिव-
याइवरुरुहुःसप्तविस्रुहः ६ वियोरजांस्यमिमीतसुक्रतुर्वैश्वानरोविदिवोरोचना
कविः । परियोविश्वाभुवनानिपप्रथेऽदब्धोगोपाअमृतस्यरक्षिता ७ ॥ १ ॥

पृक्षस्य सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८ पृक्षस्यवृष्णोअरुषस्यनूसहःप्रनुवोचंविदथाजातवेदसः । वैश्वानरायमति-
र्नव्यसीशुचिःसोमइवपवतेचारुरग्नये १ सजायमानःपरमेव्योमनिव्रतान्यग्नि

व्रतपाअरक्षन्त । व्य१न्तरिक्षममिमीतसुक्रतुर्वैश्वानरोमहिनानाकमस्पृशत् २ व्यस्तभ्नाद्रोदसीमित्रोअद्भुतोऽन्तर्वावदकृणोज्ज्योतिषातमः । विचर्मणीवधिषणेअवर्तयद्वैश्वानरोविश्वमधत्तवृष्ण्यम् ३ अपामुपस्थेमहिषाअगृभ्णतविशोराजानमुपतस्थुर्ऋग्मियम् । आदूतोअग्निमभरद्विवस्वतोवैश्वानरंमातरिश्वापरावतः ४ युगेयुगेविदथ्यंगृणद्भ्योऽग्नेरयिंयशसंधेहिनव्यसीम् । पव्येवराजन्नघशंसमजरनीचानिवृश्चवनिनंनतेजसा ५ अस्माकमग्नेमघवत्सुधारयानामिक्षत्रमजरंसुवीर्यम् । वयंजयेमशतिनंसहस्रिणंवैश्वानरवाजमग्नेतवोतिभिः ६ अदब्धेभिस्तवगोपाभिरिष्टेऽस्माकंपाहित्रिषधस्थसूरीन् । रक्षाचनोददुषांशर्धोअग्नेवैश्वानरप्रचतारीःस्तवानः ७ ॥ १० ॥

अहश्च सप्त भरद्वाजो-बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१ अहंश्चकृष्णमहरर्जुनंचविवर्तेतेरजंसीवेद्याभिः। वैश्वानरोजायमानोनराजावातिरज्ज्योतिषाग्निस्तमांसि १ नाहंतन्तुंनविजानाम्योतुंनयंवयन्तिसमरेऽतमानाः। कस्यस्वित्पुत्रइहवक्त्वानिपरोवदात्यवरेणपित्रा २ सइत्तन्तुंसविजानात्योतुंसवक्त्वान्यृतुथावदाति । यईचिकेतदमृतस्यगोपाअवश्चरन्परोअन्येनपश्यन् ३ अयंहोताप्रथमःपश्यतेममिदंज्योतिरमृतंमर्त्येषु। अयंसजज्ञेध्रुवआनिषत्तोऽमर्त्यस्तन्वा३वर्धमानः ४ ध्रुवंज्योतिर्निहितंदृशयेकंमनोजविष्ठंपतयत्स्वन्तः । विश्वेदेवाःसमनसःसकेताएकंक्रतुमभिवियन्तिसाधु ५ विमेकर्णापतयतोविचक्षुर्वी३दंज्योतिर्हृदयआहितंयत् । विमेमनश्चरतिदूरआधीःकिंस्विद्वक्ष्या-

मिकिमुनूमनिध्ये ६ विश्वेदेवाअंनमस्यन्भियानास्त्वामग्नेतमसितस्थिवांसम् । वैश्वानरोऽवतूतयेनोऽमर्त्योऽवतूतयेनः ७ ॥ ११ ॥

पुरो वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१० पुरोवोमन्द्रंदिव्यंसुवृक्तिंप्रयतियज्ञेअग्निमध्वरेदधिध्वम् । पुरउक्थेभिःसहिनोविभावास्वध्वराकरतिजातवेदाः १ तमुद्युमःपुर्वणीकहोतरग्नेअग्निभिर्मनुषइधानः । स्तोमंयमस्मैममतेवशूषंघृतंनशुचिमतयःपवन्ते २ पीपायसःश्रवसामर्त्येषुयोअग्नयेददाशविप्रउक्थैः । चित्राभिस्तमूतिभिश्चित्रशोचिर्व्रजस्यसातागोमतोदधाति ३ आयःपप्रौजायमानउर्वीदूरेदृशाभासाकृष्णाध्वा । अधबहुचित्तमऊर्म्यायास्तिरःशोचिषाददृशेपावकः ४ नूनश्चित्रंपुरुवाजाभिरूतीअग्नेरयिंमघवद्भ्यश्चधेहि । येराधसाश्रवसाचात्यन्यान्त्सुवीर्येभिश्चाभिसन्तिजना-

न् ५ इमंयज्ञंचनोधाअग्नउशन्यंतआसानोजुहुतेहविष्मान् । भरद्वाजेषुदधिषे सुवृक्तिमवीर्वाजस्यगध्यस्यसातौ ६ विद्वेषांसीनुहिवर्धयेळामदेमशतहिमाःसुवीराः ७ ॥ १२ ॥

पजस्व षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ यजस्वहोतरिषितोयजीयानग्नेबाधोमरुतांनप्रयुक्ति । आनोमित्रावरुणानासत्याद्यावाहोत्रायपृथिवीववृत्याः १ त्वंहोतामन्द्रतमोनोअध्रुगन्तर्देवोविदथामर्त्येषु । पावकयाजुह्वा३वह्निरासाग्नेयजस्वतन्वं१तवस्वाम् २ धन्याचिद्धित्वेधिषणावष्टिप्रदेवाञ्जन्मगृणतेयजध्यै । वेपिष्ठोअङ्गिरसांयद्धविप्रोमधुच्छन्दोभनतिरेभइष्टौ ३ अदिद्युतत्स्वपाकोविभावाग्नेयजस्वरोदसीउरूची । आयुंनयंनमसारातहव्याअञ्जन्तिसुप्रयसंपञ्चजनाः ४ वृञ्जेहयन्नमसाबर्हिरग्नावयामिस्रुग्घृ-

तवंतीसुवृक्तिः । अभ्यांक्षिसद्मसदनेपृथिव्याअश्रायियज्ञःसूर्येनचक्षुः ५ दशस्या नःपुर्वणीकहोतर्देवेभिरग्नेअग्निभिरिधानः । रायःसूनोसहसोवावसानाअतिस्रसेमवृजनंनांहः ६ ॥ १२ ॥

मध्ये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ मध्येहोतादुरोणेबर्हिषोराळग्निस्तोदस्यरोदसीयजध्यै । अयंससूनुःसहसऋतावादूरात्सूर्योनशोचिषाततान १ आयस्मिन्त्वेस्वपाकेयजत्रयक्षद्राजन्त्सर्वतातेवनुद्यौः । त्रिषधस्थस्ततरुषोनजंहोहव्यामघानिमानुषायजध्यै २ तेजिष्ठायस्यारतिर्वनेराट्तोदोअध्वन्नवृधसानोअद्यौत् । अद्रोघोनद्रविताचेतातित्मन्नमर्त्योऽवर्त्रओषधीषु ३ सास्माकेभिरेतरीनशूषैरग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । द्रन्नोवन्वन्क्रत्वानार्वोस्रःपितेवजारयायियज्ञैः ४ अधस्मास्यपनयन्तिभासोवृथायत्त-

क्षेदनुयातिपृथ्वीम् । सुद्योयःस्पन्द्रोविषितोधवीयानृणोनतायुरतिधन्वाराट् ५ सत्वंनोअर्वन्निदायाविश्वेभिरग्नेअग्निभिरिधानः । वेषिरायोविर्यासिदुच्छुनामदेम शतहिमाःसुवीराः ६ ॥ १४ ॥

त्वद्विश्वा षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१३ त्वद्विश्वासुभगसौभगान्यग्नेवियन्तिवनिनोनवयाः । श्रुष्टीरयिर्वाजोवृत्रतूर्येदिवोवृष्टिरीड्योरीतिरपाम् १ त्वंभगोनआहिरत्नमिषेपरिज्मेवक्षयसिदस्मवर्चाः । अग्नेमित्रोनबृहतऋतस्यासिक्षत्तावामस्यदेवभूरेः २ ससत्पतिःशवसाहन्तिवृत्रमग्नेविप्रोविपणेर्भर्तिवाजम् । यंत्वंप्रचेतऋतजातरायासजोषान्प्त्रापांहिनोषि ३ यस्तेसूनोसहसोगीर्भिरुक्थैर्यज्ञैर्मर्तोनिशितिंवेद्यानट् । विश्वंसदेवप्रतिवारमग्नेधत्तेधान्यं१पत्यतेवसव्यैः ४ तानृभ्यआसौश्रवसासुवीराग्नेसू-

नोसहसःपुण्यसेघाः । कृणोपियच्छवसाभूरिपश्वोवयोनृकाथारयेजसुरये ५ वृ-
श्चासूनोसहसोनोविहायाअग्नेतोकंतनयंवाजिनोदाः । विश्वाभिर्गीर्भिरभिपूर्ति
मश्यांमदेमशतहिमाःसुवीराः ६ ॥ १५ ॥

अथ पः षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

१४ अग्नायोमर्त्योदुवोधियंजुजोपधीतिभिः । भसन्नुप्रपूर्व्यइषंवुरीतावसे १
अग्निरिद्धिप्रचेताअग्निर्वेधस्तमऋषिः । अग्निंहोतारमीळतेयज्ञेषुमनुषोविशः २
नानाह्यग्नेऽवसेस्पर्धन्तेरायोअर्यः । तूर्वन्तोदस्युमायवोव्रतैःसीक्षन्तोअव्रतम् ३
अग्निरप्सामृतीषहंवीरंददातिसत्पतिम् । यस्यत्रसन्तिशवसःसंचक्षिशत्रवोभि-
या ४ अग्निर्हिविद्मनानिदोदेवोमर्तमुरुष्यति । सहावायस्यावृतोरयिर्वाजेष्ववृ-

तः ५ अच्छानोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिंसुक्षितिंदिवोनॄन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ६ ॥ १६ ॥

इममूष्वेकोनत्रिंशतिर्भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वीतहव्यो वाग्निः । तृतीयापञ्चदश्यौ शक्वर्यौ । षष्ठ्यतिशक्वरी । दशम्याद्याः पञ्च षोडश्यन्त्याच त्रिष्टुभः । सप्तदश्यनुष्टुप् । उपान्त्या बृहती । शिष्टा जगत्यः ।

१५ इममूषुवोअतिथिमुषर्बुधंविश्वासांविशांपतिमृञ्जसेगिरा । वेतीद्दिवोजनुषाकच्चिदाशुचिर्ज्योक्चिदत्तिगर्भोयदच्युतम् १ मित्रंनयंसुधितंभृगवोदधुर्वनस्पतावीड्यमूर्ध्वशोचिषम् । सत्वंसुप्रीतोवीतहव्येअद्भुतप्रशस्तिभिर्महयसेदिवेदिवे २ सत्वंदक्षस्यावृकोवृधोभूरर्यःपरस्यान्तरस्यतरुषः । रायःसूनोसहसोमर्त्येष्वाछर्दिर्यच्छवीतहव्यायसप्रथोभरद्वाजायसप्रथः ३ द्युतानंवोअतिथिंस्वर्णरम-

ग्निंहोतारंमनुंवःस्वध्वरम् । विप्रंनद्युक्षवचसंसुवृक्तिभिर्हव्यवाहमरतिंदेवमृंजसे ४
पावकयायश्चितयंत्याकृपाक्षामंन्रुरुचउषसोनभानुना । तूर्वन्नयामन्नेतशस्यनूरण
आयोघृणेनततृषाणोअजरः ५ ॥ १७ ॥ अग्निमग्निंवःसमिधादुवस्यतप्रियंप्रियं-
वोअतिथिंगृणीषणि । उपवोगीर्भिरमृतंविवासतदेवोदेवेषुवनतेहिवार्यंदेवोदेवे-
षुवनतेहिनोदुवः ६ समिद्धमग्निंसमिधागिरागृणेशुचिंपावकंपुरोअध्वरेध्रुवम् ।
विप्रंहोतारंपुरुवारमद्रुहंकविंसुम्नैरीमहेजातवेदसम् ७ त्वांदूतमग्नेअमृतंयुगेयुगे
हव्यवाहंदधिरेपायुमीड्यम् । देवासश्चमर्तासश्चजागृविंविभुंविश्पतिंनमसानि
षेदिरे ८ विभूषन्नग्नउभयाँअनुव्रतादूतोदेवानांरजसीसमीयसे । यत्तेधीतिंसुमति-
मावृणीमहेऽधस्मानस्त्रिवरूथःशिवोभव ९ तंसुप्रतीकंसुदृशंस्वञ्चमविद्वांसोवि-
दुष्टरंसपेम । सयक्षद्विश्वावयुनानिविद्वान्प्रहव्यमग्निरमृतेषुवोचत् १० ॥ १८ ॥

तमंग्नेपास्युततंपिपर्षियस्तआनट्कवयेशूरधीतिम् । युज्ञस्यंवानिशितिंवोदितिंवा
तमित्पृंणक्षिशवंसोतरायो ११ त्वमंग्नेवनुष्यतोनिपांहित्वमुंनःसहसावन्नवद्यात्।
संत्वाध्वस्मन्वदभ्येतुपाथःसंर्यिःस्पृहयाय्यःसहस्री १२ अग्निर्होतागृहपतिःस
राजाविश्वांवेदजनिमाजातवेदाः । देवानांमुतयोमर्त्यानांयजिष्ठःसप्रयंजतामृ-
तावा १३ अग्नेयदद्यविशोअध्वरस्यहोतःपावकशोचेवेष्ट्वंहियज्वा । ऋतायंजा-
सिमहिनावियद्भूर्हव्यावहयविष्ठयातेअद्य १४ अभिप्रयांसिसुधितानिहिख्योनि
त्वादधीतरोदसीयजध्यै । अवानोमघवन्वाजंसाताग्नेविश्वानिदुरितातरेमता
तरेमतवावसातरेम १५ ॥ ११ ॥ अग्नेविश्वेभिःस्वनीकदेवैरूर्णावन्तंप्रथमःसींद
योनिम् । कुलायिनंघृतवन्तंसवित्रेयज्ञंनययजमानायसाधु १६ इममुत्यमथर्व-
वदग्निंमन्थन्तिवेधसः । यमंकूयन्तमानयन्नमूरंश्याव्याभ्यः १७ जनिष्वादेववी-

तयेसर्वतातिस्वस्तये । आदेवान्वक्ष्यमृतौँऋतावृधोयज्ञंदेवेषुपस्पृशः १८ वयमु त्वागृहपतेजनानामग्नेअकर्मसमिधाबृहन्तम् । अस्थूरिनोगार्हपत्यानिसन्तुतिग्मेननस्तेजसासंशिशाधि ११ ॥ २० ॥ इति शाकलकसंहितायां षष्ठे मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

त्वमग्नेऽष्टाचत्वारिंशद्भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निर्गायत्री । आद्याःषड्चो वर्धमाने । षट्चत्वारिंशत्तमी त्रिष्टुप् । सप्तविंशत्यन्त्ये चानुष्टुभौ ।

१६ त्वमग्नेयज्ञानांहोताविश्वेषांहितः । देवेभिर्मानुषेजने १ सनोमन्द्राभिरध्वरेजिह्वाभिर्यजामहः । आदेवान्वक्षियक्षिच २ वेत्थाहिवेधोअध्वनःपथश्चदेवाञ्जसा । अग्नेयज्ञेषुसुक्रतो ३ त्वामीळेअधद्विताभरतोवाजिभिःशुनम् । ईजेयज्ञेषुयज्ञियम् ४ त्वमिमावार्यापुरुदिवोदासायसुन्वते । भरद्वाजायदाशु-

नेः ५ ॥ २१ ॥ त्वंदूतो अमर्त्यआवहादैव्यंजनम् । शृण्वन्विप्रस्यसुष्टुतिम् ६
त्वामंग्नेस्वाध्यो३मर्तासोदेववीतये । यज्ञेषुदेवमीळते ७ तवप्रयंक्षिसंदृशमुत
क्रतुंसुदानवः । विश्वेजुषन्तकामिनः ८ त्वंहोतामनुर्हितोवह्निरासाविदुष्टरः ।
अग्नेयक्षिदिवोविशः ९ अग्नआयाहिवीतयेगृणानोहव्यदातये । निहोतासत्सि
बर्हिषि १० ॥ २२ ॥ तंत्वासमिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्धयामसि । बृहच्छोचायवि-
ष्ठ्य ११ सनःपृथुश्रवाय्यमच्छादेवविवाससि । बृहदंग्नेसुवीर्यम् १२ त्वामंग्ने
पुष्करादध्यथर्वानिरमन्थत । मूर्ध्नोविश्वस्यवाघतः १३ तमुत्वादध्यङ्ङृषिःपुत्र
ईधेअथर्वणः । वृत्रहणंपुरंदरम् १४ तमुत्वापाथ्योवृषासमीधेदस्युहन्तमम् ।
धनंजयंरणेरणे १५ ॥ २३ ॥ एह्यूषुब्रवाणितेऽग्नइत्थेतरागिरः । एभिर्वर्धास
इन्दुभिः १६ यत्रक्वचतेमनोदक्षंदधसउत्तरम् । तत्रासदःकृणवसे १७ नहिते

पूतंमक्षिपद्भवंन्नेमानांवसो । अथादुवौवनवसे १८ आग्निरंगामिभारंतोवृत्रहा पुरुचेतनः । दिवोदासस्यसत्पतिः १९ सहिविश्वातिपार्थिवारयिंदाशन्महित्वना । वन्वन्नवातोअस्तृतः २० ॥ २४ ॥ सप्रत्नवन्नवीयसाग्नेद्युम्नेनसंयता । बृहत्तंतन्थभानुना २१ प्रवःसखायोअग्नयेस्तोमंयज्ञंचधृष्णुया । अर्चगायंच वेधसे २२ सहियोमानुषायुगासीदद्धोताकविक्रतुः । दूतश्चहव्यवाहनः २३ ताराजानाशुचिव्रतादित्यान्मारुतंगणम् । वसोयक्षीहरोदसी २४ वस्वीतेअग्ने संदृष्टिरिषयतेमर्त्याय । ऊर्जोनपादमृतस्य २५ ॥ २५ ॥ क्रत्वादाअस्तुश्रेष्ठोऽद्य त्वावन्वन्त्सुरेक्णाः । मर्तआनाशसुवृक्तिम् २६ तेतेअग्नेत्वोताइषयन्तोविश्वमायुः । तरन्तोअर्योअरातीर्वन्वन्तोअर्योअरातीः २७ अग्निस्तिग्मेनशोचिषा यासद्विश्वंन्य१त्रिणम् । अग्निर्नोवनतेरयिम् २८ सुवीरैरयिमाभरजातवेदो

विचर्षणे । जहिरक्षांसिसुक्रतो २९ त्वंनःपाह्यंहसोजातवेदोअघायतः । रक्षा
णोब्रह्मणस्कवे ३० ॥ २६ ॥ योनोअग्नेदुरेवआमर्तोवधायदाशति । तस्मान्नः
पाह्यंहसः ३१ त्वंतंदेवजिह्वयापरिबाधस्वदुष्कृतम् । मर्तोयोनोजिघांसति ३२
भरद्वाजायसप्रथःशर्मयच्छसहंत्य । अग्नेवरेण्यंवसु ३३ अग्निर्वृत्राणिजङ्घन-
द्द्रविणस्युर्विपन्यया । समिद्धः शुक्रआहुतः ३४ गर्भेमातुःपितुष्पितावि‌दिद्यु-
तानोअक्षरे । सीदन्नृतस्ययोनिमा ३५ ॥ २७ ॥ ब्रह्मप्रजावदाभरजातवेदो
विचर्षणे । अग्नेयद्दीदयद्दिवि ३६ उपत्वारण्वसंदृशंप्रयस्वन्तः सहस्कृत । अ-
ग्नेससृज्महेगिरः ३७ उपच्छायामिवघृणेरगन्मशर्मतेवयम् । अग्नेहिरण्यसं-
दृशः ३८ यउग्रइवशर्यहातिग्मशृङ्गोनवंसगः । अग्नेपुरोरुरोजिथ ३९ आयं
हस्तेनखादिनंशिशुंजातंनबिभ्रति । विशामग्निंस्वध्वरम् ४० ॥ २८ ॥ प्रदे-

वंदेववींतयेभर्तावसुवित्तमम् । आस्वेयोनौनिषींदतु ४१ आजातंजातवेदसि प्रियंशिशीतातिथिम् । स्योनआगृहपतिम् ४२ अग्नेयुक्ष्वाहियेतवाश्वासोदेव साधवः । अरंवहन्तिमन्यवे ४३ अच्छानोयाह्यावहाभिप्रयांसिवीतये । आदेवान्त्सोमपीतये ४४ उदग्नेभारतद्युमदजस्रेणदविद्युतत् । शोचाविभाह्यजर ४५ ॥ २१ ॥ वीतीयोदेवंमर्तोदुवस्येदग्निमीळीताध्वरेहविष्मान् । होतारंसत्ययजंरोदस्योरुत्तानहस्तोनमसाविवासेत् ४६ आतेअग्नऋचाहविर्हृदा तष्टंभरामसि । तेतेभवन्तूक्षणऋषभासोवशाउत ४७ अग्निंदेवासोअग्रियमिन्धतेवृत्रहन्तमम् । येनावसून्याभृतातृळ्हारक्षांसिवाजिना ४८ ॥ ३० ॥ इति शाकलकसंहितायां चतुर्थाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पिबपञ्चोनैन्द्रंत्रैष्टुभंद्विपदान्तंतुष्टुहिमहान्सप्तोनाद्यौर्नविपिमोविराळिमाउद्वादशनवम्येकादश्यौवै
भद्रेव्यौयपएकाद्रेकादशास्तुतद्दशनृपायातेनवश्रुधीनोष्टौकिमस्यान्त्याचायमानस्याभ्यावर्तिनोदानस्तु-
तिरागायोरव्यंद्वितीयैन्द्रीचान्त्यभ्रपादोन्यानुष्टुब्जागतस्तृचोद्वितीयादिः ।

पिब पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१७ ३०म् पिबासोमंमभियमुग्रतर्दऊर्वंगव्यंमहिगृणानइन्द्र। वियोधृष्णोवधिषो वज्रहस्तविश्वावृत्रममित्रियाशवोभिः १ सईंपाहियऋजीषीतरुत्रोयःशिप्रवान्वृ-
षभोयोमतीनाम् । योगोत्रभिद्वज्रभृद्योहरिष्ठाःसइन्द्रचित्राँअभितृन्धिवाजान् २ एवापाहिप्रत्नथामन्दतुत्वाश्रुधिब्रह्मवावृधस्वोतगीर्भिः । आविःसूर्यंकृणुहिपीपि-
हीषोजहिशत्रूँरभिगाइन्द्रतृन्धि ३ तेत्वामदाबृहदिन्द्रस्वधावइमेपीताउक्षयन्तद्यु-
मन्तम् । महामनूनंतवसंविभूतिंमत्सरासोजर्हृषन्तप्रसाहम् ४ येभिःसूर्यमुषसं

मन्दसानोअवासयोऽपंहृह्वानिदद्रत् । महामद्रिंपरिगाइन्द्रसन्तंनुत्थाअच्युतंसदं-
सःपरिस्वात् ५ ॥ १ ॥ तवक्रत्वातवतद्दंसनाभिरामासुपक्वंशच्यानिदीधः ।
औणोर्दुरंउस्रियाभ्योविदृह्वादुवाद्राअसृजोअङ्गिरस्वान् ६ प्रपाथक्षांमाहिदंसो
व्यु१र्वीमुपद्यामृष्वोवृहदिन्द्रस्तभायः । अधारयोरोदसीदेवपुत्रेप्रत्नेमातरायह्वीऋ-
तस्य ७ अधत्वाविश्वेपुरइन्द्रदेवाएकंतवसंदधिरेभराय । अदेवोयदभ्यौहिष्टदेवा-
न्त्स्वर्षातावृणतइन्द्रमत्र ८ अधद्यौश्चित्तेअपसानुवज्राद्द्वितानमद्भियसास्वस्यम-
न्योः । अहिंयदिन्द्रोअभ्योहसानंनिचिद्विश्वायुःशयथेजघान ९ अधत्वष्टातेमह
उग्रवज्रंसहस्रभृष्टिंववृतच्छताश्रिम् । निकाममरमणसंयेननवन्तमहिंसंपिणगृ-
जीषिन् १० ॥ २ ॥ वर्धान्यंविश्वेमरुतःसजोषाःपचच्छतंमहिषाँइन्द्रतुभ्यम् ।
पूषाविष्णुस्त्रीणिसरांसिधावन्वृत्रहणंमदिरमंशुमस्मै ११ आक्षोदोमहिवृतंनदी-

नांपरिंष्ठितमसृजऊर्मिमपाम् । तासामनुंप्रवतंइन्द्रपन्थांप्रार्दयोनीचीरपसंःस-
मुद्रम् १२ एवाताविश्वांचकृवांसमिन्द्रंमहामुग्रमंजुर्यंसंहोदाम् । सुवीरंत्वास्वा-
युधंसुवज्रमाब्रह्मनव्यमवंसेववृत्यात् १३ सनोवाजायश्रवंसइपेचंरायेधेंहिद्युमतं
इन्द्रविप्रान् । भरद्वाजेनृवतंइन्द्रसूरीन्दिविचंस्मैधिपार्येनइन्द्र १४ अयावाजंदे-
वहितंसनेममदेमशतहिमाःसुवीराः १५ ॥ २ ॥

तमुष्टुहि पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८ तमुंष्टुहियोअभिभूंत्योजावन्वन्नवातःपुरुहूतइन्द्रः । अषाळ्हमुग्रंसहंमा-
नमाभिर्गीर्भिर्वर्धवृषभंचर्षणीनाम् १ सयुध्मःसत्वांखजकृत्समद्वातुविम्रक्षोनंद-
नुमाँऋजीषी । बृहद्रेणुश्च्यवंनोमानुंषाणामेकंःकृष्टीनामंभवत्सहावां २ त्वंहनु
त्यदंदमायोदस्यूँरेकंःकृष्टीरवनोरार्याय । अस्तिस्विन्नुवीर्यं१तत्तंइन्द्रनास्विदस्तित-

आसहस्रंपथिभिरिन्द्ररायातुविंद्युम्नतुविवाजेभिरर्वाक्। याहिसूनोसहसोयस्यनू चिद्देवईशेपुरुहूतयोतोः ११ प्रतुंविद्युम्नस्यस्थविरस्यघृष्वेर्दिवोररप्शेमहिमापृ-थिव्याः। नास्यशत्रुर्नप्रतिमानमस्तिनप्रतिष्ठिःपुरुमायस्यसह्योः १२ प्रतत्तेअद्याकरणंकृतंभूत्कुत्संयदायुमतिथिग्वमस्मै। पुरूसहस्रानिशिशाअभिक्षामुत्तूर्वयाणंधृषतानिनेथ १३ अनुत्वाहिघ्नेअधदेवदेवामदन्विश्वेकवितमंकवीनाम्। करोयत्रवरिवोबाधितायदिवेजनायतन्वेगृणानः १४ अनुद्यावापृथिवीतत्तओजोऽमर्त्याजिहतइन्द्रदेवाः। कृष्वाकृत्नोअकृतंयत्तेअस्त्युक्थंनवीयोजनयस्वयज्ञैः १५ ॥ ६ ॥

महांस्त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१९ महाँइन्द्रोनृवदाचर्षणिप्राउतद्विबर्हाअमिनःसहोभिः। अस्मद्र्यग्वावृधेवी-

यायोरुःपृथुःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् १ इन्द्रमेवधिषणासातयेधाद्बृहन्तमृष्वमजरंयु-
वानम् । अषाळ्हेनशवसाशूशुवांसंसद्यश्चिद्योवावृधेअसामि २ पृथूकरस्नाबहु-
लागभस्तीअस्मद्र्य१क्संमिमीहिश्रवांसि । यूथेवपश्वःपशुपादमूनाअस्माँइन्द्रा-
भ्यावदृत्स्वाजौ ३ तंवइन्द्रंचतिनमस्यशाकैरिहनूनंवाजयन्तोहुवेम । यथाचि-
त्पूर्वेजरितारआसुरनेद्याअनवद्याअरिष्टाः ४ धृतव्रतोधनदाःसोमवृद्धःसहिवाम-
स्यवसुनःपुरुक्षुः । संजग्मिरेपथ्याइरायोअस्मिन्त्समुद्रेनसिन्धवोयादमानाः ५
॥ ७ ॥ शविष्ठंनआभरशूरशवओजिष्ठमोजोअभिभूतउग्रम् । विश्वाद्युम्नावृ-
ष्ण्यामानुषाणामस्मभ्यंदाहरिवोमादयध्यै ६ यस्तेमदःपृतनाषाळमृध्रइन्द्रतंन
आभरशूशुवांसम् । येनतोकस्यतनयस्यसातौमंसीमहिजिगीवांसस्त्वोताः ७
आनोभरवृषणंशुष्ममिन्द्रधनस्पृतंशूशुवांसंसुदक्षम् । येनवंसामपृतनासुशत्रू-

न्तयोतिभिरुतजामीँरजामीन् ८ आतेशुष्मोवृषभएतुपश्चादोत्तरादधरादापुरस्तात् । आविश्वतोअभिसमेत्वर्वाङिन्द्रद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे ९ नृवत्तइन्द्रनृतमाभिरूतीवंसीमहिवामंश्रोमतेभिः । ईक्षेहिवस्वउभयस्यराजन्धारत्नंमहिस्थूरंबृहन्तम् १० मरुत्वन्तंवृषभंवावृधानमकवारिंदिव्यंशासमिन्द्रम् । विश्वासाहमवसेनूतनायोग्रंसहोदामिहतंहुवेम ११ जनंवज्रिन्महिचिन्मन्यमानमेभ्योनृभ्योरन्धयायेष्वस्मि । अधाहित्वापृथिव्यांशूरसातौहवामहेतनयेगोष्वप्सु १२ वयंतएभिःपुरुहूतसख्यैःशत्रोःशत्रोरुत्तरइत्स्याम । घ्नन्तोवृत्राण्युभयानिशूररायामदेमबृहतात्वोताः १३ ॥ ८ ॥

द्यौर्न त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । सप्तमी विराट् ।

२० द्यौर्नयइन्द्राभिभूमार्यस्तस्थौरयिःशवसापृत्सुजनान् । तंनःसहस्रभर-

ध्यै ८ सद्रैस्पृधोवनतेअप्रतीतोबिभ्रद्वज्रंवृत्रहणंगभस्तौ । तिष्ठद्धरीअध्यस्तेवग-
र्तैवचोयुजावहतइन्द्रमृष्वम् ९ सनेमतेऽवसानव्यइन्द्रप्रपूरवःस्तवन्तएनायज्ञैः ।
सप्तयत्पुरःशर्मशारदीर्दर्द्धन्दासीःपुरुकुत्सायशिक्षन् १० त्वंवृधइन्द्रपूर्व्योभूर्वरि-
वस्यन्नुशनेकाव्याय । परानववास्त्वमनुदेयंमहेपित्रेददाथस्वंनपातम् ११ त्वं
धुनिरिन्द्रधुनिमतीर्ऋणोरपःसीरानस्रवन्तीः । प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारया
तुर्वशंयदुंस्वस्ति १२ तवहत्यदिन्द्रविश्वमाजौसस्तोधुनीचुमुरीयाहसिष्वप् ।
दीदयदित्तुभ्यंसोमेभिःसुन्वन्दभीतिरिध्मभृतिःपक्थ्यर्कैः १३ ॥ १० ॥

इमा उ द्वादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । नवम्युपान्त्ययोर्विश्वे देवाः ॥

२१ इमाउत्वापुरुतमस्यकारोर्हव्यंवीरहव्याहवन्ते । धियोरथेष्ठामजरंनवी-
योरयिर्विभूतिरीयतेवचस्या १ तमुस्तुषइन्द्रंयोविदानोगिर्वाहसंगीर्भिर्यज्ञवृद्ध-

मू । यस्यदिवमतिमह्नापृथिव्याःपुरुमायस्यंरिरिचेमहित्वम् २ सइत्तमोऽवयुनं ततन्वत्सूर्येणवयुनवच्चकार । कदातेमर्ताअमृतस्यधामेयक्षन्तोनामिनन्तिस्वधाः ३ यस्ताचकारसकुहस्विदिन्द्रःकमाजनंचरतिकासुविक्षु । कस्तेयज्ञोमनसेशंवरायकोअर्कइन्द्रकतमःसहोता ४ इदाहिनेवेविपतःपुराजाःप्रत्नासआसुःपुरुकृत्सखायः । येमध्यमासउतनूतनासउतावमस्यपुरुहूतबोधि ५ ॥ ११ ॥ तंपृच्छन्तोऽवरासःपराणिप्रत्नातइन्द्रश्रुत्यानुयेमुः । अर्चामसिवीरब्रह्मवाहोयादेवविद्मतात्त्वामहान्तम् ६ अभित्वापाजोरक्षसोवितस्थेमहिजज्ञानमभितत्सुतिष्ठ । तवंप्रत्नेनयुज्येनसख्यावज्रेणधृष्णोअपतानुदस्व ७ सतुश्रुधीन्द्रनूतनस्यब्रह्मण्यतोवीरकारुधायः । त्वंह्याऽपिःप्रदिविपितॄणांशश्वद्बभूथसुहवएष्टौ ८ प्रोतयेवरुणंमित्रमिन्द्रंमरुतःकृष्वावसेनोअद्य । प्रपूषणंविष्णुमग्निंपुरंधिंसवितार-

मोषधीःपर्वतांश्च ९ इमंउत्वापुरुशाकप्रयज्योजरितारोअभ्यर्चन्त्यर्कैः । श्रुधी हवमाहुवतोहुवानोनत्वावाँअन्योअमृतत्वदस्ति १० नूमआवाचमुपयाहिविद्वान्विश्वेभिःसूनोसहसोयजत्रैः । येअग्निजिह्वाऋतसापआसुर्येमनुंचक्रुरुपरंदसाय ११ सनोबोधिपुरएतासुगेषूतदुर्गेषुपथिकृद्विदानः । येअश्रमासउरवोवहिष्ठास्तेभिर्नइंद्राभिवक्षिवाजम् १२ ॥ १२ ॥

य एक एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यएकइद्धव्यश्चर्षणीनामिन्द्रंतंगीर्भिरभ्यर्चआभिः । यःपत्यतेवृषभोवृष्ण्यावान्त्सत्यःसत्वापुरुमायःसहस्वान् १ तमुनःपूर्वेपितरोनवग्वाःसप्तविप्रासोअभिवाजयन्तः । नक्षद्दाभंततुरिंपर्वतेष्ठामद्रोघवाचंमतिभिःशविष्ठम् २ तमीमहइन्द्रमस्यरायःपुरुवीरस्यनृवतःपुरुक्षोः । योअस्कृधोयुरजरःस्वर्वान्तमाभ-

रहरिवोमादयध्यै ३ तन्नोविवोचोयदितेपुराचिज्जरितारआनशुःसुम्नमिन्द्र । क-
स्तेभागःकिंवयोदुध्रखिद्वःपुरुहूतपुरूवसोऽसुरघ्नः ४ तंपृच्छन्तीवज्रहस्तंरथेष्ठा-
मिन्द्रंवेपीवक्वरीयस्यनूगीः । तुविग्राभंतुविकूर्मिरभोदांगातुमिषेनक्षतेतुम्रम-
च्छ ५ ॥ १२ ॥ अयाहत्यंमाययावावृधानंमनोजुवास्वतवःपर्वतेन । अच्युता
चिद्वीळितास्वोजोरुजोविदृळ्हाधृषताविरप्शिन् ६ तंवोधियानव्यस्याशविष्ठंप्रत्नं
प्रत्नवत्परितंसयध्यै । सनोवक्षदनिमानःसुवह्मेन्द्रोविश्वान्यतिदुर्गहाणि ७ आ
जनायद्रुह्वणेपार्थिवानिदिव्यानिदीपयोऽन्तरिक्षा । तपावृषन्विश्वतःशोचिषाता-
न्ब्रह्मद्विषेशोचयक्षामपश्च ८ भुवोजनस्यदिव्यस्यराजापार्थिवस्यजगतस्त्वेषसं-
दृक् । धिष्ववज्रंदक्षिणइन्द्रहस्तेविश्वाअजुर्यदयसेविमायाः ९ आसंयतमिन्द्र
णःस्वस्तिंशत्रुतूर्यायबृहतीममृध्राम् । ययादासान्यार्याणिवृत्राकरोवज्रिन्सुतु-

कानाहुपाणि १० सनोनियुद्भिःपुरुहूतवेधोविश्ववाराभिरागहिप्रयज्यो । नया अदेवोवरतेनदेवआभिर्याहितूयमामद्र्यद्रिक् ११ ॥ १४ ॥

षुत इत्यस्य भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

२२ सुतइत्त्वंनिमिश्लइन्द्रसोमेस्तोमेब्रह्मणिशस्यमानउक्थे । यद्वायुक्ताभ्यांमघवन्हरिभ्यांबिभ्रद्वज्रंबाह्वोरिन्द्रयासि १ यद्वादिविपार्येसुष्विमिन्द्रवृत्रहत्येऽवसिशूरसातौ । यद्वादक्षस्यबिभ्युषोअबिभ्यदरन्धयःशर्धतइन्द्रदस्यून् २ पातासुतमिन्द्रोअस्तुसोमंप्रणेनीरुग्रोजरितारमूती । कर्तावीरायसुष्वयउलोकंदातावसुस्तुवतेकीरयेचित् ३ गन्तेयान्तिसवनाहरिभ्यांबभ्रिर्वज्रंपपिःसोमंददिर्गाः । कर्तावीरंनर्यंसर्ववीरंश्रोताहवंगृणतःस्तोमवाहाः ४ अस्मैवयंयद्वावानतद्विविष्मइन्द्राययोनःप्रदिवोअपस्कः । सुतेसोमेस्तुमसिशंसदुक्थेन्द्रायब्रह्मवर्धनंयथा-

संत् ५ ॥ १५ ॥ ब्रह्माणिहिचंकृषेवर्धनानितावंतइन्द्रमतिभिर्विविष्मः । सुते सोमेसुतपाःशंतमानिरान्द्याक्रियास्मवक्षणानियज्ञैः ६ सनोबोधिपुरोळाशंर-राणःपिबातुसोमंगोॠजीकमिन्द्र । एदंबर्हिर्यजमानस्यसीदोरुंकृधित्वायतउ-लोकम् ७ समन्दस्वाह्यनुजोषमुग्रप्रत्वायज्ञासइमेअश्नुवन्तु । प्रेमेहवासःपुरु-हूतमस्मेआत्वेयंधीरवसइन्द्रयम्याः ८ तंवःसखायःसंयथासुतेषुसोमेभिरींपृण-ताभोजमिन्द्रम् । कुवित्तस्माअसतिनोभरायनसुष्विमिन्द्रोऽवसेमृधाति ९ एवे-दिन्द्रःसुतेअस्ताविसोमेभरद्वाजेषुक्षयदिन्मघोनः । असद्यथाजरित्रउतसूरिरिन्द्रो रायोविश्ववारस्यदाता १० ॥ १६ ॥ इति शा० सं० षष्ठे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः॥ २॥

वृषा दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ वृषामदइन्द्रेश्लोकउक्थासचासोमेषुसुतपाॠजीषी । अर्चत्र्योमघवा

नृभ्यउक्थैर्द्युक्षोराजागिरामक्षितोतिः १ ततुरिर्वीरोनर्योविचेताःश्रोताहवंगृणत उर्व्यूतिः । वसुःशंसोनरांकारुधायावाजीस्तुतोविदथेदातिवाजम् २ अक्षोन चक्र्योःशूरबृहन्प्रतेमह्नारिरिचेरोदस्योः । वृक्षस्यनुतेपुरुहूतवयाव्यूतयोरुरुहु रिन्द्रपूर्वीः ३ शचीवतस्तेपुरुशाकशाकागवामिवस्रुतयःसंचरणीः । वत्सानां नतन्तयस्तइन्द्रदामन्वन्तोअदामानःसुदामन् ४ अन्यदद्यकर्वरमन्यदुश्वोऽसच्च सन्मुहुराचक्रिरिन्द्रः । मित्रोनोअत्रवरुणश्चपूषार्योवशस्यपर्येतास्ति ५ ॥ १७ ॥ वित्वदापोनपर्वतस्यपृष्ठादुक्थेभिरिन्द्रानयन्तयज्ञैः । तंत्वाभिःसुष्टुतिभिर्वाजयन्तआजिंनजग्मुर्गिर्वाहोअश्वाः ६ नयंजरन्तिशरदोनमासानद्यावइन्द्रमवकर्शयन्ति । वृद्धस्यचिद्वर्धतामस्यतनूःस्तोमेभिरुक्थैश्चशस्यमाना ७ नवीळवे नमतेनस्थिरायनशर्धतेदस्युजूतायस्तवान् । अज्राइन्द्रस्यगिरयश्चिदृष्वागम्भी-

रेविंद्रवतिगाधमस्मै ८ गम्भीरेणउरुणामत्रिन्प्रेयोयन्धिसुतपावन्वाजान् । स्थाऊषुऊर्ध्वऊतीअरिषण्यन्नक्तोर्व्युष्टौपरितक्म्यायाम् ९ सचस्वनायमवसे अभीकइतोवातमिन्द्रपाहिरिषः । अमाचैनमरण्येपाहिरिषोमदेमशतहिमाः सुवीराः १० ॥ १८ ॥

या ते नव भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ यातेऊतिरवमापरमायामध्यमेन्द्रशुष्मिन्नस्ति । ताभिरूषुवृत्रहत्येऽवीर्नएभिश्चवाजैर्महान्नउग्र १ आभिःस्पृधोमिथतीररिषण्यन्नमित्रस्यव्यथया मन्युमिन्द्र । आभिर्विश्वाअभियुजोविषूचीरार्यायविशोऽवतारीर्दासीः २ इन्द्र जामयउतयेजामयोऽर्वाचीनासोवनुषोयुयुज्रे । त्वमेषांविथुराशवांसिजहिवृष्ण्यानिकृणुहीपराचः ३ शूरोवाशूरंवनतेशरीरैस्तनूरुचातरुषियत्कृण्वैते ।

तोकेयागोषुतनयेयदप्सुविक्रन्दसीउर्वरासुब्रवैते ४ नहित्वाशूरोनतुरोनधृष्णुर्न त्वायोधोमन्यमानोयुयोध । इन्द्रनकिष्ट्वाप्रत्यस्त्येषांविश्वाजातान्यभ्यसिता- नि ५ ॥ ११ ॥ सपत्यतउभयोर्नृम्णमयोर्यदीवेधसःसमिथेहवन्ते । वृत्रेवा महोनृवतिक्षयेवाव्यचस्वन्तायदिवितन्तसैतै ६ अधस्मातेचर्षणयोयदेजानिन्द्र- त्रातोतभवावरूता । अस्माकासोयेनृतमासोअर्यइन्द्रसूरयोदधिरेपुरोनः ७ अनुतेदायिमहइन्द्रियायसत्रातेविश्वमनुवृत्रहत्ये । अनुक्षत्रमनुसहोयजत्रेन्द्रदे- वेभिरनुतेनृषह्ये ८ एवानःस्पृधःसमजासमत्स्विन्द्ररारन्धिमिथतीरदेवीः । वि- द्यामवस्तोरवसागृणन्तोभरद्वाजाउततइन्द्रनूनम् ९ ॥ २० ॥

श्रुधी नोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

२६ श्रुधीनइन्द्रह्वयामसित्वामहोवाजस्यसातौवावृषाणाः । संयद्विशोऽयन्त

शूरसाताउभंनोऽवःपार्यअहन्दाः १ त्वांवाजींहवतेवाजिनेयोमहोवाजस्यगध्यं स्यसातौ । त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्पतिंतरुत्रंत्वांचष्टेमुष्टिहागोषुयुध्यन् २ त्वंकविंचोदयोऽर्कसातौत्वंकुत्सायशुष्णंदाशुषेवर्क् । त्वंशिरोअमर्मणःपराहन्नतिथिग्वाय शंस्यंकरिष्यन् ३ त्वंरथंप्रभरोयोधमृष्वमावोयुध्यन्तंवृषभंदशद्युम् । त्वंतुग्रंवेतसवेसचाहन्त्वंतुजिंगृणन्तमिन्द्रतूतोः ४ त्वंतदुक्थमिन्द्रबर्हणाकःप्रयच्छतासहस्राशूरदर्षि । अवगिरेर्दासंशम्बरंहन्प्रावोदिवोदासंचित्राभिरूती ५ ॥ २१ ॥ त्वंश्रद्धाभिर्मन्दसानःसोमैर्दभीतयेचुमुरिमिन्द्रसिष्वप् । त्वंरजिंपिठीनसेदशस्यन्षष्टिंसहस्राशच्यासचाहन् ६ अहंचनतत्सूरिभिरानश्यांतवज्यायइन्द्रसुम्नमोजः । त्वयायत्स्तवन्तेसधवीरवीरास्त्रिवरूथेननहुषाशविष्ठ ७ वयंतेअस्यामिन्द्र

द्युम्नहूंतौसखायःस्याममहिनप्रेष्ठाः । प्रातर्दनिःक्षत्रश्रीरस्तुश्रेष्ठोघनेवृत्राणांसनये धनानाम् ८ ॥ २२ ॥

किमस्याष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया अभ्यावर्तिनश्चायमानस्य दानस्तुतिः ।

२७ किमस्यमदेकिम्वस्यपीताविन्द्रःकिमस्यसख्येचकार । रणावायेनिषदि किंतेअस्यपुराविविद्रेकिमुनूतनासः १ सदस्यमदेसद्वस्यपीताविन्द्रःसदस्यसख्येचकार । रणावायेनिषदिसत्तेअस्यपुराविविद्रेसदुनूतनासः २ नहिनुतेमहिमनःसमस्यनमघवन्मघवत्त्वस्यविद्म । नराधसोराधसोनूतनस्येन्द्रनकिर्ददृशइन्द्रियंते ३ एतत्यत्तइन्द्रियमचेतियेनावधीर्वरशिखस्यशेषः । वज्रस्ययत्तेनिहतस्यशुष्मात्स्वनाच्चिदिन्द्रपरमोददार ४ वधीदिन्द्रोवरशिखस्यशेषोऽभ्यावर्तिनेचायमानायशिक्षन् । वृचीवतोयद्धरियूपीयायांहन्पूर्वेअर्धेभियसापरोदर्त् ५ ॥ २३ ॥

त्रिंशच्छतंवर्मिणइन्द्रसाकंयव्यावत्यांपुरुहूतश्रवस्या।वृचीवन्तःशरवेपत्यमानाः पात्राभिन्दानान्यर्थान्यायन् ६ यस्यगावावरुषासूयवस्यूअन्तरूषुचरतोरेरिहाणा। सस्रुञ्जयायतुर्वशंपरादाद्वृचीवतोदैववातायशिक्षन् ७ द्वयाँअग्नेरथिनोविंशतिंगा वधूमतोमघवामह्यंसम्राट् । अभ्यावर्तीचायमानोददातिदूणाशेयंदक्षिणापार्थवानाम् ८ ॥ २४ ॥

आ गावोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्यो गावस्त्रिष्टुप् । अष्टम्या अन्त्यपादस्योपाद्या-

याश्चेन्द्रो वा । आद्या पञ्चम्याद्यास्तिस्रश्च त्रिष्टुभः । अन्त्यानुष्टुप् ।

२८ आगावोअग्मन्नुतभद्रमक्रन्त्सीदन्तुगोष्ठेरणयन्त्वस्मे । प्रजावतीःपुरुरूपाइहस्युरिन्द्रायपूर्वीरुषसोदुहानाः १ इन्द्रोयज्वनेपृणतेचशिक्षत्युपेद्ददातिनस्वं

मुंषायति । भूयोभूयोरयिमिदस्यवर्धयन्नभिन्नेखिल्येनिदधातिदेवयुम् २ नतानशन्तिनदभातितस्करोनासामामित्रोव्यथिरादधर्षति । देवाँश्चयाभिर्यजतेददाति
चज्योगित्ताभिःसचतेगोपतिःसह ३ नताअर्वारेणुककाटोअश्नुतेनसंस्कृतत्रमुप
यन्तिताअभि । उरुगायमभयंतस्यताअनुगावोमर्तस्यविचरन्तियज्वनः ४ गावो
भगोगावइन्द्रोमेअच्छान्गावःसोमस्यप्रथमस्यभक्षः । इमायागावःसजनासइन्द्र
इच्छामीद्धृदामनसाचिदिन्द्रम् ५ यूयंगावोमेदयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथासुप्रतीकम् । भद्रंगृहंकृणुथभद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभासु ६ प्रजावतीःसूयवसं
रिशन्तीःशुद्धाअपःसुप्रपाणेपिबन्तीः । मावःस्तेनईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्रस्यवृज्याः ७ उपेदमुपपर्चनमासुगोषूपपृच्यताम् । उपऋषभस्यरेतस्युपेन्द्रतव
वीर्ये ८ ॥ २५ ॥ इति शाकल्यसंहितायां चतुर्थाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

इन्द्रंपइभूरःपञ्चाभूरेकःसुहोत्रस्तुचतुर्थीशाकर्णपूर्व्यायओजिष्ठःशुनहोत्रस्तुसंत्वेकदानरस्तुसत्राचाग्र-यमपान्यन्द्रस्येन्द्रापिबाहेळमानःभत्यस्मैचतुष्कमानुष्टुभंत्वृहस्तन्तंयस्यौष्णिहंयोरायिवश्चतुर्विंशातिःशंयुर्वा-र्हस्पत्योद्वाद्वौपळनुष्टुभास्तस्यश्चाशिराजोमध्यमैनवासांपआनयञ्चपार्ष्णिशद्वायत्रंपुरूतममातिनिचृद्धिवृचः पादानिचृदन्त्यानुष्टुप्चेन्त्येवृचस्तक्षादेवतंत्वामिद्धिपळूनामागायंस्वादुरेकात्रिशद्गर्गःपश्चाद्वौसौम्योग-व्यूतयर्धर्चौलिङ्गोक्तदेवतःप्रस्तोकश्चेतित्रिष्टुबनुष्टुप् गायत्रीद्विपदासाञ्जयस्यप्रस्तोकस्यदानस्तुतिःपरो-वृचोरथदुन्दुभिदेवत्यावैन्द्रौन्त्योधर्चौयुजानोवृहतीदिवस्पृथिव्याजगती ।

इन्द्रं षड् भरद्वाजो वार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

२१ ॐम् इन्द्रंवोनरःसख्यायसेपुर्महोयन्तःसुमतयेचकानाः । महोहिदाता वज्रहस्तोअस्तिमहामुरण्वमवसेयजध्वम् १ आयास्मिन्हस्तेनर्यामिमिक्षुरारथे हिरण्ययेरथेष्ठाः । आरश्मयोगभस्त्योःस्थूरयोराध्वन्नश्वासोवृषणोयुजानाः २

श्रि॒ये ते॒ पादा॒ दुव॒ आ मि॑मिक्षुर्धृ॒ष्णुर्व॒ज्री शव॑सा॒ दक्षि॑णावान् । वसा॑नो॒ अत्कं॑ सुर॒भिं दृ॒शे कं स्व१॒॑र्ण नृ॑तविषि॒रो ब॑भूथ ३ स सोम॒ आमि॑श्लतमः सु॒तो भू॒द्यस्मि॑न्प॒क्तिः प॒च्यते॒ सन्ति॑ धा॒नाः । इन्द्रं॒ नरः॑ स्तु॒वन्तो॑ ब्रह्मका॒रा उ॒क्था शंस॑न्तो दे॒ववा॑ततमाः ४ न ते॒ अन्तः॒ शव॑सो धाय्य॒स्य वि तु बा॑बधे॒ रोद॑सी महि॒त्वा । आ ता सू॒रिः पृ॑णति॒ तूतु॑जानो यू॒थेवा॒प्सु स॒मीज॑मान ऊ॒ती ५ ए॒वेदिन्द्रः॑ सु॒हव॑ ऋ॒ष्वो अ॑स्तू॒ती अनू॑ती हिरिशि॒प्रः सत्वा॑ । ए॒वा हि जा॒तो अस॑मात्योजाः पु॒रू च॑ वृ॒त्रा ह॑नति॒ नि दस्यू॑न् ६ ॥ १ ॥

भूयः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० भूय॒ इद्वा॑वृधे वी॒र्या॑यँ॒ एको॑ अजु॒र्यो द॑यते॒ वसू॑नि । प्र रि॑रिचे दि॒व इन्द्रः॑ पृथि॒व्या अ॒र्धमिद॑स्य॒ प्रति॒ रोद॑सी उ॒भे १ अधा॑ मन्ये बृ॒हद॑सु॒र्य॑मस्य॒ यानि॑ दा॒धार॒ नकि॒रा मि॑नाति । दि॒वेदि॑वे॒ सूर्यो॑ दर्श॒तो भू॒द्वि सद्मा॑न्यु॒र्वि॒या सु॒क्रतु॑र्धात् २ अ॒द्या चि॒न्नू चि॒त्तदपो॑ न॒-

दीनांयदाभ्योअरंदोगातुमिन्द्र । निपर्वताअद्मसदोनसेदुस्त्वयादृह्लानिसुक्रतोर जांसि ३ सत्यमित्तन्नत्वावाँअन्योअस्तीन्द्रदेवोनमर्त्योज्यायान् । अहन्नहिंपरिशयानमर्णोऽवासृजोअपोअच्छासमुद्रम् ४ त्वमपोविदुरोविषूचीरिन्द्रदृह्लमरुजः पर्वतस्य । राजाभवोजगतश्चर्षणीनांसाकंसूर्यंजनयन्द्यामुषासम् ५ ॥ २ ॥

अभूरेकः पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्या शक्करी ।

३१ अभूरेकोरयिपतेरयीणामाहस्तयोरधिथाइन्द्रकृष्टीः । वितोकेअप्सुतनयेचसूरेऽवोचन्तचर्षणयोविवाचः १ त्वद्भियेन्द्रपार्थिवानिविश्वाच्युताचिच्च्यावयन्तेरजांसि । द्यावाक्षामापर्वतासोवनानिविश्वंदृह्लंभयतेअज्मन्नाते २ त्वंकुत्सेनाभिशुष्णमिन्द्राशुषंयुध्यकुयवंगविष्टौ । दशप्रपित्वेअधसूर्यस्यमुषायश्चक्रमविवेरपांसि ३ त्वंशतान्यवशम्बरस्यपुरोजघन्थाप्रतीनिदस्योः । अशिक्षोय-

न्नशव्यांशचीवोदिवोदासायसुन्वतेसुतक्रेभरद्वाजायगृणतेवसूनि ४ ससत्यसत्व-न्महतेरणायरथमातिष्ठतुविनृम्णभीमम् । याहिप्रपथिन्नवसोपमद्रिक्प्रचश्रुत श्रावयचर्षणिभ्यः ५ ॥ ३ ॥

अपूर्व्या पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अपूर्व्यापुरुतमान्यस्मैमहेवीरायतवसेतुराय । विरप्शिनेवज्रिणेशंतमानित्रचांस्यासास्थविरायतक्षम् १ समातरासूर्येणाकवीनामवासयद्रुजदद्रिंगृणानः । स्वाधीभिर्ऋक्वभिर्वावशानउदुस्रियाणामसृजन्निदानम् २ सवह्निभिर्ऋक्वभिर्गोषुशश्वन्मितज्ञुभिःपुरुकृत्वाजिगाय । पुरःपुरोहासखिभिःसखीयन्दृळ्हारुरोजकविभिःकविःसन् ३ सनीव्याभिर्जरितारमच्छामहोवाजेभिर्महद्भिश्चशुष्मैः । पुरुवीराभिर्वृषभक्षितीनामागिर्वणःसुवितायप्रयाहि ४ ससर्गेणशव-

सातक्कोअग्नेरपइन्द्रोदक्षिणतस्तुरापाट् । इत्थासंजानाअनपावृदर्थंदिवेदिवेवि-
विषुरममृध्यम् ५ ॥ ४ ॥

य ओजिष्ठः पञ्च शुनहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ यओजिष्ठइन्द्रतंसुनोदामदोवृषन्स्वभिष्टिर्दास्वान् । सौवश्व्यंयोवनवु-
त्स्वश्वोवृत्रासमत्सुसासहदमित्रान् १ त्वांहीन्द्रावसेविवाचोहवन्तेचर्षणयः
शूरसातौ । त्वंविप्रेभिर्विपणीरंशायस्त्वोतइत्सनितावाजमर्वा २ त्वंताँइन्द्रो
भयाँअमित्रान्दासावृत्राण्यार्याचशूर । वधीर्वनेवसुधितेभिरत्कैरापृत्सुदर्षिनृणां
नृतम ३ सत्वंनइन्द्राकवाभिरूतीसखाविश्वायुरविताषृधेभूः । स्वर्षातायद्ध्वया-
मसित्वायुध्यन्तोनेमधितापृत्सुशूर ४ नूनंनइन्द्रापरायचस्याभवामृळीकउतनो
अभिष्टौ । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्मन्दिविष्यामपार्येगोपतमाः ५ ॥ ५ ॥

सं च त्वे पञ्च शुनहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३४ संचत्वेजग्मुर्गिरइन्द्रपूर्वीर्विचत्वद्यन्तिविभ्वोमनीषाः । पुरानूनंचस्तुतयऋषीणांपस्पृध्रइन्द्रेअध्युक्थार्का १ पुरुहूतोयःपुरुगूर्तऋभ्वाँएकःपुरुप्रशस्तोअस्तियज्ञैः । रथोनमहेशवसेयुजानो३स्माभिरिन्द्रोअनुमाद्योभूत् २ नयंहिंसन्तिधीतयोनवाणीरिन्द्रंनक्षन्तीदभिवर्धयन्तीः । यदिस्तोतारःशतंयत्सहस्रंगृणन्तिगिर्वणसंशंतदस्मै ३ अस्माएतद्दिव्य१र्चेवमासामिमिक्षइन्द्रेन्ययामिसोमः । जनंनधन्वन्नभिसंयदापःसत्रावावृधुर्हवनानियज्ञैः ४ अस्माएतन्मह्याङ्गूषमस्माइन्द्रायस्तोत्रंमतिभिरवाचि । असद्यथामहतिवृत्रतूर्यइन्द्रोविश्वायुरविताववृधश्च ५ ॥ ६ ॥

३५ कदाभुवन्नथक्षयाणिब्रह्मकदास्तोत्रेसहस्रपोष्यंदाः । कदास्तोमंवासयोऽस्यरायाकदाधियःकरसिवाजरत्नाः १ कर्हिस्विचदिन्द्रयन्नृभिर्नृन्वीरैर्वीरान्नीळयासेजयाजीन् । त्रिधातुगाअधिजयासिगोष्विन्द्रद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे २ कर्हिस्वित्तदिन्द्रयज्जरित्रेविश्वप्सुब्रह्मकृणवःशविष्ठ । कदाधियोननियुतोयुवासेकदागोमघाहवनानिगच्छाः ३ सगोमघाजरित्रेअश्वश्चन्द्रावाजश्रवसोअधिधेहिपृक्षः । पीपिहीषःसुदुघामिन्द्रधेनुंभरद्वाजेषुसुरुचोरुरुच्याः ४ तमानूनंवृजनमन्यथाचिच्छूरोयच्छक्रविदुरोगृणीषे । मानिररंशुक्रदुघस्यधेनोरांगिरसान्ब्रह्मणाविप्रजिन्व ५ ॥ ७ ॥

सत्रा पञ्च नर इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३६ सत्रामदासस्तवविश्वजंन्याःसत्राराायोऽधयेपार्थिवासः । सत्रावाजानामभवोविभक्तायद्देवेषुधारयंथाअसुर्यम् १ अनुप्रयेंजेजनओजोअस्यसत्रादधिरेअनुवीर्याय । स्यूमगृभेदुधयेऽर्वतेचक्रतुंवृजन्त्यपिवृत्रहत्यै २ तंसध्रीचीरूतयोवृष्ण्यानिपौंस्यानिनियुतःसश्चुरिन्द्रम् । समुद्रंनसिन्धवउक्थशुष्माउरुव्यचंसंगिरआविशन्ति ३ सरायस्खामुपसृजागृणानःपुरुश्चन्द्रस्यत्वमिन्द्रवस्वः । पतिर्बभूथासमोजनानामेकोविश्वस्यभुवनस्यराजा ४ सतुश्रुधिश्रुत्यायोदुवोयुर्द्यौर्नभूमाभिरायोअर्यः । असोयथानःशवसाचकानोयुगेयुगेवयसाचेकितानः ५ ॥ ८ ॥

अर्वाक्पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३७ अर्वाग्रथंविश्ववारंतउग्रेन्द्रंयुक्तासोहरयोवहन्तु । कीरिश्चिद्धित्वाहवतेस्वर्वान्नृधीमहिसधमादस्तेअद्य १ प्रोद्रोणेहरयःकर्माग्मन्पुनानासऋज्यन्तोअभूवन् । इन्द्रोनोअस्यपूर्व्यःपपीयाद्द्युक्षोमदस्यसोम्यस्यराजा २ आससाणासःशवसानमच्छेन्द्रंसुचक्रेरथ्यासोअश्वाः । अभिश्रवऋज्यन्तोवहेयुर्नूचिन्नुवायोरमृतंविदस्येत् ३ वरिष्ठोअस्यदक्षिणामियर्तीन्द्रोमघोनांतुविकूर्मितमः । ययावज्रिवःपरियास्यंहोमघाचधृष्णोदयसेविसूरीन् ४ इन्द्रोवाजस्यस्थविरस्यदातेन्द्रोगीर्भिर्वर्धतांवृद्धमहाः।इन्द्रोवृत्रंहनिष्ठोअस्तुसत्वाताासूरिःपृणतितूतुजानः५॥१॥

अपात्पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३८ अपादितउदुनश्चित्रतमोमहींभर्षद्द्युमतीमिन्द्रहूतिम् । पन्यसींधीतिंदै-

व्यैस्य॒यामु॒अर्नस्यरा॒तिर्वनतेसु॒दानुः १ दूराच्चि॒दावसतोअस्य॒कर्णा॒घोषा॒दिन्द्रस्य तन्यतिब्रुवा॒णः । एयमेनंदे॒वहूतिर्ववृत्यान्म॒द्र्य१गिन्द्रमि॒यमृच्यमाना २ तंवोधि॒यापरमयापुरा॒जाम॒जरमिन्द्रम॒भ्यनूष्य॒र्कैः । ब्रह्मा॒चगिरोदधि॒रेसमस्मिन्म॒हांश्च॒स्तोमो॒अधिवर्धदिन्द्रे ३ वर्धा॒द्यंय॒ज्ञउतसोम॒मिन्द्रंवर्धा॒द्ब्रह्मगिर॑उ॒क्थाच॒मन्म । वर्धाहैनमु॒षसो॒यामन्न॒क्तोर्वर्धा॒न्मासाःश॒रदो॒द्याव॒इन्द्रम् ४ ए॒वाजज्ञा॒नंसहसे॒असामिवावृधा॒नंराधसेचश्रुताय । म॒हामु॒ग्रमवसेविप्रनूनमाविवासेमवृत्र॒तूर्ये॒षु ५ ॥ १० ॥

मन्द्रस्य पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३९ म॒न्द्रस्यक॒वेर्दि॒व्यस्य॒वह्नेर्विप्रमन्मनोवच॒नस्य॒मध्वः । अपा॒नस्तस्यसच॒नस्यदे॒वेषोयुवस्वगृण॒तेगोअग्राः १ अ॒यमुशा॒नःपर्यद्रिमु॒स्रा॒ऋ॒तधीतिभिर्ऋ॒तयु-

र्युजानः । रुजदरुग्णंविवलस्यसानुंपणींर्वचोभिरभियोधदिन्द्रः २ अयंद्योतय-
दद्युतोव्यक्तून्दोषावस्तोःशरदइन्दुरिन्द्र । इमंकेतुमदधुर्नूचिदह्नांशुचिंजन्मनउ-
षसंश्चकार ३ अयंरोचयदरुचोरुचानो३ंयंवासयद्व्यृतेनपूर्वीः । अयमीयतऋत-
युग्भिरश्वैःस्वर्विदानाभिनाचर्षणिप्राः ४ नूगृणानोगृणतेप्रत्नराजन्निषःपिन्ववसुदेयायपूर्वीः । अपओषधीरविषावनानिगाअर्वतोनॄनृचसेरिरीहि ५ ॥ ११ ॥

इन्द्र पिब पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४० इन्द्रपिबतुभ्यंसुतोमदायावस्यहरीविमुचासखाया । उतप्रगायगणआ
निषद्याथायज्ञायगृणतेवयोधाः १ अस्यपिबयस्यजज्ञानइन्द्रमदायक्रत्वेअपिबो
विरप्शिन् । तमुतेगावोनरआपोअद्रिरिन्दुंसमह्यन्पीतयेसमस्मै २ समिद्धेअग्नौ
सुतइन्द्रसोमआत्वावहन्तुहरयोवहिष्ठाः । त्वायतामनसाजोहवीमीन्द्रायाहिसु-

वितायमहेनः ३ आयाहिशश्वदुशतायेयाथेन्द्रमहामनसासोमपेयम् । उपब्रह्माणिशृणवइमानोऽथातेयज्ञस्तन्वे३वयोधात् ४यदिन्द्रदिविपार्येयदृधग्यद्वास्वेसदनेयत्रवासि । अतोनोयज्ञमवसेनियुत्वान्त्सजोषाःपाहिगिर्वणोमरुद्भिः ५॥१२॥

अहेळमानः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४१ अहेळमानउपयाहियज्ञंतुभ्यंपवन्तइन्दवःसुतासः।गावोनवज्रिन्त्स्वमोकोअच्छेन्द्रागहिप्रथमोयज्ञियानाम् १ यातेकाकुत्सुकृतायावरिष्ठाययाशश्वत्पिबसिमध्वऊर्मिम् । तयापाहिप्रतेअध्वर्युरस्थात्संतेवज्रोवर्ततामिन्द्रगव्युः २ एषद्रप्सोवृषभोविश्वरूपइन्द्रायवृष्णेसमकारिसोमः । एतंपिबहरिवःस्थातरुग्रयस्येशिषेप्रदिवियस्तेअन्नम् ३ सुतःसोमोअसुतादिन्द्रवस्यानयंश्रेयांश्चिकितुषेरणाय।

एतंतिंतिर्वउपंयाहियज्ञेतेनविश्वास्तविंगीरापृंणस्व ४ ह्वयांमासित्वेन्द्रंयाह्यर्वाङरं तेसोमंस्तन्वेंभवाति।शतंक्रतोमादयंस्वासुतेषुप्रास्माँअंवपृतंनासुप्रविक्षु ५ ॥ १३

मत्स्यै चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या बृहती ।

४२ प्रत्यंस्मैपिपीषतेविश्वांनिविदुषेभर । अरंगमायजग्मयेऽपश्चाद्दघ्वनेनरें १ एमेनंप्रत्येतंनसोमेभिःसोमपातंमम्।अमंत्रेभिर्ऋजीषिणमिन्द्रंसुतेभिरिन्दुभिः २ यदींसुतेभिरिन्दुभिःसोमेभिःप्रतिभूषंथ । वेदाविश्वंस्यमेधिरोधृषत्तन्तमिदेषंते ३ अस्माअंस्माइदन्धसोऽध्वंर्योप्रभंरासुतम् । कुवित्संमस्यजेन्यंस्यशर्धतोऽभिशं-स्तेरवस्परंत् ४ ॥ १४ ॥

यस्य चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्र-उष्णिक् ।

४३ यस्यत्यच्छम्बंरंमदेदिवोदासायरन्धयः । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं १

यस्येतोत्रसुतंमदंमध्यमन्तंचरक्षसे। अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं २ यस्युगाअन्त-
रश्मंनोमदेंदृह्ळाअवासृजः। अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं ३ यस्येमन्दानोअन्धं-
सोमाघोनंदधिषेशवः। अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं ४ ॥ १५ ॥ इति शाकलके-
संहितायां षष्ठे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

यो रयिवश्चतुर्विंशतिः शंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्। आद्याः
षडनुष्टुभः। सप्तमीनवम्यौ विराजौ। अष्टमी विराट्।

४४ योरयिवोरयिन्तंमोयोद्युम्नैर्द्युम्नवंत्तमः। सोमंःसुतःसइन्द्रतेऽस्तिस्वधापते
मदंः १ यःशग्मस्तुविशग्मतेरायोदामामतीनाम्। सोमंःसुतःसइन्द्रतेऽस्तिस्व-
धापतेमदंः २ येनवृद्धोनशवंसातुरोनस्वाभिरूतिभिः। सोमंःसुतःसइन्द्रतेऽस्ति
स्वधापतेमदंः ३ त्यमुंवोअप्रंहणंगृणीषेशवंसस्पतिंम्। इन्द्रंविश्वासाहंनरंमंहि-

धंविश्वचर्षणिम् ४ यंवर्धयन्तीद्गिरःपतिंतुरस्यराधसः। तमिन्न्वंस्यरोदसीदेवीशुष्मंसपर्यतः ५ ॥ १६ ॥ तद्वउक्थस्यबर्हणेन्द्रायोपस्तृणीषणि। विपोनयस्योतयोविवयद्रोहन्तिसक्षितः ६ अविदद्दक्षंमित्रोनवीयान्पपानोदेवेभ्योवस्योअचैत्। ससवान्स्तौलाभिर्धौतरीभिरुरुष्यापायुरभवत्सखिभ्यः ७ ऋतस्यपथिवेधाअपायिश्रियेमनांसिदेवासोअक्रन्। दधानोनामंमहोवचोभिर्वपुर्दृशयेवेन्योव्यावः ८ द्युमत्तमंदक्षंधेह्यस्मेसेधाजनानांपूर्वीररातीः। वर्षीयोवयःकृणुहिशचीभिर्धनस्यसातावस्माँअविड्ढि ९ इन्द्रतुभ्यमिन्मघवन्नभूमवयंदात्रेहरिवोमावेनः। नकिरापिर्ददृशेमर्त्यत्राकिमङ्गरध्रचोदनंत्वाहुः १० ॥ १७॥ माजस्वनेवृषभनोररीथामातेरेवतःसख्येरिषाम। पूर्वीष्टइन्द्रनिःषिधोजनेषुजह्यसुष्वीन्प्रवृहापृणतः ११ उदभ्राणीवस्तनयन्नियर्तीन्द्रोराधांस्यश्व्यानिगव्या। त्वमसिप्रदिवः

कारुधायामात्वादामानआदभन्मघोनः १२ अध्वर्योवीरप्रमहेसुतानामिन्द्राय
भरसह्यस्यराजा । यःपूर्व्याभिरुतनूतनाभिर्गीर्भिर्वावृधेगृणतामृषीणाम् १३
अस्यमदेपुरुवर्पांसिविद्वानिन्द्रोवृत्राण्यप्रतीजघान । तमुप्रहोषिमधुमन्तमस्मै
सोमंवीरायशिप्रिणेपिबध्यै १४ पातासुतमिन्द्रोअस्तुसोमंहन्तावृत्रंवज्रेणमन्द-
सानः । गन्तायज्ञंपरावतश्चिदच्छावसुर्धीनामविताकारुधायाः १५ ॥ १८ ॥
इदंत्यत्पात्रमिन्द्रपानमिन्द्रस्यप्रियममृतमपायि । मत्सद्यथासौमनसायदेवंव्य-
स्मद्द्वेषोयुयवद्व्यंहः १६ एनामन्दानोजहिशूरशत्रूञ्जामिमजामिंमघवन्नमित्रा-
न् । अभिषेणाँअभ्यादेदिशानान्पराचइन्द्रप्रमृणाजहीच १७ आसुष्माणो
मघवन्निन्द्रपृत्स्वस्मभ्यंमहिवरिवःसुगंकः । अपांतोकस्यतनयस्यजेषइन्द्रसू
रीन्कृणुहिस्मानोअर्धम् १८ आत्वाहरयोवृषणोयुजानावृषरथासोवृषरश्मयो-

ऽत्याः । अस्मत्रांचोवृषणोवज्रवाहोवृष्णेमदायसुयुजोवहन्तु १९ आतेवृषन्वृषणोद्रोणमस्थुर्घृतप्रुषोनोर्मयोमदन्तः । इन्द्रप्रतुभ्यंवृषभिःसुतानांवृष्णेभरन्ति वृषभायसोमम् २० ॥ ११ ॥ वृषासिदिवोवृषभःपृथिव्यावृषासिन्धूनांवृषभः स्तियानाम् । वृष्णेतइन्दुर्वृषभपीपायस्वादूरसोमधुपेयोवराय २१ अयंदेवः सहसाजायमानइन्द्रेणयुजापणिमस्तभायत् । अयंस्वस्यपितुरायुधानीन्दुरमुष्णादशिवस्यमायाः २२ अयमकृणोदुषसःसुपत्नीरयंसूर्येअदधाज्ज्योतिरन्तः । अयंत्रिधातुदिविरोचनेषुत्रितेषुविन्ददमृतंनिगूळ्हम् २३ अयंद्यावापृथिवीविष्कभायदयंरथमयुनक्सप्तरश्मिम् । अयंगोषुशच्यापक्वमन्तःसोमोदाधारदशयन्त्रमुत्सम् २४ ॥ २० ॥

य आनयत्त्रयस्त्रिंशच्छंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां तिसृणां वृबुस्तक्षा । एकोनत्रिंशचम्यतिनिचृत् । अन्त्यानुष्टुप् ।

२५ यआनयत्परावतःसुनीतीतुर्वशंयदुम् । इन्द्रःसनोयुवासखा १ अविप्रेचिद्वयोदधदनाशुनाचिदर्वता । इन्द्रोजेताहितंधनम् २ महीरस्यप्रणीतयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः । नास्यक्षीयन्तऊतयः ३ सखायोब्रह्मवाहसेऽर्चतप्रचगायत । सहिनःप्रमतिर्मही ४ त्वमेकस्यवृत्रहन्नविताद्वयोरसि । उतेदृशेयथावयम् ५ ॥ २१ ॥ नयसिद्वतिद्विषःकृणोष्युक्थशंसिनः । नृभिःसुवीरउच्यसे ६ ब्रह्माणंब्रह्मवाहसंगीर्भिःसखायमृग्मियम् । गांनदोहसेहुवे ७ यस्यविश्वानिहस्तयोरूचुर्वसूनिनिहिता । वीरस्यपृतनासहः ८ विदृळ्हानिचिदद्रिवोजनानांशचीपते । वृहमायाअनानत ९ तमुत्वासत्यसोमपाइन्द्रवाजानांपते । अहूमहिश्रव-

स्यर्वः १० ॥२२॥ तमुत्वायःपुरासिथयोवानूनंहितेधने । हव्यःसश्रुधीहवम् ११ धीभिरर्वद्भिरर्वतोवाजाँइन्द्रश्रवाय्यान् । त्वयाजेष्महितंधनम् १२ अभूरुवीरगिर्वणोमहाँइन्द्रधनेहिते । भरेवितन्तसाय्यः १३ यातेऊतिरमित्रहन्मक्षूजवस्तमासति । तयानोहिनुहीरथम् १४ सरथेनरथीतमोऽस्माकेनाभियुग्वना । जेषिजिष्णोहितंधनम् १५ ॥२३॥ यएकइत्तमुष्टुहिकृष्टीनांविचर्षणिः । पतिर्जज्ञेवृषक्रतुः १६ योगृणतामिदासिथापिरूतीशिवःसखा । सत्वंनइन्द्रमृळय १७धिष्ववज्रंगभस्त्योरक्षोहत्यायवज्रिवः । सासहीष्ठाअभिस्पृधः १८प्रत्नंरयीणांयुजंसखायंकीरिचोदनम् । ब्रह्मवाहस्तमंहुवे १९ सहिविश्वानिपार्थिवाँएकोवसूनिपत्यते । गिर्वणस्तमोअध्रिगुः २० ॥ २४ ॥ सनोनियुद्भिरापृणकामंवाजेभिरश्विभिः । गोमद्भिर्गोपतेधृषत् २१ तद्वोगायसुतेसचापुरुहूतायसत्वने । शंयद्गवेनशाकि-

न २२ नघावसुर्नियंमतेदानंवाजस्यगोमतः । यत्सीमुपश्रवद्गिरः २३ कुवित्संस्यप्रहिव्रजंगोमन्तंदस्युहागमत् । शचीभिरपनोचरत् २४ इमाउत्वाशतक्रतोऽभिप्रणोनुवुर्गिरः । इन्द्रंवत्संनमातरः २५ ॥ २५ ॥ दूणाशंसख्यंतवगौरंसिवीरगव्यते । अश्वोअश्वायतेभव २६ समन्दस्वाह्यन्धसोराधसेतन्वामहे । नस्तोतारंनिदेकरः २७ इमाउत्वासुतेसुतेनक्षन्तेगिर्वणोगिरः । वत्संगावोनधेनवः २८ पुरूतमंपुरूणांस्तोतॄणांविवाचि । वाजेभिर्वाजयताम् २९ अस्माकमिन्द्रभूतुतेस्तोमोवाहिष्ठोअन्तमः । अस्मान्रायेमहेहिनु ३० अधिबृबुःपणीनांवर्षिष्ठेमूर्धन्नस्थात् । उरुःकक्षोनगाङ्ग्यः ३१ यस्यवायोरिवद्रवद्भद्रारातिःसहस्रिणी । सद्योदानायमंहते ३२ तत्सुनोविश्वेअर्यआसदागृणन्तिकारवः । बृबुंसहस्रदातमंसूरिंसहस्रसातमम् ३३ ॥ २६ ॥

४६ त्वामिद्धिहवामहेसातावाजस्यकारवः । त्वांवृत्रेष्विंन्द्रसत्पतिंनरस्त्वां काष्ठास्ववंतः १ सत्वंनश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहःस्तवानोअद्रिवः । गामश्वंरथ्यमिन्द्रसंकिरसत्रावाजंनजिग्युषे २ यःसत्राहाविचर्षणिरिन्द्रंतंहूमहेवयम् । सहस्रमुष्कतुविंनृम्णसत्पतेभवासमत्सुनोवृधे ३ बाधसेजनान्वृषभेवमन्युनाघृषौमीळ्हऋचीषम । अस्माकंबोध्यविताममहाधनेतनूष्वप्सुसूर्ये ४ इन्द्रज्येष्ठंनआभरँओजिष्ठंपपुरिश्रवः । येनेमेचित्रवज्रहस्तरोदसीओभेसुशिप्रप्राः ५ ॥ २७ ॥ त्वामुग्रमवसेचर्षणीसहंराजन्देवेषुहूमहे । विश्वासुनोविथुरापिब्दनावसोऽमित्रान्त्सुषहान्कृधि ६ यदिन्द्रनाहुषीष्वाँओजोनृम्णंचकृष्टिषु । यद्वापञ्चक्षितीनांद्युम्नमाभरसत्राविश्वानिपौंस्या ७ यद्वातृक्षौमघवन्द्रुह्यावाजनेयत्पूरौकच्चवृष्ण्यं-

म् । अस्मभ्यंतद्रिरीहिसंनृपाह्येऽमित्रान्पृत्सुतुर्वणे ८ इन्द्रत्रिधातुशरणंत्रिवरूथं स्वस्तिमत् । छर्दिर्यच्छमघवंद्भ्यश्चमह्यंचयावयादिद्युमेभ्यः ९ येगव्यतामनसा शत्रुमादभुरभिप्रघ्नन्तिधृष्णुया । अधस्मानोमघवन्निन्द्रगिर्वणस्तनूपाअन्तमो भव १० ॥ २८ ॥ अधस्मानोवृधेभवेन्द्रनायमवायुधि । यदन्तरिक्षेपतयन्ति पर्णिनोदिद्यवस्तिग्ममूर्धानः ११ यत्रशूरासस्तन्वोवितन्वतेप्रियाशर्मपितृणाम् । अधस्मायच्छतन्वे३तनेचछर्दिरचित्तंयावयद्द्वेषः १२ यदिन्द्रसर्गेअर्वतश्चोदयासे महाधने । असमनेअध्वनिवृजिनेपथिश्येनाँइवश्रवस्यतः १३ सिंधूँरिवप्रवणआशुयायतोयदिक्रोशमनुष्वणि । आयेवयोनवर्वृतत्यामिषिगृभीतावाह्वोर्गवि १४ ॥ २९ ॥

स्वादुरेकत्रिंशदृर्चास्त्रिष्टुप्। आद्यानां पञ्चानां सोमः। त्रिंशयाः प्रथमार्धस्य लिङ्गोक्तदेवताः।
द्वात्रिंशयादीनां चतुर्णां प्रस्तोकस्य सार्ञ्जयस्य दानस्तुतिः। ततस्तिसृणां रथः। ततो
द्वयोरन्त्यायाः प्रथमार्धस्य च दुन्दुभिः। शिष्टानामिन्द्रः। एकोनत्रिंशी बृहती।
त्रयोविंश्यनुष्टुप्। चतुर्विंशी गायत्री। पञ्चविंशी द्विपदा। सप्तविंशी जगती।

१७ स्वादुष्किलायंमधुमाँउतायंतीव्रःकिलायंरसवाँउतायम्। उतोन्व१स्य पपिवांसमिन्द्रंनकश्चनसंहतआहवेषु १ अयंस्वादुरिहमदिष्ठआसयस्येन्द्रोवृत्रहत्येममाद। पुरूणियश्च्यौत्नाशम्बरस्यविनवतिंनवचदेह्यो३हन् २ अयंमेपीतउदियर्तिवाचमयंमनीषामुशतीमजीगः। अयंषळुर्वीरमिमीतधीरोनयाभ्यो भुवनंकच्चनारे ३ अयंसयोवरिमाणंपृथिव्यावर्ष्माणंदिवोअकृणोदयंसः। अयंपीयूषंतिसृषुप्रवत्सुसोमोदाधारोर्व१न्तरिक्षम् ४ अयंविदच्चित्रदृशीकमर्णःशुक्र-

संद्मनामुपसामनीकि । अयंमहान्महतास्कम्भनेनोद्द्यामस्तभ्नाहृषभोमरुत्वा-
न् ५ ॥ ३० ॥ धृपात्पिबकलशेसोमामिन्द्रवृत्रहाशूरसमरेवसूनाम् । माध्यंदि-
नेसवनआवृषस्वरयिस्थानोरयिमस्मासुधेहि ६ इन्द्रप्रणःपुरएतेवपश्यप्रणोनय-
प्रतरंवस्योअच्छ । भवासुपारोअतिपारयोनोभवासुनीतिरुतवामनीतिः ७
उरुंनोलोकमनुनेपिविद्वान्स्वर्वज्ज्योतिरभयंस्वस्ति । ऋष्वातइन्द्रस्थविरस्य
बाहूउपस्थेयामशरणाबृहन्ता ८ वरिष्ठेनइन्द्रवन्धुरेधावहिष्ठयोःशतावन्नश्वयो-
रा । इषमावक्षीपांवर्षिष्ठांमानस्तारीन्मघवन्रायोअर्यः ९ इन्द्रमृळमह्यंजीवातु-
मिच्छचोदयधियमयंसोनधाराम् । यत्किंचाहंत्वायुरिदंवदामितज्जुषस्वकृधिमा
देववन्तम् १० ॥ ३१ ॥ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रंहवेहवेसुहवंशूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिन्द्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विन्द्रः ११ इन्द्रःसुत्रामास्ववाँअ-

वोभिः सुमृळीको भवतु विश्ववेदाः । बाधतां द्वेषो अभयं कृणोतु सुवीर्यस्य पतयः स्याम १२ तस्य वयं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम । स सुत्रामा स्ववाँ इन्द्रो अस्मे आराच्चिद्द्वेषः सनुतर्युयोतु १३ अव त्वे इन्द्र प्रवतो नोर्मिर्गिरो ब्रह्माणि नियुतो धवन्ते । उरू न राधः सवना पुरूण्यपो गा वज्रिन्युवसे समिन्दून् १४ क ईं स्तवत्कः पृणात्को यजाते यदुग्रमिन्मघवा विश्वहावेत् । पादाविव प्रहरन्नन्यमन्यं कृणोति पूर्वमपरं शचीभिः १५ ॥ ३२ ॥ शृण्वे वीर उग्रमुग्रं दमायन्नन्यमन्यमतिनेनीयमानः । एधमानद्विळुभयस्य राजा चोष्कूयते विश इन्द्रो मनुष्यान् १६ परा पूर्वेषां सख्या वृणक्ति वितर्तुराणो अपरेभिरेति । अनानुभूतीरवधून्वानः पूर्वीरिन्द्रः शरदस्तर्तरीति १७ रूपंरूपं प्रतिरूपो बभूव तदस्य रूपं प्रतिचक्षणाय । इन्द्रो मायाभिः पुरुरूप ईयते युक्ता ह्यस्य हरयः शता दश १८ युजानो हरिता रथे भूरि त्वष्टे-

हरांजति । कोविश्वाहांद्विपतःपक्षंआसतउतासीनेपुसूरिपु १९ अगव्यूतिक्षेत्र-
मागन्मदेवाउर्वीसतीभूमिरंहूरणाभूत् । वृहस्पतेप्रचिकित्सागविष्टावित्थासते
जरित्रइन्द्रपन्थाम् २० ॥ ३३ ॥ दिवेदिवेसदृशीरन्यमर्धंकृष्णाअसेधदपसद्म-
नोजाः । अहन्दासावृषभोवस्नयन्तोदव्रजेवर्चिनंशम्बरंच २१ प्रस्तोकइन्नुराधं-
सस्तइन्द्रदशकोशयीर्दशवाजिनोऽदात् । दिवोदासादतिथिग्वस्यराधःशाम्बरं
वसुप्रत्यग्रभीष्म २२ दशाश्वान्दशकोशान्दशवस्त्राधिभोजना । दशोहिरण्य-
पिण्डान्दिवोदासादसानिषम् २३ दशरथान्प्रष्टिमतःशतंगाअथर्वभ्यः । अश्वथः
पायवेऽदात् २४ महिराधोविश्वजन्यंदधानान्भरद्वाजान्त्साञ्जयोअभ्ययष्ट २५
॥३४॥वनस्पतेवीड्वङ्गोहिभूयाअस्मत्सखाप्रतरणःसुवीरः । गोभिःसंनद्धोअसिवी

ळंयंस्वास्थातातैंजयतुजेत्वानि २६ दिवस्पृथिव्याःपर्योजउद्भृतंवनस्पतिभ्यःपर्या-
भृतंसहः । अपामोज्मानंपरिगोभिरावृतमिन्द्रस्यवज्रंहविषारथंयज २७ इन्द्रस्य
वज्रोमरुतामनीकंमित्रस्यगर्भोवरुणस्यनाभिः । सेमांनोहव्यदातिंजुषाणोदेवर-
थप्रतिहव्यागृभाय २८ उपश्वासयपृथिवीमुतद्यांपुरुत्रातेमनुतांविष्ठितंजगत् ।
सदुन्दुभेसजूरिन्द्रेणदेवैर्दूराद्दवीयोअपसेधशत्रून् २९ आक्रन्दयबलमोजोनआधा
निःष्टनिहिदुरिताबाधमानः । अपप्रोथदुन्दुभेदुच्छुनाइतइन्द्रस्यमुष्टिरसिवीळय-
स्व ३० आमूरजप्रत्यावर्तयेमाःकेतुमद्दुन्दुभिर्वावदीति । समश्वपर्णाश्चरन्तिनो
नरोऽस्माकमिन्द्ररथिनोजयन्तु ३१ ॥ ३५ ॥ इति शाकलकसंहितायां चतुर्थाष्टके
सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

यज्ञायज्ञाध्यधिकाशंयुस्तृणपाणिकंपृश्निसूक्तंप्रगाथौबृहतीमहासतोबृहतीमहाबार्हतवार्हतौप्रगाथाविसाग्नेयःकाकुभःप्रगाथःपुरउष्णिग्बृहसातिजगतीतिमारुतोन्त्यास्तिस्रोवासालिङ्गोक्तदेवताःकाकुभः प्रगाथःपुरउष्णिग्बृहतीतिपौष्णोबृहतीमहाबृहतीयवमध्यान्त्यानुष्टुप्मारुतोन्त्याद्यावाभूम्योर्वापृश्नेर्वास्तुपेपञ्चोनऋजिश्वाहवैश्वदेवंदशकर्यन्तंतुवेवउदुत्यत्पोळशष्युष्णिगनुष्टुबन्तंनतस्यूनासमम्याद्याःपङ्क्तयश्चतुर्दशीजगतीसुहोत्रादयोनुक्तगोत्राभारद्वाजाःपौत्राबृहस्पतेर्दौष्यन्तेर्वाभरतस्यवयंदशपौष्णंतद्वापत्रंयैर्यापूषन्ननुष्टुप्संपूषन्नोहिवांपद्ययएनमन्त्यानुष्टुबिन्द्राग्नेन्द्रंषष्ठुकंचतुष्कंद्वितीयाजगतीमनुदशैन्द्राग्नंतुवार्हतंचतुरनुष्टुबन्तंश्रथत्पञ्चोनागायत्रंतुत्रित्रिष्टुबादित्रिष्टुब्बृहत्यनुष्टुबन्तामियंपञ्चनासारस्वतंत्रिजगत्यादिजगतीत्रिष्टुबन्तम् ।

यज्ञायज्ञा द्वाविंशतिःशंयुर्बार्हस्पत्यस्तृणपाणिकं पृश्निसूक्तम् । आद्यानां दशानामग्निः त्रयोदश्यादीनां तिसृणां मरुतो लिङ्गोक्तदेवता वा । ततश्चतसृणां पूषा । अन्त्यायाः मरुतः पृश्निर्द्यावाभूमी वा । द्वितीयाचतुर्थीदशमीद्वादशीसप्तदश्यः सतोबृहत्यः । पष्ठ्यष्टम्यौ । महासतोबृहत्यौ । सप्तमी महाबृहती । एकादशीषोडश्यौ ककुभौ ।

त्रयोदश्यष्टादश्यौ पुरउष्णिहौ। पञ्चदश्यतिजगती । उपान्त्या
यवमध्या महाबृहती । अन्त्यानुष्टुप् । शिष्टा बृहत्यः ।

१८ अग्नि यज्ञायंज्ञावोअग्नयेगिरागिराचदक्षसे । प्रप्रवयममृतंजातवेदसंप्रियं मित्रंनशंसिषम् १ ऊर्जोनपातंसहिनायमस्मयुर्दाशेमहव्यदातये । भुवद्वाजेष्ववितामुवद्वृधउतत्रातातनूनाम् २ वृषाह्यग्नेअजरोमहान्विभास्यर्चिषा । अजस्रेणशोचिषाशोशुचच्छुचेसुदीतिभिःसुदीदिहि ३ महोदेवान्यजसियक्ष्यानुषक्तवक्रत्वोतदंसना । अर्वाचःसींकृणुह्यग्नेवसेरास्वाजोतवस्व ४ यमापोअद्रयोवनागर्भमृतस्यपिप्रति । सहसायोमथितोजायतेनृभिःपृथिव्याअधिसानवि ५ ॥ १ ॥ आयःपप्रौभानुनारोदसीउभेधूमेनधावतेदिवि । तिरस्तमोददृशऊर्म्यास्वाश्यावास्वरुषोवृषाश्यावाअरुषोवृषा ६ बृहद्भिरग्नेअर्चिभिःशुक्रेणदेवशोचि-

र्ग । भरद्वाजेसमिधानोयविष्ठ्यरेवन्नःशुक्रदीदिहिद्युमत्पावकदीदिहि ७ विश्वा-
सांगृहपतिर्विशामसित्वमग्नेमानुषीणाम् । शतंपूर्भिर्यविष्ठपाह्यंहसःसमेद्धारंश-
तंहिमाःस्तोतृभ्योयेचददति ८ त्वंनश्चित्रऊत्यावसोराधांसिचोदय । अस्यराय-
स्त्वमग्नेरथीरसिविदागाधंतुचेतुनः ९ पर्षितोकंतनयंपर्तृभिष्ट्वमदब्धैरप्रयुत्वभिः ।
अग्नेहेळांसिदैव्यायुयोधिनोऽदेवानिह्वरांसिच १० ॥ २ ॥ आसखायःसबर्दुघां
धेनुमजध्वमुपनव्यसावचः । सृजध्वमनपस्फुराम् ११ याशर्धायमारुतायस्व-
भानवेश्रवोऽमृत्युधुक्षत । यामृळीकेमरुतांतुराणांयासुम्नैरेवयावरी १२ भर-
द्वाजायावधुक्षतद्विता । धेनुंचविश्वदोहसमिषंचविश्वभोजसम् १३ तंवइन्द्रंन
सुक्रतुंवरुणमिवमायिनम् । अर्यमणंनमन्द्रंसृप्रभोजसंविष्णुंनस्तुषआदिशे १४
त्वेषंशर्धोनमारुतंतुविष्वण्यनर्वाणंपूषणंसंयथाशता । संसहस्राकारिषच्चर्षणि-

म्यअाँआविर्गूह्लावसूंकरत्सुवेदांनोवसूंकरत् १५ आमांपूषन्नुपंद्रवशंसिषंनुतेअ-
पिकर्णआघृणे । अघाअर्योअरातयः १६ ॥ ३ ॥ माकांकम्बीरमुहृहोवनस्पति-
मशंस्तीर्विहिनीनंशः । मोतसूरोअहंएवाचनग्रीवाआदर्धतेवेः १७ हृतेरिवतेऽ-
वृकमस्तुसख्यम् । अच्छिद्रस्यदधन्वतःसुपूर्णस्यदधन्वतः १८ परोहिमर्त्यैरसि
समोदेवैरुतश्रिया । अभिख्यःपूषन्पृतनासुनस्त्वमवांनूनंयथांपुरा १९ वामी-
वामस्यधूतयःप्रणीतिरस्तुसूनृता । देवस्यंवामरुतोमर्त्यस्यवेजानस्यप्रयज्य-
वः २० सद्यश्चिद्यस्यचर्कृतिःपरिद्यांदेवोनैतिसूर्यः । त्वेषंशवोदधिरेनामयज्ञियं
मरुतोवृत्रहंशवोज्येष्ठंवृत्रहंशवः २१ सकृद्धद्यौरंजायतसकृद्भूमिरजायत । पृ-
श्न्यांदुग्धंसकृत्पयस्तदन्योनानुंजायते २२ ॥ ४ ॥

स्तुपे पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

४१ स्तुषेजनंसुव्रतंनव्यसीभिर्गीर्भिर्मित्रावरुणासुम्नयन्ता । तआगमन्तुतइहश्रुवन्तुसुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निः १ विशोविंशईड्यमध्वरेष्वदृप्तक्रतुमरतिंयुवत्योः । दिवःशिशुंसहसःसूनुमग्निंयज्ञस्यकेतुमरुषंयजध्यै २ अरुषस्यदुहितराविरूपेस्तृभिरन्यापिपिशेसूरोअन्या । मिथस्तुराविचरन्तीपावकेमन्मश्रुतंनक्षतऋच्यमाने ३ प्रवायुमच्छाबृहतीमनीषाबृहद्रयिंविश्ववारंरथप्राम् । द्युतद्यामानियुतःपत्यमानःकविःकविमियक्षसिप्रयज्यो ४ सउमेवपुश्छदयदश्विनोर्योरथोविरुक्मान्मनसायुजानः । येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ५ ॥ ५ ॥ पर्जन्यवातावृषभापृथिव्याःपुरीषाणिजिन्वतमप्यानि । सत्यश्रुतःकवयोयस्यगीर्भिर्जगतःस्थातर्जगदाकृणुध्वम् ६ पावीरवीकन्याचित्रायुःसरस्वती

वीरपत्नीधियंधात् । ग्राभिरच्छिद्रंशरणंसजोषादुराधर्षंगृणतेशर्मयंसत् ७ पृथ-
स्पथःपरिपतिंवचस्याकामेनकृतोअभ्यानळर्कम् । सनोरासच्छुरुधश्चन्द्राग्राधि-
यंधियंसीषधातिप्रपूषा ८ प्रथमभाजंयशसंवयोधांसुपाणिंदेवंसुगभस्तिमृभ्वम् ।
होतायक्षद्यजतंपस्त्यानामग्निस्त्वष्टारंसुहवंविभावा ९ भुवनस्यपितरंगीर्भिराभी
रुद्रंदिवावर्धयारुद्रमक्तौ । बृहन्तमृष्वमजरंसुषुम्नमृधग्घुवेमकविनेषितासः १०
॥ ६ ॥ आयुवानःकवयोयज्ञियासोमरुतोगन्तगृणतोवरस्याम् । अचित्रंचिद्धि
जिन्वथावृधन्तइत्थानक्षन्तोनरोआङ्गिरस्वत् ११ प्रवीरायप्रतवसेतुरायाजायूथेव
पशुरक्षिरस्तम् । सपिस्पृशातितन्विश्रुतस्यस्तृभिर्ननाकंवचनस्यविपः १२ यो
रजांसिविममेपार्थिवानित्रिश्चिद्विष्णुर्मनवेबाधिताय । तस्यतेशर्मन्नुपदद्यमाने
रायामदेमतन्वातनाच १३ तन्नोऽहिर्बुध्न्योअद्भिरर्कैस्तत्पर्वतस्तत्सविताचनो

धात् । तदोषधीभिरभिरातिषाचोभगःपुरन्धिर्जिन्वतुप्रराये १४ नूनोरयिंरथ्यं चर्षणिप्रांपुरुवीरंमहऋतस्यंगोपाम् । क्षयंदाताजरंयेनजनान्त्स्पृधोअदेवीरभिच-क्रमांमविशआदेवीरभ्यं१श्नवाम १५ ॥ ७ ॥ इति शाकलकसंहितायां षष्ठे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

हुवे वः पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५० हुवेवोदेवीमदितिंनमोभिर्मृळीकायवरुणंमित्रमग्निम् । अभिक्षदामर्य-मणंसुशेवंत्रातॄन्देवान्त्सवितारंभगंच १ सुज्योतिषःसूर्यदक्षपितॄननागास्त्वेसु-महोवीहिदेवान् । द्विजन्मानोयऋतसापःसत्याःस्वर्वन्तोयजताअग्निजिह्वाः २ उतद्यावापृथिवीक्षत्रमुरुबृहद्रोदसीशरणंसुषुम्ने । महस्करथोवरिवोयथानोऽस्मे क्षयायधिषणेअनेहः ३ आनोरुद्रस्यसूनवोनमन्तामद्याहूतासोवसवोऽधृष्टाः ।

यदीमभैमहतिवाहितासोंवाधेमरुतोअह्वामदेवान् ४ मिम्यक्षयेषुरोदसीनुदेवी
सिर्षक्तिपूषाअभ्यर्धयज्वा । श्रुत्वाहवंमरुतोयद्धयाथभूमारेजन्तेअध्वंनिप्रवि-
क्ते ५ ॥ ८ ॥ अभित्यंवीरंगिर्वणसमर्चेन्द्रंब्रह्मंणाजरितर्नवेन । श्रवदिद्धवमुप
चस्तवानोरासद्वाजाँउपमह्वोगृणानः ६ ओमानमापोमानुषीरमृक्तंधाततोकाय
तनंयायशंयोः । यूयंहिष्ठाभिषजोमातृतमाविश्वस्यस्थातुर्जगतोजनित्रीः ७
आनोदेवःसविताक्रायमाणोहिरंण्यपाणिर्यजतोजगम्यात् । योदत्रवाँउषसोन
प्रतीकंव्यूर्णुतेदाशुषेवार्याणि ८ उतत्वंसूनोसहसोनोअद्यादेवाँअस्मिन्नध्वरेव-
वृत्याःस्यामहंतेसदमिद्रातौतवस्यामग्नेऽवंसासुवीरः ९ उतत्यामेहवमाजग्म्या
तंनासत्याधीभिर्युवमङ्गविप्रा । अत्रिंनमहस्तमसोऽमुमुक्तंतूर्वतंनरादुरितादभी-
के १० ॥ ९ ॥ तेनोरायोद्युमतोवाजवतोदातारोभूतनृवतःपुरुक्षोः । दशस्य-

न्तोंदिव्याःपार्थिवासोगोजाताअप्यांमृळताचदेवाः ११ तेनोरुद्रःसरस्वतीसजो-
षामीळ्हुष्मन्तोविष्णुर्मृळन्तुवायुः । ऋभुक्षावाजोदैव्योविधातापर्जन्यावातापि-
प्यतामिषंनः १२ उतस्यदेवःसवितामगोनोऽपांनपादवतुदानुपप्रिः । त्वष्टादे-
वेभिर्जनिभिःसजोषाद्यौर्देवेभिःपृथिवीसमुद्रैः १३ उतनोऽहिर्बुध्न्यःशृणोत्वज
एकपात्पृथिवीसमुद्रः । विश्वेदेवाऋतावृधोहुवानाःस्तुतामन्त्राःकविशस्ताअव-
न्तु १४ एवानपातोममतस्यधीभिर्भरद्वाजाअभ्यर्चन्त्यर्कैः । ग्नाहुतासोवसवो-
ऽधृष्टाविश्वेस्तुतासोभूतायजत्राः १५ ॥ १० ॥

उदु त्यत्षोळश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्र उष्णिहः । अन्त्यानुष्टुप् ।

५१ उदुत्यच्चक्षुर्महिमित्रयोराँएतिप्रियंवरुणयोरदब्धम् । ऋतस्यशुचिदर्श-
तमनीकंरुक्मोनदिवउदिताव्यद्यौत् १ वेदयस्त्रीणिविदथान्येषांदेवानांजन्मस-

नूतराचविप्रः । ऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन्नभिचष्टेसूरोअर्यएवान् २ स्तुषउवो महऋतस्यगोपानदितिंमित्रंवरुणंसुजातान् । अर्यमणंभगमदब्धधीतीनच्छा वोचेसधन्यःपावकान् ३ रिशादसःसत्पतीँरदब्धान्महोराज्ञःसुवसनस्यदातॄन् । यूनःसुक्षत्रान्क्षयतोदिवोनॄनादित्यान्याम्यदितिंदुवोयु ४ द्यौ३ष्पितःपृथिवि मातरध्रुगग्नेभ्रातर्वसवोमृळतानः । विश्वआदित्याअदितेसजोषाअस्मभ्यंशर्म बहुलंवियन्त ५ ॥ ११ ॥ मानोवृकायवृक्येसमस्माअघायतेरीरधतायजत्राः । यूयंहिष्ठारथ्योनस्तनूनांयूयंदक्षस्यवचसोबभूव ६ मावएनोअन्यकृतंभुजेममा तत्कर्मवसवोयच्चयध्वे । विश्वस्यहिक्षयथविश्वदेवाःस्वयंरिपुस्तन्वंरीरिषीष्ट ७ नमइदुग्रंनमआविवासेनमोदाधारपृथिवीमुतद्याम् । नमोदेवेभ्योनमईशएषां कृतंचिदेनोनमसाविवासे ८ ऋतस्यवोरथ्यःपूतदक्षानृतस्यपस्त्यसदोअदब्धा-

न् । ताँआनमोभिरुरुचक्षसोनृन्विश्वान्वआनेमेमहोयजत्राः ९ तेहिश्रेष्ठवर्चस-
स्तउनस्तिरोविश्वानिदुरितानयन्ति । सुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निर्ऋतधीतयोव-
क्मराजसत्याः १० ॥ १२ ॥ तेनइन्द्रःपृथिवीक्षामवर्धन्पूषाभगोअदितिःपञ्च
जनाः । सुशर्माणःस्ववसःसुनीथाभवन्तुनःसुत्रात्रासःसुगोपाः ११ नूसद्मानं
दिव्यंनंशिदेवाभारद्वाजःसुमतियातिहोता । आसानेभिर्यजमानोमियेधैर्देवाना
जन्मवसूयुर्ववन्द । १२ अपत्यंवृजिनंरिपुंस्तेनमग्नेदुराध्यम् । दविष्ठमस्यसत्प-
तेकृधीसुगम् १३ ग्रावाणःसोमनोहिकंसखित्वनायवावशुः । जहीन्यत्रिणं
पणिंवृकोहिषः १४ यूयंहिष्ठासुदानवइन्द्रज्येष्ठाअभिद्यवः । कर्तानोअध्वन्ना
सुगंगोपाअमा १५ अपिपन्थामगन्महिस्वस्तिगामनेहसम् । येनविश्वाःपरि-
द्विषोवृणक्तिविन्दतेवसु १६ ॥ १३ ॥

न तत्सप्तदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । सप्तम्याद्याः पञ्चायत्र्यः । चतुर्दशी जगती ।

५२ नतद्दिवानपृथिव्यानुमन्येनयज्ञेननोतशमीभिराभिः । उब्जन्तुतंसुभ्व१ः पर्वतासोनिहीयतामतियाजस्ययष्टा १ अतिवायोमरुतोमन्यतेनोब्रह्मवायः क्रियमाणंनिनित्सात् । तपूंषितस्मैवृजिनानिसन्तुब्रह्मद्विषमभितंशोचतुद्यौः २ किमङ्गत्वाब्रह्मणःसोमगोपांकिमङ्गत्वाहुरभिशस्तिपांनः । किमङ्गनःपश्यसि निद्यमानान्ब्रह्मद्विषेतपुषिंहेतिमस्य ३ अवन्तुमामुषसोजायमानाअवन्तुमासिन्धवःपिन्वमानाः । अवन्तुमापर्वतासोध्रुवासोऽवन्तुमापितरोदेवहूतौ ४ विश्वदानींसुमनसःस्यामपश्येमनुसूर्यमुच्चरन्तम् । तथाकरद्वसुपतिर्वसूनांदेवाँओहानोवसागमिष्ठः ५ ॥ १४ ॥ इन्द्रोनेदिष्ठमवसागमिष्ठःसरस्वतीसिन्धुभिःपिन्वमाना । पर्जन्योनओषधीभिर्मयोभुरग्निःसुशंसःसुहवःपितेव ६ विश्वेदेवासआ

गंतशृणुतामेइमंहवंम् । एदंबर्हिर्निषीदत ७ योवोदेवाघृतस्नुनाहव्येनप्रतिभूषति ।
तंविश्वउपगच्छथ ८ उपंनःसूनवोगिरःशृण्वन्त्वमृतस्यये । सुमृळीकाभवन्तु
नः ९ विश्वेदेवाऋतावृधऋतुभिर्हवनश्रुतः । जुषन्तांयुज्यंपयः १० ॥ १५ ॥
स्तोत्रमिन्द्रोमरुद्गणस्त्वष्टृमान्मित्रोअर्यमा । इमाहव्याजुषन्तनः ११ इमंनोअ-
ग्नेअध्वरंहोतर्वयुनशोयज । चिकित्वान्दैव्यंजनम् १२ विश्वेदेवाःशृणुतेमंहवंमे
येअन्तरिक्षेयउपद्यविष्ठ । येअग्निजिह्वाउतवायजत्राआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादय-
ध्वम् १३ विश्वेदेवाममशृण्वन्तुयज्ञियाउभेरोदसीअपांनपाच्चमन्म । मावोव-
चांसिपरिचक्ष्याणिवोचंसुम्नेष्विद्वोअन्तमामदेम १४ येकेचज्मामहिनोअहि-
मायादिवोजज्ञिरेअपांसधस्थे । तेअस्मभ्यमिषयेविश्वमायुःक्षपउस्रावरिवस्य-
न्तुदेवाः १५ अग्नीपर्जन्यावतंधियंमेऽस्मिन्हवेसुहवासुष्टुतिंनः । इळामन्यो

जनयन्नर्भमन्यःप्रजावतीरिषआधत्तमस्मे १६ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नौसूक्तेनमहानमसाविवासे । अस्मिन्नोअद्यविदथेयजत्राविश्वेदेवाहविषिमादयध्वम् १७ ॥ १६ ॥

षट् दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री । अष्टम्यनुष्टुप् ।

५३ वयमुत्वापथस्पतेरथंनवाजसातये । धियेपूषन्नयुज्महि १ अभिनोनर्यंवसुवीरंप्रयतदक्षिणम् । वामंगृहपतिंनय २ अदित्सन्तंचिदाघृणेपूषन्दानायचोदय । पणेश्चिद्विम्रदामनः ३ विपथोवाजसातयेचिनुहिविमृधोजहि । साधन्तामुग्रनोधियः ४ परितृन्धिपणीनामारयाहृदयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ५ ॥ १७ ॥ विपूषन्नारयातुदपणेरिच्छहृदिप्रियम् । अथेमस्मभ्यंरन्धय ६ आरिखकिकिराकृणुपणीनांहृदयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ७ यांपूषन्ब्रह्मचोदनी-

मारांविभंष्यांघृणे। तयांसमस्यहृदयमारिखकिकिराकृणु ८ यातेअष्ट्रागोओं-
पशाघृणेपशुसाधनी । तस्यांस्तेसुम्नमीमहे ९ उतनोंगोषणिंधियंमश्वसांवाज-
सामुत । नृवत्कृणुहिवीतयें १०॥ १८ ॥

सं पूषन्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५४ संपूषन्विदुषांनययोअञ्जसानुशासंति । यएवेदमितिब्रवंत् १ समुंपूष्णा
गंमेमहियोगृहाँअभिशासंति । इमएवेतिंचब्रवंत् २ पूष्णश्चक्रंनरिंष्यतिनकोशोऽवंपद्यते । नोअंस्यव्यथतेपविः ३ योअंस्मैहविषाविंधन्नतंपूषापिंमृष्यते ।
प्रथमोविंन्दतेवसुं ४ पूषागाअन्वेंतुनःपूषारक्षत्ववेंतः । पूषावाजंसनोतुनः ५
॥ १९ ॥ पूषन्ननुप्रगाइंहियजंमानस्यसुन्वतः । अस्माकंस्तुवतामुत ६ माकिं-
नैशन्माकींरिषन्माकींसंशारिकेवंटे । अथारिंष्टाभिरागंहि ७ शृण्वन्तंपूषणंवय-

गिर्पुमनंष्टवेदसम् । ईशानंरायईमहे ८ पूषन्तवव्रतेवयंनरिष्येमकदाचुन । स्तोतारस्तइहस्मसि ९ परिपूषापरस्ताद्धस्तंदधातुदक्षिणम् । पुनर्नोनष्टमाजतु १० ॥ २० ॥

एहि वां षट् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५५ एहिवांविमुचोनपादाघृणेसंसचावहै । रथीर्ऋतस्यनोभव १ रथीतमंकपर्दिनमीशानंराधसोमहः । रायःसखायमीमहे २ रायोधारास्याघृणेवसोराशिरजाश्व । धीवतोधीवतःसखा ३ पूषणंन्व१जाश्वमुपस्तोषामवाजिनम् । स्वसुर्योजारउच्यते ४ मातुर्दिधिषुमब्रवंस्वसुर्जारःशृणोतुनः । भ्रातेन्द्रस्यसखाममं ५ आजासःपूषणंरथेनिशृम्भास्तेजनश्रियम् । देवंवहन्तुबिभ्रतः ६ ॥ २१ ॥

य एनं षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री। अन्त्यानुष्टुप्।

५६ यएनमादिदेशतिकरम्भादितिपूषणम् । नतेनदेवआदिशे १ उतघासरथीतमःसख्यासत्पतिर्युजा । इंद्रोवृत्राणिजिघ्नते २ उतादःपरुषेगविसूरश्चक्रंहिरण्ययम् । न्यैरयद्रथीतमः ३ यदद्यत्वापुरुष्टुतब्रवामदस्रमन्तुमः । तत्सुनोमन्मसाधय ४ इमंचनोगवेषणंसातयेसीषधोगणम् । आरात्पूषन्नसिश्रुतः ५ आतेस्वस्तिमीमहआरेअघामुपावसुम् । अद्याचसर्वतातयेश्वश्चसर्वतातये ६ ॥ २२ ॥

इन्द्रा नु षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रापूषणौ गायत्री ।

५७ इन्द्रानुपूषणावयंसख्यायस्वस्तये । हुवेमवाजसातये १ सोममन्यउपासदत्पातवेचम्वोःसुतम् । करम्भमन्यइच्छति २ अजाअन्यस्यवह्नयोहरीअन्य-

स्युतंभृता । ताभ्यांवृत्राणिजिघ्नते ३ यदिन्द्रोअनयद्रितोमहीरपोवृषन्तमः । त-त्रपूषाभवत्सचा ४ तांपूष्णःसुमतिंवयंवृक्षस्यप्रवयामिव । इन्द्रस्यचारभामहे ५ उत्पूषणंयुवामहेऽभीशूँरिवसारथिः । मह्याइंद्रंस्वस्तये ६ ॥ २३ ॥

शुक्रं चतुष्कं भरद्वाजो वार्हस्पत्यः पूषा त्रिष्टुप् । उपाद्या जगती ।

५८ शुक्रंतेअन्यद्यजतंतेअन्यद्विषुरूपेअहनीद्यौरिवासि । विश्वाहिमायाअव-सिस्वधावोभद्रातेपूषन्निहरातिरस्तु १ अजाश्वःपशुपावाजपस्त्योधियंजिन्वोभुवनेविश्वेअर्पितः । अष्ट्रांपूषाशिथिरामुद्वरीवृजत्संचक्षाणोभुवनादेवईयते २ यास्तेपूषन्नावोअन्तःसमुद्रेहिरण्ययीरन्तरिक्षेचरन्ति । ताभिर्यासिदूत्यांसूर्यस्यकामेनकृतश्रवइच्छमानः ३ पूषासुबन्धुर्दिवआपृथिव्याइळस्पतिर्मघवादस्मवर्चाः । यंदेवासोअददुःसूर्यायैकामेनकृतंतवसंस्वञ्चम् ४ ॥ २४ ॥

म नु दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी बृहती । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५१ प्रनुवोचासुतेषुवांवीर्याइयानिचक्रथुः । हतासोवांपितरोदेवशत्रवइन्द्राग्नीजीवथोयुवम् १ बळित्थामहिमावामिन्द्राग्नीपनिष्ठआ । समानोवांजनिताभ्रातरायुवंयमाविहेहमातरा २ ओकिवांसासुतेसचाँअश्वासप्तीइवादने । इन्द्रान्व१ग्नीअवसेहवज्रिणावयंदेवाहवामहे ३ यइन्द्राग्नीसुतेषुवांस्तवत्तेष्वृतावृधा । जोषवाकंवदतःपज्रहोषिणानदेवाभसथश्चन ४ इन्द्राग्नीकोअस्यवांदेवौमर्तश्चिकेतति । विषूचोअश्वान्युयुजानईयतएकःसमानआरथे ५ ॥ २५ ॥ इन्द्राग्नीअपादियंपूर्वागात्पद्वतीभ्यः । हित्वीशिरोजिह्वयावावदच्चरत्त्रिंशत्पदान्यक्रमीत् ६ इन्द्राग्नीआहितन्वतेनरोधन्वानिबाह्वोः । मानोअस्मिन्महाधनेपरावर्क्तंगविष्टिषु ७ इन्द्राग्नीतपन्तिमाघाअर्योअरातयः । अपद्वेषांस्याकृतंयुयुतंसूर्याद-

धि ८ इन्द्राग्नीयुवोरपिवसुदिव्यानिपार्थिवा । आनंइहप्रयच्छतंरयिंविश्वायुपोषसम् ९ इन्द्राग्नीउक्थवाहसास्तोमेभिर्हवनश्रुता । विश्वाभिर्गीर्भिरागतमस्य सोमस्यपीतये १० ॥ २६ ॥

अथपञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी गायत्री । आद्यास्तिस्रस्त्रयोदशी च त्रिष्टुभः उपान्त्या बृहती । अन्त्यानुष्टुप् ।

६० श्नथद्वृत्रमुतसनोतिवाजमिन्द्रायोअग्नीसहुरीसपर्यात् । इरज्यन्तावसव्यस्यभूरेःसहस्तमासहसावाजयन्ता १ तायोधिष्टमभिगाइन्द्रनूनमपःस्वरुषसोअग्नऊह्लाः । दिशःस्वरुषसइन्द्रचित्राअपोगाअग्नेयुवसेनियुत्वान् २ आवृत्रहणावृत्रहभिःशुष्मैरिन्द्रयातंनमोभिरग्नेअर्वाक् । युवंराधोभिरकवेभिरिन्द्राग्नेअस्मेभवतमुत्तमेभिः ३ ताहुवेययोरिदंपप्नेविश्वंपुराकृतम् । इन्द्राग्नीनमर्धतः ४

उग्राविघनिनामृधइन्द्राग्नीहवामहे । तानोमृळातईदृशे ५ ॥२७॥ हतोवृत्राण्या-
र्याहतोदासानिसत्पती । हतोविश्वाअपद्विषः ६ इन्द्राग्नीयुवामिमे३भिस्तोमा
अनूषत । पिबतंशंभुवासुतम् ७ यावांसन्तिपुरुस्पृहोनियुतोदाशुषेनरा । इन्द्रा-
ग्नीताभिरागतम् ८ ताभिरागच्छतंनरोपेदंसवनंसुतम् । इन्द्राग्नीसोमपीतये ९
तमीळिष्वयोअर्चिषावनाविश्वापरिष्वजत् । कृष्णाकृणोतिजिह्वया १०॥२८॥
यइद्धआविवासतिसुम्नमिन्द्रस्यमर्त्यः । द्युम्नायसुतराअपः ११ तानोवाजवती-
रिषआशून्पिपृतमर्वतः । इन्द्रमग्निंचवोह्ळवे १२ उभावामिन्द्राग्नीआहुवध्याउ-
भाराधसःसहमादयध्यै । उभादातारावि॒षांरयीणामुभावाजस्यसातयेहुवेवा-
म् १३ आनोगव्येभिरश्व्यैर्वसव्यै३रुपगच्छतम् । सखायौदेवौसख्यायशंभुवे-

न्द्राग्नी॒ता ह॑वामहे १४ इन्द्रा॑ग्नी शृणु॒तं हवं॒ यज॑मानस्य सुन्व॒तः । वी॒तं ह॒व्यान्या ग॑तं॒ पिब॑तं सो॒म्यं मधु॑ १५ ॥ २१ ॥

इयं चतुर्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सरस्वती गायत्री । आद्यास्तिस्र उपान्त्या च जगत्यः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६१ इ॒यम॑ददाद्रभ॒समृ॑ण॒च्युतं॒ दिवो॑दासं वध्र्य॒श्वाय॑ दा॒शुषे॑ । या शश्व॑न्तमाच॒खादा॑व॒सं प॒णिं ता ते॑ दा॒त्राणि॑ तवि॒षा स॑रस्वति १ इ॒यं शुष्मे॑भिर्बिस॒खा इ॑वारुज॒त्सानु॑ गिरी॒णां त॑वि॒षेभि॑रू॒र्मिभिः॑ । पा॒रा॒व॒त॒घ्नीमव॑से सुवृ॒क्तिभिः॒ सर॑स्वती॒मा वि॑वासेम धी॒तिभिः॑ २ सर॑स्वति देव॒निदो॒ नि ब॑र्हय प्र॒जां विश्व॑स्य॒ बृस॑यस्य मा॒यिनः॑ । उ॒त क्षि॒तिभ्यो॒ऽवनी॑रविन्दो वि॒षमे॑भ्यो अस्रवो वाजिनीवति ३ प्र णो॑ दे॒वी सर॑स्वती॒ वाजे॑भिर्वा॒जिनी॑वती । धी॒नाम॑वि॒त्र्य॑वतु ४ यस्त्वा॑ देवि सरस्वत्युपब्रू॒ते धने॑ हि॒ते । इन्द्रं॒ न वृ॑त्र॒तूर्ये॑ ५ ॥ ३० ॥ त्वं दे॑वि सरस्व॒त्यवा॒ वाजे॑षु वाजिनि । र॒दा पू॒षेव॑ नः स॒नि-

म् ६ उतस्यानःसरस्वतीघोराहिरण्यवर्तनिः । वृत्रघ्नीवष्टिसुष्टुतिम् ७ यस्या अनन्तोअह्रुतस्त्वेषश्चरिष्णुरर्णवः । अमश्चरतिरोरुवत् ८ सानोविश्वाअतिद्विषः स्वसॄरन्याऋतावरी । अतन्नहेवसूर्यः ९ उतनःप्रियाप्रियासुसप्तस्वसासुजुष्टा । सरस्वतीस्तोम्याभूत् १० ॥ ३१ ॥ आपप्रुषीपार्थिवान्युरुरजोअन्तरिक्षम् । सरस्वतीनिदस्पातु ११ त्रिषधस्थासप्तधातुःपञ्चजातावर्धयन्ती । वाजेवाजेहव्याभूत् १२ प्रयामहिम्नामहिनासुचेकितेद्युम्नेभिरन्याअपसामपस्तमा । रथइव बृहतीविभ्वनेकृतोपस्तुत्याचिकितुषासरस्वती १३ सरस्वत्यभिनोनेषिवस्यो मापस्फरीःपयसामानआधक् । जुषस्वनःसख्यावेश्याचमात्वत्क्षेत्राण्यरणानि गन्म १४ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति चतुर्थाष्टकः समाप्तः ॥ ४ ॥

स्तुषएकादशाश्विनंतुकत्यैकपदान्तंत्रैष्टुभमाद्याविराड्दुग्अयेषळुपस्यंत्वेपास्यावपुन्त्र्यैकादशमारुतं विश्वेषांवैत्रावरुणंश्रुष्टीवामैन्द्रावरुणमुपान्त्येजगत्यौसंवामष्टावैन्द्राग्नैष्णवंघृतवतीपञ्चद्यावापृथिवीयंजा गतमुपुप्यःसावित्रंत्रिष्टुबन्तामिन्द्रासोमापञ्चैन्द्रासोमंयोअद्रिभिच्चृचंबार्हस्पत्यंसोमारुद्राचतुष्कंसोमा- रौद्रंजीमूतस्येवैकोनापायुर्भरद्वाजःसंग्रामाङ्गान्यृक्शोभितुष्टाववर्मधनुर्ज्यामार्त्नीइषुधिंजगत्यर्धेसारथि- मर्धेरश्मीनश्वान्रथंरथगोपांजगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवताद्वाभ्यामिपून्मतोदंहस्तघ्नंद्वाभ्यामिपून्परा:पङ्क्त्या- द्यौलिङ्गोक्तदेवताःसंग्रामाशिषोन्त्यानुष्टुब्जीतआलाक्तेतिचद्वेद्वेयोद्वयःसंभूतोवसतीवरीपुगृह्यमाणासु पुष्करेस्थितवान्सर्वतःपुष्करंतत्रविश्वेदेवाअधारयन्नुत्थायततोमहत्तपश्चकाराद्दष्टामिन्द्रमन्यैर्ऋषिभिर्यो- दृष्टत्वांस्तपसापूर्वस्तोमभागान्परितुष्टःशक्रःप्रभृतेयस्यसगुणतोनामजज्ञेवसतःश्रैष्ठ्यकर्मणःससप्तमंमण्ड- लंददर्शसिष्ठोपश्यदाग्निपञ्चाधिकाविराजोष्टादशाद्याः ।

स्तुष एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६२ ॐम् स्तुषेनरांदिवोअस्यप्रसन्ताश्विनांहुवेजरमाणोअर्कैः । यासद्यउ

स्तान्युषिज्मोअन्तान्युयूषतःपर्युरूवरांसि १ तायज्ञमाशुचिंभिश्चक्रमाणारथस्य भानुंरुरुचूरजोभिः । पुरूवरांस्यमितामिमानापोधन्वान्यतियाथोअज्रान् २ ताहत्यद्वर्तिर्यदरध्रमुग्रेत्थाधियऊहथुःशश्वदश्वैः । मनोजवेभिरिषिरैःशयध्यैपरिव्यथिर्दाशुषोमर्त्यस्य ३ तानव्यसोजरमाणस्यमन्मोपभूषतोयुयुजानसप्ती । शुभंपृक्षमिषमूर्जंवहन्ताहोतायक्षत्प्रत्नोअध्रुग्युवाना ४ तावल्गूदस्रापुरुशाकतमाप्रत्नानव्यसावचसाविवासे । याशंसतेस्तुवतेशंभविष्ठाबभूवतुर्गृणतेचित्ररातीं ५ ॥ १ ॥ ताभुज्युंविभिरद्भ्यःसमुद्रात्तुग्रस्यसूनुमूहथूरजोभिः । अरेणुभिर्योजनेभिर्भुजन्तापतत्रिभिरर्णसोनिरुपस्थात् ६ विजयुषारथ्यायातमद्रिंश्रुतंहवंवृषणावध्रिमत्याः । दशस्यन्ताशयवेपिप्यथुर्गामितिच्यवानासुमतिंभुरण्यू ७ यद्रोदसीप्रदिवोअस्तिभूमाहेळोदेवानामुतमर्त्यत्रा । तदादित्यावसवोरुद्रियासोरक्षोयुजेत-

पुरंधंधात ८ यईराजानावृतुथाविदधद्रजसोमित्रोवरुणश्चिकैतत् । गम्भीराय रक्षसेहेतिमस्यद्रोघायचिद्वचसआनवाय ९ अन्तरैश्चक्रैस्तनयायवर्तिर्द्युमतायातं नृवतारथेन । सनुत्येनत्यजसामर्त्यस्यवनुष्यतामपिशीर्षाववृक्तम् १० आपरमाभिरुतमध्यमाभिर्नियुद्भिर्यातमवमाभिरर्वाक् । दृळ्हस्यचिद्गोमतोविव्रजस्य दुरोवर्तंगृणतेचित्रराती ११ ॥ २ ॥

कस्यैकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योश्विनौ त्रिष्टुप्। अन्त्यैकपदा।

६३ कं१त्यावल्गूपुरुहूताद्यदूतोनस्तोमोऽविदन्नमस्वान्। आयोअर्वाङ्नासत्या ववर्तप्रेष्ठाह्यसंथोअस्यमन्मन् १ अरंमेगन्तंहवनायास्मैगृणानायथापिबाथोअन्धः । परिहत्यद्वर्तिर्याथोरिषोनयत्परोनान्तरस्तुतुर्यात् २ अकारिवामन्धसोवरीमन्नस्तारिबर्हिःसुप्रायणतमम् । उत्तानहस्तोयुवयुर्ववन्दावांनक्षन्तोअद्रयआञ्ज-

न् ३ ऊर्ध्वोवामग्निरध्वरेष्वस्थात्प्ररातिरेतिजूर्णिनीघृताची । प्रहोतागूर्तमनाउ-
राणोऽयुंक्तयोनासत्याहवीमन् ४ अधिश्रियेदुहितासूर्यस्यरथंतस्थौपुरुभुजाश-
तोतिम् । प्रमायाभिर्मायिनाभूतमत्रनरानृतूजनिमन्यज्ञियानाम् ५ ॥ ३ ॥
युवंश्रीभिर्दर्शताभिराभिःशुभेपुष्टिमूहथुःसूर्यायाः । प्रवांवयोवपुषेऽनुपप्तन्न
क्षाणीसुष्टुताधिष्ण्यावाम् ६ आवांवयोऽश्वासोवहिष्ठाअभिप्रयोनासत्यावहन्तु ।
प्रवांरथोमनोजवाअसर्जीषःपृक्षइषिधोअनुपूर्वीः ७ पुरुहिवांपुरुभुजादेष्णंधेनुं
नइषंपिन्वतमसक्राम् । स्तुतश्चवांमाध्वीसुष्टुतिश्चरसाश्चयेवामनुरातिमग्मन् ८
उतमऋज्रेपुरयस्यरघ्वीसुमीळ्हेशतंपेरुकेचपक्वा । शाण्डोदाद्धिरणिनःस्मद्दिष्टी-
न्दशवशासोअभिषाचऋष्वान् ९ संवांशतानासत्यासहस्राश्वानांपुरुपन्था

गिरेदात् । भरद्वाजायवीरनूगिरेदाहृतारक्षांसिपुरुदंससास्युः १० आवांसुम्नेव-
रिमन्त्सूरिभिःष्याम् ११ ॥ ४ ॥

उदु श्रिये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६४ उदुश्रियउषसोरोचमानाअस्थुरपांनोर्मयोरुशन्तः । कृणोतिविश्वासुप-
थासुगान्यभूदुवस्वीदक्षिणामघोनी १ भद्रादहक्षउर्वियाविभास्युत्तेशोचिर्भान-
वोद्यामपप्तन् । आविर्वक्षःकृणुषेशुम्भमानोषोदेविरोचमानामहोभिः २ वह-
न्तिसीमरुणासोरुशन्तोगावःसुभगामुर्वियाप्रथानाम् । अपेजतेशूरोअस्तेवशत्रू-
न्बाधतेतमोअजिरोनवोळ्हा ३ सुगोततेसुपथापर्वतेष्ववातेअपस्तरसिस्वभा-
नो । सानआवहपृथुयामन्नृष्वेरयिंदिवोदुहितरिषयध्यै ४ सावहयोक्षभिरवा-
तोषोवरंवहसिजोषमनु । त्वंदिवोदुहितर्याहदेवीपूर्वहूतौमंहनादर्शताभूः ५

उत्तेवयंश्चिद्वसतेरपप्तन्नरश्चयेपितुभाजोव्युष्टौ । अमासतेवहसिभूरिवाममुषोदे-
विदाशुषेमर्त्याय ६ ॥ ५ ॥

एषा स्या पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६५ एषास्यानोदुहितादिवोजाःक्षितीरुच्छन्तीमानुषीरजीगः । याभानुनारुशतारम्यास्वज्ञायितिरस्तमसश्चिदक्तून् १ वितद्ययुररुणयुग्भिरश्वैश्चित्रंभान्त्युषसश्चन्द्ररथाः । अग्रंयज्ञस्यबृहतोनयन्तीर्वितावाधन्तेतमऊर्म्यायाः २ श्रवोवाजमिषमूर्जंवहन्तीर्निदाशुषउषसोमर्त्याय । मघोनीर्वीरवत्पत्यमानाअवोधातविधतेरत्नमद्य ३ इदाहिवोविधतेरत्नमस्तीदावीरायदाशुषउषासः । इदाविप्रायजरतेयदुक्थानिष्मावतेवहथापुराचित् ४ इदाहित उषोअद्रिसानोगोत्रागवामङ्गिरसोगृणन्ति । व्य१र्केणबिभिदुर्ब्रह्मणाचसत्यानृणामभवद्देवहूतिः ५

उच्छादिवोदुहितःप्रत्नवन्नोभरद्वाजवद्विधतेमघोनि । सुवीरंरयिंगृणतेरिरीहुरुगायमधिधेहिश्रवोनः ६ ॥ ६ ॥

वपुर्न्वेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्यो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

६६ वपुर्नुतच्चिकितुषेचिदस्तुसमानंनामधेनुपत्यमानम् । मर्तेष्वन्यद्दोहसेपीपायसकृच्छुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १ येअग्नयोनशोशुचन्निधानाद्विर्यत्त्रिर्मरुतोवावृधन्त । अरेणवोहिरण्ययासएषांसाकंनृम्णैःपौंस्येभिश्चभूवन् २ रुद्रस्ययेमीळ्हुषःसन्तिपुत्रायांश्चोनुदाधृविर्भरध्यै । विदेहिमातामहोमहीषासेत्पृश्निःसुभ्वे३गर्भमाधात् ३ नयईषन्तेजनुषोऽयान्व१न्तःसन्तोऽवद्यानिपुनानाः । निर्यद्दुह्रेशुचयोऽनुजोषमनुश्रियातन्वमुक्षमाणाः ४ मक्षूनयेषुदोहसेचिदयाआनामधृष्णुमारुतंदधानाः । नयेस्तौनाअयासोमह्नानूचित्सुदानुरवयासदुग्रान् ५ ॥ ७ ॥

तइदुग्राःशवसाधृष्णुषेणाउभेयुजन्तरोदसीसुमेके । अधस्मैषुरोदसीस्वशोचि-
रामवत्सुतस्थौनरोकः ६ अनेनोवोमरुतोयामोअस्त्वनश्वश्चिद्यमजत्यरथीः ।
अनवसोअनभीशूरजस्तूर्विरोदसीपथ्यायातिसाधन् ७ नास्यवर्तानतरुतान्व-
स्तिमरुतोयमवथवाजसातौ । तोकेवागोषुतनयेयमप्सुसव्रजंदर्तापार्येअध
द्योः ८ प्रचित्रमर्कंगृणतेतुरायमारुतायस्वतवसेभरध्वम् । येसहांसिसहसासहन्ते
रेजतेअग्नेपृथिवीमखेभ्यः ९ त्विषीमन्तोअध्वरस्येवदिद्युत्तृषुच्यवसोजुह्वो३ना-
ग्नेः । अर्चत्रयोधुनयोनवीराभ्राजज्जन्मानोमरुतोअधृष्टाः १० तंवृधन्तंमारुतं
भ्राजदृष्टिंरुद्रस्यसूनुंहवसाविवासे । दिवःशर्धायशुचयोमनीषागिरयोनापउग्रा
अस्पृध्रन् ११ ॥ ८ ॥

विश्वेषामेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्यो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६७ विश्वेषांवःसतांज्येष्ठतमागीर्भिर्मित्रावरुणावावृधध्यै । संयारश्मेवयमतुर्यमिष्ठाद्वाजनाँअसमाबाहुभिःस्वैः १ इयंमद्वांप्रस्तृणीतेमनीषोपप्रियानमसाबर्हिरच्छ । यन्तंनोमित्रावरुणावधृष्टंछर्दिर्यद्वांवरूथ्यंसुदानू २ आयातंमित्रावरुणासुशस्त्युपप्रियानमसाहूयमाना । संयावप्नःस्थोअपसेवजनाञ्छ्रुधीयतश्चिद्यतथोमहित्वा ३ अश्वानयावाजिनापूतबन्धूऋतायद्गर्भमदितिर्भरध्यै । प्रयामहिमहान्ताजायमानाघोरामर्तायरिपवेनिदीध: ४ विश्वेयद्वांमंहनामन्दमानाःक्षत्रंदेवासोअदधुःसजोषाः । परियद्भूथोरोदसीचिदुर्वीसन्तिस्पशोअदब्धासोअमूराः ५ ॥ १ ॥ ताहिक्षत्रंधारयेथेअनुद्यून्दृंहेथेसानुमुपमादिवोद्योः । दृळ्होनक्षत्रउतविश्वदेवोभूमिमातान्द्यांधासिनायोः ६ ताविग्रंधैथेजठरंपृणध्याआयत्सद्म

सभृतपःपृणन्ति । नमृष्यन्तेयुवतयोऽवाताविर्यत्पयोविश्वजिन्वाभरन्ते ७ ता
जिह्वयासदमेदंसुमेधाआयद्वांसत्योअरतिर्ऋतेभूत् । तद्वांमहित्वंघृतान्नावस्तुयुवं
दाशुषेविचयिष्टमंहः ८ प्रयद्वांमित्रावरुणास्पूर्धन्प्रियाधामयुवधितामिनन्ति ।
नयेदेवासओहसानमर्ताअयज्ञसाचोअप्योनपुत्राः ९ वियद्वाचंकीस्तासोभरन्ते
शंसन्तिकेचिन्निविदोमनानाः । आद्वांब्रवामसत्यान्युक्थानकिर्देवेभिर्यतथोम-
हित्वा १० अवोरित्थावांछर्दिषोअभिष्टौयुवोर्मित्रावरुणावस्कृधोयु । अनुयद्गा-
वःस्फुरानृजिप्यंधृष्णुंयद्रणेवृषणंयुनजन् ११ ॥ १० ॥

श्रुष्टी वामेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगती ।

६८ श्रुष्टीवांयज्ञउद्यतःसजोषामनुष्वद्वृक्तबर्हिषोयजध्यै । आयइन्द्रावरुणा-
विषेअद्यमहेसुम्नायमहआववर्तत् १ ताहिश्रेष्ठादेवताताजाशूराणांशविष्ठाता

हिभूतम् । मघोनांमंहिष्ठातुविशुष्मंऋतेनंवृत्रतुरासर्वसेना २ तागृणीहिनमस्ये-
भिःशूषैःसुम्नेभिरिन्द्रावरुणाचकाना । वज्रेणान्यःशवंसाहन्तिवृत्रंसिषक्त्यन्योवृ-
जनेषुविप्रः ३ ग्नाश्चयन्नरश्चवावृधन्तविश्वेदेवासोनरांस्वगूर्ताः । प्रैभ्यइन्द्रावरुणा
महित्वाद्यौश्चपृथिविभूतमुर्वी ४ सइत्सुदानुःस्ववाँऋतावेन्द्रायोवांवरुणदाशति
त्मन् । इषासद्विषस्तरेद्दास्वान्वंसद्रयिंरयिवतश्चजनान् ५ ॥ ११ ॥ यंयुवंदाश्व-
ध्वरायदेवारयिंधत्थोवसुमन्तंपुरुक्षुम् । अस्मेसइन्द्रावरुणावपिष्यात्प्रयोभनक्ति
वनुषामशस्तीः ६ उतनःसुत्रात्रोदेवगोपाःसूरिभ्यइन्द्रावरुणारयिःष्यात् । ये-
षांशुष्मःपृतनासुसाह्वान्प्रसद्योद्युम्नातिरतेततुरिः ७ नूनइन्द्रावरुणागृणानापृङ्क्तंरयिं
सौश्रवसायदेवा । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्धोऽपोननावादुरितातरेम ८ प्रस-
म्राजेबृहतेमन्मनुप्रियमर्चदेवायवरुणायसप्रथः । अयंयउर्वीमहिनामहिव्रतःक्र-

त्वा विभात्यजरो नशोचिषा ९ इन्द्रावरुणासुतपाविमंसुतंसोमंपिवतंमद्यंधृतव्र-
ता। युवोरथोअध्वरंदेववीतयेप्रतिस्वसरमुपयातिपीतये १० इन्द्रावरुणामधुमत्त-
मस्यवृष्णःसोमस्यवृषणावृषेथाम्। इदंवामन्धःपरिषिक्तमस्मेआसद्यास्मिन्ब-
र्हिषिमादयेथाम् ११ ॥ १२ ॥

सं वामष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राविष्णू त्रिष्टुप्।

६९ संवांकर्मणासमिषाहिनोमीन्द्राविष्णूअपसस्पारेअस्य। जुषेथांयज्ञंद्रवि-
णंचधत्तमरिष्टैर्नःपथिभिःपारयन्ता १ याविश्वासांजनितारामतीनामिन्द्राविष्णू
कलशासोमधाना। प्रवांगिरःशस्यमानाअवन्तुप्रस्तोमासोगीयमानासोअर्कैः २
इन्द्राविष्णूमदपतीमदानामासोमंयातंद्रविणोदधाना। संवामञ्जन्त्वक्तुभिर्मतीनां
संस्तोमासःशस्यमानासउक्थैः ३ आवामश्वासोअभिमातिषाहइन्द्राविष्णूसध-

मादोवहन्तु । जुषेथांविश्वाहवंनामतीनामुपब्रह्माणिशृणुतंगिरोमे ४ इन्द्रविष्णू-
तत्पनयाय्यंवांसोमस्यमदउरुचंक्रमाथे । अकृणुतमन्तरिक्षंवरीयोऽप्रथतंजीवसे
नोरजांसि ५ इन्द्राविष्णूहविषावावृधानाग्राद्वानानमसारातहव्या । घृतासुतीद्रविं-
णंधत्तमस्मेसमुद्रःस्थःकलशःसोमधानः ६ इन्द्राविष्णूपिबतंमध्वोअस्यसोमं-
स्यदस्राजठरंपृणेथाम् । आवामन्धांसिमदिराण्यंग्मन्नुपब्रह्माणिशृणुतंहवंमे ७
उभाजिग्यथुर्नपराजयेथेनपराजिग्येकतरश्चनैनोः । इन्द्रश्चविष्णोयदपस्पृधेथां
त्रेधासहस्रंवितदैरयेथाम् ८ ॥ १३ ॥

घृतवती षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्यो द्यावापृथिव्यौ जगती ।

७० घृतवतीभुवनानामभिश्रियोर्वीपृथ्वीमधुदुघेसुपेशसा । द्यावापृथिवीव
रुणस्यधर्मणाविष्कभितेअजरेभूरिरेतसा १ असंश्चन्तीभूरिधारेपयस्वतीघृतंदु-

हितेसुकृतेशुचिंव्रते । राजन्तीअस्यभुवनस्यरोदसीअस्मेरेतःसिञ्चतंयन्मनुर्हितम् २ योवामृजवेक्रमणायरोदसीमर्तोददाशधिषणेससाधति । प्रप्रजाभिर्जायतेधर्मणस्परियुवोःसिक्ताविषुरूपाणिसव्रता ३ घृतेनद्यावापृथिवीअभीवृतेघृतश्रियाघृतपृचाघृतावृधा । उर्वीपृथ्वीहोतृवूर्येपुरोहितेतेइद्विप्राईळतेसुम्नमिष्टये ४ मधुनोद्यावापृथिवीमिमिक्षतांमधुश्चुतामधुदुघेमधुव्रते । दधानेयज्ञंद्रविणंचदेवतामहिश्रवोवाजमस्मेसुवीर्यम् ५ ऊर्जंनोद्यौश्चपृथिवीचपिन्वतांपितामाताविश्वविदासुदंससा । संरराणेरोदसीविश्वशम्भुवासनिंवाजंरयिमस्मेसमिन्वताम् ६ ॥ १४ ॥

उदुष्य षड्ऋचस्य भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सविता । आद्यास्तिस्रो जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७१ उदुष्यदेवःसविताहिरण्ययाबाहूअयंस्तसवनायसुक्रतुः । घृतेनपाणीअ-

भिप्रुंष्णुतेमखोयुवांसुदक्षोरजंसोविधर्माणि १ देवस्यंवयंसंवितुःसवींमानिश्रेष्ठे स्यामवसुंनश्वदावनें । योविश्वंस्याद्विपदोयश्चतुंष्पदोनिवेशंनेप्रसवेचासिभूमनः २ अदंब्धेभिःसवितःपायुभिष्वंशिवेभिरद्यपरिंपाहिनोगयंम् । हिरंण्यजिह्वःसुवितायनव्यंसेरक्षामाकिंनोंअघशंसईशत ३ उदुष्यदेवःसंवितादमूंनाहिरंण्यपाणिः प्रतिदोषमंस्थात् । अयोंहनुर्यजतोमन्द्रजिंह्वआदाशुषेंसुवतिभूरिंवामम् ४ उदूं अयाँउपवक्तेवंबाहूहिरंण्ययासवितासुप्रतींका । दिवोरोहांस्यरुहत्पृथिव्याअरींरमत्पतयत्कच्चिदभ्वंम् ५ वाममद्यसंवितर्वाममुश्वोदिवेदिंवेवाममस्मभ्यंसावीः। वामस्यहिक्षयंस्यदेवभूरेंरयाधियावामभाजंःस्याम ६ ॥ १५ ॥

इन्द्रासोमा पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप्।

७२ इन्द्रासोमामहितद्वांमहित्वंयुवंमहानिंप्रथमानिंचक्रथुः । युवंसूर्यंविवि-

दर्थुर्युवंसं १ विश्वातमांस्यहतंनिदश्वं १ इन्द्रांसोमावासयंथउषासमुत्सूर्यंनयथो ज्योतिंषासह । उपद्यांस्कुम्भंथुःस्कम्भंनेनाप्रंथतंपृथिवींमातरंवि २ इन्द्रांसोमावहिंमपःपंरिष्ठांहथोवृत्रमनुंवांद्यौरंमन्यत । प्राणींस्यैरयतंनदीनामासंमुद्राणिं पप्रथुःपुरूणिं ३ इन्द्रांसोमापक्कमामास्वन्तर्निगवामिद्दंधथुर्वक्षणांसु । जगृभथुरनंपिनद्धमासुरुशंच्चित्रासुजगंतीष्वन्तः ४ इन्द्रांसोमायुवमङ्गतरुत्रमपत्यसाचंश्रुत्यंरराथे । युवंशुष्मंनर्यंचर्षणिभ्युःसंविंव्यथुःपृतनाषाहंमुग्रा ५ ॥ १६ ॥

यो अद्रिभित्तृचं भरद्वाजो बार्हस्पत्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

७३ योअंद्रिभित्प्रंथमजाऋतावाबृहस्पतिंराङ्गिरसोहविष्मांन् । द्विबर्हंज्माप्राघर्मसत्पितानआरोदंसीवृषभोरोरवीति १ जनांयचिद्यईवंतउलोकंबृहस्पतिंर्देवहूंतौचकारं । घ्नन्वृत्राणिविपुरोंदर्दरीतिजयञ्छत्रूंरमित्रांन्पृत्सुसाहंन् २ बृहस्पतिःस-

मंजयद्वसूंनिमहोव्रजान्गोमंतोदेवएषः । अपःसिषांसन्त्स्वं१रप्रंतीतोबृहस्पतिर्हन्त्यमित्रमर्कैः ३ ॥ १७ ॥

सोमरुद्रा चतुष्कं भरद्वाजो वार्हस्पत्यः सोमारुद्रौ त्रिष्टुप् ।

७४ सोमारुद्राधारयेथामसुर्यं१प्रवामिष्टयोऽरमश्नुवन्तु । दमेदमेसप्तरत्नादधानाशंनोभूतंद्विपदेशंचतुष्पदे १ सोमारुद्राविवृहतंविषूचीममीवायानोगयमाविवेश । आरेबाधेथांनिर्ऋतिंपराचैरस्मेभद्रासौश्रवसानिसन्तु २ सोमारुद्रायुवमेतान्यस्मेविश्वातनूषुभेषजानिधत्तम् । अवस्यतंमुञ्चतंयन्नोअस्तितनूषुबद्धंकृतमेनोअस्मत् ३ तिग्मायुधौतिग्महेतीसुशेवौसोमारुद्राविहसुमृळतंनः । प्रनोमुञ्चतंवरुणस्यपाशाद्गोपायतंनःसुमनस्यमाना ४ ॥ १८ ॥

जीमूतस्येत्यैकोनविंशतिः पायुर्भारद्वाजस्त्रिष्टुप् । आद्याया वर्म । उपाद्याया धनुः । तृतीयस्या ज्या । चतुर्थ्या आर्त्नी । पञ्चम्या इषुधिः । षष्ठ्याः प्रथमार्धस्य सारथिः । द्वितीयार्धस्य रश्मयः । सप्तम्या अश्वाः । अष्टम्या रथः । नवम्या रथगोपाः । दशम्या लिङ्गोक्त-देवताः । एकादशीद्वादशीपञ्चदशीषोळशीनामिषवः । त्रयोदश्याः प्रतोदः । चतुर्दश्या हस्तघ्नः । अन्त्यानां तिसृणां लिङ्गोक्तदेवताः संग्रामाशिषः । सप्तदश्या युद्धभूमिर्ब्रह्मणस्पतिरदितिश्च । उपान्त्यायाः कवचसोमवरुणाः । अन्त्याया देवा ब्रह्म च । षष्ठीदशम्यौ जगत्यौ । द्वादशीत्रयोदशी पञ्चदशीषोळश्यन्त्या अनुष्टुभः । सप्तदशी पङ्क्तिः ।

७५ जी॒मूत॑स्येव भवति॒ प्रती॑कं॒ यद्व॒र्मी याति॑ स॒मदा॑मु॒पस्थे॑ । अना॑विद्धया त॒न्वा॑ जय॒ त्वं स त्वा॒ वर्म॑णो महि॒मा पि॑पर्तु १ धन्व॑ना॒ गा धन्व॑ना॒जिं ज॑येम॒ धन्व॑ना ती॒व्राः स॒मदो॑ जयेम । धनुः॒ शत्रो॑रपका॒मं कृ॑णोति॒ धन्व॑ना॒ सर्वाः॑ प्र॒दिशो॑ जयेम २ व॒क्ष्य-

न्तीवेदागनीगन्तिकर्णंप्रियंसखायंपरिषस्वजाना। योषेवशिङ्क्तेवितताधिधन्वञ्ज्या
इयंसमनेपारयन्ती ३ तेआचरन्तीसमनेवयोषामातेवपुत्रंबिभृतामुपस्थे। अप-
शत्रून्विध्यतांसंविदानेआर्त्नीइमेविष्फुरन्तीअमित्रान् ४ बह्वीनांपिताबहुरस्यपु-
त्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य। इषुधिःसङ्काःपृतनाश्चसर्वाःपृष्ठेनिनद्धोजयतिप्र-
सूतः ५ ॥ ११ ॥ रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनःपुरोयत्रयत्रकामयतेसुषारथिः। अ-
भीशूनांमहिमानंपनायतमनःपश्चादनुयच्छन्तिरश्मयः ६ तीव्रान्घोषान्कृण्वते
वृषपाणयोऽश्वारथेभिःसहवाजयन्तः। अवक्रामन्तःप्रपदैरमित्रान्क्षिणन्तिशत्रूँ-
रनपव्ययन्तः ७ रथवाहनंहविरस्यनामयत्रायुधंनिहितमस्यवर्म। तत्रारथमुप
शग्मंसदेमविश्वाहावयंसुमनस्यमानाः ८ स्वादुषंसदःपितरोवयोधाःकृच्छ्रेश्रितः
शक्तीवन्तोगभीराः। चित्रसेनाइषुबलाअमृध्राःसतोवीराउरवोव्रातसाहाः ९

ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवेनो द्यावापृथिवी अनेहसा । पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो रक्षा माकिर्नो अघशंस ईशत १० ॥ २० ॥ सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः संनद्धा पतति प्रसूता । यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यंसन् ११ ऋजीते परि वृङ्धि नोऽश्मा भवतु नस्तनूः । सोमो अधि ब्रवीतु नोऽदितिः शर्म यच्छतु १२ आजङ्घन्ति सान्वेषां जघनाँ उप जिघ्नते । अश्वाजनि प्रचेतसोऽश्वान्त्समत्सु चोदय १३ अहिरिव भोगैः पर्येति बाहुं ज्याया हेतिं परिबाधमानः । हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमांसं परि पातु विश्वतः १४ आलाक्ता या रुरुशीर्ष्ण्यथो यस्या अयो मुखम् । इदं पर्जन्यरेतस इष्वै देव्यै बृहन्नमः १५ ॥ २१ ॥ अवसृष्टा परा पत शरव्ये ब्रह्मसंशिते । गच्छामित्रान्प्र पद्यस्व मामीषां कं चनोच्छिषः १६ यत्र बाणाः संपतन्ति कुमारा विशिखा इव । तत्रा नो ब्रह्मणस्पतिरदितिः शर्म

॥२२.७॥

यच्छतुविश्वाहाशर्मयच्छतु १७ मर्माणितेवर्मणाछादयामिसोमस्त्वाराजामृते-
नानुवस्ताम् । उरोर्वरीयोवरुणस्तेकृणोतुजयन्तत्वानुदेवामदन्तु १८ योनःस्वो
अरणोयश्चनिष्ट्योजिघांसति। देवास्तंसर्वेधूर्वन्तुब्रह्मवर्ममान्तरम् १९ ॥२२॥

इति शाकलकसंहितायां षष्ठे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

इति षष्ठं मण्डलं समाप्तम् ॥ ६ ॥

अग्निं पञ्चविंशतिर्वसिष्ठोग्निर्विराट् । अन्त्याः सप्त त्रिष्टुभः ।

१ अग्निंनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयन्तप्रशस्तम् । दूरेदृशंगृहप-
तिमथर्युम् १ तमग्निमस्तेवसवोन्यृण्वन्त्सुप्रतिचक्षमवसेकुतश्चित् । दक्षाय्योयो
दमआसनित्यः २ प्रेद्धोअग्नेदीदिहिपुरोनोऽजस्रयासूर्म्यायविष्ठ । त्वांशश्वन्त

॥२९.१

उपंयन्तिवाजाः ३ प्रतेअग्नयोऽग्निभ्योवरंनिःसुवीरासःशोशुचन्तद्युमन्तः । यत्रा नरंःसमासंतेसुजाताः ४ दानोअग्नेधियारयिंसुवीरंस्वपत्यंसहस्यप्रशस्तम् । न यंयावातरंतियातुमावान् ५ ॥ २३ ॥ उपयमेतियुवतिःसुदक्षंदोषावस्तोर्हविष्मंतीघृताचीं । उपस्वैनंमरमंतिर्वसूयुः ६ विश्वाअग्नेऽपंदहारांतीर्येभिस्तपोंभिरदहोजरूथम् । प्रनिस्वरंचातयस्वामीवाम् ७ आयस्तेअग्नइधतेअनीकंवसिष्ठशुक्रदीदिवःपावक । उतोनंएभिःस्तवथैरिहस्याः ८ वियेतेअग्नेभेजिरेअनीकंमर्तानरःपित्र्यासःपुरुत्रा । उतोनंएभिःसुमनाइहस्याः ९ इमेनरोवृत्रहत्येषुशूराविश्वाअदेवीरभिसंन्तुमायाः । येमेधियंपनयंन्तप्रशस्ताम् १० ॥ २४ ॥ माशूनेअग्नेनिषंदामनृणांमाशेषंसोऽवीरंतापरित्वा । प्रजावंतीषुदुर्यासुदुर्य ११ यमश्वीनित्यमुपयातियज्ञंप्रजावंन्तंस्वपत्यंक्षयंनः । स्वजंन्मनाशेषंसावावृधा-

यच्छतुविश्वाहाशर्मयच्छतु १७ मर्माणितेवर्मणाछादयामिसोमस्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् । उरोर्वरीयोवरुणस्तेकृणोतुजयन्तंत्वानुदेवामदन्तु १८ योनःस्वोअरणोयश्चनिष्ट्योजिघांसति । देवास्तंसर्वेधूर्वन्तुब्रह्मवर्ममान्तरम् १९ ॥ २२ ॥

इति शाकलकसंहितायां षष्ठे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

इति षष्ठं मण्डलं समाप्तम् ॥ ६ ॥

अग्निं पञ्चविंशतिर्वसिष्ठोग्निर्विराट् । अन्त्याः सप्त त्रिष्टुभः ।

१ अग्निंनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयन्तप्रशस्तम् । दूरेदृशंगृहपतिमथर्युम् १ तमग्निमस्तेवसवोन्यृण्वन्त्सुप्रतिचक्षमवसेकुतश्चित् । दक्षाय्योयोदमआसनित्यः २ प्रेद्धोअग्नेदीदिहिपुरोनोऽजस्रयासूर्म्यायविष्ठ । त्वांशश्वन्त

उपयन्तिवाजाः ३ प्रतेअग्नयोऽग्निभ्योवरंनिःसुवीरासःशोशुचन्तद्युमन्तः । यत्रा
नरःसमासतेसुजाताः ४ दानोअग्नेधियारयिंसुवीरंस्वपत्यंसहस्यप्रशस्तम् । न
यंयावातरतियातुमावान् ५ ॥ २३ ॥ उपयमेतियुवतिःसुदक्षंदोषावस्तोर्हविष्-
मतीघृताची । उपस्वैनमरमतिर्वसुयुः ६ विश्वाअग्नेऽपदहारातीर्येभिस्तपोभि-
रदहोजरूथम् । प्रनिस्वरंचातयस्वामीवाम् ७ आयस्तेअग्नइधतेअनीकंवसिष्ठ
शुक्रदीदिवःपावक । उतोनएभिःस्तवथैरिहस्याः ८ वियेतेअग्नेभेजिरेअनीकं
मर्तानरःपित्र्यासःपुरुत्रा । उतोनएभिःसुमनाइहस्याः ९ इमेनरोवृत्रहत्येषु
शूराविश्वाअदेवीरभिसन्तुमायाः । येमेधियंपनयन्तप्रशस्ताम् १० ॥ २४ ॥
माशूनेअग्नेनिषदामनृणांमाशेषसोऽवीरतापरित्वा । प्रजावतीषुदुर्यासुदुर्य ११
यमश्वीनित्यमुपयातियज्ञंप्रजावन्तंस्वपत्यंक्षयंनः । स्वजन्मनाशेषसावावृधा-

नम् १२ पाहिनोंअग्नेरक्षसोअजुंष्टात्पाहिधूर्तेररुषोअघायोः। त्वायुजापृतना-
यूँरभिष्यांम् १३ सेदग्निरग्नीँरत्यंस्त्वन्यान्यत्रंवाजीतनंयोवीळुपाणिः। सहस्र-
पाथाअक्षरासमेति १४ सेदग्निर्योवंनुष्यतोनिपातिसमेद्धारमंहंसउरुष्यात्।
सुजातासःपरिचरान्तिवीराः १५॥ २५॥ अयंसोअग्निराहुतःपुरुत्रायमीशानः
समिदिन्धेहविष्मान्। परियमेत्यध्वरेषुहोता १६ त्वेअंग्नआहवनानिभूरीशा-
नासआजुंहुयामनित्या। उभाकृण्वन्तोवहतूमियेधे १७ इमोअंग्नेवीततमानि
हव्याजस्रोवक्षिदेवतातिमच्छं। प्रतिनईसुरभीणिंव्यन्तु १८ मानोंअग्नेऽवीरंते
परादादुर्वाससेऽमंतयेमानोंअस्यै। मानःक्षुधेमारक्षसंऋतावोमानोदमेमावनआ
जुंहूर्थाः १९ नूमेब्रह्माण्यग्नउच्छंशाधित्वंदेवमघवंद्यःसुषूदः। रातौस्यांमोभ-

यासआतेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः २० ॥ २६ ॥ त्वमंग्नेसुहवोरण्वसंदृक्सुदीतीसूनोसहसोदिदीहि । मात्वेसचातनयेनित्यआधग्मावीरोअस्मन्नर्योविदासीत् २१ मानोअग्नेदुर्भृतयेसचैषुदेवेद्धेष्वग्निषुप्रवोचः । मातेअस्मान्दुर्मतयोभृमाच्चिद्देवस्यसूनोसहसोनशन्त २२ समर्तोअग्नेस्वनीकरेवानमर्त्येयआजुहोतिहव्यम् । सदेवतावसुवनिंदधातियंसूरिरर्थीपृच्छमानएति २३ महोनोअग्नेसुवितस्यविद्वान्रयिंसूरिभ्यआवहाबृहन्तम् । येनवयंसहसावन्मदेमाविक्षितासआयुषासुवीराः २४ नूमेब्रह्माण्यग्नउच्छशाधित्वंदेवमघवद्भ्यःसुषूदः । रातौस्यामोभयासआतेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः २५ ॥ २७ ॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

जुषस्वैकादशाग्नमाप्रियोदशभवःभामयेनत्ववैश्वानरीयंतुमसम्राजःसप्तमवोदेवमिद्धेन्वोधिपञ्चुपोन
पश्चमहानगन्मतृचंभाग्नयेवैश्वानरीयंसामिधावृहत्याद्युपसद्यायपञ्चोनागायत्रमेनावोद्वादशभागाथमग्नेभ-
वसप्तदेपदंत्रैष्टुभंत्वेहपभाधिकैन्द्रंसुदासःपैजवनस्यचतस्रोन्त्यादानस्तुतिर्यास्तिग्मशृङ्गएकादश ॥

जुषस्वैकादश वासिष्ठ आग्नं त्रिष्टुप्।

२ ॐम् जुषस्वनःसमिधमग्नेअद्यशोचाबृहद्यजतंधूममृण्वन् । उपस्पृशदि-
व्यंसानुस्तूपैःसंरश्मिभिस्ततनःसूर्यस्य १ नराशंसस्यमहिमानमेषामुपस्तोषा-
मयजतस्ययज्ञैः । येसुक्रतवःशुचयोधियन्धाःस्वदन्तिदेवाउभयानिहव्या २ ईळे-
न्यंवोअसुरंसुदक्षमन्तर्दूतंरोदसीसत्यवाचम् । मनुष्वदग्निंमनुनासमिद्धंसमध्व-
रायसदमिन्महेम ३ सपर्यवोभरमाणाअभिज्ञुप्रवृञ्जतेनमसाबर्हिरग्नौ । आजु-
ह्वानाघृतपृष्ठंपृषद्वदध्वर्यवोहविषामर्जयध्वम् ४ स्वाध्योविदुरोदेवयन्तोऽशि-

श्रयूरथयुदैवतांता । पूर्वीशिशुंनमातरारिहाणेसमग्रुवोनसमनेष्वजन् ५ ॥ १ ॥
उतयोषणेदिव्येमहीनंउपासानक्तासुदुघेवधेनुः । बर्हिषदापुरुहूतेमघोनीआय
ज्ञियेसुवितायश्रयेताम् ६ विप्रायज्ञेषुमानुषेषुकारूमन्येवांजातवेदसायजध्यै ।
ऊर्ध्वंनोअध्वरंकृतंहवेषुतादेवेषुवनथोवार्याणि ७ आभारतीभारतीभिःसजोषा
इळादेवैर्मनुष्येभिरग्निः । सरस्वतीसारस्वतेभिरर्वाक्तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंसदन्तु ८
तन्नस्तुरीपमधपोषयित्नुदेवत्वष्टर्विरराणःस्यस्व । यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षोयुक्त-
ग्रावाजायतेदेवकामः ९ वनस्पतेऽवसृजोपदेवानग्निर्हविःशमिता[illegible]सूदयाति ।
सेदुहोतासत्यतरोयजातियथादेवानांजनिमानिवेद १० आयाह्यग्नेसमिधानो
अर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्तामदितिःसुपुत्राःस्वाहादेवाअमृता
मादयन्ताम् ११ ॥ २ ॥

आग्निं वो दश वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्निंवोदेवमग्निभिःसजोषायजिष्ठंदूतमध्वरेकृणुध्वम् । योमर्त्येषुनिध्रुविर्ऋतावातपुर्मूर्धाघृतान्नःपावकः १ प्रोथदश्वोनयवसेऽविष्यन्यदामहःसंवरणाद्व्यस्थात् । आदस्यवातोअनुवातिशोचिरधस्मतेव्रजनंकृष्णमस्ति २ उद्यस्यतेनवजातस्यवृष्णोऽग्नेचरन्त्यजराइधानाः । अच्छाद्यामरुषोधूमएतिसंदूतोअग्नईयसेहिदेवान् ३ वियस्यतेपृथिव्यांपाजोअश्रेत्तृषुयदन्नासमवृक्तजम्भैः । सेनेवसृष्टाप्रसितिष्टएतियवंनदस्मजुह्वाविवेक्षि ४ तमिद्दोषातमुषसियविष्ठमग्निमत्यंनमर्जयन्तनरः । निशिशानाअतिथिमस्ययोनौदीदायशोचिराहुतस्यवृष्णः ५ ॥ २ ॥ सुसंदृक्तेस्वनीकप्रतीकंवियद्रुक्मोनरोचसउपाके । दिवोनतेतन्यतुरेतिशुष्मश्चित्रोनसूरःप्रतिचक्षिभानुम् ६ यथावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भि-

श्वहव्यैः । तेभिर्नोअग्नेअमितैर्महोभिःशतंपूर्भिरायसीभिर्निपाहि ७ यावातेस-
न्तिदाशुषेअधृष्टागिरोवायाभिर्नृवतीरुरुष्याः । ताभिर्नःसूनोसहसोनिपाहिस्म-
त्सूरीञ्जरितृञ्जातवेदः ८ निर्यत्पूतेवस्वधितिःशुचिर्गात्स्वयाकृपातन्वा३रोचमा-
नः । आयोमात्रोरुशेन्योजनिष्टदेवयज्यायसुक्रतुःपावकः ९ एतानोअग्नेसौभ-
गादिदीह्यपिक्रतुंसुचेतसंवतेम । विश्वास्तोतृभ्योगृणतेचसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः १० ॥ ४ ॥

प्र वो दश वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ प्रवःशुक्रायभानवेभरध्वंहव्यंमतिंचाग्नयेसुपूतम् । योदैव्यानिमानुषा
जनूंष्यन्तर्विश्वानिविद्मनाजिगाति १ सगृत्सोअग्निस्तरुणश्चिदस्तुयतोयविष्ठो-
अजनिष्टमातुः । संयोवनायुवतेशुचिदन्भूरिचिदन्नासमिदत्तिसद्यः २
अस्यदेवस्यसंसद्यनीकेयंमर्तासःश्येतंजगृभ्रे । नियोगृभंपौरुषेयीमुवोचदुरोकं-

अग्निं वो दश वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्निंवोदेवमग्निभिःसजोषायजिष्ठंदूतमध्वरेकृणुध्वम् । योमर्त्येषुनिध्रुविर्ऋतावातपुर्मूर्धघृतान्नःपावकः १ प्रोथदश्वोनयवसे अविष्यन्यदामहःसंवरणाद्व्यस्थात् । आदस्यवातोअनुवातिशोचिरधस्मतेव्रजनंकृष्णमस्ति २ उद्यस्यतेनवजातस्यवृष्णोऽग्नेचरन्त्यजराइधानाः । अच्छाद्यामरुषोधूमएतिसंदूतोअग्नईयसेहिदेवान् ३ वियस्यतेपृथिव्यांपाजोअश्रेत्तृषुयदन्नासमवृक्तजम्भैः । सेनेवसृष्टाप्रसितिष्टएतियवंनदस्मजुह्वाविवेक्षि ४ तमिद्दोषातमुषसियविष्ठमग्निमत्यंनमर्जयन्तनरः । निशिशानाअतिथिमस्ययोनौदीदायशोचिराहुतस्यवृष्णः ५ ॥ ३ ॥ सुसंदृक्तेस्वनीकप्रतीकंवियद्रुक्मोनरोचसउपाके । दिवोनतेतन्यतुरेतिशुष्मश्चित्रोनसूरःप्रतिचक्षिभानुम् ६ यथावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भि-

आग्नेयं नव वासिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५ प्राग्नयेतवसेभरध्वंगिरंदिवोअरतयेपृथिव्याः । योविश्वेषाममृतानामुपस्थे वैश्वानरोवावृधेजागृवद्भिः १ पृष्टोदिविधाय्यग्निःपृथिव्यांनेतासिन्धूनांवृषभःस्तियानाम् । समानुषीरभिविशोविभातिवैश्वानरोवावृधानोवरेण २ त्वद्भियाविशआयन्नसिक्नीरसमनाजहतीर्भोजनानि । वैश्वानरपूरवेशोशुचानःपुरोयदग्नेदरयन्नदीदेः ३ तवत्रिधातुपृथिवीउतद्यौर्वैश्वानरव्रतमग्नेसचन्त । त्वंभासारोदसीआततन्थाजस्रेणशोचिषाशोशुचानः ४ त्वामग्नेहरितोवावशानागिरःसचन्तेधुनयोघृताचीः । पतिंकृष्टीनांरथ्यंरयीणांवैश्वानरमुषसांकेतुमह्नाम् ५ ॥ ७ ॥ त्वेअसुर्यं१वसवोन्यृण्वन्क्रतुंहितेमित्रमहोजुषन्त । त्वंदस्यूँरोकसोअग्नआजउरुज्यो-

तिर्जनयन्नार्याय ६ सजायमानःपरमेव्योमन्वायुर्नपाथःपरिपासिसद्यः । त्वंभु-
वनाजनयन्नभिक्रन्नपत्यायजातवेदोदशस्यन् ७ तामंग्रेअस्मेइषमेरयस्ववैश्वानर
द्युमतींजातवेदः । ययाराधःपिन्वसिविश्ववारपृथुश्रवोदाशुषेमर्त्याय ८ तंनो
अग्नेमघवद्भ्यःपुरुक्षुंरयिंनिवाजंश्रुत्यंयुवस्व । वैश्वानरमहिनःशर्मयच्छरुद्रेभिरग्ने
वसुभिःसजोषाः ९ ॥ ८ ॥

प्र सम्राजः सप्त वसिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रसम्राजोअसुरस्यप्रशस्तिंपुंसःकृष्टीनामनुमाद्यस्य । इन्द्रस्येवप्रतवस-
स्कृतानिवन्देदारुंवन्दमानोविवक्मि १ कविंकेतुंधासिंभानुमद्रेर्हिन्वन्तिशंराज्यं
रोदस्योः । पुरन्दरस्यगीर्भिराविवासेऽग्नेर्व्रतानिपूर्व्यामहानि २ न्यक्रतून्ग्रथिनो
मृध्रवाचःपणींरश्रद्धाँअवृधाँअयज्ञान् । प्रप्रतान्दस्यूँरग्निर्विवायपूर्वश्चकारापराँ

अयंज्यून् ३ योअपाचीनेतमसिमदन्तीःप्राचीश्चकारनृतमःशचीभिः । तमीशानं वस्वोअग्निंगृणीषेऽनानतंदमयन्तंपृतन्यून् ४ योदेह्योऽ३अनमयद्वधस्नैर्योअर्यपत्नी-रुषसश्चकार । सनिरुध्यानहुषोयह्वोअग्निर्विशश्चक्रेबलिहृतःसहोभिः ५ यस्यशर्मन्नुपविश्वेजनासएवैस्तस्थुःसुमतिंभिक्षमाणाः । वैश्वानरोवरमारोदस्योराग्निःससादपित्रोरुपस्थम् ६ आदेवोददेबुध्न्या३वसूनिवैश्वानरउदितासूर्यस्य । आसमुद्रादवरादापरस्मादाग्निर्ददेदिवआपृथिव्याः ७ ॥ १ ॥

प्र वो देवं सप्त वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ प्रवोदेवंचित्सहसानमग्निमश्वंनवाजिनंहिषेनमोभिः । भवानोदूतोअध्वरस्यविद्वान्त्मनादेवेषुविविदेमितद्रुः १ आयाह्यग्नेपथ्या३अनुस्वामन्द्रोदेवानांसख्यंजुषाणः । आसानुशुष्मैर्नदयन्पृथिव्याजम्भेभिर्विश्वमुशधग्वनानि २

प्राचीनोयज्ञःसुधितंहिबर्हिःप्रीणीतेअग्निरीळितोनहोता । आमातराविश्ववारे हुवानोयतोयविष्ठजज्ञिषेसुशेवः ३ सद्योअध्वरेरथिरंजनन्तमानुषासोविचेतसो यएषाम् । विशामधायिविश्पतिर्दुरोणे३ग्निर्मन्द्रोमधुवचाऋतावा ४ असादि वृतोवह्निराजगन्वानग्निर्ब्रह्मानृषदनेविधर्ता । द्यौश्चयंपृथिवीवावृधातेआयंहोता यजतिविश्ववारम् ५ एतेद्युम्नेभिर्विश्वमातिरन्तमन्त्रंयेवारंनर्याअतक्षन् । प्रये विशस्तिरन्तश्रोषमाणाआयेमेअस्यदीधयन्नृतस्य ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाई- शानंसूनोसहसोवसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःस- दानः ७ ॥ १० ॥

इन्द्रे सप्त वसिष्ठोत्रिष्टुप् ।

८ इन्द्रोराजासमर्योनमोभिर्यस्यप्रतीकमाहुतंघृतेन । नरोहव्येभिरीळतेस-

वायुआग्निरग्नेउपसामशोचि १ अयमुष्यसुमहाँअवेदिहोतामन्द्रोमनुषोयह्वो
अग्निः । विभाअकःससृजानःपृथिव्यांकृष्णपविरोषधीभिर्ववक्षे २ कयानोअग्ने
विवसःसुवृक्तिंकामुस्वधामृणवःशस्यमानः । कदाभवेमपतयःसुदत्ररायोवन्ता-
रोदुष्टरस्यसाधोः ३ प्रप्रायमग्निर्भरतस्यशृण्वेवियत्सूर्योनरोचतेबृहद्भाः । अभि
यःपूरुंपृतनासुतस्थौद्युतानोदैव्योअतिथिःशुशोच ४ असन्नित्त्वेआहवनानिभूरि
भुवोविश्वेभिःसुमनाअनीकैः । स्तुतश्चिदग्नेशृण्विषेगृणानःस्वयंवर्धस्वतन्वंसु-
जात ५ इदंवचःशतसाःसंसहस्रमुदग्नयेजनिषीष्टद्विबर्हाः । शंयत्स्तोतृभ्यआ-
पयेभवातिद्युमदमीवचातनंरक्षोहा ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाईशानंसूनोसहसो
वसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ११ ॥

अबोधि षड्विंशो ऽभित्रिष्टुप् ।

१ अबोधिजारउषसामुपस्थाद्धोतामन्द्रःकवितमःपावकः । दधातिकेतुमु-
भयस्यजन्तोर्हव्यादेवेषुद्रविणंसुकृत्सु १ ससुक्रतुर्योविदुरःपणीनांपुनानोअर्कं
पुरुभोजसंनः । होतामन्द्रोविशांदमूनास्तिरस्तमोददृशेराम्याणाम् २ अमूरः
कविरदितिर्विवस्वान्त्सुसंसन्मित्रोअतिथिःशिवोनः । चित्रभानुरुषसांभात्यग्रे-
ऽपांगर्भःप्रस्व१आविवेश ३ ईळेन्योवोमनुषोयुगेषुसमनगाअशुचज्जातवेदाः ।
सुसंदृशाभानुनायोविभातिप्रतिगावःसमिधानंबुधन्त ४ अग्नेयाहिदूत्यं१मारि-
षण्योदेवाँअच्छाब्रह्मकृतागणेन । सरस्वतींमरुतोअश्विनापोयक्षिदेवान्रत्नधेया-
यविश्वान् ५ त्वामग्नेसमिधानोवसिष्ठोजरूथंहन्यक्षिरायेपुरंधिम् । पुरुणीथा
जातवेदोजरस्वयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १२ ॥

उषो न पञ्च वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१० उषोनजारःपृथुपाजोअश्रेद्दविद्युतद्दीद्यच्छोशुचानः । वृषाहरिःशुचिरा भातिभासाधियोहिन्वानउशतीरजीगः १ स्व१र्णवस्तोरुपसामरोचियज्ञंतन्वानाउशिजोनमन्म । अग्निर्जन्मानिदेवआविविद्वान्द्रवद्दूतोदेवयावावनिष्ठः २ अच्छागिरोमतयोदेवयन्तीरग्निंयन्तिद्रविणंभिक्षमाणाः । सुसंदृशंसुप्रतीकंस्वञ्चंहव्यवाहमरतिंमानुषाणाम् ३ इन्द्रंनोअग्नेवसुभिःसजोषारुद्रंरुद्रेभिरावहा बृहन्तम् । आदित्येभिरदितिंविश्वजन्यांबृहस्पतिमृक्वभिर्विश्ववारम् ४ मन्द्रंहोतारमुशिजोयविष्ठमग्निंविशईळतेअध्वरेषु । सहिक्षपावाँअभवद्रयीणामतन्द्रो दूतोयजथायदेवान् ५ ॥ १३ ॥

महान्पञ्च वासिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप्।

११ महाँअस्यध्वरस्यप्रकेतोनऋतेत्वदमृतामादयन्ते । आविश्वेभिःसरथंयाहिदेवैर्न्यग्नेहोताप्रथमःसदेह १ त्वामीळतेअजिरंदूत्यायहविष्मन्तःसदमिन्मानुषासः । यस्यदेवैरासदोबर्हिरग्नेऽहान्यस्मैसुदिनाभवन्ति २ त्रिश्चिदक्तोःप्रचिकितुर्वसूनित्वेअन्तर्दाशुषेमर्त्याय । मनुष्वदग्नइहयक्षिदेवान्भवानोदूतोअभिशस्तिपावा ३ अग्निरीशेबृहतोअध्वरस्याग्निर्विश्वस्यहविषःकृतस्य । क्रतुंह्यस्यवसवोजुषन्ताथादेवादधिरेहव्यवाहम् ४ आग्नेवहहविरद्यायदेवानिन्द्रज्येष्ठासइहमादयन्ताम् । इमंयज्ञंदिविदेवेषुधेहियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

अगन्म तृचं वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ अगन्ममहानमसायविष्ठंयोदीदायसमिद्धःस्वेदुरोणे । चित्रभानुंरोदसीअन्तरुर्वीस्वाहुतंविश्वतःप्रत्यञ्चम् १ समह्नाविश्वादुरितानिसाह्वानग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । सनोरक्षिषद्दुरितादवद्यादस्मान्गृणतउतनोमघोनः २ त्वंवरुणउतमित्रोअग्नेत्वांवर्धन्तिमतिभिर्वसिष्ठाः । त्वेवसुसुषणनानिसंतुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १५ ॥

प्राग्नये तृचं वासिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१३ प्राग्नयेविश्वशुचेधियन्धेऽसुरघ्नेमन्मधीतिंभरध्वम् । भरेहविर्नबर्हिषिप्रीणानोवैश्वानराययतयेमतीनाम् १ त्वमग्नेशोचिषाशोशुचानआरोदसीअपृणाजायमानः । त्वंदेवाँअभिशस्तेरमुञ्चोवैश्वानरजातवेदोमहित्वा २ जातोय-

दग्नेभुवंनात्यख्यः प्रभूत्रगोपाइर्यःपरिज्मा । वैश्वानरब्रह्मणेविन्दगातुंयूयंपा-
तस्वस्तिभिःसदांनः ३ ॥ १६ ॥

सोपधा तृचं वासिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् । आद्या बृहती ।

१४ समिधांजातवेदसेदेवायदेवहूतिभिः । हविर्भिःशुक्रशोचिषेनमस्विनो
वयंदाशेमाग्नये १ वयंतेअग्नेसमिधांविधेमवयंदाशेमसुष्टुतीयजत्र । वयंघृते-
नाध्वरस्यहोतर्वयंदेवहविषाभद्रशोचे २ आनोदेवेभिरुपदेवहूतिमग्नेयाहिवष-
ट्कृतिंजुषाणः । तुभ्यंदेवायदाशतःस्यामयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ३ ॥ १७ ॥

उपसद्याय पञ्चदश वासिष्ठोऽग्निर्गायत्री ।

१५ उपसद्यायमीळ्हुषआस्यैजुहुताहविः । योनोनेदिष्ठमाप्यम् १ यःपञ्च

चर्षणिरभिनिंप्रसाददमेंदमे । कविर्गृहपतिर्युवा २ सनोवेदोअमात्यमग्नीरक्षतु विश्वतः । उतास्मान्पात्वंहसः ३ नवंनुस्तोममग्नयेदिवःश्येनायजीजनम् । व-स्वःकुविद्वनातिनः ४ स्पार्हायस्याश्रियोदृशेरयिर्वीरवतोयथा । अग्नेयज्ञस्यशोचतः ५ ॥ १८ ॥ सेमांवेतुवषट्कृतिमग्निर्जुषतनोगिरः । यजिष्ठोहव्यवाहनः ६ नित्वानक्ष्यविश्पतेद्युमन्तंदेवधीमहि । सुवीरमग्नआहुत ७ क्षपउस्रश्चदीदिहि स्वग्नयस्त्वयावयम् । सुवीरस्त्वमस्मयुः ८ उपत्वासातयेनरोविप्रासोयन्ति धीतिभिः । उपाक्षरासहस्रिणी ९ अग्नीरक्षांसिसेधतिशुक्रशोचिरमर्त्यः । शुचिःपावकईड्यः १० ॥ १९ ॥ सनोराधांस्याभरेशानःसहसोयहो । भगश्च दातुवार्यम् ११ त्वमग्नेवीरवद्यशोदेवश्चसविताभगः । दितिश्चदातिवार्यम् १२ अग्नेरक्षाणोअंहसःप्रतिष्मदेवरीषतः । तपिष्ठैरजरोदह १३ अधामहीनआय-

स्यनांधृष्टोनृपीतये । पूर्भवाशतभुंजिः १४ त्वंनःपाह्यंहसोदोषावस्तरघायतः । दिवानक्तमदाभ्य १५ ॥ २० ॥

एना वो द्वादश वसिष्ठोऽग्निः गायत्रम् ।

१६ एनावोअग्निंनमसोर्जोनपातमाहुवे । प्रियंचेतिष्ठमरतिंस्वध्वरंविश्वस्य दूतममृतम् १ सयोजतेअरुषाविश्वभोजसासदुद्रवत्स्वाहुतः । सुब्रह्मायज्ञः सुशमीवसूनांदेवंराधोजनानाम् २ उदस्यशोचिरस्थादाजुह्वानस्यमीळ्हुषः । उद्धूमासोअरुषासोदिविस्पृशःसमग्निमिन्धतेनरः ३ तंत्वादूतंकृण्महेयशस्तमं देवाँआवीतयेवह । विश्वासूनोसहसोमर्तभोजनारास्वतद्यत्त्वेमहे ४ त्वमग्ने गृहपतिस्त्वंहोतानोअध्वरे । त्वंपोताविश्ववारप्रचेतायक्षिवेषिचवार्यम् ५ कृधि रत्नंयजमानायसुक्रतोत्वंहिरत्नधाअसि । आनंऋतेशिशीहिविश्वमृत्विजंसुशं-

सोयश्चदक्षते ६ ॥ २१ ॥ त्वेअंग्नेस्वाहुतप्रियासंःसन्तुसूरयंः । यन्तारोयेमघवानोजनानामूर्वान्दयंन्तगोनाम् ७ येषामिळांघृतहंस्तादुरोणआँअपिंप्राताानिषीदति। ताँस्त्रायस्वसहस्यद्रुहोनिदोयच्छांनःशर्मदीर्घश्रुत् ८ समन्द्रयांचाजिह्वया वह्निरासाविदुष्टरः। अग्नेरयिंमघवंद्भ्योनआवंहहव्यदांतिंचसूदय ९ येराधांसि ददत्यश्व्यामघाकामेंनश्रवसोमहः । ताँअंहसःपिपृहिपर्तृभिष्ट्वंशतंपूर्भिर्यविष्ठ्य १० देवोवोद्रविणोदाःपूर्णांविवष्ट्यासिचंम् । उद्वासिञ्चध्वमुपंवापृणध्वमादिद्वोदेवओहते ११ तंहोतारमध्वरस्यप्रचेतसंवह्निंदेवाअंकृण्वत । दधातिरत्नंविधतेसुवीर्यमग्निर्जनायदाशुषे १२ ॥ २२ ॥

अग्ने भव सप्त वसिष्ठोऽग्निर्द्विपदा त्रिष्टुप्।

१७ अग्नेभवसुषमिधासमिद्धउतबर्हिरुर्वियाविस्तृंणीताम् १ उतद्वारंउश-

स्यामंतेसुमतार्विन्द्रशर्मन् ३ घेनुंनत्वासूयवंसेदुदुंक्षन्नुपब्रह्माणिससृजेवसिंष्ठः ।
त्वामिन्मेगोपतिंविश्वआहानइन्द्रःसुमतिंगन्त्वच्छ ४ अर्णांसिचित्पप्रथाना
सुदासइन्द्रोगाधान्यंकृणोत्सुपारा । शर्धन्तंशिम्युमुचथस्यनव्यःशापंसिन्धू-
नामकृणोदशस्तीः ५ ॥ २४ ॥ पुरोळाइत्तुर्वशोयक्षुरासीद्रायेमत्स्यासोनिशिता
अपीव । श्रुष्टिंचक्रुर्भृगवोद्रुह्यवंश्चसखासखायमतरद्विषूचोः ६ आपक्थासोभ-
लानसोभनन्तालिनासोविषाणिनःशिवासः । आयोऽनयत्सधमाआर्यस्यगव्या
तृत्सुभ्योअजगन्युधानृन् ७ दुराध्योअदितिंस्रेवयन्तोऽचेतसोविजगृभ्रेपरुष्णी-
म् । मह्नाविव्यक्पृथिवींपत्यमानःपशुष्कविरशयच्चायमानः ८ ईयुरर्थंनन्यर्थं
परुष्णीमाशुश्चनेदभिपित्वंजगाम । सुदासइन्द्रःसुतुकाँअमित्रानरन्धयन्मानुषे
वध्रिवाचः ९ ईयुर्गावोनयवसादगोपायथाकृतमभिमित्रंचितासः । पृश्निगावः

पृश्निनिप्रेषितासःश्रुष्टिंचक्रुर्नियुतोरन्तंयश्च १० ॥ २५ ॥ एकंचयोविंशतिंच श्रवस्यावैकर्णयोर्जनान्राजान्यस्तः । दस्मोनसद्मन्निशिशातिबर्हिःशूरःसर्गमकृणोदिन्द्रएषाम् ११ अधश्रुतंकवषंवृद्धमप्स्वनुद्रुह्युंनिवृणग्वज्रबाहुः । वृणानाअत्रसख्यायसख्यंत्वायन्तोयेअमदन्ननुत्वा १२ विसद्योविश्वादृंहितान्येषामिन्द्रःपुरःसहसासप्तदर्दः । व्यानवस्यतृत्सवेगयंभाग्जेष्मपूरुंविदथेमृध्रवाचम् १३ निगव्यवोऽनवोद्रुह्यवश्चषष्टिःशतासुषुपुःषट्सहस्रा । षष्टिर्वीरासोअधिषड्दुवोयुविश्वेदिन्द्रस्यवीर्याकृतानि १४ इन्द्रेणैतेतृत्सवोवेविषाणाआपोनसृष्टाअधवन्तनीचीः । दुर्मित्रासःप्रकलविन्मिमानाजहुर्विश्वानिभोजनासुदासे १५ ॥ २६ ॥ अर्धंवीरस्यशृतपामनिन्द्रंपराशर्धन्तंनुनुदेअभिक्षाम् । इन्द्रोमन्युंमन्युम्योमिमायभेजेपथोवर्तनिंपत्यमानः १६ आध्रेणचित्तद्वेकंचकारसिंह्यंचि-

त्पेत्वैनाजघान । अवंस्रक्तीर्वेश्यांवृश्चदिन्द्रःप्रायच्छद्विश्वाभोजनासुदासे. १७
शश्वन्तोहिशत्रवोरारधुष्टेभेदस्यचिच्छर्धतोविन्द्ररन्धिम् । मर्ताएनःस्तुवतोयः
कृणोतितिग्मंतस्मिन्निजहिवज्रमिन्द्र १८ आवदिन्द्रंयमुनातृत्संवश्चप्रात्रभेदं
सर्वतातामुषायत् । अजासश्चशिग्रवोयक्षवश्चवलिंशीर्षाणिजभ्रुरश्व्यानि १९
नतइन्द्रसुमतयोनरायःसंचक्षेपूर्वाउषसोननूत्नाः । देवकंचिन्मान्यमानंजघ-
न्थावत्मनाबृहतःशम्बरंभेत् २० ॥ २७ ॥ प्रयेगृहादममदुस्त्वायापराशरः
शतयातुर्वसिष्ठः । नतेभोजस्यसख्यंमृषन्ताधासूरिभ्यःसुदिनाव्युच्छान् २१
द्वेनप्तुर्देववतःशतेगोर्द्वारथावधूमन्तासुदासः । अर्हन्नग्नेपैजवनस्यदानंहोतेव
सद्मपर्येमिरेभन् २२ चत्वारोमापैजवनस्यदानाःस्मद्दिष्टयःकृशनिनोनिरेके।
ऋज्रासोमापृथिविष्ठाःसुदासस्तोकंतोकायश्रवसेवहन्ति २३ यस्यश्रवोरोदसी

अन्तरुर्वीशीर्ष्णेशीर्ष्णेविबभाजाविभक्ता। स्तोदिन्द्रंनस्तवतोगृणन्तिनियुध्याम-
धिमांशिशादभीके २४ इमंनरोमरुतःसश्चतानुदिवोदासंनपितरंसुदासः। अवि-
ष्टनापैजवनस्यकेतंदूणाशंक्षत्रमजरंदुवोयु २५ ॥ २८ ॥

यस्तिग्मशृङ्ग एकादश वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ॥

१९ यस्तिग्मशृङ्गोवृषभोनभीमएकःकृष्टीश्च्यावयतिप्रविश्वाः। यःशश्वतो
अदाशुषोगयस्यप्रयन्तासिसुष्वितरायवेदः १ त्वंहत्यदिन्द्रकुत्समावःशुश्रूषमा-
णस्तन्वासमर्ये। दासंयच्छुष्णंकुयवंन्यस्माअरन्धयआर्जुनेयायशिक्षन् २ त्वं
धृष्णोधृषतावीतहव्यंप्रावोविश्वाभिरूतिभिःसुदासम्। प्रपौरुकुत्सिंत्रसदस्यु-
मावःक्षेत्रसातावृत्रहत्येषुपूरुम् ३ त्वंनृभिर्नृमणोदेववीतौभूरीणिवृत्राहर्यश्व
हंसि। त्वंनिदस्युंचुमुरिंधुनिंचास्वापयोदभीतयेसुहन्तु ४ तवच्यौत्नानिवज्रह-

स्तुतानिनवयत्पुरोनवतिंचंसद्यः। निवेशंनेशततमाविवेषीरहंश्ववृत्रंनमुचिमुताहंन् ५ ॥ २१ ॥ सनातातंइन्द्रभोजनानिरातहव्यायदाशुषेसुदासे। वृष्णेते हरीवृषणायुनज्मिव्यंतुब्रह्माणिपुरुशाकवाजंम् ६ मातेअस्यांसहसावन्परिष्टावघायंभूमहरिवःपरादै। त्रायस्वनो ऽवृकेभिर्वरूथैस्तवप्रियासःसूरिषुस्याम ७ प्रियासइत्तेमघवन्नभिष्टौनरोमदेमशरणेसखायः। नितुर्वशंनियाद्वंशिशीह्यतिथिग्वायशंस्यंकरिष्यन् ८ सद्यश्चिन्नुतेमघवन्नभिष्टौनरःशंसन्त्युक्थशासउक्था। येतेहवेभिर्विपणीँरदाशन्नस्मान्वृणीष्वयुज्यायतस्मै ९ एतेस्तोमानरांनृतमतुभ्यमस्मद्र्यंचोददतोमघानि। तेषामिन्द्रवृत्रहत्येशिवोभूःसखाचशूरो ऽवितानृणाम् १० नूइन्द्रशूरस्तवमानऊतीब्रह्मजूतस्तन्वावावृधस्व। उपनोवाजान्मिमीह्युपस्तीन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ११ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

उग्रोदशासाविपिबन्नवैराजमुतेन्त्यामुदुपङ्क्त्योनिरातेनसोमःपञ्चेन्द्रंनरोब्रह्माणोयंसोमआनःप्रवो गद्वादशगायत्र्यंत्रिविराळन्तंप्रोपुसप्ताधिकाप्रागाथंतृतीयाद्विपदासौदासैरग्नौप्रक्षिप्यमाणःशक्तिरन्त्यां प्रगाथमालेभेसोर्धर्चेउक्तेदह्यततंपुत्रोक्तंवसिष्ठःसमापयतेतिशाट्यायनकंवसिष्ठस्यैवहतपुत्रस्यार्षमिति- ताण्डकंश्चित्यंचःपञ्चनासंस्तवोवसिष्ठस्यसपुत्रस्येन्द्रेणवासंवादःप्रगुक्तापञ्चाधिकात्रैश्चदेवंहाघाएकवि- शतिर्द्विपदाअब्जामहेरर्धर्चेउत्तरोहिर्बुध्न्यायशंनःपञ्चोनाशान्तिः ॥

उग्रो दश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० ॐम् उग्रोजज्ञेवीर्यायस्वधावाञ्चक्रिरपोनर्योयत्करिष्यन् । जग्मिर्युवा नृषदनमवोभिस्त्रातानइन्द्रएनसोमहश्चित् १ हन्तावृत्रमिन्द्रःशूशुवानःप्रावी- न्नुवीरोजरितारमूती । कर्तासुदासेअहवाउलोकंदाताव सुमुहुरादाशुषेभूत् २ युध्मोअनर्वाखजकृत्समद्वाशूरःसत्राषाड्जनुषेमषाळ्हः । व्यासइन्द्रःपृतनाः स्वोजाअधाविश्वंशत्रूयन्तंजघान ३ उभेचिदिन्द्ररोदसीमहित्वापप्राथतविषी-

भिस्तुविप्मः । निवज्रमिन्द्रोहरिवान्मिमिक्षन्त्समन्धसामदेषुवाउवोच ४ वृषा
जजानवृषणंरणायतमुचिन्नारीनर्यंससूव । प्रयःसेनानीरधनृभ्योअस्तीनःसत्वा
गवेषणःसधृष्णुः ५ ॥ १ ॥ नूचित्सभ्रेषतेजनोनरेषन्मनोयोअस्यघोरमाविवा-
सात् । यज्ञैर्यइन्द्रेदधतेदुवांसिक्षयत्सरायऋतपाऋतेजाः ६ यदिन्द्रपूर्वोअपराय
शिक्षन्नयज्ज्यायान्कनीयसोदेष्णम् । अमृतइत्पर्यासीतदूरमाचित्रचित्र्यंभरार-
यिनः ७ यस्तइन्द्रप्रियोजनोददाशदसन्निरेकेअद्रिवःसखाते । वयंतेअस्यांसुम-
तौचनिष्ठाःस्यामवरूथेअघ्नतोनृपीतौ ८ एषःस्तोमोअचिक्रदद्वृषातउतस्तामुम-
घवन्नक्रपिष्ट । रायस्कामोजरितारंतआगन्त्वमङ्गशक्रवस्वआशकोनः ९ सनं
इन्द्रत्वयताया इषेधास्त्मनांचयेमघवानोजुनन्ति । वस्वीषुतेजरित्रेअस्तुशक्तिर्यू-
यंपातस्वस्तिभिःसदानः १० ॥ २ ॥

२१ असाविदेवंगोऋजीकमन्धोन्यस्मिन्निन्द्रोजनुषेमुवोच । बोधामसित्वा हर्यश्वयज्ञैर्बोधानःस्तोममन्धसोमदेषु १ प्रयन्तियज्ञंविपयन्तिबर्हिःसोममादो विदथेदुध्रवाचः । न्युभ्रियन्तेयशसोगृभादादूरउपब्दोवृषणोनृषाचः २ त्वमिन्द्र स्रवितवाअपस्कःपरिष्ठिताअहिनाशूरपूर्वीः । त्वद्वावक्रेरथ्योनधेनारेजन्तेवि-श्वाकृत्रिमाणिभीषा ३ भीमोविवेषायुधेभिरेषामपांसिविश्वानर्याणिविद्वान् । इन्द्रःपुरोजर्हृषाणोविदूधोद्विवज्रहस्तोमहिनाजघान ४ नयातवइन्द्रजूजुवुर्नोन वन्दनाशविष्ठवेद्याभिः । सशर्धदर्योविषुणस्यजन्तोर्माशिश्नदेवाअपिगुर्ऋतंनः ५ ॥ ३ ॥ अभिक्रत्वेन्द्रभूरधज्मन्नतेविव्यङ्महिमानंरजांसि । स्वेनाहिवृत्रंशव-साजघन्थनशत्रुरन्तंविविदद्युधाते ६ देवाश्चित्तेअसुर्यायपूर्वेऽनुक्षत्रायममिरेस-

हांसि । इन्द्रोमघानिंदयतेविपश्चोन्द्रंवाजस्यजोहुवन्तसातौ ७ कोरिश्विद्धित्वाम-वंसेजुहावेशानमिन्द्रसौभगस्यभूरेः । अवोवभूथशतमूतेअस्मेअभिक्षत्तुस्त्वावं-तोवरूता ८ सखायस्तइन्द्रविश्वहस्यामनमोवृधासोमहिनातरुत्र । वन्वन्तुस्मा तेऽवंसासमीके उभीतिमयोवनुषांशवांसि ९ सनइन्द्रत्वयताायाइषेधास्त्मनाचये मघवानोजुनन्ति ।वस्वीषुतेजरित्रेअस्तुशक्तिर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १०॥४॥

पिब नव वसिष्ठ इन्द्रो विराट्। अन्त्या त्रिष्टुप्।

२२ पिबासोममिन्द्रमन्दतुत्वायंतेसुषावहर्यश्वाद्रिः। सोतुर्बाहुभ्यांसुयतोना-र्वा १ यस्तेमदोयुज्यश्चारुरस्तियेनवृत्राणिहर्यश्वहंसि। सत्वामिन्द्रप्रभूवसोममत्तु २ बोधासुमेमघवन्वाचमेमांयांतेवसिष्ठोअर्चतिप्रशस्तिम् । इमाब्रह्मसधमादे जुषस्व ३ श्रुधीहवंविपिपानस्याद्रेर्बोधाविप्रस्यार्चतोमनीषाम् । कृष्वादुवांस्य

न्तंमासचेमा ४ नतेगिरोअपिमृष्येतुरस्यनसुष्टुतिमसुर्यस्यविद्वान् । सदातेनामस्वयशोविवक्मि ५ ॥ ५ ॥भूरिहितेसवनामानुषेषुभूरिमनीषीहवतेत्वामित् । मारेअस्मन्मघवञ्ज्योकः ६ तुभ्येदिमासवनाशूरविश्वातुभ्यंब्रह्माणिवर्धनाकृणोमि । त्वंनृभिर्हव्योविश्वधासि ७ नूचिन्नुतेमन्यमानस्यदस्मोदश्नुवन्तिमहिमानमुग्र । नवीर्यमिन्द्रतेनराधः ८ येचपूर्वऋषयोयेचनूत्नाइन्द्रब्रह्माणिजनयन्तविप्राः । अस्मेतेसन्तुसख्याशिवानियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ ६ ॥

उदु पञ्चासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२३ उदुब्रह्माण्यैरतश्रवस्येन्द्रंसमर्येमहयावसिष्ठ । आयोविश्वानिशवसाततानोपश्रोतामईवतोवचांसि १ अयामिघोषइन्द्रदेवजामिरिरज्यन्तयच्छुरुधोविवाचि । नहिस्वमायुश्चिकितेजनेषुतानीदंहांस्यतिपर्ष्यस्मान् २ युजेर-

थंगुवेर्षणंहरिभ्यामुपब्रह्माणिजुजुषाणमस्थुः । विवाधिष्ट्रस्यरोदसीमहित्वेन्द्रो वृत्राण्यप्रतीजघन्वान् ३ आपश्चित्पिप्युःस्तर्योऽनगावोनक्षन्नृतंजरितारस्तइन्द्र । याहिवायुर्ननियुतोनोअच्छात्वंहिधीभिर्दयसेविवाजान् ४ तेत्वामदाइन्द्रमादयन्तुशुष्मिणंतुविराधसंजरित्रे । एकोदेवत्रादयसेहिमर्तानस्मिञ्छूरसवनेमादयस्व ५ एवेदिन्द्रंवृषणंवज्रबाहुंवसिष्ठासोअभ्यर्चन्त्यर्कैः । सनःस्तुतोवीरवद्धातुगोमद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ७ ॥

योनिः षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ योनिष्टइन्द्रसदनेअकारितमानृभिःपुरुहूतप्रयाहि । असोयथानोऽविताबृधेचददोवसूनिममदश्चसोमैः १ गृभीतंतेमनइन्द्रद्विबर्हाःसुतःसोमःपरिषिक्तामधूनि । विसृष्टधेनाभरतेसुवृक्तिरियमिन्द्रंजोहुवतीमनीषा २ आ-

नोदिवआपृथिव्याऋजीपिन्निदंबर्हिःसोमपेयाययाहि । वहन्तुत्वाहरयोमद्र्यञ्च
माङ्गूषमच्छातवसंमदाय ३ आनोविश्वाभिरूतिभिःसजोषाब्रह्मजुषाणोहर्यश्व
याहि । वरीवृजत्स्थविरेभिःसुशिप्रास्मेदधद्वृषणंशुष्ममिन्द्र ४ एषःस्तो-
मोमहउग्रायवाहेधुरीउवात्योनवाजयन्नधायि । इन्द्रत्वायमर्कईट्टेवसूनांदिवी-
वद्यामधिनःश्रोमतंधाः ५ एवानइन्द्रवार्यस्यपूर्धिप्रतेमहींसुमतिंवेविदाम ।
इषंपिन्वमघवद्भ्यःसुवीरांयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ८ ॥

आ ते षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

-२५ आतेमहइन्द्रोत्युग्रसमन्यवोयत्समरन्तसेनाः । पतातिदिद्युन्नर्यस्यबाह्वोर्मा
तेमनोविष्वद्र्यग्विचारीत् १ निदुर्गइन्द्रश्नथिह्यमित्राँअभियेनोमर्तासोअमन्ति ।
आरेतंशंसंकृणुहिनिनित्सोरानोभरसंभरणंवसूनाम् २ शतंतेशिप्रिन्नूतयःसुदा-

सैसहस्रंशंसोउतगातिरस्तु । जहिवधर्वनुषोमर्त्यस्यास्मेद्युम्नमधिरत्नंचधेहि ३
त्वावतोहीन्द्रक्रत्वेअस्मित्वावतोऽवितुःशूररातौ। विश्वेदहानितविषीवउग्रँओकः
कृणुष्वहरिवोनमर्धीः ४ कुत्सांएतेहर्यश्वायशूषमिन्द्रेसहोदेवजूतमियानाः ।
सत्राकृधिसुहनाशूरवृत्रावयंतरुत्राःसनुयामवाजम् ५ एवानइन्द्रवार्यस्यपूर्धिप्रते
महींसुमतिंवेविदाम।इषंपिन्वमघवद्भ्यःसुवीरांयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६॥१॥

न सोमः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

२६ नसोमइन्द्रमसुतोममादनाब्रह्माणोमघवानंसुतासः । तस्माउक्थंजनये यज्जुजोषन्नृवन्नवीयःशृणवद्यथानः १ उक्थउक्थेसोमइन्द्रंममादनीथेनीथे
मघवानंसुतासः । यदींसबाधःपितरंनपुत्राःसमानदक्षाअवसेहवन्ते २ चकारताकृणवन्नूनमन्यायानिब्रुवन्तिवेधसःसुतेषु । जनीरिवपतिरेकःसमानो

निमांमृजेपुरइन्द्रःसुसर्वाः ३ एवातमांहुरुतशृण्वइन्द्रएकोविभक्तातरणिर्मघानांम् । मिथस्तुरंऊतयोयस्यंपूर्वीरस्मेभद्राणिसश्चतप्रियाणि ४ एवावसिष्ठइन्द्रंमूतयेनृन्कृष्टीनांवृषभंसुतेगृणाति । सहस्रिणउपनोमाहिवाजांन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ५ ॥ १० ॥

इन्द्रं नरः पञ्च वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२७ इन्द्रंनरोनेमधिताहवन्तेयत्पार्यायुनजंतेधियस्ताः । शूरोनृषांताशवसश्चकानआगोमतिव्रजेभंजात्वंनः १ यइन्द्रशुष्मोमघवन्तेअस्तिशिक्षासखिंभ्यःपुरुहूतनृभ्यः त्वंहिदृळ्हामंघवन्विचेताअपांवृधिपरिवृतंनराधः २ इन्द्रोराजाजगंतश्चर्षणीनामधिक्षमिविपुरूपंयदस्ति । ततोददातिदाशुषेवसूनिचोदद्राधउपंस्तुतश्चिदर्वाक् ३ नूचिंन्नइन्द्रोमघवासहूतीदानोवाजंनियंमतेनऊती । अ-

नूनायस्यदक्षिणापीपायंवामंनृभ्योअभिवीतासखिभ्यः ४ नूइंन्द्रा॒येव॑रिवस्कृ-
धीनंआतेमनोववृत्याममघार्यं । गोमदश्वावद्रथंवद्व्यन्तोयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ५ ॥ ११ ॥

वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२८ ब्रह्माणइन्द्रोपयाहिविद्वानर्वाञ्चस्तेहरयःसन्तुयुक्ताः । विश्वेचिद्धि
त्वाविहवन्तमर्ताअस्माकमिच्छृणुहिविश्वमिन्व १ हवंतइन्द्रमहिमाव्यानड्ब्रह्मय-
त्पासिशवसिन्नृषीणाम् । आयद्वज्रंदधिषेहस्तउग्रघोरःसन्क्रत्वाजनिष्ठाअषा-
ळ्हः २ तवप्रणीतीन्द्रजोहुवानान्त्संयन्नृन्नरोदसीनिनेथ । महेक्षत्रायशवसेहि
जज्ञेऽतूतुजिंचित्तूतुजिरशिश्नत् ३ एभिर्नइन्द्राहभिर्दशस्यदुर्मित्रासोहिक्षित-
यःपवन्ते । प्रतियच्चष्टेअनृतमनेनाअवद्विताव्रुणोमायीनःसात् ४ वोचेमे-

दिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्दन्नः । योअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठोयूयंपात स्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १२ ॥

अयं सोमः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ अयंसोमइन्द्रतुभ्यंसुन्वआतुप्रयाहिहरिवस्तदोकाः । पिबात्वं१स्यसुषुतस्यचारोर्ददोमघानिमघवन्नियानः १ ब्रह्मन्वीरब्रह्मकृतिंजुषाणोऽर्वाचीनोहरिभिर्याहितूयम् । अस्मिन्नूषुसवनेमादयस्वोपब्रह्माणिशृणवइमानः २ कातेअस्त्यरंकृतिःसूक्तैःकदानूनंतेमघवन्दाशेम । विश्वामतीरातंतनेत्वायाधामइन्द्रशृणवोहवेमा ३ उतोघातेपुरुष्याइदासन्येषांपूर्वेषामशृणोर्ऋषीणाम् । अधाहंत्वांमघवञ्जोहवीमित्वंनइन्द्रासिप्रमतिःपितेव ४ वोचेमेदिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्दन्नः । योअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥१३॥

आ नः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० आनोदेवशवसायाहिशुष्मिन्भवावृधइन्द्ररायोअस्य । महेनृम्णायनृपतेसुवज्रमहिक्षत्रायपौंस्यायशूर १ हवन्तउत्वाहव्यंविवाचितनूषुशूराःसूर्यस्यसातौ । त्वंविश्वेषुसेन्योजनेषुत्वंवृत्राणिरन्धयासुहन्तु २ अहायदिन्द्रसुदिनाव्युच्छान्दधोयत्केतुमुपमंसमत्सु । न्य१ग्निःसीददसुरोनहोताहुवानोअत्रसुभगायदेवान् ३ वयंतेतइन्द्रयेचदेवस्तवन्तशूरददतोमघानि । यच्छासूरिभ्यउपमंवरूथंस्वाभुवोजरणामश्नवन्त ४ वोचेमेदिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधसोयद्ददन्नः । योअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

प वो द्वादश वसिष्ठ इन्द्रो गायत्री । अन्त्यास्तिस्रो विराजः ।

३१ प्रवइन्द्रायमादनंहर्यश्वायगायत । सखायःसोमपाव्ने १ शंसेदुक्थंसुदा-

नंवउतद्युक्षंयथानरः । चकृमासत्यराधसे २ त्वंनइन्द्रवाजयुस्त्वंगव्युःशतक्रतो । त्वंहिरण्ययुर्वसो ३ वयमिन्द्रत्वायवोऽभिप्रणोनुमोवृषन् । विद्धीत्वं १ स्यनोवसो ४ मानोनिदेचवक्तवेऽर्योरन्धीरराव्णे । त्वेअपिक्रतुर्मम ५ त्वंवर्मासिसप्रथःपुरोयोधश्चवृत्रहन् । त्वयाप्रतिब्रुवेयुजा ६ ॥ १५ ॥ महाँउतासियस्यतेऽनुस्वधावरीसहः । मम्नातेइन्द्ररोदसी ७ तंत्वांमरुत्वतीपरिभुवद्वाणीसयावरी । नक्षमाणासहद्युभिः ८ ऊर्ध्वासस्त्वान्विन्दवोभुवन्दस्ममुपद्यवि । संतेनमन्तकृष्टयः ९ प्रवोमहेमहिवृधेभरध्वंप्रचेतसेप्रसुमतिंकृणुध्वम् । विशःपूर्वीःप्रचराचर्षणिप्राः १० उरुव्यचसेमहिनेसुवृक्तिमिन्द्रायब्रह्मजनयन्तविप्राः । तस्यव्रतानिनमिनन्तिधीराः ११ इन्द्रंवाणीरनुत्तमन्युमेवसत्राराजानंदधिरेसहध्यै । हर्यश्वायबर्हयासमापीन् १२ ॥ १६ ॥

मो षु सप्तविंशतिर्वसिष्ठ इन्द्रः माराथम् । उपान्त्यायाः प्रथमपादस्य शक्वरी । तृतीया द्विपदा ।

३२ मोषुत्वावाघतश्चनारेअस्मन्निरीरमन् । आरात्ताच्चित्सधमादंनआगहीहवासन्नुपश्रुधि १ इमेहितेब्रह्मकृतःसुतेसचामधौनमक्षआसते । इन्द्रेकामंजरितारोवसूयवोरथेनपादमादधुः २रायस्कामोवज्रहस्तंसुदक्षिणंपुत्रोनपितरंहुवे ३ इमइन्द्रायसुन्विरेसोमासोदध्याशिरः । ताँआमदायवज्रहस्तपीतयेहरिभ्यांयाह्योकआ ४ श्रवच्छुत्कर्णईयतेवसूनांनूचिन्नोमर्धिषद्गिरः । सद्यश्चिद्यःसहस्राणिशतादददन्किर्दित्सन्तमामिनत् ५ ॥ १७ ॥ सवीरोअप्रतिष्कुतइन्द्रेणशूशुवेनृभिः । यस्तेगभीरासवनानिवृत्रहन्त्सुनोत्याचधावति ६ भवावरूथंमघवन्मघोनांयत्समजासिशर्धतः । वित्वाहतस्यवेदनंभजेमह्यादूणाशोभरागयम् ७ सुनोतासोमपाव्नेसोममिन्द्रायवज्रिणे । पचतापक्तीरवसेकृणुध्वमित्पृणन्नित्पृणतेमयः ८

मास्रेधतसोमिनोदक्षंतामहेकृणुध्वंरायआतुजें । तरणिरिज्जयतिक्षेतिपुष्यतिनदेवासःकवत्नवें ९ नकिःसुदासोरथंपर्यासनरीरमत् । इन्द्रोयस्याविितायस्यंमरुतोगमत्सगोमंतिव्रजे १० ॥ १८ ॥ गमद्वाजंवाजयन्निन्द्रमर्त्योयस्यत्वमंविताभुवंः । अस्माकंबोध्यवितारथांनामस्माकंशूरनृणाम् ११ उदिन्न्वंस्यरिच्यतेंशोधनंनजिग्युषंः । यइन्द्रोहरिवान्नदभन्तितंरिपोदक्षंदधातिसोमिनें १२ मन्त्रमखंर्वंसुधितंसुपेशसंदधातयज्ञियेष्वा । पूर्वीश्चनप्रसितयस्तरन्तितंयइन्द्रेकर्मणाभुवंत् १३ कस्तमिन्द्रत्वावंसुमामर्त्योदधर्षति । श्रद्धाइत्तेमघवन्पार्येदिविवाजीवाजंसिषासति १४ मघोनंःस्मवृत्रहत्येषुचोदययेददंतिप्रियावसु । तवप्रणीतीहर्यश्वसूरिभिर्विश्वांतरेमदुरिता १५ ॥ ११ ॥ तवेदिन्द्रावमंवसुत्वंपुंष्यसिमध्यमम् । सत्राविश्वंस्यपरमस्यंराजसिनकिष्ट्वागोषुंवृण्वते १६ त्वंविश्वंस्यधनदाअसिश्रुतो

यद्भवन्त्याजयः । तवायंविश्वःपुरुहूतपार्थिवोऽवस्युर्नामभिक्षते १७ यदिन्द्रया-
वतस्त्वमेतावदहमीशीय । स्तोतारमिद्दिधिषेयरदावसोनपापत्वायरासीय १८
शिक्षेयमिन्महयतेदिवेदिवेरायआकुहचिद्विदे । नहित्वदन्यन्मघवन्नआप्यंवस्यो
अस्तिपिताचन १९ तरणिरित्सिषासतिवाजंपुरन्ध्यायुजा । आवइन्द्रंपुरुहूतंनमे
गिरानेमिंतष्टेवसुद्रुम् २० ॥ २० ॥ नदुःष्टुतीमर्त्योविन्दतेवसुनस्रेधन्तंरयिर्नशत् ।
सुशक्तिरिन्मघवन्तुभ्यंमावतेदेष्णंयत्पार्येदिवि २१ अभित्वाशूरनोनुमोऽदुग्धा
इवधेनवः । ईशानमस्यजगतःस्वर्दृशमीशानमिन्द्रतस्थुषः २२ नत्वावाँअन्यो
दिव्योनपार्थिवोनजातोनजनिष्यते । अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवाजिनोगव्यन्तस्त्वा
हवामहे २३ अभीषतस्तदाभरेन्द्रज्यायःकनीयसः । पुरूवसुर्हिमघवन्त्सनादसि
भरेभरेचहव्यः २४ पराणुदस्वमघवन्नमित्रान्त्सुवेदानोवसूकृधि । अस्माकंबोध्य-

वितामंहाधनेभवावृधःसखीनाम् २५ इन्द्रक्रतुंनआभरपितापुत्रेभ्योयथा।शिक्षाणोअस्मिन्पुरुहूतयामनिजीवाज्योतिरशीमहि २६ मानोअज्ञाताव्रुजनादुराध्यो३माशिवासोअवक्रमुः।त्वयावयंप्रवतःशश्वतीरपोऽतिशूरतरामसि २७ ॥ २१ ॥

श्वित्यञ्चश्चतुर्दश वसिष्ठो वसिष्ठपुत्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां पञ्चानां वसिष्ठपुत्रा ऋषयः । तासामेव वसिष्ठो देवता ।

३३ श्वित्यञ्चोमादक्षिणतस्कपर्दाधियंजिन्वासोअभिहिप्रमन्दुः।उत्तिष्ठन्वोचेपरिबर्हिषोनॄन्नमेदूरादवितवेवसिष्ठाः १ दूरादिन्द्रमनयन्नासुतेनतिरोवैशन्तमतिपान्तमुग्रम् । पाशद्युम्नस्यवायतस्यसोमात्सुतादिन्द्रोवृणीतावसिष्ठान् २ एवेन्नुकंसिन्धुमेभिस्ततारेवेन्नुकंभेदमेभिर्जघान । एवेन्नुकंदाशराज्ञेसुदासंप्रावदिन्द्रोब्रह्मणावोवसिष्ठाः ३ जुष्टीनरोब्रह्मणावःपितॄणामक्षमव्ययंनकिलारिषाथ । य-

च्छक्करीपुबृहतारवेणेन्द्रेशुष्ममदधातावसिष्ठाः ४ उद्द्यामिवेत्तृष्णजोनाथितासो ऽदीधयुर्दाशराज्ञेवृतासः । वसिष्ठस्यस्तुवतइन्द्रोअश्रोदुरुंतृत्सुभ्योअकृणोदुलोकम् ५ ॥ २२ ॥ दण्डाइवेद्गोअजनासआसन्परिच्छिन्नाभरताअर्भकासः । अभवच्चपुरएतावसिष्ठआदित्तृत्सूनांविशोअप्रथन्त ६ त्रयःकृण्वन्तिभुवनेषुरेतस्तिस्रःप्रजाआर्याज्योतिरग्राः । त्रयोघर्मासउषसंसचन्तेसर्वाँइत्ताँअनुविदुर्वसिष्ठाः ७ सूर्यस्येववक्षथोज्योतिरेषांसमुद्रस्येवमहिमागभीरः । वातस्येवप्रजवोनान्येनस्तोमोवसिष्ठाअन्वेतवेवः ८ तइन्निण्यंहृदयस्यप्रकेतैःसहस्रवल्शमभिसंचरन्ति । यमेनततंपरिधिंवयन्तोऽप्सरसउपसेदुर्वसिष्ठाः ९ विद्युतोज्योतिःपरिसंजिहानंमित्रावरुणायदपश्यतांत्वा । तत्तेजन्मोतैकंवसिष्ठागस्त्योयत्त्वाविशआजभार १० ॥२३॥ उतासिमैत्रावरुणोवसिष्ठोर्वश्याब्रह्मन्मनसोऽधिजातः ।

द्रप्संस्कन्नंब्रह्मणादैव्येनविश्वेदेवाःपुष्करेत्वाददन्त ११ सप्रकेतउभयस्यप्रविद्वा-
न्त्सहस्रदानउतवासदानः।यमेनततंपरिधिंवयिष्यन्नप्सरसःपरिजज्ञेवसिष्ठः१२
सत्रेहजाताविषितानमोभिःकुम्भेरेतःसिषिचतुःसमानम्।ततोहमानउदियाय-
मध्यात्ततोजातमृषिमाहुर्वसिष्ठम् १३उक्थभृतंसामभृतंबिभर्तिग्रावाणंबिभ्रत्प्र-
वदात्यग्रे। उपैनमाध्वंसुमनस्यमानाआवोगच्छातिप्रतृदोवसिष्ठः १४॥ २४॥
इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

मगुक्ता पञ्चविंशतिर्वसिष्ठो विश्वे देवा द्विपदा। षोडश्या आहिः।
सप्तदश्या अहिर्बुध्न्यः। अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः।

३४ प्रशुक्रैतुदेवीमनीषाअस्मत्सुतष्टोरथोनवाजी १ विदुःपृथिव्यादिवोज-
नित्रंशृण्वन्त्यापोअधक्षरन्तीः २ आपश्चिदस्मैपिन्वन्तपृथ्वीर्वृत्रेषुशूरामंसन्त

उग्राः ३ आधूर्ष्वैस्मैदधाताश्वानिन्द्रोनवज्रीहिरंण्यबाहुः ४ अभिप्रस्थाताहेव
यज्ञंयातेवपत्मन्त्मनाहिनोत ५ त्मनासमत्सुहिनोतयज्ञंदधातकेतुंजनायवीरम् ६
उदस्यशुष्माद्भानुर्नार्तविभर्तिभारंपृथिवीनभूम ७ ह्वयामिदेवाँअयातुरग्नेसाधं
नृतेनधियंदधामि ८ अभिवोदेवींधियंदधिध्वंप्रवोदेवत्रावाचंकृणुध्वम् ९ आ
चष्टआसांपाथोनदीनांवरुणउग्रःसहस्रचक्षाः १० ॥ २५ ॥ राजाराष्ट्रानांपेशो
नदीनामनुत्तमस्मैक्षत्रंविश्वायु ११ अविष्टोअस्मान्विश्वासुविक्ष्वद्युंकृणोतशंसं
निनित्सोः १२ व्येतुदिद्युद्द्विषामशेवायुयोतविष्वग्रपस्तनूनाम् १३ अवीन्नो
अग्निर्हव्यान्नमोभिःप्रेष्ठोअस्माअधायिस्तोमः १४ सजूर्देवेभिरपांनपातंसखायं
कृध्वंशिवोनोअस्तु १५ अब्जामुक्थैरहिंगृणीषेबुध्नेनदीनांरजःसुषीदन् १६ मा
नोऽहिर्बुध्न्योरिषेधान्मायज्ञोअस्यस्रिधदृतायोः १७ उतनएषुनृषुश्रवोधुःप्राये

यन्तुशर्धन्तोअर्यः १८ तपन्तिशत्रुंस्वर्णभूमामहासेनासोअमेभिरेषाम् १९ आयन्नःपत्नीर्गमन्त्वच्छात्वष्टासुपाणिर्दधातुवीरान् २० ॥ २६ ॥ प्रतिनःस्तोमंत्वष्टाजुषेतस्यादस्मेअरमतिर्वसूयुः २१ तानोरासन्रातिषाचोवसून्यारोदसीवरुणानीशृणोतु । वरूत्रीभिःसुशरणोनोअस्तुत्वष्टासुदत्रोविदधातुरायः २२ तन्नोरायःपर्वतास्तन्नआपस्तद्रातिषाचओषधीरुतद्यौः । वनस्पतिभिःपृथिवीसजोषाउभेरोदसीपरिपासतोनः २३ अनुतदुर्वीरोदसीजिहातामनुद्युक्षोवरुणइन्द्रसखा । अनुविश्वेमरुतोयेसहासोरायःस्यामधरुणंधियध्यै २४ तन्नइन्द्रोवरुणोमित्रोअग्निरापओषधीर्वनिनोजुषन्त । शर्मन्त्स्याममरुतामुपस्थेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः २५ ॥ २७ ॥

शं नः पञ्चदश वसिष्ठो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

३५ शंनइन्द्राग्नीभवतामवोभिःशंनइन्द्रावरुणारातहव्या । शमिन्द्रासोमासुवितायशंयोःशंनइन्द्रापूषणावाजसातौ १ शंनोभगःशमुनःशंसोअस्तुशंनःपुरंधिःशमुसन्तुरायः ।शंनःसत्यस्यसुयमस्यशंसःशंनोअर्यमापुरुजातोअस्तु२ शंनोधाताशमुधर्तानोअस्तुशंनउरूचीभवतुस्वधाभिः । शंरोदसीबृहतीशंनोअद्रिःशंनोदेवानांसुहवानिसन्तु ३ शंनोअग्निर्ज्योतिरनीकोअस्तुशंनोमित्रावरुणावश्विनाशम् । शंनःसुकृतांसुकृतानिसन्तुशंनइषिरोअभिवातुवातः ४ शंनोद्यावापृथिवीपूर्वहूतौशमन्तरिक्षंदृशयेनोअस्तु । शंनओषधीर्वनिनोभवन्तुशंनोरजसस्पतिरस्तुजिष्णुः ५ ॥ २८ ॥ शंनइन्द्रोवसुभिर्देवोअस्तुशमादित्येभिर्वरुणःसुशंसः । शंनोरुद्रोरुद्रेभिर्जलाषःशंनस्त्वष्टाग्नाभिरिहशृणोतु ६ शंनः

सोमोभवतुब्रह्मशंनः शंनोग्रावाणः शमुसन्तुयज्ञाः। शंनःस्वरूणांमितयोभवन्तुशं नःप्रस्व१ःशम्वस्तुवेदिः ७ शंनःसूर्यउरुचक्षाउदेतुशंनश्चतस्रःप्रदिशोभवन्तु । शंनःपर्वताध्रुवयोभवंतुशंनःसिन्धवःशमुसन्त्वापः ८ शंनोअदितिर्भवतुव्रतेभिः शंनोभवन्तुमरुतःस्वर्काः । शंनोविष्णुःशमुपूषानोअस्तुशंनोभवित्रंशम्वस्तु वायुः ९ शंनोदेवःसविताचायमाणःशंनोभवन्तूषसोविभातीः । शंनःपर्जन्यो भवतुप्रजाभ्यःशंनःक्षेत्रस्यपतिरस्तुशंभुः १० ॥२१॥ शंनोदेवाविश्वदेवाभ- वन्तुशंसरस्वतीसहधीभिरस्तु। शमभिषाचःशमुरातिषाचःशंनोदिव्याःपार्थिवाः शंनोअप्याः ११ शंनःसत्यस्यपतयोभवन्तुशंनोअर्वन्तःशमुसन्तुगावः । शंन ऋभवःसुकृतःसुहस्ताःशंनोभवन्तुपितरोहवेषु १२ शंनोअजएकपाद्देवोअस्तुशं नोहिर्बुध्न्य१ःशंसमुद्रः । शंनोअपांनपात्पेरुरस्तुशंनःपृश्निर्भवतुदेवगोपा १३

आदित्यारुद्रावसवोजुषन्तेदंब्रह्मक्रियमाणंनवीयः । शृण्वन्तुनोदिव्याःपार्थिवा-
सोगोजाताउतयेयज्ञियासः १४ येदेवानांयज्ञियायज्ञियानांमनोर्यजत्राअमृता-
ऋतज्ञाः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५ ॥ ३० ॥
इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

अग्रहानथावोग्नावुदुष्यसावित्रमन्सेवाजिन्यौभगमितिभागोवार्धर्चऊर्ध्वःसप्तवैश्वदेवंत्वोश्रुष्टिःप्रात-
र्भागंजगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवतान्त्योपस्याअग्रहाणःपञ्चैश्वदेवंतुभवःपञ्चदाधिक्रांदाधिक्रंजगसाद्यालिङ्गो-
क्तदेवतादेवश्चतुष्कंसाविग्रोमिमारौद्रंत्रिष्टुवन्तमापोयमापमृभुक्षणआर्भवमन्सावैश्वदेवीवासमुद्रज्येष्ठाआ
पमामामैत्रावरुण्याग्नेयीवैश्वदेवीनदीस्तुतिर्जागतमन्त्यातिजगतीशक्करीवादिसानांतृचमादित्यंत्वादि-
त्यासःअद्यावाद्यावापृथिव्यंवास्तोवास्तोष्पत्यममीवहाष्टौवास्तोष्पत्याद्यागायत्रीशेपाखयुपारिष्टाद्बृह-
त्यादयोनुष्टुभःअस्वापिन्यउपानिपत्कईपञ्चाधिकामारुतंहाद्याएकादशाद्विपदामध्वःसप्तमसाकमुक्षेपञ्च्यं-
त्रायध्वेद्वादशत्रिमगाथादिनवम्याद्यास्तिस्त्रोगायत्र्योन्सानुष्टुब्रौद्रीमृत्युविमोचनी ।

प्र ब्रह्म नव वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३६ अम् प्रब्रह्मैतुसदंनादृतस्यविरृश्मिभिंःससृजेसूर्योगाः । विसानुंनापृथिवीसंस्रउर्वीपृथुप्रतींकमध्येधेंअग्निः १ इमांवांमित्रावरुणासुवृक्तिमिषंनकृंण्वेअसुरानवींयः । इनोवांमन्यःपदुवीरदंब्धोजनंचमित्रोयंततिब्रुवाणः २ आवातंस्यध्रजंतोरन्तइत्याअपीपयन्तधेनवोनसूदाः ।महोदिवःसदंनेजायंमानोऽचिंक्रदद्वृषभःसास्मिन्नूधंन् ३ गिरायएतायुनजद्धरींतइन्द्रंप्रियासुरथांशूरधायू । प्रयोमन्युंरिरिक्षतोमिनात्यासुक्रतुंमर्यमणंववृत्याम् ४ यजंन्तेअस्यसख्यंवयंश्चनमुस्विनःस्वऋतस्यधामंन् । विपृक्षोंबाबधेनृभिःस्तवांनइदंनमोंरुद्रायप्रेष्ठम् ५ ॥ १ ॥ आयत्साकंयशसोंवावशानाःसरंस्वतीसप्तथीसिन्धुंमाता । याःसुष्वयंन्तसुदुघाःसुधाराअभिस्वेनपयंसापीप्यांनाः ६ उतत्येनोंमरुतोंमन्दसानाधियं

तोकंचवाजिनोऽवन्तु । मानःपरिख्यदक्षराचरंन्त्यवीवृधन्युज्यंतेरयिंनः ७ प्र वोमहीमरमंतिंकृणुध्वंप्रपूषणंविदथ्यं१नवीरम् । भगंधियोऽवितारंनोअस्याः सातौवाजंरातिषाचंपुरंधिम् ८ अच्छायंवोमरुतःश्लोकंएत्वच्छाविष्णुंनिषिक्तपामवोभिः । उतप्रजायैगृणतेवयोधुर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ २ ॥

आ घोळो वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३७ आवोवाहिष्ठोवहतुस्तवध्यैरथोवाजाऋभुक्षणोअमृक्तः । अभित्रिपृष्ठैः सवनेषुसोमैर्मदेसुशिप्रामहभिःपृणध्वम् १ यूयंहरत्नंमघवत्सुधत्थस्वर्दृशऋभुक्षणोअमृक्तम् । संयज्ञेषुस्वधावन्तःपिबध्वंविनोराधांसिमतिभिर्दयध्वम् २ उवोचिथहिमघवन्देष्णंमहोअर्भस्यवसुनोविभागे । उभातेपूर्णावसुनागभस्तीनसूनृतानियमतेवसव्या ३ त्वमिन्द्रस्वयंशाऋभुक्षावाजोनसाधुरस्तमेष्यृक्वा ।

प्र ब्रह्म नव वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३६ ॐम् प्रब्रह्मैतुसदनादृतस्यविरश्मिभिःससृजेसूर्योगाः । विसानुनापृथिवीसस्रउर्वीपृथुप्रतीकमध्येधेअग्निः १ इमांवांमित्रावरुणासुवृक्तिमिषंनकृण्वेअसुरानवीयः । इनोवामन्यःपदवीरदब्धोजनंचमित्रोयततिब्रुवाणः २ आवातस्यध्रजतोरन्तइत्याअपीपयन्तधेनवोनसूदाः ।महोदिवःसदनेजायमानोऽचिक्रदद्वृषभःसस्मिन्नूधन् ३ गिरायएतायुनजद्धरीतइन्द्रप्रियासुरथाशूरधायू । प्रयोमन्युंरिरिक्षतोमिनात्यासुक्रतुमर्यमणंववृत्याम् ४ यजन्तेअस्यसख्यंवयश्चनमस्विनःस्वऋतस्यधामन् । विपृक्षोबावधेनृभिःस्तवानइदंनमोरुद्रायप्रेष्ठम् ५ ॥ १ ॥ आयत्साकंयशसोवावशानाःसरस्वतीसप्तथीसिन्धुमाता । याःसुष्वयन्तसुदुघाःसुधाराअभिस्वेनपयसापीप्यानाः ६ उतत्येनोमरुतोमन्दसानाधियं

तोकंचवाजिनोऽवन्तु । मानःपरिख्यदक्षराचरन्त्यवीवृधन्युज्यंतेरयिंनः ७ प्र वोमहीमरमंतिंकृणुध्वंप्रपूषणंविदथ्यंनवीरम् । भगंधियोऽवितारंनोअस्याः सातौवाजंरातिषाचंपुरंधिम् ८ अच्छायंवोमरुतःश्लोकएत्वच्छाविष्णुंनिषिक्तपामवोभिः । उतप्रजायैगृणतेवयोधुर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ २ ॥

आ वोधो वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप्।

३७ आवोवाहिष्ठोवहतुस्तवध्यैरथोवाजाऋभुक्षणोअमृक्तः । अभित्रिपृष्ठैः सवनेषुसोमैर्मदेसुशिप्रामहभिःपृणध्वम् १ यूयंहरत्नंमघवत्सुधत्थस्वर्दृशऋभुक्षणोअमृक्तम् । संयज्ञेषुस्वधावन्तःपिबध्वंविनोराधांसिमतिभिर्दयध्वम् २ उवोचिथहिमघवन्देष्णंमहोअर्भस्यवसुनोविभागे । उभातेपूर्णावसुनागभस्तीनसूनृतानियमतेवसव्या ३ त्वमिन्द्रस्वयशाऋभुक्षावाजोनसाधुरस्तमेष्यृक्वा ।

वयंनुतेदाश्वांसःस्यामब्रह्मकृण्वन्तोहरिवोवसिष्ठाः ४ सनिंतासिप्रवतोदाशुषे चिदाभिर्विवेषोहर्यश्वधीभिः । ववन्मानुतेयुज्याभिरूतीकदानइन्द्ररायआदशास्येः ५ ॥ ३ ॥ वासयसीववेधसस्त्वंनःकदानइन्द्रवचसोबुबोधः । अस्तंतात्या धियारयिंसुवीरंपृक्षोनोअर्वान्युहीतवाजी ६ अभियंदेवीनिर्ऋतिश्चिदीशेनक्षन्त इन्द्रंशरदःसुपृक्षः । उपत्रिबन्धुर्जरदष्टिमेत्यस्ववेशंयंकृणवन्तमर्ताः ७ आनो राधांसिसवितःस्तवध्याआरायोयन्तुपर्वतस्यरातौ । सदानोदिव्यःपायुःसिषक्तु यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ ४ ॥

उदु ष्योऽष्टौ वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् । षष्ठ्या द्वितीयार्धस्य भगो वा । अन्त्ययोर्वाजिनः ।

३८ उदुष्यदेवःसविताययामहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । नूनंभगोहव्यो मानुषेभिर्वियोरत्नापुरूवसुर्दधाति १ उदुतिष्ठसवितःश्रुध्य१स्यहिरण्यपाणेप्रभृ-

ताच्युतस्य । व्यु१र्वीपृथ्वीममतिंसृजानआनृभ्योमर्तभोजनंसुवानः २ अपिष्टुतः
सवितादेवोअस्तुयमाचिद्विश्वेवसवोगृणन्ति। सनःस्तोमान्नमस्य१श्चनोधाद्विश्वे-
भिःपातुपायुभिर्निसूरीन् ३ अभियंदेव्यदितिर्गृणातिसवंदेवस्यसवितुर्जुषाणा ।
अभिसम्राजोवरुणोगृणन्त्यभिमित्रासोअर्यमासजोषाः ४ अभियेमिथोवनुषः
सपन्तेरातिंदिवोरातिषाचःपृथिव्याः। अहिर्बुध्न्यउतनःशृणोतुवरूत्र्येकधेनुभिर्नि
पातु ५ अनुतन्नोजास्पतिर्मंसीष्टरत्नंदेवस्यसवितुरियानः । भगमुग्रोऽवसेजोह-
वीतिभगमनुग्रोअधयातिरत्नम् ६ शंनोभवन्तुवाजिनोहवेषुदेवतातामितद्रवः
स्वर्काः । जम्भयन्तोऽहिंवृकंरक्षांसिसनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः ७ वाजेवाजेऽवत
वाजिनोनोधनेषुविप्राअमृताऋतज्ञाः । अस्यमध्वःपिबतमादयध्वंतृप्तायात
पथिभिर्देवयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

ऊर्ध्वः सप्त वासिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३१ ऊर्ध्वोअग्निःसुमतिंवस्वोअश्रेत्प्रतीचीजूर्णिर्देवतातिमेति । भेजातेअद्रीरथ्येवपन्थामृतंहोतानइषितोयजाति १ प्रवावृजेसुप्रयाबर्हिरेषामाविश्पतीवबीरिटइयाते । विशामक्तोरुषसःपूर्वहूतौवायुःपूषास्वस्तयेनियुत्वान् २ ज्मयाअत्रवसवोरन्तदेवाउरावन्तरिक्षेमर्जयन्तशुभ्राः । अर्वाक्पथउरुज्रयःकृणुध्वंश्रोतादूतस्यजग्मुषोनोअस्य ३ तेहियज्ञेषुयज्ञियासऊमाःसधस्थंविश्वेअभिसन्तिदेवाः । ताँअध्वरउशतोयक्ष्यग्नेश्रुष्टीभगंनासत्यापुरन्धिम् ४ आग्नेगिरोदिवआपृथिव्यामित्रंवहवरुणमिन्द्रमग्निम् । आर्यमणमदितिंविष्णुमेषांसरस्वतीमरुतोमादयन्ताम् ५ ररेहव्यंमतिभिर्यज्ञियानांनक्षत्कामंमर्त्यानामसिन्वन् । धातारयिम-

विदस्यंसंदासांसंक्षीमहियुज्येभिर्नुदेवैः ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिष्ठैर्ऋतावानोव-
रुणोमित्रोअग्निः । यच्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७॥ ६ ॥

ओ श्रुष्टिः सप्त वासिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

१० ओश्रुष्टिंविदथ्याउसमेतुप्रतिस्तोमंदधीमहितुराणाम् । यदद्यदेवःसवि-
तासुवातिस्यामोस्यरत्निनोविभागे १ मित्रस्तन्नोवरुणोरोदसीचद्युभक्तमिन्द्रो
अर्यमाददातु । दिदेष्टुदेव्यदितीरेक्णोवायुश्चयन्नियुवैतेभगश्च २ सेदुग्रोअस्तुमरु-
तःसशुष्मीयंमर्त्यंपृषदश्वाअवाथ । उतेमग्निःसरस्वतीजुनन्तिनतस्यरायःपर्ये-
तास्ति ३ अयंहिनेतावरुणऋतस्यमित्रोराजानोअर्यमापोधुः । सुहवादेव्यदि-
तिरनर्वातेनोअंहोअतिपर्षन्नरिष्टान् ४ अस्यदेवस्यमीळ्हुषोवयाविष्णोरेषस्यप्रभृ-
थेहविर्भिः । विदेहिरुद्रोरुद्रियंमहित्वंयासिष्टंवर्तिरश्विनाविरावत् ५ मात्रपूषन्ना-

घृणइरस्योवरूत्रीयद्रातिपाचंश्चरासंन् । मयोभुवोनोअवंन्तोनिपान्तुवृष्टिंपरिं-ज्मावातोददातु ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिंष्ठैर्ऋतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । य-च्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ७ ॥

प्रातः सप्त वसिष्ठो भगस्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । अन्त्याया उषाः । आद्या जगती ।

४१ प्रातरग्निंप्रातरिन्द्रंहवामहेप्रातर्मित्रावरुणाप्रातरश्विना । प्रातर्भगंपूष-णंब्रह्मणस्पतिंप्रातःसोममुतरुद्रंहुवेम १ प्रातर्जितंभगमुग्रंहुवेमवयंपुत्रमदितेर्यो विधर्ता । आध्रश्चिद्यंमन्यमानस्तुरश्चिद्राजाचिद्यंभगंभक्षीत्याह २ भगप्रणेतर्भग सत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः । भगप्रणोजनयगोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तः स्याम ३ उतेदानींभगवन्तःस्यामोतप्रपित्वउतमध्येअह्नाम् । उतोदिंतामघव-न्त्सूर्यस्यवयंदेवानांसुमतौस्याम ४भगएवभगवाँअस्तुदेवास्तेनवयंभगवन्तःस्या-

म । तंत्वाभगसर्वइज्जोहवीतिसनोभगपुरएताभवेह ५ समध्वरायोषसोनमन्त
दधिक्रावेवशुचयेपदाय । अर्वाचीनंवसुविदंभगंनोरथमिवाश्वावाजिनआवहन्तु
६ अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः । घृतंदुहानाविश्वतःप्र-
पीतायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ८ ॥

प्र ब्रह्माणः षड्वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४२ प्रब्रह्माणोअङ्गिरसोनक्षन्तप्रक्रन्दनुर्नभन्यस्यवेतु । प्रधेनवउदप्रुतोनवन्त
युज्यातामद्रीअध्वरस्यपेशः १ सुगस्तेअग्नेसनवित्तोअध्वायुक्ष्वासुतेहरितोरोहि-
तश्च । येवासद्मन्नरुषावीरवाहोहुवेदेवानांजनिमानिसत्तः २ समुवोयज्ञंमहयन्न-
मोभिःप्रहोतामन्द्रोरिरिचउपाके । यजस्वसुपुर्वणीकदेवानायज्ञियामरमतिंववृ-
त्याः ३ यदावीरस्यरेवतोदुरोणेस्योनशीरतिथिराचिकेतत् । सुप्रीतोअग्निःसुधि-

तोदमआसविशेदातिवार्यमियंत्यै ४ इमंनोअग्नेअध्वरंजुषस्वमरुत्स्विन्द्रेयशसंकृधीनः । आनक्तांबर्हिःसंदतामुषासोशन्तामित्रावरुणायजेह ५ एवाग्निंसहस्यं१वसिष्ठोरायस्कामोविश्वप्स्न्यंस्यस्तौत् । इषंरयिंपप्रथद्वाजमस्मेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १ ॥

प्र वः पञ्च वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४३ प्रवोयज्ञेषुदेवयन्तोअर्चन्द्यावानमोभिःपृथिवीइषध्यै । येषांब्रह्माण्यसमानिविप्राविष्वग्वियन्तिवनिनोनशाखाः १ प्रयज्ञएतुहेत्वोनसप्तिरुद्यच्छध्वंसमनसोघृताचीः । स्तृणीतबर्हिरध्वरायसाधूर्ध्वाशोचींषिदेवयून्यस्थुः २ आपुत्रासोनमातरंविभृत्राःसानौदेवासोबर्हिषःसदन्तु । आविश्वाचीविदथ्यामनक्त्वग्नेमानोदेवतातामृधस्कः ३ तेसीषपन्तजोषमायजत्राऋतस्यधाराःसुदुघादुहानाः ।

ज्येष्ठंवोअद्यमहआवसूनामागन्तनसमनसोयतिष्ठ ४ एवानोअग्नेविश्वादशस्य त्वयावयंसहसावन्नास्क्राः । रायायुजासधमादोअरिष्टायूयंपातस्वस्तिभिःसदा नः ५ ॥ १० ॥

दधिक्रा पञ्च वसिष्ठो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । सैव जगती ।

४४ दधिक्रांवःप्रथममश्विनोषसमग्निंसमिद्धंभगमूतयेहुवे । इन्द्रंविष्णुंपूषणं ब्रह्मणस्पतिमादित्यान्द्यावापृथिवीअपःस्वः १ दधिक्रामुनमसाबोधयन्तउदीरा णायज्ञमुपप्रयन्तः । इळांदेवींबर्हिषिसादयन्तोऽश्विनाविप्रासुहवाहुवेम २ दधि- क्रावाणंबुबुधानोअग्निमुपब्रुवउषसंसूर्यंगाम् । ब्रध्नंमंश्चतोर्वरुणस्यबभ्रुंतेविश्वास्म- द्दुरितायावयन्तु ३ दधिक्रावाप्रथमोवाज्यर्वाग्रेरथानांभवतिप्रजानन् । संविदान

उपसासूर्येणादित्येभिर्वसुभिराङ्गिरोभिः ४ आनोदधिक्राःपथ्यामनक्त्वृतस्यपन्था मन्वैतवाउ । शृणोतुनोदैव्यंशर्धोअग्निःशृण्वन्तुविश्वेमहिषाअमूराः ५ ॥ ११ ॥

आ·देवश्चतुष्कं वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् ।

४५ आदेवोयातुसवितासुरत्नोऽन्तरिक्षप्रावहमानोअश्वैः । हस्तेदधानोनर्या पुरूणिनिवेशयंश्चप्रसुवश्चभूम १ उदस्यबाहूशिथिराबृहन्ताहिरण्ययादिवोअन्ताँ अनष्टाम् । नूनंसोअस्यमहिमापनिष्टसूरश्चिदस्माअनुदादपस्याम् २ सघानो देवःसवितासहावासाविषद्वसुपतिर्वसूनि । विश्रयमाणोअमतिमुरूचींमर्तभोजं-नमधरासतेनः ३ इमागिरःसवितारंसुजिह्वंपूर्णगभस्तिमीळतेसुपाणिम् । चित्रं वयोबृहदस्मेदधातुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १२ ॥

इमाश्चतुष्कं वसिष्ठो रुद्रो जगती । अंत्या त्रिष्टुप् ।

४६ इमारुद्रायस्थिरधन्वनेगिरःक्षिप्रेषवेदेवायस्वधाव्ने । अषाळ्हायसहमानाय वेधसेतिग्मायुधायभरताशृणोतुनः १ सहिक्षयेणक्षम्यस्यजन्मनःसाम्राज्येन दिव्यस्यचेतति । अवन्नवन्तीरुपनोदुरश्चरानमीवोरुद्रजासुनोभव २ यातेदिद्यु-दवसृष्टादिवस्परिक्ष्मयाचरतिपरिसावृणक्तुनः । सहस्रंतेस्वपिवातभेषजामान-स्तोकेषुतनयेषुरीरिषः ३ मानोवधीरुद्रमापरादामातेभूमप्रसितौहीळितस्य । आनोभजबर्हिषिजीवशंसेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १३ ॥

आपो यं चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४७ आपोयंवःप्रथमंदेवयन्तइन्द्रपानमूर्मिमकृण्वतेळः । तंवोवयंशुचिमरि-प्रमद्यघृतप्रुषंमधुमन्तंवनेम १ तमूर्मिमापोमधुमत्तमंवोऽपांनपादवत्वाशुहेमा ।

यस्मिन्निन्द्रोवसुभिर्मादयातेतमश्यामदेवयन्तोवोअद्य २ शतपवित्राःस्वधयामदन्तीर्देवीर्देवानामपियन्तिपाथः । ताइन्द्रस्यनमिनन्तिव्रतानिसिन्धुभ्योहव्यंघृतवज्जुहोत ३ याःसूर्योरश्मिभिराततानयाभ्यइन्द्रोअरदद्गातुमूर्मिम् । तेसिन्धवोवरिवोधातनानोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १४ ॥

ऋभुक्षणश्चतुष्कं वसिष्ठ ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

४८ ऋभुक्षणोवाजामादयध्वमस्मेनरोमघवानःसुतस्य । आवोऽर्वाचःक्रतवोनयातांविभ्वोरथंनर्यंवर्तयन्तु १ ऋभुर्ऋभुभिरभिवःस्यामविभ्वोविभुभिःशवसाशवांसि । वाजोअस्माँअवतुवाजसाताविन्द्रेणयुजातरुषेमवृत्रम् २ तेचिद्धिपूर्वीरभिसन्तिशासाविश्वाँअर्यउपरतातिवन्वन् । इन्द्रोविभ्वाँऋभुक्षावाजोअर्यः

शत्रौंमिथत्याकृणवन्विनृम्णम् ३ नूदेवासोवरिवःकर्तनानोभूतनोविश्वेऽवसेस-
जोषाः । समस्मेइषंवसवोददीरन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १५ ॥

समुद्रज्येष्ठाश्चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४९ समुद्रज्येष्ठाःसलिलस्यमध्यात्पुनानायन्त्यनिविशमानाः । इन्द्रोयावज्री
वृषभोररादताआपोदेवीरिहमामवन्तु १ याआपोदिव्याउतवास्रवन्तिखनित्रिमा
उतवायाःस्वयंजाः । समुद्रार्थायाःशुचयःपावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु २
यासांराजावरुणोयातिमध्येसत्यानृतेअवपश्यञ्जनानाम् । मधुश्चुतःशुचयोयाः
पावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ३ यासुराजावरुणोयासुसोमोविश्वेदेवायासू-
र्जंमदन्ति । वैश्वानरोयास्वग्निःप्रविष्टस्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ४ ॥ १६ ॥

आ मां चतुष्कं वसिष्ठो जगती । आद्याया मित्रावरुणौ । उपाद्याया अग्निः ।
उपान्त्याया विश्वे देवाः । अन्त्याया नद्यः ।

५० आमांमित्रावरुणेहरक्षतंकुलाययद्विश्वयन्मानआगन् । अजकावंदुर्हशीकंतिरोदधेमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः १ यद्विजामन्परुषिवन्दनंभुवदष्ठीवन्तौपरिकुल्फौचदेहत् । अग्निष्टच्छोचन्नपबाधतामितोमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः २ यच्छल्मलौभवतियन्नदीषुयदोषधीभ्यःपरिजायतेविषम् । विश्वेदेवानिरितस्तत्सुवन्तुमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः ३ याःप्रवतोनिवतउद्वतउदन्वतीरनुदकाश्चयाः । ताअस्मभ्यंपयसापिन्वमानाःशिवादेवीरशिपदाभवन्तुसर्वानद्योअशिमिदाभवन्तु ४ ॥ १७ ॥

आदित्यानां तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५१ आदित्यानामवसानूतनेनसक्षीमहिशर्मणाशंतमेन । अनागास्त्वेअदितित्वेतुरासइमंयज्ञंदधतुश्रोषमाणाः १ आदित्यासोअदितिर्मादयन्तांमित्रोअर्यमावरुणोरजिष्ठाः । अस्माकंसन्तुभुवनस्यगोपाःपिबन्तुसोममवसेनोअद्य २ आदित्याविश्वेमरुतश्चविश्वेदेवाश्चविश्वेऋभवश्चविश्वे । इन्द्रोअग्निरश्विनातुष्टुवानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १८ ॥

आदित्यासस्तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५२ आदित्यासोअदितयःस्यामपूर्देवत्रावसवोमर्त्यत्रा । सनेममित्रावरुणासनन्तोभवेमद्यावापृथिवीभवन्तः १ मित्रस्तन्नोवरुणोमामहन्तशर्मतोकायतनयायगोपाः । मावोभुजेमान्यजातमेनोमातत्कर्मवसवोयच्चयध्वे २ तुरण्यवो-

अङ्गिरसोनक्षन्तरत्नंदेवस्यसवितुरियानाः । पिताचतन्नोमहान्यजंत्रोविश्वेदेवाःसमंनसोजुषन्त ३ ॥ १९ ॥

प्र द्यावा तृचं वसिष्ठो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् ।

५३ प्रद्यावांयज्ञैःपृथिवीनमोभिःसुवाधईळेबृहतीयजंत्रे । तेचिद्धिपूर्वेकवयोगृणन्तःपुरोमहीदधिरेदेवपुत्रे १ प्रपूर्वजेपितरानव्यसीभिर्गीर्भिःकृणुध्वंसदनेऋतस्य । आनोद्यावापृथिवीदैव्येनजनेनयातंमहिवांवरूथम् २ उतोहिवांरत्नधेयानिसन्तिपुरूणिद्यावापृथिवीसुदासे । अस्मेधत्तंयदसदस्कृधोयुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २० ॥

वास्तोस्तृचं वसिष्ठो वास्तोष्पतिस्त्रिष्टुप् ।

५४ वास्तोष्पतेप्रतिजानीह्यस्मान्त्स्वावेशोअनमीवोभवानः । यत्त्वेमहे

तितन्नोजुषस्वशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे १ वास्तोष्पतेप्रतरणोनएधिगयस्फा-
नोगोभिरश्वेभिरिन्दो । अजरासस्तेसख्येस्यामपितेवपुत्रान्प्रतिनोजुषस्व २
वास्तोष्पतेशग्मयासंसदातेसक्षीमहिरण्वयागातुमत्या । पाहिक्षेमउतयोगेवरं
नोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २१ ॥

अमीवहाष्टौ वसिष्ठ इन्द्रः। आद्याया वास्तोष्पतिः। सैव गायत्री। ततस्तिस्र
उपरिष्टाद्बृहत्यः। शिष्टा अनुष्टुभः।

५५ अमीवहावास्तोष्पतेविश्वारूपाण्याविशन् । सखासुशेवएधिनः १
यदर्जुनसारमेयदतःपिशङ्गयच्छसे । वीवभ्राजन्तऋष्टयउपस्रक्वेषुबप्सतोनिषु
स्वप २ स्तेनंरायसारमेयतस्करंवापुनःसर । स्तोतॄनिन्द्रस्यरायसिकिमस्मा-
न्दुच्छुनायसेनिषुस्वप ३ त्वंसूकरस्यदर्दृहितवदर्दर्तुसूकरः । स्तोतॄनिन्द्रस्यराय-

सिकिमस्मान्दुच्छुनायसेनिषुस्वप ४ सस्तुमातासस्तुपितासस्तुश्वासस्तुविश्पतिः । ससन्तुसर्वेज्ञातयःसस्त्वयमभितोजनः ५ यआस्तेयश्चचरतियश्चपश्यतिनोजनः । तेषांसंहन्मोअक्षाणियथेदंहर्म्यंतथा ६ सहस्रशृङ्गोवृषभोयःसमुद्रादुदाचरत् । तेनासहस्येनावयंनिजनान्त्स्वापयामसि ७ प्रोष्ठेशयावह्येशयानारीर्यास्तल्पशीवरीः । स्त्रियोयाःपुण्यगन्धास्ताःसर्वाःस्वापयामसि ८ ॥ २२ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

क ६ पञ्चविंशतिर्वसिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्या एकादश द्विपदाः ।

५६ कईंव्यक्तानरःसनीळारुद्रस्यमर्याअधास्वश्वाः १ नकिर्ह्येषांजनूंषिवेदतेअङ्गविद्रेमिथोजनित्रम् २ अभिस्वपूभिर्मिथोवपन्तवातस्वनसःश्येनाअस्पृध्रन् ३ एतानिधीरोनिण्याचिकेतपृश्निर्यदूधोमहीजभार ४ साविट्सुवीरामरुद्भिरस्तुस-

नात्सहन्तीपुष्यन्तीनृम्णम् ५ यामंयेष्ठाःशुभाशोभिष्ठाःश्रियासंमिश्लाओजो-
भिरुग्राः ६ उग्रंवओजःस्थिराशवांस्यधामरुद्भिर्गणस्तुविष्मान् ७ शुभ्रोवःशु-
ष्मःकुध्मीमनांसिधुनिर्मुनिरिवशर्धस्यधृष्णोः ८सनेम्यस्मद्युयोतदिद्युंमावोदुर्म-
तिरिहप्रणङ्गः ९ प्रियावोनामहुवेतुराणामायत्तृपन्मरुतोवावशानाः १० ॥ २३ ॥
स्वायुधासइष्मिणःसुनिष्काउतस्वयंतन्व१ःशुम्भमानाः ११ शुचीवोहव्यामं-
रुतःशुचीनांशुचिंहिनोम्यध्वरंशुचिभ्यः।ऋतेनसत्यमृतसापआयञ्छुचिजन्मा-
नःशुचयःपावकाः १२ अंसेष्वामरुतःखादयोवोवक्षःसुरुक्माउपशिश्रियाणाः।
विविद्युतोनवृष्टिभीरुचानाअनुस्वधामायुधैर्यच्छमानाः १३ प्रबुध्न्यावईरतेमहां
सिप्रनामानिप्रयज्यवस्तिरध्वम् । सहस्रियंदम्यंभागमेतंगृहमेधीयंमरुतोजुष-
ध्वम् १४ यदिस्तुतस्यमरुतोअधीथेत्थाविप्रस्यवाजिनोहवीमन् । मक्षूरायः

सुवीर्यस्यदातनूचिद्यमन्यआदभदरावा १५ ॥ २४ ॥ अत्यासोनयेमरुतः स्वञ्चोयक्षदृशोनशुभयन्तमर्याः । तेहर्म्येष्ठाःशिशवोनशुभ्रावत्सासोनप्रक्रीळिनः पयोधाः १६ दशस्यन्तोनोमरुतोमृळन्तुवरिवस्यन्तोरोदसीसुमेके । आरेगोहा नृहावधोवोअस्तुसुम्नेभिरस्मेवसवोनमध्वम् १७ आवोहोताजोहवीतिसत्तःसत्राचींरातिंमरुतोगृणानः । यईवतोवृषणोअस्तिगोपाःसोअद्वयावीहवतेवउक्थैः १८ इमेतुरंमरुतोरामयन्तीमेसहःसहसआनमन्ति । इमेशंसंवनुष्यतोनिपान्ति-गुरुद्वेषोअररुषेदधन्ति १९ इमेरध्रंचिन्मरुतोजुनन्तिभृमिंचिद्यथावसवोजुषन्त । अपबाधध्वंवृषणस्तमांसिधत्तविश्वंतनयंतोकमस्मे २० ॥ २५ ॥ मावोदात्रान्मरुतोनिरराममापश्चाद्दघ्मरथ्योविभागे । आनःस्पार्हेभजतनावसव्येउ यदींसुजातंवृषणोवोअस्ति २१ संयद्धनन्तमन्युभिर्जनासःशूरायह्वीष्वोषधीषुविक्षु ।

अधंस्मानोमरुतोरुद्रियासस्त्रातारोभूतपृतनास्वर्यः २२ भूरिचक्रमरुतःपित्र्याण्युक्थानियावःशस्यन्तेपुराचित् । मरुद्भिरुग्रःपृतनासुसाळ्हामरुद्भिरित्सनितावाजमर्वा २३ अस्मेवीरोमरुतःशुष्म्यस्तुजनानांयोअसुरोविधर्ता । अपोयेनसुक्षितयेतरेमाधस्वमोकोअभिवःस्याम ॥ २४ ॥ तन्नइन्द्रोवरुणोमित्रोअग्निरापओषधीर्वनिनोजुषन्त । शर्मन्त्स्याममरुतामुपस्थेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः २५ ॥ २६ ॥

मध्वः सप्त वसिष्ठो मरुतास्त्रिष्टुप् ।

५७ मध्वोवोनाममारुतंयजत्राःप्रयज्ञेषुशवसामदन्ति । येरेजयन्तिरोदसीचिदुर्वीपिन्वन्त्युत्संयदयासुरुग्राः १ निचेतारोहिमरुतोगृणन्तंप्रणेतारोयजमा-

नस्यमन्मं । अस्माकंमद्यविदथेषुबर्हिरावीतयेसदतपिप्रियाणाः २ नैतावदन्ये मरुतोयथेमेभ्राजन्तेरुक्मैरायुधैस्तनूभिः । आरोदसीविश्वपिशःपिशानाःसमानमञ्ज्यंञ्जतेशुभेकम् ३ ऋधक्सावोमरुतोदिद्युदस्तुयद्वआगःपुरुषताकराम । मावस्तस्यामपिभूमायजत्राअस्मेवोअस्तुसुमतिश्चनिष्ठा ४ कृतेचिदत्रमरुतोरणन्तानवद्यासःशुचयःपावकाः । प्रणोऽवतसुमतिभिर्यजत्राःप्रवाजेभिस्तिरतपुष्यसेनः ५ उतस्तुतासोमरुतोव्यन्तुविश्वेभिर्नामभिर्नरोहवींषि । ददातनोअमृतस्यप्रजायैजिगृतरायःसूनृतामघानि ६ आस्तुतासोमरुतोविश्वऊतीअच्छासूरीन्त्सर्वतातािजिगात । येनस्त्मनाशतिनोवर्धयन्तियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २७ ॥

५८ प्रसाकमुक्षेअर्चतागणाययोदैव्यस्यधाम्नस्तुविष्मान् । उतक्षोदन्तिरोदसीमहित्वानक्षन्तेनाकंनिर्ऋतेरवंशात् १ जनूश्चिद्वोमरुतस्त्वेष्येणभीमासस्तुविमन्यवोऽयासः । प्रयेमहोभिरोजसोतसन्तिविश्वोवोयामन्भयतेस्वर्दृक् २ बृहद्वयोमघवद्भ्योदधातजुजोषन्निन्मरुतःसुष्टुतिंनः । गतोनाध्वावितिरातिजन्तुंप्रणःस्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेत ३ युष्मोतोविप्रोमरुतःशतस्वीयुष्मोतोअर्वासहुरिःसहस्री । युष्मोतःसम्राळुतहन्तिवृत्रंप्रतद्वोअस्तुधूतयोदेष्णम् ४ ताँआरुद्रस्यमीळ्हुषोविवासेकुविन्नंसन्तेमरुतःपुनर्नः । यत्सस्वर्ताजिहीळिरेयदाविरवतदेनईमहेतुराणाम् ५ प्रसावाचिसुष्टुतिर्मघोनामिदंसूक्तंमरुतोजुषन्त । आराच्चिद्द्वेषोवृषणोयुयोतयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ २८ ॥

यं त्रायध्वे द्वादश वसिष्ठो मरुतः। अन्त्याया रुद्रः। प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः। द्वितीया चतुर्थी षष्ठी च सतोबृहत्यः। सप्तम्यष्टम्यौ त्रिष्टुभौ। ततस्तिस्रो गायत्र्यः। अन्त्यानुष्टुप्।

५१ यंत्रायध्वइदमिदंदेवासोयंचनयथ। तस्माअग्नेवरुणमित्रार्यमन्मरुतः शर्मयच्छत १ युष्माकंदेवाअवसाहनिप्रियईजानस्तरतिद्विषः। प्रसक्षयंतिरते विमहीरिषोयोवोवरायदाशति २ नहिवश्चरमंचनवसिष्ठःपरिमंसते। अस्माकमद्यमरुतःसुतेसचाविश्वेपिबतकामिनः ३ नहिवऊतिःपृतनासुमर्धतियस्माअराध्वंनरः। अभिवआवर्त्सुमतिर्नवीयसीतूयंयातपिपीषवः ४ ओषुघृष्विराधसोयातनान्धांसिपीतये। इमावोहव्यामरुतोररेहिकंमोष्वन्यत्रगन्तन ५ आचनोबर्हिःसदताविताचनःस्पार्हाणिदातवेवसु। अस्रेधन्तोमरुतःसोम्येमधौस्वाहेहमादयाध्वै ६ ॥ २१ ॥ सस्वश्चिद्धितन्वःशुम्भमानाआहंसासोनीलपृष्ठाअप-

सन् । विश्वंशर्धोअभितोमानिषेदनरोनरण्वाःसवंनेमदंन्तः ७ योनोमरुतोअभि दुर्हृणायुस्तिरश्चित्तानिवसवोजिघांसति । द्रुहःपाशान्प्रतिसमुंचीष्टतपिंष्ठेनहन्मं-नाहन्तनातम् ८ सान्तंपनाइदंहविर्मरुतस्तज्जुजुष्टन । युष्माकोतीरिशादसः ९ गृहंमेधासआगंतमरुतोमापंभूतन । युष्माकोतीसुदानवः १० इहेहंवःस्वतवसः कवयःसूर्यत्वचः । यज्ञंमरुतआवृणे ११ त्र्यंम्बकंयजामहेसुगन्धिंपुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् १२ ॥३०॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

पदघमैत्रावरुणंतुवैसौर्याद्योद्वासप्तोत्सूर्यःपळाद्यास्तिस्रःसौर्यउद्वेतीतिचार्धपश्चमादिविपश्चमातिवांम मित्रयोरेकोनागायत्रंदशम्यादयस्त्रयःप्रगाथाःपुरउष्णिकचतुर्थ्याद्वादशादित्यास्तिस्रःसौर्यःप्रतिवांद-शाश्विनंतुतदाशुभ्रानवसप्ताद्याविराजआवांरथोष्टावाग्निश्चवारासप्तागस्त्रसुःपळागोमतापश्चातारिष्मे माउत्तांपद्शागार्थव्युपाअष्टाउपस्यंतुत्राउदुसप्तोपोरुरुचेपट्प्रतिपञ्चव्युपाःप्रातितृचम् ॥

यदद्य द्वादश वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप्। आद्याया सूर्यः।

६० ॐम् यदद्यसूर्यब्रवोऽनागाउद्यन्मित्रायवरुणायसत्यम्। वयंदेवत्राऽदितेस्यामतवप्रियासोअर्यमन्गृणन्तः १ एषस्यमित्रावरुणानृचक्षाउभेउदेतिसूर्यो अभिज्मन्। विश्वस्यस्थातुर्जगतश्चगोपाऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् २ अयुक्तसप्तहरितःसधस्थाद्याईवहन्तिसूर्यंघृताचीः। धामानिमित्रावरुणायुवाकुःसंयोयूथेवजनिमानिचष्टे ३ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तोअस्थुरासूर्योअरुहच्छुक्रमर्णः। यस्माआदित्याअध्वनोरदन्तिमित्रोअर्यमावरुणःसजोषाः ४ इमेचेतारोअनृतस्यभूरेर्मित्रोअर्यमावरुणोहिसन्ति। इमऋतस्यवावृधुर्दुरोणेशग्मासःपुत्राअदितेरदब्धाः ५ इमेमित्रोवरुणोदूळभासोऽचेतसंचिच्चितयन्तिदक्षैः। अपिक्रतुंसुचेतसंवतन्तस्तिरश्चिदंहःसुपथानयन्ति ६ ॥ १ ॥ इमेदिवोअनिमिषापृथिव्या-

श्चिकित्वांसोअचेतसंनयन्ति । प्रवाजेचिंन्नद्योगाधमस्तिपारंनोअस्यविष्पितस्यं पर्षन् ७यद्गोपावददितिःशर्मभद्रंमित्रोयच्छन्तिवरुणःसुदासे । तस्मिन्नातोकंतनं-यंदधानामाकर्मदेवहेळंनंतुरासः ८ अववेदिंहोत्राभिर्यजेतरिपःकाश्चिद्वरुणध्रुतः सः । परिद्वेषोभिरर्यमावृणक्तूरुंसुदासेवृषणाउलोकम् ९ सस्वश्चिद्धिसमृतिस्त्वे-ष्यैषामपीच्येनसहसासहन्ते । युष्मद्भियावृषणोरेजमानादक्षस्यचिन्महिनामृळ-तानः १० योब्रह्मणेसुमतिमायजातेवाजस्यसातौपरमस्यरायः । सीक्षन्तमन्युं मघवानोअर्यउरुक्षयायचक्रिरेसुधातु ११ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्राव-रुणावकारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १२ ॥ २ ॥

उद्वां सप्त वासिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६१ उद्वांचक्षुर्वरुणसुप्रतीकंदेवयोरेतिसूर्यस्ततन्वान् । अभियोविश्वाभुवना-

निचष्टेसमन्युंमर्त्येष्वाचिकेत १ प्रवांसमित्रावरुणावृतावाविप्रोमन्मानिदीर्घश्रु-
दियर्ति । यस्यब्रह्माणिसुक्रतूअवाथआयत्क्रत्वानशरदःपृणैथे २ प्रोरोमित्रावरु-
णापृथिव्याःप्रदिवऋष्वाद्बृहतःसुदानू । स्पशोदधाथेओषधीषुविक्ष्वृधग्यतोअनि-
मिषंरक्षमाणा ३ शंसामित्रस्यवरुणस्यधामशुष्मोरोदसीबद्बधेमहित्वा । अयु-
न्मासाअयज्वनामवीराःप्रयज्ञमन्मावृजनंतिराते ४ अमूराविश्वावृषणाविमा
वांनयासुचित्रंददृशेनयक्षम् । द्रुहःसचन्तेअनृताजनानांनवांनिण्यान्यचितेअभू-
वन् ५ समुवांयज्ञंमहयंनमोभिर्हुवेवांमित्रावरुणासबाधः । प्रवांमन्मान्यृचसेन-
वानिकृतानिब्रह्मजुजुषन्निमानि ६ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्रावरुणाव-
कारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २ ॥

उत्सूर्यः षड्वसिष्ठस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानां मित्रावरुणौ ।

६२ उत्सूर्योबृहदर्चींष्यंश्रेत्पुरुविश्वाजनिममानुषाणाम् । समोदिवादहशेरोचमानःक्रत्वाकृतःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् १ ससूर्यप्रतिपुरोनउद्गागेभिःस्तोमेभिरेतशेभिरेवैः । प्रनोमित्रायवरुणायवोचोऽनागसोअर्यम्णेअग्नयेच २ विनःसहस्रंशुरुधोरदन्त्वृतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । यच्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कमानःकामंपूपुरन्तुस्तवानाः ३ द्यावाभूमीअदितेत्रासीथानोयेवांजज्ञुःसुजनिमानऋष्वे । माहेळेभूमवरुणस्यवायोर्मामित्रस्यप्रियतमस्यनृणाम् ४ प्रबाहवासिसृतंजीवसेनआनोगव्यूतिमुक्षतंघृतेन । आनोजनेश्रवयतंयुवानाश्रुतंमेमित्रावरुणाहवेमा ५ नूमित्रोवरुणोअर्यमानस्त्मनेतोकायवरिवोदधन्तु । सुगानोविश्वासुपथानिसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ४ ॥

उद्वेति षड्भिस्सप्तः सूर्यस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या द्वितीयार्धस्य षष्ठ्याश्च मित्रावरुणौ ।

६३ उद्वेतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्योमानुषाणाम् । चक्षुर्मित्रस्यवरुणस्यदेवश्चर्मेवयःसमविव्यक्तमांसि १ उद्वेतिप्रसवीताजनानांमहान्केतुरर्णवःसूर्यस्य । समानंचक्रंपर्याविवृत्सन्यदेतशोवहतिधूर्षुयुक्तः २ विभ्राजमानउषसामुपस्थाद्रेभैरुदेत्यनुमद्यमानः । एषमेदेवःसविताचच्छन्दयःसमानंनप्रमिनातिधाम ३ दिवोरुक्मउरुचक्षाउदेतिदूरेअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः । नूनंजनाःसूर्येणप्रसूताअयन्नर्थानिकृणवन्नपांसि ४ यत्राचक्रुरमृतागातुमस्मैश्येनोनदीयन्नन्वेतिपाथः । प्रतिवांसूरउदितेविधेमनमोभिर्मित्रावरुणोतहव्यैः ५ नूमित्रोवरुणोअर्यमानस्त्मनेतोकायवरिवोदधन्तु । सुगानोविश्वासुपथानिसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ५ ॥

द्विवि पञ्च वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६४ दिविक्षयन्तारजसःपृथिव्यांप्रवांघृतस्यनिर्णिजोददीरन् । हव्यंनोमित्रो अर्यमासुजातोराजासुक्षत्रोवरुणोजुषन्त १ आराजानामहऋतस्यगोपासिन्धुप- तीक्षत्रियायातमर्वाक् । इळांनोमित्रावरुणोतवृष्टिमवदिवइन्वतंजीरदानू २ मित्र- स्तन्नोवरुणोदेवोअर्यःप्रसाधिष्ठेभिःपथिभिर्नयन्तु । ब्रवद्यथानआदरिःसुदासइषा मदेमसहदेवगोपाः ३ योवांगर्तंमनसातक्षदेतमूर्ध्वांधीतिंकृणवद्धारयच्च । उक्षे- थांमित्रावरुणाघृतेनताराजानासुक्षितीस्तर्पयेथाम् ४ एषःस्तोमोवरुणमित्रतु- भ्यंसोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ५ ॥ ६ ॥

प्रति वां पञ्च वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६५ प्रतिवांसूरउदितेसूक्तैर्मित्रंहुवेवरुणंपूतदक्षम् । ययोरसुर्य१मक्षितंज्येष्ठंविश्वस्ययामन्नाचिताजिगत्नु १ ताहिदेवानामसुरातावर्यातानःक्षितीःकरतमूर्जयन्तीः । अश्याममित्रावरुणावयंवांद्यावाचयत्रपीपयन्नहाच २ ताभूरिपाशावनृतस्यसेतूदुरत्येतूरिपवेमर्त्याय । ऋतस्यमित्रावरुणापथावामपोन नावादुरितातरेम ३ आनोमित्रावरुणाहव्यजुष्टिंघृतैर्गव्यूतिमुक्षतमिळाभिः । प्रतिवामत्रवरमाजनायपृणीतमुद्नोदिव्यस्यचारोः ४ एषःस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यंसोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ७ ॥

प्र मित्रयोरेकोनविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानामन्त्यानां च तिसृणां मित्रावरुणौ । चतुर्दश्यादीनां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानामादित्याः । दशमीद्वादशीचतुर्दश्यो बृहत्यः । एकादशीत्रयोदशीपञ्चदश्यः सतोबृहत्यः । षोडशी पुरउष्णिक् । शिष्टा गायत्र्यः ।

६६ प्रमित्रयोर्वरुणयोःस्तोमोनएतुशूष्यः । नमस्वान्तुविजातयोः १ या धारयन्तदेवाःसुदक्षादक्षपितरा । असुर्यायप्रमहसा २ तानःस्तिपातनूपावरुण जरितॄणाम् । मित्रसाधयतंधियः ३ यदद्यसूरउदितेऽनागामित्रोअर्यमा । सुवातिसविताभगः ४ सुप्रावीरस्तुसक्षयःप्रनुयामन्त्सुदानवः । येनोअंहोऽतिपिप्रति ५ ॥ ८ ॥ उतस्वराजोअदितिरदब्धस्यव्रतस्ययये । महोराजानईशते ६ प्रतिवांसूरउदितेमित्रंगृणीषेवरुणम् । अर्यमणंरिशादसम् ७ रायाहिरण्ययामतिरियमवृकायशवसे । इयंविप्रामेधसातये ८ तेस्यामदेववरुणतेमित्रसूरिभिः

महे । इयंस्वश्चधीमहि ९ वहवःसूरचक्षसोऽग्निजिह्वाऋतावृधः । त्रीणियेयेमु-
र्विदथानिधीतिभिर्विश्वानिपरिभूतिभिः १० ॥ ९ ॥ वियेदधुःशरदंमासमादह-
र्यज्ञमक्तुंचादृचंम् । अनाप्यंवरुणोमित्रोअर्यमाक्षत्रंराजानआशत ११ तद्वोअ-
द्यमनामहेसूक्तैःसूरउदिते । यदोहतेवरुणोमित्रोअर्यमायूयमृतस्यरथ्यः १२
ऋतावानऋतजाताऋतावृधोघोरासोअनृतद्विषः । तेषांवःसुम्नेसुच्छर्दिष्टमेनरः
स्यामयेचसूरयः १३ उदुत्यद्दर्शतंवपुर्दिवएतिप्रतिह्वरे । यदीमाशुर्वहतिदेवएतं-
शोविश्वस्मैचक्षसेअरम् १४ शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तस्थुषस्पतिंसमयाविश्वमा
रजः । सप्तस्वसारःसुवितायसूर्यंवहन्तिहरितोरथे १५॥१०॥ तच्चक्षुर्देवहितंशु-
क्रमुच्चरंत् । पश्येमशरदःशतंजीवेमशरदःशतम् १६ काव्येभिरदाभ्यायातंव-
रुणद्युमत् । मित्रश्चसोमपीतये १७ दिवोधामभिर्वरुणमित्रश्चायातमद्रुहा ।

पिबतंसोमंमातुजी १८ आयातंमित्रावरुणाजुषाणावाहुतिंनरा । पातंसो-
मंमृतावृधा १९ ॥ ११ ॥

प्रति वां दश वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

६७ प्रतिवांरथंनृपतीजरध्यैहविष्मतामनसायज्ञियेन । योवांदूतोनधिष्ण्या-
वजीगरच्छासूनुर्नपितराविवक्मि १ अशोच्यग्निःसमिधानोअस्मेउपोअदृश्र-
न्तमसश्चिदन्ताः । अचेतिकेतुरुषसःपुरस्ताच्छ्रियेदिवोदुहितुर्जायमानः २ अभि
वांनूनमश्विनासुहोतास्तोमैःसिषक्तिनासत्याविवक्वान् । पूर्वीभिर्यातंपथ्याभि-
रर्वाक्स्वर्विदावसुमतारथेन ३ अवोर्वांनूनमश्विनायुवाकुर्हुवेयद्वांसुतेमाध्वीव-
सूयुः । आवांवहन्तुस्थविरासोअश्वाःपिबाथोअस्मेसुषुतामधूनि ४ प्राचीमुदे-
वाश्विनाधियंमेऽमृध्रांसातयेकृतंवसूयुम् । विश्वाअविष्टंवाजआपुरंधीस्तानःश-

क्तंशचीपतीशचींभिः ५ ॥ १२ ॥ आविष्टंधीष्वंश्विनानआसुप्रजावद्रेतोअर्ह्यं नोअस्तु । आवांतोकेतनंयेतूतुंजानाःसुरत्नांसोदेववीतिंगमेम ६ एषस्यवांपूर्वगत्वेवसख्येनिधिर्हितोमांध्वीरातोअस्मे । अहेळतामनसायांतमर्वागश्नन्तांहव्यं मानुषीषुविक्षु ७ एकंस्मिन्योगेभुरणासमानेपरिंवांसप्तस्रवतोरथोगात् । नवायन्तिसुभ्वोंदेवयुंक्तायेवांधूर्षुतरणंयोवहंन्ति ८ असश्चतांमघवंद्भ्योहिभूतंयेरायामघदेयंजुनन्ति । प्रयेबन्धुंसूनृतांभिस्तिरन्तेगव्यांपृञ्चन्तोअश्व्यांमघानि ९ नूमेहवमाशृंणुतंयुवानायासिष्टंवर्तिरंश्विनाविरांवत् । धत्तंरत्नानिजरतंचसूरीन्यूयं पातस्वस्तिभिःसदांनः १० ॥ १३ ॥

आ शुभ्रा नव वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६८ आशुंभ्रायातमश्विनास्वश्वागिरोंदस्राजुजुषाणायुवाकोंः । हव्यानिंच

प्रतिभूतावीतंनः १ प्रवामन्धांसिमद्यान्यस्थुररंगन्तंहविषोवीतयेमे । तिरोअ-
र्योहवनानिश्रुतंनः २ प्रवांरथोमनोजवाइयर्तितिरोरजांस्यश्विनाशतोतिः ।
अस्मभ्यंसूर्यावसूइयानः ३ अयंहयद्वांदेवयाउअद्रिरूर्ध्वोविवक्तिसोमसुद्युव-
भ्याम् । आवल्गूविप्रोववृतीतहव्यैः ४ चित्रंहयद्वांभोजनंन्वस्तिन्यत्रयेमहि-
ष्वन्तंयुयोतम् । योवामोमानंदधतेप्रियःसन् ५ ॥ १४ ॥ उतत्यद्वांजुरतेअ-
श्विनाभूच्च्यवानायप्रतीत्यंहविर्दे । अधियद्वर्पइतऊतिधत्थः ६ उतत्यंभुज्युम
श्विनासखायोमध्येजहुर्दुरेवासःसमुद्रे । निरींपर्षदरावायोयुवाकुः ७ वृकाय
चिज्जसमानायशक्तमुतश्रुतंशयवेहूयमाना । यावघ्न्यामपिन्वतमपोनस्तर्यंचि-
च्छक्त्यश्विनाशचीभिः ८ एषस्यकारुर्जरतेसूक्तैरग्रेबुधानउषसांसुमन्मा । इषा
तंवर्धदघ्न्यापयोभिर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ १५ ॥

आ वां रथः षड्विंशोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

६१ आवांरथोरोदसीबद्बधानोहिरण्ययोवृषभिर्यात्वश्वैः । घृतवर्तनिःपविभीरुचानइषांवोळ्हानृपतिर्वाजिनीवान् १ सपप्रथानोअभिपञ्चभूमात्रिवन्धुरोमनसायातुयुक्तः । विशोयेनगच्छथोदेवयन्तीःकुत्राचिद्यामंमश्विनादधाना २ स्वश्वायशसायातमर्वाग्दस्रानिधिंमधुमन्तंपिबाथः । विवांरथोवध्वायादमानोऽन्तान्दिवोबाधतेवर्तनिभ्याम् ३ युवोःश्रियंपरियोषावृणीतसूरोदुहितापरितक्म्यायाम् । यद्देवयन्तमवथःशचीभिःपरिघ्रंसमोमनावांवयोगात् ४ योहस्यवांरथिरावस्तउस्रारथोयुजानःपरियातिवर्तिः । तेनेनःशंयोरुषसोव्युष्टौन्यश्विनावहतंयज्ञेअस्मिन् ५ नरागौरेवविद्युतंतृषाणास्माकमद्यसवनोपयातम् । पुरुत्राहिवांमतिभिर्हवन्तेमावामन्येनियमन्देवयन्तः ६ युवंभुज्युमवविद्धंसमुद्र

उदूहथुरर्णसोअस्रिधानैः। पतत्रिभिरश्रमैरव्यथिभिर्दंसनाभिरश्विनापारयन्ता ७
नूमेहवमाशृणुतंयुवानायासिष्टंवर्तिरश्विनाविरावत् । धत्तंरत्नानिजरतंचसूरीन्यू-
यंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ १६ ॥

आ विश्वावारा सप्त वासिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

७०आविश्ववाराश्विनागतंनःप्रतत्स्थानमवाचिवांपृथिव्याम् । अश्वोनवा-
जीशुनपृष्ठोअस्थादायत्सेदथुर्ध्रुवसेनयोनिम् १ सिषक्तिसावांसुमतिश्चनिष्ठातापि
घर्मोमनुषोदुरोणे । योवांसमुद्रान्त्सरितःपिपर्त्येतग्वाचिन्नसुयुजायुजानः २
यानिस्थानान्यश्विनादधाथेदिवोयह्वीष्वोषधीषुविक्षु । निपर्वतस्यमूर्धनिसदन्तेषं
जनायदाशुषेवहन्ता ३ चनिष्टंदेवाओषधीष्वप्सुयद्योग्याअश्नवैथेऋषीणाम् ।
पुरूणिरत्नादधतौन्यस्मेअनुपूर्वाणिचख्यथुर्युगानि ४ शुश्रुवांसाचिदश्विनापु-

रूण्यभिब्रह्माणिचक्षाथेऋषीणाम् । प्रतिप्रयातंवरमाजनायास्मेवामस्तुसुमति-
श्चनिष्ठा ५ योवांयज्ञोनासत्याहविष्मान्कृतब्रह्मासमर्यो३भवाति । उपप्रयातं
वरमावसिष्ठमिमाब्रह्माण्यृच्यन्तेयुवभ्याम् ६ इयंमनीषाइयमश्विनागीरिमांसु-
वृक्तिंवृषणाजुषेथाम् । इमाब्रह्माणियुवयून्यग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७
॥ १७ ॥ इति शाकलऋक्संहितायां सप्तमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ ४ ॥

अथ स्वमुः पञ्चसप्ताश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७१ अपस्वसुरुपसोनग्जिहीतेरिणक्तिकृष्णीररुषायपन्थाम् । अश्वामघागो-
मघावांहुवेमदिवानक्तंशरुमस्मद्युयोतम् १ उपायातंदाशुषेमर्त्यायरथेनवाममश्विना-
श्विनावहन्ता । युयुतमस्मदनिरामभीवांदिवानक्तंमाध्वीत्रासीथांनः २ आवांरथं-
मवमस्यांव्युष्टौसुम्नायवोवृषणोवर्तयन्तु । स्यूमंगभस्तिमृतयुग्भिरश्वैराश्विनाव-

सुमन्तंवहेथाम् ३ योवांरथोनृपतीअस्तिवोळ्हात्रिवन्धुरोवसुमाँउस्रयांमा। आनं एनानासत्योपंयातमभियद्वांविश्वप्स्न्योजिगांति ४ युवंच्यवानंजरसोऽमुमुक्तं निपेदवंऊहथुराशुमश्वंम्। निरंहसस्तमसःस्पर्तमत्रिंनिजाहुपंशिथिरेधांतमन्तः ५ इयंमनीषाइयमश्विनागीरिमांसुवृक्तिंवृषणाजुषेथाम्। इमाब्रह्माणियुवयून्यं ग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ १८ ॥

आ गोमता पञ्च वासिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

७२ आगोमंतानासत्यारथेनाश्वावतापुरुश्चन्द्रेणंयातम्। अभिवांविश्वानियुतंःसचन्तेस्पार्हयांश्रियातन्वांशुभाना १ आनोदेवेभिरुपंयातमर्वाक्सजोषसानासत्यारथेन। युवोर्हिनःसख्यापित्र्याणिसमानोबन्धुरुततस्यंवित्तम् २ उदुस्तोमासोअश्विनोरबुध्रञ्जामिब्रह्माण्युषसश्चदेवीः। आविवासन्रोदंसीधिष्ण्येमेअच्छा

विप्रोनासंत्याविवंक्ति ३ः विचेदुच्छन्त्यंश्विनाउषासःप्रवांब्रह्माणिकारवोंभरन्ते। ऊर्ध्वंभानुंसंवितादेवोअश्रेद्बृहदग्नयंःसमिधांजरन्ते ४ आपश्चातांन्नासत्यापुरस्तादाश्विनायातमधरादुदंक्तात् । आविश्वतःपाञ्चंजन्येनरायायूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ५ ॥ ११ ॥

अतारिष्म पञ्च वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

७३ अतारिष्मतमंसस्पारमस्यप्रतिस्तोमंदेवयन्तोदधांनाः।पुरुदंसांपुरुतमांपुराजामर्त्याहवतेअश्विनागीः १न्युंप्रियोमनुंषःसादिहोतानासंत्यायोयजंतेवन्दंतेच । अश्नीतंमध्वोंअश्विनाउपाकआवांवोचेविदथेषुप्रयंस्वान् २ अहेंमयज्ञंपथामुंराणाइमांसुवृक्तिंवृंषणाजुषेथाम् । श्रुष्टीवेवप्रेषितोवामबोधिप्रतिस्तोमैर्जरंमाणोवसिष्ठः ३ उपत्यावह्नीगमतोविशंनोरक्षोहणासंभृंतावीळुपांणी । सम-

न्धौस्यग्मतमत्सराणिमानोमर्धिष्टमागतंशिवेन ४ आपश्चातान्नासत्यापुरस्ता-
दाश्विनायातमधरादुदक्तात् । आविश्वतःपाञ्चजन्येनरायायूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ५ ॥ २० ॥

इमा उवां षड्वासिष्ठोऽश्विनौ । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च

बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

७४ इमाउवांदिविष्टयउस्राहवन्तेअश्विना । अयंवामह्वेऽवसेशचीवसूविशं-
विशंहिगच्छथः १ युवंचित्रंददथुर्भोजनंनराचोदेथांसूनृतावते । अर्वाग्रथंसम-
नसानियच्छतंपिबतंसोम्यंमधु २ आयातमुपभूषतंमध्वःपिबतमश्विना । दुग्धं
पयोवृषणाजेन्यावसूमानोमर्धिष्टमागतम् ३ अश्वासोयेवामुपदाशुषोगृहंयुवां
दीयन्तिबिभ्रतः । मक्षूयुभिर्नराहयेभिरश्विनादेवायातमस्मयू ४ अधाहयन्तो

अश्विनापृक्षःसचन्तसूरयः। तायंसतोमघवद्भ्योध्रुवंयशश्छर्दिरस्मभ्यंनासत्या ५
प्रयेययुरवृकासोरथाइवनृपातारोजनानाम्। उतस्वेनशवसाशूशुवुर्नरउतक्षियन्तिसुक्षितिम् ६ ॥ २१ ॥

व्युषा अष्टौ वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप्।

७५ व्यु१षाआवोदिविजाऋतेनाविष्कृण्वानामहिमानमागात्। अपद्रुहस्तमआवरजुष्टमङ्गिरस्तमापथ्याअजीगः १ महेनोअद्यसुवितायबोध्युषोमहेसौभगायप्रयन्धि। चित्रंरयिंयशसंधेह्यस्मेदेविमर्तेषुमानुषिश्रवस्युम् २ एतेत्येभानवोदर्शतायाश्चित्राउषसोअमृतासआगुः। जनयन्तोदैव्यानिव्रतान्यापृणन्तोअन्तरिक्षाव्यस्थुः ३ एषास्यायुजानापराकात्पञ्चक्षितीःपरिसद्योजिगाति। अभिपश्यन्तीवयुनाजनानांदिवोदुहिताभुवनस्यपत्नी ४ वाजिनीवतीसूर्यस्य

योपांचित्रामंघारायद्वैङोवसूंनाम् । ऋविंष्युताजरयंन्तीमघोन्युषाउंच्छातिवह्निभिर्गृणाना ५ प्रतिंद्युतानामंरुषासोअश्वांश्चित्राअंदृश्रन्नुषसंवहंन्तः । यातिंशुभ्रा विंश्वपिशारथेंनदधांतिरत्नंविधतेजनांय ६ सत्यासत्येभिर्महतीमहद्भिर्देवीदेवेभिर्यजतायजंत्रैः । रुजद्दृळ्हानिदद्दुस्त्रियांणांप्रतिगावंउषसंवावशन्त ७ नूनोगोमद्वीरवद्धेहिरत्नमुषोअश्वावत्पुरुभोजोंअस्मे । मानोंबर्हिःपुरुषतांनिदेकर्यूयंपांत स्वस्तिभिःसदांनः ८ ॥ २२ ॥

उदु सप्त वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७६ उदुज्योतिरमृतंविश्वजंन्यंविश्वानंरःसवितादेवोअंश्रेत् । क्रत्वादेवानांमजनिष्टचक्षुंराविरंकर्भुवंनंविश्वंमुषाः १ प्रमेपन्थांदेवयानांअदृश्रन्नमंर्धन्तोवसुंभिरिष्कृंतासः । अभूंदुकेतुरुषसःपुरस्तांत्प्रतीच्यागादधिंहर्म्येभ्यः २ तानीदहा-

निवहुलान्यासन्याप्राचीनमुदितासूर्यस्य । यतःपरिजारइवाचरन्त्युषोददृक्षेनपुनर्यतीरिव ३ तइद्देवानांसधमादआसन्नृतावानःकवयःपूर्व्यासः । गूळ्हंज्योतिःपितरोअन्वविन्दन्त्सत्यमन्त्राअजनयन्नुषासम् ४ समानऊर्वेअधिसंगतासःसंजानतेनयतन्तेमिथस्ते । तेदेवानांनमिनन्तिव्रतान्यमर्धन्तोवसुभिर्यादमानाः ५ प्रतित्वास्तोमैरीळतेवसिष्ठाउषर्बुधःसुभगेतुष्टुवांसः । गवांनेत्रीवाजपत्नीनउच्छोषःसुजातेप्रथमाजरस्व ६ एषानेत्रीराधसःसूनृतानामुषाउच्छन्तीरिभ्यतेवसिष्ठैः । दीर्घश्रुतंरयिमस्मेदधानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २३ ॥

उषो रुरुचे षड्वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७७ उषोरुरुचेयुवतिर्नयोषाविश्वंजीवंप्रसुवन्तीचरायै । अभूदग्निःसमिधेमानुषाणामकर्ज्योतिर्बाधमानातमांसि १ विश्वंप्रतीचीसप्रथाउदस्थाद्रुशद्वासोबि-

भ्रतीशुक्रमश्वैत् । हिरण्यवर्णासुदृशीकसंदृग्गवांमातानेत्र्यह्नामरोचि २ देवा-
नांचक्षुःसुभगावहन्तीःश्वेतंनयन्तीसुदृशीकमश्वम् । उषाअदर्शिरश्मिभिर्व्यक्ता
चित्रामघाविश्वमनुप्रभूता ३ अन्तिवामादूरेअमित्रमुच्छोर्वीगव्यूतिमभयंकृधी
नः । यावयद्वेषआभरावसूनिचोदयराधोगृणतेमघोनि ४ अस्मेश्रेष्ठेभिर्भानुभि-
र्विभाह्युषोदेविप्रतिरन्तीनआयुः । इषंचनोदधतीविश्ववारेगोमदश्वावद्रथवच्चरा-
धः ५ यांत्वादिवोदुहितर्वर्धयन्त्युषःसुजातेमतिभिर्वसिष्ठाः । सास्मासुधारयि-
मृष्वंबृहन्तंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ २४ ॥

प्रति पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७८ प्रतिकेतवःप्रथमाअदृश्रन्नूर्ध्वाअस्याअञ्जयोविश्रयन्ते । उषोअर्वाचावृ-
हतारथेनज्योतिष्मतावाममस्मभ्यंवक्षि १ प्रतिषीमग्निर्जरतेसमिद्धःप्रतिविप्रा

सोमतिभिर्गृणन्तः । उषायातिज्योतिषाबाधमानाविश्वातमांसिदुरितापदेवी २ एताउत्याःप्रत्यदृश्रन्पुरस्ताज्ज्योतिर्यच्छन्तीरुषसोविभातीः । अजीजनन्त्सूर्यंयज्ञमग्निमपाचीनंतमोअगादजुष्टम् ३ अचेतिदिवोदुहितामघोनीविश्वेपश्यन्त्युषसंविभातीम् । आस्थाद्रथंस्वधयायुज्यमानमायमश्वासःसुयुजोवहन्ति ४ प्रतित्वाद्यसुमनसोबुधन्तास्माकासोमघवानोवयंच । तिल्विलायध्वमुषसोविभातीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ २५ ॥

व्युषाः पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७९ व्यु१षाआवःपथ्या३जनानांपञ्चक्षितीर्मानुषीर्बोधयन्ती । सुसंदृग्भिरुक्षभिर्भानुमश्रेद्विसूर्योरोदसीचक्षसावः १ व्यञ्जतेदिवोअन्तेष्वक्तून्विशोनयुक्ताउषसोयतन्ते । संतेगावस्तमआवर्तयन्तिज्योतिर्यच्छन्तिसवितेवबाहू २ अभूदुषा

इन्द्रतमामघोन्यजीजनत्सुविताय श्रवांसि। विदिवोदेवीदुहितादधात्यङ्गिरस्तमा सुकृतेवसूनि ३ तावदुषोराधोअस्मभ्यंरास्वयावत्स्तोतृभ्योअरदोगृणाना। यांत्वाजज्ञुर्वृषभस्यारवेणविदृळ्हस्यदुरोअद्रेरौर्णोः ४ देवंदेवंराधसेचोदयन्त्य-स्मद्र्यक्सूनृताईरयन्ती। व्युच्छन्तीनःसनयेधियोधायूयंपातस्वस्तिभिःसदा नः ५ ॥ २६ ॥

प्रति तृचं वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप्।

८० प्रतिस्तोमेभिरुषसंवसिष्ठागीर्भिर्विप्रासःप्रथमाअबुध्रन्। विवर्तयन्तीं रजसीसमन्तेआविष्कृण्वतींभुवनानिविश्वा १ एषास्यानव्यमायुर्दधानागूढ्वीत-मोज्योतिषोषाअबोधि। अग्रंएतियुवतिरह्रयाणाप्राचिकितत्सूर्यंयज्ञमग्निम् २ अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः। घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीता

त्समहि । यावहंसिपुरस्पार्हंवनन्वतिरत्नंनदाशुषेमयः ३ उच्छन्तीयाकृणोपि मंहनामहिप्रख्यैदेविस्वर्दृशे । तस्यास्तेरत्नभाजईमहेवयंस्याममातुर्नसूनवः ४ तच्चित्रंराधआभरोषोयद्दीर्घश्रुत्तमम् । यत्तेदिवोदुहितर्मर्तभोजनंतद्रास्वभुनजामहै ५ श्रवःसूरिभ्योअमृतंवसुत्वनंवाजाँअस्मभ्यंगोमतः । चोदयित्रीमघोनःसूनृतावत्युषाउच्छदपस्रिधः ६ ॥ १ ॥

इन्द्रावरुणा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८२ इन्द्रावरुणायुवमध्वरायनोविशेजनायमहिशर्मयच्छतम् । दीर्घप्रयज्युमतियोवनुष्यतिवयंजयेमपृतनासुदूढ्यः १ सम्राळन्यःस्वराळन्यउच्यतेवांमहान्ताविन्द्रावरुणामहावसू । विश्वेदेवासःपरमेव्योमनिसंवामोजोवृषणासंबलंदधुः २ अन्वपांखान्यतृन्तमोजसासूर्यमैरयतंदिविप्रभुम् । इन्द्रावरुणामदे

यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

प्रत्युपद्माागाथमिन्द्रावरुणादश्यैन्द्रावरुणंहजागतंतुयुवांनरावापञ्चपुनीपोधीराष्टौवारुणंहरंदत्सप्त-भगुन्ध्युवमन्त्यापाशाविमोचनीमोपुपञ्चगायत्रंजगत्यन्तंभत्रीरयासप्तवायव्यंहौन्थ्यश्वयादिवदुक्ताकुविद्-ङ्गावायोपञ्चशुचिन्वष्टावैन्द्राग्नींत्वंयवांद्वादशगायत्रमन्त्यानुष्टुप्पक्षोदसापद्सारस्वतंतुतृतीयासरस्वते-बृहद्गमगाथःमस्तारमाङ्गिःपरास्तिस्रोगायत्र्यःसरस्वतेयज्ञेदशैन्द्र्यादिवार्हस्पत्यमन्त्यैन्द्रीचतृतीयानव-म्यावैन्द्राब्राह्मणस्पत्येअध्वर्यवःसप्तोक्तदेवतान्त्यापरोवैष्णवंतूरुमित्यैन्थ्यश्चातिस्रोनूमर्तः ।

प्रत्यु पङ्क्तिष्ठ उपाः । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः । शिष्टाः सतो बृहत्यः ।

८१ ॐम् प्रत्युअदर्श्यायत्यु१च्छन्तींदुहितादिवः । अपोमहिव्ययतिचक्षसे तमोज्योतिष्कृणोतिसूनरी १ उदुस्त्रियाःसृजतेसूर्यःसचाँउद्यन्नक्षत्रमर्चिवत् । तवेदुषोव्युषिसूर्यस्यचसंभक्तेनगमेमहि २ प्रतित्वादुहितर्दिवउषोजीराअभु-

त्स्महि । यावहंसिपुरस्पार्हंवनन्वतिरत्नंनदाशुषेमयः ३ उच्छन्तीयाकृणोषिं मंहनांमहिप्रख्यैदेविस्वर्दृशे । तस्यास्तेरत्नभाजईमहेवयंस्यामंमातुर्नसूनवः ४ तच्चित्रंराधआभरोषोयद्दीर्घश्रुत्तमम् । यत्तेदिवोदुहितर्मर्तभोजनंतद्रास्वभुनजामहै ५ श्रवःसूरिभ्योअमृतंवसुत्वनंवाजाँअस्मभ्यंगोमतः । चोदयित्रीमघोनः सूनृतावत्युषाउच्छदपस्रिधः ६ ॥ १ ॥

इन्द्रावरुणा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८२ इन्द्रावरुणायुवमध्वरायनोविशेजनायमहिशर्मयच्छतम् । दीर्घप्रयज्युमतियोवनुष्यतिवयंजयेमपृतनासुदूढ्यः १ सम्राळन्यःस्वराळन्यउच्यतेवां महान्ताविन्द्रावरुणामहावसू । विश्वेदेवासःपरमेव्योमनिसंवामोजोवृषणासंबलंदधुः २ अन्वपांखान्यतृन्तमोजसासूर्यमैरयतंदिविप्रभुम् । इन्द्रावरुणामदे

अस्यमायिनोऽपिन्वतमपितःपिन्वतंधियः ३ युवामिद्युत्सुपृतनासुवह्नयोयुवां क्षेमस्यप्रसवेमितज्ञवः । ईशानावस्वउभयस्यकारवइन्द्रावरुणासुहवाहवामहे ४ इन्द्रावरुणायदिमानिचक्रथुर्विश्वाजातानिभुवनस्यमज्मना । क्षेमेणमित्रोवरुणंदुवस्यतिमरुद्भिरुग्रःशुभमन्यईयते ५ ॥ २ ॥ महेशुल्कायवरुणस्यनुत्विषओजोमिमातेध्रुवमस्ययत्स्वम् । अजामिमन्यःश्नथयन्तमातिरद्दभ्रेभिरन्यःप्रवृणोतिभूयसः ६ नतमंहोनदुरितानिमर्त्यमिन्द्रावरुणानतपःकुतश्चन । यस्यदेवागच्छथोवीथोअध्वरंनतमर्तस्यनशतेपरिह्वृतिः ७ अर्वाङ्नरादैव्येनावसागतंशृणुतंहवंयदिमेजुजोषथः । युवोर्हिसख्यमुतवायदाप्यंमार्डीकमिन्द्रावरुणानियच्छतम् ८ अस्माकमिन्द्रावरुणाभरेभरेपुरोयोधाभवतंकृष्ट्योजसा । यद्वांहवन्तउभयेअधस्पृधिनरस्तोकस्यतनयस्यसातिषु ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रो

अर्यमायुम्नंयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकं सवितुर्मनामहे १० ॥ ३ ॥

युवां नरा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८३ युवांनरापश्यमानासआप्यंप्राचागव्यन्तःपृथुपर्शवोययुः । दासाचवृत्राहतमार्याणिचसुदासमिन्द्रावरुणावसावतम् १ यत्रानरःसमयन्तेकृतध्वजोयस्मिन्नाजाभवतिकिंचनप्रियम् । यत्राभयन्तेभुवनास्वर्दृशस्तत्रानइन्द्रावरुणाधिवोचतम् २ संभूम्याअन्ताध्वसिराअदृक्षतेन्द्रावरुणादिविघोषआरुहत् । अस्थुर्जनानामुपमामरातयोऽर्वागवसाहवनश्रुतागतम् ३ इन्द्रावरुणावधनाभिरप्रतिभेदंवन्वन्ताप्रसुदासमावतम् । ब्रह्माण्येषांशृणुतंहवीमनिसत्यातृत्सूनामभवत्पुरोहितिः ४ इन्द्रावरुणावभ्यातपन्तिमाघान्यर्योवनुषामरातयः । युवंहिवस्वउ-

भर्यस्यराजथोऽधंस्मानोऽवतंपार्येदिवि ५ ॥ ४ ॥ युवांहंवन्तउभयांसआजि-
ष्विन्द्रंचवस्वोवरुणंचसातयें । यत्रराजभिर्दशभिर्निबाधितंप्रसुदासमावतंतृत्सु-
भिःसह ६ दशराजानःसमिताअयज्यवःसुदासमिन्द्रावरुणानयुयुधुः । सत्या
नृणामद्मसदामुपस्तुतिर्देवाएषामभवन्देवहूतिषु ७ दाशराज्ञेपरियत्तायाविश्वतः
सुदासइन्द्रावरुणावशिक्षतम् । श्वित्यञ्चोयत्रनमसाकपर्दिनोधियाधीवन्तोअसं-
पन्ततृत्सवः ८ वृत्राण्यन्यःसमिथेषुजिघ्नतेव्रतान्यन्योअभिरक्षतेसदा । हवामहे
वांवृषणासुवृक्तिभिरस्मेइन्द्रावरुणाशर्मयच्छतम् ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रोअ-
र्यमाद्युम्नंयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकंस-
वितुर्मनामहे १० ॥ ५ ॥

आ वां पञ्च वासिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

८४ आवांराजानावध्वरेववृत्यांहव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । प्रवांघृताची
बाह्वोर्दधानापरित्मनाविषुरूपाजिगाति १ युवोराष्ट्रंबृहदिन्वतिद्यौर्यौसेतृभिर-
रज्जुभिःसिनीथः । परिनोहेळोवरुणस्यवृज्याउरुंनइन्द्रःकृणवदुलोकम् २
कृतंनोयज्ञंविदथेषुचारुंकृतंब्रह्माणिसूरिषुप्रशस्ता । उपोरयिर्देवजूतोनएतुप्रणः
स्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेतम् ३ अस्मेइन्द्रावरुणाविश्ववारंरयिंधत्तंवसुमन्तंपुरु-
क्षुम् । प्रयआदित्योअनृतामिनात्यमिताशूरोदयतेवसूनि ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्ट
मेगीःप्रावत्तोकेतनयेतूतुजाना । सुरत्नासोदेववीतिंगमेमयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ५ ॥ ६ ॥

भयंस्यराजथोऽधंस्मानोऽवतंपार्येदिवि ५ ॥ ४ ॥ युवांहंवन्तउभयासआजि-
ष्विन्द्रंचवस्वोवरुणंचसातयें । यत्रराजंभिर्दशभिर्निबाधितंप्रसुदासमावंतंतृत्सुं-
भिःसह ६ दशराजानःसमिताअयंज्यवःसुदासमिन्द्रावरुणानयुयुधुः । सत्या
नृणामद्मसदामुपस्तुतिर्देवाएषामभवन्देवहूतिषु ७ दाशराज्ञेपरियत्तायाविश्वतः
सुदासइन्द्रावरुणावशिक्षतम् । श्वित्यञ्चोयत्रनमसाकपर्दिनोधियाधीवंतोअसं-
पन्ततृत्सवः ८ वृत्राण्यन्यःसमिथेषुजिघ्नंतेव्रतान्यन्योअभिरक्षतेसदा । हवामहे
वांवृषणासुवृक्तिभिरस्मेइन्द्रावरुणाशर्मयच्छतम् ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रोअ-
र्यमाद्युम्नंयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकंस-
वितुर्मनामहे १० ॥ ५ ॥

आ वां पञ्च वासिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

८४ आवांराजानावध्वरेववृत्यांहव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । प्रवांघृताची बाह्वोर्दधानापरित्मनाविषुरूपाजिगाति १ युवोराष्ट्रंबृहदिन्वतिद्यौर्यौसेतृभिररज्जुभिःसिनीथः । परिनोहेळोवरुणस्यवृज्याउरुंनइन्द्रःकृणवदुलोकम् २ कृतंनोयज्ञंविदथेषुचारुंकृतंब्रह्माणिसूरिषुप्रशस्ता । उपोरयिर्देवजूतोनएतुप्रणःस्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेतम् ३ अस्मेइन्द्रावरुणाविश्ववारंरयिंधत्तंवसुमन्तंपुरुक्षुम् । प्रयआदित्योअनृतामिनात्यमिताशूरोदयतेवसूनि ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्टमेगीःप्रावत्तोकेतनयेतूतुजाना । सुरत्नासोदेववीतिंगमेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ६ ॥

पुनीषे पञ्च वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप्।

८५ पुनीषेवांमरक्षसंमनीषांसोममिन्द्रायवरुणायजुह्वत् । घृतप्रतीकामुषसं नदेवीतानोयामन्नुरुष्यतामभीके १ स्पर्धन्तेवाउदेवहूयेअत्रयेषुध्वजेषुदिद्यवः पतन्ति । युवंताँइन्द्रावरुणावमित्रान्हतंपराचःशर्वाविषूचः २ आपश्चिद्धिस्वय- शसःसदःसुदेवीरिन्द्रंवरुणंदेवताधुः । कृष्टीरन्योधारयतिप्रविक्तावृत्राण्यन्योअप्र- तीनिहन्ति ३ ससुक्रतुरृतचिदस्तुहोतायआदित्यशवसावांनमस्वान्। आववर्त- दवसेवांहविष्मानसदित्ससुवितायप्रयस्वान् ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्टमेगीःप्रावत्तो- केतनयेतूतुजाना । सुरत्नासोदेववीतिंगमेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ७ ॥

धीराष्टौ वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८६ धीरात्वस्यमहिनाजनूंषिवियस्तस्तम्भरोदसीचिदुर्वी । प्रनाकमृष्वंनु-

नुदेबृहन्तंद्वितानक्षत्रंपप्रथच्चभूम १ उतस्वयातन्वा३संवदेतत्कदान्व१न्तर्वरुणेभुवानि । किंमेहव्यमहृणानोजुषेतकदामृळीकंसुमनाअभिख्यम् २ पृच्छेतदेनोवरुणदिदृक्षूपोएमिचिकितुषोविपृच्छम् । समानमिन्मेकवयश्चिदाहुरयंहतुभ्यंवरुणोहृणीते ३ किमागआसवरुणज्येष्ठंयत्स्तोतारंजिघांससिसखायम् । प्रतन्मेवोचोदूळभस्वधावोऽवत्वानेनानमसातुरइयाम् ४ अवद्रुग्धानिपित्र्यासृजानोऽवयावयंचकृमातनूभिः । अवराजन्पशुतृपंनतायुंसृजावत्संनदाम्नोवसिष्ठम् ५ नसस्वोदक्षोवरुणध्रुतिःसासुरामन्युर्विभीदकोअचित्तिः । अस्तिज्यायान्कनीयसउपारेस्वप्नश्चनेदनृतस्यप्रयोता ६ अरंदासोनमीळ्हुषेकराण्यहंदेवायभूर्णयेऽनागाः । अचेतयदचितोदेवोअर्योगृत्संरायेकवितरोजुनाति ७ अयंसुतुभ्यंवरुणस्वधा-

वोहृदिस्तोमउपश्रितश्चिदस्तु । शंनःक्षेमेशमुयोगेनोअस्तुयूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ८ ॥ ८ ॥

रदत्सप्त वासिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८७ रदत्पथोवरुणःसूर्यायप्राणांसिसमुद्रियानदीनाम् । सर्गोनसृष्टोअर्वतीऋतायंचकारमहीरवनीरहभ्यः १ आत्मातेवातोरजआनवीनोत्पशुर्नभूर्णिर्यवसेससवान् । अन्तर्महीबृहतीरोदसीमेविश्वातेधामवरुणप्रियाणि २ परिस्पशोवरुणस्यस्मदिष्टाउभेपश्यन्तिरोदसीसुमेके । ऋतावानःकवयोयज्ञधीराःप्रचेतसोयइषयन्तमन्म ३ उवाचमेवरुणोमेधिरायत्रिःसप्तनामाघ्न्याबिभर्ति । विद्वान्पदस्यगुह्यानवोचद्युगायविप्रउपरायशिक्षन् ४ तिस्रोद्यावोनिहिताअन्तरस्मिन्तिस्रोभूमीरुपराःषड्विधानाः । गृत्सोराजावरुणश्चक्रएतंदिविप्रेङ्खंहिरण्ययंशुभेकम्

५ अवसिन्धुंवरुणोद्यौरिवस्थाद्द्रप्सोनश्वेतोमृगस्तुविंष्मान् । गम्भीरशंसोरजंसोविमानंःसुपारक्षंत्रःसतोअस्यराजा ६ योमृळयातिचक्रुषेचिदागोवयंस्यामवरुणेअनागाः । अनुंव्रतान्यदितेर्ऋधन्तोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १ ॥

म शुन्ध्युवं सप्त वासिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८८ प्रशुन्ध्युवंवरुणायप्रेष्ठांमतिंवसिष्ठमीळ्हुषेभरस्व । यईमर्वाञ्चंकरतेयजंत्रंसहस्रामघंवृषंणंबृहन्तंम् १ अधान्वंस्यसंदृशंजगन्वानग्नेरनींकंवरुंणस्यमंसि । स्वं१र्यदश्मंन्नधिपाउअन्धोऽभिमावपुर्दृशयेनिनीयात् २ आयद्रुहांववरुणश्चनावंप्रयत्संमुद्रमीरयांवमध्यंम् । अधियदपांस्नुभिश्चरांवप्रप्रेङ्खईङ्खयावहैशुभेकम् ३ वसिंष्ठंहवरुणोनाव्याधादृषिंचकारस्वपामहोंभिः । स्तोतारंविप्रःसुदिनत्वेअह्नांयान्नुद्यावंस्ततनन्यादुषासंः ४ क्व१त्यानिनौसख्याबभूवुःसचांवहेयदवृकंपुरा

चिंत् । वृहन्तंमानंवरुणस्वधावःसहस्रंद्वारंजगमागृहंते ५ यआपिर्नित्योवरुण प्रियःसन्त्वामागांसिकृणवत्सखाते । मातएनस्वन्तोयक्षिन्भुजेमयन्धिष्माविप्रः स्तुवतेवरूथम् ६ ध्रुवासुत्वासुक्षितिषुक्षियन्तोव्य१स्मत्पाशंवरुणोमुमोचत् । अवोवन्वानाअदितेरुपस्थाद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १० ॥

मो पु पञ्च वसिष्ठो वरुणो गायत्री । अन्त्या जगती ।

८१ मोषुवरुणमृन्मयंगृहंराजन्नहंगमम् । मृळासुक्षत्रमृळय १ यदेमिप्र- स्फुरन्निवदृतिर्नध्मातोअद्रिवः । मृळासुक्षत्रमृळय २ क्रत्वःसमहदीनतांप्रतीपं जगमाशुचे । मृळासुक्षत्रमृळय ३ अपांमध्येतस्थिवांसंतृष्णाविदज्जरितारम् । मृळासुक्षत्रमृळय ४ यत्किंचेदंवरुणदैव्येजनेऽभिद्रोहंमनुष्याश्चरामसि । अ-

चित्तीयत्तवधर्मायुयोपिममानस्तस्मादेनसोदेवरीरिषः ५ ॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

प्र वीरया सप्त वसिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रवायू ।

१० प्रवीरयाशुचयोदद्रिरेवामध्वर्युभिर्मधुमन्तःसुतासः । वहवायोनियुतोयाह्यच्छापिबासुतस्यान्धसोमदाय १ ईशानायप्रहुतिंयस्तआनट्शुचिंसोमंशुचिपास्तुभ्यंवायो । कृणोषितंमर्त्येषुप्रशस्तंजातोजातोजायतेवाज्यस्य २ रायेनुयंजज्ञतूरोदसीमेरायेदेवीधिषणाधातिदेवम् । अधवायुंनियुतःसश्चतस्वाउतश्वेतंवसुधितिंनिरेके ३ उच्छन्नुषसःसुदिनाअरिप्राउरुज्योतिर्विविदुर्दीध्यानाः । गव्यंचिदूर्वमुशिजोविवव्रुस्तेषामनुप्रदिवःसस्रुरापः ४ तेसत्येनमनसादीध्यानाःस्वेनयुक्तासःक्रतुनावहन्ति । इन्द्रवायूवीरवाहंरथंवामीशानयोरभिपृक्षःसचन्ते ५

ईशानासोयेदधंतेस्वर्णोगोभिरश्वेभिर्वसुभिर्हिरण्यैः।इन्द्रवायूसूरयोविश्वमायुरर्वद्भिर्वीरैःपृतनासुसह्युः ६ अर्वन्तोनश्रवसोभिक्षमाणाइन्द्रवायूसुष्टुतिभिर्वसिष्ठाः। वाजयन्तःस्ववसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १२ ॥

कुविदङ्ग सप्त वसिष्ठ इन्द्रवायू त्रिष्टुप् । प्रथमातृतीययोर्वायुः ।

११ कुविदङ्गनमसायेवृधासःपुरादेवाअनवद्यासआसन्। तेवायवेमनवेबाधितायावासयन्नुषसंसूर्येण १ उशन्तादूतानदभायगोपामासश्चपाथःशरदश्चपूर्वीः।इन्द्रवायूसुष्टुतिर्वामियानामार्डीकमीट्टेसुवितंचनव्यम् २ पीवोअन्नाँरयिवृधःसुमेधाःश्वेतःसिषक्तिनियुतामभिश्रीः। तेवायवेसमनसोवितस्थुर्विश्वेन्नरःस्वपत्यानिचक्रुः ३ यावत्तरस्तन्वोयावदोजोयावन्नरश्चक्षसादीध्यानाः। शुचिंसोमंशुचिपापातमस्मेइन्द्रवायूसदतंबर्हिरेदम् ४ नियुवानानियुतःस्पार्हवीराइन्द्र-

वायसरथंयातमर्वाक् । इदंहिवांप्रभृतंमध्वोअग्रमधंप्रीणानाविमुंमुक्तमस्मे ५ यावोशतंनियुतोयाःसहस्रामिन्द्रंवायूविश्ववाराःसचन्ते । आभिर्यातंसुविदत्राभिर्वाक्पातंनराप्रतिभृतस्यमध्वः ६ अवंन्तानश्रवसोभिक्षमाणाइन्द्रवायूसुष्टुतिभिर्वसिष्ठाः । वाजयन्तःस्ववसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १३ ॥

आ वायो पञ्च वासिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । उपाद्याया इन्द्रवायू ।

१२ आवायोभूपशुचिपाउपनःसहस्रंतेनियुतोविश्ववार । उपोतेअन्धोमद्यमयामियस्यदेवदधिषेपूर्वपेयम् १ प्रसोताजीरोअध्वरेष्वस्थात्सोममिन्द्रायवायवेपिबध्यै । प्रयद्वांमध्वोअग्रियंभरन्त्यध्वर्यवोदेवयन्तःशचीभिः २ प्रयाभिर्यासिदाश्वांसमच्छानियुद्भिर्वायविष्टयेदुरोणे । निनोरयिंसुभोजसंयुवस्वनिवीरंगव्यमश्व्यंचराधः ३ येवायवइन्द्रमादनासआदेवासोनितोशनासोअर्यः ।

घ्नन्तौवृत्राणिसूरिभिःस्यामसासह्वांसौयुधानृभिरमित्रान् ४ आनोनियुद्भिःश-
तिनीभिरध्वरंसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञम् । वायोअस्मिन्त्सवनेमादयस्वयूयं
पातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

शुचिं न्वष्टौ वसिष्ठ इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

१३ शुचिंनुस्तोमंनवजातमद्येन्द्राग्नीवृत्रहणाजुषेथाम् । उभाहिवांसुहवा
जोहवीमितावाजंसद्यउशतेधेष्ठा १ तावानसीशवसानाहिभूतंसाकंवृधाशव-
साशूशुवांसा । क्षयन्तौरायोयवसस्यभूरेःपृङ्क्तंवाजस्यस्थविरस्यघृष्वेः २ उपो
हयद्विदथंवाजिनोगुर्धीभिर्विप्राःप्रमतिमिच्छमानाः । अर्वन्तोनकाष्ठांनक्षमाणा
इन्द्राग्नीजोहुवतोनरस्ते ३ गीर्भिर्विप्रःप्रमतिमिच्छमानईट्टेरयिंयशसंपूर्वभाजम् ।
इन्द्राग्नीवृत्रहणासुवज्राप्रनोनव्येभिस्तिरतंदेष्णैः ४ संयन्महीमिथतीस्पर्धमाने

तनूरुचाशूरंसातायतैते ॥ अदेवयुंविदथेदेवयुभिःसत्राहतंसोमसुताजनेन ५ ॥ १५ ॥ इमामुपुसोमंसुतिमुपनएन्द्राग्नीसौमनसाययातम् । नूचिद्धिपरिमम्नाथेअस्मानावांशश्वद्भिर्ववृतीयवाजैः ६ सोअग्नएनानमसासमिद्धोऽच्छामित्रंवरुणमिन्द्रंवोचेः । यत्सीमागश्चकृमातत्सुमृळतदर्यमादितिःशिश्रथन्तु ७ एताअग्नआशुषाणासइष्टीर्युवोःसचाभ्यश्यामवाजान् । मेन्द्रोनोविष्णुर्मरुतःपरिख्यन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ १६ ॥

इयं वां द्वादश वसिष्ठ इन्द्राग्नी गायत्री। अन्त्यानुष्टुप्।

१४ इयंवामस्यमन्मनइन्द्राग्नीपूर्व्यस्तुतिः । अभ्राद्वृष्टिरिवाजनि १ शृणुतंजरितुर्हवमिन्द्राग्नीवनतंगिरः । ईशानापिप्यतंधियः २ मापापत्वायनोनरेन्द्रा-

ग्नीमाभिशंस्तये । मानोरीरधतंनिदे ३ इन्द्रेअग्नानमोबृहत्सुवृक्तिमेरयामहे । धियाधेनाअवस्यवः ४ ताहिशश्वन्तईळतइत्थाविप्रासऊतये । सबाधोवाजसातये ५ तावांगीर्भिर्विपन्यवःप्रयस्वन्तोहवामहे । मेधसातासनिष्यवः ६ ॥१७॥

इन्द्राग्नीअवसागतमस्मभ्यंचर्षणीसहा । मानोदुःशंसईशत ७ माकस्यनोअररुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यस्य । इन्द्राग्नीशर्मयच्छतम् ८ गोमद्धिरण्यवद्वसुयद्वामश्वावदीमहे । इन्द्राग्नीतद्वनेमहि ९ यत्सोमआसुतेनरइन्द्राग्नीअजोहवुः । सप्तीवन्तासपर्यवः । १० उक्थेभिर्वृत्रहन्तमायामन्दानाचिदागिरा । आङ्गूषैराविवासतः ११ ताविद्दुःशंसंमर्त्यंदुर्विद्वांसंरक्षस्विनम् । आभोगंहन्मनाहतमुदधिंहन्मनाहतम् १२ ॥ १८ ॥

प्रक्षोदसा पञ्चरिष्ठः सरस्वती त्रिष्टुप् । तृतीयायाः सरस्वान् ।

१५ प्रक्षोदसाधायसासस्रएषासरस्वतीधरुणमायसीपूः । प्रबावधानारथ्येव यातिविश्वाअपोमहिनासिन्धुरन्याः १ एकाचेतत्सरस्वतीनदीनांशुचिर्यतीगिरिभ्यआसमुद्रात् । रायश्चेतन्तीभुवनस्यभूरेर्घृतंपयोदुदुहेनाहुषाय २ सवावृधेनर्योयोषणासुवृषाशिशुर्वृषभोयज्ञियासु । सवाजिनंमघवद्भ्योदधातिविसातयेतन्वंमामृजीत ३ उतस्यानःसरस्वतीजुषाणोपश्रवत्सुभगायज्ञेअस्मिन् । मितज्ञुभिर्नमस्यैरियानारायायुजाचिदुत्तरासखिभ्यः ४ इमाजुह्वानायुष्मदानमोभिःप्रतिस्तोमंसरस्वतिजुषस्व । तवशर्मन्प्रियतमेदधानाउपस्थेयामशरणंनवृक्षम् ५ अयमुतेसरस्वतिवसिष्ठोद्वारावृतस्यसुभगेव्यावः । वर्धशुभ्रेस्तुवतेरासिवाजान्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ११ ॥

बृहदु पद्मासिष्ठो गायत्री । आद्यानां तिसृणां सरस्वती । शिष्टानां सरस्वान् ।
आद्या बृहती । द्वितीया सतोबृहती । तृतीया प्रस्तारपङ्क्तिः ।

१६ बृहदुगायिषेवचोऽसुर्यानदीनाम् । सरस्वतीमिन्महयासुवृक्तिभिःस्तोमैर्वसिष्ठरोदसी १ उभेयत्तेमहिनाशुभ्रेअन्धसीअधिक्षियन्तिपूरवः । सानोबोध्यवित्रीमरुत्सखाचोदराधोमघोनाम् २ भद्रमिद्भद्राकृणवत्सरस्वत्यकवारीचेततिवाजिनीवती । गृणानाजमदग्निवत्स्तुवानाचवसिष्ठवत् ३ जनीयन्तोन्वग्रवःपुत्रीयन्तःसुदानवः । सरस्वन्तंहवामहे ४ येतेसरस्वऊर्मयोमधुमन्तोघृतश्चुतः । तेभिर्नोऽविताभव ५ पीपिवांसंसरस्वतःस्तनंयोविश्वदर्शतः । भक्षीमहिप्रजामिषम् ६ ॥ २० ॥

यज्ञे दश वसिष्ठो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः । तृतीयानवम्यो-
रिन्द्राब्रह्मणस्पती । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

१७ यज्ञेदिवोनृषदनेपृथिव्यानरोयत्रदेवयवोमदन्ति । इन्द्राययत्रसवनानि सुन्वेगमन्मदायप्रथमंवयश्च १ आदैव्यावृणीमहेऽवांसिबृहस्पतिर्नोमहआस-खायः । यथाभवेममीळ्हुषेअनागायोनोदातापरावतःपितेव २ तमुज्येष्ठंनमसा हविर्भिःसुशेवंब्रह्मणस्पतिंगृणीषे । इन्द्रंश्लोकोमहिदैव्यःसिषक्तुयोब्रह्मणोदेवकृ-तस्यराजा ३ सआनोयोनिंसदतुप्रेष्ठोबृहस्पतिर्विश्ववारोयोअस्ति । कामोरायः सुवीर्यस्यतंदात्पर्षन्नोअतिसश्चतोअरिष्टान् ४ तमानोअर्कममृतायजुष्टमिमेधासु रमृतासःपुराजाः । शुचिक्रन्दंयजतंपस्त्यानांबृहस्पतिमनर्वाणंहुवेम ५ ॥ २१ ॥ तंशग्मासोअरुषासोअश्वाबृहस्पतिंसहवाहोवहन्ति । सहश्चिद्यस्यनीलवत्सध-

स्थंनभोनरूपमंरूपंवसानाः ६ साहिशुचिंःशतपत्रःसशुन्ध्युर्हिरण्यवाशीरिषिरः स्वर्षाः । बृहस्पतिःसःस्वावेशऋष्वःपुरूसखिभ्यआसुतिंकरिष्ठः ७ देवीदेवस्य रोदसीजनित्रीबृहस्पतिंवावृधतुर्महित्वा । दक्षाय्यायदक्षतासखायःकरद्ब्रह्मणे सुतरांसुगाधा ८ इयंवांब्रह्मणस्पतेसुवृक्तिर्ब्रह्मेन्द्रायवज्रिणेअकारि । अविष्टं धियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः ९ बृहस्पतेयुवमिन्द्रश्चवस्वोदिव्यस्येशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयेचिद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १० ॥ २२ ॥

अध्वर्यवः सप्त वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

१८ अध्वर्यवोऽरुणंदुग्धमंशुंजुहोतनवृषभायक्षितीनाम् । गौराद्वेदीयाँअवपानमिन्द्रोविश्वाहेद्यातिसुतसोममिच्छन् १ यद्दधिषेप्रदिविचार्वन्नंदिवेदिवेपी-

तिमिदस्यवक्षि । उतह्रदोतमनसाजुषाणउशन्निन्द्रप्रस्थितान्पाहिसोमान् २

जज्ञानःसोमंसहसेपपाथप्रतेमातामहिमानमुवाच । एन्द्रपप्राथोर्वं१न्तरिक्षंयुधा

देवेभ्योवरिवश्चकर्थ ३ यद्योधयामहतोमन्यमानान्साक्षामतान्बाहुभिःशाशो-

दानान् । यद्वानृभिर्वृतइन्द्राभियुध्यास्तंत्वयाजिंसौश्रवसंजयेम ४ प्रेन्द्रस्यवो-

चंप्रथमाकृतानिप्रनूतनामघवायाचकार । यदेददेवीरसहिष्टमायाअथाभव

त्केवलःसोमोअस्य ५ तवेदंविश्वमभितःपशव्यं१यत्पश्यसिचक्षसासूर्यस्य ।

गवामसिगोपतिरेकइन्द्रभक्षीमहितेप्रयतस्यवस्वः ६ बृहस्पतेयुवमिन्द्रश्चव-

स्वोदिव्यस्येशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयेचिद्यूयंपातस्वस्तिभिः

सदानः ७ ॥ २३ ॥

परः सप्त वासिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामिन्द्राविष्णू ।

११ परोमात्रयातन्वावृधाननतेमहित्वमन्वश्नुवन्ति । उभेतेविद्मरजसीपृथिव्याविष्णोदेवत्वंपरमस्यवित्से १ नतेविष्णोजायमानोनजातोदेवमहिम्नःपरमन्तमाप । उदस्तभ्नानाकमृष्वंबृहन्तंदाधर्थप्राचींककुभंपृथिव्याः २ इरावतीधेनुमतीहिभूतंसूयवसिनीमनुषेदशस्या । व्यस्तभ्नारोदसीविष्णवेतेदाधर्थपृथिवीमभितोमयूखैः ३ उरुंयज्ञायचक्रथुरुलोकंजनयन्तासूर्यमुषासमग्निम् । दासस्यचिद्वृषशिप्रस्यमायाजघ्नथुर्नरापृतनाज्येषु ४ इन्द्राविष्णूदृंहिताःशम्बरस्यनवपुरोनवतिंचश्नथिष्टम् । शतंवर्चिनःसहस्रंचसाकंहथोअप्रत्यसुरस्यवीरान् ५ इयंमनीषाबृहतीबृहन्तोरुक्रमातवसावर्धयन्ती । ररेवांस्तोमंविदथेषुविष्णोपिन्व-

तमियोवृजनेष्विन्द्र ६ वषंट्तेविष्णवासआकृणोमितन्मेंजुषस्वशिपिविष्टहव्यम् । वर्धन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोमेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २४ ॥

नूमर्तः सप्त वासिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् ।

१०० नूमर्तोदयतेसनिष्यन्योविष्णवउरुगायायदाशत् । प्रयःसत्राचामनसा यजातएतावन्तंनर्यमाविवासात् १ त्वंविष्णोसुमतिंविश्वजन्यामप्रयुतामेवयावोमतिंदाः । पर्चोयथानःसुवितस्यभूरेरश्वावतःपुरुश्चन्द्रस्यरायः २ त्रिर्देवःपृथिवीमेषएतांविचक्रमेशतर्चसंमहित्वा । प्रविष्णुरस्तुतवसस्तवीयान्त्वेषंह्यस्यस्थविरस्यनाम ३ विचक्रमेपृथिवीमेषएतांक्षेत्रायविष्णुर्मनुषेदशस्यन् । ध्रुवासो अस्यकीरयोजनासउरुक्षितिंसुजनिमाचकार ४ प्रतत्तेअद्यशिपिविष्टनामार्यः शंसामिवयुनानिविद्वान् । तंत्वागृणामितवसमतव्यान्क्षयन्तमस्यरजसःपराके

५ किमित्तेविष्णोपरिचक्ष्यंभूत्प्रयद्ववक्षेशिपिविष्टोअस्मि । मावर्पोअस्मदपगूह
एतद्यदन्यरूपःसमिथेबभूथ ६ वषट्तेविष्णवासआकृणोमितन्मेजुषस्वशिपिविष्ट
हव्यम् । वर्धन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोमेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २५ ॥
इति शाकलकसंहितायां पञ्चमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

तिस्रःपद्पार्जन्यंतुपर्जन्यायतृचंगायत्रंद्वितीयापादनिचृदेतकुमारआग्नेयोपश्यद्वासिष्ठएववावृष्टिकामःसंवत्सरंदशपर्जन्यस्तुतिःसंवत्सरन्मण्डूकास्तुष्टावाद्यानुष्टुबिन्द्रासोमापश्चाधिकेन्द्रासोमराक्षोघ्नंशापाभिशापमायंपद्सप्तवाद्याजगत्यएकाविंशीत्रयोविंश्यौचाष्टादशीमारुतीचदशमीचतुर्दश्यात्वाग्नेय्यौदेव्येकादशान्त्यानुष्टुम्नवमीद्वादशीत्रयोदशीसौम्यःसप्तदशीग्राव्ण्यष्टमीषोडश्यावैन्द्र्यौमवर्तयेतिचतस्रऐन्द्योमानोरक्षइत्यग्नेरात्मनआशीरुत्तरोर्धर्चःपृथिव्यन्तरिक्षंद्यौरितिदैवतःपरंगायत्रंभार्गवस्समेक्रापिश्वानुक्तगोत्रःमास्मवत्स्यात्क्राण्वोष्टमंमण्डलंमाचिच्चतुस्त्रिंशन्मेधातिथिमेध्यातिथीऐन्द्रंबार्हतंद्विमगाथादिद्वित्रिष्टुबन्तमाद्यंतृचंभगाथोपत्रपत्सघौरःसन्भ्रातुःकण्वस्यपुत्रतामगात्प्रायोगिश्वासङ्गोयस्त्रीभूत्वापुमान्भूत्समेध्यातिथयेदानंदत्वास्तुहिस्तुहीतिचतसृभिरात्मानंतुष्टावपत्नीचास्याङ्गिरसीशश्वतीपुंस्त्वमुपल-

भ्येनंमीतान्त्ययानुष्टावेदंवसोद्विचत्वारिंशन्मेधातिथिराङ्गिरसश्चप्रियमेधःस्वादवोनुष्टुवन्त्याभ्यांमेधातिथिर्विभिन्दोर्दानंतुष्टावपिबचतुर्विंशतिर्मेध्यातिथिःप्रागाथंत्वनुष्टुब्गायत्र्यौबृहतीचान्त्याःकौरयाणस्यपाकस्थाम्नोदानस्तुतिर्यदिन्द्रसैकादेवातिथिस्तृचोन्त्यःपुरउष्णिगन्तःकुरुङ्गस्यदानस्तुतिस्ततपूर्वाश्चतस्रःपौष्ण्यो वा ।

तिस्रः पड्ढासिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् ।

१०१ ॐम् तिस्रोवाचःप्रवदज्योतिरग्रायाएतद्दुह्रेमधुदोघमूधः । सवत्संकृण्वन्गर्भमोषधीनांसद्योजातोवृषभोरोरवीति १ योवर्धनओषधीनांयोअपांयोविश्वस्यजगतोदेवईशे । सत्रिधातुशरणंशर्मयंसत्रिवर्तुज्योतिःस्वभिष्टय१स्मे २ स्तरीरुत्वद्भवतिसूतउत्वद्यथावशंतन्वंचक्रएषः । पितुःपयःप्रतिगृभ्णातिमातातेनपितावर्धतेतेनपुत्रः ३ यस्मिन्विश्वानिभुवनानितस्थुस्तिस्रोद्यावस्त्रेधासस्रुरापः । त्रयःकोशासउपसेचनासोमध्वःश्चोतन्त्यभितोविरप्शम् ४ इदंवचःपर्जन्यायस्व-

राजेहृदोअस्त्वन्तरंतञ्जुजोषत् । मयोभुवोवृष्टयःसन्त्वस्मेसुपिप्पलाओषधीर्दे-
वगोपाः ५ सरेतोधावृषभःशश्वतीनांतस्मिन्नात्माजगतस्तस्थुषश्च । तन्मऋतं
पातुशतशारदाययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १ ॥

पर्जन्याय तृचं वासिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यो गायत्री। द्वितीया पादनिचृत्।

१०२ पर्जन्यायप्रगायतदिवस्पुत्रायमीळ्हुषे । सनोयवसमिच्छतु १ योगर्भ-
मोषधीनांगवांकृणोत्यर्वताम् । पर्जन्यःपुरुषीणाम् २ तस्माइदास्येहविर्जुहो-
तामधुमत्तमम् । इळांनःसंयतंकरत् ३ ॥ २ ॥

संवत्सरं दश वासिष्ठो मण्डूकास्त्रिष्टुप्। आद्यानुष्टुप्।

१०३ संवत्सरंशशयानाब्राह्मणाव्रतचारिणः । वाचंपर्जन्यजिन्वितांप्रमण्डू-
काअवादिषुः १ दिव्याआपोअभियदेनमायन्दृतिंनशुष्कंसरसीशयानम् ।

गवामहनमायुर्वत्सिनींनांमण्डूकांनांवग्नुरत्रासमैंति २ यदींमेनाँउशतोअभ्यवं-
र्षीत्तृष्यावंतःप्रावृष्यागंतायाम् । अक्खलीकृत्यापितरंनपुत्रोअन्योअन्यमुपवंदन्त-
मेति ३ अन्योअन्यमनुंगृभ्णात्येनोरपांप्रंसर्गेयदमंन्दिपाताम् । मण्डूकोयदभि-
वृष्टःकनिंष्कन्पृश्निंःसंपृङ्क्तेहरिंतेनवाचंम् ४ यदेंषामन्योअन्यस्यवाचंशाक्तस्येव
वदंतिशिक्षंमाणः । सर्वंतदेंषांसमृधेवपर्वयत्सुवाचोवदंथनाध्यप्सु ५ ॥ ३ ॥
गोमांयुरेकोअजमांयुरेकःपृश्निरेकोहरिंतएकंएषाम् । समानंनामबिभ्रंतोविरूं-
पाःपुरुत्रावाचंपिपिशुर्वदंन्तः ६ ब्राह्मणासोअतिरात्रेनसोमेसरोनपूर्णमभितोव-
दंन्तः । संवत्सरस्यतदहःपरिष्ठयन्मण्डूकाःप्रावृषीणंबभूवं ७ ब्राह्मणासःसोमिनो
वाचंमक्रतब्रह्मंकृण्वन्तंःपरिवत्सरीणंम् । अध्वर्यवोघर्मिणंःसिष्विदानाआविर्भं-
वन्तिगुह्यानकेचिंत् ८ देवहिंतिंजुगुपुर्द्वादशस्यंऋतुंनरोनप्रमिंनन्त्येते । संवत्सरे

प्रावृष्यागंतायंतप्ताघर्मा अश्नुवतेविसर्गम् १ गोमायुरदादजमायुरदात्पृश्निरदाद्ध- रितोनोवसूनि । गवांमण्डूकाददतःशतानिसहस्रसावेप्रतिरन्तआयुः १० ॥ ४ ॥

इन्द्रासोमा पञ्चविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानांसप्तानांपञ्चदशीपञ्चविंश्योश्चेन्द्रासोमौ रक्षोहणौ । नवमी- द्वादशीत्रयोदशीनां सोमः । दशमीचतुर्दश्योरग्निः । एकादश्या देवाः । सप्तदश्या ग्रावाणः । अष्टादश्या मरुतः । त्रयोविंश्याः प्रथमार्धस्य वसिष्ठः । द्वितीयार्धस्य पृथिव्यन्तरिक्षे । आद्याः षडष्टादश्येकविंशी- त्रयोविंश्यश्चजगत्यः । सप्तमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्यानुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१०४ इन्द्रासोमातपतंरक्षउब्जतंन्यर्पयतंवृषणातमोवृधः । पराशृणीतमचि- तोन्योषतंहतंनुदेथांनिशिशीतमत्रिणः १ इन्द्रासोमासमघशंसमभ्य१घंतपुर्य- यस्तुचरुरग्निवाँइव । ब्रह्मद्विषेक्रव्यादेघोरचक्षसेद्वेषोधत्तमनवायंकिमीदिने २ इन्द्रासोमादुष्कृतोवव्रेअन्तरनारम्भणेतमसिप्रविध्यतम् । यथानातःपुनरेकश्च- नोदयत्तद्वामस्तुसहसेमन्युमच्छवः ३ इन्द्रासोमावर्तयतंदिवोवधंसंपृथिव्याअघ-

द्वेः १७ वितिष्ठध्वंमरुतोविक्ष्वि१च्छतंगृभायतरक्षसःसंपिनष्टन । वयोयेभूत्वी
पतयन्तिनक्तभिर्येवारिपोदधिरेदेवेअध्वरे १८ प्रवर्तयदिवोअश्मानमिन्द्रसोम-
शितंमघवन्त्संशिशाधि । प्राक्तादपाक्तादधरादुदक्तादभिजहिरक्षसःपर्वतेन १९
एतउत्येपतयन्तिश्वयातवइन्द्रंदिप्सन्तिदिप्सवोऽदाभ्यम् । शिशीतेशक्रःपिशु-
नेभ्योवधंनूनंसृजदशनिंयातुमद्भ्यः २० ॥ ८ ॥ इन्द्रोयातूनामभवत्पराशरो
हविर्मथीनामभ्या३विवासताम् । अभीदुशक्रःपरशुर्यथावनंपात्रेवभिन्दन्त्सत
एतिरक्षसः २१ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुम् । सुपर्ण-
यातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षइन्द्र २२ मानोरक्षोअभिनड्यातुमावतामपो-
च्छतुमिथुनायाकिमीदिना । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहसोऽन्तरिक्षंदिव्यात्पात्व-
स्मान् २३ इन्द्रजहिपुमांसंयातुधानमुतस्त्रियंमाययाशाशदानाम् । विग्रीवासो

स्तुतन्वा॒ऽउ॒तनां॒चति॒स्रःपृ॑थि॒वीर॒धोअं॑स्तु॒विश्वाः॑। प्रतिं॑शु॒ष्यतु॒यशो॑अ॒स्यदे॒वा॒यो॑नो॒
स्तुतन्वा उतनांचतिस्रःपृथिवीरधोअंस्तुविश्वांः। प्रतिंशुष्यतुयशोंअस्यदेवायोनो
दिवा॒दिप्सं॑ति॒यश्च॒नक्त॑म् ११ सु॒वि॒ज्ञानं॑चि॒कितु॒षे॒जना॑य॒सच्चास॑च्च॒वच॑सीपस्पृ-
धाते। तयो॒र्यत्स॒त्यंय॑त॒रदृजी॑य॒स्तदित्सोमो॑ऽवति॒हन्त्यास॑त् १२ नवा॒उ॒सोमो॑
वृ॒जि॒नंहिं॑नो॒ति॒नक्ष॒त्रियं॑मिथु॒यांधा॒रय॑न्तम्। हन्ति॒रक्षो॒हन्त्यास॒द्वद॑न्तमु॒भावि-
न्द्र॑स्य॒प्रसि॑तौशयाते १३ यदिं॑वा॒हमनृ॑तदे॒वआस॒मोघं॑वा॒दे॒वाँअ॑प्यूहेअ॑ग्ने। किम॒-
स्मभ्यं॑जातवेदोहृणी॒षेद्रो॒घ॒वाच॑स्तेनिर्ऋ॒थं॑सचन्ताम् १४ अ॒द्यामुरी॑य॒यदि॑यातु॒-
धानो॒अस्मि॒यदि॒वायु॑स्त॒तप॒पूरु॑षस्य। अधा॒सवी॒रैर्द॒शभि॒र्वियू॑या॒योमा॒मोघं॒यातु॒-
धा॒नेत्याह॑ १५ ॥ ७ ॥ योमायांतु॒यातु॑धा॒नेत्याह॒योवा॑र॒क्षाःशुचि॑र॒स्मीत्याह॑।
इन्द्र॒स्तंह॑न्तुम॒हता॑व॒धेनविश्व॑स्य॒जन्तो॑र॒ध॒मस्प॑दीष्ट १६ प्रया॒जिगा॑ति॒खर्गले॑व॒
नक्त॒मप॑द्रुहा॒तन्वं॑१॒गूह॑माना। व॒व्राँअ॑न॒न्ताँअव॒सापदी॑ष्ट॒ग्रावा॑णोघ्नन्तु॒र॒क्षसं॑उप॒-

दैः १७ वितिष्ठध्वंमरुतोविृक्ष्वि१च्छतंगृभायतंरक्षसःसंपिनष्टन । वयोयेभूत्वी पतयन्तिनक्तभिर्येवारिपोदधिरेदेवेअध्वरे १८ प्रवर्तयदिवोअश्मानमिन्द्रसोमंशितंमघवन्त्संशिशाधि । प्राक्तादपाक्तादधरादुदक्तादभिजंहिरक्षसःपर्वतेन १९ एतउत्येपतयन्तिश्वयातवइन्द्रंदिप्सन्तिदिप्सवोऽदाभ्यम् । शिशीतेशक्रःपिशुनेभ्योवधंनूनंसृजदशनिंयातुमद्भ्यः २० ॥ ८ ॥ इन्द्रोयातूनामभवत्पराशरो हविर्मथीनामभ्या३विवासताम् । अभीदुशक्रःपरशुर्यथावनंपात्रेवभिन्दन्त्सत एतिरक्षसः २१ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुम् । सुपर्णयातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षइन्द्र २२ मानोरक्षोअभिनड्यातुमावतामपोच्छतुमिथुनायाकिमीदिनां । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहसोऽन्तरिक्षंदिव्यात्पात्वस्मान् २३ इन्द्रजहिपुमांसंयातुधानमुतस्त्रियंमायाशाशदानाम् । विग्रीवासो

मूरदेवाऋदन्तुमतेहंशान्त्सूर्यमुच्चरन्तम् २४प्रतिचक्ष्वविचक्ष्वेन्द्रश्चसोमजागृतम्।
रक्षोभ्योवधमस्यतमशनिंयातुमद्भ्यः २५ ॥ १ ॥ इति शाकलकसंहितायां सप्तमे
मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

॥ इति सप्तमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ७ ॥

मा चिदष्टावृशन्मेधातिथिमेध्यातिथी काण्वाविन्द्रो बृहती। आद्ययोः प्रगाथो घौरः काण्वो वा। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गः प्लायोगिः। अन्त्यायाः शश्वत्याङ्गिरस्यासङ्गस्य पत्नी। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गस्य दानस्तुतिः। अन्त्याया आसङ्गः। द्वितीया चतुर्थी च सतोबृहत्यौ। अन्त्ये त्रिष्टुभौ।

१ माचिदन्यद्विशंसतसखायोमारिषण्यत । इन्द्रमित्स्तोतावृषणंसचासुते मुहुरुक्थाचशंसत १ अवक्रक्षिणंवृषभंयथाजुरंगांनचर्षणीसहम् । विद्वेषणंसंवननोभयंकरंमंहिष्ठमुभयाविनम् २ यच्चिद्धित्वाजनाइमेनानाहवन्तऊतये ।

अस्माकंब्रह्मेदमिन्द्रभूतुतेऽह्माविश्वांचवर्धनम् ३ वितर्तूर्यन्तेमघवन्विपश्चितोऽर्यो
विपोजनानाम् । उपक्रमस्वपुरुरूपमाभरवाजंनेदिष्ठमूतये ४ महेचनत्वामद्रि-
वःपराशुल्कायदेयाम् । नसहस्रायनायुतायवज्रिवोनशतायशतामघ ५ ॥ १० ॥
वस्यांइन्द्रासिमेपितुरुतभ्रातुरभुञ्जतः । माताचमेछदयथःसमावसोवसुत्वनाय
राधसे ६ क्वेयथक्वेदसिपुरुत्राचिद्धितेमनः । अलर्षियुध्मखजकृत्पुरंदरप्रगायत्रा
अगासिषुः ७ प्रास्मैगायत्रमर्चतवावातुर्यः पुरंदरः । याभिःकाण्वस्योपबर्हिरा-
सदंयासद्वज्रीभिनत्पुरः ८ येतेसन्तिदशग्विनःशतिनोयेसहस्रिणः । अश्वासोये
तेवृषणोरघुद्रुवस्तेभिर्नस्तूयमागहि ९ आत्व१द्यसबर्दुघांहुवेगायत्रवेपसम् । इ-
न्द्रंधेनुंसुदुघामन्यामिषमुरुधारामरंकृतम् १० ॥ ११ ॥ यत्तुदत्सूरएतशंवङ्कू
वातस्यपर्णिना । वहत्कुत्समार्जुनेयंशतक्रतुःत्सरद्गन्धर्वमस्तृतम् ११ यक्रते

चिंदभिश्रिपंःपुराजन्तुभ्यंआतृदः । संधातासंधिंमघवापुरूवसुरिष्कर्ताविह्रुतंपुनः १२ माभूमनिष्टयाइवेन्द्रत्वदरणाइव । वनानिनप्रजहितान्यद्रिवोदुरोषासोअमन्महि १३ अमन्महीदनाशवोऽनुग्रासश्चवृत्रहन् । सकृत्सुतेमहताशूरराधसानुस्तोमंमुदीमहि १४ यदिस्तोमंममश्रवदस्माकमिन्द्रमिन्दवः । तिरःपवित्रंससृवांसआशवोमदन्तुतुग्र्यावृधः १५ ॥ १२ ॥ आत्वंऽद्यसधस्तुतिंवावातुःसख्युरागहि । उपस्तुतिर्मघोनांप्रत्वावत्वधातेवश्मिसुष्टुतिम् १६ सोताहिसोममद्रिभिरेमेनमप्सुधावत । गव्यावस्त्रेववासयन्तइन्नरोनिर्धुक्षन्वक्षणाभ्यः १७ अधज्मोअधवादिवोबृहतोरोचनादधि । अयावर्धस्वतन्वागिराममाजाताखुक्रतोपृण १८ इन्द्रायसुमदिन्तमंसोमंसोतावरेण्यम् । शक्रएणंपीपयद्विश्वयाधियाहिन्वानंनवाजयुम् १९ मात्वासोमस्यगल्दयासदायाचन्नहंगिरा । भूर्णिमृगं

नसर्वनेषुचुक्रुधंकईशानंनयाचिषत् २० ॥ १३ ॥ मदेनेपितंमदमुग्रमुग्रेणशवसा । विश्वेषांतरुतारंमदच्युतंमदेहिष्मादाददातिनः २१ शेवारेवार्यापुरुदेवोमर्तायदाशुषे । ससुन्वतेचस्तुवतेचरासतेविश्वगूर्तोअरिष्टुतः २२ एन्द्रयाहिमत्स्वचित्रेणदेवराधसा । सरोनप्रास्युदरंसपीतिभिरासोमेभिरुरुस्फिरम् २३ आत्वासहस्रमाशतंयुक्तारथेहिरण्यये । ब्रह्मयुजोहरयइन्द्रकेशिनोवहन्तुसोमपीतये २४ आत्वारथेहिरण्ययेहरीमयूरशेप्या । शितिपृष्ठावहतांमध्वोअन्धसोविवक्षणस्यपीतये २५ ॥ १४ ॥ पिबात्वस्यगिर्वणःसुतस्यपूर्वपाइव । परिष्कृतस्यरसिनइयमासुतिश्चारुर्मदायपत्यते २६ यएकोअस्तिदंसनामहाँउग्रोअभिव्रतैः । गमत्सशिप्रीनसयोषदागमद्धवंनपरिवर्जति २७ त्वंपुरंचरिष्ण्वंवधैःशु-

पर्णस्यसंपिणक् । त्वंभाअनुचरोअर्धह्निनायदिन्द्रहव्योभुवः २८ ममत्वासूरउ-
दितेममंमध्यंदिनेदिवः । ममंप्रपित्वेअंपिशर्वरेवसवास्तोमासोअवृत्सत २९
स्तुहिस्तुहीदेतेघातेमंहिष्ठासोमघोनाम् । निन्दिताश्वःप्रपथीपरमज्यामघस्यमे-
ध्यातिथे ३० ॥ १५ ॥ आयदश्वान्वनन्वतःश्रद्धयाहंरथेरुहम् । उतवामस्यव-
सुनश्चिकेततियोअस्तियाद्वःपशुः ३१ यऋज्रामह्यंमामहेसहत्वचाहिरण्यया ।
एषविश्वान्यभ्यस्तुसौभगासङ्गस्यस्वनद्रथः ३२ अधप्लायोगिरतिदासदन्याना-
सङ्गोअंग्नेदशभिःसहस्रैः । अधोक्षणोदशमह्यंरुशन्तोनळाइवसरसोनिरति-
ष्ठन् ३३ अन्वस्यस्थूरंददृशेपुरस्तादनस्थऊरुरवरम्बमाणः । शश्वतीनार्यभि-
चक्ष्याहसुभद्रमर्यभोजनंबिभर्षि ३४ ॥ १६ ॥

इदं वसो द्विचत्वारिंशन्मेधातिथिः काण्वः प्रियमेधश्चाङ्गिरस इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोर्मेधातिथिः । तयोरेव विभिन्दोर्दानस्तुतिर्देवता । अष्टाविंश्यनुष्टुप् ।

२ इदंवसोसुतमन्धःपिबासुपूर्णमुदरम् । अनाभयिन्ररिमाते १ नृभिर्धूतःसुतोअश्नैरव्योवारैःपरिपूतः । अश्वोननिक्तोनदीषु २ तंतेयवंयथागोभिःस्वादुमकर्म श्रीणन्तः । इन्द्रत्वास्मिन्त्सधमादे ३ इन्द्रइत्सोमपाएकइन्द्रःसुतपाविश्वायुः । अन्तर्देवान्मर्त्यांश्च ४ नयंशुक्रोनदुराशीर्नतृप्राउरुव्यचसम् । अपस्पृण्वतेसुहार्दम् ५ ॥ १७ ॥ गोभिर्यदीमन्येअस्मन्मृगंनव्रामृगयन्ते । अभित्सरन्तिधेनुभिः ६ त्रयइन्द्रस्यसोमाःसुतासःसन्तुदेवस्य । स्वेक्षयेसुतपाव्नः ७ त्रयःकोशासःश्चोतन्तितिस्रश्चम्वः सुपूर्णाः । समानेअधिभार्मन् ८ शुचिरसिपुरुनिष्ठाःक्षीरैर्मध्यतआशीर्तः । दध्नामन्दिष्ठःशूरस्य ९ इमेतइन्द्रसोमास्तीव्राअस्मे

सुतासः । शुक्राआशिरंयाचन्ते १० ॥ १८ ॥ ताँआशिरंपुरोळाशमिन्द्रेमंसोमंश्रीणीहि । रेवन्तंहित्वांशृणोमि ११ हृत्सुपीतासोयुध्यन्तेदुर्मदासोनसुरायाम् । ऊधर्ननग्नाजरन्ते १२ रेवाँइद्रेवतःस्तोतास्यात्त्वावतोमघोनः । प्रेदुंहरिवःसुतस्य १३ उक्थंचनशस्यमानमगोररिराचिकेत । नगायत्रंगीयमानम् १४ मानइन्द्रपीयत्नवेमाशर्धतेपरादाः । शिक्षांशचीवःशचीभिः १५ ॥ ११ ॥ वयसुत्वातदिदर्थाइन्द्रत्वायन्तःसखायः । कण्वाउक्थेभिर्जरन्ते १६ नघेमन्यदापपनवज्रिन्नपसोनविष्टौ । तवेदुस्तोमंचिकेत १७ इच्छन्तिदेवाःसुन्वन्तंनस्वप्नायस्पृहयन्ति । यन्तिप्रमादमतन्द्राः १८ ओपुप्रयाहिवाजेभिर्माहृणीथाअभ्य१स्मान् । महाँइवयुवजानिः १९ मोष्व१द्यदुर्हणावान्त्सायंकरदारेअस्मत् । अश्रीरइवजामाता २० ॥ २० ॥ विद्माह्यस्यवीरस्यभूरिदावरींसुमतिम् । त्रिषुजात

स्युमनाँसि २१ आतूपिंश्रुकण्ववन्तंनधांविद्मशवसानात् । युशस्तंरंशुत-
मूतिः २२ ज्येष्ठेनसोतुरिन्द्रायसोमंवीरायंशुक्रायं । भरापिबुन्नर्याय २३ योवेदि-
ष्ठोअव्युथिष्वश्वावन्तंजरितृभ्यंः । वाजंस्तोतृभ्योगोमंन्तम् २४ पन्यंपन्यमि-
त्सोतारआधावतुमद्याय । सोमंवीरायशूराय २५ ॥ २१ ॥ पातावृत्रहासुतमा
घागमन्नारेअस्मत् । नियंमतेशतमूतिः २६ एहहरींब्रह्मयुजांशुग्मावक्षतःस-
खांयम् । गीर्भिःश्रुतंगिर्वणसम् २७ स्वादवःसोमाआयाहिश्रीताःसोमाआ
यांहि । शिप्रिन्नृषीवःशचीवोनायमच्छासधमादंम् २८ स्तुतंश्चयास्त्वावर्धन्ति
महेराधंसेनृम्णाय । इन्द्रंकारिणंवृधन्तः २९ गिरंश्चयास्तेगिर्वाहउक्थाचतुभ्यं
तानि । सत्रादधिरेशवांसि ३० ॥ २२ ॥ एवेदेषतुविकूर्मिर्वाजाँएकोवज्रहस्तः ।
सनादमृक्तोदयते ३१ हन्तावृत्रंदक्षिणेनेन्द्रःपुरूपुरुहूतः । महान्महीभिःशचीं-

भिः ३२ यस्मिन्विश्वांश्चर्षणयंउतच्यौत्नाज्रयांसिच । अनुघेन्मन्दीमघोनः ३३
एषएतानिचकारेन्द्रोविश्वायोऽतिशृण्वे । वाजदावांमघोनाम् ३४ प्रभर्तारथं
गव्यन्तमपाकाच्चिद्यमवंति । इनोवसुसहिवोह्ला ३५ ॥ २३ ॥ सनिंताविप्रो
अर्वद्भिर्हन्तावृत्रंनृभिःशूरः । सत्योऽविताविधन्तंम् ३६ यजंध्वैनंप्रियमेधाइन्द्रं
सत्राचामनंसा । योभूत्सोमैःसत्यमद्वा ३७ गाथश्रवसंसत्पतिंश्रवस्कामंपुरु-
त्मानम् । कण्वांसोगातवाजिनंम् ३८ यऋतेचिद्गास्पदेभ्योदात्सखानृभ्यः
शचींवान् । येअंस्मिन्कामश्रियन् ३९ इत्थाधीवंन्तमद्रिवःकाण्वंमेध्याति-
थिम् । मेषोभूतोऽभियन्नयः ४० शिक्षाविभिन्दोअस्मैचत्वार्ययुतादद॑त् ।
अष्टापरःसहस्रा ४१ उतसुत्येपयोवृधामाकीरणंस्यनप्त्या । जनित्वनायंमा-
महे ४२ ॥ २४ ॥

रिव चतुर्विंशतिर्मेधातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा । अन्त्यानां चतसृणां पाकस्थाम्नःकौरयाणस्य दानस्तुतिः । एकविंश्यनुष्टुप् । उपान्त्ये गायत्र्यौ । अन्त्या बृहती ।

३ पिबासुतस्यरसिनोमत्स्वानइन्द्रगोमतः । आपिर्नोबोधिसधमाद्योवृधे-३स्माँअवन्तुतेधियः १ भूयामतेसुमतौवाजिनोवयंमानःस्तरभिमातये । अस्माञ्चित्राभिरवतादभिष्टिभिरानःसुम्नेषुयामय २ इमाउत्वापुरूवसोगिरोवर्धन्तुयाममम । पावकवर्णाःशुचयोविपश्चितोऽभिस्तोमैरनूषत ३ अयंसहस्रमृषिभिःसहस्कृतःसमुद्रइवपप्रथे । सत्यःसोअस्यमहिमागृणेशवोयज्ञेषुविप्रराज्ये ४ इन्द्रमिद्देवतातयइन्द्रंप्रयत्यध्वरे । इन्द्रंसमीकेवनिनोहवामहइन्द्रंधनस्यसातये ५ ॥ २५ ॥ इन्द्रोमह्नारोदसीपप्रथच्छवइन्द्रःसूर्यमरोचयत् । इन्द्रेहविश्वाभुवनानियेमिरइन्द्रेसुवानासइन्दवः ६ अभित्वापूर्वपीतयइन्द्रस्तोमेभिरायवः । स-

मीचीनासंक्रुभवःसमंस्वरन्नुद्रागृंणन्तपूर्व्यम् ७ अस्येदिन्द्रोवावृधेवृष्ण्यंशवोम-
देंसुतस्यविष्णवि । अद्यातमंस्यमहिमानंमायवोऽनुंष्टुवन्तिपूर्वथा ८ तत्त्वांयामि
सुवीर्यंतद्ब्रह्मपूर्वचित्तये । येनायतिभ्योभृगवेधनेहितेयेनप्रस्कंण्वमाविंथ ९
येनासमुद्रमसृंजोमहीरपस्तदिन्द्रवृष्णितेशवंः । सद्यःसोअस्यमहिमानसंनशे
यंक्षोणीरंनुचक्रदे १० ॥ २६ ॥ शग्धीनइन्द्रयत्त्वांरयिंयामिसुवीर्यम् । शग्धि
वाजांयप्रथमंसिषांसतेशग्धिस्तोमांयपूर्व्य ११ शग्धीनोअस्ययद्धपौरमाविंथ
धियंइन्द्रसिषांसतः । शग्धियथारुशमंश्यावंकंकृपमिन्द्रप्रावःस्वंर्णरं १२ कन्न-
व्योअतसीनांतुरोगृंणीतमर्त्यः । नहीन्वंस्यमहिमानमिन्द्रियंस्वंर्गृणन्तंआनशुः
१३ कदुंस्तुवन्तंऋतयन्तदेवतऋषिःकोविप्रओहते । कदाहवंमघवन्निन्द्रसुन्वतः
कदुंस्तुवतआगंमः १४ उदुत्येमधुंमत्तमागिरःस्तोमासईरते । सत्राजितोधन-

साअक्षितोतयोवाजयन्तोरथांइव १५ ॥ २७॥ कण्वाइवभृगवःसूर्याइवविश्व-
मिद्धीतमानशुः । इन्द्रंस्तोमेभिर्महयन्तआयवःप्रियमेधासोअस्वरन् १६ युक्ष्वा
हिवृत्रहन्तमहरींइन्द्रपरावतः। अर्वाचीनोमघवन्त्सोमपीतयउग्रऋष्वेभिरागहि
१७ इमेहितेकारवोवावशुर्धियाविप्रासोमेधसातये । सत्वंनोमघवन्निन्द्रगिर्वणो
वेनोनशृणुधीहवम् १८ निरिन्द्रबृहतीभ्योवृत्रंधनुभ्योअस्फुरः । निरर्बुदस्यमृ-
गयस्यमायिनोनिःपर्वतस्यगाआजः १९ निरग्नयोरुरुचुर्निरुसूर्योनिःसोमइन्द्रि-
योरसः । निरन्तरिक्षादधमोमहामहिंकृपेतदिन्द्रपौंस्यम् २० ॥ २८ ॥ यंमे
दुरिन्द्रोमरुतःपाकस्थामाकौरयाणः । विश्वेषांत्मनाशोभिष्ठमुपेवदिविधावमा-
नम् २१ रोहितंमेपाकस्थामासुधुरंकक्ष्यप्राम् । अदाद्रायोविबोधनम् २२
यस्माअन्येदशप्रतिधुरंवहन्तिवह्नयः । अस्तंवयोनतुग्र्यम् २३ आत्मापितुस्त-

नूर्वांसंओजोदाअभ्यञ्जनम् । तुरीयमिन्द्रोहितस्यपाकंस्थामानंभोजंदातारंम-
व्रवम् २४ ॥ २१ ॥

'यदिन्द्रैकविंशतिर्देवातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा । पञ्चदश्यादीनां चतसृणां पूषा वा । अन्त्यानां तिसृणां कुरुङ्गस्य दानस्तुतिः । अन्त्या पुरउष्णिक् ।

४ यदिन्द्रप्रागपागुदङ्न्यंग्वाहूयसेनृभिः । सिमापुरूनृषूतोअस्यानवेऽसिप्र-
शर्धतुर्वशे १ यद्वारुमेरुशमेश्यावकेकृपइन्द्रमादयसेसचा । कण्वासस्त्वाब्रह्म-
भिःस्तोमवाहसइन्द्रायंच्छन्त्यागहि २ यथागौरोअपाकृतंतृष्यन्नेत्यवेरिणम् ।
आपित्वेनःप्रपित्वेतूयमागहिकण्वेषुसुसचापिब ३ मन्दन्तुत्वामघवन्निन्द्रेन्दवो
राधोदेयायसुन्वते । आमुष्यासोममपिवश्चमूसुतंज्येष्ठंतद्दधिषेसहः ४ प्रचक्रे
सहसासहोबभञ्जमन्युमोजसा । विश्वेतइन्द्रपृतनायवोयह्वोनिवृक्षाइवयेमिरे ५

॥ ३० ॥ सहस्रेणेवसचतेयवीयुधायस्तआनळुपंस्तुतिम् । पुत्रंप्रावर्गंकृणुतेसु-
वीर्यंदाश्नोतिनमंउक्तिभिः ६ माभेममाश्रमिष्मोग्रस्यसख्येतव । महत्तेवृष्णो
अभिचक्ष्यंकृतंपश्येमतुर्वंशंयदुम् ७ सव्यामनुस्फिग्यंवावसेवृषानदानोअस्यरो-
षति । मध्वासंपृक्ताःसारघेणधेनवस्तूयमेहिद्रवापिब ८ अश्वीरथीसुरूपइद्गोमाँ
इदिन्द्रतेसखा । श्वात्रभाजावयसासचतेसदाचन्द्रोयातिसभामुप ९ ऋश्योन-
तृष्यन्नवपानमागंहिपिबासोमंवशाँअनु । निमेघमानोमघवन्दिवेदिवओजिष्ठं
दधिषेसहः १० ॥ ३१ ॥ अध्वर्योद्रावयात्वंसोममिन्द्रःपिपासति । उपनूनंयु-
युजेवृषणाहरीआचंजगामवृत्रहा ११ स्वयंचित्समन्यतेदाशुरिर्जनोयत्रासो-
मस्यतृम्पसि । इदंतेअन्नंयुज्यंसमुक्षितंतस्येहिप्रद्रवापिब १२ रथेष्ठायाध्वर्यवः
सोममिन्द्रायसोतन । अधिब्रध्नस्याद्रयोविचक्षतेसुन्वन्तोदाश्वध्वरम् १३ उप

व॒भ्रंवा॒वाता॒वृष॑णा॒हरी॒इन्द्र॑म॒पसु॒वक्षतः । अ॒र्वाञ्च॑त्वा॒सप्त॑यो॒ऽध्वर॒श्रियो॒वह॑न्तु॒स॒वनेदुप॑ १४ प्रपूषणं॑वृणीमहे॒युज्यां॑यपु॒रू॒वसु॑म् । सश॑क्रशिक्षपुरुहूतनो॒धि॒याहुजे॑रा॒येवि॑मोचन १५ ॥ ३२ ॥ सं॒नः॑शिशीहि॒भु॒रिजो॑रिवक्षु॒रंरास्वं॑रा॒यो॒विमो॑चन । त्वेतन्नः॑सु॒वेद॑मु॒स्रियं॑वसु॒यंत्वंहि॒नो॒षि॒मर्त्य॑म् १६ वेमि॑त्वापूषन्नृ॒ञ्जसे॒वेमि॒स्तोत॑व आघृणे । नत॒स्यंवे॒म्यर॒णंहि॒तद्व॑सो॒स्तु॒षेप॒ज्राय॒साम्ने॑ १७ परा॒गावो॒यव॑संकच्चि॑दाघृ॒णेनित्यं॒रेक्ण॑अमर्त्य । अ॒स्माकं॑पूषन्नवि॒ता॒शि॒वोभ॑व॒मंहि॑ष्ठो॒वाज॑सातये १८ स्थूरं॒राधः॑श॒ताश्वं॑कुरु॒ङ्गस्य॒दिवि॑ष्टिषु । राज्ञ॒स्त्वे॒षस्य॑सु॒भग॑स्यरा॒तिषु॑तु॒र्वशे॑ष्वमन्महि १९ धी॒भिः॑सा॒तानि॑का॒ण्वस्य॑वा॒जिनः॑प्रि॒यमे॑धैर॒भिद्यु॑भिः । ष॒ष्टिंस॒हस्रा॒नु॒निमं॑जामजे॒निर्यू॒थानि॒गवा॒मृषिः॑ २० वृ॒क्षाश्चि॒न्मेअ॒भिपि॒त्वेअ॑रारणुः । गां॑भजन्त॒मे॒हनाश्वं॑भजन्तमे॒हना॑ २१ ॥ ३३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके सप्तमोऽध्यायः॥७॥

दूरादेकान्नचत्वारिंशद्ब्रह्मातिथिराश्विनं द्विबृहत्यनुष्टुबन्तमन्त्याः पञ्चार्धर्चाश्चैद्यस्य कशोर्दानस्तुतिर्म-हाँइन्द्रोष्टचत्वारिंशद्वत्सस्तृचोन्त्यास्तिरिन्दिरस्य पार्शव्यस्य दानस्तुतिः मयद्वः षट्त्रिंशत्पुनर्वत्सो मारुत-मानस्त्र्यधिकासुध्वंस आश्विनं ह्यानुष्टुभं त्वानूनं सैकाशशकर्णोन्त्ये गायत्र्यस्त्र उपाद्ये चाद्या चतुर्थी षष्ठी चतुर्द-श्याद्ये च बृहत्यः पञ्चमी ककुब्दशम्याद्यास्त्रिष्टुब्विराड्जगत्यो यत्स्थः सप्तमगाथो पञ्च्यद्बृहती मध्येज्योतिरनु-ष्टुबास्तारपङ्क्तिः प्रगाथस्त्वमग्ने दश वत्स आग्नेयं गायत्रं न्त्या त्रिष्टुबाद्या प्रतिष्ठोपाद्या वर्धमाना ।

दूरादेकान्नचत्वारिंशद्ब्रह्मातिथिः काण्वोऽश्विनौ गायत्री । सप्तत्रिंशत्तम्या द्वितीयार्धस्यान्त्ययोश्च चैद्यस्य कशोर्दानस्तुतिः । उपाद्ये बृहत्यौ । अन्त्यानुष्टुप् ।

५ ॐम् दूरादिहेवयत्सत्यरुणप्सुरशिश्वितत् । विभानुंविश्वधातनत् १ नूव-द्दस्त्रामनोयुजारथेनपृथुपाजसा । सचेथेअश्विनोषसम् २ युवाभ्यांवाजिनीवसू प्रतिस्तोमांअदृक्षत । वाचंदूतोयथोहिषे ३ पुरुप्रियाणऊतयेपुरुमन्द्रापुरूवसू । स्तुषेकण्वासोअश्विना ४ मंहिष्ठावाजसातमेषयन्ताशुभस्पती । गन्तारादाशु-

पोगृहम् ५ ॥ १ ॥ तासुदेवायंदाशुषेसुमेधामवितारिणीम् । घृतैर्गव्यूतिमुक्ष-
तम् ६ आनःस्तोममुपंद्रवत्तूयंश्येनेभिराशुभिः । यातमश्वेभिरश्विना ७ येभिं-
स्तिस्रःपरावतोदिवोविश्वानिरोचना । त्रीरक्तून्परिदीयंथः ८ उतनोगोमतीरि-
रिषंउतसातीरहर्विदा । विपथःसातयेसितम् ९ आनोगोमन्तमश्विनासुवीरंसुर-
थंरयिम् । वोळ्हमश्वावतीरिषः १० ॥ २ ॥ वावृधानाशुभस्पतीदस्राहिरण्य-
वर्तनी । पिवंतंसोम्यंमधु ११ अस्मभ्यंवाजिनीवसूमघवंद्भ्यश्चसप्रथः । छर्दि-
र्यन्तमदाभ्यम् १२ निषुब्रह्मजनानांयाविष्टंतूयमागतम् । मोष्वं१न्याँउपारत-
म् १३ अस्यपिवतमश्विनायुवंमदस्यचारुणः । मध्वोरातस्यधिष्ण्या १४ अ-
स्मेआवहतंरयिंशतवन्तंसहस्रिणम् । पुरुक्षुंविश्वधायसम् १५ ॥ ३ ॥ पुरुत्रा
चिद्धिवांनराविह्वयन्तेमनीषिणः । वाघद्भिरश्विनागतम् १६ जनासोवृक्तबर्हि-

पोहविष्मन्तोअरंकृतः । युवांहवन्तेअश्विना १७ अस्माकमद्यवामयंस्तोमो
वाहिष्ठोअन्तमः । युवाभ्यांभूत्वश्विना १८ योहवांमधुनोहृतिराहितोरथचर्षणे ।
ततःपिबतमश्विना १९ तेननोवाजिनीवसूपश्वेतोकायशंगवे । वहतंपीवरीरि-
षः २० ॥ ४ ॥ उतनोदिव्याइषउतसिंधूरहर्विदा । अपद्वारेववर्षथः २१ कदा
वांतौग्र्योविधत्समुद्रेजहितोनरा । यद्वांरथोविभिष्पतात् २२ युवंकण्वायनास-
त्यापिरिप्तायहर्म्ये । शश्वदूतीर्दशस्यथः २३ ताभिरायातमूतिभिर्नव्यसीभिः
सुशस्तिभिः । यद्वांवृषण्वसूहुवे २४ यथाचित्कण्वमावतंप्रियमेधमुपस्तुतम् ।
अत्रिंशिंजारमश्विना २५ ॥ ५ ॥ यथोतकृत्व्येधनेंशुंगोष्वगस्त्यम् । यथावा-
जेषुसोभरिम् २६ एतावद्वांवृषण्वसूअतोवाभूयोअश्विना । गृणन्तःसुम्नमी-
महे २७ रथंहिरण्यवन्धुरंहिरण्याभीशुमश्विना । आहिस्थाथोदिविस्पृशं-

म् २८ हिरण्ययींवांरभिरीषाअक्षोहिरण्ययः । उभाचक्राहिरण्ययां २९ तेननो

वाजिनीवसूपरावतश्चिदागतम् । उपेमांसुष्टुतिंमम ३० ॥६॥ आवहेथेपराकात्पू-

र्वीरश्नन्तावश्विना । इषोदासीरमर्त्या ३१ आनोद्युम्नैराश्रवोभिरारायायातमश्वि-

ना । पुरुश्चन्द्रानासत्या ३२ एहवांप्रुषितप्सवोवयोवहन्तुपर्णिनः । अच्छास्व-

ध्वरंजनम् ३३ रथंवामनुगायसंयइषावर्ततेसह । नचक्रमभिबाधते ३४ हिर-

ण्ययेनरथेनद्रवत्पाणिभिरश्वैः । धीजवनानासत्या ३५ ॥ ७ ॥ युवंमृगंजागृ-

वांसंस्वदथोवावृषण्वसू । तानःपृङ्क्तमिषारयिम् ३६ तामेअश्विनासनीनांवि-

द्यातंनवानाम् । यथाचिच्चैद्यःकशुःशतमुष्ट्रानांददत्सहस्रादशगोनाम् ३७ यो-

मेहिरण्यसंदृशोदशराज्ञोअमंहत । अधस्पदाइच्चैद्यस्यकृष्टयश्चर्मम्नाअभितो-

जनाः३०माकिरेनापथागाद्येनेमेयन्तिचेदयः। अन्योनेत्सूरिरोहतेभूरिदावत्तरो-
जनः ३१ ॥ ८ ॥ इत्यष्टमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

षळाँ इन्द्रोष्टाचत्वारिंशद्वत्सः काण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां
तिसृणां तिरिंदिरस्य पारशव्यस्य दानस्तुतिः ।

६ महाँइन्द्रोयओजसापर्जन्योवृष्टिमाँइव। स्तोमैर्वत्सस्यवावृधे १ प्रजा-
मृतस्यपिप्रतःप्रयद्भरन्तवह्नयः। विप्राऋतस्यवाहसा २ कण्वाइन्द्रंयदक्रत
स्तोमैर्यज्ञस्यसाधनम् । जामिब्रुवतआयुधम् ३ समस्यमन्यवेविशोविश्वा
नमन्तकृष्टयः । समुद्रायेवसिन्धवः ४ ओजस्तदस्यतित्विषउभेयत्समवर्त-
यत् । इन्द्रश्चर्मेवरोदसी ५ ॥ १ ॥ विचिद्वृत्रस्यदोधतोवज्रेणशतपर्वणा ।
शिरोबिभेदवृष्णिना ६ इमाअभिप्रणोनुमोविपामग्रेषुधीतयः । अग्नेःशो-

चिर्नदिद्युतः ७ गुहांसतीरुपत्मनाप्रयच्छोचन्तधीतयः । कण्वांऋतस्यधा-
रंया ८ प्रतमिन्द्रनशीमहिरयिंगोमन्तमश्विनम् । प्रब्रह्मंपूर्वचित्तये ९
अहमिद्धिपितुष्परिमेधामृतस्यंजग्रभ । अहंसूर्यइवाजनि १० ॥ १० ॥ अहं
प्रत्नेनमन्मनागिरःशुम्भामिकण्ववत् । येनेन्द्रःशुष्ममिद्दधे ११ येत्वामिन्द्रन
तुष्टुवुऋषयोयेचतुष्टुवुः । ममेद्वर्धस्वसुष्टुतः १२ यदस्यमन्युरध्वनीद्विवृत्रंपर्वशो
रुजन् । अपःसमुद्रमैरयत् १३ निशुष्णइन्द्रधर्णसिंवज्रंजघन्थदस्यवि । वृषा
ह्युग्रशृण्विषे १४ नद्यावइन्द्रमोजसानान्तरिक्षाणिवज्रिणम् । नविव्यचन्तभूमयः १५ ॥ ११ ॥ यस्तइन्द्रमहीरपःस्तभूयमानआशयत् । नितंपद्यासुशि-
श्नथः १६ यइमेरोदसीमहीसमीचीसमजग्रभीत् । तमोभिरिन्द्रतंगुहः १७ य
इन्द्रयतयस्त्वाभृगवोयेचतुष्टुवुः । ममेदुग्रश्रुधीहवम् १८ इमास्तइन्द्रपृश्नयोघृ-

तंदुंहतआशिरम् । एनामृतस्यंपिप्युषीः १९ याइंन्द्रभुस्वंस्त्वासागर्भमचंक्रिर-
न् । परिधमैवसूयैम् २० ॥ १२ ॥ त्वामिच्छवसस्पतेकण्वाउक्थेनंवावृधुः ।
त्वांसुतासइन्दंवः २१ तवेदिंन्द्रप्रणींतिषूतप्रशंस्तिरद्रिवः । यज्ञोवितन्तुसा-
य्यः २२ आनंइन्द्रमहीमिषंपुरंनदंर्षिगोमंतीम् । उतप्रजांसुवीर्यम् २३ उत
त्यदाश्वश्व्यंयदिन्द्रनाहुंषीष्वा । अग्रेविक्षुप्रदीदयत् २४ अभिव्रजंनतंत्निषेसूरंउ-
पाकचंक्षसम् । यदिंन्द्रमृळयांसिनः २५ ॥ १३ ॥ यदुङ्गतंविषीयसइन्द्रंप्ररा-
जंसिक्षितीः । महाँअपारओजंसा २६ तंत्वांहविष्मंतीर्विशाउपंब्रुवतऊतयै ।
उरुज्रयंसमिन्दुंभिः २७ उपह्वरेगिरीणांसंगथेचंनदीनाम् । धियाविप्रोअजा-
यत २८ अतःसमुद्रमुद्वतंश्चिकित्वाँअवंपश्यति । यतोविपानएजंति २९
आदित्प्रत्नस्यरेतंसोज्योतिंष्पश्यन्तिवासरम् । परोयदिध्यतेदिवा ३० ॥ १४ ॥

कण्वासइन्द्रतेमतिंविश्वेवर्धन्तिपौंस्यम् । उतोशविष्ठवृष्ण्यम् ३१ इमांमइन्द्र सुष्टुतिंजुपस्वप्रसुमामव । उतप्रवर्धयामतिम् ३२ उतब्रह्मण्यावयंतुभ्यंप्रवृद्धव- ज्रिवः । विप्राअतक्ष्मजीवसे ३३ अभिकण्वाअनूषतापोनप्रवतायतीः । इन्द्रं वनन्वतीमतिः ३४ इन्द्रमुक्थानिवावृधुःसमुद्रमिवसिन्धवः । अनुत्तमन्युमज- रम् ३५ ॥ १५ ॥ आनोयाहिपरावतोहरिभ्यांहर्यताभ्याम् । इममिन्द्रसुतं पिब ३६ त्वामिद्वृत्रहन्तमजनासोवृक्तबर्हिषः । हवन्तेवाजसातये ३७ अनु त्वारोदसीउभेचक्रंनवर्त्येतशम् । अनुसुवानसइन्दवः ३८ मन्दस्वासुस्वर्णर उतेन्द्रशर्यणावति । मत्स्वाविवस्वतोमती ३९ वावृधानउपद्यविवृषावज्र्यरोर- वीत् । वृत्रहासोमपातमः ४० ॥ १६ ॥ ऋषिर्हिपूर्वजाअस्येकईशानओजं- सा । इन्द्रचोष्कूयसेवसु ४१ अस्माकंत्वासुताँउपवीतपृष्ठाअभिप्रयः । शतंव-

हन्तुहरंयः ४२ इमांसुपूर्व्यांधियंमधोर्घृतस्यपिप्युषीम् । कण्वाउक्थेनंवावृधुः ४३ इन्द्रमिद्विमहीनांमेधेवृणीतमर्त्यः । इन्द्रंसनिष्युरूतये ४४ अर्वाञ्चंत्वापुरुष्टुतप्रियमेधस्तुताहरी । सोमपेयायवक्षतः ४५ शतमहंतिरिंदिरेसहस्रंपर्शावादंदे । राधांसियाद्वानाम् ४६ त्रीणिशतान्यर्वतांसहस्रादशगोनाम् । ददुष्पज्रायसाम्ने ४७ उदानट्ककुहोदिवमुष्ट्राञ्चतुर्युजोददत् । श्रवसायाद्वंजनम् ४८ ॥ १७ ॥

अ यद्वः षट्त्रिंशत्पुनर्वत्सः काण्वो मरुतो गायत्री ।

७ प्रयद्वस्त्रिष्टुभमिषंमरुतोविप्रोअक्षरत् । विपर्वतेपुराजथ १ यदङ्गतविषीयवोयामंशुभ्राअचिध्वम् । निपर्वताअहासत २ उदीरयन्तवायुभिर्वाश्रासः पृश्निमातरः । धुक्षन्तपिप्युषीमिषम् ३ वपन्तिमरुतोमिहंप्रवेपयन्तिपर्वतान् ।

यद्यामंयान्तिवायुभिः ४ नियद्यामांयवोगिरिर्निसिन्धंवोविर्धर्मणे । महेशुष्मा-
यंयेमिरे ५ ॥ १८ ॥ युष्माँउनक्तमूतयेयुष्मान्दिवाहवामहे । युष्मान्प्रयत्यध्वरे
६ उदुत्येअरुणप्स्वश्चित्रायामेभिरीरते । वाश्राअधिष्णुनांदिवः ७ सृज-
न्तिरश्मिमोजंसापन्थांसूर्याययातवे । तेभानुभिर्वितस्थिरे ८ इमांमेमरु-
तोगिरमिमंस्तोमंमृभुक्षणः । इमंमेवनताहवम् ९ त्रीणिसरांसिपृश्नयो
दुदुह्रेवज्रिणेमधु । उत्संकवन्धमुद्रिणम् १० ॥ ११ ॥ मरुतोयद्धवो
दिवःसुम्नायन्तोहवामहे । आतूनउपंगन्तन ११ यूयंहिष्ठासुदानवोरुद्राऋभुक्ष-
णोदमे ।उतप्रचेतसोमदे १२ आनोरयिंमदच्युतंपुरुक्षुंविश्वधायसम् ।इयर्तामरुतो
दिवः १३ अधीवयद्गिरीणांयामंशुभ्राअचिध्वम् । सुवानैर्मन्दध्वइन्दुभिः १४ ए-
तावतश्चिदेषांसुम्नंभिक्षेतमर्त्यः । अदाभ्यस्यमन्मभिः १५ ॥ २० ॥ येद्रप्साइव

रोदंसीधमन्त्यनुंवृष्टिभिः । उत्सँदुहन्तोअक्षितम् १६ उदुंत्त्यानेभिरीरतउद्रथै-
रुदुंवायुभिः । उत्स्तोमैःपृश्निमातरः १७ येनावतुर्वशंयदुंयेनकण्वंधनस्पृतम् ।
रायेसुतस्यंधीमहि १८ इमाउंवःसुदानवोघृतंनपिप्युषीरिषः । वर्धान्काण्वस्यम-
न्मभिः १९ क्वनूनंसुदानवोमदंथावृक्तबर्हिषः । ब्रह्माकोवंःसपर्यति २० ॥२१॥
नहिष्मयद्धंवःपुरास्तोमेभिर्वृक्तबर्हिषः । शर्धाँऋतस्यजिन्वंथ २१ समुत्येमह-
तीरपःसंक्षोणीसमुसूर्यम् । संवज्रंपर्वशोदंधुः २२ विवृत्रंपर्वशोययुर्विपर्वताँअरा-
जिनः । चक्राणावृष्णिपौंस्यम् २३ अनुत्रितस्ययुध्यंतःशुष्ममावन्नुतक्रतुम् ।
अन्विन्द्रंवृत्रतूर्ये २४ विद्युद्धंस्ताअभिद्यंवःशिप्राःशीर्षन्हिंरण्ययीः । शुभ्राव्यं-
ञ्जतश्रिये २५ ॥ २२ ॥ उशनायत्परावतउक्ष्णोरन्ध्रमयातन । द्यौर्नचंक्रद-

द्रिया २६ आनोमखस्यदावनेऽश्वैर्हिरण्यपाणिभिः । देवासउपगन्तन २७ यदेषांपृषतीरथेप्रष्टिर्वहतिरोहितः । यान्तिशुभ्रारिणन्नपः २८ सुषोमेशर्यणावत्यार्जीकेपस्त्यावति । ययुर्निचक्रयानरः २९ कदागच्छातमरुतइत्थाविप्रंहवमानम् । मार्डीकेभिर्नाधमानम् ३० ॥ २३ ॥ कद्धनूनंकधप्रियोयदिन्द्रमजहातन । कोवःसखित्वओहते ३१ सहोषुणोवज्रहस्तैःकण्वासोअग्निंमरुद्भिः । स्तुषेहिरण्यवाशीभिः ३२ ओषुवृष्णःप्रयज्यूनानव्यसेसुविताय । ववृत्यांचित्रवाजान् ३३ गिरयश्चिन्निजिहतेपर्शानासोमन्यमानाः । पर्वताश्चिन्नियेमिरे ३४ आक्ष्णयावानोवहन्त्यन्तरिक्षेणपततः । धातारःस्तुवतेवयः ३५ अग्निर्हिजानिपूर्व्यश्छन्दोनसूरोअर्चिषा । तेभानुभिर्वितस्थिरे ३६ ॥ २४ ॥

आ नश्चर्यो विंशतिः सध्वंसः काण्वोऽश्विनावनुष्टुप् ।

८ आनोविश्वाभिरूतिभिरश्विनागच्छतंयुवम् । दस्राहिरण्यवर्तनीपिबतंसो-
म्यंमधु १ आनूनंयातमश्विनारथेनसूर्यत्वचा । भुजीहिरण्यपेशसाकवीगम्भीरचे-
तसा २ आयातंनहुषस्पर्यान्तरिक्षात्सुवृक्तिभिः । पिबाथोअश्विनामधुकण्वानां
सवनेसुतम् ३ आनोयातंदिवस्पर्यान्तरिक्षादधप्रिया । पुत्रःकण्वस्यवामिहसु-
षावसोम्यंमधु ४ आनोयातमुपश्रुत्यश्विनासोमपीतये । स्वाहास्तोमस्यवर्धना-
प्रकवीधीतिभिर्नरा ५ ॥ २५ ॥ यच्चिद्धिवांपुरऋषयोजुहूरेऽवसेनरा । आयां-
तमश्विनागतमुपेमांसुष्टुतिंमम ६ दिवश्चिद्रोचनादध्यानोगन्तंस्वर्विदा । धीभि-
र्वत्सप्रचेतसास्तोमेभिर्हवनश्रुता ७ किमन्येपर्यासतेऽस्मत्स्तोमेभिरश्विना ।

पुत्रःकण्वस्यवामृषिर्गीर्भिर्वत्सोअवीवृधत् ८ आवांविप्रइहावसेऽह्वत्स्तोमेभिर-
श्विना । अरिप्रावृत्रहन्तमातानोभूतंमयोभुवा ९ आयद्वांयोषणारथमतिष्ठद्वा-
जिनीवसू । विश्वान्यश्विनायुवंप्रधीतान्यगच्छतम् १० ॥ २६ ॥ अतः
सहस्रनिर्णिजारथेनायातमश्विना । वत्सोवांमधुमद्वचोऽशंसीत्काव्यःकविः
११ पुरुमन्द्रापुरूवसूमनोतरारयीणाम् । स्तोममेअश्विनाविममभिवह्नी
अनूषाताम् १२ आनोविश्वान्यश्विनाधत्तंराधांस्यह्रया । कृतंनऋत्वियावतो
मानोरीरधतंनिदे १३ यन्नासत्यापरावतियद्वास्थोअध्यम्बरे । अतःसहस्रनि-
र्णिजारथेनायातमश्विना १४ योवांनासत्यावृषिर्गीर्भिर्वत्सोअवीवृधत् । तस्मै
सहस्रनिर्णिजमिषंधत्तंघृतश्चुतम् १५ ॥ २७ ॥ प्रास्माऊर्जंघृतश्चुतमश्विनाय-

च्छंतंयुवम् । योवांसुम्नायंतुष्टवंद्वसूयाद्दानुनस्पती १६ आनोंगन्तंरिशादसेमं स्तोमंपुरुभुजा । कृतंनंःसुश्रियोंनरेमादातमभिष्टंये १७ आवांविश्वाभिरूतिभिंः प्रियमेधाअहूषत । राजन्तावध्वराणामश्विंनायामंहूतिषु १८ आनोंगन्तंमयोभुवाश्विंनाशंभुवायुवम् । योवांविपन्यूधीतिभिंर्गीर्भिर्वत्सोअवीवृधत् १९ याभिःकण्वंमेधातिथिंयाभिर्वशंदशंव्रजम् । याभिर्गोशंर्यमावंतंताभिंर्नोऽवतं नरा २० ॥ २८ ॥ याभिर्नरात्रसदस्युमावंतंकृत्व्येधनें । ताभिःष्वं१स्माँअश्विनाप्रावंतंवाजसातये २१ प्रवांस्तोमाःसुवृक्तयोगिरोंवर्धन्त्वश्विना । पुरुंत्रा वृत्रंहन्तमातानोंभूतंपुरुस्पृहां २२ त्रीणिंपदान्यश्विनोंराविःसान्तिगुहांपरः । कवी ऋतस्यपत्मंभिरर्वाग्जीवेभ्यस्परि २३ ॥ २९ ॥

आ नूनमेकविंशतिः शशकर्णः काण्वोऽश्विनौ । आद्या चतुर्थी षष्ठी चतुर्दशी पञ्चदशी
च बृहत्यः । द्वितीया तृतीया विंश्येकविंशी च गायत्र्यः । पञ्चमी ककुप् ।
दशमी त्रिष्टुप् । एकादशी विराट् । द्वादशी जगती । शिष्टा अनुष्टुभः ।

१ आनूनमश्विनायुवंवत्सस्यगन्तमवसे । प्रास्मैयच्छतमवृकंपृथुच्छर्दिर्युयुतं
याअरातयः १ यदन्तरिक्षेयद्दिवियत्पञ्चमानुषाँअनु । नृम्णंतद्धत्तमश्विना २
येवांदंसांस्यश्विनाविप्रासःपरिमामृशुः । एवेत्काण्वस्यबोधतम् ३ अयंवांघर्मो
अश्विनास्तोमेनपरिषिच्यते । अयंसोमोमधुमान्वाजिनीवसूयेनवृत्रंचिकेत-
थः ४ यदप्सुयद्वनस्पतौयदोषधीषुपुरुदंससाकृतम् । तेनमाविष्टमश्विना ५ ॥
३० ॥ यन्नासत्याभुरण्यथोयद्वादेवभिषज्यथः । अयंवांवत्सोमतिभिर्नविन्धते
हविष्मन्तंहिगच्छथः ६ आनूनमश्विनोर्ऋषिःस्तोमंचिकेतवामया । आसोमं

मधुंमत्तमंघर्मंसिंश्वादथर्वणि ७ आनूनंरघुवर्तनिंरथंतिष्ठाथोअश्विना । आवां
स्तोमांइमेममनभोनचुच्यवीरत ८ यदद्यवांनासत्योक्थैराचुच्युवीमहि । यद्वा
वाणीभिरश्विनेवेत्काण्वस्यबोधतम् ९ यद्वांकक्षीवाँउतयद्व्यश्वऋषिर्यद्वांदीर्घतमा
जुहाव । पृथीयद्वांवैन्यःसादनेष्वेवेदतोअश्विनाचेतयेथाम् १० ॥ ३१ ॥ यातं
छर्दिष्पाउतनःपरस्पाभूतंजगत्पाउतनस्तनूपा । वर्तिस्तोकायतनयाययातम् ११
यदिन्द्रेणसरथंयाथोअश्विनायद्वावायुनाभवथःसमोकसा । यदादित्येभिर्ऋभुभिः
सजोषसायद्वाविष्णोर्विक्रमणेषुतिष्ठथः १२ यदद्याश्विनावहंहुवेयवाजसातये ।
यत्पृत्सुतुर्वणेसहस्तच्छ्रेष्ठमश्विनोरवः १३ आनूनंयातमश्विनेमाहव्यानिवांहि-
ता । इमेसोमासोअधितुर्वशेयदाविमेकण्वेषुवामथ १४ यन्नासत्यापराकेअर्वा-
केअस्तिभेषजम् । तेननूनंविमदायप्रचेतसाछर्दिर्वत्सायंयच्छतम् १५ ॥ ३२ ॥

अभुत्स्युप्रदेव्यासाकंवाचाहमाश्विनोः । व्यावर्देव्यामतिंविरातिंमर्त्येभ्यः १६
प्रबोधयोषोअश्विनाप्रदेविसूनृतेमहि । प्रयंज्ञहोतरानुपक्प्रमदायश्रवोबृहत् १७
यदुषोयासिंभानुनासंसूर्येणरोचसे । आहायमश्विनोरथोवर्तिर्यातिनृपाय्यम् १८
यदापीतासोअंशवोगावोनदुह्रऊधभिः । यद्वावाणीरनूषतप्रदेवयन्तोअश्विना १९
प्रद्युम्नायप्रशवसेप्रनृषाह्यायशर्मणे । प्रदक्षायप्रचेतसा २० यन्नूनंधीभिरश्विना
पितुर्योनानिषीदथः । यद्वासुम्नेभिरुक्थ्या २१ ॥ २२ ॥

पत्स्य षड् प्रगाथः कण्वोश्विनौ । आद्योपान्त्ये बृहत्यौ । द्वितीया मध्येज्योतिः ।
तृतीयानुष्टुप् । चतुर्थ्यास्तारपङ्क्तिः । अन्त्या सतोबृहती ।

१० यत्स्थोदीर्घप्रसद्मनियद्वादोरोचनेदिवः । यद्वासमुद्रेअध्याकृतेगृहेऽतआ
यांतमश्विना १ यद्वायज्ञंमनवेसंमिमिक्षथुरेवेत्काण्वस्यबोधतम् । बृहस्पतिंवि-

श्वांन्देवाँअहंहुवइन्द्राविष्णूंअश्विनांवाशुहेषंसा २ त्यान्वं१श्विनांहुवेसुदंसंसागृभे कृता । ययोरस्तिप्रणंःसख्यंदेवेष्वध्याप्यंम् ३ ययोरधिप्रयज्ञाअंसूरेसन्तिंसूरयंः । तायज्ञस्यांध्वरस्यप्रचेतसास्वधाभिर्यापिबंतःसोम्यंमधुं ४ यदद्याश्विनावपाग्यत्प्राक्स्थोवाजिनीवसू । यद्द्रुह्यव्यनंवितुर्वशेयदौंहुवेवामथमागंतम् ५ यदन्तरिंक्षेपतंथःपुरुभुजायद्वेमेरोदंसीअनुं । यद्वांस्वधाभिरधितिष्ठथोरथमतआयांतमश्विना ६ ॥ ३४ ॥

त्वमग्ने दश परसः काण्वोभर्गायत्री । आद्या प्रतिष्ठा । उपाद्या वर्धमाना । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११ त्वमंग्नेव्रतपाअंसिदेवआमर्त्येष्वा । त्वंयज्ञेष्वीड्यंः १ त्वमंसिप्रशस्यो विदथेषुसहन्त्य । अग्नेर्थीरंध्वराणांम् २ सत्वमस्मदपद्विषोंयुयोधिजांतवेदः ।

अदेवीरग्ने अरातीः ३ अन्ति चित्सन्तमह यज्ञं मर्तस्य रिपोः । नोपवेषि जातवेदः ४ मर्ता अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मनामहे । विप्रासो जातवेदसः ५ ॥ ३५ ॥
विप्रं विप्रासोऽवसे देवं मर्तास ऊतये । अग्निं गीर्भिर्हवामहे ६ आ ते वत्सो मनो यमत्परमाच्चित्सधस्थात् । अग्ने त्वांकामया गिरा ७ पुरुत्रा हि सदृङ्ङसि विशो विश्वा अनु प्रभुः । समत्सु त्वा हवामहे ८ समत्स्वग्निमवसे वाजयन्तो हवामहे । वाजेषु चित्रराधसम् ९ प्रत्नो हि कमीड्यो अध्वरेषु सनाच्च होता नव्यश्च सत्सि । स्वां चाग्ने तन्वं पिप्रयस्वास्मभ्यं च सौभगमा यजस्व १० ॥ ३६ ॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

इति पञ्चमाष्टकः समाप्तः ।

यइन्द्रत्रयस्त्रिंशत्पर्वतऔष्णिहांत्विन्द्रःस्तुतेपुनारदोयादिन्द्रपश्चोनागोपूक्तस्वसूक्तिनौकाण्वायनौत-
न्वभिसप्तोनौष्णिहंमसम्राजंद्वादशौरीविडिरायाद्विपश्चोनाभगाथान्तामिदंह्यधिकादिसमौष्णिहमष्ट-
म्यभिभ्यांपराशिस्सूर्यानिळानांतयूर्थयसप्तत्रिंशत्सोभारिराभेर्यकाकुभंभागाथंहपितुर्नद्विपदान्सेककुप्प-
ङ्क्तिनसदस्योदानस्तुतिस्तत्पूर्वेउष्णिक्सतोबृहत्यावादित्येभ्यआगन्तपाङ्क्तशतिर्मारुतम् ।

१२ ॐम् यइन्द्रसोमपातमोमदःशविष्ठचेतति । येनाहंसिन्यं१त्रिणंतमीमहे १ येनादशग्वमध्रिगुंवेपयन्तंस्वर्णरम् । येनासमुद्रमाविथातमीमहे २ येनसिन्धुं महीरपोरथाँइवप्रचोदयः । पन्थामृतस्ययातवेतमीमहे ३ इमंस्तोममभिष्टये घृतंनपूतमद्रिवः । येनानुसद्यओजसाववक्षिथ ४ इमंजुषस्वगिर्वणःसमुद्रइव पिन्वते । इन्द्रविश्वाभिरूतिभिर्ववक्षिथ ५ ॥ १ ॥ योनोदेवःपरावतःसखित्वनायं मामहे । दिवोनवृष्टिंप्रथयन्ववक्षिथ ६ ववक्षुरस्यकेतवउतवज्रोगभस्त्योः ।

यत्सूर्योनरोदसीअवर्धयत् ७ यदिंप्रवृद्धसत्पतेसहस्रंमहिषाँअघः।आदित्तइन्द्रियं महिप्रवावृधे ८ इन्द्रःसूर्यस्यरश्मिभिन्यर्शसानमोषति । अग्निर्वनेवसासहिःप्रवावृधे ९ इयंतऋत्वियावतीधीतिरेतिनवीयसी । सपर्यन्तीपुरुप्रियामिमीतइत् १० ॥ २ ॥ गर्भोयज्ञस्यदेवयुःक्रतुंपुनीतआनुषक् । स्तोमैरिन्द्रस्यवावृधेमिमीतइत् ११ सनिर्मित्रस्यपप्रथइन्द्रःसोमस्यपीतये । प्राचीवाशीवसुन्वतेमिमीतइत् १२ यंविप्राउक्थवाहसोऽभिप्रमन्दुरायवः । घृतंनपिप्यआसन्यृतस्य यत् १३ उतस्वराजेअदितिःस्तोममिन्द्रायजीजनत् । पुरुप्रशस्तमूतयऋतस्य यत् १४ अभिवह्नयऊतयेऽनूषतप्रशस्तये।नदेवविव्रताहरीऋतस्ययत् १५ ॥ ३ ॥ यत्सोममिन्द्रविष्णवियद्वाघत्रितआप्त्ये । यद्वामरुत्सुमन्दसेसमिन्दुभिः १६ यद्वाशक्रपरावतिसमुद्रेअधिमन्दसे । अस्माकमित्सुतेरणासमिन्दुभिः १७

यद्वासिंसुन्वतोवृधोयजमानस्यसत्पते । उक्थेवायस्यरण्यंसिसमिन्दुभिः १८
देवंदेवंवोऽवसइन्द्रमिन्द्रंगृणीषणि । अधायज्ञायतुर्वणेव्यानशुः १९ यज्ञेभिर्य-
ज्ञवाहसंसोमेभिःसोमपातमम् । होत्राभिरिन्द्रंवावृधुर्व्यानशुः २० ॥ ४ ॥
महीरस्यप्रणीतयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः । विश्वावसूनिदाशुषेव्यानशुः २१ इन्द्रंवृ-
त्रायहन्तवेदेवासोदधिरेपुरः । इन्द्रंवाणीरनूषतासमोजसे २२ महान्तंमहिनावयं
स्तोमेभिर्हवनश्रुतम् । अर्कैरभिप्रणोनुमःसमोजसे २३ नयंविविक्तोरोदसी
नान्तरिक्षाणिवज्रिणम् । अमादिदस्यतित्विषेसमोजसः २४ यदिन्द्रपृतनाज्ये
देवास्त्वादधिरेपुरः । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २५ ॥ ५ ॥ यदावृत्रंनदीवृतं
शवसावज्रिन्नवधीः । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २६ यदातेविष्णुरोजसात्रीणि
पदाविचक्रमे । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २७ यदातेहर्यताहरीवावृधातेदिवे-

दिवे । आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे २८ यदातेमारुतीर्विशस्तुभ्यमिन्द्रनियेमिरे । आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे २९ यदासूर्यममुंदिविशुक्रंज्योतिरधारयः । आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे ३० इमांतइन्द्रसुष्टुतिंविप्रइयर्तिधीतिभिः । जामिंपदेवपिप्रतींप्राध्वरे ३१ यदस्यधामनिप्रियेसमीचीनासोअस्वरन् । नाभायज्ञस्यदोहनाप्राध्वरे ३२ सुवीर्यंस्वश्व्यंसुगव्यमिन्द्रदद्धिनः । होतेवपूर्वचित्तयेप्राध्वरे ३३ ॥ ६ ॥ इत्यष्टमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

इन्द्रः सुतेषु त्रयस्त्रिंशन्नारदः काण्व इन्द्र उष्णिक् ।

१३ इन्द्रःसुतेषुसोमेषुक्रतुंपुनीतउक्थ्यम् । विदेवृधस्यदक्षसोमहान्हिषः १ सप्रथमेव्योमनिदेवानांसदनेवृधः । सुपारःसुश्रवस्तमःसमप्सुजित् २ तमह्वेवाजसातयइन्द्रंभरायशुष्मिणम् । भवानःसुम्नेअन्तमःसखावृधे ३ इयंतइन्द्रगिर्वणो

रातिःक्षरतिसुन्वतः । मन्दानोअस्यबर्हिषोविराजसि ४ नूनंतदिन्द्रदद्धिनोयत्त्वा सुन्वन्तईमहे । रयिंनश्चित्रमाभरास्वर्विदम् ५ ॥ ७ ॥ स्तोतायत्तेविचर्षणिरति-प्रशर्धयद्गिरः । वयाइवानुरोहतेजुषन्तयत् ६ प्रत्नवज्जनयागिरःशृणुधीजरितुर्ह-वम् । मदेमदेववक्षिथासुकृत्वने ७ क्रीळन्त्यस्यसूनृताआपोनप्रवतायतीः । अयाधियायउच्यतेपतिर्दिवः ८ उतोपतिर्यउच्यतेकृष्टीनामेकइद्वशी । नमोवृधै-रवस्युभिःसुतेरण ९ स्तुहिश्रुतंविपश्चितंहरीयस्यप्रसक्षिणा । गन्तारादाशुषोगृ-हंनमस्विनः १० ॥ ८ ॥ तूतुजानोमहेमतेऽश्वेभिःप्रुषितप्सुभिः । आयाहियज्ञमाशुभिःशमिद्धिते ११ इन्द्रशविष्ठसत्पतेरयिंगृणत्सुधारय । श्रवःसूरिभ्यो अमृतंवसुत्वनम् १२ हवेत्वासूरउदितेहवेमध्यंदिनेदिवः । जुषाणइन्द्रसप्तिभि-र्नआगहि १३ आतूगहिप्रतुद्रवमत्स्वासुतस्यगोमतः । तन्तुंतनुष्वपूर्व्यंयथा

विदे १४ यच्छुक्रासिपरावतियदर्वावतिवृत्रहन् । यद्वासमुद्रेअन्धसोऽवितेदसि १५ ॥ १ ॥ इन्द्रंवर्धन्तुनोगिरइन्द्रंसुतासइन्दवः । इन्द्रेहविष्मतीर्विशोअराणिषुः १६ तमिद्विप्राअवस्यवःप्रवत्वतीभिरूतिभिः । इन्द्रंक्षोणीरवर्धयन्वयाइव १७ त्रिकद्रुकेषुचेतनंदेवासोयज्ञमत्नत । तमिद्वर्धन्तुनोगिरःसदावृधम् १८ स्तोतायत्तेअनुव्रतउक्थान्यृतुथादधे । शुचिःपावकउच्यतेसोअद्भुतः १९ तदिद्रुद्रस्यचेततियह्वंप्रत्नेषुधामसु । मनोयत्रावितद्दधुर्विचेतसः २० ॥ १० ॥ यदिमेसख्यमावरइमस्यपाह्यन्धसः । येनविश्वाअतिद्विषोअतारिम २१ कदातइन्द्रगिर्वणःस्तोताभवातिशंतमः । कदानोगव्येअश्व्येवसौदधः २२ उततेसुष्टुताहरीवृषणावहतोरथम् । अजुर्यस्यमदिंतमंयमीमहे २३ तमीमहेपुरुष्टुतंयह्वंप्रत्नाभिरूतिभिः । निबर्हिषिप्रियेसदद्धद्विता २४ वर्धस्वासुपुरुष्टुतऋषिष्टुताभिरू-

तिभिः । धुक्षस्वपिप्युषीमिषमवाचनः २५ ॥ ११ ॥ इन्द्रत्वमवितेदसित्थास्तु-
वतोअद्रिवः। ऋतादियर्मितेधियंमनोयुजम् २६ इहत्यासधमाद्यायुजानःसोम-
पीतये । हरीइन्द्रप्रतद्वसूअभिस्वर २७ अभिस्वरन्तुयेतवरुद्रासःसक्षतश्रियम् ।
उतोमरुत्वतीर्विशोअभिप्रयः २८ इमाअस्यप्रतूर्तयःपदंजुषन्तयद्दिवि । नाभा
यज्ञस्यसंदधुर्यथाविदे २९ अयंदीर्घायचक्षसेप्राचिप्रयत्यध्वरे । मिमीतेयज्ञमा-
नुषग्विचक्ष्य ३० ॥ १२ ॥ वृषायमिन्द्रतेरथउतोतेवृषणाहरी । वृषात्वंशतक्र-
तोवृषाहवः ३१ वृषाग्रावावृषामदोवृषासोमोअयंसुतः । वृषायज्ञोयमिन्वसि
वृषाहवः ३२ वृषात्वावृषणंहुवेवज्रिञ्चित्राभिरूतिभिः । वावन्थहिप्रतिष्टुतिंवृषा
हवः ३३ ॥ १३ ॥

यदिन्द्र पञ्चदश गोषूक्त्यश्वसूक्तिनौ काण्वायनाविन्द्रो गायत्री ।

१४. यदिन्द्राहंयथात्वमीशीयवस्वएकइत् । स्तोतामेगोषखास्यात् १ शिक्षेयमस्मैदित्सेयंशचीपतेमनीषिणे । यदहंगोपतिःस्याम् २ धेनुष्टइन्द्रसूनृतायजमानायसुन्वते । गामश्वंपिप्युषीदुहे ३ नतेवर्तास्तिराधसइन्द्रदेवोनमर्त्यः । यद्दित्ससिस्तुतोमघम् ४ यज्ञइन्द्रमवर्धयद्यद्भूमिंव्यवर्तयत् । चक्राणओपशंदिवि ५ ॥ १४ ॥ वावृधानस्यतेवयंविश्वाधनानिजिग्युषः । ऊतिमिन्द्रावृणीमहे ६ व्यं१न्तरिक्षमतिरन्मदेसोमस्यरोचना । इन्द्रोयदभिनद्वलम् ७ उद्गाआजदङ्गिरोभ्यआविष्कृण्वन्गुहासतीः । अर्वाञ्चंनुनुदेवलम् ८ इन्द्रेणरोचनादिवोदृळ्हानिदृंहितानिच । स्थिराणिनपराणुदे ९ अपामूर्मिर्मदन्निवस्तोमइन्द्राजिरायते । वितेमदाअराजिषुः १० ॥ १५ ॥ त्वंहिस्तोमवर्धनइन्द्रास्युक्थवर्धनः ।

स्तोतॄणामुतभद्रकृत् ११ इन्द्रमित्केशिनाहरीसोमपेयायवक्षतः । उपयज्ञंसुराधसम् १२ अपांफेनेननमुचेःशिरइन्द्रोदवर्तयः । विश्वायदजयःस्पृधः १३ मायाभिरुत्सिसृप्सतइन्द्रद्यामारुरुक्षतः । अवदस्यूँरधूनुथाः १४ असुन्वामिन्द्रसंसदंविषूचींव्यनाशयः । सोमपाउत्तरोभवन् १५ ॥ १६ ॥

तम्वभि त्रयोदश गोपूक्त्यश्वसूक्तिनौ काण्वायनाविन्द्र उष्णिक् ।

१५ तम्वभिप्रगायतपुरुहूतंपुरुष्टुतम् । इन्द्रंगीर्भिस्तविषमाविवासत १ यस्यद्विबर्हसोबृहत्सहोदाधाररोदसी । गिरीँरज्राँअपःस्वर्वृषत्वना २ सराजसिपुरुष्टुतएकोवृत्राणिजिघ्नसे । इन्द्रजैत्राश्रवस्याचयन्तवे ३ तंतेमदंगृणीमसिवृषणंपृत्सुसासहिम् । उलोककृत्नुमद्रिवोहरिश्रियम् ४ येनज्योतींष्यायवेमनवेचविवेदिथ । मन्दानोअस्यबर्हिषोविराजसि ५ ॥ १७ ॥ तदद्याचित्तउक्थि-

नोऽनुष्टुवन्तिपूर्वथा । वृषंपत्नीरपोजयादिवेदिवे ६ तवत्यदिन्द्रियंबृहत्तवशुष्ममुतक्रतुम् । वज्रंशिशातिधिषणावरेण्यम् ७ तवद्यौरिन्द्रपौंस्यंपृथिवीवर्धतिश्रवः। त्वामापःपर्वतासश्चहिन्विरे ८ त्वांविष्णुर्बृहन्क्षयोमित्रोगृणातिवरुणः । त्वांशर्धोमदत्यनुमारुतम् ९ त्वंवृषाजनानांमंहिष्ठइन्द्रजज्ञिषे । सत्राविश्वास्वपत्यानिदधिषे १० ॥ १८ ॥ सत्रात्वंपुरुष्टुतएकोवृत्राणितोशसे । नान्यइन्द्रात्करणंभूयइन्वति ११ यदिन्द्रमन्मशस्त्वानानाहवन्तऊतये । अस्माकेभिर्नृभिरत्रास्वर्जय १२ अरंक्षयायनोमहेविश्वारूपाण्याविशन् । इन्द्रंजैत्रायहर्षयाशचीपतिम् १३ ॥ १९ ॥

प्र सम्राजं द्वादशोरिरिबिठः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

१६ प्रसम्राजंचर्षणीनामिन्द्रंस्तोतानव्यंगीर्भिः । नरंनृषाहंमंहिष्ठम् १ य-

स्मिन्नुक्थानिरण्यन्तिविश्वानिचश्रवस्या । अपामवोनसमुद्रे २ तंसुष्टुत्याविवासेज्येष्ठराजंभरेकृत्नुम् । महोवाजिनंसनिभ्यः ३ यस्यानूनागभीरामदाउरवस्तरुत्राः । हर्षुमन्तःशूरसातौ ४ तमिद्धनेषुहितेष्वधिवाकायहवन्ते । येषामिन्द्रस्तेजयन्ति ५ तमिच्च्यौत्नैरार्यन्तितंकृतेभिश्चर्षणयः । एषइन्द्रोवरिवस्कृत् ६ ॥ २० ॥ इन्द्रोब्रह्मेन्द्रऋषिरिन्द्रःपुरूपुरुहूतः । महान्महीभिःशचीभिः ७ सस्तोम्यःसहव्यःसत्यःसत्वातुविकूर्मिः । एकश्चित्सन्नभिभूतिः ८ तमर्केभिस्तंसामभिस्तंगायत्रैश्चर्षणयः । इन्द्रंवर्धन्तिक्षितयः ९ प्रणेतारंवस्योअच्छाकर्तारंज्योतिःसमत्सु । सासह्वांसंयुधामित्रान् १० सनःपप्रिःपारयातिस्वस्तिनावापुरुहूतः । इन्द्रोविश्वाअतिद्विषः ११ सत्वंनइन्द्रवाजेभिर्दशस्याचगातुया च । अच्छाचनःसुम्नंनेषि १२ ॥ २१ ॥

आ याहि पञ्चदशर्चस्यैतस्य मेधातिथिः काण्व इन्द्रो गायत्री । उपान्त्या बृहती । अन्त्या सतोबृहती ।

१७ आयाहिसुषुमाहितइन्द्रसोमंपिबाइमम् । एदंबर्हिःसदोमम १ आत्वां ब्रह्मयुजाहरीवहंतामिन्द्रकेशिनां । उपब्रह्माणिनःशृणु २ ब्रह्माणस्त्वावयंयुजासोमपामिन्द्रसोमिनः । सुतावन्तोहवामहे ३ आनोयाहिसुतावतोऽस्माकंसुष्टुतीरुप । पिबासुशिप्रिन्नन्धसः ४ आतेसिञ्चामिकुक्ष्योरनुगात्राविधावतु । गृभायजिह्वयामधु ५ ॥ २२ ॥ स्वादुष्टेअस्तुसंसुदेमधुमान्तन्वे३तव । सोमःशमस्तुतेहृदे ६ अयमुत्वाविचर्षणेजनीरिवाभिसंवृतः । प्रसोमइन्द्रसर्पतु ७ तुविग्रीवोवपोदरःसुबाहुरन्धसोमदे । इन्द्रोवृत्राणिजिघ्नते ८ इन्द्रप्रेहिपुरस्त्वंविश्वस्येशानओजसा । वृत्राणिवृत्रहञ्जहि ९ दीर्घस्तेअस्त्वङ्कुशोयेनावसुप्रयच्छसि । यजमानायसुन्वते १० ॥ २३ ॥ अयंतइन्द्रसोमोनिपूतोअधिबर्हिषि ।

एहीमस्यद्रवापिबं ११ शाचिंगोशाचिंपूजनायंरणायतेसुतः। आखण्डलप्रहूयसे १२ यस्तेशृङ्गवृषोनपात्प्रणपात्कुण्डपाय्यः। न्यस्मिन्दध्रआमनः १३ वास्तोस्पतेध्रुवास्थूणांसंत्रंसोम्यानाम् । द्रप्सोभेत्तापुरांशश्वतीनामिन्द्रोमुनीनांसखा १४ पृदाकुसानुर्यजतोगवेषणएकःसन्नभिभूयसः । भूर्णिमश्वंनयत्तुजापुरोगृभेन्द्रंसोमस्यपीतये १५ ॥ २४ ॥

इदं ह द्वाविंशतिरिरिंबिठिः काण्व आदित्या उष्णिक् । अष्टम्या अश्विनौ ।

नवम्या अग्निसूर्यानिलाः ।

१८ इदंहनूनमेषांसुम्नंभिक्षेतमर्त्यः। आदित्यानामपूर्व्यंसवीमनि १ अनर्वाणोह्येषांपन्थआदित्यानाम् । अदब्धाःसन्तिपायवःसुगेवृधः २ तत्सुनःसविताभगोवरुणोमित्रोअर्यमा । शर्मयच्छन्तुसप्रथोयदीमहे ३ देवेभिर्देव्यदितेऽरिष्टभ-

मंन्नागंहि । स्मत्सूरिभिः पुरुप्रियेसुशर्मभिः ४ तेहिपुत्रासोअदितेर्विदुर्द्वेषांसि योतंवे । अंहोश्चिंदुरुचक्रयोऽनेहसः ५ ॥ २५ ॥ अदितिर्नोदिवापशुमदितिर्नक्तमद्वयाः । अदितिःपात्वंहंसःसदावृधा ६ उतस्यानोदिवामतिरदितिरूत्यागमत् । साशन्तातिमयंस्करदपस्रिधः ७ उतत्यादैव्याभिषजाशंनःकरतोअश्विनां । युयुयातामितोरपोअपस्रिधः ८ शमग्निरग्निभिःकरच्छंनस्तपतुसूर्यः । शंवातोवात्वरपाअपस्रिधः ९ अपामीवामपस्रिधमपसेधतदुर्मतिम् । आदित्यासोयुयोतनानोअंहसः १० ॥ २६ ॥ युयोताशरुमस्मदाँआदित्यासउतामतिम् । ऋधग्द्वेषःकृणुतविश्ववेदसः ११ तत्सुनःशर्मयच्छतादित्यायन्मुमोचति । एनंस्वन्तंचिदेनसःसुदानवः १२ योनःकश्चिद्रिरिक्षतिरक्षस्त्वेनमर्त्यः ।

:पएवैरिरिपीष्टयुर्जनः १३ समित्तमघमश्नवद्दुःशंसंमर्त्यंरिपुम् । योअस्मत्रा
णांवाँउपद्रुयुः १४ पाकत्रास्थनदेवाहृत्सुजानीथमर्त्यम् । उपंद्वयुंचाद्वयुंच
सवः १५ ॥ २७ ॥ आशर्मपर्वतानामोतापांवृणीमहे । द्यावाक्षामारेअस्मद्र
स्कृतम् १६ तेनोभद्रेणशर्मणायुष्माकंनावावसवः । अतिविश्वानिदुरितापि
र्तन १७ तुचेतनोयतत्सुनोद्राघीयआयुर्जीवसे । आदित्यासःसुमहसःकृणो
न १८ यज्ञोहीळोवोअन्तरआदित्याअस्तिमृळत । युष्मेइद्वोअपिष्मसिसजा
१९ बृहद्वरूथंमरुतांदेवंत्रातारमश्विना । मित्रमीमहेवरुणंस्वस्तये २०
अनेहोमित्रार्यमन्नृवद्वरुणशंस्यम् । त्रिवरूथंमरुतोयन्तनश्छर्दिः २१ येचिद्धि
त्युर्बन्धवआदित्यामनवःस्मसि । प्रसूनआयुर्जीवसेतिरेतन २२ ॥ २८ ॥

तं गूर्धय सप्तत्रिंशत्सौभरिः काण्वोग्निः प्रगाथा ककुप् । अन्त्ययोस्त्रसदस्योर्दानस्तुतिः । उपान्त्ययोरादित्याः । सप्तविंशी द्विपदा । चतुस्त्रिंशत्त्युष्णिक् । पञ्चत्रिंशत्तमी सतोबृहती । उपान्त्या ककुप् । अन्त्या पाङ्क्तिः ।

११ तंगूर्धयास्वर्णरंदेवासोदेवमरतिंदधन्विरे । देवत्राहव्यमोहिरे १ विभूतरातिंविप्रचित्रशोचिषमग्निमीळिष्वयन्तुरम् । अस्यमेधस्यसोम्यस्यसोभरेप्रेमध्वरायपूर्व्यम् २ यजिष्ठंत्वाववृमहेदेवंदेवत्राहोतारममर्त्यम् । अस्ययज्ञस्यसुक्रतुम् ३ ऊर्जोनपातंसुभगंसुदीदितिमग्निंश्रेष्ठशोचिषम् । सनोमित्रस्यवरुणस्यसोअपामासुम्नंयक्षतेदिवि ४ यःसमिधायआहुतीयोवेदेनददाशमर्तोअग्नये । योनमसास्वध्वरः ५ ॥ २१ ॥ तस्येदर्वन्तोरंहयन्तआशवस्तस्यद्युम्नितमंयशः । नतमंहोदेवकृतंकुतश्चननमर्त्यकृतंनशत् ६ स्वग्नयोवोअग्निभिःस्यामसूनोसहस

ऊर्जांपते । सुवीरस्त्वमस्मयुः ७ प्रशंसमानोअतिथिर्नमित्रियोऽग्नीरथोनवेद्यः ।
त्वेक्षेमासोअपिसन्तिसाधवस्त्वंराजारयीणाम् ८ सोअद्धादाश्वध्वरोऽग्नेमर्तःसु-
भगसप्रशंस्यः । सधीभिरस्तुसनिता ९ यस्यत्वमूर्ध्वोअध्वरायतिष्ठसिक्षयद्वीरः
ससाधते । सोअर्वद्भिःसनितासविपन्युभिःसशूरैःसनिताकृतम् १० ॥ ३० ॥
यस्याग्निर्वपुर्गृहेस्तोमंचनोदधीतविश्ववार्यः । हव्यावावेविषद्विषः ११ विप्रस्य
वास्तुवतःसहसोयहोमक्षूतमस्यरातिषु । अवोदेवमुपरिमर्त्यंकृधिवसोविविदुषो
वचः १२ योअग्निंहव्यदातिभिर्नमोभिर्वासुदक्षमाविवासति । गिरावाजिर-
शोचिषम् १३ समिधायोनिशितीदाशददितिंधामभिरस्यमर्त्यः । विश्वेत्सधी
भिःसुभगोजनाँअतिद्युम्नैरुद्नइवतारिषत् १४ तदग्नेद्युम्नमाभरयत्सासहत्सदनेकं
चिदत्रिणम् । मन्युंजनस्यदूढ्यः १५ ॥ ३१ ॥ येनचष्टेवरुणोमित्रोअर्यमाये-

तेघेदंग्ने

ननासंत्याभगः । वयंतत्तेशवंसागातुवित्तंमाइन्द्रंत्वोताविधेमहि १६ तेघेदंग्ने

स्वाध्यो ३ येत्वांविप्रनिदधिरेनृचक्षंसम् । विप्रांसोदेवसुक्रतुम् १७तइद्वेदिंसुभगत

आहुतिंतेसोतुंचक्रिरेदिवि । तइद्वाजेंभिर्जिग्युर्महद्धनंयेत्वेकामंन्येरिरे १८ भ-

द्रोनोंअग्निराहुंतोभद्रारातिःसुंभगभद्रोअंध्वरः । भद्राउतप्रशंस्तयः १९ भद्रंमनंः

कृणुष्ववृत्रतूर्येयेनासमत्सुसासहः । अवंस्थिरातंनुहिभूरिशर्धतांवनेमांतेअभि-

ष्टिभिः २० ॥ ३२ ॥ ईळेगिरामनुंर्हितंयंदेवादूतमंरतिंन्येरिरे । यजिंष्ठंहव्यवा-

हंनम् २१ तिग्मजंम्भायतरुंणायराजंतेप्रयोंगायस्यग्नये । यःपिंशतेसूनृतांभिः

सुवीर्यमाग्निर्घृतेभिराहुतः २२ यदींघृतेभिराहुंतोवाशींमग्निर्भरंतउच्चावंच । असुं-

रइवनिर्णिजंम् २३ योहव्यान्यैरयतामनुंर्हितोदेवआसासुगन्धिनां । विवासते

वार्याणिस्वध्वरोहोतांदेवोअमंर्त्यः २४ यदंग्नेमर्त्यस्त्वंस्यामहंमित्रमहोअमंर्त्यः ।

सहसःसूनवाहुत २५ ॥ ३३ ॥ नत्वारासोयाभिशस्तयेवसोनपापत्वायसन्त्य । नमैस्तोतामतीवानदुर्हितःस्यादग्नेनपापया २६ पितुर्नपुत्रःसुभृतोदुरोणआदेवाँएतुप्रणोहविः २७ तवाहमग्नऊतिभिर्नेदिष्ठाभिःसचेयजोषमावसो । सदादेवस्यमर्त्यः २८ तवक्रत्वासनेयंतवरातिभिरग्नेतवप्रशस्तिभिः । त्वामिदाहुःप्रमतिंवसोममाग्नेहर्षस्वदातवे २९ प्रसोअग्नेतवोतिभिःसुवीराभिस्तिरतेवाजभर्मभिः । यस्यत्वंसख्यमावरः ३० ॥ ३४ ॥ तवद्रप्सोनीलवान्वाशऋत्वियइन्धानःसिष्णवाददे । त्वंमहीनामुषसामसिप्रियःक्षपोवस्तुषुराजसि ३१ तमागन्मसोभरयःसहस्रमुष्कंस्वभिष्टिमवसे । सम्राजंत्रासदस्यवम् ३२ यस्यतेअग्नेअन्येअग्नयउपक्षितोवयाइव । विपोनद्युम्नानियुवेजनानांतवक्षत्राणिवर्धयन् ३३ यमादित्यासोअद्रुहःपारंनयथमर्त्यम् । मघोनांविश्वेषांसुदानवः ३४ यूयंराजा

नःकंचिच्चर्पणीसहःक्षयन्तंमानुषाँअनु । वयंतेवोवरुणमित्रार्यमन्त्स्यामेद्दृतस्यं रथ्यः ३५ अदान्मेपौरुकुत्स्यःपंञ्चाशतंत्रसदंस्युर्वधूनाम् । मंहिष्ठोअर्यःसत्पतिः ३६ उतमेप्रयियोर्वयियोःसुवास्त्वाअधितुग्वनि । तिसॄणांसप्ततीनांश्यावः प्रणेताभुवद्वसुर्दियानांपतिः ३७ ॥ ३५ ॥

आ गन्त पञ्चविंशतिः सौभरिः काण्वो मरुतः प्रगाथा ककुप् ।

२० आगन्तामारिंषण्यतप्रस्थावानोमापंस्थातासमन्यवः । स्थिराचिन्नमयिष्णवः १ वीळुपविभिर्मरुतऋभुक्षणआरुद्रासःसुदीतिभिः । इषानोअद्यागता पुरुस्पृहोयज्ञमासौभरीयवः २ विद्माहिरुद्रियाणांशुष्ममुग्रंमरुतांशिमीवताम् । विष्णोरेषस्यंमीळ्हुषांम् ३ विद्वीपानिपापतन्तिष्ठद्दुच्छुनोभेयुंजन्तरोदंसी । प्रधन्वान्यैरतशुभ्रखादयोयदेजंथस्वभानवः ४ अच्युताचिद्वोअज्मन्नानानंदतिपर्व-

तासोवनस्पतिः । भूमिर्यामेषुरेजते ५ ॥ २६ ॥ अमायवोमरुतोयातवेद्यौर्जि
हीतउत्तरावृहत्। यत्रानरोदेदिशतेतनूष्वात्वक्षांसिबाह्वोजसः ६ स्वधामनुश्रि-
यंनरोमहित्वेषाअमवन्तोवृषप्सवः । वहन्तेअह्रुतप्सवः ७ गोभिर्वाणोअज्यते
सोभरीणांरथेकोशेहिरण्यये । गोबन्धवःसुजातासइषेभुजेमहान्तोनःस्परसेनु ८
प्रतिवोवृषदञ्जयोवृष्णेशर्धायमारुतायभरध्वम् । हव्यावृषप्रयाव्णे ९ वृषणश्वेन
मरुतोवृषप्सुनारथेनवृषनाभिना । आश्येनासोनपक्षिणोवृथानरोहव्यानोवीत-
येगत १० ॥ ३७ ॥ समानमञ्ज्येषांविभ्राजन्तेरुक्मासोअधिबाहुषु । दविद्यु-
तत्यृष्टयः ११ तउग्रासोवृषणउग्रबाहवोनकिष्टनूषुयेतिरे । स्थिराधन्वान्यायु-
धारथेषुवोऽनीकेष्वधिश्रियः १२ येषामर्णोनसप्रथोनामत्वेषंशश्वतामेकमिद्भुजे।
वयोनपित्र्यंसहः १२ तान्वन्दस्वमरुतस्ताँउपस्तुहितेषांहिधुनीनाम् । अराणां

नचरमस्तदेषांदानामह्नातदेषाम् १४ सुभगःसर्वऊतिष्वासपूर्वासुमरुतोव्युष्टिषु । योवांनूनमुतासंति १५ ॥ ३८ ॥ यस्यंवायूयंप्रातिवाजिनोनरआहव्यावीतियेगथ । अभिषधुम्नैरुतवाजंसातिभिःसुम्नावोधूतयोनशत् १६ यथारुद्रस्यसूनवोदिवोवशन्त्यसुरस्यवेधसः । युवानस्तथेदसत् १७ येचार्हन्तिमरुतःसुदानवःस्मन्मीळ्हुपश्चरन्तिये । अतश्चिदानउपवस्यंसाहृदायुवानआववृध्वम् १८ यूनऊषुनविष्टयावृष्णःपावकाँअभिसोभरेगिरा । गायगाइवचर्कृषत् १९ साहायेसन्तिमुष्टिहेवहव्योविश्वासुपृत्सुहोतृषु । वृष्णश्चन्द्रान्नसुश्रवस्तमान्गिरावन्दस्वमरुतोअह २० ॥ ३९ ॥ गावश्चिद्घासमन्यवःसजात्येनमरुतःसबन्धवः । रिहतेककुभोमिथः २१ मर्तश्चिद्वोनृतवोरुक्मवक्षसउपभ्रातृत्वमायति । अधिनोगातमरुतःसदाहिवआपित्वमस्तिनिध्रुवि २२ मरुतोमारुतस्यनआभेषजस्य

वहतांसुदानवः । यूयंसंखायःसप्तयः २३ याभिःसिन्धुमवंथयाभिस्तूर्वथयाभिः दशस्यथाक्रिविंम् । मयोनोभूतोतिभिर्मयोभुवःशिवाभिरसचाद्विषः २४ यत्सिन्धौयदसिक्न्यांयत्संमुद्रेषुमरुतःसुबर्हिषः । यत्पर्वतेषुभेषजम् २५ विश्वंपश्यन्तो बिभृथातनूष्वातेनानोअधिवोचत । क्षमारपोमरुतआतुरस्यनइष्कर्ताविह्रुतं पुनः २६ ॥ ४० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

वयमुमूनान्त्येद्वृचेचित्रस्यदानस्तुतिरोत्तमाश्विनंत्रिमगाथादिबृहत्यनुष्टुबेकादश्याद्येककुम्मध्येज्योतिषीईळिष्वात्रिंशद्विश्वमनावैयश्वआग्नेयमौष्णिहंहसखायस्त्वृचोन्त्यःसौषाम्णस्यवरोदानस्तुतिरन्त्यानुष्टुप्त्वावांचतुर्विंशतिर्मैत्रावरुणंदशम्याद्यास्तिस्रोवैश्वदेव्यउपान्त्योष्णिग्गर्भायुवोःपञ्चाधिकाव्यश्वोवाङ्गिरसआश्विनंविश्पायायावाम्‌व्यास्तत्पूर्वाश्चतस्रोगायत्र्योन्त्यैकाविंश्योचविश्यनुष्टुबाग्नेरुक्थेव्द्याधिकाम-

नुर्वैवस्वतोवैश्वदेवंहमगाथंयेत्रिंशतिपञ्चोपान्त्यापुरउष्णिग्बभ्रुर्दशकश्यपोवामारीचोद्वैपदंनहिवश्चतु-
ष्कंपुरउष्णिग्बृहस्पनुष्टुबन्तंयोयजातिश्रूनात्रेय्यास्त्वयोपजमानमशंसाचयेसादिपञ्चदम्पसोःशिष्टा-
स्तदाशिषोनुष्टुप्तुपङ्क्थन्तंनवम्यनुष्टुब्दशमीपादनिचृत् ।

वयम्वष्टादश सौभरिः काण्व इन्द्रः मगाथा ककुप् । अन्त्ययोश्चिग्रस्य दानस्तुतिः ।

२१ ॐवयमुत्वामपूर्व्यस्थूरंनकच्चिद्भरन्तोऽवस्यवः । वाजेचित्रंहवामहे १ उपत्वाकर्मन्नूतयेसनोयुवोग्रश्चंक्रामयोधृषत् । त्वामिद्ध्यवितारंववृमहेसखाय इन्द्रसानसिम् २ आयाहीमइन्दवोऽश्वपतेगोपतउर्वरापते । सोमंसोमपतेपिब.३ वयंहित्वाबन्धुमन्तमबन्धवोविप्रासइन्द्रयेमिम । यातेधामानिवृषभतेभिरागहि विश्वेभिःसोमपीतये ४ सीदन्तस्तेवयोयथागोश्रीतेमधौमदिरेविवक्षणे । अभि त्वामिन्द्रनोनुमः ५ ॥ १ ॥ अच्छाचत्वैनानमसावदामसिकिंमुहुश्चिद्विदीधयः ।

सन्तिकामासोहरिवोददिष्टंस्मोवयंसन्तिनोधियः ६ नूत्नाइदिन्द्रतेवयमूती
अभूमनहिनूतेअद्रिवः। विद्मापुरापरीणसः ७ विद्मासखित्वमुतशूरभोज्य १ मा
तेतावंज्रिन्नीमहे । उतोसमस्मिन्नाशिशीहिनोवसोवाजेसुशिप्रगोमति ८ योनं
इदमिदंपुराप्रवस्यआनिनायतमुवःस्तुषे । सखायइन्द्रमूतये ९ हर्यश्वंसत्पतिंच-
र्षणीसहंसहिष्मायोअमन्दत । आतुनःसवयतिगव्यमश्व्यंस्तोतृभ्योमघवाश-
तम् १० ॥ २ ॥ त्वयाहस्विद्युजावयंप्रतिश्वसन्तंवृषभब्रुवीमहि । संस्थेजनस्य
गोमतः ११ जयेमकारेपुरुहूतकारिणोऽभितिष्ठमदूढ्यः । नृभिर्वृत्रंहन्यामशूशु-
यामचावेरिन्द्रप्रणोधियः १२ अभ्रातृव्योअनात्वमनापिरिन्द्रजनुषासनादसि ।
युधेदापित्वमिच्छसे १३ नकीरेवन्तंसख्यायविन्दसेपीयन्तितेसुराश्वः । यदा
कृणोषिनदनुंसमूहस्यादित्पितेवहूयसे १४ मातेअमाजुरोयथामूरासइन्द्रसख्ये

त्वावंतः । निषंदामसचासुते १५ ॥ ३ ॥ मातेंगोदत्रनिरंरामराधंसइन्द्रमातें गृहामहि । दृह्लाचिंदर्यःप्रमृंशाभ्याभंरनतेंदामानंआदभें १६ इन्द्रोंवाघेदियंन्मघंसरंस्वतीवासुभगांददिर्वसुं । त्वंवांचित्रदाशुषें १७ चित्रइद्राजांराजकाइदंन्यकेयकेसरंस्वतीमनुं । पर्जन्यंइवततनद्धिवृष्ट्यासहस्रमयुतादर्दत् १८ ॥ ४ ॥

ओत्यमष्टादश सोभरिः काण्वोश्विनौ । आद्याः षड् प्रगाथाः । सप्तमी बृहती । अष्टम्यनुष्टुप् । एकादशी ककुप् । द्वादशी मध्येज्योतिः । शिष्टाः प्रगाथाः ककुभः ।

२२ ओत्यमह्वआरथमद्यादंसिंष्ठमूतयें । यमंश्विनासुहवारुद्रवर्तनीआसूर्यायैंतस्थथुंः १ पूर्वापुषंसुहवंपुरुस्पृहंभुज्युंवाजेंषुपूर्व्यम् । सचनावंन्तंसुमतिभिंःसोभरेविद्वेंषसमनेहसंम् २ इहत्यापुरुभूतमादेवानमोंभिरश्विना । अर्वाचीनास्ववंसेकरामहेगन्तारादाशुषोंगृहम् ३ युवोरथस्यपरिचक्रमीयतईर्मान्यद्वामिष-

ण्यति । अस्माँअच्छांसुमतिर्वांशुभस्पतीआधेनुरिवधावतु ४ रथोयोवांत्रिवन्धु-
रोहिरंण्याभीशुरश्विना । परिद्यावापृथिवीभूषतिश्रुतस्तेनंनासत्यागतम् ५॥५॥
दशस्यन्तामनवेपूर्व्यंदिवियवंवृकेणकर्षथः । तावामद्यसुमतिभिःशुभस्पतीअ-
श्विनाप्रस्तुवीमहि ६ उपनोवाजिनीवसूयातमृतस्यपथिभिः । येभिस्तृक्षिंवृष-
णात्रासदस्यवंमहेक्षत्रायजिन्वथः ७ अयंवामद्रिभिःसुतःसोमोनरावृषण्वसू ।
आयातंसोमपीतयेपिबतंदाशुषोगृहे ८ आहिरुहतमश्विनारथेकोशेहिरण्ययेवृ-
षण्वसू । युञ्जाथांपीवरीरिषः ९ याभिःपक्थमवथोयाभिरध्रिगुंयाभिर्बभ्रुंविजो-
षसम् । ताभिर्नोमक्षूतूयमश्विनागतंभिषज्यतंयदातुरम् १० ॥ ६ ॥ यदध्रिगा-
वोअध्रिगूइदाचिदह्नोअश्विनाहवामहे । वयंगीर्भिर्विपन्यवः ११ ताभिरायातंवृ-
षणोपमेहवंविश्वप्सुंविश्ववार्यम् । इषामंहिष्ठापुरुभूतमानरायाभिःक्रिविंवावृधु-

स्ताभिरागंतम् १२ ताविद्राचिद्दहानांताव्रश्विनावन्दमानउपंब्रुवे । ताऊनमोभिरीमहे १३ ताविद्दोषाताउषसिशुभस्पतीतायामन्रुद्रवर्तनी । मानोमर्तायरिपवेवाजिनीवसूपरोरुद्रावतिख्यतम् १४ आसुग्म्यायसुग्म्यंप्रातारथेनाश्विनावासक्षणी । हुवेपितेवसोभरी १५ ॥ ७ ॥ मनोजवसावृषणामदच्युतामक्षुङ्गमाभिरूतिभिः । आरात्ताच्चिद्भूतमस्मेअवसेपूर्वीभिःपुरुभोजसा १६ आनोअश्वावदश्विनावर्तिर्यासिष्टंमधुपातमानरा । गोमद्दस्राहिरण्यवत् १७ सुप्रावर्गंसुवीर्यंसुष्ठुवार्यमनाधृष्टंरक्षस्विना । अस्मिन्नावामायानेवाजिनीवसूविश्वावामानिधीमहि १८ ॥ ८ ॥

ईळिष्व त्रिंशद्विश्वमना वैयश्वोऽग्निरुष्णिक् ।

२३ ईळिष्वाहिप्रतीव्यं१यजस्वजातवेदसम् । चरिष्णुधूममगृभीतशो-

चिपम् १ दामानंविश्वचर्षणेऽग्निंविश्वमनोगिरा । उतस्तुषेविष्पर्धसोरथानाम् २ येषामाबाधऋग्मियइषःपृक्षश्चनिग्रभे । उपविदावह्निर्विन्दतेवसु ३ उदस्य शोचिरस्थादीदियुषोव्य१जरम् । तपुर्जम्भस्यसुद्युतोगणश्रियः ४ उदुतिष्ठस्वध्वरस्तवानोदेव्याकृपा । अभिख्याभासाबृहताशुशुक्वनिः ५ ॥ १ ॥ अग्नेयाहिसुशस्तिभिर्हव्याजुह्वानआनुषक् । यथादूतोबभूथहव्यवाहनः ६ अग्निंवः पूर्व्यंहुवेहोतारंचर्षणीनाम् । तमयावाचागृणेतमुवःस्तुषे ७ यज्ञेभिरद्भुतक्रतुंयंकृपासूदयन्तइत् । मित्रंनजनेसुधितमृतावनि ८ ऋतावानमृतायवोयज्ञस्य साधनंगिरा । उपोएनंजुजुषुर्नमसस्पदे ९ अच्छानोअङ्गिरस्तमंयज्ञासोयन्तु संयतः । होतायोअस्तिविक्ष्वायशस्तमः १० ॥ १० ॥ अग्नेतवत्येअजरेन्धानासोबृहद्भाः । अश्वाइववृषणस्तविषीयवः ११ सत्वंनऊर्जांपतेरयिंरास्वसुवीर्यम् ।

प्रावंनस्तोकेतनंयेसमत्स्वा १२ यद्वाउंविश्पतिंःशितःसुप्रींतोमनुंषोविशि । विश्वे-
दग्निःप्रतिरक्षांसिसेधति १३ श्रुष्ट्यंग्नेनवंस्यमेस्तोमंस्यवीरविश्पते । निमा-
यिनस्तपुंषारक्षसोंदह १४ नतस्यंमाययाचनरिपुरींशीतमर्त्यंः । योअग्नयें
ददाशंहव्यदांतिभिः १५ ॥ ११ ॥ व्यश्वस्त्वावसुविदंमुक्षण्युरंप्रीणादृषिः । महो
रायेतमुंत्वासमिंधीमहि १६ उशनांकाव्यस्त्वानिहोतांरमसादयत् । आयजिं
त्वामनवेजातवेदसम् १७ विश्वेहित्वांसजोषसोदेवासोंदूतमक्रंत । श्रुष्टीदेवप्र-
थमोयज्ञियोंभुवः १८ इमंघांवीरोअमृतंदूतंकृण्वीतमर्त्यंः । पावकंकृष्णवर्तनिं
विहायसम् १९ तंहुवेमयतस्रुंचःसुभासंशुक्रशोंचिषम् । विशामग्निमजरंप्रत्न-
मीड्यंम् २० ॥ १२ ॥ योअंस्मैहव्यदांतिभिराहुंतिंमर्तोऽविंधत् । भूरिपोषंसधं-

नेवीरवद्यशः २१ प्रथमंजातवेदसमग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् । प्रतिस्रुगेतिनमसाहविष्मती २२ आभिर्विधेमाग्नयेज्येष्ठाभिर्व्यश्ववत् । मंहिष्ठाभिर्मतिभिःशुक्रशोचिषे २३ नूनमर्चविहायसेस्तोमेभिःस्थूरयूपवत् । ऋषेवैयश्वदम्यायाग्नये २४ अतिथिंमानुषाणांसूनुंवनस्पतीनाम् । विप्राअग्निमवसेप्रत्नमीळते २५ ॥ १३ ॥ महोविश्वाँअभिषतोऽभिहव्यानिमानुषा । अग्नेनिषत्सिनमसाधिबर्हिषि २६ वंस्वानोवार्यापुरुवंस्वरायःपुरुस्पृहः । सुवीर्यस्यप्रजावतोयशस्वतः २७ त्वंवरो सुषाम्णेऽग्नेजनायचोदय । सदावसोरातिंयविष्ठशश्वते २८ त्वंहिसुप्रतूरसित्वं नोगोमतीरिषः । महोरायःसातिमग्नेअपावृधि २९ अग्नेत्वंयशाअस्यामित्रावरुणावह । ऋतावानासम्राजापूतदक्षसा ३० ॥ १४ ॥

सखायोंऽष्टाविंशद्विश्वमना वैयश्व इन्द्र उष्णिक् । अन्त्यस्य तृचस्य वरोः
सौषाम्णस्य दानस्तुतिः । अन्त्यानुष्टुप् ।

२४ सखाय आ शिषामहि ब्रह्मेन्द्राय वज्रिणे । स्तुष ऊ षु वो नृतमाय धृष्णवे १ शवसा ह्यसि श्रुतो वृत्रहत्येन वृत्रहा । मघैर्मघोनो अति शूर दाशसि २ स नः स्तवान आ भर रयिं चित्रश्रवस्तमम् । निरेके चिद्यो हरिवो वसुर्ददिः ३ आ निरेकमुत प्रियमिन्द्र दर्षि जनानाम् । धृषता धृष्णो स्तवमान आ भर ४ न ते सव्यं न दक्षिणं हस्तं वरन्त आमुरः । न परिबाधो हरिवो गविष्टिषु ५ ॥ १५ ॥ आ त्वा गोभिरिव व्रजं गीर्भिर्ऋणोम्यद्रिवः । आ स्मा कामं जरितुरा मनः पृण ६ विश्वानि विश्वमनसो धिया नो वृत्रहन्तम । उग्र प्रणेतरधि षू वसो गहि ७ वयं ते अस्य वृत्रहन्विद्याम शूर नव्यसः । वसोः स्पार्हस्य पुरुहूत राधसः ८ इन्द्र यथा ह्यस्ति तेऽपरीतं नृतो शवः । अमृक्ता रा-

तिःपुरुहूतदाशुषे ९ आवृषस्वमहामहमहेनृंतमराधसे । दृळ्हश्चिदृह्यमघवन्मघ-
त्तये १० ॥ १६ ॥ नूअन्यत्राचिदद्रिवस्त्वन्नोजग्मुराशसः । मघवञ्छग्धितव
तन्नऊतिभिः ११ नह्य१ङ्गनृतोत्वदन्यंविन्दामिराधसे । रायेद्युम्नायशवसेचगि-
र्वणः १२एन्दुमिन्द्रायसिञ्चतपिबातिसोम्यंमधु । प्रराधसाचोदयातेमहित्वना १३
उपोहरीणांपतिंदक्षंपृञ्चन्तमब्रवम् । नूनंश्रुधिस्तुवतोअश्व्यस्य १४ नह्य-
१ङ्गपुराचनजज्ञेवीरतरस्त्वत् । नकीरायानैवथानभन्दना १५ ॥ १७ ॥ एदु
मध्वोमदिन्तरंसिञ्चवाध्वर्योअन्धसः । एवाहिवीरःस्तवतेसदावृधः १६ इन्द्र
स्थातर्हरीणांनकिष्टेपूर्व्यस्तुतिम् । उदानंशशवसानभन्दना १७ तंवोवाजानां
पतिमहूमहिश्रवस्यवः । अप्रायुभिर्यज्ञेभिर्वावृधेन्यम् १८ एतोन्विन्द्रंस्तवाम
सखायःस्तोम्यंनरम् । कृष्टीर्योविश्वाअभ्यस्त्येकइत् १९ अगोरुधायगवि-

पेंद्युक्षायदस्म्यंवचः । घृतात्स्वादीयोमधुनश्चवोचत २० ॥ १८ ॥ यस्या-
मितानिवीर्या३नराधःपर्येतवे । ज्योतिर्नविश्वमभ्यस्तिदक्षिणा २१ स्तुही-
न्द्रंव्यश्ववदनूर्मिंवाजिनंयमम् । अर्योगयंमंहमानंविदाशुषे २२ एवानूनमुप
स्तुहिवैयंश्वदशमंनवम् । सुविद्वांसंचर्कृत्यंचरणीनाम् २३ वेत्थाहिनिर्ऋतीनां
वज्रहस्तपरिवृजम् । अहरहःशुन्ध्युःपरिपदामिव २४ तदिन्द्रावआभरयेनादं-
सिष्ठकृत्वने । द्विताकुत्सायशिश्नथोनिचोदय २५ ॥ ११ ॥ तमुत्वानूनमीमहे
नव्यंदंसिष्ठसंन्यसे । सत्वंनोविश्वाअभिमातीःसक्षणिः २६ यऋक्षादंहसोमुच-
द्योवार्यात्सप्तसिन्धुषु । वधर्दासस्यतुविनृम्णनीनमः २७ यथावरोसुषाम्णेसनि-
भ्यआवहोरयिम् । व्यश्वेभ्यःसुभगेवाजिनीवति २८ आनार्यस्यदक्षिणाव्यंश्वाँ

एतुसोमिनः । स्थूरंचराधःशतवंत्सहस्रंवत् २९ यत्त्वांपृच्छादींजानःकुहयाकुह-
याकृते । एषोअर्यश्रितोवलोगोमतीमवंतिष्ठति ३० ॥ २० ॥

ता वां चतुर्विंशतिर्विश्वमना वैयश्वो मित्रावरुणावुष्णिक् ।
चतुर्थतृचस्य विश्वे देवाः । उपान्त्योष्णिग्गर्भा ।

२५ तावांविश्वस्यगोपादेवादेवेषुयज्ञिया । ऋतावानायजसेपूतदक्षसा १
मित्रातनानरथ्यावरुणोयश्चसुक्रतुः । सनात्सुजातातनयाधृतव्रता २ तामाता
विश्ववेदसासुर्याय प्रमहसा । महीजजानादितिर्ऋतावरी ३ महान्तामित्रावरुणा
सम्राजादेवावसुरा । ऋतावानावृतमाघोषतोबृहत् ४ नपाताशवसोमहःसूनू
दक्षस्यसुक्रतू । सृप्रदानूइषोवास्त्वधिक्षितः ५ ॥ २१ ॥ संयादानूनियेमथुर्दि-

व्याःपार्थिवीरिपः । नभस्वतीरावाचरन्तुवृष्टयः ६ अधियावृहतोदिवोऽभियू-
थेवपश्यतः । ऋतावानासघाजानमसेहिता ७ ऋतावानानिषेदतुःसाम्राज्याय
सुक्रतू । धृतव्रताक्षत्रियाक्षत्रमाशतुः ८ अक्ष्णश्चिद्गातुवित्तरानुल्वणेनचक्षसा ।
निचिन्मिपन्तानिचिरानिचिक्यतुः ९ उतनोदेव्यदितिरुरुष्यतांनासत्या । उरु-
ष्यन्तुमरुतोवृद्धशवसः १० ॥ २२ ॥ तेनोनावमुरुष्यतदिवानक्तंसुदानवः ।
अरिष्यन्तोनिपायुभिःसचेमहि ११ अघ्नतेविष्णवेवयमरिष्यन्तःसुदानवे ।
श्रुधिस्वयावन्सिन्धोपूर्वचित्तये १२ तद्वार्यंवृणीमहेवरिष्ठंगोपयत्यम् । मित्रो
यत्पान्तिवरुणोयदर्यमा १३ उतनःसिन्धुरपांतन्मरुतस्तदश्विना । इन्द्रोविष्णु-
र्मीढ्वांसःसजोषसः १४ तेहिष्मावनुषोनरोऽभिमातिंकयस्यचित् । तिग्मंनक्षो-

वः॑प्रति॒ष्ठन्ति॒ भूर्ण॑यः १५ ॥ २३ ॥ अ॒यमेकं॑इ॒त्थापु॒रू॒रुच॑ष्टे॒वि॒वि॒श्पतिः॑ । तस्य॑व्र॒ता-
न्यनु॑वश्चरामसि १६ अ॒नु॒पूर्वा॑ण्यो॒क्यासा॑म्रा॒ज्यस्य॑सश्चिम । मि॒त्रस्य॑व्र॒ताव॑रु-
णस्यदी॒र्घ॒श्रुत् १७ परि॒यो॒र॒श्मिना॑दि॒वो॑ऽन्तान्म॒मेपृ॑थि॒व्याः । उ॒भेआ॑पप्रौ॒रोद॑-
सीम॒हि॒त्वा १८ उदु॒ष्यश॑र॒णेदि॒वोज्योति॑रयंस्त॒सूर्यः॑ । अ॒ग्निर्न॑शु॒क्रःस॑मिधा॒न
आहु॑तः १९ वचो॑दी॒र्घप्र॑सद्म॒नीशे॒वाजस्य॒गोम॑तः । ईशे॒हिपि॒त्वो॑ऽवि॒षस्य॑दा॒व-
ने २० ॥ २४ ॥ तत्सूर्यं॒रोद॑सीउ॒भेदो॒षाव॑स्तो॒रुप॑ब्रुवे । भो॒जेष्व॒स्माँअ॒भ्युच्च॑रा
सदा॑ २१ ऋ॒ज्रमु॑क्ष॒ण्याय॑नेरज॒तंहर॑याणे । रथं॑यु॒क्तम॑सनामसु॒षाम॑णि २२ ता
मे॒अश्व्या॑ना॒ंहरी॑णा॒ंनि॒तोश॑ना । उ॒तोनु॒कृत्व्या॑ना॒ंनृवाह॑सा २३ स्मद॑भीशू॒क-
शा॑वन्ता॒विप्रा॒नवि॑ष्ठयाम॒ती । म॒हो॒वा॒जिना॒वर्व॑न्ता॒सचा॑सनम् २४ ॥ २५ ॥

युवोः पञ्चविंशतिर्विश्वमना वैयश्वो व्यश्वो वाङ्गिरसोश्विनावुष्णिक् । विंशत्यादीनां षण्णां वायुः । षोडश्यादिचतस्र एकविंशीपञ्चविंश्यौ च गायत्र्यः । विंश्यनुष्टुप् ।

२६ युवोरुषूरथंहुवेसधस्तुत्यायसूरिषु । अतूर्तदक्षावृषणावृषण्वसू १ युवंवरोसुषाम्णेमहेतनेनासत्या । अवोभिर्याथोवृषणावृषण्वसू २ तावामद्यहवामहेहव्येभिर्वाजिनीवसू । पूर्वीरिषइषयन्तावतिक्षपः ३ आवांवाहिष्ठोअश्विनारथोयातुश्रुतोनरा । उपस्तोमान्तुरस्यदर्शथःश्रिये ४ जुहुराणाचिदश्विनामन्येथांवृषण्वसू । युवंहिरुद्रापर्षथोअतिद्विषः ५ ॥ २६ ॥ दस्राहिविश्वमानुषङ्मक्षूभिःपरिदीयथः । धियंजिन्वामधुवर्णाशुभस्पती ६ उपनोयातमश्विनारायाविश्वपुषासह । मघवानासुवीरावनपच्युता ७ आमेअस्यप्रतीव्यमिन्द्रनासत्यागतम् । देवादेवेभिरद्यसचनस्तमा ८ वयंहिवांहवामहउक्षण्यन्तोव्यश्ववत् ।

सुमतिभिरुपविप्राविहागतम् ९ अश्विनास्वृषेस्तुहिकुविते्श्रवतोहवम् । नेदी-
यसःकूळयातःपणीँरुत १० ॥ २७ ॥ वैयश्वस्यश्रुतंनरोतोमेअस्यवेदथः ।
सजोषसावरुणोमित्रोअर्यमा ११ युवादत्तस्यधिष्ण्यायुवानीतस्यसूरिभिः ।
अहरहर्वृषणामह्यंशिक्षतम् १२ योवांयज्ञेभिरावृतोऽधिवस्त्रावधूरिव । सपर्य-
न्ताशुभेचक्रातेअश्विना १३ योवामुरुव्यचस्तमंचिकेतति नृपाय्यम् । वर्तिरश्वि-
नापरियातमस्मयू १४ अस्मभ्यंसुवृषण्वसूयातंवर्तिर्नृपाय्यम् । विषुद्रुहेवयज्ञ-
मूहथुर्गिरा १५ ॥ २८ ॥ वाहिष्ठोवांहवानांस्तोमोदूतोहुवन्नरा । युवाभ्यांभू-
त्वश्विना १६ यददोदिवोअर्णवइषोवामदथोगृहे । श्रुतमिन्मेअमर्त्या १७ उत
स्याश्वेतयावरीवाहिष्ठावांनदीनाम् । सिन्धुर्हिरण्यवर्तनिः १८ स्मदेतयासुकी-
र्त्याश्विनाश्वेतयाधिया । वहेथेशुभ्रयावाना १९ युक्ष्वाहित्वंरथासहायुवस्वपो-

ष्यांवसो । आनोवायोमधुंपिबास्माकंसवनागंहि २० ॥ २९ ॥ तर्ववायवृत-स्पतेत्वष्टुंर्जामातरद्भुत । अवांस्यावृंणीमहे २१ त्वष्टुर्जामांतरंवयमीशांनंरायईमहे । सुतावंन्तोवायुंद्युम्नाजनांसः २२ वायोंयाहिशिवादिवोवहंस्वासुस्वश्व्यंम् । वहंस्वमहःपृंथुपक्षंसारथें २३ त्वांहिसुप्सरंस्तमंनृषदंनेपुहूमहें । ग्रावांणंनाश्वंपृष्ठंमंहना २४ सत्वंनोदेवमनंसावायोंमन्दानोअंग्रियः । कृधिवाजाँअपोधियः २५ ॥ ३० ॥

अग्निरुक्थे द्वाविंशतिर्मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवाः मगाथा ।

२७ अग्निरुक्थेपुरोहिंतोग्रावांणोबर्हिरंध्वरे । ऋचायांमिमरुतोब्रह्मणस्पतिंदेवाँअवोवरेण्यम् १ आपशुंगांसिपृथिवींवनस्पतींनुषासानक्तमोषंधीः । विश्वेंचनोवसवोविश्ववेदसोधीनांभूतप्रावितारंः २ प्रसूनंएत्वध्वरो३ग्नादेवेषुंपूर्व्यः ।

आदित्येषुप्रवरुणेधृतव्रतंमरुत्सुविश्वभानुषु ३ विश्वेहिष्मामनवेविश्ववेदसोभुवं-
न्वृधेरिशादसः । अरिष्टेभिःपायुभिर्विश्ववेदसोयन्तानोऽवृकंछर्दिः ४ आनोअ-
द्यसमनसोगन्ताविश्वेसजोषसः । ऋचागिरामरुतोदेव्यदितेसदनेपस्त्येमहि ५
॥ ३१ ॥ अभिप्रियामरुतोयावोअश्व्याहव्यामित्रप्रयाथन । आबर्हिरिन्द्रोवरु-
णस्तुरानरआदित्यासःसदन्तुनः ६ वयंवोवृक्तबर्हिषोहितप्रयसआनुषक् । सुत-
सोमासोवरुणहवामहेमनुष्वदिद्धाग्नयः ७ आप्रयातमरुतोविष्णोअश्विनापूष-
न्माकीनयाधिया । इन्द्रआयातुप्रथमःसनिष्युभिर्वृषायोवृत्रहागृणे ८ विनोदे-
वासोअद्रुहोऽच्छिद्रंशर्मयच्छत । नयद्दूराद्वसवोनूचिदन्तितोवरूथमादधर्षति ९
अस्तिहिवःसजात्यंरिशादसोदेवासोअस्त्याप्यम् । प्रणःपूर्वस्मैसुवितायवोचत
मक्षूसुम्नायनव्यसे १० ॥ ३२ ॥ इदाहिवउपस्तुतिमिदावामस्यभक्तये । उप

वोविश्ववेदसोनमस्युराँअसृक्ष्यन्यामिव ११ उदुष्यवःसवितासुप्रणीतयोऽस्था-
दूर्ध्वोवरेण्यः । निद्विपादश्चतुष्पादोअर्थिनोऽविश्रन्पतयिष्णवः १२ देवंदेवंवोऽ-
वसेदेवंदेवमभिष्टये । देवंदेवंहुवेमवाजसातयेगृणन्तोदेव्याधिया १३ देवासोहि
ष्मामनवेसमन्यवोविश्वेसाकंसरातयः । तेनोअद्यतेअपरंतुचेतुनोभवन्तुवरिवो-
विदः १४ प्रवःशंसाम्यद्रुहःसंस्थउपस्तुतीनाम् । नतंधूर्तिर्वरुणमित्रमर्त्यंयोवो
धामभ्योऽविधत् १५ प्रसक्षयंतिरतेविमहीरिषोयोवोवरायदाशति । प्रप्रजाभि-
र्जायतेधर्मणस्पर्यरिष्टःसर्वएधते १६ ॥ २२ ॥ ऋतेसविन्दतेयुधःसुगेभिर्यात्य-
ध्वनः । अर्यमामित्रोवरुणःसरातयोयंत्रायन्तेसजोषसः १७ अज्रेचिदस्मैकृणु-
थान्यञ्चनंदुर्गेचिदासुसरणम् । एषाचिदस्मादशनिःपरोनुसास्रेधन्तीविनश्यतु १८

यद्द्यसूर्यंउद्यतिप्रियक्षत्राऋतंदध । यन्निम्रुचिप्रबुधिविश्ववेदसोयद्वामध्यंदिनेदिवः १९ यद्वाभिपित्वेअसुराऋतंयतेछर्दियेमविदाशुषे । वयंतद्वोवसवोविश्ववेदस उपस्थेयामममध्यआ २० यदद्यसूरउदितेयन्मध्यंदिनआतुचि । वामंधत्थमनवे विश्ववेदसोजुह्वानायप्रचेतसे २१ वयंतद्वःसम्राजआवृणीमहेपुत्रोनबहुपाय्यम् । अश्यामतदादित्याजुह्वतोहविर्येनवस्योऽनशामहै २२ ॥ ३४ ॥

ये त्रिंशति पञ्च मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवा गायत्री । उपान्त्या पुरउष्णिक् ।

२८ येत्रिंशतित्रयस्परोदेवासोबर्हिरासदन् । विदन्नहद्वितासनन् १ वरुणो मित्रोअर्यमास्माद्रातिषाचोअग्नयः । पत्नीवन्तोवषट्कृताः २ तेनोगोपाअपाच्यास्तउदक्तइत्थान्यक् । पुरस्तात्सर्वयाविशा ३ यथावशन्तिदेवास्तथेदसत्तदे-

पांनकिरामिंनत् । अरावाचनमर्त्यः ४ सप्तानांसप्तऋष्टयःसप्तद्युम्नान्येषाम् । सप्तोअधिश्रियोधिरे ५ ॥ ३५ ॥

बभ्रुर्दश मनुर्वैवस्वतः कश्यपो वा मारीचो विश्वे देवा द्विपदा ।

२१ बभ्रुरेकोविषुणःसूनरोयुवाञ्ज्यंक्ते हिरण्ययम् १ योनिमेकआससादद्योतनोऽन्तर्देवेषुमेधिरः २ वाशीमेकोबिभर्तिहस्तआयसीमन्तर्देवेषुनिध्रुविः ३ वज्रमेकोबिभर्तिहस्तआहितंतेनवृत्राणिजिघ्नते ४ तिग्ममेकोबिभर्तिहस्तआयुधंशुचिरुग्रोजलाषभेषजः ५ पथएकःपीपायतस्करोयथाँएषवेदनिधीनाम् ६ त्रीण्येकउरुगायोविचक्रमेयत्रदेवासोमदन्ति ७ विभिर्द्वाचरतएकयासहप्रप्रवासेवसतः ८ सदोद्वाचक्रातेउपमादिविसम्राजासर्पिरासुती ९ अर्चन्तएकेमहिसामंमन्वततेनसूर्यमरोचयन् १० ॥ ३६ ॥

नहि वश्चतुष्कं मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवाः। आद्या गायत्री।
उपाद्या पुरउष्णिक्। उपान्त्या बृहती। अन्त्यानुष्टुप्।

३० नहिवोअस्त्यर्भकोदेवासोनकुमारकः। विश्वेसतोमहान्तइत् १ इति स्तुतासोअसथारिशादसोयेस्थत्रयश्चत्रिंशच्च। मनोर्देवायज्ञियासः २ तेनस्त्राध्वंतेवततउनोअधिवोचत। मानःपथःपित्र्यान्मानवादधिदूरंनैष्टपरावतः ३ येदेवासइहस्थनविश्वेवैश्वानराउत। अस्मभ्यंशर्मसप्रथोगवेऽश्वाययच्छत ४ ॥ ३७ ॥ इति शाकलकसंहितायामष्टमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ ४ ॥

यो यजात्यष्टादश मनुर्वैवस्वतो गायत्री। आद्यचतुष्कस्येज्यास्तथो यजमानप्रशंसा च।
ततः पञ्चानां दंपती। शिष्टानां दंपत्योराशिषः। नवमीचतुर्दश्यावनुष्टुभौ।
दशमी पादनिचृत्। अन्त्याश्चतस्रः पङ्क्तयः।

३१ योयजातियजातइत्सुनवच्चपचातिच। ब्रह्मेदिन्द्रस्यचाकनत् १ पुरो-

ळाठंयोअंस्मैसोमंररंतआशिरंम् । पादित्तंशक्रोअंहंसः २ तस्यंद्युमाँअंसद्रथों देवजूंतःसशंशुवत् । विश्वावुन्वन्नमित्रिया ३ अस्यंप्रजावंतीगृहेऽसंश्चन्तीदिवेदिवे । इळांधेनुमतींदुहे ४ यादंपंतीसमंनसासुनुतआचधावंतः । देवासोनित्यं-याशिरा ५ ॥ ३८ ॥ प्रतिप्राशव्याँइतःसम्यञ्चाबुर्हिराशाते । नतावाजेषुवाय-तः ६ नदेवानामपिंह्नुतःसुमतिंनजुंगुक्षतः । श्रवोंबृहद्विवासतः ७ पुत्रिणाता कुमारिणाविश्वमायुर्व्यश्नुतः । उभाहिरंण्यपेशसा ८ वीतिहोत्राकृतद्वसूदश-स्यन्तामृतायकम् । समूधोरोमशंहंतोदेवेषुकृणुतोदुवः ९ आशर्मपर्वतानांवृ-णीमहेंनदीनाम् । आविष्णोःसचाभुवः १० ॥ ३९ ॥ एतुंपूषारयिर्भगःस्वस्ति संर्वधातमः । उरुरध्वास्वस्तये ११ अरमंतिरनर्वणोविश्वोदेवस्यमनसा । आदित्यानामनेहइत् १२ यथानोमित्रोअर्यमावरुणःसन्तिगोपाः । सुगाऋत-

स्यपन्थाः १३ अ॒ग्निं॑वः पू॒र्व्यंगि॒रादे॒वमी॑ळेवसू॑नाम् । स॒प॒र्यन्तः॑पुरुप्रि॒यंमि॒त्रंन क्षेत्र॒साधसम् १४ म॒क्षूदे॒ववतो॒रथः॒शूरोवापृ॒त्सुकासु॑चित् । दे॒वानां॒यइन्मनो॒यजमा॑न॒इय॑क्षत्य॒भीदय॑ज्वनोभुवत् १५ नय॑जमानरिष्य॒सि॒नसु॑न्वा॒न॒नदे॑वयो । दे॒वानां॒यइन्मनो॒यजमा॑न॒इय॑क्षत्य॒भीदय॑ज्वनोभुवत् १६ नकि॒ष्टंकर्म॑णानश॒न्नप्र यो॒षन्नयो॑षति । दे॒वानां॒यइन्मनो॒यजमा॑न॒इय॑क्षत्य॒भीदय॑ज्वनोभुवत् १७ अस॒ दत्रं॑सु॒वीर्य॑मु॒तत्यदा॒श्वश्व्य॑म् । दे॒वानां॒यइन्मनो॒यजमा॑न॒इय॑क्षत्य॒भीदय॑ज्वनोभुवत् १८ ॥ ४० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

मरुतानिंशन्मेधातिथिर्वेयंघेकोनामेध्यातिथिर्बार्हतंत्रिगायत्र्यनुष्टुबन्त्यमैन्द्रयाहिसुनानीपातातिथि-रानुष्टुभंतृचोन्त्योगायत्र्यस्तंसहस्रंवसुरोचिषोङ्गिरसोपश्यन्नाभिनाचतुर्विंशतिःश्यावाश्व आश्विनमुपरि-शाज्जपोतिपंपङ्क्तिमहाबृहतीपङ्क्यन्तमावितासिससशाकरंमहापङ्क्यन्तंमेदंमहापाङ्क्तमाद्यातिजगतीयज्ञ-

स्यदशैन्द्राग्नमग्निमस्तोपिनाभाकआग्नेयंमहापाङ्क्तंहीन्द्राग्नीद्वादशैन्द्राग्नमन्त्यास्त्रिष्टुब्द्वितीयाशकर्यसमाऊ-
पुदशत्रारुणंत्वस्तभ्नात्पञ्चर्चंनानावाग्नैष्टुभमन्त्यंवातृचमाश्विनमानुष्टुभमपश्यादिमेत्रयस्त्रिंशाद्विरूपआङ्गि-
रसआग्नेयंतुसमिधाग्निंत्रिंशदाद्यद्विचत्वारिंशात्रिशोकआद्येन्द्राग्नी ।

प्रकृतानि त्रिशन्मेधातिथिः काण्व इंद्रो गायत्री ।

३२ उ॒प्र॒ प्रकृ॑तान्यृजी॒षिण॒ः कण्वा॒ इन्द्र॑स्य॒ गाथ॑या । मदे॒ सोम॑स्य वोचत १ यः सृबि॑न्दु॒मन॑र्शनिं॒ पिप्रुं॑ दा॒सम॑ही॒शुव॑म् । वधी॑दु॒ग्रो रि॒णन्न॒पः २ न्यर्बु॑दस्य वि॒ष्टपं॑ व॒र्ष्माणं॑ बृह॒तस्ति॑र । कृ॒षे तदि॑न्द्र॒ पौंस्य॑म् ३ प्रति॑ श्रु॒ताय॑ वो धृ॒षत्तूर्णा॑शं॒ न गि॒रेरधि॑ । हुवे॑ सुशि॒प्रमू॒तये॑ ४ स गोरश्व॑स्य॒ वि व्र॒जं म॑न्दा॒नः सो॒म्येभ्यः॑ । पुरं॒ न शू॑र दर्षसि ५ ॥ १ ॥ यदि॑ मे रा॒रणः॑ सु॒त उ॒क्थे वा॒ दध॑से॒ चनः॑ । आ॒रादुप॑ स्व॒धा ग॑हि ६ व॒यं घा॑ ते॒ अपि॑ ष्मसि स्तो॒तार॑ इन्द्र गिर्वणः । त्वं नो॑ जिन्व सोमपाः ७ उ॒त नः॑ पि॒तुमा

भंरसंरराणोअविक्षितम् । मघवन्भूरितेवसु ८ उतनोगोमंतस्कृधिहिरंण्यवतोअ-
श्विनंः । इळांभिःसंरभेमहि ९ बृबदुक्थंहवामहेसृप्रकंरस्नमूतये । साधुंकृण्व-
न्तमवंसे १० ॥ २ ॥ यःसंस्थेचिच्छतक्रतुरादींकृणोतिवृत्रहा । जरितृभ्यःपु-
रूवसुः ११ सनःशक्रश्चिदाशंकद्दानंवाँअन्तराभरः । इन्द्रोविश्वाभिरूतिभिः १२
योरायो३वनिर्महान्त्सुपारःसुन्वतःसखा । तमिन्द्रमभिगायत १३ आयन्तारं
महिंस्थिरंपृतनासुश्रवोजितम् । भूरेरीशानमोजसा १४ नकिरस्यशचीनांनि-
यन्तासूनृतानाम् । नकिर्वक्तानदादिति १५ ॥ ३ ॥ ननूनंब्रह्मणामृणंप्राशू-
नामंस्तिसुन्वताम् । नसोमोअप्रतापंपे १६ पन्यइदुपंगायतपन्यंउक्थानिंशंस-
त । ब्रह्माकृणोतपन्यइत् १७ पन्यआदर्दिरच्छतासहस्रावाज्यवृतः । इन्द्रोयो
यज्वनोवृधः १८ विषूचरस्वधाअनुकृष्टीनामन्वाहुवः । इन्द्रपिबंसुतानाम् १९

पिबस्वधैनवानामुतयस्तुग्र्येसचा । उतायमिन्द्रयस्तव २० ॥ ४ ॥ अतीहि
मन्युपाविणंसुषुवांसमुपारणे । इमंरातंसुतंपिब २१ इहितिस्रःपरावतइहिपञ्च
जनाँअति । धेनाइन्द्रावचाकशत् २२ सूर्योरश्मिंयथासृजात्वायच्छन्तुमेगिरः ।
निम्नमापोनसध्र्यक् २३ अध्वर्यवातुहिषिञ्चसोमंवीरायशिप्रिणे । भरासुतस्य
पीतये २४ यउद्नःफलिगंभिनन्न्यक्सिन्धूँरवासृजत् । योगोषुपक्वंधारय-
त् २५ ॥ ५ ॥ अहन्वृत्रमृचीषमऔर्णवाभमहीशुवम् । हिमेनाविध्यदर्बुद-
म् २६ प्रवउग्रायनिष्टुरेऽषाळ्हायप्रसक्षिणे । देवत्तंब्रह्मगायत २७ योविश्वान्य-
भिव्रतासोमस्यमदेअन्धसः । इन्द्रोदेवेषुचेतति २८ इहत्यासधमाद्याहरीहिर-
ण्यकेश्या । वोळ्हामभिप्रयोहितम् २९ अर्वाञ्चंत्वापुरुष्टुतप्रियमेधस्तुताहरी ।
सोमपेयायवक्षतः ३० ॥ ६ ॥

वयं घेक्रोनविंशतिर्मेधातिथिः काण्व इन्द्रो बृहती । षोडश्याद्यास्तिस्रो गायत्र्यः । अन्त्यानुष्टुप्

३२ वयंघंत्वासुतावन्तआपोनवृक्तबर्हिषः । पवित्रस्यप्रस्रवणेषुवृत्रहन्परि स्तोतारआसते १ स्वरन्तित्वासुतेनरोवसोनिरेकउक्थिनः । कदासुतंतृषाण ओकआगमइन्द्रस्वब्दीववंसगः २ कण्वेभिर्धृष्णवाधृपद्वाजंदर्षिसहस्रिणम् । पिशङ्गरूपंमघवन्विचर्षणेमक्षूगोमन्तमीमहे ३ पाहिगायान्धसोमदइन्द्रायमेध्यातिथे । यःसंमिश्लोहर्योर्यःसुतेसचावज्रीरथोहिरण्ययः ४ यःसुषव्यःसुदक्षिणइनोयःसुक्रतुर्गृणे । यआकरःसहस्रायःशतामघइन्द्रोयःपूर्भिदारितः ५ ॥ ७ ॥ योधृषितोयोऽवृतोयोअस्तिश्मश्रुषुश्रितः । विभूतद्युम्नश्च्यवनःपुरुष्टुतः क्रत्वागौरिवशाकिनः ६ कईवेदसुतेसचापिबन्तंकद्वयोदधे । अयंयःपुरोविभिज-

स्योजसामन्दानःशिप्यन्धसः ७ दानामृगोनवारणःपुरुत्राचरथंदधे । नकिंष्ट्वा
नियमदासुतेगमोमहांश्चरस्योजसा ८ यउग्रःसन्ननिष्टृतःस्थिरोरणायसंस्कृतः ।
यदिस्तोतुर्मघवाशृणवद्धवंनेन्द्रोयोषत्यागमत् ९ सत्यमित्थावृषेदसिवृषजूति-
र्नोऽवृतः । वृषाह्युग्रशृण्विषेपरावतिवृषोअर्वावतिश्रुतः १० ॥ ८ ॥ वृषणस्ते
अभीशवोवृषाकशाहिरण्ययी । वृषारथोमघवन्वृषणाहरीवृषात्वंशतक्रतो ११
वृषासोतासुनोतुतेवृषन्नृजीपिन्नाभर । वृषादधन्वेवृषणंनदीष्वातुभ्यंस्थातर्हरी-
णाम् १२ एन्द्रयाहिपीतयेमधुशविष्ठसोम्यम् । नायमच्छामघवाशृणवद्गिरो
ब्रह्मोक्थाचसुक्रतुः १३ वहन्तुत्वारथेष्ठामाहरयोरथयुजः । तिरश्चिदर्यंसवना-
निवृत्रहन्नन्येषांयाशतक्रतो १४ अस्माकमद्यान्तमंस्तोमंधिष्वमहामह । अ-
स्माकंतेसवनासन्तुशंतमामदायद्युक्षसोमपाः १५ ॥ ९ ॥ नहिषस्तववनोममं

शास्त्वेअन्यस्यरण्यति । योअस्मान्वीरआनयत् १६ इन्द्रश्चिद्घातदब्रवीत्स्त्रि-
याअशास्यंमनः । उतोअहक्रतुंरघुम् १७ सप्तीचिद्घामदच्युतामिथुनावहतोर-
थम् । एवेद्धूर्वृष्णउत्तरा १८ अधःपश्यस्वमोपरिसंतरांपादकौहर । मातेकशः
प्लकौदृशन्स्त्रीहिब्रह्माबभूविथ १९ ॥ १० ॥

एन्द्र याह्यष्टादश नीपातिथिः काण्व इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्यस्य तृचस्य सहस्रं वसुरोचि-
षोङ्गिरसः । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

३४ एन्द्रयाहिहरिभिरुपकण्वस्यसुष्टुतिम् । दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदि-
वावसो १ आत्वाग्रावावदन्निहसोमीघोषेणयच्छतु । दिवोअमुष्यशासतोदिवं
ययदिवावसो २ अत्राविनेमिरेषामुरांनधूनुतेवृकः । दिवोअमुष्यशासतोदिवंय-
यदिवावसो ३ आत्वाकण्वाइहावसेहवन्तेवाजसातये । दिवोअमुष्यशासतो

दिवंययदिवावसो ४ दधामितेसुतानांवृष्णेनपूर्वपाय्यम् । दिवोअमुष्यशासतो
दिवंययदिवावसो ५॥११॥स्मत्पुरन्धिर्नआगंहिविश्वतोधीर्नऊतयें । दिवोअमु-
ष्यशासतोदिवंययदिवावसो ६ आनोयाहिमहेमतेसहस्रोतेशतामघ । दिवो
अमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो ७ आत्वाहोतामनुर्हितोदेवत्रावक्षदीड्यः । दि-
वोअमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो ८ आत्वामदच्युताहरीश्येनंपक्षेववक्षतः ।
दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो ९ आयाह्यर्यआपरिस्वाहासोमस्यपीतये।
दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो १० ॥१२॥ आनोयाह्युपश्रुत्युक्थेषुरण-
याइह । दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो ११ सरूपैरासुनोगहिसंभृतैःसं-
भृताश्वः। दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदिवावसो१२ आयाहिपर्वतेभ्यःसमुद्रस्या-

धिविष्टपः । दिवोअमुष्यशासतोदिवंयय दिवावसो १३ आनोगव्यान्यश्व्यांसहस्त्रां शूरदर्दहि । दिवोअमुष्यशासतोदिवंयय दिवावसो १४ आनःसहस्त्रशोभरायुतानिशतानिंच । दिवोअमुष्यशासतोदिवंयय दिवावसो १५ आयदिन्द्रश्चदद्दहेसहस्रंवसुरोचिषः । ओजिष्ठमश्व्यंपशुम् १६ यऋज्राबातरंहसोऽरुषासोरघुष्यदः । भ्राजन्तेसूर्याइव १७ पारावतस्यरातिषुद्रवच्चक्रेष्वाशुषु । तिष्ठंवनस्यमध्य आ १८ ॥ १३ ॥

अश्विना चतुर्विंशतिः श्यावाश्वोश्विनावुपरिष्टाज्ज्योतिः । द्वाविंश्यन्त्ये पङ्क्ती । उपान्त्या महाबृहती ।

३५ अग्निनेन्द्रेणवरुणेनविष्णुनादित्यैरुद्रैर्वसुभिःसचाभुवा । सजोषसाउषसासूर्येणचसोमंपिबतमश्विना १ विश्वाभिर्धीभिर्भुवनेनवाजिनादिवापृथि-

व्याद्रिभिःसचाभुवा । सजोषसाउषसासूर्येणचसोमंपिबतमश्विना २ विश्वैर्देवैस्त्रिभिरेकादशैरिहाद्भिर्मरुद्भिर्भृगुभिःसचाभुवा । सजोषसाउषसासूर्येणचसोमंपिबतमश्विना ३ जुषेथांयज्ञंबोधतंहवस्यमेविश्वेहदेवौसवनावगच्छतम् । सजोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवोळ्हमश्विना ४ स्तोमंजुषेथांयुवशेवकन्यनांविश्वेह देवौसवनावगच्छतम् । सजोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवोळ्हमश्विना ५ गिरोजुषेथामध्वरंजुषेथांविश्वेहदेवौसवनावगच्छतम् । सजोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवोळ्हमश्विना ६ ॥ १४ ॥ हारिद्रवेवपतथोवनेदुपसोमंसुतंमहिषेवावगच्छथः । सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्वर्तिर्यातमश्विना ७ हंसाविवपतथोअध्वगाविवसोमंसुतंमहिषेवावगच्छथः।सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्वर्तिर्यातमश्विना ८ श्येनाविवपतथोहव्यदातयेसोमंसुतंमहिषेवावगच्छथः।सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्व-

र्तिर्यातमश्विना ९ पिवंतंचतृप्णुतंचाचंगच्छतंप्रजांचंधत्तंद्रविंणंचधत्तम् । सजोषं
साउषसासूर्यैंणचोर्जंनोधत्तमाश्विना १० जयंतंचप्रस्तुतंचप्रचावतंप्रजांचंधत्तंद्रवि-
णंचधत्तम् । सजोषंसाउषसासूर्यैंणचोर्जंनोधत्तमाश्विना ११ हतंचशत्रून्यततंचामि-
त्रिणःप्रजांचंधत्तंद्रविंणंचधत्तम् । सजोषंसाउषसासूर्यैंणचोर्जंनोधत्तमाश्विना १२
॥ १५ ॥ मित्रावरुणवन्ताउतधर्मंवन्तामरुत्वंन्ताजरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषं-
साउषसासूर्यैंणचादित्यैर्यातमश्विना १३ अङ्गिरस्वन्ताउतविष्णुंवन्तामरुत्वंन्ता-
जरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषंसाउषसासूर्यैंणचादित्यैर्यातमश्विना १४ ऋभुमन्ता
वृषणावाजंवन्तामरुत्वंन्ताजरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषंसाउषसासूर्यैंणचा-
दित्यैर्यातमश्विना १५ ब्रह्मंजिन्वतमुतजिन्वतंधियोहतंरक्षांसिसेधंतममीवाः ।
सजोषंसाउषसासूर्यैंणचसोमंसुन्वतोअश्विना १६ क्षत्रंजिन्वतमुतजिन्वतंनॄन्ह-

तंरक्षांसिसेधंतममींवाः । सजोषंसाउषसासूर्येणचसोमंसुन्वतोअंश्विना १७ धेनूर्जिन्वतमुतजिन्वतंविशोंहतंरक्षांसिसेधंतममींवाः । सजोषंसाउषसासूर्येण चसोमंसुन्वतोअंश्विना १८ ॥ १६ ॥ अत्रेरिवशृणुतंपूर्व्यस्तुतिंश्यावाश्वस्यसुन्वतोमंदच्युता । सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विनातिरोअंह्न्यम् १९ सर्गाँइव सृजतंसुष्टुतीरुपंश्यावाश्वस्यसुन्वतोमंदच्युता । सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विना तिरोअंह्न्यम् २० रश्मींरिवयच्छतमध्वराँउपंश्यावाश्वस्यसुन्वतोमंदच्युता । सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विनातिरोअंह्न्यम् २१ अर्वाग्रथंनियंच्छतंपिबंतंसोम्यंमधुं । आयांतमश्विनागंतमवस्युर्वामहंहुवेधत्तंरत्नांनिदाशुषें २२ नमोवाके प्रस्थिंतेअध्वरेनंराविवक्षंणस्यपीतयें । आयांतमश्विनागंतमवस्युर्वामहंहुवेधत्तं

रत्नानिदाशुषे २३ स्वाहाकृतस्यतृम्पतंसुतस्यदेवावन्धसः। आयातमश्विनागत-
मवस्युर्वामहंहुवेधत्तंरत्नानिदाशुषे २४ ॥ १७ ॥

अवितासि सप्त श्यावाश्व इन्द्रः शक्करी । अन्त्या महापङ्क्तिः ।

२६ अवितासिसुन्वतोवृक्तबर्हिषःपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभाग-
मधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते १ प्राव
स्तोतारंमघवन्नवत्वांपिबासोमंमदायकंशतक्रतो। यंतेभागमधारयन्विश्वाःसेहा-
नःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते २ ऊर्जादेवाँअवस्योजसात्वां
पिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयः
समप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ३ जनितादिवोजनितापृथिव्याःपिबासोमंमदाय

कंशतक्रतो । यंतेंभागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँ
इन्द्रसत्पते ४ जनिताश्वानांजनितागवामसिपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतें
भागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ५ अ-
त्रीणांस्तोममद्रिवोमहस्कृधिपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेंभागमधारय-
न्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ६ श्यावाश्वस्यसु-
न्वतस्तथाशृणुयथाशृणोरत्रेःकर्माणिकृण्वतः । प्रत्रसदस्युमाविथत्वमेकइन्नृ-
षाह्यइन्द्रब्रह्माणिवर्धयन् ७ ॥ १९ ॥

प्रेदं सप्त श्यावाश्व इन्द्रो महापङ्क्तिः । आद्यातिजगती ।

३७ प्रेदंब्रह्मवृत्रतूर्येष्वाविथप्रसुन्वतःशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । मा-
ध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्यपिबासोमस्यवज्रिवः १ सेहानउग्रपृतनाअभि

द्रुहंःशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । माध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्यापिबासो-
मंस्यवज्रिवः २ एकराळस्यभुवनस्यराजसिशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः ।
माध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्यापिबासोमंस्यवज्रिवः ३ सस्थावानायवयसि
त्वमेकइच्छचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । माध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्य
पिबासोमंस्यवज्रिवः ४ क्षेमस्यचप्रयुजश्चत्वमीशिषेशचीपतइन्द्रविश्वाभिरू-
तिभिः । माध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्यापिबासोमंस्यवज्रिवः ५ क्षत्रायत्व-
मवसिनत्वमाविथशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । माध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्र-
हन्ननेद्यापिबासोमंस्यवज्रिवः ६ श्यावाश्वस्यरेभतस्तथाशृणुयथाशृणोरत्रेःक-
र्माणिकृण्वतः । प्रत्रसदस्युमाविथत्वमेकइन्नृषाह्यइन्द्रक्षत्राणिवर्धयन् ७ ॥ ११ ॥

यज्ञस्य दश श्यावाश्व इन्द्राग्नी गायत्री ।

३८ यज्ञस्यहिस्थऋत्विजासस्नीवाजेषुकर्मसु । इन्द्राग्नीतस्यबोधतम् १ तोशासारथयावानावृत्रहणापराजिता । इन्द्राग्नीतस्यबोधतम् २ इदंवांमदिरंमध्वधुक्षन्नद्रिभिर्नरः । इन्द्राग्नीतस्यबोधतम् ३ जुषेथांयज्ञमिष्टयेसुतंसोमंसधस्तुती । इन्द्राग्नीआगतंनरा ४ इमाजुंषेथांसवनायेभिर्हव्यान्यूहथुः । इन्द्राग्नीआगतंनरा ५ इमांगायत्रवर्तनिंजुषेथांसुष्टुतिंमम । इन्द्राग्नीआगतंनरा ६ ॥ २० ॥ प्रातर्यावभिरागतंदेवेभिर्जेन्यावसू । इन्द्राग्नीसोमपीतये ७ श्यावाश्वस्यसुन्वतोऽत्रीणांशृणुतंहवम् । इन्द्राग्नीसोमपीतये ८ एवावांमह्वऊतयेयथाहुवन्तमेधिराः । इन्द्राग्नीसोमपीतये ९ आहंसरस्वतीवतोरिन्द्राग्न्योरवोवृणे । याभ्यांगायत्रमृच्यते १० ॥ २१ ॥

अग्निमस्तोषि दश नाभाकः काण्वोऽग्निर्महापङ्क्तिः ।

२१ अग्निमंस्तोष्यृग्मियमग्निमीळायजध्यै । अग्निर्देवाँअनक्तुनउभेहिविदथे कविरन्तश्चरतिदूत्यं१नभन्तामन्यकेसमे १ न्यंग्नेनव्यसावचस्तनूषुशंसमेषाम् । न्यरातीरराव्णांविश्वाअर्योअरातीरितोयुच्छन्त्वामुरोनभन्तामन्यकेसमे २ अग्ने मन्मानितुभ्यंकंघृतंनजुह्वआसनि । सदेवेषुप्रचिकिद्धित्वंह्यसिपूर्व्यःशिवोदूतो विवस्वतोनभन्तामन्यकेसमे ३ तत्तदग्निर्वयोदधेयथायथाकृपण्यति । ऊर्जाहुतिर्वसूनांशंचयोश्चमयोदधेविश्वस्यैदेवहूत्यैनभन्तामन्यकेसमे ४ सचिकेतसहीयसाग्निश्चित्रेणकर्मणा । सहोताशश्वतीनांदक्षिणाभिरभीवृतइनोतिचप्रतीव्यं१नभन्तामन्यकेसमे ५ ॥ २२ ॥ अग्निर्जातादेवानामग्निर्वेदमर्तानामपीच्यम् । अग्निःसद्रविणोदाअग्निर्द्वाराव्यूर्णुतेस्वाहुतोनवीयसानभन्तामन्यकेसमे ६ अग्नि-

देवेषुसंवसुःसविक्षुयज्ञियास्वा । समुदाकाव्यांपुरुविश्वंभूमेवपुष्यतिदेवोदेवेषु यज्ञियोनभन्तामन्यकेसमे ७ योअग्निःसप्तमानुषःश्रितोविश्वेषुसिन्धुषु । तमागन्मात्रिपस्त्यंमन्धातुर्दस्युहन्तममग्निंयज्ञेषुपूर्व्यंनभन्तामन्यकेसमे ८ अग्निस्त्रीणित्रिधातून्याक्षेतिविदथाकविः । सत्रींरेकादशाँइहयक्षच्चपिप्रयच्चनोविप्रोदूतः परिष्कृतोनभन्तामन्यकेसमे ९ त्वंनोअग्नआयुषुत्वंदेवेषुपूर्व्यवस्वएकइरज्यसि। त्वामापःपरिस्रुतःपरियन्तिस्वसेतवोनभन्तामन्यकेसमे १० ॥ २३ ॥

इन्द्राग्नी द्वादश नाभाकः काण्व इन्द्राग्नी महापङ्क्तिः । उपाद्या शक्वरी । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

४० इन्द्राग्नीयुवंसुनःसहन्तादासथोरयिम् । येनदृळ्हासमत्स्वावीळुचित्साहिषीमह्यग्निर्वनेववातइन्नभन्तामन्यकेसमे १ नहिवांवव्रयामहेऽथेन्द्रमिद्यजामहेशविष्ठंनृणांनरम् । सनःकदाचिदर्वतागमदावाजसातयेगमदामेधसातयेनभं-

न्तामन्यकेसंमे २ ताहिमध्यंभराणामिन्द्राग्नीअधिक्षितः । ताउकवित्वनाक-
वीपृच्छ्यमानासखीयुतेसंधीतमश्नुतंनरानभन्तामन्यकेसंमे ३ अभ्यर्चनभाक-
वदिन्द्राग्नीयजसागिरा । ययोर्विश्वमिदंजगदियंद्यौःपृथिवीमह्यु१पस्थेबिभृतोव-
सुनभन्तामन्यकेसंमे ४ प्रब्रह्माणिनभाकवदिन्द्राग्निभ्यामिरज्यत । यासप्तबुध्न-
मर्णवंजिह्मबारमपोर्णुतइन्द्रईशानओजसानभन्तामन्यकेसंमे ५ अपिवृश्चपु-
राणवद्व्रततेरिवगुष्पितमोजोदासस्यदम्भय । वयंतदस्यसंभृतंवस्विन्द्रेणविभजे-
महिनभन्तामन्यकेसंमे ६ ॥ २४ ॥ यदिन्द्राग्नीजनाइमेविह्वयन्तेतनागिरा ।
अस्माकेभिर्नृभिर्वयंसासह्यामपृतन्यतोवनुयामवनुष्यतोनभन्तामन्यकेसंमे ७
यानुश्वेताववोदिवउच्चरातउपद्युभिः । इन्द्राग्न्योरनुव्रतमुहानायन्तिसिन्धवोया-
न्त्सींबन्धादमुञ्चतांनभन्तामन्यकेसंमे ८ पूर्वीष्टइन्द्रोपमातयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः

सूनोर्हिन्वस्यहरिवः । वस्वोवीरस्यापृचोयानुसाधन्तनोधियोनभन्तामन्यकेसमे ९ तंशिशीतासुवृक्तिभिस्त्वेषंसत्वानमृग्मियम् । उतोनुचिद्यओजसाशुष्णस्याण्डानिभेदतिजेषत्स्ववतीरपोनभन्तामन्यकेसमे १० तंशिशीतास्वध्वरंसत्यंसत्वानमृत्वियम् । उतोनुचिद्यओहतआण्डाशुष्णस्यभेदत्यजैःस्वर्वतीरपोनभन्तामन्यकेसमे ११ एवेन्द्राग्निभ्यांपितृवन्नवीयोमन्धातृवदङ्गिरस्वदवाचि । त्रिधातुनाशर्मणापातमस्मान्वयंस्यामपतयोरयीणाम् १२ ॥ २५ ॥

अस्मा ऊ षु दश नाभाकः काण्वो वरुणो महापङ्क्तिः ।

४१ अस्माऊषुप्रभूतयेवरुणायमरुद्भ्योऽर्चाविदुष्टरेभ्यः । योधीतामानुषाणांपश्वोगाइवरक्षतिनभन्तामन्यकेसमे १ तमूषुसमनागिरापितृणांचमन्मभिः । नाभाकस्यप्रशस्तिभिर्यःसिन्धूनामुपोदयेसप्तस्वसासमध्यमोनभन्तामन्यकेसमे

२ सक्षपुःपरिंपस्वजेन्युं१स्त्रोमांययांदधेसविश्वंपरिंदर्शतः । तस्यवेनीरनुंव्रतमु-
पस्तिस्त्रोअंवर्धयन्नभंन्तामन्यकेसंमे ३ यःककुभोंनिधारयःपृथिव्यामधिंदर्शतः ।
समातांपूर्व्यंपदंतद्वरुंणस्यसप्यंसहिगोपाइवेर्योनभंन्तामन्यकेसंमे ४ योधर्ताभु-
वंनानांयउस्त्राणामपीच्या३वेदनामानिगुह्या । सकविःकाव्यांपुरुरूपंद्यौरिंव
पुष्यतिनभंन्तामन्यकेसंमे ५ ॥ २६ ॥ यस्मिन्विश्वानिकाव्यांचक्रेनाभिंरिव
श्रिता । त्रितंजूतीसपर्यतव्रजेगावोनसंयुजेंयुजेअश्वाँअयुक्षतनभंन्तामन्यकेसं-
मे ६ यआस्वत्कआशयेविश्वाजातान्यैषाम् । परिधामांनिमर्मृशद्वरुंणस्यपुरो
गयेविश्वेदेवाअनुंव्रतंनभंन्तामन्यकेसंमे ७ ससंमुद्रोअंपीच्यस्तुरोद्यामिंवरोहति
नियदांसुयजुर्दधे । समायाअर्चिनापदास्तृंणान्नाकमारुंहन्नभंन्तामन्यकेसंमे
८ यस्यंश्वेताविंचक्षणातिस्त्रोभूमींरधिक्षितः । त्रिरुत्तंराणिपप्रतुर्वरुंणस्यध्रुवं

सद्‌ःससंस्रानामिंरुज्यतिनभंन्तामन्यकेसंमे १ यःश्वेताँअधिंनिर्णिजश्चक्रेकृष्णाँ अनुव्रता । सधामंपूर्व्यंमंमेयःस्कम्भेनविरोदंसीअजोनद्यामधांरयन्नभंन्तामन्यकेसंमे १० ॥ २७ ॥

अस्तभ्नात्सप्त नाभाकः काण्वः । प्रथमतृचस्यार्चनानावा । आद्यतृचस्य वरुणः । अन्त्यस्याश्विनौ । आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । शिष्टा अनुष्टुभः ।

४२ अस्तंभ्नाद्यामसुंरोविश्ववेंदाअमिंमीतवरिमाणंपृथिव्याः । आसीदद्विश्वाभुवंनानिसम्राड्विश्वेत्तानिवरुंणस्यव्रतानि १ एवावंन्दस्ववरुंणंबृहन्तंनमस्याधीरंममृतंस्यगोपाम् । सनःशर्मंत्रिवरूंथंवियंसत्पातंनोद्यावापृथिवीउपस्थे २ इमांधियंशिक्षमाणस्यदेवक्रतुंदक्षंवरुणसंशिंशाधि । ययातिविश्वांदुरितातरेंम सुतर्माणमधिनावंरुहेम ३ आवांग्रावाणोअश्विनाधीभिर्विप्राअचुच्यवुः । ना-

सत्यासोमंपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ४ यथावामत्रिरश्विनागोभिर्विप्रोअजोहवीत् । नासत्यासोमंपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ५ एवावामह्वऊतयेयथाहुवन्तमेधिराः । नासत्यासोमंपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ६ ॥ २९ ॥ इति शाकलक्संहितायामष्टमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

इमे त्रयस्त्रिंशदृचस्य आङ्गिरसोविरूपऋषिः ।

४३ इमेविप्रस्यवेधसोअग्नेरस्तृतयज्वनः । गिरःस्तोमासईरते १ अस्मैतेप्रतिहर्यतेजातवेदोविचर्षणे । अग्नेजनामिसुष्टुतिम् २ आरोकाइवघेदहतिग्माअग्नेतवत्विषः । दद्भिर्वनानिबप्सति ३ हरयोधूमकेतवोवातजूताउपद्यवि । यतन्तेवृथगग्नयः ४ एतेत्येवृथगग्नयइद्धासःसमदृक्षत । उषसामिवकेतवः ५ ॥२१॥ कृष्णारजांसिपत्सुतःप्रयाणेजातवेदसः । अग्निर्यद्रोधतिक्षमि ६ धासिंकृ-

ण्वानओषधीर्वप्सदग्निर्नवायति । पुनर्यन्तरुणीरपि ७ जिह्वाभिरहनंनम-
दर्चिषाजञ्जणाभवन् । अग्निर्वनेषुरोचते ८ अप्स्वग्नेसधिष्टवसौषधीरनुरुध्यसे ।
गर्भेसंजायसेपुनः ९ उदग्नेतवतद्घृतादर्चीरोचतआहुतम् । निंसानंजुह्वो३
मुखे १० ॥ २० ॥ उक्षान्नायवशान्नायसोमपृष्ठायवेधसे । स्तोमै-
र्विधेमाग्नये ११ उतत्वानमसावयंहोतर्वरेण्यक्रतो । अग्नेसमिद्भिरीमहे १२
उतत्वाभृगुवच्छुचेमनुष्वदग्नआहुत । अङ्गिरस्वद्धवामहे १३ त्वंह्यग्ने
अग्निनाविप्रोविप्रेणसन्त्सता । सखासख्यासमिध्यसे १४ सत्वंविप्रायदाशुषे
रयिंदेहिसहस्रिणम् । अग्नेवीरवतीमिषम् १५ ॥ २१ ॥ अग्नेभ्रातःसहस्कृत
रोहिदश्वशुचिव्रत । इमंस्तोमंजुषस्वमे १६ उतत्वाग्नेममस्तुतोवाश्रायप्रतिह-
र्यते । गोष्ठंगावइवाशत १७ तुभ्यंताअङ्गिरस्तमविश्वाःसुक्षितयःपृथक् । अग्ने

कामाययेमिरे १८ अग्निंधीभिर्मनीषिणोमेधिरासोविपश्चितः।अद्मसद्यायहिन्वि-
रे १९ तंत्वामज्मेषुवाजिनंतन्वानाअग्नेअध्वरम्। वह्निंहोतारमीळते २० ॥ ३२ ॥
पुरुत्राहिसदृङ्ङसिविशोविश्वाअनुप्रभुः । समत्सुत्वाहवामहे २१ तमीळिष्वय
आहुतोऽग्निर्विभ्राजतेघृतैः। इमंनःशृणवद्धवम् २२ तंत्वावयंहवामहेशृण्वन्तं
जातवेदसम्। अग्नेघ्नन्तमपद्विषः २३ विशांराजानमद्भुतमध्यक्षंधर्मणामिमम्।
अग्निमीळेसउश्रवत् २४ अग्निंविश्वायुवेपसंमर्यंनवाजिनंहितम्। सप्तिंनवाज-
यामसि २५ ॥ ३३ ॥ घ्नन्मृधाण्यपद्विषोदहन्रक्षांसिविश्वहा । अग्नेतिग्मेन
दीदिहि २६ यंत्वाजनासइन्धतेमनुष्वदङ्गिरस्तम । अग्नेसबोधिमेवचः २७
यदग्नेदिविजाअस्यप्सुजावासहस्कृत। तंत्वागीर्भिर्हवामहे २८ तुभ्यंघेत्तेजना
इमेविश्वाःसुक्षितयःपृथक्। धासिंहिन्वन्त्यत्तवे २९ तेघेदग्नेस्वाध्योऽहाविश्वा

नृचक्षसः । तरन्तःस्यामदुर्गहा ३० ॥ ३४ ॥ अग्निंमन्द्रंपुरुप्रियंशीरंपावकशोचिषम् । हृद्भिर्मन्द्रेभिरीमहे ३१ सत्वमग्नेविभावसुःसृजन्त्सूर्योनरश्मिभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्नसे ३२ तत्तेसहस्वईमहेदात्रंयन्नोपदस्यति । त्वदग्नेवार्यंवसु ३३ ॥ ३५ ॥

सामिधाग्नि त्रिशद्रूप आङ्गिरसोऽग्निर्गायत्री ।

४४ समिधाग्निंदुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् । आस्मिन्हव्याजुहोतन १ अग्नेस्तोमंजुषस्वमेवर्धस्वानेनमन्मना । प्रतिसूक्तानिहर्यनः २ अग्निंदूतंपुरोदधेहव्यवाहमुपब्रुवे । देवाँआसादयादिह ३ उत्तेबृहन्तोअर्चयःसमिधानस्यदीदिवः । अग्नेशुक्रासईरते ४ उपत्वाजुह्वोऽममघृताचीर्यन्तुहर्यत । अग्नेहव्याजुषस्वनः ५ ॥ ३६ ॥ मन्द्रंहोतारमृत्विजंचित्रभानुंविभावसुम् । अग्निमीळेस

उंथवत् ६ प्रवंहोतारमीडयंजुष्टमग्निंकविक्रतुम् । अध्वराणामभिश्रियम् ७
जुषाणोअंङ्गिरस्तमेमाहव्यान्यानुषक् । अग्नेयज्ञंनयक्रतुथा ८ सामिधानउसन्त्य
शुक्रशोचइहावह । चिकित्वान्दैव्यंजनम् ९ विप्रंहोतारमद्रुहंधूमकेतुंविभावं-
सुम् । यज्ञानांकेतुमींमहे १० ॥ २७ ॥ अग्नेनिपाहिनस्त्वंप्रतिष्मदेवरीषतः ।
भिन्धिद्वेषःसहस्कृत ११ अग्निःप्रत्नेनमन्मनाशुम्भानस्तन्वं१स्वाम् । कविर्विप्रेण-
वावृधे १२ ऊर्जोनपातमाहुवेग्निंपावकशोचिषम् । अस्मिन्यज्ञेस्वध्वरे १३ स
नोमित्रमहस्त्वमग्नेशुक्रेणशोचिषा । देवैरासत्सिबर्हिषि १४ योअग्निंतन्वोदमेदेवंमर्तःसपर्यति । तस्माइद्दीदयद्वसु १५ ॥ २८ ॥ अग्निर्मूर्धादिवःककुत्पतिः
पृथिव्याअयम् । अपांरेतांसिजिन्वति १६ उदग्नेशुचयस्तवशुक्राभ्राजन्तईरते ।
तवज्योतींष्यर्चयः १७ ईशिषेवार्यस्यहिदात्रस्याग्नेस्वर्पतिः । स्तोतास्यांतवशर्म-

णि १८ त्वामंग्नेमनीषिणस्त्वांहिंन्वन्तिचित्तिंभिः । त्वांवर्धन्तुनोगिरंः १९ अदं-

ब्ध्स्यस्वधावंतोदूतस्यरेभंतःसदा । अग्नेःसख्यंवृंणीमहे २० ॥ ३९ ॥ अग्निःशु-

चिंव्रततमःशुचिर्विप्रःशुचिःकविः । शुचीरोचतआहुंतः २१ उतत्वांधीतयोमम

गिरोंवर्धन्तुविश्वहा।अग्नेसख्यस्यंबोधिनः २२ यदंग्नेस्यामहंत्वंत्वंवांघास्याअहम्।

स्युष्टेसत्याइहाशिषः २३ वसुर्वसुपतिर्हिकमस्यंग्नेविभावसुः । स्यामंतेसुमता-

वपिं २४ अग्नेधृतव्रंतायतेसमुद्रायेवसिन्धवः । गिरोंवाश्रासंईरते २५ ॥ ४० ॥

युवानंविश्पतिंकविंविश्वादंपुरुवेपंसम् । अग्निंशुम्भामिमन्मंभिः २६ यज्ञानां

रथ्यैवयंतिग्मजंम्भायवीळवें । स्तोमैरिषेमाग्नये २७ अयमंग्नेत्वेअपिंजरि-

ताभूंतुसन्त्य । तस्मैपावकमृळय २८ धीरोह्यस्यंद्मसद्विप्रोनजागृंविःसदा ।

अग्नेदीदयंसिद्यवि २९ पुराग्नेदुरितेभ्यःपुरामृध्रेभ्यःकवे । प्रणआयुर्वसो तिर ३० ॥ ४१ ॥

आ घ द्विचत्वारिंशाग्निशोकः काण्व इन्द्रो गायत्री । आघाया इन्द्राग्नी ।

४५ आघायेअग्निमिन्धतेस्तृणन्तिबर्हिरानुषक् । येषामिन्द्रोयुवासखा १ बृहन्निदिध्मएषांभूरिशस्तंपृथुःस्वरुः । येषामिन्द्रोयुवासखा २ अयुद्धइद्युधावृतं शूरआजतिसत्वभिः । येषामिन्द्रोयुवासखा ३ आबुन्दंवृत्रहाददेजातःपृच्छद्वि मातरम् । कउग्राःकेहशृण्विरे ४ प्रतित्वाशवसीवदद्गिरावप्सोनयोधिषत् । यस्तेशत्रुत्वमाचके ५ ॥ ४२ ॥ उतत्वंमघवञ्छृणुयस्तेवष्टिववक्षितत् । यद्वी- ळयासिवीळुतत् ६ यदाजिंयात्याजिकृदिन्द्रःस्वश्वयुरुप । रथीतमोरथीनाम् ७ विषुविश्वाअभियुजोवज्रिन्विष्वग्यथावृह । भवानःसुश्रवस्तमः ८ अस्माकं

सुरथंपुरइन्द्रःकृणोतुसातये । नयंधूर्वन्तिधूर्तयः ९ वृज्यामंतेपरिद्विषोऽरंतेशक्रदावने । गमेमेदिन्द्रगोमंतः १० ॥ ४३ ॥ शनैश्चिद्यन्तोअद्रिवोऽश्वावन्तःशतग्विनः । विवक्षणाअनेहसः ११ ऊर्ध्वाहितेदिवेदिवेसहस्रासूनृताशता । जरितृभ्योविमंहते १२ विद्माहित्वाधनंजयमिन्द्रदृळ्हाचिदारुजम् । आदारिणंयथागयम् १३ ककुहंचित्वाकवेमंदन्तुधृष्णविन्दवः । आत्वापणिंयदीमहे १४ यस्तेरेवाँअदाशुरिःप्रममर्षमघत्तये । तस्यनोवेदआभर १५ ॥ ४४ ॥ इमउत्वाविचक्षतेसखायइन्द्रसोमिनः । पुष्टावन्तोयथापशुम् १६ उतत्वाबधिरंवयंश्रुत्कर्णंसन्तमूतये । दूरादिहहवामहे १७ यच्छुश्रूयाइमंहवंदुर्मर्षंचक्रियाउत । भवेरापिर्नोअन्तमः १८ यच्चिद्धितेअपिव्यथिर्जगन्वांसोअमन्महि । गोदाइदिन्द्रबोधि नः १९ त्वारम्भंनजिव्रयोररम्भाशवसस्पते । उश्मसित्वासधस्थआ २० ॥ ४५ ॥

स्तोत्रमिन्द्रायगायतपुरुनृम्णायसत्वने । नकिर्यंवृण्वतेयुधि २१ अभित्वा-
वृषभासुतेसुतंसृजामिपीतये । तृम्पाव्यश्नुहीमदम् २२ मात्वामूराअविष्यवो-
मोपहस्वानआदभन् । माकींब्रह्मद्विषोवनः २३ इहत्वागोपरीणसामहेमन्द-
न्तुराधसे । सरोगौरोयथापिब २४ यावृत्रहापरावतिसनानवाचचुच्युवे । तासं-
सत्सुप्रवोचत २५ ॥ ४६ ॥ अपिबत्कद्रुवःसुतमिन्द्रःसहस्रबाह्वे । अत्रादे-
दिष्टपौंस्यम् २६ सत्यंतत्तुर्वशेयदौविदानोअह्नवाय्यम् । व्यानट्तुर्वणेशमि २७
तरणिंवोजनानांत्रदंवाजस्यगोमतः । समानमुप्रशंसिषम् २८ ऋभुक्षणंनवर्तं-
वउक्थेषुतुग्र्यावृधम् । इन्द्रंसोमेसचासुते २९ यःकृन्तदिद्वियोन्यंत्रिशोकाय
गिरिंपृथुम् । गोभ्योगातुंनिरेतवे ३० ॥ ४७ ॥ यद्दधिषेमनस्यसिमन्दानःप्रेदियक्ष-
सि । मातत्करिन्द्रमृळय ३१ दभ्रंचिद्धित्वावतःकृतंशृण्वेअधिक्षमि । जिगात्विन्द्र

तेमनः ३२ तवेदुताःसुकीर्तयोऽसंन्नुतप्रशस्तयः । यदिन्द्रमृळयासिनः ३३ मा नएकंस्मिन्नागसिमाद्वयोरुतत्रिषु । वधीर्माशूरभूरिषु ३४ बिभयाहित्वावतउग्रादभिप्रभङ्गिणः । दस्मादहमृतीषहः ३५ ॥ ४८ ॥ मासख्युःशूनमाविदेमा पुत्रस्यप्रभूवसो । आवृत्वद्भूतुतेमनः ३६ कोनुमर्याअमिथितःसखासखायमब्रवीत् । जहाकोअस्मदीषते ३७ एवारेवृषभासुतेऽसिन्वन्भूर्यावयः । श्वघ्नीवनिवताचरन् ३८ आतएतावचोयुजाहरीगृभ्णेसुमद्रथा । यदीब्रह्मभ्यइद्ददः ३९ भिन्धिविश्वाअपद्विषःपरिबाधोजहीमृधः । वसुस्पार्हंतदाभर ४० यद्वीळाविन्द्र यत्स्थिरेयत्पर्शानेपराभृतम् । वसुस्पार्हंतदाभर ४१ यस्यतेविश्वमानुषोभूरेर्दत्तस्यवेदति । वसुस्पार्हंतदाभर ४२ ॥ ४९ ॥ इति शाकलकसंहितायां षष्ठाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

त्वावतस्त्रयस्त्रिंशद्दशोऽन्त्यआसआदिकानीतस्यपृथुश्रवसोदानस्तुतिराद्यापादनिचृत्पञ्चम्यादिक-
कुब्गायत्रीबृहत्यनुष्टुप्सतोबृहतीगायत्रीविपरीतोत्तरःप्रगाथोद्विपदाचतुर्विंशिकाबृहतीपिपीलिकम-
ध्याककुप्पङ्क्तिशिराविराड्जगत्युपरिष्टाद्बृहतीबृहत्योविषमपदोत्तरापङ्क्तिःसंस्तारपङ्क्तिर्गायत्रीपङ्क्तिप्रगा
थोत्रवायव्योगायत्रीद्विपदोष्णिक्पङ्क्तिर्वायव्यागायत्रीमहिवाध्नूनात्रितआसआदिसेभ्योन्त्याःपञ्चो-
पसेपिमहापाङ्क्तंदुःस्वप्नघ्नंस्वादोःपञ्चोनाप्रगाथःसौम्यंत्रैष्टुभंपञ्चमीजगत्याभिप्रदशप्रस्कण्वःप्रगाथंतत्प्र-
धुम्नुतंपुष्टिगुर्यथामनौश्रुष्टिगुर्यथामनावायुरुपमन्त्वाष्टौमेध्यएतत्तेमातरिश्वानोविश्वह्रातिवैश्वदेवःप्रगा-
थोभूरीत्पञ्चकृशःप्रस्कण्वस्यदानस्तुतिर्गायत्रंतुतृतीयान्त्येअनुष्टुभौप्रतितेपृषध्रोन्त्याभिसौरीपङ्क्त्युवंदे-
वाचतुष्कंमेध्यआश्विनंत्रैष्टुभंपञ्चृत्विजस्तृचंवैश्वदेव्यमायात्विवस्तुतिर्वैमानिवासप्तसुपर्णऐन्द्रावरुणंजा-
गतमप्रआविंशतिर्भर्गःप्रागाथआग्नेयंप्रागाथंतूभयंध्नूनामोअस्मैद्वादशप्रगाथःपाङ्क्तंसप्तम्याद्यास्तिस्रोबृ-
हत्यःसपूर्व्योगायत्रप्राद्याचतुर्थ्यादिद्वेसप्तमीचानुष्टुभौगायत्रेन्त्यादैवीत्रिष्टुब्त्वायदिन्द्रतरोभिःपञ्चोना-
कलिःप्रागाथःप्रागाथमन्त्यानुष्टुप्त्यांनुसैकामत्स्यःसांमदोमैत्रावरुणिर्मान्योवाबहवोवामत्स्याजालन-
द्धाआदित्यानस्तुवन्दशम्याद्यास्तिस्रोप्यादितेः।

स्त्वावतस्त्रयस्त्रिंशद्दशोऽस्य इन्द्रः। षष्ठचतुष्कस्य पृथुश्रवसः कानीतस्य दानस्तुतिः। सप्तम-
चतुष्कस्योपान्त्यायाश्च वायुः। आद्या पादनिचृत्। द्वितीयादिचतस्रः षष्ठीदशमी-
त्रयोविंश्येकोनत्रिंशत्त्यन्त्याश्च गायत्र्यः। पञ्चमी ककुप्। सप्तम्येकादश्येको-
नविंशीपञ्चविंशीसप्तविंश्यो बृहत्यः। अष्टम्यनुष्टुप्। नवमीपङ्क्तिश्चषष्ठा-
विंश्यः सतोबृहत्यः। द्वादशी विपरीता। त्रयोदशी द्विपदा। चतु-
र्दशी बृहती पिपीलिकमध्या। पञ्चदशी ककुम्न्यङ्कुशिरा।
षोडशी विराट्। सप्तदशी जगती। अष्टादश्युपरिष्टाद्बृ-
हती। विंशी विषमपदा। एकविंशीद्वाविंशी-
चतुर्विंश्युपान्त्याः पंक्तयः। त्रिंशी द्विपदा
विराट्। एकत्रिंश्युष्णिक्।

१६ ॐमृत्वावंतःपुरूवसोवयमिंन्द्रप्रणेतः। स्मसिंस्थातर्हरीणाम् १ त्वांहिस-
त्यमंद्रिवोविद्मदातारंमिषाम्। विद्मदातारंरयीणाम् २ आयस्यंतेमहिमानंश-

तंमूतेशतक्रतो । गीर्भिर्गृणन्तिकारवः ३ सुनीथोघासमर्त्योयंमरुतोयमर्यमा । मित्रःपान्त्यद्रुहः ४ दधानोगोमदश्ववत्सुवीर्यमादित्यजूतएधते । सदारायापुरुस्पृहा ५ ॥ १ ॥ तमिन्द्रंदानमीमहेशवसानमभीर्वम् । ईशानंरायईमहे ६ तस्मिन्हिसन्त्यूतयोविश्वाअभीरवःसचा । तमावहन्तुसप्तयःपुरूवसुंमदायहरयः सुतम् ७ यस्तेमदोवरेण्योयइन्द्रवृत्रहन्तमः । यआददिःस्व१र्नृभिर्यःपृतनासु दुष्टरः ८ योदुष्टरोविश्ववारश्रवाय्योवाजेष्वस्तितरुता । सनःशविष्ठसवनावसो गहिगमेमगोमतिव्रजे ९ गव्योषुणोयथापुराश्वयोतरथया । वरिवस्यमहामह १० ॥ २ ॥ नहितेशूरराधसोऽन्तंविन्दामिसत्रा । दशस्यानोमघवन्नूचिदद्रिवोधियोवाजेभिराविथ ११ यऋष्वःश्रावयत्सखाविश्वेत्सवेदजनिमापुरुष्टुतः । तंविश्वेमानुषायुगेन्द्रंहवन्तेतविषंयतस्रुचः १२ सनोवाजेष्ववितापुरूवसुःपुरःस्था-

तामघवांवृत्रहाभुवत् १३ अभिवोंवीरमन्धसोमदेषुगायगिरामहाविचेतसम् । इन्द्रंनामश्रुत्यंशाकिनंवचोयथा १४ ददीरेक्णंस्तन्वेददिर्वसुददिर्वाजेषुपुरुहूत वाजिनम् । नूनमथ १५ ॥ ३ ॥ विश्वेषामिरज्यन्तंवसूनांसासह्वांसंचिदस्यवर्पसः । कृपयतोनूनमत्यथ १६ महःसुवोअरमिषेस्तवामहेमीळ्हुषेअरङ्गमायजग्मये । यज्ञेभिर्गीर्भिर्विश्वमनुषांमरुतामियक्षसिगायेत्वानमसागिरा १७ ये पातयन्तेअज्मभिर्गिरीणांस्नुभिरेषाम् । यज्ञंमहिष्वणीनांसुम्नंतुविष्वणीनांप्राध्वरे १८ प्रभङ्गंदुर्मतीनामिन्द्रशविष्ठाभर । रयिमस्मभ्यंयुज्यंचोदयन्मतेज्येष्ठंचोदयन्मते १९ सनितःसुसनितरुग्रचित्रचेतिष्ठसूनृत । प्रासहासम्राट्सहुरिंसहन्तंभुज्युंवाजेषुपूर्व्यम् २० ॥ ४ ॥ आसएतुयईवदाँअदेवःपूर्तमाददे । यथाचिद्वशोअश्व्यःपृथुश्रवसिकानीतेऽस्याव्युष्याददे २१ षष्टिंसहस्राश्व्यस्यायुता-

सनमुष्ट्रानांविंशतिंशता । दशश्यावीनांशतादशत्र्यरुषीणांदशगवांसहस्रा २२ दशश्यावाऋधद्रयोवीतवारासआशवः । मथ्रानेमिंनिवावृतुः २३ दानासः पृथुश्रवसःकानीतस्यसुराधसः । रथंहिरण्ययंददन्मंहिष्ठःसूरिरभूद्वर्षिष्ठमकृतश्र-वः २४ आनोवायोमहेतनेयाहिमखायपाजसे । वयंहितेचकृमाभूरिदावनेसद्यश्चिन्महिदावने २५ ॥ ५ ॥ योअश्वेभिर्वहतेवस्तउस्रास्त्रिःसप्तसप्ततीनाम् । एभिःसोमेभिःसोमसुद्भिःसोमपादानायशुक्रपूतपाः २६ योमइमंचिदुत्मनामन्दच्चित्रंदावने । अरट्वेअक्षेनहुषेसुकृत्वनिसुकृत्तरायसुक्रतुः २७ उचथ्येवपुषियःस्वराळुतवायोघृतस्नाः । अश्वेषितंरजेषितंशुनेषितंप्राज्मतादिदंनुतत् २८ अधप्रियमिषिरायषष्टिंसहस्रासनम् । अश्वानामिन्नवृष्णाम् २९ गावोनयूथमुपयन्तिवध्रयउपमायन्तिवध्रयः ३० अधयच्चारथेगणेशतमुष्ट्राँअचिक्रदत् । अध

श्वित्नेषुविंशतिंशता २१ शतंदासेवल्बूथेविप्रस्तरुक्षआददे । तेतेवायविमेजना मदन्तीन्द्रंगोपामदन्तिदेवगोपाः २२ अधस्यायोषणामहीप्रतीचीवशमश्व्यम् । अधिरुक्माविनीयते २३ ॥ ६ ॥

मांहि षोडशदश त्रित आप्त्य आदित्या महापङ्क्तिः । अन्त्यानां पञ्चानामुपाश्च ।

१७ महिवोमहतामवोवरुणमित्रदाशुषे । यमादित्याअभिद्रुहोरक्षथानेमघं नंशदनेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः १ विदादेवाअघानामादित्यासोअपाकृतिम् । पक्षावयोयथोपरिव्यस्मेशर्मयच्छतानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः २ व्यस्मेअधिशर्मतत्पक्षावयोनयन्तन।विश्वानिविश्ववेदसोवरूथ्यामनामहेऽनेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ३ यस्माअरासतक्षयंजीवातुंचप्रचेतसः। मनोर्विश्वस्यघेदिमआदित्याराय‌ईशतेऽनेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ४ परिणोवृण-

जन्नघादुर्गाणिरथ्योयथा । स्यामेदिन्द्रस्यशर्मण्यादित्यानामुतावस्यनेहसोवऊ-
तयःसुऊतयोवऊतयः ५ ॥ ७ ॥ परिह्वृतेदनाजनोयुष्मादत्तस्यवायति । देवा
अदभ्रमाशवोयमादित्याअहेतनानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ६ नतंतिग्मं
चनत्यजोनद्रासदभितंगुरु । यस्माउशर्मसप्रथआदित्यासोअराध्वमनेहसोवऊ-
तयःसुऊतयोवऊतयः ७ युष्मेदेवाअपिष्मसियुध्यन्तइववर्मसु । यूयंमहोन
एनसोयूयमर्भादुरुष्यतानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ८ अदितिर्नउरुष्यत्व-
दितिःशर्मयच्छतु । मातामित्रस्यरेवतोऽर्यम्णोवरुणस्यचानेहसोवऊतयःसुऊ-
तयोवऊतयः ९ यद्देवाःशर्मशरणंयद्भद्रंयदनातुरम् । त्रिधातुयद्वरूथ्यं१तदस्मा-
सुवियन्तनानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः १० ॥ ८ ॥ आदित्याअवाहिख्य-
ताधिकूलादिवस्पशः । सुतीर्थमर्वतोयथानुनोनेषथासुगमनेहसोवऊतयःसुऊ-

तयोंवऊतयः ११ नेहभद्रंरक्षस्विनेनावयैनोपयाउत । गवेंचभद्रंधेनवेंवीरायंच
श्रवस्यतेऽनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १२ यदाविर्यदपीच्यं१देवासोअस्तिं
दुष्कृतम् । त्रितेतद्विश्वंमाप्त्यआरेअस्मद्दधातनानेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊत-
यः १३ यच्चगोषुदुःष्वप्न्यंयच्चास्मेदुहितर्दिवः । त्रितायतद्विभावर्याप्त्यायपराव-
हानेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १४ निष्कंवाघाकृणवंतेस्रजंवादुहितर्दिवः ।
त्रितेदुःष्वप्न्यंसर्वमाप्त्येपरिदद्मस्यनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १५ ॥ १ ॥
तदन्नायतदपसेतंभागमुपसेदुषे । त्रितायंचद्वितायचोषोदुःष्वप्न्यंवहानेहसोंवऊत-
यःसुऊतयोंवऊतयः १६ यथांकलांयथाशफंयथंऋणंसंनयामसि । एवादुःष्व-
प्न्यंसर्वमाप्त्येसंनयामस्यनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १७ अजैष्माद्यासं-

नामचाभूमानागसोवयम् । उरुष्योयस्माद्दुःष्वप्न्यादभैष्मापतदुच्छत्वनेहसोवरू-
तयःसुऊतयोवरूतयः १८ ॥ १० ॥

स्वादोः पञ्चदश प्रगाथः काण्वः सोमस्त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

४८ स्वादोरभक्षिवयसःसुमेधाःस्वाध्योवरिवोवित्तरस्य । विश्वेयंदेवाउतम-
र्त्यासोमधुब्रुवन्तोअभिसंचरन्ति १ अन्तश्चप्रागाअदितिर्भवास्यवयाताहरसो
दैव्यस्य । इन्दविन्द्रस्यसख्यंजुषाणःश्रौष्टीवधुरमनुरायऋध्याः २ अपामसो-
मममृताअभूमागन्मज्योतिरविदामदेवान् । किंनूनमस्मान्कृणवदरातिःकिमु
धूर्तिरमृतमर्त्यस्य ३ शंनोभवहृदआपीतइन्दोपितेवसोमसूनवेसुशेवः । सखे-
वसख्यउरुशंसधीरःप्रणआयुर्जीवसेसोमतारीः ४ इमेमापीतायशसउरुष्यवो
रथंनगावःसमनाहपर्वसु । तेमारक्षन्तुविस्रसश्चरित्रादुतमास्रामाद्यवयन्त्विन्द-

वः ५ ॥ ११ ॥ अग्निंनमांमथितंसंदिंदीपःप्रचंक्षयकृणुहिवस्यंसोनः। अथाहि
तेमदआसोमन्यैरेवाँइवप्रचंरापुष्टिमच्छं ६ इषिरेणंतेमनंसासुतस्यंभक्षीमहि
पित्र्यंस्येवरायः। सोमंराजन्प्रणआयूंषितारीरहांनीवसूर्यौवासराणि ७सोमंराज-
न्मृळयांनःस्वस्तितवंस्मसिव्रत्या३स्तस्यंविद्धि। अलंतिदक्षंउतमन्युरिन्द्रोमानो
अर्योअंनुकामंपरादाः ८ त्वंहिनंस्तन्वंःसोमगोपागात्रेगात्रेनिषसत्थांनृचक्षाः।
यत्तेवयंप्रमिनामंव्रतानिसनोमृळसुषखादेववस्यः ९ ऋदूदरेणसख्यासचेययो
मानरिष्येद्धर्यश्वपीतः। अयंयःसोमोन्यधांय्यस्मेतस्माइन्द्रंप्रतिरंमेम्यायुः १०
॥ १२ ॥ अपत्याअंस्थुरनिंराअमीवानिरंत्रसन्तमिषीचीरभैषुः। आसोमो
अस्माँअंरुहद्विहांयाअगंन्मयत्रप्रतिरन्तआयुः ११ योनइन्दुःपितरोहृत्सुपीतो-
ऽमंत्योमर्त्याँआविवेशं। तस्मैसोमायहविषांविधेममृळीकेअंस्यसुमतौस्यांम १२

त्वंसोमपितृभिःसंविदानोऽनुद्यावापृथिवीआततन्थ । तस्मैतइन्दोहविषाविधेमवयंस्यामपतयोरयीणाम् १३ त्रातारोदेवाअधिवोचतानोमानोनिद्राईशतमोतजल्पिः । वयंसोमस्यविश्वहंप्रियासःसुवीरासोविदथमावदेम १४ त्वंनःसोमविश्वतोवयोधास्त्वंस्वर्विदाविशानृचक्षाः । त्वंनइन्दऊतिभिःसजोषाःपाहिपश्चातादुतवापुरस्तात् १५ ॥ १२ ॥ इति शाकलकसंहितायामष्टमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

॥ अथ वालखिल्यम् ॥

अभि प्र दश प्रस्कण्वः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

४९ अभिप्रवःसुराधसमिन्द्रमर्चयथाविदे । योजरितृभ्योमघवापुरूवसुःसहस्रेणेवशिक्षति १ शतानीकेवप्रजिगातिधृष्णुयाहन्तिवृत्राणिदाशुषे । गिरे-

रिंवप्ररसांअस्यपिन्विरे्दत्रांणिपुरुभोजंसः २ आत्वांसुतासइन्दवोमदायइन्द्रगि-
र्वणः। आपोनवंज्रिन्नन्वोक्थं१सरंःपृणन्तिशूरराधंसे ३ अनेहसंप्रतरंणंविवक्षंणं
मध्वःस्वादिष्ठमींपिव। आयथांमन्दसानःकिरासिंनःप्रक्षुद्रेवत्मनांधृषत् ४ आनः
स्तोममुपंद्रवद्धियानोअश्वोनसोतृभिः । यंतेंस्वधावन्त्स्वदयंन्तिधेनवइन्द्रकण्वेषु
रातयः ५ ॥ १४ ॥ उग्रंनवीरंनमसोपंसेदिमविभूंतिमक्षिंतावसुम्। उद्रीवंवज्रि-
न्नवतोनसिंञ्चतेक्षरंन्तीन्द्रधीतयः ६ यद्धनूनंयद्वायज्ञेयद्वापृथिव्यामधि। आतोंनो
यज्ञमाशुभिर्महेमतउग्रउग्रेभिरागंहि ७ अजिरासोहरंयोयेतंआशवोवातांइवप्र-
सक्षिणंः। येभिरपंत्यंमनुषःपरीयंसेयेभिर्विश्वंस्वंर्दृशे ८ एतावंतस्तईमहइन्द्र
सुम्नस्यगोमंतः। यथाप्रावोंमघवन्मेध्यांतिथिंयथानीपांतिथिंधने ९ यथाक-

ण्वेंमघवन्त्रसदेस्यविर्यथांपकथेदशांव्रजे । यथागोर्शर्येअसनोर्ऋजिश्वनीन्द्रगोम-
द्धिरण्यवत् १० ॥ १५ ॥

म छु श्रुतं दश पुष्टिगुः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

५० प्रसुश्रुतंसुराधंसमर्चाशक्रमभिष्टये । यःसुन्वतेस्तुवतेकाम्यंवसुसहस्रे-
णेवमंहते १ शतानीकाहेतयोअस्यदुष्टराइन्द्रस्यसमिषोमहीः । गिरिर्नभुज्मा
मघवंत्सुपिन्वतेयदींसुताअमंन्दिषुः २ यदींसुतासइन्दवोऽभिप्रियममंन्दिषुः ।
आपोनधांयिसवनंमआवसोदुघाइवोपदाशुषे ३ अनेहसंवोहवमानमूतयेमध्वः
क्षरन्तिधीतयः । आत्वावसोहवमानासइन्दवउपस्तोत्रेषुदधिरे ४ आनःसोमे
स्वध्वरइयानोअत्योनतोशते । यंतेस्वदावन्स्वदन्तिगूर्तयःपौरेछन्दयसेहवम् ५
॥ १६ ॥ प्रवीरमुग्रंविविचिंधनस्पृतंविभूतिंराधसोमहः । उद्रीवंवज्रिन्नवतोवं-

सुत्वनासदोपीपेथदाशुषे ६ यद्वानूनंपरावतियद्वापृथिव्यांदिवि । युजानइन्द्रहरिभिर्महेमतऋष्वऋष्वेभिरागहि ७ रथिरासोहरयोयेतेअस्रिधओजोवातस्यपिप्रति । येभिर्निदस्युंमनुषोनिघोषयोयेभिःस्वःपरीयसे ८ एतावतस्तेवसोविद्यामशूरनव्यसः । यथाप्रावएतशंकृत्व्येधनेयथावशंदशव्रजे ९ यथाकण्वेमघवन्मेधेअध्वरेदीर्घनीथेदमूनसि । यथागोशर्येअसिषासोअद्रिवोमयिगोत्रंहरिश्रियम् १० ॥ १७ ॥

यथा मनौ दश श्रुष्टिगुः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

५१ यथामनौसांवरणौसोममिन्द्रापिबःसुतम् । नीपातिथौमघवन्मेध्यातिथौपुष्टिगौश्रुष्टिगौसचा १ पार्षद्वाणःप्रस्कण्वंसमसादयच्छयानंजिव्रिमुद्धितम् । सहस्राण्यसिषासद्गवामृषिस्त्वोतोदस्यवेवृकः २ यउक्थेभिर्नविन्धतेचिकिद्य

कंपिचोदनः । इन्द्रंतमच्छावदनव्यंस्यामत्यरिष्यन्तंनभोजंसे ३ यस्मांअर्कंस-
तशीर्षाणमानृचुस्त्रिधातुमुत्तमेपदे । सात्विं१माविश्वाभुवनानिचिक्रदादिज्ज-
निष्टपौंस्यम् ४ योनोंदातावसूनामिन्द्रंतंहूमहेवयम् । विद्माह्यस्यसुमतिंनवी-
यसींगमेमगोमतिव्रजे ५ ॥ १८ ॥ यस्मैत्वंवसोदानायशिक्षसिसरायस्पोषं-
मश्नुते । तंत्वांवयंमघवन्निन्द्रगिर्वणःसुतावन्तोहवामहे ६ कदाचनस्तरीरसिने-
न्द्रंसश्चसिदाशुषे । उपोपेन्नुमघवन्भूयइन्नुतेदानंदेवस्यपृच्यते ७ प्रयोननक्षेअ-
भ्योजंसाक्रिविंवधैःशुष्णंनिघोषयंन् । यदेदस्तम्भीत्प्रथयन्नमूंदिवमादिज्जनि-
ष्टपार्थिवः ८ यस्यायंविश्वआर्योदासःशेवधिपाअरिः । तिरश्चिदर्येरुशमेपवीर-
वितुभ्येत्सोअज्यतेरयिः ९ तुरण्यवोमधुमन्तंघृतश्चुतंविप्रासोअर्कमानृचुः ।
अस्मेरयिःपप्रथेवृष्ण्यंशवोऽस्मेसुवानासइन्दवः १० ॥ १९ ॥

यथा मनौ दशायुः काण्व इन्द्रः प्रगाथा ।

५२ यथामनौविवंस्वतिसोमंशक्रापिंवःसुतम् । यथांत्रितेछन्दंइन्द्रजुजोंष-
स्यायौमादयसेसचां १ पृषंध्रेमेध्यैमातरिश्वनीन्द्रंसुवानेअमंन्दथाः । यथासोमं
दशांशिप्रेदशोंण्येस्यूमरश्मावृजूंनसि २ यउक्थाकेवलादधेयःसोमंधृषितापिं-
वत् । यस्मैविष्णुस्त्रीणिंपदाविंचक्रमउपंमित्रस्यधर्मंभिः ३ यस्यत्वामिन्द्र
स्तोमेंषुचाकनोवाजेंवाजिञ्छतक्रतो । तंत्वांवयंसुदुघांमिवगोदुहोंजुहूमसिंश्रव-
स्यवंः ४ योनोंदातासनःपितामहाँउग्रईशानकृत् । अयांमन्नुग्रोमघवांपुरूवसु-
र्गोरश्वंस्यप्रदातुनः ५ ॥ २० ॥ यस्मैत्वंवंसोदानायमंहसेसरायस्पोषमिन्वति ।
वसूयवोवसुंपतिंशतक्रंतुंस्तोमैरिन्द्रंहवामहे ६ कदाचनप्रयुंच्छस्युभेनिपासिज-
न्मंनी । तुरींयादित्यहवंनंतइन्द्रियमातंस्थावमृतंदिवि ७ यस्मैत्वंमंघवन्निन्द्र

गिर्वणःशिक्षोशिक्षंसिदाशुषे । अस्माकंगिरंउतसुष्टुतिंवसोकण्ववच्छृणुधीहवंम् ८ अस्तोषिमन्मंपूर्व्यंब्रह्मेन्द्रायवोचत । पूर्वीऋतस्यबृहतीरनूषतस्तोतुर्मेधाअसृक्षत १ समिन्द्रोरायोबृहतीरधूनुतसंक्षोणीसमुसूर्यम् । संशुक्रासःशुचयःसंगवाशिरःसोमाइन्द्रममन्दिषुः १० ॥ २१ ॥

उपमं त्वाष्टौ मेध्यः काण्व इन्द्रः प्रगाथा ।

५३ उपमंत्वामघोनांज्येष्ठंचवृषभाणाम् । पूर्भित्तमंमघवन्निन्द्रगोविदमीशानंरायईमहे १ यआयुंकुत्संमतिथिग्वमर्दयोवावृधानोदिवेदिवे । तंत्वावयंहर्यश्वंशतक्रतुंवाजयन्तोहवामहे २ आनोविश्वेषांरसंमध्वःसिञ्चन्त्वद्रयः । येपरावतिसुन्विरेजनेष्वायेअर्वावतीन्दवः ३ विश्वाद्वेषांसिजहिचावचाकृधिविश्वेसन्वन्त्वावसु । शीष्टेषुचित्तेमदिरासोअंशवोयत्रासोमस्यतृम्पसि ४ ॥ २२ ॥ इ

न्द्रनेदींयएदिंहिमितमेंधाभिरूतिभिः । आशंतमशंतमाभिरभिष्टिंभिरास्वापेस्वापिभिः ५ आजितुरंसत्पंतिंविश्वचर्षणिंकृाधिप्रजास्वाभंगम् । प्रसूतिंराशचीभिर्ये तंउक्थिनःक्रतुंपुनतआनुषक् ६ यस्तेसाधिष्ठोऽवंसेतेस्यामभरेंषुते । वयंहोत्राभिरुतदेवहूंतिभिःससवांसोमनामहे ७ अहंहितेहरिवोब्रह्मंवाजयुराजिंयामिसदोतिभिः । त्वामिदेवतममेसमंश्वयुर्गव्युरग्रेंमथीनाम् ८ ॥ २३ ॥

एतचेष्टौ मातरिश्वा काण्व इन्द्रः प्रगाथा । तृतीयाचतुर्थ्योर्विश्वे देवाः ।

५४ एतत्तंइन्द्रवीर्यंगीर्भिर्गृणन्तिंकारवंः । तेस्तोभंन्तऊर्जमावन्घृतश्चुतंपौरासोंनक्षन्धीतिभिः १ नक्षंन्तइन्द्रमवंसेसुकृत्ययायेषांसुतेषुमन्दंसे । यथासंवर्तेअमदोयथांकृशएवास्मेइंन्द्रमत्स्व २ आनोविश्वेंसजोषसोदेवांसोगन्तनोपंनः । वसंवोरुद्राअवंसेनआगंमञ्छृण्वन्तुंमरुतोहवेम ३ पूषाविष्णुर्हवंनंमेसरंस्वत्यवं-

न्तुस॒प्तसिन्ध॑वः । आपो॒वात॒ःपर्व॑तासो॒वन॒स्पति॑ःशृणो॒तुपृ॑थि॒वीहव॑म् ४ ॥ २४ ॥
यदि॑न्द्र॒राधो॒अस्ति॑ते॒माघो॑नंमघवत्तम । तेन॑नोबोधिस॒ध॑माद्यो॑वृ॒धेभगो॑दा॒नाय॑वृ-
त्रहन् ५ आजि॑पतेनृपते॒त्वामिद्धि॒नो॒वाज॒आव॑क्षिसुक्रतो । वी॒तीहो॒त्राभि॑रु॒तदे॒-
ववी॑तिभिःसस॒वांसो॒विशृ॑ण्विरे ६ सन्ति॒ह्य॑१र्यआ॒शिष॒इन्द्र॒आयु॒र्जना॑नाम् । अ॒-
स्मान्न॑क्षस्वमघव॒न्नुपाव॑से॒धु॒क्षस्व॑पि॒प्युषी॒मिष॑म् ७ व॒यंत॑इन्द्र॒स्तोमे॑भि॒र्विधेम॒त्व-
म॒स्माकं॑शतक्रतो । महि॑स्थू॒रंश॑श॒यंराधो॒अह्र॑यं॒प्रस्क॑ण्वा॒यनितो॑शय ८ ॥ २५ ॥

भूरीत्यष्ट प्रगाथः काण्वः प्रस्कण्वस्य दानस्तुतिर्गायत्री । तृतीयान्त्ये अनुष्टुभौ ।

५५ भूरी॒दिन्द्र॑स्य वी॒र्य॑१ं॒व्य॑ख्य॒म॒भ्याय॑ति । राध॑स्तेदस्यवेवृक १ श॒तंश्वे॒तास॑
उ॒क्षणो॑दि॒वितारो॒नरो॑चन्ते । म॒ह्नादि॒वंन॑तस्तभुः २ श॒तंवे॒णूञ्छ॒तंशुन॑ःश॒तंचर्मा॑-
णिम्ला॒तानि॑ । श॒तंमे॑बल्वजस्तु॒काअरु॑षीणां॒चतु॑ःशतम् ३ सु॒दे॒वाःस्थकाण्वा-

यनावयोंवयोविचरन्तः । अश्वांसोनचंक्रमत ४ आदित्सानस्यंचाकिरन्नानूनस्य महिश्रवः । श्यावीरतिध्वसन्पथश्चक्षुषाचनसंनशे ५ ॥ २६ ॥

प्रति ते पृषध्रः काण्वः प्रस्कण्वस्य दानस्तुतिर्गायत्री । अन्त्यायाः सूर्यांग्नी । सैव पङ्क्तिः ।

५६ प्रतितेदस्यवेवृकराधोअदर्श्यह्वयम् । द्यौर्नप्रथिनाशवः १ दशमह्यं पौतक्रतःसहस्रादस्यवेवृकः । नित्यांद्रायोअमंहत २ शतंमेगर्दभानांशतमूर्णावतीनाम् । शतंदासाँअतिस्रजः ३ तत्रोअपिप्राणीयतपूतक्रतायै व्यक्ता । अश्वानामिन्नयूथ्याम् ४ अचेत्यग्निश्चिकितुर्हव्यवाट्सुमद्रथः । अग्निःशुक्रेणशोचिषाबृहत्सूरोअरोचतदिविसूर्योअरोचत ५ ॥ २७ ॥

युवं देवा चतुष्कं मेध्यः काण्वोश्विनौ त्रिष्टुप् ।

५७ युवंदेवाक्रतुनापूर्व्येणयुक्तारथेनतविषंयजत्रा । आगच्छतंनासत्याशचीं-

नाकृतवावृप्रभादुवारजसःपृथिव्याः । सहस्रंशंसांउतयेगविष्टौसर्वाँइत्ताँउपं-
यातापिबध्यै ३ अयंवांभागोनिहितोयजत्रेमागिरोनासत्योपंयातम् । पिबतंसो-
मंमधुमन्तमस्मेप्रदाश्वांसमवतंशचीभिः ४ ॥ २८ ॥

यमृत्विजस्त्वचो मेध्यः काण्वो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । आद्याया ऋत्विजो वा ।

५८ यमृत्विजोबहुधाकल्पयन्तःसचेतसोयज्ञमिमंवहन्ति । योअनूचानो
ब्राह्मणोयुक्तआसीत्कास्वित्तत्रयजमानस्यसंवित् १ एकएवाग्निर्बहुधासमिद्ध
एकःसूर्योविश्वमनुप्रभूतः । एकैवोषाःसर्वमिदंविभात्येकंवाइदंविबभूवसर्वम् २

ज्योतिष्मन्तंकेतुमन्तंत्रिचक्रंसुखंरथंसुषदंभूरिवारम् । चित्रामघायस्ययोगेऽधि-
जज्ञेतंवांहुवेअतिरिक्तंपिबध्यै ३ ॥ २९ ॥

इमानि वां सप्त सुपर्णः काण्व इन्द्रावरुणौ जगती ।

५९ इमानिवांभागधेयानिसिस्रतइन्द्रावरुणाप्रमहेसुतेषुवाम् । यज्ञेयज्ञेह
सवनाभुरण्यथोयत्सुन्वतेयजमानायशिक्षथः १ निःषिध्वरीरोषधीरापआस्ता-
मिन्द्रावरुणामहिमानमाशत । यासिस्रतूरजसःपारेअध्वनोययोःशत्रुर्नकिरादेव
ओहते २ सत्यंतदिन्द्रावरुणाकृशस्यवांमध्वऊर्मिंदुहतेसप्तवाणीः । ताभिर्दा-
श्वांसमवतंशुभस्पतीयोवामदब्धोअभिपातिचित्तिभिः ३ घृतप्रुषःसौम्यजीर-
दानवःसप्तस्वसारःसदनऋतस्य । याहवामिन्द्रावरुणाघृतश्चुतस्ताभिर्धत्तंयज-
मानायशिक्षतम् ४ ॥ ३० ॥ अवोचाममहतेसौभगायसत्यंत्वेषाभ्यांमहिमा-

नमिन्द्रियम् । अस्मान्त्स्विन्द्रावरुणाघृतश्चुतास्त्रिभिः साप्तेभिरवतंशुभस्पती ५
इन्द्रावरुणायदृषिभ्योमनीषांवाचोमतिंश्रुतमदत्तमग्रे । यानिस्थानान्यसृजन्त
धीरायज्ञंतन्वानास्तपसाभ्यपश्यम् ६ इन्द्रावरुणासौमनसमदृप्तंरायस्पोषंयज-
मानेषुधत्तम् । प्रजांपुष्टिंभूतिमस्मासुधत्तंदीर्घायुत्वायप्रतिरतंनआयुः ७ ॥ ३१॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तम् ॥

अथ आ विंशतिर्भर्गः प्रागाथोऽग्निः प्रगाथा ।

६० अग्नआयाह्यग्निभिर्होतारंत्वावृणीमहे । आत्वामनक्तुप्रयताहविष्मतीय-
जिष्ठंबर्हिरासदे १ अच्छाहित्वासहसःसूनोअङ्गिरःस्रुचश्चरन्त्यध्वरे । ऊर्जोनपातं
घृतकेशमीमहेऽग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् २ अग्नेकविर्वेधाअसिहोतापावकयक्ष्यः । मन्द्रो
यजिष्ठोअध्वरेष्वीड्योविप्रेभिःशुक्रमन्मभिः ३ अद्रोघमावहोशतोयविष्ठ्यदेवाँ

अंजस्रवीतये । अभिप्रयांसिसुधितावसोगहिमन्दस्वधीतिभिंर्हितः ४ त्वमि-
त्सप्रथांअस्यग्नेत्रातर्ऋतस्कविः । त्वांविप्रांसःसमिधानदीदिवआविवासन्ति
वेधसः ५ ॥ ३२ ॥ शोचांशोचिष्ठदीदिहिविशेमयोरास्वस्तोत्रेमहाँअं-
सि । देवानांशर्मन्ममंसन्तुसूरयःशत्रूपाहःस्वग्नयः ६ यथांचिद्वृद्धमंतस-
मग्नेसंजूर्वसिक्षमि । एवादहमित्रमहोयोअस्मध्रुग्दुर्मन्माकश्चवेनति ७
मानोमर्तायरिपवेरक्षस्विनेमाघशंसायरीरधः । अस्रेधद्भिस्तरणिभिर्यविष्ठ्य
शिवेभिःपाहिपायुभिः ८ पाहिनोअग्नएकयापाह्यु१तद्वितीयया । पाहिगी-
र्भिस्तिसृभिरूर्जांपतेपाहिचतसृभिर्वसो ९ पाहिविश्वस्माद्रक्षसोअराव्णःप्रस्म
वाजेषुनोऽव । त्वामिद्धिनेदिष्ठंदेवतांतयआपिंनक्षांमहेवृधे १० ॥ ३३ ॥ आ
नोअग्नेवयोवृधंरयिंपावकशंस्यम् । रास्वांचनउपमातेपुरुस्पृहंसुनीतीस्वयंश-

स्तरम् ११ येनवंसामपृतनासुशर्धतस्तरन्तोअर्यआदिशः । सत्वंनोवर्धप्रयसा
शचीवसोजिन्वाधियोवसुविदः १२ शिशानोवृषभोयथाग्निःशृङ्गेदविध्वत् ।
तिग्माअस्यहनवोनप्रतिधृषेसुजम्भःसहसोयहुः १३ नहितेअग्नेवृषभप्रतिधृषे
जम्भासोयद्वितिष्ठसे । सत्वंनोहोतःसुहुतंहविष्कृधिवंस्वानोवार्यापुरु १४ शेषे
वनेषुमात्रोःसंत्वामर्तासइन्धते । अतन्द्रोहव्यावहसिहविष्कृतआदिद्देवेषुराज-
सि १५ ॥ ३४ ॥ सप्तहोतारस्तमिदीळतेत्वाग्नेसुत्यजमह्रयम् । भिनत्स्यद्रिंत-
पसाविशोचिषाप्राग्नेतिष्ठजनाँअति १६ अग्निमग्निंवोअध्रिगुंहुवेमंवृक्तबर्हिषः ।
अग्निंहितप्रयसःशश्वतीष्वाहोतारंचर्षणीनाम् १७ केतेनशर्मन्त्सचतेसुषामण्य-
ग्नेतुभ्यंचिकित्वना । इषण्ययानःपुरुरूपमाभरवाजंनेदिष्ठमूतये १८ अग्नेजरि-
तर्विश्पतिस्तेपानोदेवरक्षसः । अप्रोषिवान्गृहपतिर्महाँअसिदिवस्पायुर्दुरोण-

युः ११ मानोरक्षआवेंशीदाघृणीवसोमायातुर्यातुमावताम् । परोगव्यूत्यनिंरामपक्षुधमग्नेसेधंरक्षस्विनंः २० ॥ ३५ ॥

उभयमष्टादश भर्गः प्रागाथ इन्द्रः प्रगाथा ।

६१ उभयंशृणवंच्चनइन्द्रोंअर्वागिदंवचंः । सत्राच्यांमघवासोमंपीतयेधियाशविंष्ठआगंमत् १ तंहिस्वराजंवृषभंतमोजंसेधिषणेंनिष्टतक्षतुंः । उतोपमानांप्रथमोनिषींदसिसोमंकामंहितेमनंः २ आवृंषस्वपुरूवसोसुतस्येन्द्रान्धंसः । विद्माहित्वांहरिवःपृत्सुसासहिमधृंष्टंचिद्दधृष्वणिंम् ३ अप्रांमिसत्यमघवन्तथेदंसदिन्द्रक्रत्वायथावशंः । सनेमवाजंतवंशिप्रिन्नवंसामक्षूचिद्यन्तोंअद्रिवः ४ शग्ध्यूईषुशंचीपतइन्द्रविश्वांभिरूतिभिंः । भगंनहित्वांयशसंवसुविदमनुंशूरचरामसि ५ ॥ ३६ ॥ पौरोअश्वंस्यपुरुकृद्गवांमस्युत्सोदेवहिरण्ययंः । नकिर्हि

दानंपरिमर्धिपत्त्वेयद्यामितदाभंर ६ त्वंह्येहिचेरवेविदाभगंवसुंत्तये । उद्वावृ-
पस्वमघवन्गाविंष्टयउदिन्द्राश्वमिष्टये ७ त्वंपुरूसहस्राणिशतानिंचयूथादानायं
मंहसे । आपुंरंदरंचकृमविप्रंवचसइन्द्रंगायन्तोऽवसे ८ अविप्रोवायदविंधाद्विप्रो
वेन्द्रतेवचः। सप्रममन्दत्त्वायाशतक्रतोप्राचामन्योअहंसन ९ उग्रबाहुर्म्रक्षकृत्वा
पुरंदरोयदिंमेशृणवद्धवंम् । वसूयवोवसुंपतिंशतक्रंतुंस्तोमैरिन्द्रंहवामहे १०
॥ ३७॥ नपापासोंमनामहेनारांयासोनजह्लवः । यदिन्विन्द्रंवृपणंसचासुतेसखां-
यंकृणवामहे ११ उग्रंयुयुज्मपृतंनासुसासहिमृणकातिमदाभ्यम् । वेदांभृमं
चित्सनितारथीतमोवाजिनंयमिदूनशत् १२ यतइन्द्रभयामहेततोनोअभयंकृ-
धि । मघंवञ्छग्धितवतन्नऊतिभिर्विद्विषोविमृधोंजहि १३ त्वंहिराधस्पतेराध-
सोमहःक्षयस्यासिविधतः । तंत्वांवयंमघवन्निन्द्रगिर्वणःसुतावन्तोहवामहे १४

इन्द्रःस्पळ्उतवृत्रहापरस्पानोवरेण्यः । सनोरक्षिषच्चरमंसमध्यमंसपश्चात्पातुनः पुरः १५ ॥ ३८ ॥ त्वंनःपश्चादधरादुत्तरात्पुरइन्द्रनिपाहिविश्वतः । आरेअस्मत्कृणुहिदैव्यंभयमारेहेतीरदेवीः १६ अद्याद्याश्वःश्वइन्द्रत्रास्वपरेचनः । विश्वाचनोजरितॄन्त्सत्पतेअहादिवानक्तंचरक्षिषः १७ प्रभङ्गीशूरोमघवातुवीमघःसंमिश्लोवीर्यायकम् । उभातेबाहूवृषणाशतक्रतोनियावज्रंमिमिक्षतुः १८॥३९॥

मो अस्मै द्वादश मागाथः काण्व इन्द्रः पङ्क्तिः । सप्तम्याद्यास्तिस्रो बृहत्यः ।

६२ प्रोअस्माउपस्तुतिंभरतायज्जुजोषति । उक्थैरिन्द्रस्यमाहिनंवयोवर्धन्तिसोमिनोभद्राइन्द्रस्यरातयः १ अयुजोअसमोनृभिरेकःकृष्टीरयास्यः । पूर्वीरतिप्रवावृधेविश्वाजातान्योजसाभद्राइन्द्रस्यरातयः २ अहितेनाचिदर्वताजीरदानुःसिषासति । प्रवाच्यमिन्द्रतत्तववीर्याणिकरिष्यतोभद्राइन्द्रस्यरातयः ३ आ

यांहिकृणवामतइन्द्रब्रह्माणिवर्धना । येभिःशविष्ठचाकनोभद्रमिहश्रवस्यतेभद्रा इन्द्रस्यरातयः ४ धृपताश्चिद्धृपन्मनःकृणोषीन्द्रयत्वम् । तीव्रैःसोमैःसपर्यतोन-मोभिःप्रतिभूपतोभद्राइन्द्रस्यरातयः ५ अवचष्टऋचीपमोऽवताँइवमानुषः । जुष्ट्वीदक्षस्यसोमिनःसखायंकृणुतेयुजंभद्राइन्द्रस्यरातयः ६ ॥ ४० ॥ विश्वेत इन्द्रवीर्यंदेवाअनुक्रतुंददुः । भुवोविश्वस्यगोपतिःपुरुष्टुतभद्राइन्द्रस्यरातयः ७ गृणे तदिन्द्रतेशवउपमंदेवतातये । यद्धंसिवृत्रमोजसाशचीपतेभद्राइन्द्रस्यरातयः ८ समनेववपुष्यतःकृणवन्मानुषायुगा । विदेतदिन्द्रश्चेतनमधश्रुतोभद्राइन्द्रस्यरा-तयः ९ उज्जातमिन्द्रतेशवउत्त्वामुत्तवक्रतुम् । भूरिगोभूरिवावृधुर्मघवन्तवश-र्मणिभद्राइन्द्रस्यरातयः १० अहंचत्वंचवृत्रहन्त्संयुज्यावसनिभ्यआ । अराती-वाचिदद्रिवोऽनुनौशूरमंसतेभद्राइन्द्रस्यरातयः ११ सत्यमिद्वाउतंवयमिन्द्रं

महाँअसुन्वतोवधोभूरिज्योतींषिसुन्वतोभद्राइन्द्रस्यरा-
स्तवामनानृतम् । ...

तयः १२ ॥ ४१ ॥

स पूर्व्यो द्वादश भागाथःकाण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्याया देवाः ।
आद्याचतुर्थीपञ्चमीसप्तम्योनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६३ सपूर्व्योमहानांवेनःक्रतुभिरानजे । यस्यद्वारामनुष्पितादेवेषुधियआनु-
जे १ दिवोमानंनोत्सदन्त्सोमपृष्ठासोअद्रयः । उक्थाब्रह्मचशंस्या २ सविद्वाँ
अङ्गिरोभ्यइन्द्रोगाअवृणोदप । स्तुषेतदस्यपौंस्यम् ३ सप्रत्नथाकविवृधइन्द्रो
वाकस्यवक्षणिः । शिवोअर्कस्यहोमन्यस्मत्रागन्त्ववसे ४ आदूनुतेअनुक्रतुंस्वा-
हावरस्ययज्यवः । श्वात्रमर्काअनूषतेन्द्रगोत्रस्यदावने ५ इन्द्रेविश्वानिवीर्याकृ-
तानिकर्त्वानिच । यमर्काअध्वरंविदुः ६ ॥४२॥ यत्पाञ्चजन्ययाविशेन्द्रेघोषाअसृ-

क्षत । अस्तृणाद्बृहणाविपाईयामानंस्यसक्षयः ७ इयमुतेअनुष्टुतिश्चकृषेतानि-
पौंस्यां । प्रावंश्चक्रस्यवर्तनिम् ८ अस्यवृष्णोव्योदनउरुक्रमिष्टजीवसे । यवंन
पश्वआददे ९ तद्दधानाअवस्यवोयुष्माभिर्दक्षपितरः । स्यामंमरुत्वंतोवृधे १०
बळृत्वियायधाम्नऋक्कभिःशूरनोनुमः । जेषामेन्द्रत्वयायुजा ११ अस्मेरुद्रामेह-
नापर्वतासोवृत्रहत्येभरहूतौसजोषाः । यःशंसंतेस्तुवतेधायिपज्रइन्द्रज्येष्ठाअस्माँ
अंवन्तुदेवाः १२ ॥ ९३ ॥

उत्वा द्वादश मागाथः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

९४ उत्वामन्दन्तुस्तोमाःकृणुष्वराधोअद्रिवः । अवंब्रह्मद्विषोजहि १ पदा
पणीँरराधसोनिबाधस्वमहाँअसि । नहित्वाकश्चनप्रति २ त्वमीशिषेसुताना-
मिन्द्रत्वमसुतानाम् । त्वंराजाजनानाम् ३ एहिप्रेहिक्षयोदिव्याईघोषंश्चर्षणी-

नाम् । ओभेपृंणासिरोदसी ४ त्वंचित्पर्वतंगिरिंशतवंन्तंसहस्रिणंम् । विस्तोतृ-भ्योरुरोजिथ ५ वयमुंत्वादिवासुतेवयंनक्षंहवामहे । अस्माकंकाममापृंण ६ ॥ ४४ ॥ कं१स्यवृंषभोयुवांतुविग्रीवोअनांनतः । ब्रह्माकस्तंसंपर्यति ७ कस्यं स्वित्सवंनंवृषांजुजुष्वाँअवंगच्छति । इन्द्रंकउंस्विदाचंके ८ कंतेंदानाअंसक्षत वृत्रंहन्कंसुवीर्यां । उक्थेकउंस्विदन्तंमः ९ अयंतेमानुषेजनेसोमंःपूरुषुंसूयते । तस्येहिप्रद्रंवापिबं १० अयंतेंशर्यणावंतिसुषोमांयामधिंप्रियः । आर्जीकीयें मदिंतंमः ११ तमद्यराधंसेमहेचारुंमदांयघृष्वंये । एहींमिन्द्रद्रवापिबं १२ ॥४५॥

यदिन्द्र द्वादश मागाथः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

६५ यदिंन्द्रप्रागपागुदङ्न्यंग्वाहूयसेनृभिः । आयांहितूयंमाशुभिः १ यद्वां प्रस्रवंणेदिवोमादयांसेस्वंर्णरे । यद्वांसमुद्रेअन्धंसः २ आत्वांगीर्भिर्महामुरुंहुवे

गामिंवभोजंसे । इन्द्रसोमस्यपीतये ३ आतंइन्द्रमहिमानंहरयोदेवतेमहः । रथेवहन्तुबिभ्रंतः ४ इन्द्रंगृणीषउंस्तुषेमहाँउग्रईशानकृत् । एहिनःसुतंपिब ५ सुतावन्तस्त्वावयंप्रयस्वन्तोहवामहे । इदंनोबर्हिरासदे ६ ॥ ४६ ॥ यच्चिद्धिश-श्वतामसीन्द्रसाधारणस्त्वम् । तंत्वावयंहवामहे ७ इदंतेसोम्यंमध्वधुक्षन्नद्रिभिर्न-रः । जुषाणइन्द्रतत्पिब ८ विश्वाँअर्योविपश्चितोऽतिख्यस्तूयमागहि । अस्मे धेहिश्रवोबृहत् ९ दातामेपृषतीनांराजाहिरण्यवीनाम् । मादेवामघवारिषत् १० सहस्रेपृषतीनामधिश्चन्द्रंबृहत्पृथु । शुक्रंहिरण्यमाददे ११ नपातोदुर्गहस्यमेसह-स्रेणसुराधसः । श्रवोदेवेष्वक्रत १२ ॥ ४७ ॥

तरोभिः पञ्चदश कलिः प्रागाथ इन्द्रः प्रगाथा । अन्त्यानुष्टुप् ।

६६ तरोभिर्वोविदद्वसुमिन्द्रंसबाधऊतये । बृहद्गायन्तःसुतसोमेअध्वरेहुवे

भरंनकारिणम् १ नयंदुध्रावरन्तेनस्थिरामुरोमदेसुशिप्रमन्धसः । यआदृत्या
शशमानायसुन्वतेदाताजरित्रउक्थ्यम् २ यःशक्रोमृक्षोअश्व्योयोवाकीजो
हिरण्ययः । सऊर्वस्यरेजयत्यपावृतिमिन्द्रोगव्यस्यवृत्रहा ३ निखातंचिद्यःपुरु-
संभृतंवसूदिद्वपतिदाशुषे । वज्रीसुशिप्रोहर्यश्वइत्करदिन्द्रःक्रत्वायथावशत् ४
यद्वावन्थपुरुष्टुतपुराचिच्छूरनृणाम् । वयंतत्तइन्द्रसंभरामसियज्ञमुक्थंतुरंवचः ५
॥ ४८ ॥ सचासोमेषुपुरुहूतवज्रिवोमदायद्युक्षसोमपाः । त्वमिद्धिब्रह्मकृतेका-
म्यंवसुदेष्ठःसुन्वतेभुवः ६ वयमेनमिदाह्योऽपीपेमेहवज्रिणम् । तस्माउअद्यसं-
मनासुतंभरानूनंभूषतश्रुते ७ वृकश्चिदस्यवारणउरामथिरावयुनेषुभूषति । सेमंनः
स्तोमंजुजुषाणआगहीन्द्रप्रचित्रयाधिया ८ कदून्वस्याकृतमिन्द्रस्यास्तिपौंस्यं-
म् । केनोनुकंश्रोमतेनशुश्रुवेजनुषःपरिवृत्रहा ९ कदूमहीरधृष्टाअस्यतविषीःक-

दुवृत्रघ्नोअस्तृतम्।इन्द्रोविश्वांन्वेकुनाटाँअहर्दशउतक्रत्वापणीँरभि १०॥४१॥च-
यंघातेअपूर्व्येन्द्रब्रह्माणिवृत्रहन्।पुरूतमासःपुरुहूतवज्रिवोभृतिंनप्रभरामसि ११
पूर्वीश्चिद्धित्वेतुविकूर्मिन्नाशसोहवन्तइन्द्रोतयः। तिरश्चिदर्यःसवनावसोगहिश-
विष्ठश्रुधिमेहवम् १२ वयंघातेत्वेइद्धिन्द्रविप्राअपिष्मसि । नहित्वदन्यःपुरुहूत
कश्चनमघवन्नास्तिमर्डिता १३ त्वंनोअस्याअमतेरुतक्षुधोऽभिशस्तेरवस्पृधि ।
त्वंनऊतीतवचित्रयाधियाशिक्षाशचिष्ठगातुवित् १४ सोमइद्वःसुतोअस्तुकल-
योमाबिभीतन । अपेदेषध्वस्मायतिस्वयंघैषोअपायति १५ ॥ ५० ॥

त्यान्वेकविंशतिर्मत्स्यः सामदो मान्यो वा मैत्रावरुणिर्बहवो वा मत्स्या

जालनद्धा आदित्या गायत्री ।

६७ त्यान्नुक्षत्रियाँअवआदित्यान्याचिषामहे । सुमृळीकाँअभिष्टये १ मि-

त्रोनोअत्यँहतिंवरुणःपर्पदर्यमा । आदित्यासोयथाविदुः २ तेषांहिचित्रमुक्थ्यं-
१वरूथमस्तिदाशुषे । आदित्यानामरंकृते ३ महिवोमहतामवोवरुणामित्रार्य-
मन् । अवांस्यावृणीमहे ४ जीवान्नोअभिधेतनादित्यासःपुराहथात् । कद्धस्थ
हवनश्रुतः ५ ॥ ५१ ॥ यद्वःश्रान्तायसुन्वतेवरूथमस्तियच्छर्दिः । तेनानोअ-
धिवोचत ६ अस्तिदेवाअंहोरुर्वस्तिरत्नमनागसः । आदित्याअद्भुतैनसः ७ मा
नःसेतुःसिषेदयंमहेवृणक्तुनस्परि । इन्द्रइद्धिश्रुतोवशी ८ मानोमुचारिपूणां
वृजिनानामविष्यवः । देवाअभिप्रमृक्षत ९ उतत्वामदितेमह्यहंदेव्युपब्रुवे ।
सुमृळीकामभिष्टये १० ॥ ५२ ॥ पर्षिदीनेगंभीरआँउग्रपुत्रेजिघांसतः । मा-
किस्तोकस्यनोरिषत् ११ अनेहोनउरुव्रजउरूचिविप्रसर्तवे । कृधितोकाय
जीवसे १२ येमूर्धानःक्षितीनामदब्धासःस्वयशसः । व्रतारक्षन्तेअद्रुहः १३

तेनंआग्नोवृकाणामादित्यासोमुमोचत । स्तेनंबद्धमिवादिते १४ अपोपुणइयं शरुरादित्याअपदुर्मतिः । अस्मदेत्वजघ्नुषी १५ ॥ ५३ ॥ शश्वद्धिवःसुदानव आदित्याऊतिभिर्वयम् । पुरानूनंबुभुज्महे १६ शश्वन्तंहिप्रचेतसःप्रतियन्तंचिदेनसः । देवाःकृणुथजीवसे १७ तत्सुनोनव्यंसन्यसआदित्यायन्मुमोचति । बन्धाद्बद्धमिवादिते १८ नास्माकमस्तितत्तरआदित्यासोअतिष्कदे । यूयमस्मभ्यंमृळत १९ मानोहेतिर्विवस्वतआदित्याःकृत्रिमाशरुः । पुरानुजरसोवधीत् २० विषुद्वेषोव्यंहतिमादित्यासोविसंहितम् । विष्वग्विवृहतारपः २१ ॥ ५४ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

आत्वेद्योनामिषमेध आदावनुष्टुप्सुत्वास्त्वाश्वत्वारोन्त्याःपकृसाश्वमेधयोर्दानस्तुतिःममम्नूनात्रिष्टुभं द्विषृतत्पन्वंद्वितीयोष्णवचतुर्थ्याधास्तिस्रोगायत्र्यःपोळश्येकादश्योपङ्क्तीअपाद्धेश्वदेवोर्धर्चस्तयोवारुणा

योराजापञ्चोनापुरुहुन्मावार्हंतांत्रिप्रगाथाद्युष्णिगनुष्टुप्पुरउष्णिगन्तंत्वंनःसुदीतिपुरुमीळ्होतयोर्वान्यत-
रआग्नेयंतुत्रिप्रगाथान्तंहविर्ष्मूनाहर्यतःप्रागाथोहविष्पांस्तुतिर्वौदीरायांगोपवनआत्रेयःसप्तवाध्रिर्वाश्विनं
विशोविशोवःपञ्चोनाग्नेयंत्वनुष्टुम्मुखास्तृचाश्चत्वारोन्त्यास्तिस्रोनुष्टुभआर्क्षस्यश्रुतर्वणोदानस्तुतिर्युक्ष्वा
हिपोळशविरूपश्मंनुद्वादशकुरुसुतिःकाण्वोजज्ञानएकादशप्रगाथान्तंपुरोळाशंदवृहत्यन्तमयंकृत्नुर्नव-
कृत्नुर्भार्गवःसौम्यमन्त्यानुष्टुम्नह्यन्यंदशकयूनोंदशगायत्र्यन्त्यादेवीत्रिष्टुवानूनोनवकुसीदीकाण्वः ।

आत्वेकोनविंशतिः प्रियमेध इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां षण्णामृक्षाश्वमेधयोर्दानस्तुतिः ।

प्रथमाचतुर्थीसप्तमीदशम्योनुष्टुभः ।

६८ आत्वार॒थं यथो॒तये॑सु॒म्नाय॑वर्तयामसि । तु॒वि॒कू॒र्मिमृ॑ती॒षह॒मिन्द्र॒शवि॑ष्ठ॒ सत्प॑ते १ तुवि॑शुष्म॒तुवि॑क्रतो॒शची॑वो॒विश्व॑यामते । आप॑प्राथमहि॒त्व॒ना २ यस्य॑तेमहि॒नामह॒ःपरि॑ज्मा॒यन्त॑मी॒यतु॑ः । हस्ता॒वज्रं॑हिर॒ण्यय॑म् ३ वि॒श्वान॑रस्य वस्पति॒मना॑नतस्य॒शव॑सः । एवै॑श्चचर्षणी॒नामू॒तीहु॑वे॒रथा॑नाम् ४ अ॒भिष्ट॑येस॒-

दावृंधंस्वर्मीह्ळिषुयंनरः । नानाहवन्तऊतये ५ ॥ १ ॥ परोमात्रमृचीपममिन्द्रं-
मुग्रंसुराधसम् । ईशानंचिद्वसूनाम् ६ तन्तमिद्राधसेमहइन्द्रंचोदामिपीतये ।
यःपूर्व्यामनुष्टुतिमीशेकृष्टीनांनृतुः ७ नयस्यतेशवसानसख्यमानंशमर्त्यः ।
नकिःशवांसितेनशत् ८ त्वोतासस्त्वायुजाप्सुसूर्येमहद्धनम् । जयेमपृत्सुवज्रि-
वः ९ तंत्वायज्ञेभिरीमहेतंगीर्भिर्गिर्वणस्तम । इन्द्रयथाचिदाविथवाजेषुपुरुमा-
य्यम् १० ॥ २ ॥ यस्यतेस्वादुसख्यंस्वाद्वीप्रणीतिरद्रिवः । यज्ञोवितन्तसाय्यः
११ उरुणस्तन्वेतनउरुक्षयायनस्कृधि । उरुणोयन्धिजीवसे १२ उरुंनृभ्यउ-
रुंगवउरुंरथायपन्थाम् । देववीतिंमनामहे १३ उपमाषड्द्वाद्वानरःसोमस्यहृ-
र्ष्या । तिष्ठन्तिस्वादुरातयः १४ ऋज्राविन्द्रोतआददेहरीऋक्षस्यसूनवि । आ-
श्वमेधस्यरोहिता १५ ॥ ३ ॥ सुरथाँआतिथिग्वेस्वभीशूँराक्षे । आश्वमेधेसुपेशः-

सः १६ पृळ्वाँआतिथिग्वइन्द्रोतेवधूमंतः । सचांपूतक्रंतौसनम् १७ ऐपुंचेत-
द्रुपंण्वत्यन्तर्कृज्रेष्वरुपी । स्वभिंशुःकशांवती १८ नयुष्मेवांजवन्धवोनिनि-
त्सुश्चनमर्त्यैः । अवद्यमधिदीधरत् १९ ॥ ४ ॥

ममाष्टादश मियमेध इन्द्रोनुष्टुप् । एकादश्याः पूर्वार्धस्य विश्वेदेवाः । तस्या
उत्तरार्धस्य द्वादश्याश्च वरुणः । उपाद्योष्णिक् । चतुर्थ्याद्यास्तिस्रो
गायत्र्यः । एकादशीषोडश्यौ पङ्क्ती । अन्त्ये बृहत्यौ ।

६१ प्रप्रंवस्त्रिष्टुभमिषंमन्दद्वीरायेन्दवे । धियावोमेधसांतयेपुरन्ध्याविवास-
ति १ नदंवओदतीनांनदंयोयुवतीनाम् । पतिंवोअघ्न्यांनांधेनूनामिषुध्यसि २ ता
अंस्यसूददोहसःसोमंश्रीणन्तिपृश्नंयः । जन्मन्देवानांविशस्त्रिष्वारोचनेदिवः ३
अभिप्रगोपतिंगिरेन्द्रमर्चयथाविदे । सूनुंसत्यस्यसत्पंतिम् ४ आहरंयःससृज्रिरे-

ऽरुपीरधिंवाहिंपि । यत्राभिसंनवांमहे ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रायगावंआशिरंदुदुहेवज्रि-
णेमधुं । यत्सींमुपह्वरेविदत् ६ उयद्ब्रध्नस्यंविष्टपंगृहमिन्द्रश्चगन्वंहि । मध्वंःपी-
त्वासंचेवहित्रिःसप्तसख्युंःपदे ७अर्चंतप्रार्चंतप्रियंमेधासोअर्चंत । अर्चन्तुपुत्रका
उतपुरंनधृष्ण्वंर्चत ८ अवंस्वरातिगर्गरोगोधापरिंसनिष्वणत् । पिङ्गापरिंचनि-
ष्कददिन्द्रायब्रह्मोद्यंतम् ९ आयत्पतंन्त्येन्यंःसुदुघाअनंपस्फुरः । अपस्फुरंगृ-
भायतसोममिन्द्रायपातंवे १० ॥ ६ ॥ अपादिन्द्रोअपांदग्निर्विश्वेदेवाअंमत्सत।
वरुणइदिहक्षंयत्तमापोअभ्यंनूषतवत्संसंशिश्वरीरिव ११सुदेवोअंसिवरुणयस्यंते
सप्तसिन्धंवः । अनुक्षरंन्तिकाकुदंसूर्म्यंसुषिरामिंव १२ योव्यतींरफाणयत्सुयु-
क्ताँउपंदाशुषे । तक्वोनेतातदिद्वपुरुपमायोअमुच्यंत १३ अतीदुशक्रओहतइन्द्रो
विश्वाअतिद्विषंः । भिनत्कनीनंओदनंपच्यमांनंपरोगिरा १४ अर्भकोनकुमार-

कोऽधितिष्ठन्नवंरथंम् । सपंक्षन्महिषंमृगंपित्रेमात्रेविंभुक्रतुंम् १५ आतूसुंशिप्र दम्पतेरथंतिष्ठाहिरण्ययंम् । अधंद्युक्षंसंचेवहिसहस्रंपादमरुषंस्वस्तिगामनेहसंम् १६ तंघेमित्थानंमस्विनउपंस्वराजंमासते । अर्थंचिदस्यसुधिंतंयदेतवआवर्तयं- न्तिदावनें १७ अनुप्रत्नस्यौकंसःप्रियमेंधासएषाम् । पूर्वामनुप्रयंतिंवृक्तबर्हिषो- हितप्रंयसआशत १८ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥७॥

यो राजा पञ्चदश पुरुहन्मेन्द्रः । आद्यातृतीयापञ्चम्यः सप्तम्याद्याः षड् बृहत्यः । द्वितीया- चतुर्थीषष्ठ्यः सतोबृहत्यः । त्रयोदश्युष्णिक् । उपान्त्यानुष्टुप् । अन्त्या पुरउष्णिक् ।

७० योराजांचर्षणीनांयातारथेंभिरध्रिंगुः । विश्वांसांतरुतापृतनानांज्येष्ठो योवृंत्रहागृणे १ इन्द्रंतंशुंम्भपुरुहन्मन्नवंसेयस्यंद्विताविंधर्तारं । हस्तांयवज्रः प्रतिंधायिदर्शतोमहोदिवेनसूर्यः २ नकिष्टंकर्मणानशद्यश्चकारसदावृंधम् ।

इन्द्रंनयज्ञैर्विश्वगूर्तमृभ्वंसमधृष्टंधृष्णवोजसम् ३ अषाळ्हमुग्रंपृतनासुसासहिंय-
स्मिन्महीरुरुज्रयः । संधेनवोजायमानेअनोनवुर्द्यावःक्षामोअनोनवुः ४ यद्द्या-
वइन्द्रतेशतंशतंभूमीरुतस्युः । नत्वावज्रिन्त्सहस्रंसूर्याअनुनजातमष्टरोदसी ५
॥ ८ ॥ आपप्राथमहिनावृष्ण्यावृषन्विश्वाशाविष्ठशवसा । अस्माँअवमघव-
न्गोमतिव्रजेवज्रिञ्चित्राभिरूतिभिः ६ नसीमदेवआपदिषंदीर्घायोमर्त्यः । एत-
ग्वाचिद्यएतशायुयोजतेहरीइन्द्रोयुयोजते ७ तंवोमहोमहाय्यमिन्द्रंदानायसक्ष-
णिम् । योगाधेषुयआरणेषुहव्योवाजेष्वस्तिहव्यः ८ उदूषुणोवसोमहेमृशस्व
शूरराधसे । उदूषुमह्यैमघवन्मघत्तयउदिन्द्रश्रवसेमहे ९ त्वंनइन्द्रऋतयुस्त्वा-
निदोनितृम्पसि । मध्येवसिष्वतुविनृम्णोर्वोर्निदासंशिश्नथोहथैः १० ॥ ९ ॥
अन्यव्रतममानुषमयज्वानमदेवयुम् । अवस्वःसखादुधुवीतपर्वतःसुघ्नायदस्युं

पर्वतः ११ त्वंनंइन्द्रासांहस्तैंशविष्ठदावने । धानानांनसंगृभायास्मयुर्द्विःसंगृं-
भायास्मयुः १२ सखायःक्रतुमिच्छतकथारांधामशरस्यं । उपंस्तुतिंभोजः
सूरियोंअह्रयः १३ भूरिंभिःसमहऋषिंभिर्बर्हिष्मंद्भिःस्तविष्यसे । यदित्थमेकं-
मेकमिच्छरवत्सान्पंरादर्दः १४ कर्णगृह्यांमघवांशौरदेव्योवत्संनस्त्रिभ्यआनंय-
त् । अजांसूरिर्नधातवे १५ ॥ १० ॥

त्वं नो नव पञ्चदश सुदीतिपुरुमीळ्हौ तयोर्वान्यतरोऽग्निर्गायत्री । अन्त्यपङ्क्तं भागाथम् ।

७१ त्वंनोंअग्नेमहोभिःपाहिविश्वंस्याअरांतेः । उतद्विषोमर्त्यस्य १ नहिम-
न्युःपौरुषेयईशेहिवःप्रियजात । त्वमिदंसिक्षपावान् २ सनोविश्वेभिर्देवेभिरू-
र्जोनपाद्भद्रंशोचे । रयिंदेहिविश्ववारम् ३ नतमंग्नेअरातयोमर्तंयुवन्तरायः ।
यंत्रायंसेदाश्वांसम् ४ यंत्वंविंप्रमेधसातावग्नेहिनोषिधनांय । सतवोतीगोषुग-

न्तो ५ ॥ ११ ॥ त्वंरयिंपुरुवीरमग्नेदाशुषेमर्ताय । प्रणोनयवस्योअच्छ ६
उरुष्याणोमापरादाअघायतेजातवेदः । दुराध्ये३मर्ताय ७ अग्नेमाकिष्टेदेवस्य
रातिमदेवोयुयोत । त्वमीशिषेवसूनाम् ८ सनोवस्वउपमास्यूर्जोनपान्माहिन-
स्य । सखेवसोजरितृभ्यः ९ अच्छानःशीरशोचिषंगिरोयन्तुदर्शतम् । अच्छा
यज्ञासोनमसापुरूवसुंपुरुप्रशस्तमूतये १० ॥ १२ ॥ अग्निंसूनुंसहसोजातवेदसं
दानायवार्याणाम् । द्विताभूदमृतोमर्त्येष्वाहोतामन्द्रतमोविशि ११ अग्निंवो
देवयज्ययाग्निंप्रयत्यध्वरे । अग्निंधीषुप्रथममग्निमर्वत्यग्निंक्षैत्रायसाधसे १२ अ-
ग्निरिषांसख्येददातुनईशेयोवार्याणाम् । अग्निंतोकेतनयेशश्वदीमहेवसुंसन्तंत-
नूपाम् १३ अग्निमीळिष्वावसेगाथाभिःशीरशोचिषम् । अग्निंरायेपुरुमीळ्हश्रुतं

नरोऽग्निंसुदीतयेछर्दिः १४ अग्निंद्वेषोयोतवैनोगृणीमस्यग्निंशंयोश्चदातवे । वि-
श्वांसुविक्ष्वविंतेवहव्योभुवद्वस्तुंरृभूणाम् १५ ॥ १३ ॥

हविरष्टादश हर्यतः भागाथोऽग्निर्हवींपि वा गायत्री ।

७२ हविष्कृणुध्वमागमदध्वर्युवंनतेपुनः । विद्वाँअंस्यप्रशासनम् १ निति-
रमम्भ्यं१शुंसीदद्धोतामनावधि । जुपाणोअंस्यसख्यम् २ अन्तरिच्छन्तितंज-
नेरुद्रंपरोमनीपया । गृभ्णन्तिजिह्वयांससम् ३ जाम्यतीतपेधनुर्वयोधाअरुहद्व-
नम् । दृपदंजिह्वयावंधीत् ४ चरन्वत्सोरुशन्निहनिदातारंनविन्दते । वेतिस्तो-
तवअम्व्यम् ५ ॥ १४ ॥ उतोन्वंस्ययन्महदश्वांवद्योजनंबृहत् । दामारथस्यद-
दृशे ६ दुहन्तिसप्तैकामुपद्वापञ्चंसृजतः । तीर्थेसिन्धोरधिस्वरे ७ आदशाभिर्वि-
वस्वतइन्द्रःकोशंमचुच्यवीत् । खेदंयात्रिवृतांदिवः ८ परित्रिधातुरध्वरंजूर्णिरे-

तिनवींयसी । मध्वाहोतारोअञ्जते ९ सिञ्चन्तिनमंसावतमुच्चाचंक्रंपरिज्मान-
म् । नीचीनंबारमक्षितम् १० ॥ १५ ॥ अभ्यारमिदद्रंयोनिषिंक्तंपुष्करेमधुं ।
अवतस्यंविसर्जने ११ गावउपावतावतंमहीयज्ञस्यंरप्सुदा । उभाकर्णाहिर-
ण्ययां १२ आसुतेसिंञ्चतश्रियंरोदंस्योरभिश्रियंम् । रसादंधीतवृषभम् १३
तेजानंतस्वमोक्यं१ संवत्सासोनमातृभिः । मिथोनंसन्तजामिभिः १४ उपस्र-
क्केषुवप्संतःकृण्वतेधरुणंदिवि । इन्द्रैअग्नानमःस्वः १५ ॥ १६ ॥ अधुक्षत्पि-
प्युषीमिषमूर्जंसप्तपदीमरिः । सूर्यस्यसप्तरश्मिभिः १६ सोमंस्यामित्रावरुणो-
दितासूरआददे । तदातुरस्यभेषजम् १७ उतोन्वंस्ययत्पदंहर्यतस्यंनिधान्यंम् ।
परिद्यांजिह्वयातनत् १८ ॥ १७ ॥

उदीराथामष्टादश गोपवन आत्रेयः सप्तवध्रिर्वाश्विनौ गायत्री ।

७३ उदीराथामृतायतेयुञ्जाथामश्विनारथम् । अन्तिषद्भूतुवामवः १ निमिषश्चिज्जवीयसारथेनायातमश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवः २ उपस्तृणीतमत्रयेहिमेनघर्ममश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवः ३ कुहस्थःकुहजग्मथुःकुहश्येनेवपेतथुः । अन्तिषद्भूतुवामवः ४ यदद्यकर्हिकर्हिचिच्छुश्रूयातमिमंहवम् । अन्तिषद्भूतुवामवः ५ ॥ १८ ॥ अश्विनायामहूतमानेदिष्ठंयाम्याप्यम् । अन्तिषद्भूतुवामवः ६ अवन्तमत्रयेगृहंकृणुतंयुवमश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवः ७ वरेथेअग्निमातपोवदतेवल्ग्वत्रये । अन्तिषद्भूतुवामवः ८ प्रसप्तवध्रिराशसाधारामग्नेरशायत । अन्तिषद्भूतुवामवः ९ इहागतंवृषण्वसूशृणुतंमइमंहवम् । अन्तिषद्भूतुवामवः १० ॥ १९ ॥ किमिदंवांपुराणवज्जरतोरिवशस्यते । अन्तिषद्भूतुवा-

मर्वः ११ समानंवांसजात्यंसमानोबन्धुंरश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवः १२
योवांरजांस्यश्विनारथोंवियातिरोदसी । अन्तिषद्भूतुवामवः १३ आनोगव्येभि-
रश्व्यैःसहस्रैरुपंगच्छतम् । अन्तिषद्भूतुवामवः १४ मानोगव्योंभिरश्व्यैःसहस्रे-
भिरतिंख्यतम् । अन्तिषद्भूतुवामवः १५ अरुणप्सुंरुषाअंभूदकर्ज्योतिर्ऋतावरी ।
अन्तिषद्भूतुवामवः १६ अश्विनासुविचाकंशद्वृक्षंपरशुमाँइंव । अन्तिषद्भूतु-
वामवः १७ पुरंनधृष्णवारुंजकृष्णयाबाधितोविशा । अन्तिषद्भूतुवा-
मवः १८ ॥ २० ॥

विशोविशो वः पञ्चदश गोपवन आत्रेयोग्निः अन्त्यानां तिसृणां श्रुतर्वेण आर्क्ष्यस्य
दानस्तुतिः । प्रथमाचतुर्थीसप्तमीदशम्योन्त्यास्तिस्रश्चानुष्टुभः । शिष्टा गायत्र्यः ।

७४ विशोविंशोवोअतिथिंवाजयन्तःपुरुप्रियम् । अग्निंवोदुर्यंवचःस्तुषेशूष-

स्यमन्मभिः १ यंजनासोहविष्मन्तोमित्रंनसर्पिरासुतिम् । प्रशंसन्तिप्रशस्ति-
भिः २ पन्यांसंजातवेदसंयोदेवतात्युद्यता । हव्यान्यैरयद्दिवि ३ आगन्मवृत्रह-
न्तमंज्येष्ठमग्निमानवम् । यस्यश्रुतर्वावृहन्नार्क्षोअनीकएधते ४ अमृतंजातवेदसं
तिरस्तमांसिदर्शतम् । घृताहवनमीड्यम् ५ ॥ २१ ॥ सबाधोयंजनाइमेऽग्निं
हव्येभिरीळते । जुह्वानासोयतस्रुचः ६ इयंतेनव्यसीमतिरग्नेअधाय्यस्मदा ।
मन्द्रसुजातसुक्रतोऽमूरदस्मातिथे ७ सातेअग्नेशन्तमाचनिष्ठाभवतुप्रिया ।
तयावर्धस्वसुष्टुतः ८ सायुम्नैर्द्युम्निनीबृहदुपोपश्रवसिश्रवः । दधीतवृत्रतूर्ये ९
अश्वमिद्गांरथप्रांत्वेषमिन्द्रंनसत्पतिम् । यस्यश्रवांसितूर्वथपन्यंपन्यंचकृष्टयः १०
॥ २२ ॥ यंत्वागोपवनोगिराचनिष्ठदग्नेअङ्गिरः । सपावकश्रुधीहवम् ११ यं
त्वाजनासईळतेसबाधोवाजसातये । सबोधिवृत्रतूर्ये १२ अहंहुवानआर्क्षेश्रुत

वँणिमदृच्युतिं । शर्धांसीवस्तुकाविनांमृक्षाशीर्पाचेतुणाम् १३ मांचत्वारंआशवःशविष्ठस्यद्रवित्नवः । सुरथांसोअभिप्रयोवक्षन्वयोनतुग्र्यम् १४ सत्यमित्वांमहेनदिपरुष्ण्यवदेदिशम् । नेमापोअश्वदातरःशविष्ठादस्तिमर्त्यः १५ ॥ २३ ॥

युक्ष्वा हि षोडश विरूपोऽग्निर्गायत्री ।

७५ युक्ष्वाहिदेवहूतमाँअश्वाँअग्नेरथीरिंव । निहोतापूर्व्यःसदः १ उतनोदेवदेवाँअच्छावोचोविदुष्टरः । श्रद्विश्वावार्याकृधि २ त्वंहयद्यविष्ठ्यसहसःसूनवाहुत । ऋतावायज्ञियोभुवः ३ अयमग्निःसहस्रिणोवाजस्यशतिनस्पतिः । मूर्धाकवीरयीणाम् ४ तंनेमिमृभवोयथानमस्वसहूतिभिः । नेदीयोयज्ञमङ्गिरः ५ ॥ २४ ॥ तस्मैनूनमभिद्यवेवाचाविरूपनित्यया । वृष्णेचोदस्वसुष्टुतिम् ६ कमुष्विदस्यसेनयाग्नेरपाकचक्षसः । पणिंगोषुस्तरामहे ७ मानोदेवानांविशःप्र-

स्नातीरिवोग्राः । कृशंनहासुरघ्न्याः ८ मानःसमस्यदूढ्यं१ःपरिद्वेषसोअंहतिः । ऊर्मिर्नंनावमावधीत् ९ नमस्तेअग्नओजसेगृणन्तिदेवकृष्टयः । अमैरमित्रंमर्दय १० ॥ २५ ॥ कुवित्सुनोगविष्टयेऽग्नेसंवेषिषोरयिम् । उरुकृदुरुणस्कृधि ११ मानोअस्मिन्महाधनेपरावग्भारभृद्यथा । संवर्गंसंरयिंजय १२ अन्यमस्माद्भियाइयमग्नेसिषक्तुदुच्छुना । वर्धानोअमवच्छवः १३ यस्याजुषन्नमस्विनःशमीमदुर्मखस्यवा । तंघेदग्निर्वृधावति १४ परस्याअधिसंवतोऽवराँअभ्यातर । यत्राहमस्मितँअव १५ विद्माहितेपुरावयमग्नेपितुर्यथावसः । अधातेसुम्नमीमहे १६ ॥ २६ ॥

इमं नु द्वादश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

७६ इमंनुमायिनंहुवइन्द्रमीशानमोजसा । मरुत्वन्तंनवृञ्जसे १ अयमि-

न्द्रोमरुत्संखाविवृत्रस्यांभिनच्छिरंः । वज्रेंणशतपंर्वणा २ वावृधानोमरुत्सखे-
न्द्रोविवृत्रमैंरयत् । सृजन्त्संमुद्रियाअपः ३ अयंहयेनवाइदंस्वंर्मरुत्वंताजितम् ।
इन्द्रैंणसोमंपीतये ४ मरुत्वंन्तमृजीपिणमोजंस्वन्तंविराप्शिनंम् । इन्द्रंगीर्भिर्हं-
वामहे ५ इन्द्रंप्रत्नेनमन्मंनामरुत्वंन्तंहवामहे । अस्यसोमंस्यपीतयें ६ ॥ २७ ॥
मरुत्वाँइन्द्रमीढ्वःपिबासोमंशतक्रतो । अस्मिन्यज्ञेपुरुष्टुत ७ तुभ्येदिंन्द्रमरुत्वंते
सुताःसोमांसोअद्रिवः । हृदाहूयन्तउक्थिनः ८ पिबेदिंन्द्रमरुत्संखासुतंसोमंदि-
विंष्टिषु । वज्रंशिशांनओजंसा ९ उत्तिष्ठन्नोजंसासहपीत्वीशिप्रेंअवेपयः । सो-
मंमिन्द्रचमूसुतम् १० अनुंत्वारोदसीउभेक्रक्षंमाणमकृपेताम् । इन्द्रयद्दंस्युहा-
भंवः ११ वाचंमष्टापंदीमहंनवंस्रक्तिमृतस्पृशंम् । इन्द्रात्परिंतन्वंममे १२॥२८॥

जज्ञान एकादश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री । उपान्त्या बृहती । अन्त्या सतोबृहती ।

७७ जज्ञानोनुशतक्रतुर्विपृच्छदितिमातरम् । कउग्राःकेहंशृण्विरे १ आदींशवस्यब्रवीदौर्णवाभमहीशुवम् । तेपुत्रसन्तुनिष्टुरः २ समित्तान्वृत्रहाखिदत्खेअराँइवखेदया । प्रवृद्धोदस्युहाभवत् ३ एकयाप्रतिधापिबत्साकंसरांसित्रिंशतम् । इन्द्रःसोमस्यकाणुका ४ अभिगन्धर्वमतृणदबुध्नेपुरजःस्वा । इन्द्रोब्रह्मभ्यइद्वृधे ५ ॥ २१ ॥ निराविध्यद्गिरिभ्यआधारयत्पक्वमोदनम् । इन्द्रोबुन्दंस्वाततम् ६ शतब्रध्नइषुस्तवसहस्रपर्णएकइत् । यमिन्द्रचकृषेयुजम् ७ तेनस्तोतृभ्यआभरनृभ्योनारिभ्योअत्तवे । सद्योजातऋभुष्ठिर ८ एताच्यौत्नानितेकृतावर्षिष्ठानिपरीणसा । हृदावीड्वधारयः ९ विश्वेत्ताविष्णुराभरदुरुक्रमस्त्वेषितः । शतंमहिषान्क्षीरपाकमोदनंवराहमिन्द्रएमुषम् १० तुविक्षंतेसु-

कृतंसूमरंधनुःसाधुवृन्दोहिरण्ययः । उभातेबाहूरण्यासुसंस्कृतऋदूपेचिद्दू-
वृधा ११ ॥ ३० ॥

पुरोळाशं दश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्या बृहती ।

७८ पुरोळाशंनोअन्धंसइन्द्रंसहस्रमाभर । शताचंशूरगोनाम् १ आनोभर-
व्यंजनंगामश्वंमभ्यंजनम् । सचामनाहिरण्यया २ उतनःकर्णशोभनापुरूणि-
धृष्णवाभर । त्वंहिशृण्विषेवसो ३ नकींवृधीकइन्द्रतेनसुषानसुदाउत । नान्य-
स्त्वच्छूरवाघतः ४ नकीमिन्द्रोनिकर्तवेनशक्रःपरिशक्तवे । विश्वंशृणोतिपश्य-
ति ५ ॥ ३१ ॥ समन्युंमर्त्यानामदब्धोनिचिकीषते । पुरानिदश्चिकीषते ६
क्रत्वइत्पूर्णमुदरंतुरस्यास्तिविधतः । वृत्रघ्नःसोमपाव्नः ७ त्वेवसूनिसंगताविश्वा
चसोमसौभगा । सुदात्वपरिह्वृता ८ त्वामिद्यवयुर्ममकामोगव्युर्हिरण्ययुः ।

त्वामंश्वयुरेपंते १ ततेदिंन्द्राहमाशसाहस्त्रेदात्रंचनाददे । दिनस्यंवामघवुन्त्सं-
भृंतस्यवापुर्धियवंस्यकाशिनां १० ॥ ३२ ॥

अयं कृत्नुर्नव कृत्नुर्भार्गवः सोमो गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

७१ अयंकृत्नुरगृंभीतोविश्वजिदुद्भिदित्सोमंः । ऋषिर्विप्रंःकाव्येन १
अभ्यूंर्णोतियन्नग्नंभिषक्तिविश्वंयत्तुरम् । प्रेमन्धःख्यन्निःश्रोणोभूत् २ त्वंसो-
मतनूकृद्भ्योद्वेषोंभ्योऽन्यकृंतेभ्यः । उरुयन्तासिवरूथम् ३ त्वंचित्तीतव
दक्षैर्दिवआपृंथिव्याऋंजीषिन् । यावीरघस्यंचिद्द्वेषः ४ अर्थिनोयन्तिचेदर्थं
गच्छानिद्ददुषोंरातिम् । ववृज्युस्तृष्यंतःकामंम् ५ ॥ ३३ ॥ विदद्यत्पूर्व्यं
नष्टमुदींमृतायुमींरयत् । प्रेमायुंस्तारीदतीर्णम् ६ सुशेवोंनोमृळया-
कुरदृंप्तक्रतुरवातः । भवांनः सोमशंहृदे ७ मानंःसोमसंवींविजोमाविबीं-

शिपथाराजन् । मानोहार्दित्विपावधीः ८ अवयत्स्वेसधस्थेदेवानांदुर्मतीरीक्षे ।
राजन्नपद्विषःसेधमीढ्वोअपस्त्रिधःसेध ९ ॥ ३४ ॥

नह्यन्यं दशैकद्यूनौपस इन्द्रो गायत्री । अन्त्याया देवाः । सैव त्रिष्टुप् ।

८० नह्य१न्यंबळाकरंमर्डितारंशतक्रतो । त्वंनइन्द्रमृळय १ योनःशश्वत्पुराविथामृध्रोवाजसातये । सत्वंनइन्द्रमृळय २ किमङ्गरध्रचोदनःसुन्वानस्यावितेदसि । कुवित्स्विन्द्रणःशकः ३ इन्द्रप्रणोरथमवपश्चाच्चित्सन्तमद्रिवः । पुरस्तादेनमेकृधि ४ हन्तोनुकिमाससेप्रथमंनोरथंकृधि । उपमंवाजयुश्रवः ५ ॥ ३५ ॥ अवानोवाजयुंरथंसुकरंतेकिमित्परि । अस्मान्त्सुजिग्युषस्कृधि ६ इन्द्रदृह्यस्वपूरसिभद्रातएतिनिष्कृतम् । इयंधीर्ऋत्वियावती ७ मासीमवद्यआभागुर्वीकाष्ठाहितंधनम् । अपावृक्ताअरत्नयः ८ तुरीयंनामयज्ञियंयदाकरस्तदु-

श्मसि । आदित्पतिर्नओहसे ९ अर्वावृधद्वोअमृताअमन्दीदेकुद्यूर्देवाउतयाश्चदे-
वीः । तस्माउराधःकृणुतप्रशस्तंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १० ॥ ३६ ॥
इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ ८ ॥

आ तू नो नव कुसीदी काण्व इन्द्रो गायत्री ।

८१ आतूनइन्द्रक्षुमन्तंचित्रंग्राभंसंगृभाय । महाहस्तीदक्षिणेन १ विद्माहि त्वातुविकूर्मिंतुविदेष्णंतुवीमघम् । तुविमात्रमवोभिः २ नहित्वाशूरदेवानमर्तासोदित्सन्तम् । भीमंनगावारयन्ते ३ एतोन्विन्द्रंस्तवामेशानंवस्वःस्वराजम् । नराधसामधिष्ठन्नः ४ प्रस्तोषदुपगासिषच्छ्रवत्सामगीयमानम् । अभिराधसाजुगुरत् ५ ॥ ३७ ॥ आनोभरदक्षिणेनाभिसव्येनप्रमृश । इन्द्रमानोवसोर्निर्भाक् ६ उपक्रमस्वाभरधृषताधृष्णोजनानाम् । अदाशूष्टरस्यवेदः ७ इन्द्र

यद्नुतेअस्तिवाजोविप्रेभिःसनिंत्वः । अस्माभिःसुतंसंनुहि ८ सद्योजुवस्तेवा-
जांअस्मभ्यंविश्वश्चन्द्राः । वशैश्चमक्षूजंरन्ते ९ ॥ ३८ ॥ इति शाकल्यकसंहितायां
षष्ठाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ५ ॥

आप्रदेवालांवैश्वदेवंमेष्ठमुशनाकाव्यआग्नेयमामेकृष्णआश्विनंद्युभाहिपञ्चविश्वकोवाकार्ष्णिर्जागतं
द्युम्नीपड्वासिष्ठोवाद्युम्नीकःप्रियमेधोवामागाथंहतंवोदस्मंनोधावृहदिन्द्रायसप्तनृमेधपुरुमेधौञ्चनुष्टुब्वृ-
हत्यन्तमानोविश्वासुपद्कन्यावांःसप्तात्रेय्यापालेतिहासऐन्द्रआनुष्टुभंद्विपङ्क्त्यादिपान्तंत्रयस्त्रिंशच्छ्रुतक-
क्षः सुकक्षोवाद्यानुष्टुबुद्धचतुस्त्रिंशत्सुकक्षोन्त्यैन्द्रार्भवीगोर्धयतिद्वादशाबिन्दुःपूतदक्षोवामारुतमात्वानव-
तिरश्चीराङ्गिरसआनुष्टुभमस्मैसैकाद्युतानोवामारुतस्त्रैष्टुभंचतुर्थीविराळिष्यामीतिमारुतःपादःपरैन्द्रा-
बार्हस्पत्यायाइन्द्रपञ्चोनारेभःकाश्यपोवार्हतमतिजगत्युपरिष्टाद्बृहत्यावतिजगतीत्रिष्टुब्जगतीत्यन्ततः ।

आ म नव कुसीदी काण्व इन्द्रो गायत्री ।

८२ अ॒म्र आप्रद्रवपरावतोंर्वावतंश्चवृत्रहन् । मध्वःप्रतिप्रभर्मणि १ ती-

ग्राःसोमांसआगंहिसुतासोंमादयिष्णवः । पिबांदृध्यथोंचिषे २ इषामंन्द्रस्वा-
दुतेऽरंवरांयमन्यवें । भुवंत्तइन्द्रशंहृदे ३ आत्वंशत्रवागंहिन्युं१क्थानिंचहूयसे ।
उपमेरोंचनेदिवः ४ तुभ्यायमद्रिंभिःसुतोगोभिंःश्रीतोमदायकम् ।प्रसोमंइन्द्रहू-
यते ५ ॥ १ ॥ इन्द्रश्रुधिसुमेहवंमस्मेसुतस्युगोमंतः । विपीतिंतृप्तिमश्नुहि ६
यइंन्द्रचमसेष्वासोमंश्चमूषुंतेसुतः । पिबेदंस्यत्वमीशिषे ७ योअप्सुचन्द्रमांइव
सोमंश्चमूषुदहंशे । पिबेदंस्यत्वमीशिषे ८ यंतेश्येनःपदाभंरत्तिरोरजांस्यस्पृत-
म् । पिबेदंस्यत्वमीशिषे ९ ॥ २ ॥

देवानां नव कुसीदी काण्वो विश्वे देवा गायत्री ।

८३ देवानामिदवोंमहत्तदावृंणीमहेवयम् । वृष्णांमस्मभ्यंमूतयें १ तेनंः
सन्तुयुजःसदावरुंणोमित्रोअंर्यमा । वृधासंश्चप्रचेतसः २ अतिंनोविष्पितापुरु

नोभिरूपानपपथ । यूयमृतस्यरथ्यः ३ वामिमा... [illegible]
वामंह्यांवृणीमहे ४ वामस्यहिप्रचेतसईशानासोरिशादसः । नेमादित्याअघस्य
यत् ५ ॥ ३ ॥ वयमिद्वःसुदानवःक्षियन्तोयान्तोअध्वन्ना । देवावृधायहूमहे ६
अधिनइन्द्रैषांविष्णोसजात्यानाम् । इतामरुतोअश्विना ७ प्रभ्रातृत्वंसुदानवो-
ऽधंद्वितासमान्या । मातुर्गर्भेभरामहे ८ यूयंहिष्ठासुदानवइन्द्रज्येष्ठाअभिद्यवः ।
अधाचिद्वउतब्रुवे ९ ॥ ४ ॥

मेष्ठं नवोशना काव्योग्निर्गायत्री ।

८४ प्रेष्ठंवोअतिथिंस्तुषेमित्रमिवप्रियम् । अग्निंरथंनवेद्यम् १ कविमिव
प्रचेतसंयंदेवासोअधद्विता । निमर्त्येष्वादधुः २ त्वंयविष्ठदाशुषोनॄंःपाहिशृणुधी
गिरः । रक्षातोकमुतत्मना ३ कयातेअग्नेअङ्गिरऊर्जोनपादुपस्तुतिम् । वराय

देवमन्यवें ४ दाशेमकस्यमनंसायज्ञस्यंसहसोयहो । कदुंवोचइदंनमः ५ ॥ ५ ॥ अधात्वंहिनस्करोविश्वांअस्मभ्यंसुक्षितीः । वाजंद्रविणसोगिरंः ६ कस्यं नूनंपरींणसोधियोंजिन्वसिदम्पते । गोषांतायस्यंतेगिरंः ७ तंमंर्जयन्तसुक्रतुंपुरोयावानमाजिषुं । स्वेषुक्षयेंषुवाजिनंम् ८ क्षेतिक्षेमेंभिःसाधुभिर्नकिर्यंघ्नन्तिहन्तियः । अग्नेसुवीरंएधते ९ ॥ ६ ॥

आ मे कृष्णोश्विनौ गायत्री ।

८५ आमेहवंनासत्याश्विनागच्छंतंयुवम् । मध्वःसोमंस्यपीतयें १ इमंमेस्तोमंमश्विनेमंमेंशृणुतंहवंम् । मध्वःसोमंस्यपीतयें २ अयंवांकृष्णोंअश्विनाहवंतेवाजिनीवसू । मध्वःसोमंस्यपीतयें ३ शृणुतंजंरितुर्हवंकृष्णंस्यस्तुवतोनंरा । मध्वःसोमंस्यपीतयें ४ छर्दिर्यन्तमदाभ्यंविप्रायस्तुवतेनंरा । मध्वःसोमंस्यपीतयें

५ ॥ ७ ॥ गच्छंतंदाशुषोगृहमित्थास्तुवतोअश्विना । मध्वःसोमस्यपीतये ६ युञ्जाथांरासंभंरथेवीड्वङ्गेवृषण्वसू । मध्वःसोमस्यपीतये ७ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतारथेनायातमश्विना । मध्वःसोमस्यपीतये ८ नूमेगिरोनासत्याश्विनाप्रावतंयुवम् । मध्वःसोमस्यपीतये ९ ॥ ८ ॥

उभा हि पञ्च कृष्णो विश्वको वा कार्ष्णिराश्विनौ जगती ।

८६ उभाहिदस्राभिषजामयोभुवोभादक्षस्यवचसोबभूवथुः । तावांविश्वकोहवतेतनूकृथेमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् १ कथानूनंवांविमनाउपस्तवद्युवंधियंददथुर्वस्यइष्टये । तावांविश्वकोहवतेतनूकृथेमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् २ युवंहिष्मापुरुभुजेममेधतुंविष्णाप्वेददथुर्वस्यइष्टये । तावांविश्वकोहवतेतनूकृथेमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ३ उतत्यंवीरंधनसामृजीषिणंदूरेचित्सन्तमवसे

हवामहे । यस्यस्वादिष्ठासुमतिःपितुर्यथामानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ४ ऋते
नदेवःसंविताशंमायतऋतस्यशृङ्गमुर्वियाविपंप्रथे । ऋतंसासाहमहिंचित्पृतन्य-
तोमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ५ ॥ १ ॥

द्युम्नी पङ्गासिष्ठो वा द्युम्नीकः प्रियमेधो वाश्विनौ प्रगाथा ।

८७ द्युम्नीवांस्तोमोअश्विनाक्रिविर्नसेकआगतम् । मध्वःसुतस्यसदिविप्रियो
नरापातंगौराविवेरिणे १ पिबंतघर्ममधुमन्तमश्विनाबर्हिःसीदतंनरा । ताम-
न्दसानामनुपोदुरोणआनिपातंवेदसावयः २ आवांविश्वाभिरूतिभिःप्रियमेधा
अहूषत । तावर्तिर्यातमुपवृक्तबर्हिषोजुष्टंयज्ञंदिविष्टिषु ३ पिबंतंसोममधुमन्त-
मश्विनाबर्हिःसीदतंसुमत् । तावावृधानाउपसुष्टुतिंदिवोगन्तंगौराविवेरिणम् ४
आनूनंयातमश्विनाश्वेभिःप्रुषितप्सुभिः । दस्राहिरण्यवर्तनीशुभस्पतीपातंसो-

मंमृतावृधा ५ युयंहिवांहवामहेविपन्यवोविप्रांसोवाजंसातये । तावल्गूदस्त्रापुं-
रुदंसंसाधियाश्विंनाश्रुष्ट्यागंतम् ६ ॥ १० ॥

तं वो दस्मं पण्णोधा इन्द्रः मगाथा ।

८८ तंवोदस्ममृतीषहंवसोर्मन्दानमन्धंसः । अभिवत्संनस्वसंरेषुधेनवइन्द्रं
गीर्भिर्नवामहे १ द्युक्षंसुदानुंतविषीभिरावृतंगिरिंनपुरुभोजंसम् । क्षुमन्तंवाजं
शतिनंसहस्रिणंमक्षूगोमंन्तमीमहे २ नत्वांबृहन्तोअद्रंयोवरंन्तइन्द्रवीळवंः ।
यद्दित्संसिस्तुवतेमावंतेवसुनकिष्टदामिनातिते ३ योद्धांसिक्रत्वाशवंसोतदंसना
विश्वांजाताभिमज्मनां । आत्वायमर्कऊतयेववर्ततियंगोतंमाअजींजनन् ४
प्रहिरिरिक्षओजंसादिवोअन्तेभ्यस्परिं । नत्वांविव्याचरजंइन्द्रपार्थिवमनुंस्वधां

वंवक्षिथ ५ नकिःपरिष्टिर्मघवन्मघस्यंतेयद्दाशुषेदशस्यसि । अस्माकंबोध्युचथस्यचोदितामंहिष्ठोवाजंसातये ६ ॥ ११ ॥

बृहदिन्द्राय सप्त नृमेधपुरुमेधाविन्द्रः प्रगाथा । उपान्त्ये अनुष्टुभौ । अन्त्या बृहती ।

८१ बृहदिन्द्रांयगायतमरुतोवृत्रहन्तंमम् । येनज्योतिरजंनयन्नृतावृधोदेवंदेवायजागृंवि १ अपांधमदभिशंस्तीरशस्तिहाथेन्द्रोद्युम्न्याभंवत् । देवास्तंइन्द्रसख्यायंयेमिरेबृहंद्भानोमरुद्गण २ प्रवइन्द्रांयबृहतेमरुतोब्रह्मार्चत । वृत्रंहंनतिवृत्रहाशतक्रंतुर्वज्रेणशतपंर्वणा ३ अभिप्रभंरधृषताधृंषन्मनःश्रवंश्चित्तेअसद्बृहत् । अर्षन्त्वापोजवंसाविमातरोहनोवृत्रंजयास्वः ४ यज्जायंथाअपूर्व्यमघंवन्वृत्रहत्यांय । तत्पृंथिवीमंप्रथयस्तदंस्तभ्नाउतद्याम् ५ तत्तेयज्ञोअंजायततद-

कंउतहस्कंतिः । तद्विश्वंमभिभूरसियज्जातंयच्चजन्त्वंम् ६ आमासुंपक्कमैरंय आसूर्यंरोहयोदिवि । घर्मंनसामंन्तपतासुवृक्तिभिर्जुष्टंगिर्वणसेबृहत् ७ ॥ १२ ॥

आनो विश्वासु पण्णमेधपुरुमेधाविन्द्रः प्रगाथा ।

१० आनोविश्वासुहव्यइन्द्रःसमत्सुंभूपतु । उपब्रह्माणिसवनानिवृत्रहापरमज्याऋचीषमः १ त्वंदाताप्रथमोराधंसामस्यसिसत्यईशानकृत् । तुविद्युम्नस्य युज्यावृणीमहेपुत्रस्यशवसोमहः २ ब्रह्मांतइन्द्रगिर्वणःक्रियन्तेअनतिद्भुता । इमाजुंषस्वहर्यश्वयोजनेन्द्रयातेअमंन्महि ३ त्वंहिसत्योमघवन्ननानतोवृत्राभूरि न्यृञ्जसे । सत्वंशविष्ठवज्रहस्तदाशुषेऽर्वाञ्चंरयिमाकृंधि ४ त्वामिंन्द्रयशाअस्यृजीषीशवसस्पते । त्वंवृत्राणिहंस्यप्रतीन्येकइदनुत्ताचर्षणीधृता ५ तमुंत्वानून-

मंसुरप्रचेतसंराधोभागमिवेमहे । महीवकृत्तिःशरणातइन्द्रप्रतेसुम्नानोअश्न-
वन् ६ ॥ १३ ॥

कन्यावाः सप्तापालात्रेयीन्द्रोनुष्टुप् । आद्ये पङ्क्ती ।

११ कन्याउवारवायतीसोममपिस्रुताविदत् । अस्तंभरन्त्यब्रवीदिन्द्रायसु-
नवैत्वाशक्रायसुनवैत्वा १ असौयएपिवीरकोगृहंगृहंविचाकशत् । इमंजम्भ-
सुतंपिवधानावन्तंकरम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् २ आचनत्वाचिकित्सामोऽधि
चनत्वानेमसि । शनैरिवशनकैरिवेन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ कुविच्छकत्कुवित्करं-
त्कुविन्नोवस्यसस्करत् । कुवित्पतिद्विषोयतीरिन्द्रेणसंगमामहै ४ इमानित्रीणि
विष्टपातानीन्द्रविरोहय । शिरस्ततस्योर्वरामादिदंमउपोदरे ५ असौचयानउ-

र्वेरादिमांतन्वं१ममं । अथोंततस्ययच्छिरःसर्वातारोंमशाकंधि ६ खेरथंस्यखे-
ऽनंसःखेयुगस्यंशतक्रतो । अपालामिंन्द्रत्रिष्पूत्व्यकंणोःसूर्यत्वचम् ७ ॥ १४ ॥

पान्तं त्रयस्त्रिंशच्छ्रुतकक्षः सुकक्षो वेन्द्रो गायत्री । आद्यानुष्टुप् ।

१२ पान्तमावोअन्धंसइन्द्रंमभिप्रगांयत । विश्वासाहंशतक्रंतुमंहिष्ठंचर्षणी-
नाम् १ पुरुहूतंपुरुष्टुतंगांथान्यं१सनंश्रुतम् । इन्द्रइतिंब्रवीतन २ इन्द्रइन्नोंम-
हानांदातावाजांनांनृतुः । महाँअंभिज्ञ्वायंमत् ३ अपांदुशिप्र्यन्धंसःसुद-
क्षस्यप्रहोषिणंः । इन्दोरिन्द्रोयवांशिरः ४ तम्वभिप्रार्चतेन्द्रंसोमंस्यपीतयें । त-
दिद्धयंस्यवर्धनम् ५ ॥ १५ ॥ अस्यपीत्वामदांनांदेवोदेवस्यौजंसा । विश्वाभि-
भुवंनाभुवत् ६ त्यमुंवःसत्रासाहंविश्वांसुगीर्ष्वायंतम् । आच्यांवयस्यूतयें ७
युध्मंसन्तंमनर्वाणंसोमपामनंपच्युतम् । नरंमवार्यंक्रंतुम् ८ शिक्षांणइन्द्ररायआ

पुरुविद्वाँस्ऋंचीषम । अवांनःपार्येधनें ९ अतश्चिदिन्द्रणउपायांहिशतवांजया । इषासहस्त्रंवाजया १० ॥ १६ ॥ आयांमधीवंतोधियोऽवींद्रिःशक्रगोदरे । जयें-मपृत्सुवज्रिवः ११ वयमुंत्वाशतक्रतोगावोनयवंसेष्वा । उक्थेपुंरणयामसि १२ विश्वाहिमंर्त्यत्वनानुंकामाशंतक्रतो । अगंन्मवज्रिन्नाशसंः १३ त्वेसुपुंत्रशवसो-ऽवृंत्रन्कामंकातयः । नत्वामिन्द्रातिंरिच्यते १४ सनोंवृपन्त्संनिष्ठयासंघोरयांद्र-वित्न्वा । धियाविंड्ढिपुरंन्ध्या १५ ॥ १७ ॥ यस्तेंनूनंशंतक्रतुविन्द्रंद्युम्नितंमोम-दंः । तेनंनूनंमदेंमदेः १६ यस्तेंचित्रश्रंवस्तमोयइंन्द्रवृत्रहन्तंमः । यओंजोदा-तंमोमदंः १७ विद्माहियस्तेंअद्रिवस्त्वादंत्तःसत्यसोमपाः । विश्वांसुदस्मकृष्टि-षु १८ इन्द्रांयमद्वंनेसुतंपरिष्टोभन्तुनोगिरंः । अर्कमंर्चन्तुकारवंः १९ यस्मि-न्विश्वाअधिश्रियोरणंन्तिसप्तसंसदंः । इन्द्रंसुतेहंवामहे २० ॥ १८ ॥ त्रिकंद्रुके-

प्रचेतनंदेवासोयज्ञमंतत। तमिद्वर्धन्तुनोगिरः २१ आत्वाविशन्त्विन्दवःसमुद्रमिं-
वसिन्धवः। नत्वामिन्द्रातिरिच्यते २२ विव्यक्थमहिनावृषन्भक्षंसोमस्यजागृ-
वे। यइन्द्रजठरेषुते २३ अरंतइन्द्रकुक्षयेसोमोभवतुवृत्रहन्। अरंधामभ्यइन्द-
वः २४ अरमश्वायगायतिश्रुतकक्षोअरंगवे। अरमिन्द्रस्यधाम्ने २५ अरंहिष्मा-
सुतेषुणःसोमेष्विन्द्रभूषसि। अरंतेशक्रदावने २६ ॥ ११ ॥ पराकात्ताच्चिदद्रि-
वस्त्वांनक्षन्तनोगिरः। अरंगमामतेवयम् २७ एवाह्यसिवीरयुरेवाशूरउतस्थि-
रः। एवातेराध्यंमनः २८ एवारातिस्तुवीमघविश्वेभिर्धायिधातृभिः। अधाचि-
दिन्द्रमेसचा २९ मोपुब्रह्मेवतन्द्रयुर्भुवोवाजानांपते। मत्स्वासुतस्यगोमतः ३०
मानइन्द्राभ्याइदिशःसूरोअक्तुष्वायमन्। त्वायुजावनेमतत् ३१ त्वयेदिन्द्रयु-

जावयंप्रतिंब्रुवीमहिस्पृधः । त्वमस्माकंतवस्मसि ३२ त्वामिद्धित्वायवोऽनुनो-नुवतश्चरान् । सखायइन्द्रकारवः ३३ ॥ २० ॥

उ चतुस्त्रिंशत्सूक्तस्य इन्द्रो गायत्री । अन्त्याया ऋभवश्च ।

१३ उद्घेदभिश्रुतामघंवृषभंनर्यापसम् । अस्तारमेषिसूर्य १ नवयोनवतिंपुरोबिभेदबाह्वोजसा । अहिंचवृत्रहावधीत् २ सनइन्द्रःशिवःसखाश्वावद्गोमद्यवमत् । उरुधारेवदोहते ३ यदद्यकच्चवृत्रहन्नुदगाअभिसूर्य । सर्वंतदिन्द्रतेवशे ४ यद्वाप्रवृद्धसत्पतेनमराइतिमन्यसे । उतोतत्सत्यमित्तव ५ ॥ २१ ॥ येसोमासःपरावतियेअर्वावतिसुन्विरे । सर्वांस्ताँइन्द्रगच्छसि ६ तमिन्द्रंवाजयामसिमहेवृत्रायहन्तवे । सवृषावृषभोभुवत् ७ इन्द्रःसदामनेकृतओजिष्ठःसमदेहितः । द्युम्नीश्लोकीससोम्यः ८ गिरावज्रोनसंभृतःसबलोअन-

पच्युतः । ववक्षऋष्वोअस्तृतः ९ दुर्गेचिन्नःसुगंकृधिगृणानइन्द्रगिर्वणः । त्वंचं मघवन्वशः १० ॥ २२ ॥ यस्यतेनूचिदादिशंनमिनन्तिस्वराज्यम् । नदेवो नाधिगुर्जनः ११ अधातेअप्रतिष्कुतंदेवीशुष्मंसपर्यतः । उभेसुशिप्ररोदसी १२ त्वमेतदधारयःकृष्णासुरोहिणीषुच । परुष्णीषुरुशत्पयः १३ वियदहेरधत्विषो विश्वेदेवासोअक्रमुः । विदन्मृगस्यतांअमः १४ आदुमेनिवरोभुवद्वृत्रहादिष्ट पौंस्यम् । अजातशत्रुरस्तृतः १५ ॥ २३ ॥ श्रुतंवोवृत्रहन्तमंप्रशर्धंचर्षणीनाम् । आशुषेराधसेमहे १६ अयाधियाचगव्ययापुरुणामन्पुरुष्टुत । यत्सोमेसोमआभवः १७ बोधिन्मनाइदस्तुनोवृत्रहाभूर्यासुतिः । शृणोतुशक्रआशिषम् १८ कयात्वंनऊत्याभिप्रमन्दसेवृषन् । कयास्तोतृभ्यआभर १९ कस्य वृषासुतेसचानियुत्वान्वृषभोरणत् । वृत्रहासोमपीतये २० ॥ २४ ॥ अभीषु

णस्त्वंरायिमंन्दसानःसंहस्त्रिणम् । प्रयन्तावोंधिदाशुषे २१ पतींवन्तःसुताइम
उशन्तोंयन्तिवीतयें । अपांजग्मिर्निचुम्पुणः २२ इष्टाहोत्राअसृक्षतेन्द्रंवृधासों
अध्वरे । अच्छांवभृथमोजसा २३ इहत्यासंधमाद्याहरीहिरंण्यकेश्या । वोळ्हा-
मभिप्रयोंहितम्. २४ तुभ्यंसोमाःसुताइमेस्तीर्णंबर्हिर्विभावसो । स्तोतृभ्यइ-
न्द्रमावंह २५ ॥ २५ ॥ आतेदक्षंविरोंचनादधद्रत्नाविदाशुषे । स्तोतृभ्यइन्द्रंम-
र्चत २६ आतेदधामीन्द्रियमुक्थाविश्वांशतक्रतो । स्तोतृभ्यंइन्द्रमृळय २७
भद्रंभंद्रंनआभरेषमूर्जंशतक्रतो । यदिंन्द्रमृळयांसिनः २८ सनोविश्वान्याभंर
सुवितानिंशतक्रतो । यदिंन्द्रमृळयांसिनः २९ त्वामिद्वृंत्रहन्तमसुतावंन्तोहवा-
महे । यदिंन्द्रमृळयांसिनः ३० ॥ २६ ॥ उपंनोहरिंभिःसुतंयाहिमंदानांपते ।
उपंनोहरिंभिःसुतम् ३१ द्वितायोवृंत्रहन्तंमोविदइन्द्रंःशतक्रंतुः । उपंनोहरिंभिः

सुतम् ३२ त्वंहिवृंत्रहन्नेषांपातासोमानामसि । उपनोहरिंभिःसुतम् ३३ इन्द्रं इषेदंदातुनऋभुक्षणमृभुंरयिम् । वाजीदंदातुवाजिनंम् ३४ ॥ २७ ॥ इति शाकल्यसंहितायामष्टमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ ९ ॥

गौर्धयति द्वादश बिन्दुः पूतदक्षो वा मरुतो गायत्री ।

१४ गौर्धयतिमरुतांश्रवस्युर्माताम्घोनाम् । युक्तावह्निरथानाम् १ यस्यां देवाउपस्थेव्रताविश्वेधारयन्ते । सूर्यामासादृशेकम् २ तत्सुनोविश्वेअर्यआसदागृणन्तिकारवः । मरुतःसोमपीतये ३ अस्तिसोमोअयंसुतःपिबन्त्यस्यमरुतः । उतस्वराजोअश्विना ४ पिबन्तिमित्रोअर्यमातनापूतस्यवरुणः । त्रिपधस्थस्यजावतः ५ उतोन्वंस्यजोषमाँइन्द्रःसुतस्यगोमतः । प्रातर्होतेवमत्सति ६ ॥ २८ ॥ कदत्विषन्तसूरयस्तिरआपइवस्रिधः । अर्षन्तिपूतदक्षसः ७

कद्धोअ॒द्यम॒हानांदे॒वाना॒मवोंवृणे । त्मनांचद॒स्मवर्चसाम् ८ आयेविश्वा॒पार्थि॑वानिप॒प्रथन्रोच॒नादि॒वः । म॒रुत॒ःसोमंपीतये ९ त्यान्नुपूतदक्षसोदि॒वोवोंमरुतो हुवे । अ॒स्यसोमस्यपी॒तयें १० त्यान्नुयेविरोदसीतस्त॒भुर्म॒रुतोंहुवे । अ॒स्यसोमस्यपी॒तयें ११ त्यंनुमारुतंग॒णंगि॑रि॒ष्ठांवृषणंहुवे । अ॒स्यसोमस्यपी॒तयें १२॥२१॥

आ त्वा नवाङ्गिरसास्तिरश्चीरिन्द्रोनुष्टुप् ।

१५ आत्वा॒गिरोंर॒थीरि॒वास्थुः॒सुतेषु॒गिर्वणः । अ॒भित्वा॒समनूषतेन्द्रव॒त्संनमा॒तरः १ आत्वांशु॒क्राअंचुच्यवु॒ःसुतासंइन्द्रगिर्वणः । पिबा॒त्वं१॒स्यान्धसइन्द्र विश्वांसुतेहि॒तम् २ पिबा॒सोमंमदायकमिन्द्रश्येनाभृतंसुतम् । त्वंहिशश्वंतीना॒ पती॒राजांवि॒शामसि ३ श्रुधीहवंतिर॒श्च्याइन्द्रयस्त्वांसप॒र्यति । सुवीर्यस्य॒गोमंतोरा॒यस्पूर्धिम॒हाँअंसि ४ इन्द्रयस्तेनवीयसीं॒गिरंम॒न्द्रामजीजनत् । चि॒कि॒त्वि-

न्मंनसंधियंप्रतामृतस्यंपिप्युषीम् ५ ॥ ३० ॥ तमुष्टवामयंगिरइन्द्रमुक्थानि वावृधुः । पुरूण्यंस्यपौंस्यासिषासन्तोवनामहे ६ एतोन्विन्द्रंस्तवांमशुद्धंशुद्धेन साम्नां । शुद्धैरुक्थैर्वावृध्वांसंशुद्धआशीर्वांन्ममत्तु ७ इन्द्रंशुद्धोनआगंहिशुद्धः शुद्धाभिंरूतिभिः । शुद्धोरयिंनिधांरयशुद्धोमंमद्धिसोम्यः ८ इन्द्रंशुद्धोहिनो रयिंशुद्धोरत्नांनिदाशुषे । शुद्धोवृत्राणिंजिघ्नसेशुद्धोवाजंसिषाससि ९ ॥ ३१ ॥

अस्मा एकविंशतिरस्तिरश्चीर्द्युतानो वा मारुत इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्दश्या अन्त्य-
पादस्य पञ्चदश्याश्चेन्द्राबृहस्पती । चतुर्थी विराट् ।

१६ अस्माउषासआतिंरन्तयाममिन्द्रायनक्तमूर्म्याःसुवाचंः । अस्माआपो मातरंःसप्ततस्थुर्नृभ्यस्तरांयसिन्धंवःसुपाराः १ अतिंविद्धाविथुरेणांचिदस्त्रात्रिः सप्तसानुसंहिंतागिरीणाम् । नतद्देवोनमर्त्यंस्तुतुर्याद्यानिप्रवृद्धोवृषभश्चकार २

इन्द्रस्यवज्रंआयसोनिमिश्लइन्द्रस्यबाह्वोर्भूयिष्ठमोजः । शीर्षन्निन्द्रस्यक्रतवोनि-
रेकआसन्नेषन्तश्रुत्याउपाके ३ मन्यैत्वायज्ञियंयज्ञियानांमन्यैत्वाच्यवनमच्यु-
तानाम् । मन्यैत्वासत्वंनामिन्द्रकेतुंमन्यैत्वावृषभंचर्षणीनाम् ४ आयद्वज्रंबा-
ह्वोरिन्द्रधत्सेमदच्युतमहयेहन्तवाउ । प्रपर्वताअनवन्तप्रगावःप्रब्रह्माणोअभिन-
क्षन्तइन्द्रम् ५ ॥ ३२ ॥ तमुष्टवामयइमाजजानविश्वाजातान्यवराण्यस्मात् ।
इन्द्रेणमित्रंदिधिषेमगीर्भिरुपोनमोभिर्वृषभंविशेम ६ वृत्रस्यत्वाश्वसथादीष-
माणाविश्वेदेवाअजहुर्येसखायः । मरुद्भिरिन्द्रसख्यंतेअस्त्वथेमाविश्वाःपृतनाज-
यासि ७ त्रिःषष्टिस्त्वामरुतोवावृधानाउस्राइवराशयोयज्ञियासः । उपत्वेमः
कृधिनोभागधेयंशुष्मंतएनाहविषाविधेम ८ तिग्ममायुधंमरुतामनीकंकस्त
इन्द्रप्रतिवज्रंदधर्ष । अनायुधासोअसुराअदेवाश्चक्रेणताँअपवपऋजीषिन् ९

महउग्रायंतवसेंसुवृक्तिंप्रेरंयशिवतमायपश्वः । गिर्वाहसेगिरइन्द्रांयपूर्वीधेहितन्वेंकुविदङ्गवेदंत् १० ॥ २३ ॥ उक्थवांहसेविभ्वेंमनीषांद्रुणानपारमीरयानदीनांम् । निस्पृंशाधियातन्विंश्रुतस्यजुष्टंतरस्यकुविदङ्गवेदंत् ११ तद्विविड्डियत्तइन्द्रोजुजोषत्स्तुहिसुष्टुतिंनमसाविवास । उपंभूषजरितमारुवण्यःश्रावयावाचंकुविदङ्गवेदंत् १२ अवंद्रप्सोअंशुमतीमतिष्ठदियानःकृष्णोदशभिःसहस्रैः । आवत्तमिन्द्रःशच्याधमन्तमपस्नेहितीर्नृमणाअधत्त १३ द्रप्समंपश्यंविषुणेचरन्तमुपह्वरेनद्योअंशुमत्याः । नभोनकृष्णमंवतस्थिवांसमिष्यांमिवोवृषणोयुध्यंताजौ १४ अधंद्रप्सोअंशुमत्याउपस्थेऽधांरयत्तन्वंतित्विषाणः । विशोअदेवीरभ्या३चरन्तीर्बृहस्पतिंनायुजेन्द्रःससाहे १५ ॥ २४ ॥ त्वंहत्यत्सप्तभ्योजायमानोऽशत्रुभ्योअभवःशत्रुरिन्द्र । गूळ्हेद्यावांपृथिवीअन्वविन्दोविभुमद्भ्योभुवंने-

भ्योरणंधाः १६ त्वंहत्यदप्रतिमानमोजोवज्रेणवज्रिन्धृषितोजघन्थ । त्वंशुष्ण-
स्यावातिरोवधत्रैस्त्वंगाइन्द्रशच्येदविन्दः १७ त्वंहत्यद्वृषभचर्षणीनांघनोवृत्रा-
णांतविषोबभूथ । त्वंसिन्धूँरसृजस्तस्तभानान्त्वमपोअजयोदासपत्नीः १८
ससुक्रतूरणितायःसुतेष्वनुत्तमन्युर्योअहेवरेवान् । यएकइन्नर्यपांसिकर्तासवृत्रहा
प्रतीदन्यमाहुः १९ सवृत्रहेन्द्रश्चर्षणीधृत्तंसुष्टुत्याहव्यंहुवेम । सप्राविताम्घ-
वानोऽधिवक्तासवाजस्यश्रवस्यस्यदाता २० सवृत्रहेन्द्रऋभुक्षाःसद्योजज्ञानोह-
व्योबभूव । कृण्वन्नपांसिनर्यापुरूणिसोमोनपीतोहव्यःसखिभ्यः २१ ॥ ३५ ॥

सा इन्द्र पञ्चदश रेभः काश्यप इन्द्रो बृहती । दशमीत्रयोदश्यावतिजगत्यौ । एकादशी-
द्वादश्यावुपरिष्टाद्बृहत्यौ । उपान्त्या त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१७ याइन्द्रभुजआभरःस्वर्वाँअसुरेभ्यः । स्तोतारमिन्मघवन्नस्यवर्धययेचत्वे

वृक्तबर्हिषः १ यमिन्द्रदधिषेत्वमश्वंगांभागमव्ययम् । यजमानेसुन्वतिदक्षिणा
वतितस्मिन्तंधेहिमापणौ २ यइन्द्रसस्त्यव्रतोऽनुष्वापमदेवयुः । स्वैःपएवैर्मुमु-
रत्पोष्यंरयिंसंनुतर्धेहितंततः ३ यच्छक्रासिपरावतियदर्वावतिवृत्रहन् । अत-
स्त्वागीर्भिर्द्युगदिन्द्रकेशिभिःसुतावाँआविवासति ४ यद्वासिरोचनेदिवःसमुद्र-
स्याधिविष्टपि । यत्पार्थिवेसदनेवृत्रहन्तमयदन्तरिक्षआगहि ५ ॥ ३६ ॥ सनः
सोमेषुसोमपाःसुतेषुशवसस्पते । मादयस्वराधसासूनृतावतेन्द्ररायापरीणसा ६
मानइन्द्रपरावृणग्भवानःसधमाद्यः । त्वंनऊतीत्वमिन्नआप्यंमानइन्द्रपरावृण-
क् ७ अस्मेइन्द्रसचासुतेनिषदापीतयेमधु । कृधीजरित्रेमघवन्नवोमहदस्मेइन्द्र
सचासुते ८ नत्वादेवासआशतनमर्त्यासोअद्रिवः । विश्वाजातानिशवसाभि-
भूरसिनत्वादेवासआशत ९ विश्वाःपृतनाअभिभूतरंनरंसजूस्ततक्षुरिन्द्रंजजनु-

श्वराजसे । क्रत्वावरिष्ठंवरआमुरिमुतोग्रमोजिष्ठंतवसंतरस्विनम् १० ॥ ३७ ॥
समीरेभासोअस्वरन्निन्द्रंसोमस्यपीतये । स्वर्पतिंयदींवृधेधृतव्रतोह्योजसासमू-
तिभिः ११ नेमिंनमन्तिचक्षसामेषंविप्राअभिस्वरा । सुदीतयोवोअद्रुहोऽपि
कर्णेतरस्विनःसमृक्वभिः १२ तमिन्द्रंजोहवीमिमघवानमुग्रंसत्रादधानमप्रति-
ष्कुतंशवांसि । मंहिष्ठोगीर्भिराचयज्ञियोववर्तद्रायेनोविश्वासुपथाकृणोतुव-
ज्री १३ त्वंपुरइन्द्रचिकिदेनाव्योजसाशविष्ठशक्रनाशयध्यै । त्वद्विश्वानिभुव-
नानिवज्रिन्द्यावारेजेतेपृथिवीचभीषा १४ तन्मऋतमिन्द्रशूरचित्रपात्वपोनवं-
ज्रिन्दुरितातिपर्षिभूरि । कदानइन्द्ररायआदशस्येर्विश्वप्स्न्यस्यस्पृहयाय्यस्यरा-
जन् १५ ॥ ३८ ॥ इति शाकल्यकसंहितायां षष्ठाष्टके षष्ठोध्यायः ॥ ६ ॥

इन्द्रायद्वादशनृमेधऔष्णिहंसमम्युपान्त्येचककुभोन्त्यानवम्यौपुरउष्णिहौत्वाभिदाष्टौप्रगाथमयं तेद्वादशनेमोभार्गवस्त्रैष्टुभंपष्ठीजगतीपरास्तिस्रोनुष्टुभोयमितिद्वृचेनेन्द्रआत्मानमस्तौदुपान्त्येवाच्यावृष- वपोळशजमदग्निर्भार्गवोमैत्रावरुणंप्रगाथंत्रित्रिष्टुवन्तंतृतीयादिगायत्रीपरासतोबृहतीस्तोत्रंराजस्त्वक्स- पादादिस्ताश्विन्यौवायव्येसौर्यौबृहत्युपस्यासूर्यप्रभास्तुतिर्वापावमानीगव्येत्वमग्नेद्व्याधिकाभार्गवःप्रयो- गोबार्हस्पत्योवाग्निःपावकःसहसस्तुतयोर्वाग्न्योर्गृहपतिर्यविष्ठयोर्वान्यतरआग्नेयंत्वदग्निपञ्चनासोभरि- र्बार्हतंपञ्चमीविराड्रूपासम्न्याद्ययुजःसतोबृहत्योष्टम्यादियुजःककुम्भ्रसीयसीककुबनुष्टुबन्त्याग्निमारु- तीनवमंमण्डलंपावमानंसौम्यंस्वादिष्ठयादशमधुच्छन्दाःपवस्वमेधातिथिरेपशुनःशेपःसनाहिरण्यस्तूपः समिद्धएकादशकाश्यपोसितोदेवलोवाविंशतिःसूक्तान्याद्यमाभियश्चतुरनुष्टुबन्तंमन्द्रयानवास्यप्रमेते- सोमाःपरिप्रियाभस्वानासउपास्मैसोमाअसृग्रम् ॥

इन्द्राय द्वादश नृमेध इन्द्रः । आद्याःषडष्टमी चोष्णिहः । नवमी-
द्वादश्यौ पुरउष्णिहौ । शिष्टाः ककुभः ।

१८ ॐम् इन्द्रा॑यु॒सामं॑गायत॒विप्रा॑यबृ॒ह॒तेबृ॒हत् । धु॒र्म॒कृतें॑विप॒श्चिते॑पनु॒स्य-

वें १ त्वमिन्द्राभिभूरसित्वंसूर्यमरोचयः। विश्वकर्माविश्वदेवोमहाँअसि २ विभ्राजञ्ज्योतिषास्व१रगच्छोरोचनंदिवः। देवास्तइन्द्रसख्यायेमिरे ३ एन्द्रं नोगधिप्रियःसत्राजिदगोह्यः। गिरिर्नविश्वतस्पृथुःपतिर्दिवः ४ अभिहिसत्यसोमपाउभेवभूथरोदसी। इन्द्रासिसुन्वतोवृधःपतिर्दिवः ५ त्वंहिशश्वतीनामिन्द्र दर्तापुरामसि। हन्तादस्योर्मनोर्वृधःपतिर्दिवः ६ ॥ १ ॥ अधाहीन्द्रगिर्वणउप त्वाकामान्महःससृज्महे। उदेवयन्तउदभिः ७ वार्णत्वायव्याभिर्वर्धन्तिशूर ब्रह्माणि। वावृध्वांसंचिदद्रिवोदिवेदिवे ८ युञ्जन्तिहरीइषिरस्यगाथयोरौरथउरुयुगे। इन्द्रवाहावचोयुजा ९ त्वंनइन्द्राभरँओजोनृम्णंशतक्रतोविचर्षणे। आ वीरंपृतनाषहम् १० त्वंहिनःपितावसोत्वंमाताशतक्रतोबभूविथ। अधातेसुम्न-

मींमहे ११ त्वांशुष्मिन्पुरुहूतवाजयन्तमुपंब्रुवेशतक्रतो । सनोंरास्वसुवी-
र्यम् १२ ॥ २ ॥

त्वामिदाष्टौ नृमेध इन्द्रः प्रगाथा ।

११ त्वामिदाह्योनरोऽपींप्यन्वज्रिन्भूर्णयः । सइन्द्रस्तोमवाहसामिहश्रुध्युप
स्वसरमागहि १ मत्स्वासुशिप्रहरिवस्तदीमहेत्वेआभूषन्तिवेधसः । तवश्रवां-
स्युपमान्युक्थ्यासुतेष्विन्द्रगिर्वणः २ श्रायन्तइवसूर्यंविश्वेदिन्द्रस्यभक्षत । वसू-
निजातेजनमानओजसाप्रतिभागंनदीधिम ३ अनर्शरातिंवसुदामुपस्तुहिभद्रा
इन्द्रस्यरातयः । सोअस्यकामंविधतोनरोषतिमनोदानायचोदयन् ४ त्वामिन्द्र
प्रतूर्तिष्वभिविश्वाअसिस्पृधः । अशस्तिहाजनिताविश्वतूरसित्वंतूर्यतरुष्यतः ५
अनुतेशुष्मंतुरयन्तमीयतुःक्षोणीशिशुंनमातरा । विश्वास्तेस्पृधःश्नथयन्तमन्यवे

वृत्रयदिन्द्रतूर्वसि ६ इतऊतीवोअजरंप्रहेतारमप्रहितम् । आशुंजेतारंहेतारंर-
थीतममतूर्तंतुग्र्यावृधम् ७ इष्कर्तारमनिष्कृतंसहस्कृतंशतमूतिंशतक्रतुम् ।
समानमिन्द्रमवसेहवामहेवसवानंवसूजुवम् ८ ॥ ३ ॥

अयं ते द्वादश नेमो भार्गव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योरिन्द्रऋषिः । दशम्ये-
कादश्योर्वाग्देवता । षष्ठी जगती । सप्तम्याद्यास्तिस्रोनुष्टुभः ।

१०० अयंतएमितन्वापुरस्ताद्विश्वेदेवाअभिमायन्तिपश्चात् । यदामह्यंदी-
धरोभागमिन्द्रादिन्मयाकृणवोवीर्याणि १ दधामितेमधुनोभक्षमग्रेहितस्तेभागः
सुतोअस्तुसोमः । असश्चत्वंदक्षिणतःसखामेधावृत्राणिजङ्घनावभूरि २ प्रसु
स्तोमंभरतवाजयन्तइन्द्रायसत्यंयदिसत्यमस्ति । नेन्द्रोअस्तीतिनेमउत्वआहक
ईंददर्शकमभिष्टवाम ३ अयमस्मिजरितःपश्यमेहविश्वाजातान्यभ्यस्मि

मुह्ना । ऋतस्यमाप्रदिशोवर्धयन्त्यादर्दिरोभुवनाददर्रीमि ४ आयन्माविनाअरुह-
न्नृतस्यएकमासीनंहर्यतस्यपृष्ठे । मनश्चिन्मेहृदआप्रत्यंवोचदचिक्रदुञ्छिशुम-
न्तःसखायः ५ विश्वेत्तातेसवनेपुप्रवाच्यायाचकर्थमघवन्निन्द्रसुन्वते । पारा-
वतंयत्पुरुसंभृतंवस्वपावृणोःशरभायुऋपिंबन्धवे ६ ॥ ४ ॥ प्रनूनंधावतापृथड्नेह
योवोअवावरीत् । निर्षीवृत्रस्यमर्मणिवज्रमिन्द्रोअपीपतत् ७ मनोजवाअय-
मानआयसीमंतरत्पुरम् । दिवंसुपर्णोगत्वायसोमंवज्रिणआभरत् ८ समुद्रे
अन्तःशयतउद्नावज्रोअभीवृतः । भरन्त्यस्मैसंयतःपुरःप्रस्रवणाबलिम् ९ य-
द्वाग्वदन्त्यविचेतनानिराष्ट्रीदेवानांनिषसादमन्द्रा । चतस्रऊर्जंदुदुहेपयांसिक्क-
स्विदस्याःपरमंजगाम १० देवींवाचमजनयन्तदेवास्तांविश्वरूपाःपशवोवद-
न्ति । सानोमन्द्रेषमूर्जंदुहानाधेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु ११ सखेविष्णोवितरंवि

ऊमस्वद्यौदंहिलोकंयज्ञांयविष्कभे । हनांववृत्रंरिणचांवसिन्धूनिन्द्रस्ययन्तुप्र-
सवेविसृष्टाः १२ ॥ ५ ॥

ऋधक्षोडश जमदग्निर्भार्गवः । आद्यानां चतसृणां पञ्चम्याद्यपादत्रयस्य
च मित्रावरुणौ । पञ्चम्यन्त्यपादस्य षष्ठ्याश्चादित्सः । ततो द्वयोरश्विनौ
ततो द्वयोर्वायुः । ततो द्वयोः सूर्यः । त्रयोदश्या उषाः सूर्यप्रभा वा ।
चतुर्दश्याः पवमानः । अन्त्ययोर्गौः । प्रथमापञ्चमीसप्तमीनवम्ये-
कादशीत्रयोदश्यो बृहत्यः । तृतीया गायत्री । अन्त्यास्ति-
स्त्रिष्टुभः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१०१. ऋधंगित्थासमर्त्यंःशशमेदेवतांतये । योनूनंमित्रावरुणावभिष्टंयआ-
चक्रेहव्यदांतये १. वर्षिष्ठक्षत्राउरुचक्षसानरारांजानादीर्घश्रुत्तंमा । तावाहुतान-

दंसनारथयतःसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः २ प्रयोवांमित्रावरुणाऽजिरोदूतोअद्रवत् ।
अयःशीर्षामदेरघुः ३ नयःसंपृच्छेनपुनर्हवीतवेनसंवादायरमते । तस्मान्नोअ-
द्यसमृतेरुरुष्यतंबाहुभ्यांनउरुष्यतम् ४ प्रमित्रायप्रार्यम्णेसचथ्यमृतावसो । व-
रूथ्यं१वरुणेछन्द्यंवचःस्तोत्रंराजसुगायत ५ ॥ ६ ॥ तेहिन्विरेअरुणंजेन्यंवस्वे-
कंपुत्रंतिसृणाम् । तेधामान्यमृतामर्त्यानामदब्धाअभिचक्षते ६ आमेवचास्यु-
र्यंताधुमत्तमानिकर्त्वा । उभायातंनासत्यासजोषसाप्रतिहव्यानिवीतये ७ रा-
तिंयद्वामरक्षसंहवामहेयुवाभ्यांवाजिनीवसू । प्राचींहोत्रांप्रतिरन्ताविंतंनरागृ-
णानाजमदग्निना ८ आनोयज्ञंदिविस्पृशंवायोयाहिसुमन्मभिः । अन्तःपवित्र
उपरिश्रीणानो३यंशुक्रोअयामिते ९ वेत्यध्वर्युःपथिभीरजिष्ठैःप्रतिहव्यानिवीत-

ये । अधांनियुत्वउभयंस्यनःपिबशुचिंसोमंगवांशिरम् १० ॥ ७ ॥ बण्महाँ
अंसिसूर्यबळांदित्यमहाँअंसि। महस्तेंसतोमंहिमापेनस्यतेऽद्धादेवमहाँअंसि ११
बट्सूर्यश्रवंसामहाँअंसिसत्रादेवमहाँअंसि । मह्नादेवानांमसुर्यःपुरोहितोविभु
ज्योतिरदाभ्यम् १२ इयंयानीव्यर्किणीरूपारोहिण्याकृता । चित्रेवप्रत्यंदश्यी-
यत्यं१तर्दशसुबाहुषु १३ प्रजाहतिस्रोअत्यायमीयुर्न्य१न्याअर्कमभितोविविश्रे ।
बृहद्धतस्थौभुवनेष्वन्तःपवमानोहरितआविवेश १४ मातारुद्राणांदुहितावसूनां
स्वसादित्यानांममृतस्यनाभिः । प्रनुवोचंचिकितुषेजनांयमागामनांगामदितिं
वधिष्ट १५ वचोविदंवाचमुदीरयन्तींविश्वाभिर्धीभिरुपतिष्ठमानाम् । देवींदेवे-
भ्यःपर्येयुषींगामामांवृक्तमर्त्योदभ्रचेताः १६ ॥ ८ ॥

त्वमग्ने द्वाविंशतिः प्रयोगो भार्गवोऽग्निः पावको वा बार्हस्पत्यः सहसः सुतयो-
र्वाग्न्योर्गृहपतिर्यविष्ठयोर्वान्यतरोऽग्निर्गायत्री ।

१०२ त्वमंग्नेबृहद्वयोदधासिदेवदाशुषे । कविर्गृहपतिर्युवा १ सनईळानया सहदेवाँअग्नेदुवस्युवा । चिकिद्विभानवावह २ त्वयाहस्विद्युजावयंचोदिष्ठेनयविष्ठ्य । अभिष्मोवाजंसातये ३ और्वभृगुवच्छुचिमप्नवानवदाहुवे । अग्निंसमुद्रवाससम् ४ हुवेवातस्वनंकविंपर्जन्यक्रन्द्यंसहः । अग्निंसमुद्रवाससम् ५ ॥ १ ॥ आसवंसवितुर्यथाभगस्येवभुजिंहुवे । अग्निंसमुद्रवाससम् ६ अग्निंवोवृधन्तमध्वराणांपुरूतमम् । अच्छानप्त्रेसहस्वते ७ अयंयथानआभुवत्त्वष्टारूपेवतक्ष्या । अस्यक्रत्वायशस्वतः ८ अयंविश्वाअभिश्रियोऽग्निर्देवेषुपत्यते । आवाजैरुपनोगमत् ९ विश्वेषामिहस्तुहिहोतॄणांयशस्तमम् । अग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् १० ॥ १० ॥

शीरंपावकशोचिषंज्येष्ठोयोदमेष्वा। दीदायदीर्घश्रुत्तमः ११ तमर्वन्तंनसानुसिंगृणीहिविप्रशुष्मिणंम्। मित्रंनयातयज्जनम् १२ उपत्वाजामयोगिरोदेदिशतीर्हविष्कृतः। वायोरनीकेअस्थिरन् १३ यस्यंत्रिधात्ववृतंबर्हिस्तस्थावसंदिनम्। आपश्चिन्निदधापदम् १४ पदंदेवस्यमीळ्हुषोऽनाधृष्टाभिरूतिभिः। भद्रासूर्यइवोपदृक् १५ ॥ ११ ॥ अग्नेघृतस्यधीतिभिस्तेपानोदेवशोचिषा। आदेवान्वंक्षियक्षिच १६ तंत्वांजनन्तमातरःकविंदेवासोअङ्गिरः। हव्यवाहममर्त्यम् १७ प्रचेतसंत्वाकवेऽग्नेदूतंवरेण्यम्। हव्यवाहंनिषेदिरे १८ नहिमेअस्त्यघ्न्यानस्वधितिर्वनंन्वति। अथैतादृग्भरामिते १९ यदग्नेकानिकानिचिदातेदारूणिदध्मसिं। ताजुंषस्वयविष्ठ्य २० यदत्त्युपजिह्विकायद्वम्रोअंतिसर्पति। सर्वंतदंस्तुतेघृतम् २१ अग्निमिन्धानोमनसाधियंसचेतमर्त्यः। अग्निमीधेविवस्वभिः २२॥१२॥

अदर्शि चतुर्दश सोभरिः काण्वोऽग्निः । अन्त्याया मरुतश्च । आद्याश्चतस्रः षष्ठी च बृहत्यः । पञ्चमी विराड्रूपा । अष्टमीद्वादश्यौ ककुभौ । दशमी ह्रसीयसी । अन्त्यानुष्टुप् ।
शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१०३ अदर्शिगातुवित्तमोयस्मिन्व्रतान्यादधुः । उपोषुजातमार्यस्यवर्धनमग्निंनक्षन्तनोगिरः १ प्रदैवोदासोअग्निर्देवाँअच्छानमज्मना । अनुमातरंपृथिवींविवावृतेतस्थौनाकस्यसानवि २ यस्माद्रेजन्तकृष्टयश्चर्कृत्यानिकृण्वतः । सहस्रसांमेधसाताविवत्मनाग्निंधीभिःसंपर्यत ३ प्रयंरायेनिनीषसिमर्तोयस्तेवसोदाशत् । सवीरंधत्तेअग्नउक्थशंसिनंत्मनासहस्रपोषिणम् ४ सदृह्ळेचिदभितृणत्तिवाजमर्वतासधत्तेअक्षितिश्रवः । त्वेदेवत्रासदापुरूवसोविश्वावामानिधीमहि ५ ॥ १३ ॥ योविश्वादयतेवसुहोतामन्द्रोजनानाम् । मधोर्नपात्राप्रथमान्यस्मैप्रस्तोमायन्त्यग्नये ६ अश्वंनगीर्भीरथ्यंसुदानवोमर्मृज्यन्तेदेवयवः । उभे

तोकेतनयेदस्मविश्पतेपर्षिराधोमघोनाम् ७ प्रमंहिष्ठायगायतऋताव्नेबृहतेशुक्र-
शोचिषे । उपस्तुतासोअग्नये ८ आवंसतेमघवावीरवद्यशःसमिद्धोद्युम्न्याहुतः ।
कुविन्नोअस्यसुमतिर्नवीयस्यच्छावाजेभिरागमत् ९ प्रेष्ठमुप्रियाणांस्तुह्यासावा-
तिथिम् । अग्निंरथानांयमम् १० ॥१४॥ उदितायोनिदितावेदितावस्वायज्ञियो-
ववर्तति । दुष्टरायस्यप्रवणेनोर्मयोधियावाजंसिषासतः ११ मानोहृणीतामति-
थिर्वसुरग्निःपुरुप्रशस्तएषः । यःसुहोतास्वध्वरः १२ मोतेरिषन्येअच्छोक्तिभि-
र्वसोऽग्नेकेभिश्चिदेवैः । कीरिश्चिद्धित्वामीट्टेदूत्यायरातहव्यःस्वध्वरः १३ आग्ने
याहिमरुत्सखारुद्रेभिःसोमपीतये । सोभर्याउपसुष्टुतिंमादयस्वस्वर्णरे १४
॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले दशमोनुवाकः ॥ १० ॥

॥ इत्यष्टमं मण्डलं समाप्तम् ॥

स्वादिष्ठया दश मधुच्छन्दाः पवमानः सोमो गायत्री ।

१ स्वादिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया । इन्द्रायपातवेसुतः १ रक्षोहाविश्वचर्षणिरभियोनिमयोहतम् । द्रुणासधस्थमासदत् २ वरिवोधातमोभवमंहिष्ठोवृत्रहन्तमः । पर्षिराधोमघोनाम् ३ अभ्यर्षमहानांदेवानांवीतिमन्धसा । अभिवाजमुतश्रवः ४ त्वामच्छाचरामसितदिदर्थंदिवेदिवे । इन्दोत्वेनआशसः ५ ॥ १६ ॥ पुनातितेपरिस्रुतंसोमंसूर्यस्यदुहिता । वारेणशश्वतातना ६ तमीमण्वीःसमर्यआगृभ्णन्तियोषणोदश । स्वसारःपार्येदिवि ७ तमींहिन्वन्त्यग्रुवोधमन्तिवाकुरंदृतिम् । त्रिधातुवारणंमधु ८ अभीइममघ्न्याउतश्रीणन्तिधेनवःशिशुम् । सोममिन्द्रायपातवे ९ अस्येदिन्द्रोमदेष्वाविश्वावृत्राणिजिघ्नते । शूरोमघाचमंहते १० ॥ १७ ॥

पवस्व दश मेधातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

२ पवस्वदेववीरतिपवित्रंसोमरंह्या । इन्द्रमिन्दोवृषाविश १ आवच्यस्वमहिप्सरोवृषेन्दोद्युम्नवत्तमः । आयोनिंधर्णसिःसदः २ अधुक्षतप्रियंमधुधारासुतस्यवेधसः । अपोवसिष्टसुक्रतुः ३ महान्तंत्वामहीरन्वापोअर्षन्तिसिन्धवः । यद्गोभिर्वासयिष्यसे ४ समुद्रोअप्सुमामृजेविष्टम्भोधरुणोदिवः । सोमःपवित्रेअस्मयुः ५ ॥ १८ ॥ अचिक्रदद्वृषाहरिर्महान्मित्रोनदर्शतः । संसूर्येणरोचते ६ गिरस्तइन्दओजसामर्मृज्यन्तेअपस्युवः । याभिर्मदायशुम्भसे ७ तंत्वामदायघृष्वयउलोककृत्नुमीमहे । तवप्रशस्तयोमहीः ८ अस्मभ्यमिन्दविन्द्रयुर्मध्वःपवस्वधारया । पर्जन्योवृष्टिमाँइव ९ गोषाइन्दोनृषाअस्यश्वसावाजसाउत । आत्मायज्ञस्यपूर्व्यः १० ॥ ११ ॥

एष दश शुनःशेपः पवमानः सोमो गायत्री ।

३ एषदेवोअमर्त्यःपर्णवीरिवदीयति । अभिद्रोणान्यासदंम् १ एषदेवोवि-पाकृतोऽतिह्वरांसिधावति । पवंमानोअदांभ्यः २ एषदेवोविपन्युभिःपवंमान ऋतायुभिः । हरिर्वाजायमृज्यते ३ एषविश्वांनिवार्याशूरोयन्निवसत्वंभिः । पवमानःसिषासति ४ एषदेवोरंथर्यतिपवंमानोदशस्यति । आविष्कृणोतिव-ग्वनुम् ५ ॥ २० ॥ एषविप्रैरभिष्टुतोऽपोदेवोविगाहते । दधद्रत्नानिदाशुषे ६ एषदिवंविधावतितिरोरजांसिधारया । पवंमानःकनिक्रदत् । ७ एषदिवंव्या-संरत्तिरोरजांस्यस्पृतः । पवंमानःस्वध्वरः ८ एषप्रत्नेनजन्मनादेवोदेवेभ्यःसु-तः । हरिःपवित्रेअर्षति ९ एषउस्यपुरुव्रतोजज्ञानोजनयन्निषः । धारंयापवते सुतः १० ॥ २१ ॥

सन दश हिरण्यस्तूपः पवमानः सोमो गायत्री ।

४ सनांचसोमजेषिंचपवंमानमहिश्रवः । अथांनोवस्यंसस्कृधि १ सना ज्योतिःसनास्वं१र्विश्वांचसोमसौभंगा । अथांनोवस्यंसस्कृधि २ सनादक्षंमुत क्रतुमपंसोममृधोंजहि । अथांनोवस्यंसस्कृधि ३ पवींतारःपुनीतनसोममिन्द्रां-युपातंवे । अथांनोवस्यंसस्कृधि ४ त्वंसूर्येनआभंजतवक्रत्वातवोतिभिः । अ-थांनोवस्यंसस्कृधि ५ ॥ २२ ॥ तवक्रत्वातवोतिभिर्ज्योक्पंश्येमसूर्यंम् । अथां नोवस्यंसस्कृधि ६ अभ्यंर्षस्वायुधसोमंद्विबर्हसंरयिम् । अथांनोवस्यंसस्कृ-धि ७ अभ्यं१र्षानंपच्युतोरयिंसमत्सुंसासहिः । अथांनोवस्यंसस्कृधि ८ त्वां यज्ञैरंवीवृधन्पवंमानविधंर्मणि । अथांनोवस्यंसस्कृधि ९ रयिंनंश्चित्रमश्विन-मिन्दोंविश्वायुमाभंर । अथांनोवस्यंसस्कृधि १० ॥ २३ ॥

सामिद्ध एकादशासितः काश्यपो देवलो वाभियो गायत्री । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५ समिद्धोविश्वतस्पतिःपवमानोविराजति । प्रीणन्वृषाकनिक्रदत् १ तनूनपात्पवमानःशृङ्गेशिशानोअर्षति । अन्तरिक्षेणरारंजत् २ ईळेन्यःपवमानोरयिर्विराजतिद्युमान् । मधोर्धाराभिरोजसा ३ बर्हिःप्राचीनमोजसापवमानःस्तृणन्हरिः । देवेषुदेवईयते ४ उदातैर्जिहतेबृहद्द्वारोदेवीर्हिरण्ययीः । पवमानेनसुष्टुताः ५॥ २४ ॥ सुशिल्पेबृहतीमहीपवमानोवृषण्यति । नक्तोषासानदर्शते ६ उभादेवानृचक्षसाहोतारादैव्याहुवे । पवमानइन्द्रोवृषा ७ भारतीपवमानस्यसरस्वतीळामही । इमंनोयज्ञमागमन्तिस्रोदेवीःसुपेशसः ८ त्वष्टारमग्रजांगोपांपुरोयावानमाहुवे । इन्दुरिन्द्रोवृषाहरिःपवमानःप्रजापतिः ९ वनस्प-

तिंपवमानमध्वासमंङ्गिधारया । सहस्रंवल्शंहरिंतंभ्राजंमानंहिरण्ययंम् १०
विश्वेदेवाःस्वाहांकृतिंपवंमानस्यागंत । वायुर्बृहस्पतिःसूर्यो ऽग्निरिन्द्रःसजोषं-
सः ११ ॥ २५ ॥

मन्द्रया नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

६ मन्द्रयांसोमधारंयावृषांपवस्वदेवयुः । अव्योवारेष्वस्मयुः १ अभित्यं
मद्यंमदमिन्दविन्द्रइतिंक्षर । अभिवाजिनोअर्वतः २ अभित्यंपूर्व्यंमदंसुवानो
अर्षपवित्रआ । अभिवाजंमुतश्रवः ३ अनुद्रप्सासइन्दंवआपोनप्रवतासरन् ।
पुनानाइन्द्रंमाशत ४ यमत्यंमिववाजिनंमृजन्तियोषंणोदश । वनेक्रीळंन्तम-
त्यंविम् ५ ॥ २६ ॥ तंगोभिर्वृषंणंरसंमदांयदेववीतये । सुतंभरांयसंसृज ६
देवोदेवायधारयेन्द्रांयपवतेसुतः । पयोयदंस्यपीपयंत् ७ आत्मायज्ञस्यरंह्यासु-

प्वाणःपंवतेसुतः। प्रत्नंनिपांतिकाव्यंम् ८ एवापुंनानइन्द्रयुर्मदंमादिष्ठवीतयें । गुहांचिद्दधिषेगिरंः ९ ॥ २७ ॥

अस्यग्रं नवारित: काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

७ असृंग्रमिन्दंवःपथाधर्मन्नृतस्यंसुश्रियंः । विदानाअंस्ययोजंनम् १ प्रधारामध्वोंअग्रियोमहीरपोविगांहते । हविर्हविष्षुवन्द्यः २ प्रयुजोवाचोअंग्रियो वृषावंचक्रदद्वनें । सद्माभिसत्योअंध्वरः ३ परियत्काव्यांकविर्नृम्णावसांनोअर्षति । स्वंर्वाजीसिंषासति ४ पवमानोअभिस्पृधोविशोराजेंवसीदति । यदीमृण्वन्तिवेधसंः ५ ॥ २८ ॥ अव्योवारेपरिंप्रियोहरिर्वनेंषुसीदति । रेभोवंनुष्यतेमती ६ सवायुमिन्द्रंमश्विनांसाकंमदेंनगच्छति । रणायोअंस्यधर्मभिः ७

आमित्रावरुणाभगंमध्वःपवन्तऊर्मयः । विदानाअस्यशक्मभिः ८ अस्मभ्यं
रोदसीरयिंमध्वोवाजस्यसातये । श्रवोवसूनिसंजितम् ९ ॥ २१ ॥

एते सोमा नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

८ एतेसोमाअभिप्रियमिन्द्रस्यकाममक्षरन् । वर्धन्तोअस्यवीर्यम् १ पुनानासश्चमूषदोगच्छन्तोवायुमश्विना । तेनोधान्तुसुवीर्यम् २ इन्द्रस्यसोमराधसे पुनानोहार्दिचोदय । ऋतस्ययोनिमासदम् ३ मृजन्तित्वादशक्षिपोहिन्वन्ति सप्तधीतयः । अनुविप्राअमादिषुः ४ देवेभ्यस्त्वामदायकंसृजानमतिमेष्यः । संगोभिर्वासयामसि ५ ॥ ३० ॥ पुनानःकलशेष्वावस्त्राण्यरुषोहरिः । परिगव्यान्यव्यत ६ मघोनआपवस्वनोजहिविश्वाअपद्विषः । इन्दोसखायमाविं-

श ७ वृष्टिंदिवःपरिस्रवद्युम्नंपृथिव्याअधि । सहोनःसोमपृत्सुधाः ८ नृचक्षसं त्वावयमिन्द्रपीतंस्वर्विदम् । भक्षीमहिप्रजामिषम् ९ ॥ ३१ ॥

परि प्रिया नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१ परिप्रियादिवःकविर्वयांसिनप्त्योर्हितः । सुवानोयातिकविक्रतुः १ प्रप्रक्षयायपन्यसेजनायजुष्टोअद्रुहे । वीत्यर्षचनिष्ठया २ समूनुमातराशुचिंजातोजातेअरोचयत् । महान्महीऋतावृधा ३ ससप्तधीतिभिर्हितोनद्योअजिन्वदद्रुहः । याएकमक्षिवावृधुः ४ ताअभिसन्तमस्तृतंमहेयुवानमादधुः । इन्दुमिन्द्रतवव्रते ५ ॥ २२ ॥ अभिवह्निरमर्त्यःसप्तपश्यतिवावहिः । क्रिविर्देवीरतर्पयत् ६ अवाकल्पेषुनःपुमस्तमांसिसोमयोध्या । तानिपुनानजङ्घनः ७ नूनव्यसेनवी-

यसेसूक्तायंसाधयापथः । प्रत्नवद्रोचयारुचः ८ पवमानमहिश्रवोगामश्वंरासि वीरवंत् । सनामेधांसनास्वः ९ ॥ ३३ ॥

प्र स्वानासो नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१० प्रस्वानासोरथाइवावैन्तोनश्रवस्यवः । सोमासोरायेअक्रमुः १ हिन्वानासोरथाइवदधन्विरेगभस्त्योः । भरासःकारिणामिव २ राजानोनप्रशस्तिभिःसोमासोगोभिरञ्जते । यज्ञोनसप्तधातृभिः ३ परिसुवानासइन्दवोमदायबर्हणागिरा । सुताअर्षन्तिधारया ४ आपानासोविवस्वतोजनन्तउषसोभगम् । सूराअण्वंवितन्वते ५ ॥ ३४ ॥ अपद्वारामतीनांप्रत्नाऋण्वन्तिकारवः । वृष्णोहरसआयवः ६ समीचीनासआसतेहोतारःसप्तजामयः । पदमे-

कंस्यपिप्रंतः ७ नाभानाभिंनआदंदेचक्षुश्चित्सूर्येसचा । कुवेरपंत्यमादुहे ८ अभिप्रियादिवस्पदमंध्वर्युभिर्गुहाहितम् । सूरःपश्यतिचक्षंसा ९ ॥ ३५ ॥

उपास्मै नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

११ उपांस्मैगायतानरःपवंमानायेन्दंवे । अभिदेवाँइयंक्षते १ अभितेम-धुंनापयोऽथंर्वाणोअशिश्रयुः । देवंदेवायदेवयु २ सनःपवस्वशंगवेशंजनाय शमर्वते । शंराजन्नोपंधीभ्यः ३ वभ्रवेनुस्वतंवसेऽरुणायदिविस्पृशे । सोमाय गाथमंर्चत ४ हस्तंच्युतेभिरद्रिंभिःसुतंसोमंपुनीतन । मधावाधावतामधु ५ ॥ ३६ ॥ नमसेदुपंसीदतदध्नेदभिश्रींणीतन । इन्दुमिन्द्रेदधातन ६ अमित्रहा विचंर्पणिःपवंस्वसोमशंगवे । देवेभ्योअनुकामकृत् ७ इन्द्रायसोमपातवेमदा-

यपरिषिच्यसे । मनश्चिन्मनसस्पतिः ८ पवमानसुवीर्यंरयिंसोमरिरीहिनः । इन्दविन्द्रेणनोयुजा ९ ॥ ३७ ॥

सोमा असृग्रं नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१२ सोमाअसृग्रमिन्दवःसुताऋतस्यसादने । इन्द्रायमधुमत्तमाः १ अभिविप्राअनूषतगावोवत्संनमातरः । इन्द्रंसोमस्यपीतये २ मदच्युत्क्षेतिसादनेसिन्धोरूर्माविपश्चित् । सोमोगौरीअधिश्रितः ३ दिवोनाभाविचक्षणोऽव्योवारेमहीयते । सोमोयःसुक्रतुःकविः ४ यःसोमःकलशेष्वाँअन्तःपवित्रआहितः । तमिन्दुःपरिषस्वजे ५ ॥ ३८ ॥ प्रवाचमिन्दुरिष्यतिसमुद्रस्याधिविष्टपि । जिन्वन्कोशंमधुश्चुतम् ६ नित्यस्तोत्रोवनस्पतिर्धीनामन्तःसबर्दुघः । हिन्वानोमानुषायुगा ७ अभिप्रियादिवस्पदासोमोहिन्वानोअर्षति । विप्रस्यधारयाकु-

विः ८ आपवमानधारयर॒यिंस॒हस्रवर्चसम् । अ॒स्मेईन्दोस्वा॒भुवम् १ ॥ ३१ ॥

इति शाकल्यसंहितायां षष्ठाष्टके सप्तमोध्यायः ॥ ७ ॥

सोमःपरिप्राप्रावेपधियामतेप्रानिम्नेनेवपरिस्रुवानःसप्रयत्सोमप्रकाविरेतेधावन्त्येतेसोमासःसोमाअ-सृग्रंप्रसोमासःपवस्वपदृहच्युतआगस्त्यस्तमभृसंतेष्पवाहोदादच्युतएषकविर्नृमेधएषवाजीप्रियमेधःमास्यन्नृमेधःप्रधाराबिन्दुःप्रसोमासोगोतमःप्रसोमासःश्यावाश्वःप्रसोमासस्त्रितःप्रसुवानआनःपवस्वप्रभूवसुरसाजिसप्तुतोराहूगणएषउस्यआशुरपवृहन्मतिःपुनानःप्रयेगावोमेध्यातिथिर्जनयन्योअत्यइव ॥

सोमो नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१२ अ॒म्र सोमःपु॒ना॒नोअर्षतिस॒हस्रधारो॒अत्यविः । वा॒योरिन्द्रस्यनिष्कृ॒तम् १ पवमानमव॒स्यवो॒विप्रम॒भिप्रगायत । सु॒ष्वा॒णंदे॒ववीतये २ पवन्ते॒वाजसातये॒सोमाःस॒हस्रपाजसः । गृ॒णा॒नादे॒ववीतये ३ उ॒तनो॒वाजसातये॒पवस्वबृ॒ह-

तीरिपः । द्युमदिन्दोसुवीर्यम् ४ तेनंःसहस्रिणंरयिंपवंन्तामासुवीर्यम् । सुवा-
नादेवासइन्दंवः ५ ॥ १ ॥ अत्याहियानानहेतृभिरसृंग्रंवाजंसातये । विवारम-
व्यंमाशवंः ६ वाश्राअंर्षन्तीन्दवोऽभिवत्संनधेनवंः । दधन्विरेगभंस्त्योः ७ जु-
ष्टइन्द्रायमत्सरःपवंमानकनिक्रदत् । विश्वाअपाद्विषोंजहि ८ अपघ्नन्तोअराव्णः
पवमानाःस्वर्दृशंः । योनावृतस्यंसीदत ९ ॥ २ ॥

परि प्रासिष्यदिति काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१४ परिप्रासिंष्यदत्कविःसिन्धोरूर्माविधिश्रितः । कारंबिभ्रंत्पुरुस्पृहम् १
गिरायदीसबंन्धवःपञ्चव्राताअपस्यवंः । परिष्कृण्वन्तिधर्णसिम् २ आदंस्यशु-
ष्मिणोरसेविश्वेदेवाअंमत्सत । यदीगोभिर्वसायते ३ निरिणानोविधावतिजहं-
च्छर्याणितान्वा । अत्रासंजिघ्रतेयुजा ४ नप्तीभिर्योविवस्वंतःशुभ्रोनमामृजेयु-

वां । गाःकृण्वानोननिर्णिजम् ५ ॥ ३ ॥ अतिश्रितीतिरश्चतांगव्याजिंगात्य-
ण्व्यां । वग्नुमियर्तियंविदे ६ अभिक्षिपःसमंग्मतमर्जयन्तीरिपस्पतिम् । पृष्ठा
गृभ्णतवाजिनः ७ परिदिव्यानिममृशद्विश्वानिसोमपार्थिवा । वसूनियाह्य-
स्मयुः ८ ॥ ४ ॥

एष धियाष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१५ एषधियायात्यण्व्याशूरोरथेभिराशुभिः । गच्छन्निन्द्रस्यनिष्कृतम् १
एषपुरूधियायतेबृहतेदेवतातये । यत्रामृतासआसते २ एषहितोविनीयतेऽन्तः
शुभ्रावतापथा । यदींतुञ्जन्तिभूर्णयः ३ एषशृङ्गाणिदोधुवच्छिशीतेयूथ्योवृ-
षा । नृम्णादधानओजसा ४ एषरुक्मिभिरीयतेवाजीशुभ्रेभिरंशुभिः । पतिः
सिन्धूनांभवन् ५ एषवसूनिपिब्दनापरुषाययिवाँअति । अवशादेषुगच्छति ६

एतंमृंजन्तिमर्ज्यमुपद्रोणेष्वायवः । प्रचक्राणंमहीरिषः ७ एतमुत्यंदशक्षिपो मृजन्तिसप्तधीतयः । स्वायुधंमदिंतमम् ८ ॥ ५ ॥

म तेष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१६ प्रतेसोतारओण्योउरसंमदायघृष्वये । सर्गोनतक्त्येतशः १ क्रत्वादक्षस्यरथ्यमपोवसानमन्धसा । गोषामण्वेषुसश्चिम २ अनप्तमप्सुदुष्टरंसोमंपवित्रआसृज । पुनीहीन्द्रायपातवे ३ प्रपुनानस्यचेतसासोमःपवित्रेअर्षति । क्रत्वासधस्थमासदत् ४ प्रत्वानमोभिरिन्दवइन्द्रसोमाअसृक्षत । महेभरायकारिणः ५ पुनानोरूपेअव्ययेविश्वाअर्षन्नभिश्रियः । शूरोनगोषुतिष्ठति ६ दिवोन सानुपिप्युषीधारासुतस्यवेधसः । वृथापवित्रेअर्षति ७ त्वंसोमविपश्चितंतना पुनानआयुषु । अव्योवारंविधावसि ८ ॥ ६ ॥

प्र निम्नेष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१७ प्रनिम्नेनेवसिन्धवोघ्नन्तोवृत्राणिभूर्णयः । सोमाअसृग्रमाशवः १ अभिसुवानासइन्दवोवृष्टयःपृथिवीमिव । इन्द्रंसोमासोअक्षरन् २ अत्यूर्मिर्मत्सरोमदः सोमःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः ३ आकलशेषुधावतिपवित्रेपरिषिच्यते । उक्थैर्यज्ञेषुवर्धते ४ अतित्रीसोमरोचनारोहन्नभ्राजसेदिवम् । इष्णन्त्सूर्यंनचोदयः ५ अभिविप्राअनूषतमूर्धन्यज्ञस्यकारवः । दधानाश्चक्षसिप्रियम् ६ तमुत्वावाजिनंनरोधीभिर्विप्राअवस्यवः । मृजन्तिदेवतातये ७ मधोर्धारामनुक्षरतीव्रःसधस्थमासदः । चारुर्ऋतायपीतये ८ ॥ ७ ॥

परि सुवानः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१८ परिसुवानोगिरिष्ठाःपवित्रेसोमोअक्षाः । मदेषुसर्वधाअसि १ त्वंविप्र-

स्त्वंकविर्मधुप्रजातमन्धंसः । मदेंषुसर्वधाअंसि २ तवविश्वेसजोषसोदेवासः पीतिमाशत । मदेंषुसर्वधाअंसि ३ आयोविश्वानिवार्यावसूनिहस्तयोर्दधे । मदेंषुसर्वधाअंसि ४ यइमेरोदसीमहीसंमातरेवदोहते । मदेंषुसर्वधाअंसि ५ परियोरोदसीउभेसद्योवाजेभिरर्षति । मदेंषुसर्वधाअंसि ६ सशुष्मीकलशेष्वा पुनानोअंचिक्रदत् । मदेंषुसर्वधाअंसि ७ ॥ ८ ॥

यत्सोम सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

११ यत्सोमचित्रमुक्थ्यंदिव्यंपार्थिवंवसु । तन्नःपुनानआभर १ युवंहि स्थःस्वर्पतीइन्द्रश्चसोमगोपती । ईशानापिप्यतंधियः २ वृषापुनानआयुषुस्तन-यन्नधिबर्हिषि । हरिःसन्योनिमासदत् ३ अवावशन्तधीतयोवृषभस्याधिरेतसि । सूनोर्वत्सस्यमातरः ४ कुविद्वृषण्यन्तीभ्यःपुनानोगर्भमादधत् । याः शुक्रंदुहते

पयः ५ उपशिक्षापतस्थुषोभियसमाधेहिशत्रुंषु । पवमानविदारयिम् ६ निशत्रोंःसोमवृष्ण्यंनिशुष्मंनिवयस्तिर । दूरेवासतोअन्तिवा ७ ॥ १ ॥

प्रकविः ससासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२० प्रकविर्देववीतयेऽव्योवारेभिरर्षति । साह्वान्विश्वाअभिस्पृधः १ साहि ष्मोजरितृभ्यआवाजंगोमन्तमिन्वति । पवमानःसहस्रिणम् २ परिविश्वानि चेतसामृशसेपवसेमती । सनःसोमश्रवोविदः ३ अभ्यर्षबृहद्यशोमघवद्भ्यो ध्रुवंरयिम् । इषंस्तोतृभ्यआभर ४ त्वंराजेवसुव्रतोगिरःसोमाविवेशिथ । पुनानोवह्नेअद्भुत ५ सवह्निरप्सुदुष्टरोमृज्यमानोगभस्त्योः । सोमश्चमूषुसीदति ६ क्रीळुर्मखोनमंहयुःपवित्रंसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यम् ७ ॥ १० ॥

एते धावन्ति सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ एतेधावन्तीन्दवःसोमाइन्द्रायघृष्वयः । मत्सरासःस्वर्विदः १ प्रवृण्वन्तोअभियुजःसुष्वयेवरिवोविदः । स्वयंस्तोत्रेवयस्कृतः २ वृथाक्रीळन्त इन्दवःसधस्थमभ्येकमित् । सिन्धोरूर्माव्यक्षरन् ३ एतेविश्वानिवार्यापवमानासआशत । हितानसप्तयोरथे ४ आस्मिन्पिशङ्गमिन्दवोदधातावेनमादिशे । योअस्मभ्यमरावा ५ ऋभुर्नरथ्यंनवंदधाताकेतमादिशे । शुक्राःपवध्वमर्णसा ६ एतउत्येअवीवशन्काष्ठांवाजिनोअक्रत । सतःप्रासाविषुर्मतिम् ७ ॥ ११ ॥

एते सोमासः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२२ एतेसोमासआशवोरथाइवप्रवाजिनः । सर्गाःसृष्टाअहेषत १ एते-

वाताइवोरवःपर्जन्यस्येववृष्टयः । अग्नेरिवभ्रमावृथा २ एतेपूतविपश्चितः सोमासोदध्याशिरः । विपाव्यानशुर्धियः ३ एतेमृष्टाअमर्त्याःससृवांसोनशश्रमुः । इयक्षन्तःपथोरजः ४ एतेपृष्ठानिरोदसोर्विप्रयन्तोव्यानशुः । उतेदमुत्तमंरजः ५ तन्तुंतन्वानमुत्तममनुप्रवतआशत । उतेदमुत्तमाय्यम् ६ त्वंसोमपणिभ्यआवसुगव्यानिधारयः । ततंतन्तुमचिक्रदः ७ ॥ १२ ॥

सोमा असृग्रं सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२३ सोमाअसृग्रमाशवोमधोर्मदस्यधारया । अभिविश्वानिकाव्या १ अनुप्रत्नासआयवःपदंनवीयोअक्रमुः । रुचेजनन्तसूर्यम् २ आपवमाननोभरार्यो अदाशुषोगयम् । कृधिप्रजावतीरिषः ३ अभिसोमासआयवःपवन्तेमद्यंमदम् । अभिकोशंमधुश्चुतम् ४ सोमोअर्षतिधर्णसिर्दधानइन्द्रियंरसम् । सुवीरोअभि-

शास्तिपा: ५ इन्द्रायसोमपवसेदेवेभ्यःसधमाद्यः । इन्दोवाजैसिषासमि ६ अस्यपीत्वामदानामिन्द्रोवृत्राण्यप्रति । जघानजघनञ्चनु ७ ॥ १३ ॥

प्र सोमासः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२४ प्रसोमासोअधन्विषुःपवमानासइन्दवः । श्रीणानाअप्सुमृंजत १ अभिगावोअधन्विषुरापोनप्रवतायतीः । पुनानाइन्द्रमाशत २ प्रपवमानधन्वसि सोमेन्द्रायपातवे । नृभिर्यतोविनीयसे ३ त्वंसोमनृमादनःपवस्वचर्षणीसहे । सस्नियोअनुमाद्यः ४ इन्दोयदद्रिभिःसुतःपवित्रंपरिधावसि । अरमिन्द्रस्यधाम्ने ५ पवस्ववृत्रहन्तमोक्थेभिरनुमाद्यः । शुचिःपावकोअद्भुतः ६ शुचिःपावकउच्यतेसोमःसुतस्यमध्वः । देवावीरघशंसहा ७ ॥ १४ ॥ इति शाकलकसंहितायां नवमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

पवस्व पद् दृळ्हच्युत आगस्त्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

२५ पवस्वदक्षसाधनोदेवेभ्यःपीतयेहरे । मरुद्भ्योवायवेमदः १ पवमानधियाहितो३ऽभियोनिंकनिक्रदत् । धर्मणावायुमाविश २ संदेवैःशोभतेवृषाकविर्योनावधिप्रियः । वृत्रहादेववीतमः ३ विश्वारूपाण्याविशन्पुनानोयातिहर्यतः । यत्रामृतासआसते ४ अरुषोजनयन्गिरःसोमःपवतआयुषक् । इन्द्रंगच्छन्कविक्रतुः ५ आपवस्वमदिन्तमपवित्रंधारयाकवे । अर्कस्ययोनिमासदम् ६॥१५॥

तममृक्षन्त पादिध्मवाहो दार्ढच्युतः पवमानः सोमो गायत्री ।

२६ तममृक्षन्तवाजिनमुपस्थेअदितेरधि । विप्रासोअण्व्याधिया १ तंगावोअभ्यनूषतसहस्रधारमक्षितम् । इन्दुंधर्तारमादिवः २ तंवेधांमेधयाह्यन्पवमानमधिद्यवि । धर्णसिंभूरिधायसम् ३ तमह्यन्भुरिजोर्धियासंवसानंविवस्वतः ।

पतिंवाचोअदाभ्यम् ४ तंसानावधिजामयोहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः। हर्यतंभूरिचक्षसम् ५ तंत्वाहिन्वन्तिवेधसःपवमानगिरावृधम्। इन्दविन्द्रायमत्सरम् ६॥१६॥

एष कविः षण्नृमेधः पवमानः सोमो गायत्री।

२७ एषकविरभिष्टुतःपवित्रेअधितोशते। पुनानोघ्नन्नपस्रिधः १ एषइन्द्रायवायवेस्वर्जित्परिषिच्यते। पवित्रेदक्षसाधनः २ एषनृभिर्विनीयतेदिवोमूर्धावृषासुतः। सोमोवनेषुविश्ववित् ३ एषगव्युरचिक्रदत्पवमानोहिरण्ययुः। इन्दुःसत्राजिदस्तृतः ४ एषसूर्येणहासतेपवमानोअधिद्यवि। पवित्रेमत्सरोमदः ५ एषशुष्म्यसिष्यददन्तरिक्षेवृषाहरिः। पुनानइन्दुरिन्द्रमा ६ ॥ १७ ॥

एष वाजी षट् प्रियमेधः पवमानः सोमो गायत्री।

२८ एषवाजीहितोनृभिर्विश्वविन्मनसस्पतिः। अव्योवारंविधावति १ एष

पवित्रेअक्षरत्सोमोदेवेभ्यःसुतः । विश्वाधामान्याविशन् २ एषदेवःशुंभायतेऽधियोनावमर्त्यः । वृत्रहादेववीतमः ३ एषवृषाकनिक्रदद्दशभिर्जामिभिर्यतः । अभिद्रोणानिधावति ४ एषसूर्यमरोचयत्पवमानोविचर्षणिः । विश्वाधामानिविश्ववित् ५ एषशुष्म्यदाभ्यःसोमःपुनानोअर्षति । देवावीरघशंसहा ६ ॥ १८ ॥

मास्य पणृमेधः पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ प्रास्यधाराअक्षरन्वृष्णःसुतस्यौजसा । देवाँअनुप्रभूषतः १ सप्तिंमृजन्तिवेधसोगृणन्तःकारवोगिरा । ज्योतिर्जज्ञानमुक्थ्यम् २ सुषहासोमतानितेपुनानायप्रभूवसो । वर्धासमुद्रमुक्थ्यम् ३ विश्वावसूनिसंजयन्पवस्वसोमधारया । इनुद्वेषांसिसध्र्यक् ४ रक्षासुनोअररुषःस्वनात्समस्यकस्यचित् । निदो

यत्रंमुमुञ्महे ५ एन्दोपार्थिवंरयिंदिव्यंपवस्वधारंया । द्युमन्तंशुष्ममा भंर ६ ॥ १९ ॥

प्र धारा पाङ्गिन्दुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३० प्रधारांअस्यशुष्मिणोवृथांपवित्रेंअक्षरन् । पुनानोवाचंमिष्यति १ इन्दुंर्हियानःसोतृभिर्मृज्यमानःकनिंक्रदत् । इर्यतिवग्नुमिन्द्रियम् २ आनःशुष्मंनृषाह्यंवीरवन्तंपुरुस्पृहंम् । पवंस्वसोमधारंया ३ प्रसोमोअतिधारंयापवंमानोअसिष्यदत् । अभिद्रोणान्यासदंम् ४ अप्सुत्वामधुंमत्तमंहरिंहिन्वन्त्यद्रिंभिः । इन्दविन्द्रांयपीतयें ५ सुनोतामधुंमत्तमंसोममिन्द्रांयवज्रिणें । चारुंशर्धांयमत्सरम् ६ ॥ २० ॥

प्र सोमासः पञ्चोतमः पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ प्रसोमासःस्वाध्यं१ःपवमानासोअक्रमुः । रयिंकृण्वन्तिचेतनम् १ दिवस्पृथिव्याअधिभवेन्दोद्युम्नवर्धनः । भवावाजानांपतिः २ तुभ्यंवाताअभिप्रियस्तुभ्यमर्षन्तिसिन्धवः । सोमवर्धन्तितेमहः ३ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यम् । भवावाजस्यसंगथे ४ तुभ्यंगावोघृतंपयोबभ्रोदुदुह्रेअक्षितम् । वर्षिष्ठेअधिसानवि ५ स्वायुधस्यतेसतोभुवनस्यपतेवयम् । इन्दोसखित्वमुश्मसि ६ ॥ २१ ॥

प्र सोमासः षट् श्यावाश्वः पवमानः सोमो गायत्री ।

२२ प्रसोमासोमदच्युतःश्रवसेनोमघोनः । सुताविदथेअक्रमुः १ आदींत्रितस्ययोषणोहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दुमिन्द्रायपीतये २ आदींहंसोयथागणंवि-

यत्रंमुमुच्महें ५ एन्दोपार्थिवंरयिंदिव्यंपवस्वधारंया । द्युमन्तंशुष्ममा भंर ६ ॥ ११ ॥

प्र धारा षड्विन्दुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३० प्रधाराअस्यशुष्मिणोवृथापवित्रेंअक्षरन् । पुनानोवाचमिष्यति १ इन्दुर्हियानःसोतृभिर्मृज्यमानःकनिंक्रदत् । इयर्तिवग्नुमिन्द्रियम् २ आनःशुष्मंनृषाह्यंवीरवन्तंपुरुस्पृहंम् । पवस्वसोमधारंया ३ प्रसोमोअतिधारयापवंमानोअसिष्यदत् । अभिद्रोणान्यासदंम् ४ अप्सुत्वामधुमत्तमंहरिंहिन्वन्त्यद्रिंभिः । इन्दविन्द्रायपीतयें ५ सुनोतामधुमत्तमंसोममिन्द्रायवज्रिणें । चारुंशर्धायमत्सरम् ६ ॥ २० ॥

प्र सोमासः पञ्चरेतमः पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ प्रसोमासःस्वाध्यं१ःपवमानासोअक्रमुः । रयिंकृण्वन्तिचेतनम् १ दिवस्पृथिव्याअधिभवेन्दोद्युम्नवर्धनः । भवावाजानांपतिः २ तुभ्यंवाताअभिप्रियस्तुभ्यमर्षन्तिसिन्धवः । सोमवर्धन्तितेमहः ३ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतः सोमवृष्ण्यम् । भवावाजस्यसंगथे ४ तुभ्यंगावोघृतंपयोबभ्रोदुदुह्रेअक्षितम् । वर्षिष्ठेअधिसानवि ५ स्वायुधस्यतेसतोभुवनस्यपतेवयम् । इन्दोसखित्वमुश्मसि ६ ॥ २१ ॥

प्र सोमासः षट् श्यावाश्वः पवमानः सोमो गायत्री ।

२२ प्रसोमासोमदच्युतःश्रवसेनोमघोनः । सुताविदथेअक्रमुः १ आदींत्रितस्ययोषणोहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दुमिन्द्रायपीतये २ आदींहंसोयथागणंवि-

श्वंस्यावीवशन्मतिम् । अत्योनगोभिंरज्यते ३ उभेसोमावचाकंशन्मृगोनतक्तो अर्षसि । सीदंन्नृतस्ययोनिमा ४ अभिगावोअनूषतयोषाजारमिवप्रियम् । अगंन्नाजिंयथाहितम् ५ अस्मेधेहिद्युमद्यशोमघवंद्भ्यश्चमह्यंच । सनिंमेधामुत श्रवः ६ ॥ २२ ॥

५ सोमासः पद्ग्नितः पवमानः सोमो गायत्री ।

२३ प्रसोमांसोविपश्चितोऽपांनयन्त्यूर्मयः । वनांनिमहिषाइंव १ अभिद्रोणांनिबभ्रवंःशुक्राऋतस्यधारया । वाजंगोमन्तमक्षरन् २ सुताइन्द्रायवायवे वरुंणायमरुद्भ्यः । सोमांअर्षन्तिविष्णवे ३ तिस्रोवाचउदीरतेगावोमिमन्ति धेनवः । हरिरेतिकनिक्रदत् ४ अभिब्रह्मीरनूषतयह्वीर्ऋतस्यंमातरः । मर्मृज्य-

न्तंदि॒वःशिशु॑म् ५ रा॒यःस॑मु॒द्रांश्च॒तुरो॒ऽस्मभ्यं॑सोमवि॒श्वतः॑ । आप॑वस्वस॒हस्रिणः॑ ६ ॥ २३ ॥

प्र सुवानः षट् भितः पवमानः सोमो गायत्री ।

३४ प्रसु॑वा॒नोधार॑या॒तनेन्दु॑र्हि॒न्वा॒नोअ॑र्षति । रु॒जद्दृ॒ळ्हाव्योज॑सा १ सु॒तइ॒न्द्राय॑वा॒यवे॒वरु॑णायम॒रुद्भ्यः॑ । सोमो॑अर्षति॒विष्ण॑वे २ वृषा॑णं॒वृष॑भिर्य॒तंसु॒न्वन्ति॒सोम॒मद्रि॑भिः । दु॒हन्ति॒शक्म॑ना॒पयः॑ ३ भुव॑त्त्रि॒तस्य॒मर्ज्यो॒भुव॒दिन्द्रा॑यमत्स॒रः । सं॒रू॒पैर॑ज्यते॒हरिः॑ ४ अ॒भीमृ॒तस्य॑वि॒ष्टपं॑दु॒ह॒तेपृश्नि॑मातरः । चारु॑प्रि॒यत॑मंह॒विः ५ समे॑न॒मह्रु॑ता इ॒मागिरो॑अर्षन्तिस॒स्रुतः॑ । धे॒नूर्वा॒श्रो॑अवीवशत् ६ ॥ २४ ॥

आ नः पवस्व षट् प्रभूवसुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३५ आनः॑पवस्व॒धार॑या॒पव॑मानर॒यिंपृ॒थुम् । यया॒ज्योति॑र्वि॒दासि॑नः १ इ-

न्दोसमुद्रमीङ्ख्यपवस्वविश्वमेजय । रायोधर्तानओजसा २ त्वयावीरेणवीरवोऽभिष्यामपृतन्यतः । क्षराणोअभिवार्यम् ३ प्रवाजमिन्दुरिष्यतिसिषासन्वाजसाऋषिः । व्रताविदानआयुधा ४ तंगीर्भिर्वाचमीङ्खयंपुनानंवासयामसि । सोमंजनस्यगोपतिम् ५ विश्वोयस्यव्रतेजनोदाधारधर्मणस्पतेः । पुनानस्यप्रभूवसोः ६ ॥ २५ ॥

असर्जि षट् प्रभूवसुः पवमानः सोमो गायत्री ।

२६ असर्जिरथ्योयथापवित्रेचम्वोःसुतः । कार्ष्मन्वाजीन्यक्रमीत् १ सवह्निःसोमजागृविःपवस्वदेववीरति । अभिकोशंमधुश्चुतम् २ सनोज्योतींषिपूर्व्यपवमानविरोचय । क्रत्वेदक्षायनोहिनु ३ शुम्भमानऋतायुभिर्मृज्यमानोगभस्त्योः । पवतेवारेअव्यये ४ सविश्वादाशुषेवसुसोमोदिव्यानिपार्थिवा । प-

वंतामान्तरिक्ष्या ५ आदिवस्पृष्ठमंश्वयुर्गव्ययुःसोमरोहसि । वीरयुःशंवसस्पते ६ ॥ २६ ॥

स सुतः पञ्चाहूगणः पवमानः सोमो गायत्री ।

३७ ससुतःपीतयेवृषासोमःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः १ सपवित्रेविचक्षणोहरिरर्षतिधर्णसिः । अभियोनिंकनिक्रदत् २ सवाजीरोचनादिवःपवमानोविधावति । रक्षोहावारमव्ययम् ३ सत्रितस्याधिसानविपवमानोअरोचयत् । जामिभिःसूर्यंसह ४ सवृत्रहावृषासुतोवरिवोविददाभ्यः । सोमोवाजमिवासरत् ५ सदेवःकविनेषितोऽभिद्रोणानिधावति । इन्दुरिन्द्राय मंहना ६ ॥ २७ ॥

प्र ये गावः पर्णमेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४१ प्रयेगावोनभूर्णयस्त्वेषाअयासोअक्रमुः । घ्नन्तःकृष्णामपत्वचम् १ सुवितस्यमनामहेऽतिसेतुंदुराव्यम् । साह्वांसोदस्युमव्रतम् २ शृण्वेवृष्टेरिवस्वनःपवमानस्यशुष्मिणः । चरन्तिविद्युतोदिवि ३ आपवस्वमहीमिषंगोमदिन्दोहिरण्यवत् । अश्वावद्वाजवत्सुतः ४ सपवस्वविचर्षणआमहीरोदसीपृण । उषाःसूर्योनरश्मिभिः ५ परिणःशर्मयन्त्याधारयासोमविश्वतः । सरारसेवविष्टपम् ६ ॥ ३१ ॥

जनयन्पर्णमेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४२ जनयन्रोचनादिवोजनयन्नप्सुसूर्यम् । वसानोगाअपोहरिः १ एषप्रत्ने-

नमन्मंनादेवोदेवेभ्यस्परिं । धारंयापवतेसुतः २ वावृधानायतूर्वयेपवंन्तेवाजं-
सातये । सोमाःसहस्रंपाजसः ३ दुहानःप्रत्नमित्पयःपवित्रेपरिंषिच्यते । क्र-
न्दंन्देवाँअजीजनत् ४ अभिविश्वांनिवार्याभिदेवाँऋतावृधः । सोमःपुनानो
अर्षति ५ गोमंन्नःसोमवीरवदश्वांवद्वाजंवत्सुतः । पवंस्वबृहतीरिषः ६॥३२॥

यो अत्यः पण्मेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४३ योअत्यंइवमृज्यतेगोभिर्मदायहर्यतः । तंगीर्भिर्वासयामसि १ तंनो-
विश्वाअवस्युवोगिरःशुम्भन्तिपूर्वथा । इन्दुमिन्द्रायपीतये २ पुनानोयातिहर्य-
तःसोमोगीर्भिःपरिष्कृतः । विप्रस्यमेध्यांतिथेः ३ पवंमानविदारयिमस्म-
भ्यंसोमसुश्रियंम् । इन्दोसहस्रंवर्चसम् ४ इन्दुरत्योनवाजसृत्कनिक्रन्तिप

वित्रआ । यदक्षारतिंदेवयुः ५ पवंस्ववाजंसातयेविप्रस्यगृणतोवृधे । सोमरास्वं सुवीर्यम् ६ ॥ ३३ ॥ इति शाकल्कसंहितायां षष्ठाष्टकेष्टमोध्यायः ॥ ८ ॥

॥ इति षष्ठाष्टकः समाप्तः ॥ ६ ॥

मणोपास्यःसपवस्वाद्यप्रन्नपासोमःपञ्चकविर्भागैवस्तंत्वापवस्वोचेशुष्मासउचध्वोध्वयोंपरिद्युक्षउ-
सेचतुष्कमवत्सारोस्यमत्वांयत्रंपवंपरिसोःमतेधारास्तरत्सपवस्त्वमगायत्रेगोपान्स्यापुरउदिणगयावी-
तीमिन्नादमहीपुरेतेअयप्रंजमदामिरापवस्वानिध्रुविःकाश्यपोवृपासोमकश्यपः ।

म णः पद्यास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४१ अ॒म् प्रणंइन्दो॒म॒हेतनंऊ॒र्मिंनविभ्रंदर्षसि । अ॒भिदे॒वाँअ॒यास्यः १ म॒-
तीजु॒ष्टोधि॒याहि॒तःसोमोंहिन्वेप॒रावति । विप्रंस्य॒धारंयाक॒विः २ अ॒यंदे॒वे॒षुजा-
गृंविःसु॒तएंतिप॒वित्रआ । सोमोंयाति॒विचंर्पणिः ३ सनःपवस्ववाज॒युश्चं॒क्रा॒ण-
श्चारुंमध्व॒रम् । ब॒र्हिष्माँ॒आविंवासति ४ सनो॒भगाय॒वा॒यवे॒विप्रवीरः॒स॒दावृंधः ।
सोमोंदे॒वेष्वायंमत् ५ सनो॒अ॒द्यवसुंत्तयेक्रतु॒विद्गा॑तु॒वित्तंमः । वाजंजेषि॒श्रवो
बृहत् ६ ॥ १ ॥

स पवस्व षड्यास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४५ सपंवस्वमदांयकंनृचक्षांदेववींतये । इन्दांविन्द्रांयपीतये १ सनोंअर्षा-भिदूत्यँ१त्वमिन्द्रांयतोशसे । देवान्त्सखिंभ्यआंवरंम् २ उतत्वामंरुणंवयंगो-भिरंञ्जमोमदांयकम् । विनोरायेदुरोंवृधि ३ अत्यूंपवित्रंमक्रमीद्वाजीधुरंनया-मंनि । इन्दुंर्देवेषुंपत्यते ४ समींसखांयोअस्वरन्वनेक्रीळंन्तमत्यांविम् । इन्दुंना-वाअंनूषत ५ तयांपवस्वधारंयाययांपीतोविचक्षंसे । इन्द्रोंस्तोत्रेसुवी-र्यम् ॥ ६ ॥ २ ॥

अष्टमन्षड्यास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४६ असृंग्रन्देववींतयेऽत्यांसःकृत्व्यांइव । क्षरंन्तःपर्वतावृधः १ परिष्कृता-सइन्दवोयोषेंवपित्र्यांवती । वायुंसोमाअसृक्षत.२ एतेसोमांसइन्दंवःप्रयंस्वन्त-

श्वमूसुताः । इन्द्रंवर्धन्तिकर्मभिः ३ आधावतासुहस्त्यःशुक्रागृभ्णीतमन्थिना । गोभिःश्रीणीतमत्सुरम् ४ सपंवस्वधनंजयप्रयन्तारांधसोमुहः । अस्मभ्यं सोमगातुवित् ५ एतंमृंजन्तिमर्ज्यंपवंमानंदशक्षिपः । इन्द्रायमत्सुरं मदंम् ६ ॥ ३ ॥

अया सोमः पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

१७ अयासोमंःसुकृत्ययामहश्चिदभ्यंवर्धत । मन्दानउद्वषायते १ कृतानीदस्यकर्त्वाचेतंन्तेदस्युतर्हणा । ऋणाचंधृष्णुश्चंयते २ आत्सोमंइन्द्रियोरसोवज्रंः सहस्त्रसाभुंवत् । उक्थंयदस्यजायंते ३ स्वयंकविर्विधर्तरिविप्रांयरत्नमिच्छति । यदींमर्मृज्यतेधियंः ४ सिषासतूरयीणांवाजेष्ववैतामिव । भरेषुजिग्युषांमसि ५ ॥ ४ ॥

तं त्वा पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

४८ तंत्वानृम्णानिबिभ्रतंसधस्थेषुमहोदिवः । चारुंसुकृत्ययेमहे १ संवृक्तधृष्णुमुक्थ्यंमहामंहिव्रतंमदम् । शतंपुरोरुरुक्षणिम् २ अतस्त्वारयिमभिराजानंसुक्रतोदिवः । सुपर्णोअव्यथिर्भरत् ३ विश्वस्माइत्स्वर्दृशेसाधारणंरजस्तुरम् । गोपामृतस्यविर्भरत् ४ अधाहिन्वानइन्द्रियंज्यायोमहित्वमानशे । अभिष्टिकृद्विचर्षणिः ५ ॥ ५ ॥

पवस्व पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

४९ पवस्ववृष्टिमासुनोऽपामूर्मिंदिवस्परि । अयक्ष्मावृहतीरिषः १ तयापवस्वधारयायया गावइहागमन् । जन्यासउपनोगृहम् २ घृतंपवस्वधारयायज्ञेषुदेववीतमः । अस्मभ्यंवृष्टिमापव ३ सनऊर्जेव्य१व्ययंपवित्रंधावधारया ।

देवासःशृणवन्हिकंम् ४ पवमानोअसिष्यदद्रक्षांस्यपजङ्घनत् । प्रत्नवद्रोचयन्रुचंः ५ ॥ ६ ॥

उत्ते शुष्मासः पश्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५० उत्तेशुष्मांसईरतेसिन्धोरूर्मेरिवस्वनः । वाणस्यंचोदयापविम् १ प्रसवेतउदीरतेतिस्रोवाचोमखस्युवंः । यदव्यएषिसानंवि २ अव्योवारेपरिंप्रियंहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । पवमानंमधुश्चुतंम् ३ आपंवस्वमदिंतमपवित्रंधारंयाकवे । अर्कस्ययोनिंमासदंम् ४ सपंवस्वमदिंतमगोभिरञ्जानोअक्तुभिः । इन्दविन्द्रांयपीतये ५ ॥ ७ ॥

अध्वर्यो पश्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५१ अध्वंर्योअद्रिंभिःसुतंसोमंपवित्रआसृंज । पुनीहीन्द्रांयपातंवे १ दिवः

पीयूषंमुत्तमंसोममिन्द्रायवज्रिणे । सुनोतामधुमत्तमम् २ तवत्यइन्दोअन्धसो देवामधोर्व्यश्नते।पवमानस्यमरुतः ३ त्वंहिसोमवर्धयन्त्सुतोमदायभूर्णये । वृषन्त्स्तोतारमूतये४अभ्यर्षविचक्षणपवित्रंधारयासुतः।अभिवाजमुतश्रवः ५॥८॥

परि द्युक्षः पञ्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५२ परिद्युक्षःसनद्रयिर्भरद्वाजंनोअन्धसा । सुवानोअर्षपवित्रआ १ तवप्रत्नेभिरध्वभिरव्योवारेपरिप्रियः।सहस्रधारोयात्तना २ चरुर्नयस्तमीङ्खयेन्दोनदानमीङ्खय।वधैर्वधस्नवीङ्खय ३ निशुष्ममिन्दवेषांपुरुहूतजनानाम् । योअस्माँआदिदेशति ४ शतंनइन्दऊतिभिःसहस्रंवाशुचीनाम्। पवस्वमंहयद्रयिः ५ ॥ ९ ॥

उच्चे चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५३ उत्तेशुष्मासोअस्थूरक्षोभिन्दन्तोअद्रिवः । नुदस्वयाःपरिस्पृधः १ अया-

निंजघ्निरोजेसारथसङ्गेधनैंहिते । स्तवाअविंभ्युपाहृदा २ अस्यंव्रतानिनाधृषे पवंमानस्यदूढ्यां । रुजयस्त्वांपृतन्यतिं ३ तंहिंन्वन्तिमदच्युतंहरिंनदीषुंवाजि-नंम् । इन्दुमिन्द्रांयमत्सरम् ४ ॥ १० ॥

अस्य मत्नां चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५४ अस्यप्रत्नामनुद्युतंशुक्रंदुदुह्रेअह्रयः । पयःसहस्रसामृषिंम् १ अयंसूर्यंइवो-पदृगयंसरांसिधावति । सप्तप्रवतआदिवंम् २ अयंविश्वांनितिष्ठतिपुनानोभुव-नोपरिं । सोमोंदेवोनसूर्यः ३ परिंणोदेववीतयेवाजाँअर्षसिगोमंतः । पुनान इंन्दविन्द्रयुः ४ ॥ ११ ॥

एवं एवं चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५५ यवंयवंनोअन्धसापुष्टंपुष्टंपरिस्रव । सोमविश्वांचसौभंगा १ इन्दोयथा

तवस्तवोयथातेजातमन्धसः । निबर्हिषिप्रियेसदः २ उतनोगोविदश्ववित्पवस्व सोमान्धसा । मक्षूतमेभिरहभिः ३ योजिनातिनजीयतेहन्तिशत्रुमभीत्य । सपवस्वसहस्रजित् ४ ॥ १२ ॥

परि सोमश्चतुष्कयवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५६ परिसोमंऋतंबृहदाशुःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः १ यत्सोमोवाजमर्षतिशतंधाराअपस्युवः । इन्द्रस्यसख्यमाविशन् २ अभित्वायोषणोदशंजारंनकन्यानूषत । मृज्यसेसोमसातये ३ त्वमिन्द्रायविष्णवेस्वादुरिन्दोपरिस्रव । नॄन्त्स्तोतॄन्पाह्यंहसः ४ ॥ १३ ॥

प्र ते धाराश्चतुष्कयवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५७ प्रतेधाराअसश्चतोदिवोनयन्तिवृष्टयः । अच्छावाजंसहस्रिणम् १ अभि-

प्रियाणिकाव्याविश्वाचक्षाणोअर्षति। हरिस्तुञ्जानआयुधा २ समर्मृजानआयुभिरिभोराजेवसुव्रतः । श्येनोनवंसुषीदति ३ सनोविश्वादिवोवसूतोपृथिव्या अधि । पुनानइन्दवाभर ४ ॥ १४ ॥

तरत्स चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५८ तरत्समन्दीधावतिधारासुतस्यान्धसः । तरत्समन्दीधावति १ उस्रावेदवसूनांमर्तस्यदेव्यवसः । तरत्समन्दीधावति २ ध्वस्रयोःपुरुषन्त्योरासहस्राणि दद्महे । तरत्समन्दीधावति ३ आययोस्त्रिंशतंतनासहस्राणिचदद्महे । तरत्स मन्दीधावति ४ ॥ १५ ॥

पवस्व चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५९ पवस्वगोजिदश्वजिद्विश्वजित्सोमरण्यजित् । प्रजावद्रत्नमाभर १

पवंस्वाद्योअदाभ्यःपवस्वौषंधीभ्यः । पवंस्वधिषणाभ्यः २ त्वंसोमपवंमानो विश्वानिदुरितातंर । कविःसीदनिबर्हिषि ३ पवंमानस्त्वंविदोजायंमानोऽभवो महान् । इन्दोविश्वाँअभीदंसि ४ ॥ १६ ॥

प्रगायत्रेण चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री । उपान्त्या पुरउष्णिक् ।

६० प्रगायत्रेणंगायतपवंमानंविचंर्षणिम् । इन्दुंसहस्रंचक्षसम् १ तंत्वांसहस्रंचक्षसमथोसहस्रंभर्णसम् । अतिवारंमपाविषुः २ अतिवारान्पवंमानोअसिष्यदत्कलशाँअभिधांवति । इन्द्रंस्यहार्द्यांविशन् ३ इन्द्रंस्यसोमराधंसेशंपंवस्वविचर्षणे । प्रजावद्रेतआभंर ४ ॥ १७ ॥ इति शाकलकंसंहितायां नवमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

अया वीती त्रिंशदमहीयुः पवमानः सोमो गायत्री ।

६१ अयावीतीपरिस्रवयस्तंइन्दोमदेष्वा । अवाहंन्नवतीर्नव १ पुरःसद्यइत्थाधियेदिवोदासायशम्बंरम् । अधत्यंतुर्वशंयदुम् २ परिणोअश्वंमश्वविद्गोमदिन्दोहिरण्यवत् । क्षरांसहस्रिणीरिषः ३ पवमानस्यतेवयंपवित्रंमभ्युन्दतः । सखित्वमावृणीमहे ४ येतेपवित्रंमूर्मयोऽभिक्षरन्तिधारया । तेभिर्नःसोममृळय ५ ॥ १८ ॥ सनःपुनानआभंररयिंवीरवंतीमिषम् । ईशानःसोमविश्वतः ६ एतमुत्यंदशक्षिपोमृजन्तिसिन्धुमातरम् । समादित्येभिरख्यत ७ समिन्द्रेणोतवायुनासुतएंतिपवित्रआ । संसूर्यस्यरश्मिभिः ८ सनोभगायवायवेपूष्णेपवस्वमधुमान् । चारुर्मित्रेवरुणेच ९ उच्चातेजातमन्धसोदिविषद्भूम्याददे । उग्रंशर्ममहिश्रवः १० ॥ १९ ॥ एनाविश्वान्यर्यआद्युम्नानिमानुषाणाम् । सिषा-

सन्तोवनामहे ११ सनइन्द्राययज्यवेवरुणायमरुद्भ्यः । वरिवोवित्परिस्रव १२ उपोषुजातमप्तुरंगोभिर्भङ्गंपरिष्कृतम् । इन्दुंदेवाअयासिषुः १३ तमिद्वर्धन्तुनोगिरोवत्संसंशिश्वरीरिव । यइन्द्रस्यहृदंसनिः १४ अर्षाणःसोमशंगवेधुक्षस्वपिप्युषीमिषम् । वर्धासमुद्रमुक्थ्यम् १५ ॥ २० ॥ पवमानोअजीजनद्दिवश्चित्रंनतन्यतुम् । ज्योतिर्वैश्वानरंबृहत् १६ पवमानस्यतेरसोमदोराजन्नदुच्छुनः । विवारमव्यमर्षति १७ पवमानरसस्तवदक्षोविराजतिद्युमान् । ज्योतिर्विश्वंस्वर्दृशे १८ यस्तेमदोवरेण्यस्तेनापवस्वान्धसा । देवावीरघशंसहा १९ जघ्निर्वृत्रममित्रियंसस्निर्वाजंदिवेदिवे । गोषाउअश्वसाअसि २० ॥ २१ ॥ संमिश्लोअरुषोभवसूपस्थाभिर्नधेनुभिः । सीदञ्छ्येनोनयोनिमा २१ सपवस्वयआविथेन्द्रंवृत्रायहन्तवे । वव्रिवांसंमहीरपः २२ सुवीरासोवयंधनाजयेम

सोममद्रिः । पुनानोवर्धनोगिरः २३ त्वोतासस्तवावसास्यामवन्वन्तआमुरः । सोमव्रतेषुजागृहि २४ अपघ्नन्पवतेमृधोऽपसोमोअराव्णः । गच्छन्निन्द्रस्यनिष्कृतम् २५ ॥ २२ ॥ महोनोरायआभरपवमानजहीमृधः । रास्वेन्दोवीरवद्यशः २६ नत्वाशतंचनहुतोराधोदित्सन्तमामिनन् । यत्पुनानोमखस्यसे २७ पवस्वेन्दोवृषासुतःकृधीनोयशसोजने । विश्वाअपद्विषोजहि २८ अस्यतेसख्ये वयंतवेन्दोद्युम्नउत्तमे । सासह्यामपृतन्यतः २९ यातेभीमान्यायुधातिग्मानि सन्तिधूर्वणे । रक्षासमस्यनोनिदः ३० ॥ २३ ॥

एते अष्टौ त्रिंशज्जमदग्निः पवमानः सोमो गायत्री ।

६२ एतेअसृग्रमिन्दवस्तिरःपवित्रमाशवः । विश्वान्यभिसौभगा १ विघ्नन्तोदुरितापुरुसुगातोकायवाजिनः । तनाकृण्वन्तोअर्वते २ कृण्वन्तोवरिवोग-

वेऽभ्यर्षन्तिसुष्टुतिम् । इळामस्मभ्यंसंयतम् ३ असाव्यंशुर्मदायाप्सुदक्षोगिरिष्ठाः । श्येनोनयोनिमासदत् ४ शुभ्रमन्धोदेववातमप्सुधूतोनृभिःसुतः । स्वदन्तिगावःपयोभिः ५ ॥ २४ ॥ आदीमश्वंनहेतारोऽशूशुभन्नमृताय । मध्वोरसंसधमादे ६ यास्तेधारामधुश्चुतोऽसृग्रमिन्दऊतये । ताभिःपवित्रमासदः ७ सोअर्षेन्द्रायपीतयेतिरोरोमाण्यव्यया । सीदन्योनावनेष्वा ८ त्वमिन्दोपरिस्रवस्वादिष्ठोअङ्गिरोभ्यः । वरिवोविद्घृतंपयः ९ अयंविचर्षणिर्हितःपवमानःसचेतति । हिन्वानआप्यंबृहत् १० ॥ २५ ॥ एषवृषावृषव्रतःपवमानोअशस्तिहा । करद्वसूनिदाशुषे ११ आपवस्वसहस्रिणंरयिंगोमन्तमश्विनम् । पुरुश्चन्द्रंपुरुस्पृहम् १२ एषस्यपरिषिच्यतेमर्मृज्यमानआयुभिः । उरुगायःकविक्रतुः १३ सहस्रोतिःशतामघोविमानोरजसःकविः । इन्द्रायपवतेमदः १४ गिराजात

इहस्तुतइन्दुरिन्द्रायधीयते । वियोनावसताविव १५ ॥ २६ ॥ पवमानःसुतो
नृभिःसोमोवाजमिवासरत् । चमूषुशकमनासदम् १६ तंत्रिपृष्ठेत्रिवन्धुरेरथेयु-
ञ्जन्तियातवे । ऋषीणांसप्तधीतिभिः १७ तंसोतारोधनस्पृतमाशुंवाजाययात-
वे । हरिंहिनोतवाजिनम् १८ आविशन्कलशंसुतोविश्वाअर्षन्नभिश्रियः । शूरो
नगोषुतिष्ठति १९ आतइन्दोमदायकंपयोदुहन्त्यायवः । देवादेवेभ्योमधु २०
॥ २७ ॥ आनःसोमंपवित्रआसृजतामधुमत्तमम् । देवेभ्योदेवश्रुत्तमम् २१
एतेसोमाअसृक्षतगृणानाःश्रवसेमहे । मदिंतमस्यधारया २२ अभिगव्यानि
वीतयेनृम्णापुनानोअर्षसि । सनद्वाजःपरिस्रव २३ उतनोगोमतीरिषोविश्वा
अर्षपरिष्टुभः । गृणानोजमदग्निना २४ पवस्ववाचोअग्रियःसोमचित्राभिरू-
तिभिः । अभिविश्वानिकाव्या २५ ॥ २८ ॥ त्वंसमुद्रियाअपोऽग्रियोवाचईर-

रयंन् । पवंस्वविश्वमेजय २६ तुभ्येमाभुवंनाकवेमहिम्नेसोंमतस्थिरे । तुभ्यं-
मर्षन्तिसिन्धंवः २७ प्रतेदिवोनवृष्टयोधारांयन्त्यसश्चतंः । अभिशुक्रामुंपस्ति-
रंम् २८ इन्द्रायेन्दुंपुनीतनोग्रंदक्षांयसाधंनम् । ईशानंवीतिराधसम् २९ पवं-
मानऋतःकविःसोमःपवित्रमासंदत् । दधंत्स्तोत्रेसुवीर्यंम् ३० ॥ २१ ॥

आ पवस्व त्रिशाश्रिभुविः काश्यपः पवमानः सोमो गायत्री ।

६३ आपंवस्वसहस्रिणंरयिंसोंमसुवीर्यंम् । अस्मेश्रवांसिधारय १ इषमूर्जं
चपिन्वसइन्द्रायमत्सरिंतमः । चमूष्वानिषींदसि २ सुतइन्द्रांयविष्णवेसोमंः
कलशेअक्षरत् । मधुमाँअस्तुवायवे ३ एतेअंसृग्रमाशवोऽतिह्वरांसिबभ्रवंः ।
सोमाऋतस्यधारंया ४ इन्द्रंवर्धन्तोअप्तुरंःकृण्वन्तोविश्वमार्यंम् । अपघ्नन्तोअ-
राव्णः ५ ॥ ३० ॥ सुताअनुस्वमारजोऽभ्यंर्षन्तिबभ्रवंः । इन्द्रंगच्छंन्तइन्दंवः ६

अयापंवस्वधारंयायया सूर्यमरोचयः । हिन्वानोमानुंषीरपः ७ अयुंक्तसूरएतंशं
पवंमानोमनावधि । अन्तरिंक्षेणयातंवे ८ उततत्याहरितोदशसूरोअयुक्तयातंवे ।
इन्दुरिन्द्रइतिंब्रुवन् ९ परीतोवायवेंसुतंगिरइन्द्रांयमत्सरम् । अव्योवारेंषुसिञ्चत
१० ॥ ३१ ॥ पवंमानविदारयिमस्मभ्यंसोमदुष्टरंम् । योदूणाशोंवनुष्यता ११
अभ्यंर्षसहस्रिणंरयिंगोमंन्तमश्विनंम् । अभिवाजमुतश्रवंः १२ सोमोंदेवोन
सूर्योऽद्रिभिःपवतेसुतः । दधानःकलशेरसंम् १३ एतेधामान्यार्याशुक्राऋतस्य
धारंया । वाजंगोमंन्तमक्षरन् १४ सुताइन्द्रांयवज्रिणेसोमासोदध्याशिरः ।
पवित्रमत्यंक्षरन् १५ ॥ ३२ ॥ प्रसोंममधुमत्तमोरायेअंर्षपवित्रआ । मदोयो
देववीतंमः १६ तमींमृजन्त्यायवोहरिंनदीषुवाजिनंम् । इन्दुमिन्द्रांयमत्सरम्
१७ आपंवस्वाहिरंण्यवदश्वांवत्सोमवीरवंत् । वाजंगोमंन्तमाभंर १८ परिवाजे

रयंन् । पवंस्वविश्वमेजय २६ तुभ्येमाभुवंनाकवेमहिम्नेसौमतस्थिरे । तुभ्यं-मर्षन्तिसिन्धंवः २७ प्रतेंदिवोनवृष्टयोधारांयन्त्यसश्चतः । अभिशुक्रामुंपस्तिरम् २८ इन्द्रायेन्दुंपुनीतनोग्रंदक्षांयसाधंनम् । ईशानंवीतिरांधसम् २९ पवंमानऋतःकविःसोमंःपवित्रमासंदत् । दधंत्स्तोत्रेसुवीर्यम् ३० ॥ २१ ॥

आ पवस्व त्रिंशाभिभुविः काश्यपः पवमानः सोमो गायत्री ।

६३ आपंवस्वसहस्त्रिणंरयिंसोमसुवीर्यम् । अस्मेश्रवांसिधारय १ इषमूर्जंचपिन्वसइन्द्रांयमत्सरिंतमः । चमूष्वानिषींदसि २ सुतइन्द्रांयविष्णवेसोमंःकलशेअक्षरत् । मधुमाँअस्तुवायवें ३ एतेअंसृग्रमाशवोऽतिह्वरांसिबभ्रवंः । सोमाऋतस्यधारंया ४ इन्द्रंवर्धन्तोअप्तुरंःकृण्वन्तोविश्वमार्यम् । अपघ्नन्तोअराव्णः ५ ॥ ३० ॥ सुताअनुस्वमारजोऽभ्यंर्षन्तिबभ्रवंः । इन्द्रंगच्छंन्तइन्दवः ६

अयापवस्वधारयायया सूर्यमरोचयः । हिन्वानोमानुषीरपः ७ अयुक्तसूरएतशं पवमानोमनावधि । अन्तरिक्षेणयातवे ८ उतत्याहरितोदशसूरोअयुक्तयातवे । इन्दुरिन्द्रइतिब्रुवन् ९ परितोवायवेसुतंगिरइन्द्रायमत्सरम् । अव्योवारेषुसिञ्चत १० ॥ ३१ ॥ पवमानविदारयिमस्मभ्यंसोमदुष्टरम् । योदूणाशोवनुष्यता ११ अभ्यर्षसहस्रिणंरयिंगोमन्तमश्विनम् । अभिवाजमुतश्रवः १२ सोमोदेवोन सूर्योऽद्रिभिःपवतेसुतः । दधानःकलशेरसम् १३ एतेधामान्यार्याशुक्राऋतस्य धारया । वाजंगोमन्तमक्षरन् १४ सुताइन्द्रायवज्रिणेसोमासोदध्याशिरः । पवित्रमत्यक्षरन् १५ ॥ ३२ ॥ प्रसोममधुमत्तमोरायेअर्षपवित्रआ । मदोयो देववीतमः १६ तमीमृजन्त्यायवोहरिंनदीषुवाजिनम् । इन्दुमिन्द्रायमत्सरम् १७ आपवस्वाहिरण्यवदश्वावत्सोमवीरवत् । वाजंगोमन्तमाभर १८ परिवाजे

नवांजयुमव्योवारेंपुसिश्वत । इन्द्रांयमधुंमत्तमम् ११ कविंमृंजन्तिमर्ज्यंधीभि-
र्विप्रांअवस्यवः । वृपाकनिक्रदर्षति २० ॥ ३३ ॥ वृषंणंधीभिरप्तुरंसोमंमृतस्य
धारंया । मतीविप्राःसमंस्वरन् २१ पवंस्वदेवायुषगिन्द्रंगच्छतुतेमदः । वायुमा
रोंहधर्मंणा २२ पवंमाननितोंशसेरयिंसोंमश्रवाय्यंम् । प्रियःसंमुद्रमाविंश २३
अपघ्नन्पंवसेमृधःक्रतुवित्सोंममत्सरः । नुदस्वादेंवयुंजनंम् २४ पवंमानाअसृ-
क्षतसोमाःशुक्रासइन्दंवः । अभिविश्वांनिकाव्यां २५ ॥ ३४ ॥ पवंमानास
आशवःशुभ्राअंसृग्रमिन्दंवः । घ्नन्तोविश्वाअपद्विषंः २६ पवंमानादिवस्पर्यन्त-
रिंक्षादसृक्षत । पृथिव्याअधिसानंवि २७ पुनानःसोंमधारयेन्दोविश्वाअपास्रिधंः ।
जहिरक्षांसिसुक्रतो २८ अपघ्नन्त्सोंमरक्षसो ऽभ्यंर्षकनिक्रदत् । द्युमन्तंशुष्मंमु-

त्तमम् २१ अस्मेवसूंनिधारयसोमंदिव्यानिपार्थिवा । इन्दोविश्वानिवा-
र्यां ३० ॥ ३५ ॥

वृषा सोम त्रयस्त्रिंशत्कश्यपः पवमानः सोमो गायत्री ।

६४ वृषासोमद्युमाँअंसिवृषादेववृषंव्रतः । वृषाधर्माणिदधिषे १ वृष्णस्ते
वृष्ण्यंशवोवृषावनंवृषामदः । सत्यंवृषन्वृषेदसि २ अश्वोनचक्रदोवृषासंगा
इन्दोसमर्वतः । विनोरायेदुरोवृधि ३ असृक्षतप्रवाजिनोगव्यासोमासोअश्वया ।
शुक्रासोवीरयाशवः ४ शुम्भमानाऋतायुभिर्मृज्यमानागभस्त्योः । पवन्तेवारे
अव्यये ५ ॥ २६ ॥ तेविश्वादाशुषेवसुसोमादिव्यानिपार्थिवा । पवन्तामान्तरि-
क्ष्या ६ पवमानस्यविश्ववित्प्रतेसर्गाअसृक्षत । सूर्यस्येवनरश्मयः ७ केतुंकृण्वन्दि-
वस्परिविश्वारूपाभ्यर्षसि । समुद्रःसोमपिन्वसे ८ हिन्वानोवाचमिष्यसिपव-

मानुविधर्मणि । अक्रान्देवोनसूर्यः ९ इन्दुःपविष्टचेतनःप्रियःकवीनांमती । सृजदश्वंरथीरिव १० ॥ ३७ ॥ ऊर्मिर्यस्तेपवित्रआदेवावीःपर्यक्षरत् । सीदन्नृतस्ययोनिमा ११ सनोअर्षपवित्रआमदोयोदेववीतमः । इन्दविन्द्रायपीतये १२ इषेपवस्वधारयामृज्यमानोमनीषिभिः । इन्दोरुचाभिगाइहि १३ पुनानोवरिवस्कृध्यूर्जंजनायगिर्वणः । हरेसृजानआशिरम् १४ पुनानोदेववीतयइन्द्रस्ययाहिनिष्कृतम् । द्युतानोवाजिभिर्यतः १५ ॥ ३८ ॥ प्रहिन्वानासइन्दवोऽच्छासमुद्रमाशवः । धियाजूताअसृक्षत १६ मर्मृजानासआयवोवृथासमुद्रमिन्दवः । अग्मन्नृतस्ययोनिमा १७ परिणोयाह्यस्मयुर्विश्वावसून्योजसा । पाहिनःशर्मवीरवत् १८ मिमातिवह्निरेतशःपदंयुजानऋक्वभिः । प्रयत्समुद्रआहितः १९ आयद्योनिंहिरण्ययमाशुर्ऋतस्यसीदति । जहात्यप्रचेतसः २० ॥ ३९ ॥

अभिवेनाअनूषतेयक्षन्तिप्रचेतसः । मज्जन्त्यविचेतसः २१ इन्द्रायेन्दोमरुत्वं-
तेपवस्वमधुमत्तमः । ऋतस्ययोनिमासदम् २२ तंत्वाविप्रावचोविदःपरिष्कृ-
ण्वन्तिवेधसः । संत्वामृजन्त्यायवः २३ रसंतेमित्रोअर्यमापिबन्तिवरुणःकवे ।
पवमानस्यमरुतः २४ त्वंसोमविपश्चितंपुनानोवाचमिष्यसि ॥ इन्दोसहस्रभ-
र्णसम् २५ ॥ ४० ॥ उतोसहस्रभर्णसंवाचंसोममखस्युवम् । पुनानइन्दवाभ-
र २६ पुनानइन्दवेषांपुरुहूतजनानाम् । प्रियःसमुद्रमाविश २७ दविद्युतत्या
रुचापरिष्टोभन्त्याकृपा । सोमाःशुक्रागवाशिरः २८ हिन्वानोहेतृभिर्यतआ
वाजंवाज्यक्रमीत् । सीदन्तोवनुषोयथा २९ ऋधक्सोमस्वस्तयेसंजग्मानोदि-
वःकविः । पवस्वसूर्योदृशे ३० ॥ ४१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके
प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

हिन्वन्तिभृगुर्वारुणिर्जमदग्निर्वापवस्वशतंवैखानसा अष्टादश्यनुष्टुप्परास्तिस्र आग्नेय्यस्त्वंसोमासिद्वात्रिंशद्भरद्वाजः कश्यपोगोतमोऽत्रिर्विश्वामित्रोजमदग्निर्वसिष्ठइतीहतृचाः सप्तऋषयः शेषेपवित्रोवासिष्ठोवोभौवापवस्वसोमतिस्रोनिसद्विपदागायत्र्योचितानास्तिस्रः पौष्णोवायत्तेपवित्रंपञ्चाग्नेय्यः साविञ्यग्निसावित्र्योवैश्वदेवीवासामन्त्यांस्त्रिशीपुरउष्णिकसप्तविंश्यनुष्टुबन्त्येचतेपावमान्यध्येतृस्तुतीजागतमूर्ध्वमागुशनसः मदेवदशवत्सप्रिभलिंदनस्त्रिष्टुबन्तंहेपुर्नोहिरण्यस्तूपोन्त्योत्रिष्टुभौत्रिरसमैरेणुरादाक्षिणानवऋषभस्तौवैश्वामित्रौहरिहारिमन्तःस्रक्रेपवित्रःशिशुर्नकक्षीवांस्त्रिष्टुबष्टम्याभिप्रियाणिपञ्चकविः ।

हिन्वन्ति त्रिशद्भृगुर्वारुणिर्जमदग्निर्वा पवमानः सोमो गायत्री ।

६५ ॐम् हिन्वन्तिसूरमुस्रयः स्वसारोजामयस्पतिम् । महामिन्दुंमहीयुवः १ पवमानरुचारुचादेवोदेवेभ्यस्परि । विश्वावसून्याविश २ आपवमानसुष्टुतिंवृष्टिंदेवेभ्योदुवः । इषेपवस्वसंयतम् ३ वृषाह्यसिभानुनाद्युमन्तंत्वाहवामहे । पवमानस्वाध्यः ४ आपवस्वसुवीर्यंमन्दमानःस्वायुध । इहोष्विन्दवा-

गंहि ५ ॥ १ ॥ यदद्भिःपरिषिच्यसेमृज्यमानोगभस्त्योः । द्रुणासधस्थमश्नुषे ६ प्रसोमायव्यश्ववत्पवमानायगायत । महेसहस्रचक्षसे ७ यस्यवर्णमधुश्चुतंहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दुमिन्द्रायपीतये ८ तस्यतेवाजिनोवयंविश्वाधनानिजिग्युषः । सखित्वमावृणीमहे ९ वृषापवस्वधारयामरुत्वतेचमत्सरः । विश्वादधानओजसा १० ॥ २ ॥ तंत्वाधर्तारमोण्योः पवमानस्वर्दृशम् । हिन्वेवाजेषुवाजिनम् ११ अयाचित्तोविपानयाहरिःपवस्वधारया । युजंवाजेषुचोदय १२ आनइन्दोमहीमिषंपवस्वविश्वदर्शतः । अस्मभ्यंसोमगातुवित् १३ आकलशाअनूषतेन्दोधाराभिरोजसा । एन्द्रस्यपीतयेविश १४ यस्यतेमद्यंरसंतीव्रंदुहन्त्यद्रिभिः । सपवस्वाभिमातिहा १५ ॥ ३ ॥ राजामेधाभिरीयतेपवमानोमनावधि । अन्तरिक्षेणयातवे १६ आनइन्दोशतग्विनंगवांपोषं

स्यञ्ज्यंम । वहाभर्गत्तिमूतयें १७ आनंःसोमसहोजुवोंरूपंनवर्चसेभर । सुष्वाणोदेववींतये १८ अर्षासोमद्युमत्तंमोऽभिद्रोणानिरोरुवत् । सीदंञ्छ्येनोनयोनिमा ११ अप्साइन्द्रायवायवेवरुणायमरुद्भ्यः । सोमोअर्षतिविष्णंवे २० ॥ ४ ॥ इषंतोकायनोदधदस्मभ्यंसोमविश्वतः । आपंवस्वसहस्त्रिणंम् २१ येसोमांसःपरावतियेअर्वावतिसुन्विरे । येवादःशर्यणावंति २२ यआर्जीकेषुकृत्वंसु येमध्येपस्त्यानाम् । येवाजनेषुपञ्चसु २३ तेनोवृष्टिंदिवस्परिपवन्तामासुवीर्यम् । सुवानादेवासइन्दंवः २४ पवंतेहर्यतोहरिर्गृणानोजमदग्निना । हिन्वानोगोरधित्वचि २५ ॥ ५ ॥ प्रशुक्रासोवयोजुवोहिन्वानासोनसप्तयः । श्रीणाना अप्सुमृंजत २६ तंत्वासुतेष्वाभुवोहिन्विरेदेवतातये । सपंवस्वानयारुचा २७ आतेदक्षंमयोभुवंवह्निमद्यावृणीमहे । पान्तमापुरुस्पृहम् २८ आमन्द्रमावरे-

ण्यमाविप्रमामंनीषिणम् । पान्तमापुंरुस्पृहंम् २९ आरयिमासुंचेतुनमासुंक्र-
तोतुनूष्वा । पान्तमापुंरुस्पृहंम् ३० ॥ ६ ॥

पवस्व त्रिंशच्छतं वैखानसाः पवमानः सोमो गायत्री । सप्तमतृचस्याग्निः । अष्टादश्यनुष्टुप् ।

६६ पवंस्वविश्वचर्षणेऽभिविश्वांनिकाव्यां । सखासखिंभ्यईड्यंः १ ताभ्यां
विश्वंस्यराजसियेपवमानुधामंनी । प्रतीचीसोंमतस्थतुः २ परिधामानियानिं
तेत्वंसोंमासिविश्वतः । पवंमानऋतुभिःकवे ३ पवंस्वजनयन्निषोऽभिविश्वां-
निवार्यां । सखासखिंभ्यऊतयें ४ तवंशुक्रासोंअर्चयोंदिवस्पृष्ठेवितंन्वते । प-
वित्रंसोमधामंभिः ५ ॥ ७ ॥ तवेमेसप्तसिन्धंवःप्रशिषंसोमसिस्रते । तुभ्यंधावन्ति
धेनवंः ६ प्रसोंमयाहिधारयासुतइन्द्रायमत्सरः । दधांनोअक्षितिश्रवंः ७ स-
मुंत्वाधीभिरंस्वरन्हिन्वतीःसप्तजामयंः । विप्रंमाजाविवस्वंतः ८ मृजन्तिंत्वा

समग्रुवोऽव्यंजीरावधिष्वणि । रेभोयदज्यसेवनें ९ पवमानस्यतेकवेवाजिन्त्स-
गाँअसृक्षत । अर्वन्तोनश्रंवस्यवंः १० ॥ ८ ॥ अच्छाकोशंमधुश्चुतमसृंग्रंवा-
रेंअव्यये । अवांवशन्तधीतयः ११ अच्छांसमुद्रमिन्दवोऽस्तंगावोनधेनवंः ।
अग्मंनृतस्ययोनिमा १२ प्रणंइन्दोमहेरणआपोंअर्षन्तिसिन्धंवः । यद्गोभिंर्वा-
सयिष्यसें १३ अस्यंतेसख्येवयामियंक्षन्तस्त्वोतंयः । इन्दोंसखित्वमुश्मसि १४
आपंवस्वगविष्टयेमहेसोंमनृचक्षंसे । एन्द्रंस्यजठरेंविश १५ ॥ ९ ॥ महाँअं-
सिसोमज्येष्ठंउग्राणांमिन्दओजिंष्ठः । युध्वासञ्छश्वज्जिगेथ १६ यउग्रेभ्यंश्चि-
दोजींयाञ्छूरेभ्यश्चिच्छूरंतरः । भूरिदाभ्यंश्चिन्मंहींयान् १७ त्वंसोंमसूरएषंस्तोक-
स्यंसातातनूनाम् । वृणीमहेंसख्यायंवृणीमहेयुज्याय १८ अग्नआयूंषिपवसआ
सुवोर्जमिषंचनः । आरेबाधस्वदुच्छुनाम् १९ अग्निरृषिःपवमानःपाञ्चंज-

न्यःपुरोहितः । तमींमहेमहागयम् २० ॥ १० ॥ अग्नेपवंस्वस्वपाअस्मेवर्चः सुवीर्यम् । दधंद्रयिंमयिपोषंम् २१ पवंमानोअतिस्रिधोऽभ्यंर्षतिसुष्टुतिम् । सूरोनविश्वदर्शतः २२ समंर्मृजानआयुभिःप्रयंस्वान्प्रयंसेहितः । इन्दुरत्योविचक्षणः २३ पवंमानऋतंबृहच्छुक्रंज्योतिरजीजनत् । कृष्णातमांसि जङ्घनत् २४ पवंमानस्यजङ्घ्नतोहरेश्चन्द्राअसृक्षत । जीराअजिरशोचिषः २५ ॥ ११ ॥ पवंमानोरथीतंमःशुभ्रेभिःशुभ्रशस्तमः । हरिश्चन्द्रोमरुद्गंणः २६ पवंमानोव्यंश्नवद्रश्मिभिर्वाजसातंमः । दधंत्स्तोत्रेसुवीर्यम् २७ प्रसुंवानइन्दुरक्षाःपवित्रमत्यव्ययंम् । पुनानइन्दुरिन्द्रमा २८ एषसोमोअधित्वचिगवांक्रीळत्यद्रिभिः । इन्द्रंमदांयजोहुवत् २९ यस्यंतेद्युम्नवत्पयःपवंमानाभृतंदिवः । तेनंनोमृळजीवसें ३० ॥ १२ ॥

त्वं सोमासि द्वात्रिंशत्पवमानः सोमो गायत्री । आद्यसप्ततृचानां क्रमेण भरद्वाजकश्यपगोतमात्रिविश्वामित्रजमदग्निवसिष्ठा ऋषयः । शिष्टानां पवित्रो वसिष्ठो वोभौ वा । चतुर्थतृचस्य पूषा वा देवता । त्रयोविंशीचतुर्विंश्योरग्निः । पञ्चविंश्या अग्निः सविता वा । षड्विंश्या अग्निरग्निर्वा सविता च । सप्तविंश्या अग्निर्विश्वे देवा वा । अन्त्ययोः पावमान्यध्येतृस्तुतिः । षोडश्याद्यास्तिस्रो द्विपदा गायत्र्यः । सप्तविंश्यन्त्ये चानुष्टुभः । त्रिंशत्तमी पुरउष्णिक् ।

६७ त्वंसोमासिधारयुर्मन्द्रओजिष्ठोअध्वरे । पवस्वमंहयद्रयिः १ त्वंसुतोनृमादनोदधन्वान्मत्सरिंतमः । इन्द्रायसूरिरन्धसा २ त्वंसुष्वाणोअद्रिभिरभ्यर्षकनिक्रदत् । द्युमन्तंशुष्ममुत्तमम् ३ इन्दुर्हिन्वानोअर्षतितिरोवाराण्यव्यया । हरिर्वाजमचिक्रदत् ४ इन्दोव्यव्यमर्षसिविश्रवांसिविसौभगा । विवाजान्त्सोमगोमतः ५ ॥ १३ ॥ आनइन्दोशतग्विनंरयिंगोमन्तमश्विनम् । भरासोमसहस्रिणम् ६ पवमानासइन्दवस्तिरःपवित्रमाशवः इन्द्रंयामेभिराशत ७ ककुहः

सोम्योरसइन्दुरिन्द्रायपूर्व्यः । आयुःपवतआयवे ८ हिन्वन्तिसूरमुस्रयःपवमा-
नंमधुश्चुतम् । अभिगिरासमस्वरन् ९ अविताना अजाश्वःपूषायामनियामनि ।
आभक्षत्कन्यासुनः १०॥१४॥ अयंसोमःकपर्दिनेघृतंनपवतेमधु । आभक्षत्क-
न्यासुनः ११ अयंतआघृणेसुतोघृतंनपवतेशुचि । आभक्षत्कन्यासुनः १२
वाचोजन्तुःकवीनांपवस्वसोमधारया । देवेषुरत्नधाअसि १३ आकलशेषुधाव-
तिश्येनोवर्मविगाहते । अभिद्रोणाकनिक्रदत् १४ परिप्रसोमतेरसोऽसर्जिकल-
शेसुतः । श्येनोनतक्तोअर्षति १५ ॥ १५ ॥ पवस्वसोममन्दयन्निन्द्रायमधुम-
त्तमः १६ असृग्रन्देववीतयेवाजयन्तोरथाइव १७ तसुतासोमदिन्तमाःशुक्रा
वायुमसृक्षत १८ ग्राव्णातुन्नोअभिष्टुतःपवित्रंसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसुवीर्य-
म् ॥ १९ एषतुन्नोअभिष्टुतःपवित्रमतिगाहते । रक्षोहावारमव्ययम् २०॥१६॥

यदन्तियच्चंदूरकेभयंविन्दतिमामिह । पवंमानवितज्जंहि. २१ पवंमानःसोअ-
द्यनःपवित्रेंणविचंर्षणिः । यःपोतासपुंनातुनः २२ यत्तेंपवित्रंमर्चिष्यग्नेवितंत-
मन्तरा । ब्रह्मतेनंपुनीहिनः २३ यत्तेंपवित्रंमर्चिवदग्नेतेनंपुनीहिनः । ब्रह्मसवैः
पुनीहिनः २४ उभाभ्यांदेवसवितःपवित्रेंणसवेनंच । मांपुंनीहिविश्वतः २५
॥ १७ ॥ त्रिभिष्टंदेवसवितर्वर्षिष्ठैःसोमधामंभिः । अग्नेदक्षैःपुनीहिनः २६
पुनन्तुमांदेवजनाःपुनन्तुवसंवोधिया।विश्वेदेवाःपुनीतमाजातवेदःपुनीहिमां २७
प्रप्यायस्वप्रास्यंन्दस्वसोमविश्वेभिरंशुभिः । देवेभ्यंउत्तमंहविः २८ उपंप्रियंप-
निंप्रतंयुवानमाहुतीवृधम् । अगन्माबिभ्रंतोनमः २९ अलाय्यंस्यपरशुर्ननाश
तमापंवस्वदेवसोम । आखुंचिदेवदेवसोम. ३० यःपावमानीरध्येत्यृषिंभिःसंभृं-
तंरसंम् । सर्वंसपूतमंश्नातिस्वदितंमांतरिश्वंना. ३१ पावमानीर्योअध्येत्यृषिंभिः

संभृतं रसम् । तस्मै सरस्वती दुहे क्षीरं सर्पिर्मधूदकम् ३२ ॥ १८ ॥ इति शाकल्यसंहितायां नवमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

प्र देवं दश वत्सप्रिर्भालंदनः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६८ प्र देवमच्छा मधुमन्त इन्दवोऽसिष्यदन्त गाव आ न धेनवः । बर्हिषदो वचनावन्त ऊधभिः परिस्रुतमुस्रिया निर्णिजं धिरे १ स रोरुवदभि पूर्वा अचिक्रददुपारुहः श्रथयन्स्वादते हरिः । तिरः पवित्रं परियन्नुरु ज्रयो नि शर्याणि दधते देव आ वरम् २ वि यो ममे यम्या संयती मदः साकंवृधा पयसा पिन्वदक्षिता । मही अपारे रजसी विवेविददभिव्रजन्नक्षितं पाज आ ददे ३ स मातरा विचरन्वाजयन्नपः प्र मेधिरः स्वधया पिन्वते पदम् । अंशुर्यवेन पिपिशे यतो नृभिः सं जामिभिर्नसते रक्षते शिरः ४ सं दक्षेण मनसा जायते कविर्ऋतस्य गर्भो निहितो यमा परः ।

यूनांहसन्तांप्रथमंविजज्ञतुर्गुहाहितंजनिमनेममुद्यतम् ५ ॥ ११ ॥ मन्द्रस्यरूपं
विविदुर्मनीषिणःश्येनोयदन्धोअभरत्परावतः । तंमर्जयन्तसुवृधंनदीष्वाँउश-
न्तमंशुंपरियन्तमृग्मियम् ६ त्वांमृजन्तिदशयोषणःसुतंसोमऋषिभिर्मतिभि-
र्धीतिभिर्हितम् । अव्योवारेभिरुतदेवहूतिभिर्नृभिर्यतोवाजमादर्षिसातये ७
परिप्रयन्तंवय्यंसुषंसदंसोमंमनीषाअभ्यनूषतस्तुभः । योधारयामधुमाँऊर्मि-
णादिवइयर्तिवाचंरयिषाळमर्त्यः ८ अयंदिवइयर्तिविश्वमारजःसोमःपुनानः
कलशेषुसीदति । अद्भिर्गोभिर्मृज्यतेअद्रिभिःसुतःपुनानइन्दुर्वरिवोविदत्प्रियं ९
एवानःसोमपरिषिच्यमानोवयोदधच्चित्रतमंपवस्व । अद्वेषेद्यावापृथिवीहुवेम-
देवाधत्तरयिमस्मेसुवीरम् १० ॥ २० ॥

इषुर्न दश हिरण्यस्तूपः पवमानः सोमो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६१ इषुर्नधन्वन्प्रतिधीयतेमतिर्वत्सोनमातुरुपसर्ज्यूधनि । उरुधारेवदुहेअ-
ग्रंआयत्यस्यव्रतेष्वपिसोमइष्यते १ उपोमतिःपृच्यतेसिच्यतेमधुमन्द्राजनीचो-
दतेअन्तरासनि । पवमानःसन्तनिःप्रघ्नतामिवमधुमान्द्रप्सःपरिवारमर्षति २
अव्येवधूयुःपवतेपरित्वचिश्रथ्नीतेनप्तीरदितेर्ऋतंयते । हरिरक्रान्यजतःसंयतोम-
दोनृम्णाशिशानोमहिषोनशोभते ३ उक्षामिमातिप्रतियन्तिधेनवोदेवस्यदेवी-
रुपयन्तिनिष्कृतम् । अत्यक्रमीदर्जुनंवारमव्ययमत्कंननिक्तंपरिसोमोअव्यत ४
अमृक्तेनरुशतावाससाहरिरमर्त्योनिर्णिजानःपरिव्यत । दिवस्पृष्ठंबर्हणानिर्णिजे
कृतोपस्तरणंचम्वोर्नभस्मयम् ५ ॥ २१ ॥ सूर्यस्येवरश्मयोद्रावयित्नवोमत्सरा-
सःप्रसुपःसाकमीरते । तन्तुंततंपरिसर्गासआशवोनेन्द्रादृतेपवतेधामकिंचन ६

सिन्धोरिवप्रवणेनिम्नआशवोवृषंच्युतामदासोगातुमाशत । शंनोनिवेशेद्विपदेचतुष्पदेऽस्मेवाजाःसोमन्तिष्ठन्तुकृष्टयः ७ आनःपवस्ववसुमद्धिरण्यवदश्ववद्गोमद्यवमत्सुवीर्यम् । यूयंहिसोमपितरोममस्थनदिवोमूर्धानःप्रस्थितावयस्कृतः ८ एतेसोमाःपवमानासइन्द्रंरथाइवप्रययुःसातिमच्छ । सुताःपवित्रमतियन्त्यव्यंहित्वीवव्रिंहरितोवृष्टिमच्छ ९ इन्दविन्द्रायबृहतेपवस्वसुमृळीकोअनवद्योरिशादाः । भराचन्द्राणिगृणतेवसूनिदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः १० ॥ २२ ॥

त्रिरस्मै दश रेणुर्वैश्वामित्रः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

७० त्रिरस्मैसप्तधेनवोदुदुह्रेसत्यामाशिरंपूर्व्येव्योमनि । चत्वार्यन्याभुवनानिनिर्णिजेचारूणिचक्रेयदृतैरवर्धत १ सभिक्षमाणोअमृतस्यचारुणउभेद्यावाकाव्येनाविशश्रथे । तेजिष्ठाअपोमंहनापरिव्यतयदीदेवस्यश्रवसासदोविदुः २

तेअंस्यसन्तुकेतवोऽमृत्यवोऽदाभ्यासोजनुषींउभेअनु । येभिर्नृम्णाचदेव्यांचपु-
नतआदिद्राजानंमननांअगृभ्णत ३ समृज्यमानोदशभिःसुकर्मभिःप्रमध्यमासु
मातृषुप्रमेसचां । व्रतानिपानोअमृतस्यचारुणउभेनृचक्षाअनुपश्यतेविशौ ४
समर्मृजानइन्द्रियायधायसओभेअन्तारोदसीहर्षतेहितः । वृषाशुष्मेणबाधतेवि-
दुर्मतीरादेदिशानःशर्यहेवशुरुधः ५ ॥ २३ ॥ समातरानदहशानउस्रियो
नानदद्देतिमरुतामिवस्वनः । जानन्नृतंप्रथमंयत्स्वर्णरंप्रशस्तयेकमवृणीतसु-
क्रतुः ६ रुवतिभीमोवृषभस्तविष्ययाशृङ्गेशिशानोहरिणीविचक्षणः । आयो-
निंसोमःसुकृतंनिषीदतिगव्ययीत्वग्भवतिनिर्णिगव्ययी ७ शुचिःपुनानस्तन्व-
मरेपसमव्येहरिर्न्यधाविष्टसानवि । जुष्टोमित्रायवरुणायवायवेत्रिधातुमधुक्रि-
यतेसुकर्मभिः ८ पवस्वसोमदेववीतयेवृषेन्द्रस्यहार्दिसोमधानमाविश । पुरानो

वाधाद्दुरितातिपारयक्षेत्रविद्धिदिशआहाविपृच्छते १ हितोनसप्तिरभिवाजमर्षेन्द्रस्येन्दोजठरमापवस्व । नावानसिन्धुमतिपर्षिविद्वाञ्छूरोनयुध्यन्नवनोनिदःस्पः १० ॥ २४ ॥

आ दक्षिणा नव ऋषभो वैश्वामित्रः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

७१ आदक्षिणासृज्यतेशुष्म्या३सदंवेतिरक्षसःपातिजागृविः । हरिरोपशंकृणुतेनभस्पयउपस्तिरेचम्वो३र्ब्रह्मनिर्णिजे १ प्रकृष्टिहेवशूषएतिरोरुवदसुर्यंवर्णनिरिणीतेअस्यतम् । जहातिवव्रिंपितुरेतिनिष्कृतमुपप्रुतंकृणुतेनिर्णिजंतना २ अद्रिभिःसुतःपवतेगभस्त्योर्वृषायतेनभसावेपतेमती । समोदतेनसतेसाधतेगिरानेनिक्तेअप्सुयजतेपरीमणि ३ परिद्युक्षंसहसःपर्वतावृधंमध्वःसिञ्चन्तिहर्म्यस्यसक्षणिम् । आयस्मिन्गावःसुहुतादऊधनिमूर्धञ्छ्रीणन्त्यग्रियंवरीम-

भिः ४ समीरथंनभुरिजोरहेषतदशस्वसारोअदितेरुपस्थआ । जिगादुपंज्रयतिगोरपीच्यंपदंयदस्यमतुथाअजीजनन् ५ ॥ २५ ॥ श्येनोनयोनिंसदनंधियाकृतंहिरण्ययमासदंदेवएषति । एरिणन्तिबर्हिषिप्रियंगिराश्वोनदेवाँअप्येतियज्ञियः ६ पराव्यक्तोअरुषोदिवःकविर्वृषात्रिपृष्ठोअनविष्टगाअभि । सहस्रणीतिर्यतिःपरायतीरेभोनपूर्वीरुषसोविराजति ७ त्वेषंरूपंकृणुतेवर्णोअस्यसयत्राशयत्समृतासेधतिस्रिधः । अप्साय़ातिस्वधयादैव्यंजनंसंसुष्टुतीनसतेसगोअग्रया ८ उक्षेवयूथापरियन्नरावीदधित्विषीरधितसूर्यस्य । दिव्यःसुपर्णोऽवचक्षतक्षांसोमःपरिक्रतुनापश्यतेजाः ९ ॥ २६ ॥

हरिं नव हरिमन्तः पवमान सोमो गायत्री ।

७२ हरिंमृजन्त्यरुषोनयुज्यतेसंधेनुभिःकलशेसोमोअज्यते । उद्वाचमीरयं-

तिहि॒न्वतेम॒तीपुरुष्टुतस्य॒कातीचित्परि॒प्रियः॑ १ सा॒कंव॑दन्तिव॒हवोमनी॒षिण॒इन्द्रं॑-
स्य॒सोमंज॒ठरे॒यदादुहुः । यदीमृ॒जन्ति॒सुगभ॑स्तयो॒नर॒ःसनीळाभिर्द॒शभि॒ःकाम्यं॒
मधु॑ २ अरं॑ममाणो॒अत्ये॑ति॒गाअ॒भिसूर्यस्य॒प्रि॒यंदु॑हि॒तु॒स्तिरोरवं॑म् । अन्व॑स्मै॒जो-
पंमभरद्विनंगुसःसंद्व॒याभि॒ःस्वसृ॑भिःक्षेतिजा॒मिभिः॑ ३ नृधूतो॒अद्रि॑षुतोब॒र्हिषि॑
प्रि॒यःपति॒र्गवां॒प्रदि॑व॒इन्दु॑र्ऋ॒त्वियः॑ । पुरंन्धिवा॒न्मनु॑षोयज्ञ॒साध॑न॒ःशुचि॑र्धि॒यापवते॒
सोमइन्द्रते ४ नृबा॒हुभ्यां॑चोदि॒तोधार॑यासु॒तोऽनुष्व॒धंप॑वते॒सोमइन्द्रते । आप्रा॒ः
क्रतू॒न्समजैरध्व॒रेम॒तीर्वेर्नद्रु॒षच्च॒म्वो॒३रास॑द॒द्धरिः॑ ५ ॥ २७ ॥ अं॒शुंदु॑हन्तिस्त॒न-
यन्त॒मक्षि॑तंक॒विंक॒वयो॒ऽपसो॑मनी॒षिणः॑ । समी॒गावो॑म॒तयो॑यन्ति॒सं॑यतंऋ॒तस्य॒यो-
ना॒सद॑नेपुन॒र्भुवः॑ ६ नाभा॑पृथि॒व्याध॒रुणो॑म॒होदि॒वो॒३ऽपामू॒र्मौसिन्धु॑ष्व॒न्तरु॑क्षि॒-
तः । इन्द्र॑स्य॒वज्रो॑वृष॒भोवि॒भूव॑सु॒ःसोमो॑हृ॒देप॑वते॒चारु॑मत्स॒रः ७ सतूप॑वस्व॒परि॒

पार्थिवंरजंःस्तोत्रेशिक्षन्नाधून्वतेचंसुक्रतो । मानोनिर्भाग्वसुंनःसादनस्पृशोरयिं पिशङ्गंवहुलंवंसीमहि ८ आतूनंइन्दोशतदात्वश्व्यंसहस्त्रंदातुपशुमद्धिरंण्यवत् । उपंमास्ववृहतीरेवतीरिषोऽधिंस्तोत्रस्यंपवमाननोगहि ९ ॥ २८ ॥

सूक्ते नव पवित्रः पवमानः सोमो जगती ।

७३ स्रक्वेंद्रप्सस्यधमंतःसमंस्वरन्नृतस्ययोनासमंरन्तनाभंयः । त्रीन्त्समूर्ध्नो असुरश्चक्रआरभेसत्यस्यनावंःसुकृतंमपीपरन् १ सम्यक्सम्यञ्चोमहिषाअंहेषत सिन्धोरूर्मावधिवेनाअंवीविपन् । मधोर्धाराभिर्जनयंन्तोअर्कमित्प्रियामिन्द्रस्य तन्वंमवीवृधन् २ पवित्रंवन्तःपरिवाचंमासतेपितैषांप्रत्नोअभिरंक्षातिव्रतम् । महःसंमुद्रंवरुंणस्तिरोदंधेधीराइच्छेकुर्धरुणेष्वारभंम् ३ सहस्रधारेऽवतेसमंस्वर- न्दिवोनाकेमधुजिह्वाअसश्चतंः । अस्यस्पशोननिमिंषन्तिभूर्णयःपदेपंदेपाशिनंः

सन्तिसेतंवः ४ पितुर्मातुरध्यायेसमस्वंरन्नृचाशोचंन्तःसंदहंन्तोअव्रतान् । इन्द्रं-
द्विष्टामपंधमन्तिमाययात्वचमसिक्नीभूमंनोदिवस्परिं ५ ॥ २१ ॥ प्रत्नान्माना-
दध्यायेसमस्वंरञ्छ्लोकंयन्त्रासोरभसस्यमन्तंवः । अपांनक्षासोंवधिराअंहासत
ऋतस्यपन्थांनतंरन्तिदुष्कृतः ६ सहस्रंधारेवितंतेपवित्रआवाचंपुनन्तिकवयों
मनीषिणः । रुद्रासंएषामिषिरासोंअद्रुहःस्पशःस्वञ्चंःसुदृशोंनृचक्षसः ७ ऋतस्यं
गोपानदभांयसुक्रतुस्त्रीषपवित्राहृद्य१न्तरादंधे । विद्वान्त्सविश्वाभुवनाभिपंश्य-
त्यवाजुंष्टान्विध्यतिकर्तेअंव्रतान् ८ ऋतस्यतन्तुर्वितंतःपवित्रआजिह्वायाअग्रेव-
रुणस्यमाययां । धीराश्चित्तत्समिनंक्षन्तआशतात्राकर्तमवंपदात्यप्रंभुः ९ ॥ ३० ॥

शिशुर्न नव कक्षीवान्पवमानः सोमो जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

७४ शिशुर्नजातोऽवंचक्रदद्वनेस्वं१र्यद्वाज्यंरुषःसिषांसति । दिवोरेतंसास-

चतेपयोवृधातमींमहेसुमतीशर्मसप्रथः १ दिवोयःस्कम्भोधरुणःस्वाततआपूर्णो
अंशुःपर्येतिविश्वतः। सेमेमहीरोदसीयक्षदावृतासमीचीनेदाधारसमिषःकविः २
महिप्सरःसुकृतंसोम्यंमधूर्वीगव्यूतिरदितेर्ऋतंयते । ईशेयोवृष्टेरितउस्रियोवृषापां
नेतायइतऊतिर्ऋग्मियः ३ आत्मन्वन्नभोदुह्यतेघृतंपयऋतस्यनाभिरमृतंविजा-
यते । समीचीनाःसुदानवःप्रीणन्तितंनरोहितमवमेहन्तिपेरवः ४ अरावीदंशुः
सचमानऊर्मिणादेवाव्यं१मनुषेपिन्वतित्वचम् । दधातिगर्भमदितेरुपस्थआयेन
तोकंचतनयंचधामहे ५ ॥ २१ ॥ सहस्रधारेऽवताअसश्चतस्तृतीयेसन्तुरजसि
प्रजावतीः । चतस्रोनाभोनिहिताअवोदिवोहविर्भरन्त्यमृतंघृतश्चुतः ६ श्वेतंरूपं
कृणुतेयत्सिषासतिसोमोमीढ्वाँअसुरोवेदभूमनः । धियाशमीसचतेसेमभिप्रव-
द्दिवस्कवन्धमवदर्षदुद्रिणम् ७ अवश्वेतंकलशंगोभिरक्तंकार्ष्मन्नावाज्यक्रमीत्सस-

वान् । आहिंन्विरेमनंसादेवयन्तःकक्षीवंतेशतहिंमायगोनांम् ८ अद्भिःसोंमपृचानस्यतेरसोऽव्योवारंविपंवमानधावति । समृज्यमांनःकविभिंर्मदिंतमस्वदस्वेन्द्रांयपवमानपीतयें १ ॥ ३२ ॥

अभि प्रियाणि पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७५ अभिप्रियाणिंपवतेचनोंहितोनामांनियह्वोअधियेषुवर्धंते । आसूर्यस्यबृहतोबृहन्नधिरथंविष्वंञ्चमरुहद्विचक्षणः १ ऋतस्यंजिह्वापंवतेमधुप्रियंवक्तापतिंर्धियोअस्याअदांभ्यः । दधांतिपुत्रःपित्रोरंपीच्यं१ंनामंतृतीयमधिरोचनेदिवः २ अवंद्युतानःकलशाँअचिक्रदन्नृभिर्येमानःकोशआहिरंण्यये । अभीमृतस्यदोहनांअनूषताधित्रिपृष्ठाउषसोविरांजति ३ अद्रिंभिःसुतोमतिभिश्चनोंहितःप्ररोचयन्रोदंसीमातराशुचिंः । रोमाण्यव्यांसमयाविधांवतिमधोर्धारापिन्वंमानादिवे-

दिवे ४ परिसोमप्रधन्वास्वस्तयेनृभिःपुनानोअभिवासयाशिरम् । येतेमदाआहनसोविहायसस्तेभिरिन्द्रंचोदयदातवेमघम् ५ ॥ ३३ ॥ इति शाकल्कसंहितायां सप्तमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ ७ ॥ २ ॥

धर्तैपभराजाचोदसःसोमस्यवसुर्भारद्वाजःप्रसोमस्यासावीतित्रिष्टुबन्तेपातित्रंतेपवित्रःपवस्ववाच्यःप्रजापतिरिन्द्रायद्वादशवेनोभार्गवोद्वित्रिष्टुबन्तंप्रतेष्ठाचत्वारिंशदृषिगणादशर्चाअकृष्टामाषाःप्रथमेसिकतानिवावरीद्वितीयेपृश्नयोजास्तृतीयेत्रयश्चतुर्थंत्रिःपञ्चान्त्यागृत्समदःप्रतुनवोशनायंसोमोष्टौमोस्यसप्तमहिन्वानःपञ्चसिष्ठः ।

धर्ता पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७६ ॐम् धर्तादिवःपवतेकृत्व्योरसोदक्षोदेवानामनुमाद्योनृभिः । हरिःसृजानोअत्योनसत्वभिर्वृथापाजांसिकृणुतेनदीष्वा १ शूरोनधत्तआयुधागभस्त्योः

स्वं१ःसिपासन्नथिरोगविंष्टिपु। इन्द्रंस्यशुष्मंमीरयंन्नपस्युभिरिन्दुंहिन्वानोअंज्य-
तेमनीपिभिः २ इन्द्रंस्यसोमपवंमानऊर्मिणांतविष्यमांणोजठरेष्वाविंश ।
प्रणंःपिन्वविद्युदभ्रेवरोदंसीधियानवाजाँउपंमासिशश्वंतः ३ विश्वंस्यराजांपवते
स्वर्दृशंऋतस्यंधीतिमृंपिपाळंवीवशत् । यःसूर्यस्यासिंरेणमृज्यतेंपितामंतीनाम-
संमष्टकाव्यः ४ वृपेवयूथापरिकोशमर्पस्यपामुपस्थेंवृपभःकनिंक्रदत् । सइन्द्रां-
यपवसेमत्सरिन्तंमोयथाजेपांमसमिथेत्वोतंयः ५ ॥ १ ॥

एप म पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७७ एपप्रकोशेमधुंमाँअचिक्रददिन्द्रंस्यवज्रोवपुंपोवपुंष्टरः । अभीमृतस्यंसु-
दुघांघृतश्चुतोंवाश्राअंर्पन्तिपयंसेवधेनवंः १ सपूर्व्यःपवतेयंदिवस्परिंश्येनोमं-
थायदिंपितस्तिरोरजंः । समध्वआयुंवतेवेविंजानइत्कृशानोरस्तुर्मनसाहंबिभ्यु-

पां २ तेनः पूर्वासउपरासइन्द्वोमहेवाजायधन्वन्तुगोमते । ईक्षेण्यासोअह्योउ नचारवोब्रह्मब्रह्मयेजुजुषुर्हविर्हविः ३ अयंनोविद्वान्वनवद्वनुष्यतइन्दुःसत्राचाम- नसापुरुष्टुतः । इनस्ययःसदनेगर्भमादधेगवामुरुब्जमभ्यर्षतिव्रजम् ४ चक्रिर्दिवः पवतेकृत्व्योरसोमहाँअदब्धोवरुणोहुरुग्यते । असाविमित्रोवृजनेषुयज्ञियोऽत्यो नयूथेवृषयुःकनिक्रदत् ५ ॥ २ ॥

प्र राजा पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७८ प्रराजावाचंजनयन्नसिष्यददपोवसानोअभिगाइयक्षति । गृभ्णातिरि- प्रमविरस्यतान्वाशुद्धोदेवानामुपयातिनिष्कृतम् १ इन्द्रायसोमपरिषिच्यसेनृ- भिर्नृचक्षाऊर्मिःकविरज्यसेवने । पूर्वीर्हितेस्रुतयःसन्तियातवेसहस्रमश्वाहरयं- श्चमूपदः २ समुद्रियाअप्सरसोमनीषिणमासीनाअन्तरभिसोममक्षरन् । ताईं

हिन्वन्तिहर्म्यस्यसक्षणियाचंन्तेसुम्नंपवमानमक्षितम् ३ गोजिन्नःसोमोरथजि-
द्धिरण्यजित्स्वर्जिदब्जित्पवतेसहस्रजित् । यंदेवासश्चक्रिरेपीतयेमदंस्वादिष्ठंद्र-
प्समरुणंमयोभुवम् ४ एतानिसोमपवमानोअस्मयुःसत्यानिकृण्वन्द्रविणान्य-
र्षसि । जहिशत्रुंमन्तिकेदूरकेचयउर्वींगव्यूतिमभयंचनस्कृधि ५ ॥ ३ ॥

अचोदसः पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७९ अचोदसोनोधन्वन्त्विन्दवःप्रसुवानासोबृहद्दिवेषुहरयः । विचनशन्नइ-
षोअरातयोऽर्योनशन्तसनिषन्तनोधियः १ प्रणोधन्वन्त्विन्दवोमदच्युतोधना-
वायेभिरर्वतोजुनीमसि । तिरोमर्तस्यकस्यचित्परिह्वृतिंवयंधनानिविश्वधाभरे-
महि २ उतस्वस्याअरात्याअरिर्हिषउतान्यस्याअरात्यावृकोहिषः । धन्वन्नतृ-
ष्णासमरीततॉअभिसोमजहिपवमानदुराध्यः ३ दिविते नाभापरमोयआददे

पृथिव्यास्तेरुरुहुःसानविक्षिपः । अद्रंयस्त्वावप्सतिगोरधित्वच्यं१प्सुत्वाहस्तै-
र्दुदुहुर्मनीषिणः ४ एवातंइन्दोसुभ्वंसुपेशसंरसंतुञ्जन्तिप्रथमाअभिश्रियः । नि-
दंनिदंपवमाननितारिषआविस्तेशुष्मोभवतुप्रियोमदः ५ ॥ ४ ॥

सोमस्य पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती ।

८० सोमस्यधारापवतेनृचक्षसऋतेनदेवान्हवतेदिवस्परि । बृहस्पतेरवथेना
विदिद्युतेसमुद्रासोनसवनानिविव्यचुः १ यंत्वावाजिन्नघ्न्याअभ्यनूषतायोहतं
योनिमारोहसिद्युमान् । मघोनामायुःप्रतिरन्महिश्रवइन्द्रायसोमपवसेवृषाम-
दः २ एन्द्रस्यकुक्षापवतेमदिंतमऊर्जंवसानःश्रवसेसुमङ्गलः । प्रत्यङ्सविश्वा-
भुवनाभिपप्रथेक्रीळन्हरिरत्यःस्यन्दतेवृषा ३ तंत्वादेवेभ्योमधुमत्तमंनरःसह-
स्रधारंदुहतेदशक्षिपः । नृभिःसोमप्रच्युतोग्रावभिःसुतोविश्वान्देवाँआपवस्वास-

हस्रजित् ४ तंत्वांहस्तिनोमधुमन्तमद्रिभिर्दुहन्त्यप्सुवृषभंदशक्षिपः । इन्द्रंसोममादयन्दैव्यंजनंसिन्धोरिवोर्मिःपवमनोअर्षसि ५ ॥ ५ ॥

भ सोमस्य पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८१ प्रसोमस्यपवमानस्योर्मयइन्द्रस्ययन्तिजठरंसुपेशसः । दध्नायदीमुन्नीतायशसागवांदानायशूरमुदमन्दिषुःसुताः १ अच्छाहिसोमःकलशाँअसिष्यदत्योनवोळ्हारघुवर्तनिर्वृषा । अथादेवानामुभयस्यजन्मनोविद्वाँअश्नोत्यमुतइतश्चयत् २ आनःसोमपवमानःकिरावस्विन्दोभवमघवाराधसोमहः । शिक्षावयोधोवसवेसुचेतुनामानोगयमारेअस्मत्परासिचः ३ आनःपूषापवमानःसुरातयोमित्रोगच्छन्तुवरुणःसजोषसः । बृहस्पतिर्मरुतोवायुरश्विनात्वष्टास-

वितासुयमासरस्वती ४ उभेद्यावापृथिवीविश्वमिन्वेअर्यमादेवोअदितिर्विधाता । भगोनृशंसंउर्व१न्तरिक्षंविश्वेदेवाःपवमानंजुषन्त ५ ॥ ६ ॥

असावि पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८२ असावि सोमोअरुषोवृषाहरीराजेवदस्मोअभिगाअचिक्रदत् । पुनानोवारंपर्येत्यव्ययंश्येनोनयोनिंघृतवन्तमासदम् १ कविर्वेधस्यापर्येषिमाहिनमत्योनमृष्टोअभिवाजमर्षसि । अपसेधन्दुरितासोममृळयघृतंवसानःपरियासिनिर्णिजम् २ पर्जन्यःपितामहिषस्यपर्णिनोनाभापृथिव्यागिरिषुक्षयंदधे । स्वसारआपोअभिगाउतासरन्त्संग्रावभिर्नसतेवीतेअध्वरे ३ जायेवपत्यावधिशेवमंहसेपज्रायागर्भशृणुहिब्रवीमिते । अन्तर्वाणीषुप्रचरासुजीवसेऽनिन्द्यो

वृजनेसोमजागृहि ४ यथापूर्वेभ्यःशतसाअमृध्रःसहस्रसाःपर्ययावाजमिन्दो । एवापवस्वसुवितायनव्यसेतवव्रतमन्वापःसचन्ते ५ ॥ ७ ॥

पवित्रं ते पञ्च पवित्रः पवमानः सोमो जगती ।

८३ पवित्रंतेविततंब्रह्मणस्पतेप्रभुर्गात्राणिपर्येषिविश्वतः । अतप्ततनूर्नतदामोअश्नुतेशृतासइद्वहन्तस्तत्समाशत १ तपोष्पवित्रंविततंदिवस्पदेशोचन्तोअस्यतन्तवोव्यस्थिरन् । अवन्त्यस्यपवीतारमाशवोदिवस्पृष्ठमधितिष्ठन्तिचेतसा २ अरूरुचदुषसःपृश्निरग्रियउक्षाबिभर्तिभुवनानिवाजयुः । मायाविनोममिरेअस्यमाययानृचक्षसःपितरोगर्भमादधुः ३ गन्धर्वइत्थापदमस्यरक्षतिपातिदेवानांजनिमान्यद्भुतः । गृभ्णातिरिपुंनिधयानिधापतिःसुकृत्तमामधुनोभक्षमा-

शत ४ हविर्हविष्मोमहिसद्मदैव्यंनभोवसानःपरियास्यध्वरम् । राजापवित्रं-
रथोपाजमारुहःसहस्रभृष्टिर्जयसिश्रवोबृहत् ५ ॥ ८ ॥

पवस्व पञ्च प्रजापतिर्वाच्यः पवमानः सोमो जगती ।

८४ पवस्वदेवमादनोविचर्षणिरप्साइन्द्रायवरुणायवायवे । कृधीनोअद्यव-
रिवःस्वस्तिमदुरुक्षितौगृणीहिदैव्यंजनम् १ आयस्तस्थौभुवनान्यमर्त्योविश्वा-
निसोमःपरितान्यर्षति। कृण्वन्त्संचृतंविचृतमभिष्टयइन्दुःसिषक्त्युषसंनसूर्यः २
आयोगोभिःसृज्यतओषधीष्वादेवानांसुम्नइषयन्नुपावसुः । आविद्युतापवतेधार-
यासुतइन्द्रंसोमोमादयन्दैव्यंजनम् ३ एषस्यसोमःपवतेसहस्रजिद्धिन्वानोवा-
चमिषिरामुषर्बुधम्। इन्दुःसमुद्रमुदियर्तिवायुभिरेन्द्रस्यहार्दिकलशेषुसीदति ४

अभित्यंगावःपयंसापयोवृधंसोमंश्रीणन्तिमतिभिःस्वर्विदंम् । धनंजयःपंवते कृत्व्योरसोविप्रःकविःकाव्येनास्वंर्चनाः ५ ॥ १ ॥

इन्द्राय द्वादश वेनो भार्गवः पवमानः सोमो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

८५ इन्द्रांयसोमसुपुंतःपरिस्रवापामींवाभवतुरक्षंसासह । मातेरसंस्यमत्स-तद्वयाविनोद्रविंणस्वन्तइहसन्त्विन्दंवः १ अस्मान्त्संमर्येपंवमानचोदयदक्षो देवानामसिहिप्रियोमदंः । जहिशत्रूँरभ्याभंन्दनायतःपिबेंन्द्रसोममवंनोमृधो जहि २ अदंब्धइन्दोपवसेमदिंतमआत्मेन्द्रस्यभवासिधासिरुंत्तमः । अभि स्वंरन्तिवहवोंमनीषिणोराजांनमस्यभुवंनस्यनिंसते ३ सहस्रंणीथःशतधांरो अद्भुतइन्द्रायेन्दुःपवतेकाम्यंमधुं । जयन्क्षेत्रंमभ्यंर्षाजयंन्नपउरुंनोंगातुंकृणुसो ममीढ्वः ४ कनिंक्रदत्कलशेगोभिंरज्यसेव्यं१व्ययंसमयावारंमर्षसि । मर्मृज्य-

मानोअर्त्योनसानसिरिन्द्रस्यसोमजठरेसमक्षरः ५ स्वादुःपवस्वदिव्यायजन्मने स्वादुरिन्द्रायसुहवीतुनाम्ने । स्वादुर्मित्रायवरुणायवायवेबृहस्पतयेमधुमाँअदाभ्यः ६ ॥ १० ॥ अत्यंमृजन्तिकलशेदशक्षिपःप्रविप्राणांमतयोवाचईरते । पवमानाअभ्यर्षन्तिसुष्टुतिमेन्द्रंविशन्तिमदिरासइन्दवः ७ पवमानोअभ्यर्षासुवीर्यमुर्वींगव्यूतिंमहिशर्मसप्रथः । माकिर्नोअस्यपरिषूतिरीशतेन्दोजयेमत्वयाधनंधनम् ८ अधिद्यामस्थाद्वृषभोविचक्षणोऽरूरुचद्विदिवोरोचनाकविः । राजापवित्रमत्येतिरोरुवद्दिवःपीयूषंदुहतेनृचक्षसः ९ दिवोनाकेमधुजिह्वाअसश्चतोवेनादुहन्त्युक्षणंगिरिष्ठाम् । अप्सुद्रप्संवावृधानंसमुद्रआसिन्धोरूर्मामधुमन्तंपवित्रआ १० नाकेसुपर्णमुपपप्तिवांसंगिरोवेनानामकृपन्तपूर्वीः । शिशुंरिहन्तिमतयःपनिप्नतंहिरण्ययंशकुनंक्षामणिस्थाम् ११ ऊर्ध्वोगन्धर्वोअधिना-

केअस्थाद्विश्वारूपाप्रतिचक्षाणोअस्य । भानुःशुक्रेणशोचिषाव्यद्यौत्प्रारूरुच-
द्रोदसीमातराशुचिः १२॥११॥ इति शा॰ सं॰ नवमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः॥ ९ ॥४॥

म तेष्टाचत्वारिंशत्पवमानः सोमो जगती । आद्यानां दशानामाकृष्टा माषाः । ततो दशानां
सिकता निवावरी । ततो दशानां पृश्नयोऽजाः । ततो दशानां त्रय ऋषिगणाः ।
ततः पश्चानामत्रिः । अन्त्यानां तिसृणां गृत्समदः ।

८६ प्रतआशवःपवमानधीजवोमदाअर्षन्तिरघुजाइवत्मना । दिव्याःसुप-
र्णामधुमन्तइन्दवोमदिन्तमासःपरिकोशमासते १ प्रतेमदासोमदिरासआश-
वोऽसृक्षतरथ्यासोयथापृथक् । धेनुर्नवत्संपयसाभिवज्रिणमिन्द्रमिन्दवोमधु-
मन्तऊर्मयः २ अत्योनहियानोअभिवाजमर्षस्वर्वित्कोशंदिवोअद्रिमातरम् ।
वृषापवित्रेअधिसानोअव्ययेसोमःपुनानइन्द्रियायधायसे ३ प्रतआश्विनीःपव-

मानधीजुवोदिव्याअंसृग्रन्पयंसाधरीमणि । प्रान्तर्ऋषयःस्थाविरीरसृक्षतयेत्वा मृजन्त्यृषिषाणवेधसः ४ विश्वाधामानिविश्वचक्षऋभ्वंसःप्रभोस्तेसतःपरियन्ति केतवः । व्यानशिःपवसेसोमधर्मभिःपतिर्विश्वस्यभुवनस्यराजसि ५ ॥ १२ ॥
उभयतःपवमानस्यरश्मयोध्रुवस्यसतःपरियन्तिकेतवः । यदीपवित्रेअधिमृज्यते हरिःसत्तानियोनाकलशेषुसीदति ६ यज्ञस्यकेतुःपवतेस्वध्वरःसोमोदेवानामु- पयातिनिष्कृतम् । सहस्रधारःपरिकोशमर्षतिवृषापवित्रमत्येतिरोरुवत् ७ रा- जासमुद्रंनद्यो३विगाहतेऽपामूर्मिंसचतेसिन्धुषुश्रितः । अध्यस्थात्सानुपवमानो अव्ययंनाभापृथिव्याधरुणोमहोदिवः ८ दिवोनसानुस्तनयन्नचिक्रदद्द्यौश्चयस्य पृथिवीचधर्मभिः । इन्द्रस्यसख्यंपवतेविवेविदत्सोमःपुनानःकलशेषुसीदति ९ ज्योतिर्यज्ञस्यपवतेमधुप्रियंपितादेवानांजनिताविभूवसुः । दधातिरत्नंस्वधयोर-

पीच्यंमदिन्तंमोमत्सरइंन्द्रियोरसंः १० ॥ १३ ॥ अभिक्रन्दंन्कलशंवाज्यंर्षतिपतिंर्दिवःशतधारोविचक्षणः । हरिंर्मित्रस्यसदंनेषुसीदतिमर्मृजानोऽविंभिःसिन्धुंभिर्वृषा ११ अग्रेसिन्धूंनांपवंमानोअर्षत्यग्रेवाचोअंग्रियोगोषुंगच्छति । अग्रेवाजंस्यभजतेमहाधनंस्वायुधःसोतृभिंःपूयतेवृषा १२ अयंमतवाञ्छकुनोयथाहितोऽव्येससारपवंमानऊर्मिणां । तवक्रत्वारोदंसीअन्तराकंवेशुचिर्धियापवतेसोमंइन्द्रते १३ आपिंवसानोयजतोदिंविस्पृशंमन्तरिक्षप्राभुवंनेष्वर्पितः । स्वंर्जज्ञानोनभंसाभ्यंक्रमीत्प्रत्नमंस्यपितरमाविंवासति १४ सोअंस्यविशेमहिशर्मंयच्छतियोअस्यधामंप्रथमंव्यानशे । पदंयदंस्यपरमेव्योमन्यतोविश्वाअभिसंयातिसंयतः १५॥१४॥प्रोअंयासीदिन्दुरिन्द्रंस्यनिष्कृतंसखासख्युर्नप्रमिंनातिसंगिरंम् । मर्यंइवयुवतिभिःसमंर्षतिसोमंःकलशेशतयाम्नापथा १६ प्रवोधियोमन्द्र-

युवोविपन्युवंःपनस्युवंःसंवसनेष्वक्रमुः। सोमंमनीषाअभ्यंनूषतस्तुभोऽभिधेनवः
पयंसेमशिश्रयुः १७ आनःसोमसंयतंपिप्युषीमिषमिन्दोपवंस्वपवमानोअस्त्रि
धंम् । यानोदोहंतेत्रिरहन्नसंश्चुषीक्षुमद्वाजंवन्मधुमत्सुवीयंम् १८ वृषामतीनांपंवते
विचक्षणःसोमोअह्नंःप्रतरीतोषसोंदिवः। क्राणासिन्धूनांकुलशाँअवीवशदिन्द्रंस्य
हार्द्याँविशन्मंनीषिभिः १९ मनीषिभिःपवतेपूर्व्यःकविर्नृभिर्यतःपरिकोशाँअ-
चिक्रदत् । त्रितस्यनामंजनयन्मधुंक्षरदिन्द्रंस्यवायोःसख्यायकर्तवे २० ॥१५॥
अयंपुनानउषसोविरोचयदयंसिन्धुंभ्योअभवदुलोककृत् । अयंत्रिःसप्तदुदुहान-
आशिरंसोमोहृदेपंवतेचारुंमत्सरः २१ पवंस्वसोमदिव्येषुधामंसुसृजानइन्दो
कलशेपवित्रआ । सीदन्निन्द्रस्यजठरेकनिंक्रदन्नृभिर्यतःसूर्यमारोहयोदिवि २२
अद्रिभिःसुतःपंवसेपवित्रआँइन्दविन्द्रस्यजठरेष्वाविशन् । त्वंनृचक्षांअभवोवि-

चक्षणसोमगोत्रमङ्गिरोभ्योऽवृणोरप २३ त्वांसोमपवमानंस्वाध्योऽनुविप्रासो
अमदन्नवस्यवः । त्वांसुपर्णआभरद्दिवस्परीन्दोविश्वाभिर्मतिभिःपरिष्कृतम् २४
अव्येपुनानंपरिवारऊर्मिणाहरिंनवन्तेअभिसप्तधेनवः । अपामुपस्थेअध्यायवः
कविमृतस्ययोनामहिषाअहेषत २५ ॥ १६ ॥ इन्दुःपुनानोअतिगाहतेमृधोवि-
श्वानिकृण्वन्सुपथानियज्यवे । गाःकृण्वानोनिर्णिजंहर्यतःकविरत्योनक्रीळन्प-
रिवारमर्षति २६ असश्चतःशतधाराअभिश्रियोहरिंनवन्तेऽवताउदन्युवः । क्षि-
पोमृजन्तिपरिगोभिरावृतंतृतीयेपृष्ठेअधिरोचनेदिवः २७ तवेमाःप्रजादिव्यस्य
रेतसस्त्वंविश्वस्यभुवनस्यराजसि । अथेदंविश्वंपवमानतेवशेत्वमिन्दोप्रथमोधा-
मधाअसि २८ त्वंसमुद्रोअसिविश्ववित्कवेतवेमाःपञ्चप्रदिशोविधर्मणि । त्वंद्यां
चपृथिवींचातिजभ्रिषेतवज्योतींषिपवमानसूर्यः २९ त्वंपवित्रेरजसोविधर्मणि-

देवेभ्यःसोमपवमानपूयसे। त्वामुशिजःप्रथमाअंगृभ्णततुभ्येमाविश्वाभुवनानि येमिरे ३० ॥ १७ ॥ प्ररेभएत्यतिवारमव्ययंवृषावनेष्ववचक्रदद्धरिः । संधीतयोवावशानाअनूषतशिशुंरिहन्तिमतयःपनिप्रतम् ३१ ससूर्यस्यरश्मिभिःपरिव्यततन्तुंतन्वानस्त्रिवृतंयथाविदे । नयन्नृतस्यप्रशिषोनवीयसीःपतिर्जनीनामुपयातिनिष्कृतम् ३२ राजासिन्धूनांपवतेपतिर्दिवऋतस्ययातिपथिभिःकनिक्रदत् । सहस्रधारःपरिषिच्यतेहरिःपुनानोवाचंजनयन्नुपावसुः ३३ पवमानमह्यर्णोविधावसिसूरोनचित्रोअव्ययानिपव्यया । गभस्तिपूतोनृभिरद्रिभिःसुतोमहेवाजायधन्यायधन्वसि ३४ इषमूर्जंपवमानाभ्यर्षसिश्येनोनवंसुकलशेषुसीदसि । इन्द्रायमद्वामद्योमदःसुतोदिवोविष्टम्भउपमोविचक्षणः ३५ ॥ १८ ॥ सप्तस्वसारोअभिमातरःशिशुंनवंजज्ञानंजेन्यंविपश्चितम् । अपांगन्धर्वंदिव्यंनृचक्ष-

ससोमविश्वस्यभुवनस्यराजसे ३६ ईशानइमाभुवनानिवीयसेयुजानइन्दो
हरितःसुपर्ण्यः । तास्तेक्षरन्तुमधुमद्घृतंपयस्तवव्रतेसोमतिष्ठन्तुकृष्टयः ३७ त्वं
नृचक्षाअसिसोमविश्वतःपवमानवृषभताविधावसि । सनःपवस्ववसुमद्धिरण्य-
वद्वयंस्यामभुवनेषुजीवसे ३८ गोवित्पवस्ववसुविद्धिरण्यविद्रेतोधाइन्दोभुवने-
ष्वर्पितः । त्वंसुवीरोअसिसोमविश्ववित्तंत्वाविप्राउपगिरेमआसते ३९ उन्मध्व
ऊर्मिर्वननाअतिष्ठिपदपोवसानोमहिषोविगाहते । राजापवित्ररथोवाजमारुह-
त्सहस्रभृष्टिर्जयतिश्रवोबृहत् ४० ॥ ११ ॥ सभन्दनाउदियर्तिप्रजावतीर्विश्वायु-
र्विश्वाःसुभराअहर्दिवि । ब्रह्मप्रजावद्रयिमश्वपस्त्यंपीतइन्दविन्द्रमस्मभ्यंयाचता-
त् ४१ सोअग्रेअह्नांहरिर्हर्यतोमदःप्रचेतसाचेतयतेअनुद्युभिः । द्वाजनायातयन्नन्त-
रीयतेनराचशंसंदैव्यंचधर्तरि ४२ अञ्जतेव्यञ्जतेसमञ्जतेक्रतुंरिहन्तिमधुनाभ्यञ्ज-

ते। सिन्धोरुच्छ्वासेपतयन्तमुक्षणंहिरण्यपावाःपशुमासुगृभ्णते ४३ विपश्चितेपवमानायगायतमहीनधारात्यन्धोअर्षति। अहिर्नजूर्णामतिसर्पतित्वचमत्योनक्रीळन्नसरद्वृषाहरिः ४४ अग्रेगोराजाप्यस्तविष्यतेविमानोअह्नांभुवनेष्वर्पितः। हरिर्घृतस्नुःसुदृशीकोअर्णवोज्योतीरथःपवतेरायओक्यः ४५ ॥ २० ॥ असर्जिस्कम्भोदिवउद्यतोमदःपरित्रिधातुर्भुवनान्यर्षति। अंशुंरिहन्तिमतयःपनिप्नतंगिरायदिनिर्णिजमृग्मिणोययुः ४६ प्रतेधाराअत्यण्वानिमेष्यःपुनानस्यसंयतोयन्तिरंहयः। यद्गोभिरिन्दोचम्वोःसमज्यसआसुवानःसोमकलशेषुसीदसि ४७ पवस्वसोमक्रतुविन्नउक्थ्योऽव्योवारेपरिधावमधुप्रियम्। जहिविश्वान्रक्षसइन्दोअत्रिणोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ४८ ॥ २१ ॥

प्र तु नवोशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८७ प्रतुद्रवपरिकोशंनिषीदनृभिःपुनानोअभिवाजंमर्ष । अश्वंनत्वावाजिनंमर्जयन्तोऽच्छाबर्हीरशनाभिर्नयन्ति १ स्वायुधःपवतेदेवइन्दुरशस्तिहावृजनंरक्षमाणः । पितादेवानांजनितासुदक्षोविष्टम्भोदिवोधरुणःपृथिव्याः २ ऋषिर्विप्रःपुरएताजनानामृभुर्धीरउशनाकाव्येन । सचिद्विवेदनिहितंयदासामपीच्यं१गुह्यंनामगोनाम् ३ एषस्यतेमधुमाँइन्द्रसोमोवृषावृष्णेपरिपवित्रेअक्षाः । सहस्रसाःशतसाभूरिदावाशश्वत्तमंबर्हिरावाज्यस्थात् ४ एतेसोमाअभिगव्यासहस्रामहेवाजायामृतायश्रवांसि । पवित्रेभिःपवमानाअसृग्रञ्छ्रवस्यवोनपृतनाजोअत्याः ५ ॥ २२ ॥ परिहिष्मापुरुहूतोजनानांविश्वासरद्भोजनापूयमानः । अथाभरश्येनभृतप्रयांसिरयिंतुञ्जानोअभिवाजमर्ष ६ एषसुवानःपरिसोमःप-

वित्रेसर्गोनसृष्टोअदधावुदर्वी । तिग्मेशिशांनोमहिषोनशृङ्गेगाग्व्यन्नभिशूरोन सत्वां ७ एषायंयौपरमादन्तरद्रेःकूचित्सतीरूर्वेगाविवेद । दिवोनविद्युत्स्तनयं- न्त्यभ्रैःसोमस्यतेपवतइन्द्रधारां ८ उतस्मंराशिंपरियासिगोनामिन्द्रेणसोमसुर- थंपुनानः । पूर्वीरिषोबृहतीजीरदानोशिक्षांशचीवस्तवताउंपष्टुत् ९ ॥ २२ ॥

अयं सोमोष्टावुशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८८ अयंसोमइन्द्रतुभ्यंसुन्वेतुभ्यंपवतेत्वमस्यपाहि।त्वंहयंचकृषेत्वंववृपइन्दुं- मदांययुज्यांयसोमम् १ सईंरथोनभुरिषाळयोजिमहःपुरूणिसातयेवसूनि । आ- दींविश्वानहुष्याणिजातास्वर्षाताववनंऊर्ध्वानवन्त २ वायुर्नयोनियुत्वाँइष्टयामा नासत्येवहवआशंभविष्ठः।विश्ववारोद्रविणोदाईवत्मन्पूषेवंधीजवनोऽसिसोम ३ इन्द्रोनयोमहाकर्माणिचक्रिंर्हन्तावृत्राणामसिसोमपूर्भित् । पैद्वोनहित्वमहिना-

म्नांक्रन्ताविश्वंस्यासिसोमदस्योः ४ अग्निर्नयोवनआसृज्यमानोवृथापाजाँसिकृ-
णुतेनदीषु । जनोनयुध्वांमहतउपब्दिरियर्तिसोमःपवमानऊर्मिम् ५ एतेसो-
माअतिवाराण्यव्यांदिव्यानकोशासोअभ्रवर्षाः । वृथांसमुद्रंसिन्धवोननीचीः
सुतासोअभिकलशाँअसृग्रन् ६ शुष्मीशर्धोनमारुतंपवस्वानभिशस्तादिव्याय-
थाविट् । आपोनमक्षूसुमतिर्भवानःसहस्राप्साःपृतनाषाण्नयज्ञः ७ राज्ञोनुते
वरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम । शुचिष्ट्वमसिप्रियोनामित्रोदक्षाय्योअर्य-
मेवासिसोम ८ ॥ २४ ॥

भोस्य सप्तोशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८९ प्रोस्यवह्निःपथ्याभिरस्यान्दिवोनवृष्टिःपवमानोअक्षाः ।सहस्रधारोअस-
दन्न्य१स्मेमातुरुपस्थेवनआचसोमः १ राजासिन्धूनामवसिष्टवासंऋतस्यनाव-

मारुहद्रजिष्ठाम्। अप्सुद्रप्सोवावृधेश्येनजूंतोदुहईंपितादुहईंपितुर्जाम् २ सिंहंनसन्तमध्वोअयासंहरिंमरुषंदिवोअस्यपतिम् । शूरोयुत्सुप्रथमःपृच्छतेगाअस्यचक्षसापरिपात्युक्षा ३ मधुपृष्ठंघोरमयासमश्वंरथेयुञ्जन्त्युरुचक्रऋष्वम्। स्वसारईंजामयोमर्जयन्तिसनाभयोवाजिनमूर्जयन्ति ४ चतस्रईंघृतदुहःसचन्तेसमानेअन्तर्धरुणेनिषत्ताः । ताईमर्षन्तिनमसापुनानास्ताईंविश्वतःपरिषन्तिपूर्वीः ५ विष्टम्भोदिवोधरुणःपृथिव्याविश्वाउतक्षितयोहस्तेअस्य । असत्तउत्सोगृणतेनियुत्वान्मध्वोअंशुःपवतइन्द्रियाय ६ वन्वन्नवातोअभिदेववीतिमिन्द्रायसोमवृत्रहापवस्व । शग्धिमहःपुरुश्चन्द्रस्यरायःसुवीर्यस्यपतयःस्याम ७ ॥ २५ ॥

प्र हिन्वानः षड्वसिष्ठः पवमानस्त्रिष्टुप् ।

१० प्रहिन्वानोजनितारोदस्योरथोनवाजंसनिष्यन्नयासीत् । इन्द्रंगच्छन्ना-

युधासंशिशानोविश्वावसुहस्तयोरादधानः १ अभित्रिंपृष्ठंवृषणंवयोधामाङ्गूषाणा-
मवावशन्तवाणीः । वनावसानोवरुणोनसिन्धून्विरत्नधादयतेवार्याणि २ शूरग्रा-
मःसर्ववीरःसहावाञ्जेतापवस्वसनिताधनानि । तिग्मायुधःक्षिप्रधन्वासमत्स्वषा-
ळ्हःसाळ्हान्पृतनासुशत्रून् ३ उरुगव्यूतिरभयानिकृण्वन्त्समीचीनेआपवस्वापुरं-
ध्री । अपःसिषासन्नुषसःस्व१र्गाःसंचिक्रदोमहोअस्मभ्यंवाजान् ४ मत्सिसोम
वरुणंमत्सिमित्रंमत्सीन्द्रमिन्दोपवमानविष्णुम् । मत्सिशर्धोमारुतंमत्सिदे
वान्मत्सिमहामिन्द्रमिन्दोमदाय ५ एवाराजेवक्रतुमाँअमेनविश्वाघनिघ्नदुरिता
पवस्व । इन्दोसूक्तायवचसेवयोधायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ २६ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ७ ॥ ३ ॥

असर्जिकश्यपःपरिस्रुवानःसाकमुक्षपञ्चनोधाअधिपत्कण्वःकनिक्रन्तिप्रस्कण्वःप्रसेनानीश्चतुर्विंशतिर्दैवोदासिःप्रतर्दनोस्यमेपाष्टापञ्चाशदार्धर्चंवसिष्ठोपश्यदुत्तरास्रवपृथग्वासिष्ठाइन्द्रप्रमतिर्वृषगणोमन्युरुपमन्युर्व्याघपाच्छक्तिःकर्णश्रुन्मृळीकोवसुक्रइतिचतुर्दशपराशरोन्साःकुत्सोभिनोद्वादशाम्बरीषऋजिश्वाचानुष्टुभंहबृहत्युपान्त्याहर्यतायाएौरेभसूनुकाश्यपौबृहत्याद्याभीनवंतेनव ।

असर्जि षट्कश्यपः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

११ ॐम् असर्जिवक्रारथ्येयथाजौधियामनोतांप्रथमोमनीषी । दशस्वसारोअधिसानोअव्येऽजन्तिवह्निंसदनान्यच्छ १ वीतीजनस्यदिव्यस्यकव्यैरधिसुवानोनहुष्येभिरिन्दुः । प्रयोनृभिरमृतोमर्त्येभिर्मर्मृजानोऽविभिर्गोभिरद्भिः २ वृषावृष्णेरोरुवदंशुरस्मैपवमानोरुशदीर्तेपयोगोः । सहस्रमृक्वापथिभिर्वचोविदध्वस्मभिःसूरोअण्वंवियाति ३ रुजादृळ्हाचिद्रक्षसःसदांसिपुनानइन्दऊर्णुहिवि

वाजान् । वृश्चोपरिष्टात्तुजताव॒धेनयेअन्तिदूरादुपनायमेषाम् ४ सप्रत्नवन्नव्यसे विश्ववारसूक्तायपथःकृणुहिप्राचः । येदुःषहासोवनुपान्बृहन्तस्तांस्तेअश्यामपुरुकृत्पुरुक्षो ५ एवापुनानोअपःस्व॑र्गाअस्मभ्यंतोकातनयानिभूरि । शंनःक्षेत्रमुरुज्योतींषिसोमज्योङ्नःसूर्यंदृशयेरिरीहि ६ ॥ १ ॥

परि हुवानः षट् कश्यपः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१२ परिसुवानोहरिरंशुःपवित्रेरथोनसर्जिसनयेहियानः । आपच्छ्लोकमिन्द्रियंपूयमानःप्रतिदेवाँअजुषतप्रयोभिः १ अच्छानृचक्षाअसरत्पवित्रेनामदधानःकविरस्ययोनौ । सीदन्होतेवसदनेचमूषूपेमग्मन्नृषयःसप्तविप्राः २ प्रसुमेधागातुविद्विश्वदेवःसोमःपुनानःसदएतिनित्यम् । भुवद्विश्वेषुकाव्येषुरन्तानुजनान्यततेपञ्चधीरः ३ तवत्येसोमपवमाननिण्येविश्वेदेवास्त्रयएकादशासः ।

दशस्वधाभिरधिसानोअव्येमृजन्तित्वानद्यःसप्तयह्वीः ४ तन्नुसत्यंपवमानस्यास्तुयत्रविश्वेकारवःसंनसन्त । ज्योतिर्यदह्नेअकृणोदुलोकंप्रावन्मनुंदस्यवेकरभीकम् ५ परिसद्मेवपशुमान्तिहोताराजानसत्यःसमितीरियानः । सोमः पुनानः कलशाँअयासीत्सीदन्मृगोनमहिषोवनेषु ६ ॥ २ ॥

साकमुक्ष पञ्च नोधाः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१३ साकमुक्षोमर्जयन्तस्वसारोदशधीरस्यधीतयोधनुत्रीः । हरिःपर्यद्रवज्जाःसूर्यस्यद्रोणंननक्षेअत्योनवाजी १ संमातृभिर्नशिशुर्वावशानोवृषादधन्वेपुरुवारोअद्भिः । मर्योनयोषामभिनिष्कृतंयन्त्संगच्छतेकलशउस्रियाभिः २ उतप्रपिप्यऊधरघ्न्याया इन्दुर्धाराभिःसचतेसुमेधाः । मूर्धानंगावःपयसाचमूष्वभिश्रीणन्तिवसुभिर्ननिक्तैः ३ सनोदेवेभिःपवमानरदेन्दोरयिमश्विनंवावशा-

नः । रथिरायतामुशतीपुरंन्धिरस्मद्र्य१गादावनेवसूनाम् ४ नूनोरयिमुपंमास्वनुवन्तंपुनानोवाताप्यंविश्वश्चंन्द्रम् । प्रवंन्दितुरिन्दोतार्यायुःप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जगम्यात् ५ ॥ ३ ॥

अधियरपश्च कण्वः पवमानः सोमास्त्रिष्टुप् ।

१४ अधियदस्मिन्वाजिनीवशुभःस्पर्धन्तेधियःसूर्येनविशः । अपोवृंणानःपंवतेकवीयन्व्रजन्नपंशुवर्धनायमन्मं १ द्विताव्यूर्ण्वन्नमृतंस्यधामंस्वर्विदेभुवंनानिप्रथन्त । धियंःपिन्वानाःस्वसरेनगावंऋतायन्तीरभिवांवश्रइन्दुम् २ परियत्कविःकाव्याभरंतेशूरोनरथोभुवंनानिविश्वा । देवेषुयशोमर्तायभूषन्दक्षांयरायःपुरुभूषुनव्यंः ३ श्रियेजातःश्रियआनिरियायश्रियंवयोजरितृभ्योदधाति । श्रियंवसानाअमृतत्वमायन्भवन्तिसत्यासमिथामितद्रौ ४ इषमूर्जमभ्यं१र्षा-

श्वंगामुरुज्योतिःकृणुहिमत्सिदेवान् । विश्वानिहिसुषहातानितुभ्यंपवमानबा-
घसेसोमशत्रून् ५ ॥ ४ ॥

कनिक्रन्ति पञ्च मस्कण्वः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१५ कनिक्रन्तिहरिरासृज्यमानःसीदन्वनस्यजठरेपुनानः । नृभिर्यतःकृ-
णुतेनिर्णिजंगाअतोमतीर्जनयतस्वधाभिः १ हरिःसृजानःपथ्यामृतस्येयर्तिवा-
चमरितेवनावम् । देवोदेवानांगुह्यानिनामाविष्कृणोतिबर्हिषिप्रवाचे २ अपा-
मिवेदूर्मयस्ततुराणाःप्रमनीषाईरतेसोममच्छ । नमस्यन्तीरुपचयन्तिसंचाचावि-
शन्त्युशतीरुशन्तम् ३ तंमर्मृजानंमहिषंनसानावंशुंदुहन्त्युक्षणंगिरिष्ठाम् । तंवा-
वशानंमतयःसचन्तेत्रितोबिभर्तिवरुणंसमुद्रे ४ इष्यन्वाचमुपवक्तेवहोतुःपुनान
इन्दोविष्यामनीषाम् । इन्द्रश्चयत्क्षयथःसौभगायसुवीर्यस्यपतयःस्याम ५ ॥ ५ ॥

म सेनानीश्चतुर्विंशतिः प्रतर्दनो दैवोदासिः पवमानस्त्रिष्टुप् ।

१६ प्रसेनानीःशूरोअग्रेरथानांगव्यन्नेतिहर्षतेअस्यसेना । भद्रान्कृण्वन्निन्द्रहवान्त्सखिभ्यआसोमोवस्त्रारभसानिदत्ते १ समस्यहरिंहरयोमृजन्त्यश्वहयैरनिशितंनमोभिः । आतिष्ठतिरथमिन्द्रस्यसखाविद्वाँएनासुमतिंयात्यच्छ २ सनोदेवदेवतातेपवस्वमहेसोमप्सरसइन्द्रपानः । कृण्वन्नपोवर्षयन्द्यामुतेमामुरोरानोवरिवस्यापुनानः ३ अजीतयेऽहतयेपवस्वस्वस्तयेसर्वतातयेबृहते । तदुशन्तिविश्वइमेसखायस्तदहंवश्मिपवमानसोम ४ सोमःपवतेजनितामतीनांजनितादिवोजनितापृथिव्याः । जनिताग्नेर्जनितासूर्यस्यजनितेन्द्रस्यजनितोतविष्णोः ५ ॥ ६ ॥ ब्रह्मादेवानांपदवीःकवीनामृषिर्विप्राणांमहिषोमृगाणाम् । श्येनोगृध्राणांस्वधितिर्वनानांसोमःपवित्रमत्येतिरेभन् ६ प्रावीविपद्वाचऊर्मिंन

सिन्धुर्गिरः सोमः पवमानो मनीषाः । अन्तः पश्यन्वृजनेमावराण्यातिष्ठति वृषभो गोषु जानन् ७ स मत्सरः पृत्सु वन्वन्नवातः सहस्ररेता अभि वाजमर्ष । इन्द्रायेन्दो पवमानो मनीष्यं १ शोरूर्मिमीरय गा इषण्यन् ८ परि प्रियः कलशे देववात इन्द्राय सोमो रण्यो मदाय । सहस्रधारः शतवाज इन्दुर्वाजी न सप्तिः समना जिगाति ९ स पूर्व्यो वसुविज्जायमानो मृजानो अप्सु दुदुहानो अद्रौ । अभिशस्तिपा भुवनस्य राजा विदद्गातुं ब्रह्मणे पूयमानः १० ॥ ७ ॥ त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमान धीराः । वन्वन्नवातः परिधीँरपोर्णु वीरेभिरश्वैर्मघवा भवा नः ११ यथापवथा मनवे वयोधा अमित्रहा वरिवोविद्धविष्मान् । एवा पवस्व द्रविणं दधान इन्द्रे सं तिष्ठ जनयायुधानि १२ पवस्व सोम मधुमाँ ऋतावापो वसानो अधि सानो

अन्ये । अवद्रोणानिघृतवान्तिसीदमदिन्तमोमत्सरइन्द्रपानः १३ वृष्टिंदिवःश-
तधारःपवस्वसहस्रसावाजयुर्देववीतौ । संसिन्धुभिःकलशेवावशानःसमुस्रि-
याभिःप्रतिरन्नआयुः १४ एषस्यसोमोमतिभिःपुनानोऽत्योनवाजीतरतीदरा-
तीः । पयोनदुग्धमदितेरिषिरमुर्विवगातुःसुयमोनवोह्ला १५ ॥ ८ ॥ स्वायुधः
सोतृभिःपूयमानोऽभ्यर्षगुह्यंचारुनाम । अभिवाजंसप्तिरिवश्रवस्याभिवायुम-
भिगादेवसोम १६ शिशुंजज्ञानंहर्यतंमृजन्तिशुम्भन्तिवह्निंमरुतोगणेन । कवि-
र्गीर्भिःकाव्येनाकविःसन्त्सोमःपवित्रमत्येतिरेभन् १७ ऋषिमनायऋषिकृत्स्व-
र्षाःसहस्रणीथःपदवीःकवीनाम् । तृतीयंधाममहिषःसिषासन्त्सोमोविराजम-
नुराजतिष्टुप् १८ चमूषच्छ्येनःशकुनोविभृत्वागोविन्दुर्द्रप्सआयुधानिबिभ्रत् ।

अपामूर्मिंसचंमानःसमुद्रंतुरीयंधामंमहिषोविंवक्ति १९ मर्यौनशुभ्रस्तन्वंमृजानोऽत्योनसृत्वांसुनयेधनांनाम् । वृषेवयूथापरिकोशमर्षन्कनिक्रदच्चम्वो३रा विंवेश २० ॥ १ ॥ पवंस्वेन्दोपवंमानोमहोभिःकनिंक्रदत्परिवाराण्यर्ष । क्रीळंश्चम्वो३राविंशपूयमानइन्द्रंतेरसोमदिरोममत्तु २१ प्रास्यधारांबृहतीरंसृग्रन्नक्तोगोभिःकलशाँआविंवेश । सामंकृण्वन्त्सामन्योविपश्चित्क्रन्दंन्नेत्यभिसख्युर्न जामिम् २२ अपघ्नन्नेषिपवमानशत्रून्प्रियांनजारोअभिगीतइन्दुः । सीदन्वनेषु शकुनोनपत्वासोमःपुनानःकलशेषुसत्ता २३ आतेरुचःपवंमानस्यसोमयोषेवयन्तिसुदुघाःसुधाराः । हरिरानीतःपुरुवारोअप्स्वचिंक्रदत्कलशेदेवयूनाम् २४ ॥१०॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ १ ॥ ५ ॥

अस्य प्रेषाहेपञ्चाशत्पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य वासिष्ठः । द्वितीयस्येन्द्रप्रमतिर्वासिष्ठः । तृतीयस्य वृषगणो वासिष्ठः । चतुर्थस्य मन्युर्वासिष्ठः । पञ्चमस्योपमन्युर्वासिष्ठः । षष्ठस्य व्याघ्रपाद्वासिष्ठः । सप्तमस्य शक्तिर्वासिष्ठः । अष्टमस्य कर्णश्रुद्वासिष्ठः । नवमस्य मृळीको वासिष्ठः । दशमस्य वसुक्रो वासिष्ठः । अन्त्यानां चतुर्दशानामृचां कुत्सः । शिष्टानां पराशरः ।

१७ अस्यप्रेषाहेमनांपूयमानोदेवोदेवेभिःसमपृक्तरसम् । सुतःपवित्रंपर्येतिरेभन्मितेवसद्मपशुमान्तिहोतां १ भद्रावस्त्रासमन्याऽवसानोमहान्कविर्निवचनानिशंसन् । आवच्यस्वचम्वोःपूयमानोविचक्षणोजागृविर्देववीतौ २ समुप्रियोमृज्यतेसानोअव्येयशस्तरोयशसांक्षैतोअस्मे । अभिस्वरधन्वापूयमानोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ प्रगायताभ्यर्चामदेवान्त्सोमंहिनोतमहतेधनाय । स्वादुःपवातेअतिवारमव्यमासीदातिकलशंदेवयुर्नः ४ इन्दुर्देवानामुपसख्यमायन्त्स-

हस्वंधारःपवतेमदाय । नृभिःस्तवानोअनुधामपूर्वमगन्निन्द्रंमहतेसौभगाय ५
॥ ११ ॥ स्तोत्रेरायेहरिरर्षापुनानइन्द्रंमदोगच्छतुतेभराय । देवैर्याहिसरथंराधो
अच्छायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ प्रकाव्यमुशनेवब्रुवाणोदेवोदेवानांजनिमा
विवक्ति । महिव्रतःशुचिबन्धुःपावकःपदावराहोअभ्येतिरेभन् ७ प्रहंसासस्तृप-
लंमन्युमच्छामादस्तंवृषगणाअयासुः । आङ्गूष्यं१पवमानंसखायोदुर्मर्षंसाकंप्र
वदन्तिवाणम् ८ सरंहतउरुगायस्यजूतिंवृथाक्रीळन्तंमिमतेनगावः । परीणसं
कृणुतेतिग्मशृङ्गोदिवाहरिर्ददृशेनक्तमृज्रः ९ इन्दुर्वाजीपवतेगोन्योघाइन्द्रेसोमः
सहइन्वन्मदाय । हन्तिरक्षोबाधतेपर्यरातीर्वरिवःकृण्वन्वृजनस्यराजा १०
॥१२॥ अधधारयामध्वापृचानस्तिरोरोमपवतेअद्रिदुग्धः । इन्दुरिन्द्रस्यसख्यं
जुषाणोदेवोदेवस्यमत्सरोमदाय ११ अभिप्रियाणिपवतेपुनानोदेवोदेवान्स्वेन

रसेनपश्वन् । इन्दुर्धर्माण्यृतुथावसानोदशक्षिपोअव्यतसानोअव्ये १२ वृषा शोणोअभिकनिक्रदद्गानदयन्नेतिपृथिवीमुतद्याम् । इन्द्रस्येववग्नुराशृण्वआजौ प्रचेतयन्नर्षतिवाचमेमाम् १३ रसाय्यःपयसापिन्वमानईरयन्नेषिमधुमन्तमंशुम् । पवमानःसन्तनिमेषिकृण्वन्निन्द्रायसोमपरिषिच्यमानः १४ एवापवस्वमदिरोमदायोदग्राभस्यनमयन्वधस्नैः । परिवर्णभरमाणोरुशन्तंगव्युर्नोअर्षपरिसोमसिक्तः १५॥१३॥ जुष्टीनइन्दोसुपथासुगान्युरौपवस्ववरिवांसिकृण्वन् । घनेवविष्वग्दुरितानिविघ्नन्नधिष्णुनाधन्वसानोअव्ये १६ वृष्टिंनोअर्षदिव्यांजिगत्नुमिळावर्तीशङ्गयींजीरदानुम् । स्तुकेववीताधन्वाविचिन्वन्बन्धूंरिमाँअवराँइन्दोवायून् १७ ग्रन्थिनविष्यग्रथितंपुनानऋजुंचगातुंवृजिनंचसोम । अत्योनक्रदोहरिरासृजानोमर्योदेवधन्वपस्त्यावान् १८ जुष्टोमदायदेवतातइन्दोपरिष्णुना-

न्वसानोअव्यै । सहस्रधारःसुरभिरदब्धःपरिस्रववाजसातौनृषह्ये १९ अरश्मानोयेऽरथाअयुक्ताअत्यासोनसंसृजानासआजौ । एतेशुक्रासोधन्वन्तिसोमादेवासस्ताँउपयाताप्रिबध्यै २० ॥ १४ ॥ एवानइन्दोअभिदेववीतिंपरिस्रवनभोअर्णश्चमूषु । सोमोअस्मभ्यंकाम्यंबृहन्तंरयिंददातुवीरवन्तमुग्रम् २१ तक्षद्यदीमनसोवेनतोवाग्ज्येष्ठस्यवाधर्मणिक्षोरनीके । आदीमायन्वरमावावशानाजुष्टंपतिंकलशेगावइन्दुम् २२ प्रदानुदोदिव्योदानुपिन्वऋतमृतायपवतेसुमेधाः । धर्माभुवद्वृजन्यस्यराजाप्ररश्मिभिर्दशभिर्भारिभूम २३ पवित्रेभिःपवमानोनृचक्षाराजादेवानामुतमर्त्यानाम् । द्विताभुवद्रयिपतीरयीणामृतंभरत्सुभृतंचार्विन्दुः २४ अर्वाँइवश्रवसेसातिमच्छेन्द्रस्यवायोरभिवीतिमर्ष । सनःसहस्राबृहतीरिषोदाभवासोमद्रविणोवित्पुनानः २५ ॥ १५ ॥ देवाव्योनःपरिषिच्यमानाःक्ष-

यंसूर्यैरंधन्वन्तुसोमाः । आयुज्यवंःसुमतिंविश्ववाराहोतारोनदिवियजोमन्द्रतं-
माः२६एवादेवदेवतातेपवस्वमहेसोमप्त्सरंसेदेवपानः । महश्चिद्धिष्मासिहिताःसं-
मर्यकृषिसुष्ठानेरोदसीपुनानः २७ अश्वोनक्रंदोवृषभिर्युजानःसिंहोनभीमोमनं-
सोजर्वीयान् । अर्वाचीनैःपथिभिर्येरजिष्ठाआपवस्वसौमनसंनइन्दो २८ शतंधा-
रादेवजाताअसृग्रन्त्सहस्रमेनाःकवयोमृजन्ति । इन्दोसनित्रंदिवआपवस्वपुरएं-
तासिमहृतोधनस्य २९ दिवोनसर्गाअसृग्रमह्नाराजानमित्रंप्रमिनातिधीरः ।
पितुर्नपुत्रःक्रतुभिर्यतानआपवस्वविशेअस्याअजीतिम् ३० ॥ १६ ॥ प्रतेधारा
मधुमतीरसृग्रन्वारान्यत्पूतोअत्येष्यव्यान् । पवमानपवसेधामगोनांजज्ञानःसूर्य-
मपिन्वोअर्कैः ३१ कनिक्रददनुपन्थामृतस्यशुक्रोविभास्यमृतस्यधाम । सइ-
न्द्रायपवसेमत्सरवान्हिन्वानोवाचंमतिभिःकवीनाम् ३२ दिव्यःसुपर्णोऽवचक्षि

सोमपिन्वन्धाराःकर्मणादेववीतौ । एन्दोविशकलशंसोमधानंक्रन्दन्निहिसूर्य-
स्योपरश्मिम् ३३ तिस्रोवाचईरयतिप्रवह्निर्ऋतस्यधीतिंब्रह्मणोमनीशाम् । गा-
वोयन्तिगोपतिंपृच्छमानाःसोमंयन्तिमतयोवावशानाः ३४ सोमंगावोधेन-
वोवावशानाःसोमंविप्रामतिभिःपृच्छमानाः । सोमःसुतःपूयतेअज्यमानःसोमे
अर्कास्त्रिष्टुभःसंनवन्ते ३५ ॥ १७ ॥ एवानःसोमपरिषिच्यमानआपवस्वपूय-
मानःस्वस्ति । इन्द्रमाविशबृहतारवेणवर्धयावाचंजनयापुरंधिम् ३६ आजा-
गृविर्विप्रऋतामतीनांसोमःपुनानोअसदच्चमूषु । सपन्तियंमिथुनासोनिकामा
अध्वर्यवोरथिरासःसुहस्ताः ३७सपुनानउपसूरेनधातोभेअप्रारोदसीविषआवः ।
प्रियाचिद्यस्यप्रियसासऊतीसतूधनंकारिणेनप्रयंसत् ३८ सवर्धितावर्धनःपूय-
मानःसोमोमीढ्वाँअभिनोज्योतिषावीत् । येनानःपूर्वेपितरःपदज्ञाःस्वर्विदोअभि

गाअद्रिंमुष्णन् ३९ अक्रान्त्समुद्रःप्रथमेविधर्मञ्जनयन्प्रजाभुवनस्यराजा । वृषा
पवित्रेअधिसानोअव्येबृहत्सोमोवावृधेसुवानइन्दुः ४० ॥ १८ ॥ महत्तत्सो-
मोमहिषश्चकारापांयद्गर्भोऽवृणीतदेवान् । अदधादिन्द्रेपवमानओजोऽजनय-
त्सूर्येज्योतिरिन्दुः ४१ मत्सिवायुमिष्टयेराधसेचमत्सिमित्रावरुणापूयमा-
नः । मत्सिशर्धोमारुतंमत्सिदेवान्मत्सिद्यावापृथिवीदेवसोम ४२ ऋजुः
पवस्ववृजिनस्यहन्तापामीवांबाधमानोमृधश्च । अभिश्रीणन्पयःपयसाभि
गोनामिन्द्रस्यत्वंतववयंसखायः ४३ मध्वःसूदंपवस्ववस्वउत्संवीरंचनआपव-
स्वाभगंच । स्वदस्वेन्द्रायपवमानइन्दोरयिंचनआपवस्वासमुद्रात् ४४ सोमः
सुतोधारयात्योनहित्वासिन्धुर्ननिम्नमभिवाज्यक्षाः । आयोनिंवन्यमसदत्पुनानः
समिन्दुर्गोभिरसरत्समद्भिः ४५ ॥ ११ ॥ एषस्यतेपवतइन्द्रसोमश्चमूषुधीरउ-

शतेतवंस्वान् । स्वंचेक्षारथिरःसत्यशुष्मःकामोनयोदेवयतामसर्जि ४६ एवप्र-
देनुवयंसापुनानास्तिरोवर्पांसिदुहितुर्दधानः । वसानःशर्मत्रिवरूथमप्सुहोतेव
यातिसमनेषुरेभन् ४७ नूनस्त्वंरथिरोदेवसोमपरिस्रवचम्वोःपूयमानः । अप्सु
स्वादिष्ठोमधुमाँऋतावादेवोनयःसवितासत्यमन्मा ४८ अभिवायुंवीत्यर्षागृणा-
नोऽभिमित्रावरुणापूयमानः । अभीनरंधीजवनंरथेष्ठामभीन्द्रंवृषणंवज्रबाहु-
म् ४९ अभिवस्त्रासुवसनान्यर्षाभिधेनूःसुदुघाःपूयमानः । अभिचन्द्राभर्तवेनो
हिरण्याभ्यश्वान्रथिनोदेवसोम ५० ॥ २० ॥ अभीनोअर्षदिव्यावसून्यभिवि-
श्वापार्थिवापूयमानः । अभियेनद्रविणमश्नवामाभ्यार्षेयंजमदग्निवन्नः ५१ अ-
यापवापवस्वैनावसूनिमांश्चत्वइन्दोसरसिप्रधन्व । ब्रध्नश्चिदत्रवातोनजूतःपुरुमे
धश्चित्तकवेनरंदात् ५२ उतनएनापवयापवस्वाधिश्रुतेश्रवाय्यस्यतीर्थे । षष्टिंस-

भ्यासहंम् १ परिष्यसुंवानोअव्ययंरथेनवमींव्यत । इन्दुंरभिद्रुणाहितोहियानो
धाराभिरक्षाः २ परिष्यसुंवानोअंक्षाइन्दुरव्येमदंच्युतः । धारायऊर्ध्वोअंध्वरे
भ्राजानैतिंगव्ययुः ३ सहित्वंदेवशश्वतेवसुमर्तायदाशुषे । इन्दोसहस्रिणंरयिं
शतात्मानंविवाससि ४ वयंतेअस्यवृंत्रहन्वसोवस्वः पुरुस्पृहः । निनेदिष्ठतमा
इषःस्यामंसुम्नस्याध्रिगो ५ द्विर्यंपञ्चस्वयंशसंस्वसारोअद्रिसंहतम् । प्रियमिन्द्र-
स्यकाम्यंप्रस्नापर्यन्त्यूर्मिणम् ६ ॥ २३ ॥ परित्यंहर्यतंहरिंबभ्रुंपुनन्तिवारेण ।
योदेवान्विश्वाँइत्परिमदेनसहगच्छति ७ अस्यवोह्यवसापान्तोदक्षसाधनम् ।
यःसूरिषुश्रवोबृहद्दधेस्व१र्णहर्यतः ८ सवांयज्ञेषुमानवीइन्दुर्जनिष्टरोदसी । दे-
वोदेवीगिरिष्ठाअस्रेधन्तंतुविष्वणि ९ इन्द्रायसोमपातवेवृत्रघ्नेपरिषिच्यसे । न-
रेचदक्षिणावतेदेवायसदनासदे १० तेप्रत्नासोव्युष्टिषुसोमाःपवित्रेअक्षरन् ।

अपघ्नन्तोअ:सनुतर्हुराश्चितःप्रातस्ताँअप्रचेतसः ११ तंसखायःपुरोरुचंयूयंवयंच सूरयः । अश्यामवाजगन्ध्यंसनेमवाजपस्त्यम् १२ ॥ २४ ॥

आहर्यताय्याष्टौ रेभसूनू काश्यपौ पवमानः सोमोनुष्टुप् । आद्या बृहती ।

११ आहर्यतायधृष्णवेधनुस्तन्वन्तिपौंस्यम् । शुक्रांवयन्त्यसुरायनिर्णिजं विपामग्रेमहीयुवः १ अधक्षपापरिष्कृतोवाजाँअभिप्रगाहते । यदीविवस्वतोधियोहरिंहिन्वन्तियातवे २ तमस्यमर्जयामसिमदोयइन्द्रपातमः । यंगावआसभिर्दधुःपुरानूनंचसूरयः ३ तंगाथयापुराण्यापुनानमभ्यनूषत । उतोकृपन्तधीतयोदेवानांनामबिभ्रतीः ४ तमुक्षमाणमव्ययेवारेपुनन्तिधर्णसिम् । दूतंनपूर्वचित्तयआशासतेमनीषिणः ५ ॥ २५ ॥ सपुनानोमदिन्तमःसोमश्चमूषुसीदति । पशौनरेतआदधत्पतिर्वचस्यतेधियः ६ समृज्यतेसुकर्मभिर्देवोदेवेभ्यःसु-

तः । विदेयदासुसंददिर्महीरपोविगाहते ७ सुतइन्द्रोपवित्रआनृभिर्यतोविनीयसे । इन्द्रायमत्सरिन्तमश्चमूष्वानिषीदसि ८ ॥ २६ ॥

अभी नव रेभसूनू काश्यपौ पवमानः सोमोनुष्टुप् ।

१०० अभीनवन्तेअद्रुहःप्रियामिन्द्रस्यकाम्यम् । वत्संनपूर्वआयुनिजातंरिहन्तिमातरः १ पुनानइन्दवाभरसोमद्विबर्हसंरयिम् । त्वंवसूनिपुष्यसिविश्वानिदाशुषोगृहे २ त्वंधियंमनोयुजंसृजावृष्टिंनतन्यतुः । त्वंवसूनिपार्थिवादिव्याचसोमपुष्यसि ३ परितेजिग्युषोयथाधारासुतस्यधावति । रंहमाणाव्यव्ययंवारंवाजीवसानसिः ४ क्रत्वेदक्षायनःकवेपवस्वसोमधारया । इन्द्रायपातवेसुतोमित्रायवरुणायच ५ ॥ २७ ॥ पवस्ववाजसातमःपवित्रेधारयासुतः । इन्द्रायसोमविष्णवेदेवेभ्योमधुमत्तमः ६ त्वांरिहन्तिमातरोहरिंपवित्रेअद्रुहः । वत्सं

जातंनधेनवःपर्वमानविधर्मणि ७ पर्वमानमहिश्रवश्चित्रेभिर्यासिरश्मिभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्नसेविश्वांनिदाशुषोगृहे ८ त्वंद्यांचमहिव्रतपृथिवींचातिजभ्रिषे । प्रतिद्रापिममुञ्चथाःपर्वमानमहित्वना ९ ॥ २८ ॥ इति शाकल्कसंहितायां सप्तमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ७ ॥ ४ ॥

पुरोजितीपोळशान्धीगुःश्यावाश्विर्ययातिर्नाहुषोनहुषोमानवोमनुःसांवरणइतितृचाःशेपप्रजापतिरु-पायेगापश्यौश्रःणाष्टौम्रितऔष्णिहंवैश्रपुनानायपद्द्वितआप्त्यःसखायःपर्वतनारदौकाश्यपौद्वेशिखण्डि-न्यौवाप्सरसौतंवइन्द्रमच्छपञ्चनामिध्याक्षुपश्वसुर्मानवोमनुराप्सवइतितृचाःपञ्चाभिःपरीतःपाङ्क्ष्वशातिः सप्तऋषयःमागायंवृतीयापोळश्यौद्विपदेअष्टम्यायेचबृहत्यौपवस्वपोळशागोरिवीतिर्द्वृचंशाक्तिरेकामूरु-र्ङ्गिरश्चोर्ध्वसद्माकृतयशाऋणंचपञ्चत्र्यपपोद्वृचाःस्तिस्रःशाक्तःकाकुभाःमागाथाःसुष्टुन्वेगायत्रीयवमध्या परासवोबृहतीपरिमध्याधिकाप्रयोधिष्ण्याऐश्वरयोद्वेपदंपर्यूपुद्वादशाम्परुणत्रसदस्यूराजानौतिस्रोनुष्टु-भःपिपीलिकमध्याःपञ्चूर्ध्वबृहत्यस्तिस्रश्चविराजोयारुचावृचमनानवःपारुच्छेपिरासष्टंनानानंचतुष्कं शिशुःपाङ्गिरसायंणावस्येकादशकश्यपोयइन्दोश्चतुष्कंदशमंमण्डलमग्नेसप्तात्रिवःपिमीहिनःमतएकः ॥

पुरोजिती षोळश पवमानः सोमोनुष्टुप् । उपाद्ये गायत्र्यौ । प्रथमतृचस्यान्धीगुः श्यावाश्विः । द्वितीयस्य ययातिर्नाहुषः । तृतीयस्य नहुषो मानवः । चतुर्थस्य मनुः सांवरणः । अन्त्यचतुष्कस्य प्रजापतिः ।

१०१ ॐम् पुरोजितीवोअन्धसःसुतायमादयित्नवे । अपश्वानंश्नथिष्टनसखायोदीर्घजिह्व्यम् १ योधारयापावकयापरिप्रस्यन्दतेसुतः । इन्दुरश्वोनकृत्व्यः २ तंदुरोषमभीनरःसोमंविश्वाच्यांधिया । यज्ञंहिन्वन्त्यद्रिभिः ३ सुतासोमधुमत्तमाःसोमाइन्द्रायमन्दिनः । पवित्रवन्तोअक्षरन्देवान्गच्छन्तुवोमदाः ४ इन्दुरिन्द्रायपवतइतिदेवासोअब्रुवन् । वाचस्पतिर्मखस्यतेविश्वस्येशानओजसा ५ ॥ १ ॥ सहस्रधारःपवतेसमुद्रोवाचमीङ्खयः । सोमःपतीरयीणांसखेन्द्रस्यदिवेदिवे ६ अयंपूषारयिर्भगःसोमःपुनानोअर्षति । पतिर्विश्वस्यभूमनोव्यख्यद्रोदसीउभे ७ समुप्रियाअनूषतगावोमदायघृष्वयः । सोमासःकृण्वतेपथः

पवंमानासइन्दंवः ८ पओजिंष्ठस्तमाभंरपवंमानश्रवाय्यंम् । यःपञ्चंचर्षणीरभि रयिंयेनवनांमहै ९ सोमाःपवन्तइन्दंवोऽस्मभ्यंगातुवित्तंमाः । मित्राःसुवाना अंरेपसंःस्वाध्यंःस्वर्विदंः १० ॥ २ ॥ सुष्वाणासोव्यद्रिंभिश्चितांनागोरधित्व-चि । इषंमुस्मभ्यंमभितःसमंस्वरन्वसुविदंः ११ एतेपूताविपश्चितःसोमांसोद-ध्याशिरः । सूर्यासोनदर्शतासोजिगत्नवोध्रुवाघृते १२ प्रसुंन्वानस्यान्धंसोमर्तो नवृंततद्वचंः । अपश्वानंमराधसंहतामखंनभृगंवः १३ आजामिरत्केअव्यतभु-जेनपुत्रओण्योंः । सरंज्जारोनयोषणांवरोनयोनिंमासदंम् १४ सवीरोदक्षसा-धनोविपस्तस्तम्भरोदंसी । हरिःपवित्रेअव्यतवेधानयोनिंमासदंम् १५ अव्यो वारेभिःपवतेसोमोगव्येअधित्वचि । कनिंक्रदद्वृषाहरिरिन्द्रस्याभ्यैतिनिष्कृ-तम् १६ ॥ ३ ॥

क्राणाश्री त्रितः पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०२ क्राणाशिशुर्महीनांहिन्वन्नृतस्यदीधितिम् । विश्वापरिंप्रियाभुवदधद्विता १ उपत्रितस्यपाष्यो३रभक्तयद्गुहापदम् । यज्ञस्यसप्तधामभिरधप्रियम् २ त्रीणित्रितस्यधारयापृष्ठेष्वेरयारयिम् । मिमीतेअस्ययोजनाविसुक्रतुः ३ जज्ञानंसप्तमातरोवेधामशासतश्रिये । अयंध्रुवोरयीणांचिकेतयत् ४ अस्यव्रतेसजोषसोविश्वेदेवासोअद्रुहः । स्पार्हाभवन्तिरन्तयोजुषन्तयत् ५ ॥ ४ ॥ यमीगर्भमृतावृधोदृशेचारुमजीजनन् । कविंमंहिष्ठमध्वरेपुरुस्पृहम् ६ समीचीनेअभित्मनायह्वीऋतस्यमातरा । तन्वानायज्ञमानुषग्यदञ्जते ७ क्रत्वाशुक्रेभिरक्षभिर्ऋणोरपव्रजंदिवः । हिन्वन्नृतस्यदीधितिंप्राध्वरे ८ ॥ ५ ॥

प्र पुनानाय षट् द्वित आप्त्यः पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०३ प्रपुनानायवेधसेसोमायवचउद्यतम् । भृतिंनभरामतिभिर्जुजोषते १ परिवाराण्यव्ययागोभिरञ्जानोअर्षति । त्रीषधस्थापुनानःकृणुतेहरिः २ परिकोशंमधुश्चुतमव्ययेवारेअर्षति । अभिवाणीर्ऋषीणांसप्तनूषत ३ परिणेतामतीनांविश्वदेवोअदाभ्यः । सोमःपुनानश्चम्वोर्विशद्धरिः ४ परिदैवीरनुस्वधाइन्द्रेणयाहिसरथम् । पुनानोवाघद्वाघद्भिरमर्त्यः ५ परिसप्तिर्नवाजयुर्देवोदेवेभ्यःसुतः । व्यानशिःपवमानोविधावति ६ ॥ ६ ॥ इति शाकलकसंहितायां नवमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ९ ॥ ६ ॥

सखायः षट् पर्वतनारदौ काश्यपौ द्वे शिखण्डिन्यावप्सरसौ पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०४ सखायआनिषीदतपुनानायप्रगायत । शिशुंनयज्ञैःपरिभूषतश्रिये १

स्नमींवत्संनमातृभिःसृजतागयसाधनम् । देवाव्यं१मदमभिद्विशवसम् २ पुनातादक्षसाधनंयथाशर्धायवीतये । यथामित्रायवरुणायशंतमः ३ अस्मभ्यं त्वावसुविदमभिवाणीरनूषत । गोभिष्टेवर्णमभिवासयामसि ४ सनोमदानांप-तइन्दोदेवप्सराअसि । सखेवसख्येगातुवित्तमोभव ५ सनेमिकृध्य१स्मदारक्ष-संकंचिदत्रिणंम् । अपादेवंद्वयुमंहोयुयोधिनः ६ ॥ ७ ॥

तं वः षट् पर्वतनारदौ पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०५तंवःसखायोमदायपुनानमभिगायत । शिशुंनयज्ञैःस्वदयन्तगूर्तिभिः१ संवत्सइवमातृभिरिन्दुर्हिन्वानोअज्यते । देवावीर्मदोमतिभिःपरिष्कृतः २ अयं दक्षायसाधनोऽयंशर्धायवीतये । अयंदेवेभ्योमधुमत्तमःसुतः ३ गोमन्नइन्दोअ-श्ववत्सुतःसुदक्षधन्व । शुचिंतेवर्णमधिगोषुदीधरम् ४ सनोहरीणांपतइन्दोदेव-

वित्तंमोदेवेभ्योमधुंमत्तमः । सहस्रंयाहिपथिभिःकनिंक्रदत् ६ पवस्वदेववीतय इन्दोधाराभिरोजंसा । आकलशंमधुंमान्त्सोमनःसदः ७ तवंद्रप्साउदप्रुतइन्द्रं मदांयवावृधुः । त्वांदेवासोअमृतांयकंपंपुः ८ आनंःसुतासइन्दवःपुनानाधांवतारयिम् । वृष्टिद्यांवोरीत्यापःस्वर्विदः ९ सोमंःपुनानऊर्मिणाव्योवारंविधावति । अग्रेवाचःपवमानःकनिंक्रदत् १० ॥ १० ॥ धीभिर्हिन्वन्तिवाजिनंवने क्रीळंन्तमत्यविम् । अभित्रिपृष्ठंमतयःसमस्वरन् ११ असंर्जिकलशाँअभि मीळ्हेसप्तिर्नवाजयुः । पुनानोवाचंजनयंन्नसिष्यदत् १२ पवंतेहर्यतोहरिरातिह्वरांसिरंह्या । अभ्यर्षन्त्स्तोतृभ्योवीरवद्यशः १३ अयापवस्वदेवयुर्मधोर्धाराअसृक्षत । रेभंन्पवित्रंपर्येषिविश्वतः १४ ॥ ११ ॥

परीतः षड्विंशतः पवमानः सोमः । द्वितीयापञ्चमीसप्तम्येकादशीत्रयोदशीपञ्चदश्यष्टादशी-
विंशीद्वाविंशीचतुर्विंशीषड्विंश्यः सतोबृहत्यः । तृतीयाषोडश्यौ द्विपदे । शिष्टा बृहत्यः ।

१०७ परीतोषिंञ्चतासुतंसोमोयउत्तमंहविः । दधन्वाँयोनर्योअप्स्व१न्तरा सुषावसोममद्रिभिः १ नूनंपुनानोऽविभिःपरिस्रवादब्धःसुरभिंतरः । सुतेचित्वाप्सुमदामोअन्धसाश्रीणन्तोगोभिरुत्तरम् २ परिसुवानश्चक्षसेदेवमादनः क्रतुरिन्दुर्विचक्षणः ३ पुनानःसोमधारयापोवसानोअर्षसि । आरत्नधायोनिमृतस्यसीदस्युत्सोदेवोहिरण्ययः ४ दुहानऊधर्दिव्यंमधुप्रियंप्रत्नंसधस्थमासदत् । आपृच्छ्यंधरुणंवाज्यर्षतिनृभिर्धूतोविचक्षणः ५ ॥ १२ ॥ पुनानःसोमजागृविरव्योवारेपरिप्रियः । त्वंविप्रोअभवोऽङ्गिरस्तमोमध्वायज्ञंमिमिक्षनः ६ सोमोमीढ्वान्पवतेगातुवित्तमऋषिर्विप्रोविचक्षणः । त्वंकविरभवोदेववीतमआसूर्यंरोह-

योदिवि ७ सोमंउपुवाणःसोतृभिरधिष्णुभिरवींनाम् । अश्वयेवहरितायातिधा-
रयामन्द्रयायातिधारया ८ अनूपेगोमान्गोभिरक्षाःसोमोदुग्धाभिरक्षाः । समुद्रं
नसंवरणान्यग्मन्मन्दीमदायतोशते ९ आसोमसुवानोअद्रिभिस्तिरोवाराण्य-
व्यया । जनोनपुरिचम्वोर्विशद्धरिःसदोवनेषुदधिषे १० ॥ १२ ॥ समामृजे
तिरोअण्वानिमेष्योमीढ्वेसप्तिर्नवाजयुः । अनुमाद्यःपवमानोमनीषिभिःसोमो
विप्रेभिरृक्वभिः ११ प्रसोमदेववीतयेसिन्धुर्नपिप्येअर्णसा । अंशोःपयसामदि-
रोनजागृविरच्छाकोशंमधुश्चुतम् १२ आहर्यतोअर्जुनेअत्केअव्यतप्रियःसूनुर्न
मर्ज्यः।तमींहिन्वन्त्यपसोयथारथंनदीष्वागभस्त्योः १३ अभिसोमासआयवःप-
वन्तेमद्यंमदम् । समुद्रस्याधिविष्टपिमनीषिणोमत्सरासःस्वर्विदः १४ तरत्समु-
द्रंपवमानऊर्मिणाराजादेवऋतंबृहत् । अर्षन्मित्रस्यवरुणस्यधर्मणाप्रहिन्वान

ऋतंबृहत् १५ ॥ १४ ॥ नृभिर्येमानोहर्यतोविचक्षणोराजादेवःसंमुद्रियः १६
इन्द्रायपवतेमदःसोमोमरुत्वतेसुतः । सहस्रधारोअत्यव्यमर्षतितमीमृजन्त्याय-
वः १७ पुनानश्चमूजनयन्मतिंकविःसोमोदेवेषुरण्यति । अपोवसानःपरिगोभि-
रुत्तरःसीदन्वनेष्वव्यत १८ तवाहंसोमरारणसख्यइन्दोदिवेदिवे । पुरूणिबभ्रो
निचरन्तिमामवपरिधीरतिताँइहि १९ उताहंनक्तमुतसोमतेदिवासख्यायबभ्र
ऊधनि । घृणातपन्तमतिसूर्यंपरःशकुनाइवपप्तिम २० ॥ १५ ॥ मृज्यमानः
सुहस्त्यसमुद्रेवाचमिन्वसि । रयिंपिशङ्गंबहुलंपुरुस्पृहंपवमानाभ्यर्षसि २१
मृजानोवारेपवमानोअव्ययेवृषावचक्रदोवने । देवानांसोमपवमाननिष्कृतंगो-
भिरञ्जानोअर्षसि २२ पवस्ववाजसातयेऽभिविश्वानिकाव्या । त्वंसमुद्रंप्रथमोवि
धारयोदेवेभ्यःसोममत्सरः २३ सतूपवस्वपरिपार्थिवंरजोदिव्याचसोमधर्मभिः।

त्वांविप्रा॑सोम॒तिभि॑र्विचक्षणशु॒भ्रंहि॑न्वन्तिधी॒तिभिः॑ २४ पव॑मानाअसृक्षतप॒वि-
त्र॒मति॒धार॑या । म॒रुत्व॑न्तोमत्स॒राइ॑न्द्रि॒याहया॑मे॒धाम॒भिप्रयां॑सिच २५ अ॒पोव-
सा॑न॒ःपरि॒कोश॑मर्ष॒तीन्दु॑र्हि॒या॒नःसो॒तृभिः॑ । ज॒नय॒ञ्ज्योति॑र्म॒न्दनाअवीवश॒द्गाः
कृ॒ण्वा॒नोन॒निर्णिज॑म् २६ ॥ १६ ॥

पञ्च षोडश पवमानः सोमः । आद्ययोर्गौरिवीतिः । तृतीयायाश्चतुर्दश्यादितिसृणां च शक्तिः ।
चतुर्थीपञ्चम्योरूरुः । शिष्टानां तृचानां क्रमेण ऋजिश्वोर्ध्वसद्मकृतयशऋणंचयाः ।
द्वितीयादिसर्वाः समर्चः सतो बृहत्यः । त्रयोदशी गायत्री
यवमध्या । शिष्टाः ककुभः ।

१०८ पव॑स्व॒मधु॑मत्तम॒इन्द्रा॑यसोमक्रतु॒वित्त॑मो॒मदः॑ । महि॑द्यु॒क्षत॑मो॒मदः॑ १
यस्य॑तेपी॒त्वावृ॑ष॒भोवृ॑षा॒यते॒ऽस्यपी॒तास्व॒र्विदः॑ । सस॒प्रके॑तोअ॒भ्य॑क्रमी॒दिषो॒ऽच्छा॒

वाजंनैतंश: २ त्वंह्यं१ङ्गदैव्यापवंमानजनिंमानिद्युमत्तंमः । अमृतत्वायंघोष-
यंः ३ येनानवंग्वोदध्यङ्ङपोर्णुतेयेनाविप्रांसआपिरे । देवानांसुम्नेअमृतंस्यचारुं-
णोयेनश्रवांस्यानशुः ४ एषस्यधारंयासुतोऽव्योवारेंभिःपवतेमदिंतंमः । क्रीळं-
न्नूर्मिरपामिव ५ ॥ १७ ॥ यउस्रियाअप्याअन्तरश्मंनोनिर्गाअकृंन्तदोजंसा ।
अभिव्रजंतत्निषेगव्यमश्व्यंवर्मीवंधृष्णवारुंज ६ आसोतापरिंषिञ्चताश्वंनस्तोमं-
मप्तुरंरजस्तुरंम् । वनक्रक्षमुंदप्रुतंम् ७ सहस्रंधारंवृषभंपयोवृधंप्रियंदेवायजन्मं-
ने । ऋतेनयऋतजातोविवावृधेराजादेवऋतंबृहत् ८ अभिद्युम्नंबृहद्यशइषंस्पतेदि-
दीहिदेवदेवयुः । विकोशंमध्यमंयुव ९ आवंच्यस्वसुदक्षचम्वोंःसुतोविशांवह्नि-
र्नविश्पतिः । वृष्टिंदिवःपंवस्वरीतिमपांजिन्वागविंष्टयेधियंः १० ॥ १८ ॥ एत-
मुत्यंमंदच्युतंसहस्रंधारंवृषभंदिवोंदुहुः । विश्वावसूंनिबिभ्रंतम् ११ वृषाविजंज्ञे

जनयन्नमर्त्यःप्रतपश्यज्योतिषातमः । ससुष्टुतःकविभिर्निर्णिजंदधेत्रिधात्वंस्यदंससा १२ ससुन्वेयोवसूनांयोरायामानेतायइळानाम् । सोमोयःसुक्षितीनाम् १३ यस्यनइन्द्रःपिबाद्यस्यमरुतोयस्यवार्यमणाभगः । आयेनमित्रावरुणाकरामहएन्द्रमवसेमहे १४ इन्द्रायसोमपातवेनृभिर्यतःस्वायुधोमदिंतमः । पवस्वमधुमत्तमः १५ इन्द्रस्यहार्दिसोमधानमाविशसमुद्रमिवसिन्धवः । जुष्टोमित्रायवरुणायवायवेदिवोविष्टम्भउत्तमः १६ ॥ ११ ॥

परि प्र द्वाविंशतिरग्नयो धिष्ण्या ऐश्वराः पवमानः सोमो द्विपदा ।

१०१ परिप्रधन्वेन्द्रायसोमस्वादुर्मित्रायपूष्णेभगाय १ इन्द्रस्तेसोमसुतस्यपेयाःक्रत्वेदक्षायविश्वेचदेवाः २ एवामृतायमहेक्षयायसशुक्रोअर्षदिव्यःपीयूषः ३ पवस्वसोममहान्त्समुद्रःपितादेवानांविश्वाभिधाम ४ शुक्रःपवस्वदेवेभ्यःसोम-

दिवेपृथिव्यैशंचंप्रजायै ५ दिवोधर्तासिशुक्रःपीयूषंःसत्येविधर्मन्वाजीपवस्व ६
पवस्वसोमद्युम्नीसुधारोमहामवीनामनुपूर्व्यः ७ नृभिर्येमानोजज्ञानःपूतःक्षर-
द्विश्वानिमन्द्रःस्वर्वित् ८ इन्दुःपुनानःप्रजामुराणःकरद्विश्वानिद्रविणानिनः ९
पवस्वसोमक्रत्वेदक्षायाश्वोनक्तोवाजीधनाय १० ॥ २० ॥ तंतेसोतारोरसं
मदायपुनन्तिसोमंमहेद्युम्नाय ११ शिशुंजज्ञानंहरिंमृजन्तिपवित्रेसोमंदेवेभ्यइ-
न्दुम् १२ इन्दुःपविष्टचारुर्मदायापामुपस्थेकविर्भगाय १३ बिभर्तिचार्विन्द्र-
स्यनामयेनविश्वानिवृत्राजघान १४पिबन्त्यस्यविश्वेदेवासोगोभिःश्रीतस्यनृभिः
सुतस्य १५ प्रसुवानोअक्षाःसहस्रधारस्तिरःपवित्रंविवारमव्यम् १६ सवाज्य-
क्षाःसहस्ररेताअद्भिर्मृजानोगोभिःश्रीणानः १७ प्रसोमयाहीन्द्रस्यकुक्षानृभिर्ये-
मानोअद्रिभिःसुतः १८ असर्जिवाजीतिरःपवित्रमिन्द्रायसोमःसहस्रधारः १९

अञ्जन्त्यैनंमध्वोरसेनेन्द्रायवृष्णइन्दुंमदाय २० देवेभ्यंस्त्वावृथापाजंसेऽपोवसानंहरिंमृजन्ति २१ इन्दुरिन्द्रायतोशतेनितोशतेश्रीणन्नुग्रोरिणन्नपः २२ ॥ २१ ॥

पर्यू पु द्वादश त्र्यरुणत्रसदस्यू पवमानः सोमः । आद्यास्तिस्रोनुष्टुभः पिपीलिकमध्याः । अन्त्यास्तिस्रो विराजः । शिष्टा ऊर्ध्वबृहत्यः ।

११० पर्यूषुप्रधन्ववाजंसातयेपरिवृत्राणिसक्षणिः । द्विषस्तरध्याऋणयानईयसे १ अनुहित्वासुतंसोममदामसिमहेसमर्यराज्ये । वाजाँअभिपवमानप्रगाहसे २ अजीजनोहिपवमानसूर्यंविधारेशक्मनापयः । गोजीरयारंहमाणःपुरंध्या ३ अजीजनोअमृतमर्त्येष्वाँऋतस्यधर्मन्नमृतस्यचारुणः । सदासरोवाजमच्छासनिष्यदत् ४ अभ्यभिहिश्रवसाततर्दिथोत्संनकंचिज्जनपानमक्षितम् । शर्याभिर्नभरमाणोगभस्त्योः ५ आदींकेचित्पश्यमानासआप्यंवसुरुचोदिव्या

अभ्यनूपत । वारंनदेवःसंविताव्यूर्णुते ६ ॥ २२ ॥ त्वेसोमप्रथमावृक्तबर्हिषो महेवाजायश्रवसेधियंदधुः । सत्वंनोवीरवीर्यायचोदय ७ दिवःपीयूषंपूर्व्यंयदुक्थ्यंमहोगाहाद्दिवआनिरधुक्षत । इन्द्रमभिजायमानंसमस्वरन् ८ अधयदिमे पवमानरोदसीइमाचविश्वाभुवनाभिमज्मना । यूथेनानिःष्ठावृषभोवितिष्ठसे ९ सोमःपुनानोअव्ययेवारेशिशुर्नक्रीळन्पवमानोअक्षाः । सहस्रधारःशतवाजइन्दुः १० एषपुनानोमधुमाँऋतावेन्द्रायेन्दुःपवतेस्वादुरूर्मिः । वाजसनिर्वरिवोविद्वयोधाः ११ सपवस्वसहमानःपृतन्यून्त्सेधन्रक्षांस्यपदुर्गहाणि । स्वायुधः सासह्वान्त्सोमशत्रून् १२ ॥ २३ ॥

अया रुचा तृचोनानतः पारुच्छेपिः पवमानः सोमोत्यष्टिः ।

१११ अयारुचाहरिण्यापुनानोविश्वाद्वेषांसितरतिस्वयुग्वभिःसूरोनस्वयुग्वं-

भिः । धारांसुतस्यंरोचतेपुनानोअंरुषोहरिः । विश्वायद्रूपापरियात्यृक्वभिःसप्ता स्यैभिर्ऋक्वभिः १ त्वंत्यत्पंणीनांविंदोवसुसंमातृभिर्मर्जयसिस्वआदमंऋतस्यंधीतिभिर्दमे । परावतोनसामतद्यत्रारणान्तिधीतयंः । त्रिधातुंभिररुंषीभिर्वयोदधेरोचंमानोवयोदधे २ पूर्वामनुंप्रदिशंयातिचेकितत्संरश्मिभिर्यततेदर्शतोरथोदैव्योदर्शतोरथंः । अग्मंन्नुक्थानिपौंस्येन्द्रंजैत्रांयहर्षयन् । वज्रंश्चयद्भवंथोअनपच्युतासमत्स्वनंपच्युता ३ ॥ २४ ॥

नानानं चतुष्कं शिशुः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११२ नानानंवाउंनोधियोविव्रतानिजनानाम् । तक्षारिष्टंरुतंभिषग्ब्रह्मासुन्वन्तंमिच्छतीन्द्रांयेन्दोपरिस्रव १ जरंतीभिरोषंधीभिःपर्णेभिःशकुनानांम् । कार्मारोअश्मंभिर्द्युभिर्हिरंण्यवन्तमिच्छतीन्द्रांयेन्दोपरिस्रव २ कारुरहंततोभि-

पगुंपलप्राक्षिणीननना । नानांधियोवसूयवोऽनुगाइंवतस्थिमेन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ अश्वोयोह्लांसुखंरथंहसनामुपमन्त्रिणः । शेपोरोमंण्वन्तौभेदौवारिन्मण्डूकइच्छ-तान्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ ॥ २५ ॥

शर्यणावत्येकादश कश्यपः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११२ शर्यणावंतिसोमामिन्द्रःपिवतुवृत्रहा । बलंदधानआत्मनिंकरिष्य-न्वीर्यंमहदिन्द्रायेन्दोपरिस्रव १ आपंवस्वदिशांपतआर्जीकात्सोममीढ्वः । ऋ-तवाकेनंसत्येनंश्रद्धयातपंसासुतइन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ पर्जन्यंवृद्धंमाहिषंतंसूर्यस्य दुहिताभरत् । तंगन्धर्वाःप्रत्यंगृभ्णन्तंसोमेरसमादधुरिन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ ऋतंवदन्नृतद्युम्नसत्यंवदन्त्सत्यकर्मन् । श्रद्धांवदन्त्सोमराजन्धात्रासोमपरिष्कृत इन्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ सत्यमुग्रस्यवृहतःसंस्रवन्तिसंस्रवाः । संयन्तिरसिनोर-

सांःपुनानोब्रह्मणाहरइन्द्रायेन्दोपरिस्रव ५ ॥ २६ ॥ यत्रब्रह्मापवमानछन्द-
स्यां३वाचंवदन् । ग्राव्णासोमेमहीयतेसोमेनानन्दंजनयन्निन्द्रायेन्दोपरिस्रव ६
यत्रज्योतिरजस्रंयस्मिंल्लोकेस्वर्हितम् । तस्मिन्मांधेहिपवमानामृतेलोकेअक्षि-
तइन्द्रायेन्दोपरिस्रव ७ यत्रराजावैवस्वतोयत्रावरोधनंदिवः । यत्रामूर्यह्वतीरा-
पस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ८ यत्रानुकामंचरणंत्रिनाकेत्रिदिवेदिवः ।
लोकायत्रज्योतिष्मन्तस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ९ यत्रकामानिका-
माश्चयत्रब्रध्नस्यविष्टपम् । स्वधाचयत्रतृप्तिश्चतत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरि
स्रव १० यत्रानन्दाश्चमोदाश्चमुदःप्रमुदआसते । कामस्ययत्राप्ताःकामास्त-
त्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ११ ॥ २७ ॥

य इन्दोश्चतुष्कं कश्यपः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११४ यइन्दोःपवमानस्यानुधामान्यक्रमीत् । तमाहुःसुप्रजाइतियस्तेसोमाविधन्मनइन्द्रायेन्दोपरिस्रव १ ऋषेमन्त्रकृतांस्तोमैःकश्यपोद्वर्धयन्गिरः । सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ सप्तदिशोनानासूर्याःसप्तहोतारऋत्विजः । देवाआदित्यायेसप्ततेभिःसोमाभिरक्षनइन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ यत्तेराजञ्छृतंहविस्तेनसोमाभिरक्षनः । अरातीवामानस्तारीन्मोचनःकिंचनाममदिन्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ९ ॥

अग्रे सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ अग्रेबृहन्नुषसामूर्ध्वोअस्थान्निर्जगन्वान्तमसोज्योतिषागात् । अग्निर्भानुनारुशतास्वङ्गआजातोविश्वासद्मान्यप्राः १ सजातोगर्भोअसिरोदस्योरग्नेचारुर्विभृतओषधीषु । चित्रःशिशुःपरितमांस्यक्तून्प्रमातृभ्योअधिकनिक्रदद्गाः २ विष्णुरित्थापरमस्यविद्वाञ्जातोबृहन्नभिपातितृतीयम् । आसायदस्यपयोअक्रतस्वंसचेतसोअभ्यर्चन्त्यत्र ३ अतउत्वापितुभृतोजनित्रीरन्नावृधंप्रतिचरन्त्यन्नैः। ताईंप्रत्येषिपुनरन्यरूपाअसित्वंविक्षुमानुषीषुहोता ४ होतारंचित्ररथमध्वरस्ययज्ञस्ययज्ञस्यकेतुंरुशन्तम् । प्रत्यर्धिदेवस्यदेवस्यमह्नाश्रियात्व१ग्निमतिथिंजनानाम् ५ सतुवस्त्राण्यधपेशनानिवसानोअग्निर्नाभापृथिव्याः । अरुषोजातः

य इन्दोश्चतुष्कं कश्यपः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११४ यइन्दोःपवंमानस्यानुधामान्यक्रमीत् । तमांहुःसुप्रजाइतियस्तेसो-
माविंधन्मनइन्द्रायेन्दोपरिंस्रव १ ऋषेमन्त्रकृतांस्तोमैःकश्यंपोद्वर्धयन्गिरंः ।
सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ सप्तदिशोनानां-
सूर्याःसप्तहोतांरऋत्विजः । देवाआंदित्यायेसप्ततेभिःसोमाभिरंक्षनइन्द्रायेन्दो
परिंस्रव ३ यत्तेराजञ्छृतंहविस्तेनंसोमाभिरंक्षनः । अरातीवामानंस्तारीन्मो
चनःकिंचनाममदिन्द्रायेन्दोपरिंस्रव ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे
मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ९ ॥

अग्ने सप्त त्रितोग्नित्रिष्टुप् ।

१ अग्नेर्बृहन्नुषसामूर्ध्वोअस्थान्निर्जगन्वान्तमसोज्योतिषागात् । अग्निर्भानुनारुशतास्वङ्गआजातोविश्वासद्मान्यप्राः १ सजातोगर्भोअसिरोदस्योरग्नेचारुर्विभृतओषधीषु । चित्रःशिशुःपरितमांस्यक्तून्प्रमातृभ्योअधिकनिक्रदद्गाः २ विष्णुरित्थापरममस्यविद्वाञ्जातोबृहन्नभिपातितृतीयम् । आसायदस्यपयोअक्रतस्वंसचेतसोअभ्यर्चन्त्यत्र ३ अतउत्वापितुभृतोजनित्रीरन्नावृधंप्रतिचरन्त्यन्नैः । ताईप्रत्येषिपुनरन्यरूपाअसित्वंविक्षुमानुषीषुहोता ४ होतारंचित्ररथमध्वरस्ययज्ञस्ययज्ञस्यकेतुंरुशन्तम् । प्रत्यर्धिदेवस्यदेवस्यमह्नाश्रियात्व१ग्निमतिथिंजनानाम् ५ सतुवस्त्राण्यधपेशनानिवसानोअग्निर्नाभापृथिव्याः । अरुषोजातः

प्रदइळांयाःपुरोहितोराजन्यक्षीहदेवान् ६ आहियावांपृथिवीअंग्रउभेसदांपुत्रो-
नमातरांततन्थं । प्रयाह्यच्छोंशतोयंविष्ठाथावहसहस्येहदेवान् ७ ॥ २१ ॥

पिप्रीहि सप्त त्रिवोधिस्त्रिष्टुप् ।

२ पिप्रीहिदेवाँउंशतोयंविष्ठविद्वाँऋतूँऋतुपतेयजेह । येदैव्यांऋत्विजस्तेभिं-
रग्नेत्वंहोतॄणामस्यायंजिष्ठः १ वेपिंहोत्रमुतपोत्रंजनानांमन्धातासिंद्रविणोदाऋ-
तावा । स्वाहांवयंकृणवांमाहवींपिदेवोदेवान्यंजत्वग्निरर्हन् २ आदेवानामपिप-
न्थांमगन्मयच्छक्नवांमतदनुप्रवोळ्हुम् । अग्निर्विद्वान्त्सयंजात्सेदुहोतासोअंध्वरा
न्त्सऋतून्कल्पयाति ३ यद्वोवयंप्रमिनामंव्रतानिंविदुपांदेवाअविदुष्टरासः ।अग्निष्ट-
द्विश्वमापृंणातिविद्वान्येभिर्देवाँऋतुभिःकल्पयांति ४ यत्पांकत्रामनंसादीनदक्षा
नयज्ञस्यंमन्वतेमर्त्यासः । अग्निष्टद्धोताक्रतुविद्विजानन्याजिंष्ठोदेवाँऋतुशोयंजा-

शिवस्यं । ईडचंस्यवृष्णोबृहतःस्वासोभामांसोयामंन्नक्तवंश्चिकित्रे ४ स्वनानय-
स्यभामांसःपवंन्तेरोचंमानस्यबृहतःसुदिवंः । ज्येष्ठेभिर्यस्तेजिष्ठैःक्रीळुमद्भिर्वर्षि-
ष्ठेभिर्भानुभिर्नक्षंतिद्याम् ५ अस्यशुष्मांसोदहशानपवेर्जेहंमानस्यस्वनयान्नियु-
द्भिः । प्रत्नेभिर्योरुशंद्भिर्देवतंमोविरेभंद्भिररतिर्भातिविभ्वा ६ सआवंक्षिमहिंनआ
चंसत्सिदिवस्पृंथिव्योरंरतिर्युवत्योः । अग्निःसुतुकःसुतुकेभिरश्वैरभंस्वद्भिरभंस्वाँ-
एहगंम्याः ७ ॥ ३१ ॥

प्र ते सप्त त्रितोभिस्त्रिष्टुप् ।

४ प्रतेंयक्षिप्रतंइयर्मिमन्मभुवोयथावन्द्योनोहवेषु । धन्वंन्निवप्रपाअंसित्व-
मंग्नइयक्षवेपूरवेंप्रत्नराजन् १ यन्त्वाजनांसोअभिसंचरंन्तिगावंउष्णमिंवव्रजं
यंविष्ठ । दूतोदेवानांमसिमर्त्यांनामन्तर्महाँश्चरसिरोचनेनं २ शिशुंनत्वाजेन्यं

वृर्धयन्तीमाताविंभर्तिसचनस्यमांना। घनोरर्धिप्रवतांयासिहर्यञ्जिगीषसेपशुरि-
वावसृष्टः ३ मूराअमूरनवयंचिकित्वोमहित्वमग्नेत्वमङ्गवित्से । शयेवविश्वरं-
तिजिह्वयादन्नेरिह्यतेयुवतिंविश्पतिःसन् ४ कूचिंज्जायतेसनयासुनव्योवनेत-
स्थौपलितोधूमकेतुः । अस्नातापोवृषभोनप्रवेंत्तिसचेतसोयंप्रणयन्तमर्ताः ५ तु-
नूत्यजेवतस्करावनर्गूरशनाभिर्दशभिरभ्यधीताम् । इयंतेअग्नेनव्यसीमनीषा-
युक्ष्वारथंनशुचयद्भिरङ्गैः ६ ब्रह्मचतेजातवेदोनमश्चेयंचगीःसदमिद्वर्धनीभूत् ।
रक्षांणोअग्नेतनयानितोकारक्षोतनस्तन्वोअप्रयुच्छन् ७ ॥ ३२ ॥

एकः सप्त चितोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ एकःसमुद्रोधरुणोरयीणामस्मद्धृदोभूरिजन्माविचष्टे । सिषक्त्यूधर्निण्यो-
रुपस्थउत्सस्यमध्येनिहितंपदंवेः १ समानंनीळंवृषणोवसानाःसंजग्मिरेमहिषा

अवँतीभिः । ऋतस्यंपदंकवयोनिपान्तिगुहानामानिदधिरेपराणि २ ऋतायिनी मायिनीसंदंधातेमित्वाशिशुंजज्ञतुर्वर्धयंन्ती । विश्वंस्यनाभिंचरंतोध्रुवस्यंकवे-श्चित्तन्तुंमनंसावियन्तंः ३ ऋतस्यहिवर्तनयःसुजातमिषोवाजायप्रदिवःसचन्ते । अधीवासंरोदंसीवावसानेघृतैरन्नैर्वावृधातेमधूनाम् ४ सप्तस्वसॄररुषीर्वावशानो विद्वान्मध्वउज्जंभाराद्दृशेकम् । अन्तर्येमेअन्तरिंक्षेपुराजाइच्छन्वव्रिमंविदत्पूषणस्यं ५ सप्तमर्यादाःकवयंस्ततक्षुस्तासामेकामिदभ्यंहुरोगात् । आयोर्हस्कम्भ उपमस्यंनीळेपथांविसर्गेधरुणेषुतस्थौ ६ असंच्चसच्चंपरमेव्योमन्दक्षंस्यजन्मन्नदितेरुपस्थे । अग्निर्हंनःप्रथमजाऋतस्यपूर्वआयुंनिवृषभश्चंधेनुः ७ ॥ ३२ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ७ ॥ ५ ॥

अयंस्वस्तिमकेतुनानवर्षिशिरास्त्वाष्ट्रस्तृचोन्त्यऐन्द्रआपोहिसिन्धुद्वीपोवाम्बरीपआपंगायत्र्यंत्यनु-
ष्टुबन्तंपञ्चमीवर्धमानासप्तमीप्रतिष्ठोचित्पञ्चनावैवस्वतयोर्यमयम्योःसंवादःपष्ठ्ययुग्भिर्यमीमिथुनार्थय-
मंप्रोवाचसतांनवमीयुग्भिरनिच्छन्प्रत्याचष्टेवृपानवाङ्गिर्हविर्धानआग्नेयंतुत्रित्रिष्टुबन्तंद्यावायुजेपञ्चवि-
वस्वान्वादित्योद्वाविधीनंजगत्यन्तंपरोयिवांसंपोळशयमोयामंपष्ठीलिङ्गोक्तदेवतापराश्चातिस्रःपित्र्यावा
तिस्रःश्वभ्यांपराअनुष्टुभोबृहत्युपान्त्यायायायनाःपरेपञ्चोदीरतांपञ्चनाशंखःपित्र्यंजगत्येकादशीमैनंद-
मनआग्नेयंचतुरनुष्टुबन्तंत्वष्टादेवश्रवाद्वेसरण्यूदेवतेपौष्ण्यश्चतस्रःसारस्वत्यस्तिस्रःपञ्चाप्योद्रप्सास्तिस्रः
सौम्योवान्त्येअनुष्टुभाउपान्त्यापुरस्ताद्बृहतीवापरंमृत्योसंकुसुकश्चतस्रोमृत्युदेवताःपराधात्रीपरात्वाष्ट्री
पराःपितृमेधाएकादशीमस्तारपङ्क्तिर्जगत्युपान्त्यान्त्यानुष्टुप्प्राजापत्यावासानिरुक्ता ।

अयं सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ ओम् अयंसयस्यशर्मन्नवोभिरग्नेरेधंतेजरिताभिष्टौ । ज्येष्ठेभिर्योभानुभिर्ऋषू
णांपर्येतिपरिवीतोविभावा १ योभानुभिर्विभावाविभात्यग्निर्देवेभिर्ऋतावाजस्रः।

आयोग्निवायंसख्यासखिभ्यो ऽपरिहृतोअत्योनसप्तिः २ ईशेयोविश्वस्यादेववी-
तेरीशेविश्वायुरुषसोव्युष्टौ । आयस्मिन्मनाहवींष्यग्नावरिष्टरथःस्कभ्नातिशूषैः ३
शूषेभिर्वृधोजुषाणोअर्कैर्देवाँअच्छारघुपत्वाजिगाति।मन्द्रोहोतासजुह्वा३यजिष्ठः
संमिश्लोअग्निराजिघर्तिदेवान् ४ तमुस्रामिन्द्रंनरेजमानमग्निंगीर्भिर्नमोभिरा
कृणुध्वम् । आयंविप्रासोमतिभिर्गृणन्तिजातवेदसंजुह्वंसहानाम् ५ संयस्मि-
न्विश्वावसूनिजग्मुर्वाजेनाश्वाःसप्तीवन्तएवैः । अस्मेऊतीरिन्द्रवाततमाअर्वा-
चीनाअग्नआकृणुष्व ६ अधाह्यग्नेमह्नानिषद्यासद्योजज्ञानोहव्योबभूथ । तंते
देवासोअनुकेतमायन्नधावर्धन्तप्रथमासऊमाः ७ ॥ १ ॥

स्वस्ति सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ स्वस्तिनोदिवोअग्नेपृथिव्याविश्वायुर्धेहियजथायदेव । सचेमहितवदस्म

प्रकेतैरुरुण्याणंउरुभिर्देवशंसैः १ इमाअंग्नेमतयस्तुभ्यंजातागोभिरश्वैरभिगृंण-
न्तिरांधः। यदातेमर्तौअनुभोगमानड्वसोदधांनोमतिभिःसुजात २ अग्निंमन्ये
पितरमग्निमापिमग्निंभ्रातरंसदमित्सखायम्। अग्नेरनीकंबृहतः सपर्यन्दिविशुक्रं
यंजतंसूर्यस्य ३ सिधाअंग्नेधियोअस्मेसनुत्रीर्यंत्रायसेदमआनित्यंहोता। ऋता-
वासरोहिदश्वःपुरुक्षुर्द्युभिरस्माआहभिर्वाममस्तु ४ द्युभिर्हितंमित्रमिवप्रयोगं
प्रत्नमृत्विजमध्वरस्यजारम्। बाहुभ्यांमग्निमायवोऽजनन्तविक्षुहोतारंन्यसादय-
न्त ५ स्वयंयजस्वदिविदेवदेवान्किन्तेपाकःकृणवदप्रचेताः। यथाऽयजऋतुभि-
र्देवदेवानेवायंजस्वतन्वंसुजात ६ भवांनोअग्नेऽवितोतगोपाभवांवयस्कृदुतनो
वयोधाः। रास्वांचनःसुमहोहव्यदांतिंत्रास्वोतनस्तन्वोअप्रयुच्छन् ७ ॥ २ ॥

प्र केतुना नव त्रिशिरास्त्वाष्ट्रोग्निस्त्रिष्टुप् । अन्त्यतृचस्येन्द्रः ।

८ प्रकेतुनाबृहताया॑त्यग्निरारोदसीवृषभोरोरवीति । दिवश्चिदन्ताँउपमाँउ-
दानळपामुपस्थेमहिषोववर्ध १ मुमोदगर्भोवृषभःककुद्मानस्रेमावत्सःशिमी-
वाँअरावीत् । सदेवतात्युद्यतानिकृण्वन्त्स्वेषुक्षयेषुप्रथमोजिगाति २ आयोमू-
र्धानंपित्रोररब्धन्यध्वरेदधिरेसूरोअर्णः । अस्यपत्मन्नरुषीरश्वबुध्नाऋतस्ययोनौ
तन्वोजुषन्त ३ उषउषोहिवसोअग्रमेषित्वंयमयोरभवोविभावा । ऋतायसप्त
दधिषेपदानिजनयन्मित्रंतन्वे३स्वायै ४ भुवश्चक्षुर्महऋतस्यगोपाभुवोवरुणोय-
दृतायवेषि । भुवोअपांनपाज्जातवेदोभुवोदूतोयस्यहव्यंजुजोषः ५ ॥ ३ ॥
भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्रानियुद्भिःसचसेशिवाभिः । दिविमूर्धानंदधिषेस्वर्षां
जिह्वामग्नेचकृषेहव्यवाहम् ६ अस्यत्रितःक्रतुनावव्रेअन्तरिच्छन्धीतिंपितुरेवैः

परंस्य । सचस्यमांनःपित्रोरुपस्थेजामिब्रुंवाणआयुंधानिवेति ७ सपित्र्याण्या-
युंधानिविद्वानिन्द्रेषितआप्त्योअभ्यंयुध्यत् । त्रिशीर्षाणंसप्तरंश्मिंजघन्वान्त्वाष्ट्र-
स्यंचिन्निःसंसृजेत्रितोगाः ८ भूरीदिन्द्रंउदिनंक्षन्तमोजोऽवांभिनत्सत्पंतिर्मन्य-
मानम् । त्वाष्ट्रस्यंचिद्विश्वरूपस्यगोनांमाचक्राणस्त्रीणिंशीर्षापरांवर्क् ९ ॥ ४ ॥

आपो हि त्रिंशिरास्त्वाष्ट्रः सिन्धुद्वीपो वाम्बरीष आपो गायत्री ।

पञ्चमी वर्धमाना । सप्तमी प्रतिष्ठा । अन्त्ये अनुष्टुभौ ।

१ आपोहिष्ठामंयोभुवस्तानंऊर्जेदंधातन । महेरणांयचक्षंसे १ योवंःशिव-
तंमोरसस्तस्यंभाजयतेहनंः । उशतीरिवमातरंः २ तस्माअरंगमामवोयस्यक्ष-
यांयजिन्वंथ । आपोंजनयंथाचनः ३ शंनोदेवीरभिष्टंयआपोंभवन्तुपीतयें ।
शंयोरभिस्रंवन्तुनः ४ ईशांनावार्याणांक्षयंन्तीश्चर्षणीनाम् । अपोयांचामिभे-

प्रजम् ५ अप्सुमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा । अग्निंचविश्वशंभुवम् ६ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३ममं । ज्योक्चसूर्यंदृशे ७ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि । यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउतानृतम् ८ आपोअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि । पयस्वानग्नआगहितंमासंसृजवर्चसा १ ॥ ५ ॥

ओ चित्चतुर्दश त्रिष्टुप् । प्रथमातृतीयापञ्चमीषष्ठीसप्तम्येकादशीत्रयोदशीनामृषिर्यमी
वैवस्वती । देवता तु यमो वैवस्वतः । यमो
वैवस्वत ऋषिर्यमी वैवस्वती देवता ।

१० ओचित्सखायंसख्यावृत्यांतिरःपुरूचिदर्णवंजगन्वान् । पितुर्नपातमादधीतवेधाअधिक्षमिप्रतरंदीध्यानः १ नतेसखासख्यंवष्ट्येतत्सलक्ष्मायद्विषुरूपाभवाति । महस्पुत्रासोअसुरस्यवीरादिवोधर्तारउर्वियापरिख्यन् २ उशन्तिघा-

तेअमृतासएतदेकंस्यचिर्युजसंमर्त्यस्य । नितेमनोमनंसिधाय्यस्मेजन्युःपतिं-
स्तन्वं१मार्विविश्याः ३ नयत्पुराचकृमाकद्धनूनमृतावदंन्तोअनृतंरपेम । गन्धु-
र्वोअप्स्वप्याचयोषासानोनाभिःपरमंजामितन्नौ ४ गर्भेनुनौजनितादम्पतीकर्दे-
वस्त्वष्टासवितविश्वरूपः । नकिंरस्यप्रमिनन्तिव्रतानिवेदंनावस्यपृथिवीउत
द्यौः ५ ॥ ६ ॥ कोअस्यवेदप्रथुमस्याह्नःकईंददर्शकइहप्रवोचत् । बृहन्मित्रस्य-
वरुणस्यधामकदुंब्रवआहनोवीच्यानृन् ६ यमस्यंमायुम्यं१कामआगन्त्समाने
योनौसहशेय्याय । जायेवपत्येतन्वंरिरिच्यांविचिंहृहेवरथ्येवचक्रा ७ नतिष्ठन्ति
ननिमिंषन्त्येतेदेवानांस्पशइहयेचरंन्ति । अन्येनमदाहनोयाहितूयंतेनविवृह-
थ्येवचक्रा ८ रात्रीभिरस्माअहंभिर्दशस्येत्सूर्यस्यचक्षुर्मुहुरुन्मिमीयात् । दिवा
पृथिव्यामिथुनासबन्धूयमीर्यमस्यविभृयादजामि ९ आघातागच्छानुत्तरायुगा-

न्नियत्रंजामयंःकृणवन्नजांमि । उपंबर्बृहिवृषभायंबाहुमन्यमिंच्छस्वसुभगेपतिं मत् १० ॥ ७ ॥ किंभ्रातांसद्यदंनाथंभवांतिकिमुस्वसायन्निर्ऋतिर्निगच्छांत् । कामंमूतावह्वे३तद्रंपामितन्वांमेतन्वं१संपिपृग्धि ११ नवाउंतेतन्वातन्वं१संपंपृच्यांपापमांहुर्यःस्वसांरंनिगच्छांत् । अन्येनमत्प्रमुदंःकल्पयस्वनतेभ्रातासुभगे वष्ट्येतत् १२ बतोबंतासियमनैवतेमनोहृदंयंचाविदाम । अन्याकिलत्वांकक्ष्येंवयुक्तंपरिंष्वजातेलिबुंजेववृक्षम् १३ अन्यमूषुत्वंयंम्यन्यउत्वांपरिंष्वजातेलिबुंजेववृक्षम् । तस्यंवात्वंमनंइच्छासवातवाधांकृणुष्वसंविदंसुभंद्राम् १४ ॥ ८ ॥

वृषा नव हविर्धान आङ्गिरसिर्जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुप् ।

११ वृषावृष्णेंदुदुहेदोहंसादिवःपयांसियह्वोअदिंतेरदांभ्यः । विश्वंसवेंदवरुंणोयथाधियासयज्ञियोंयजतुयज्ञियाँऋतून् १रपंद्गन्धर्वीरप्यांचयोषंणानदस्यंनादेप-

रिपातुमेमनः । इष्टस्यमध्येअदितिर्निधातुनोभ्रातानोज्येष्ठःप्रथमोविवोचति २ सोचिन्नुभद्राक्षुमतीयशस्वत्युषाउवासमनवेस्वर्वती । यदीमुशन्तमुशतामनुक्रतुमग्निंहोतारंविदथायजीजनन् ३ अधत्यंद्रप्संविभ्वंविचक्षणंविराभरदिषितःश्येनोअध्वरे । यदीविशोवृणतेदस्ममार्याअग्निंहोतारमधधीरजायत ४ सदासिरण्वोयवसेवपुष्यतेहोत्राभिरग्नेमनुषःस्वध्वरः । विप्रस्यवायच्छशमानउक्थ्यंवाजंससवाँउपयासिभूरिभिः ५ ॥ १ ॥ उदीरयपितराजारआभगमियक्षतिहर्यतोहृत्तइष्यति । विवक्तिवह्निःस्वपस्यतेमखस्तविष्यतेअसुरोवेपतेमती ६ यस्तेअग्नेसुमतिंमर्तोअक्षत्सहसःसूनोअतिसप्रशृण्वे । इषंदधानोवहमानोअश्वैरासद्युमाँअमवान्भूषतिद्यून् ७ यदग्नएषासमितिर्भवातिदेवीदेवेषुयजतायजत्र । रत्नाचयद्विभजासिस्वधावोभागंनोअत्रवसुमन्तंवीतात् ८ श्रुधीनोअग्नेसदनेसधस्थे-

युक्ष्वारथंममृतंस्यद्रवित्नुम् । आनौंवहरोदंसीदेवपुत्रेमाक्रिर्दैवानामपंभूरिह-स्याः ९ ॥ १० ॥

द्यावा नव हविर्धान आङ्गिरसिस्त्रिष्टुप् ।

१२ द्यावाहक्षामांप्रथमेऋतेनाभिश्रावेभंवतःसत्यवाचा । देवोयन्मर्तान्यजथायकृण्वन्त्सीदद्धोतांप्रत्यङ्स्वमसुंयन् १ देवोदेवान्परिभूर्ऋतेनवहानोहव्यंप्रथमश्चिकित्वान् । धूमकेतुःसमिधाभाऋजीकोमन्द्रोहोतानित्योवाचायजीयान् २ स्वावृग्देवस्यामृतंयदीगोरतोजातासोधारयन्तउर्वी । विश्वेदेवाअनुतत्तेयजुर्गुर्दुहेयदेनीदिव्यंघृतंवाः ३ अर्चामिवांवर्धायापोघृतस्नूद्यावाभूमीशृणुतंरोदसीमे । अहायद्द्यावोऽसुनीतिमयन्मध्वानोअत्रंपितराशिशीताम् ४ किंस्विन्नोराजांजगृहेकदस्यातिव्रतंचकृमाकोविवेद । मित्रश्चिद्धिष्मांजुहुराणोदेवाञ्छ्लो-

कोनयातामपिवाजोअस्ति ५॥११॥ दुर्मन्त्वत्रामृतस्यनामसलक्ष्मायद्विषुरूपा भवाति । यमस्ययोमनवंतेसुमन्त्वग्नेतमृष्वपाह्यप्रयुच्छन् ६ यस्मिन्देवाविदथे मादयन्तेविवस्वतःसदनेधारयन्ते । सूर्येज्योतिरदधुर्मास्य१क्तून्परिद्योतनिंचर-तोअजस्रा ७ यस्मिन्देवामन्मनिसंचरन्त्यपीच्ये३नवयमस्यविद्म । मित्रोनो अत्रादितिरनागान्त्सवितादेवोवरुणायवोचत् ८ श्रुधीनोअग्नेसदनेसधस्थे युक्ष्वारथममृतस्यद्रवित्नुम् । आनोवहरोदसीदेवपुत्रेमाकिर्देवानामपभूरि-हस्याः ९ ॥ १२ ॥

युजे पञ्च विवस्वानादित्यो हविर्धाने त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१३ युजेवांब्रह्मपूर्व्यंनमोभिर्विश्लोकएतुपथ्येवसूरेः । शृण्वन्तुविश्वेअमृतस्य पुत्राआयेधामानिदिव्यानितस्थुः १ यमेइवयतमानेयदैतंप्रवांभरन्मानुषादेवय-

न्तः । आसींदतंस्वमुंलोकंविदांनेस्वासस्थेभंवतमिन्दंवेनः २ पश्वंपदानिंरुपो अन्वंरोहंचतुंष्पदीमन्वेंमिव्रतेनं । अक्षरेंणप्रतिंमिमएतामृतस्यनाभावधिसंपुंनामि ३ देवेभ्यःकर्मवृणीतमृत्युंप्रजायैकममृतंनावृंणीत । वृहस्पतिंयज्ञमंकृण्वत ऋषिंप्रियांयमस्तन्वं१ंप्रारिंरेचीत् ४ सप्तक्षंरन्तिशिशंवेमरुत्वंतेपित्रेपुत्रासोअप्यंवीवतन्नृतम् । उभेइदंस्योभयंस्यराजतउभेयंतेतेउभयंस्यपुष्यतः ५॥ १३ ॥

परेयिवासं षोडश यमो यमस्त्रिष्टुप् । षण्णां लिङ्गोक्तदेवताः । तृतीयतृचस्य लिङ्गोक्तदेवताः पितरो वा । चतुर्थतृचस्य श्वानौ । उपान्त्या बृहती । त्रयोदशीचतुर्दश्यन्त्या अनुष्टुभः ।

१४ परेयिवांसंप्रवतोंमहीरनुंवहुभ्यःपन्थांमनुस्पशानम् । वैवस्वतंसंगमंनंजनांनांयमंराजांनंहविषांदुवस्य १ यमोनोंगातुंप्रंथमोविवेदनैषागव्यूंतिरपंभर्तवाउं । यत्रांनःपूर्वेपितरंःपरेयुरेनाजंज्ञानाःपथ्या३ंअनुस्वाः २ मातंलीक-

उदीरतां चतुर्दश शङ्खो यामायनः पितरस्त्रिष्टुप्। एकादशी जगती।

१५ उदीरतामवरउत्परासउन्मध्यमाःपितरःसोम्यासः । असुंयईयुरवृका ऋतज्ञास्तेनोऽवन्तुपितरोहवेषु १ इदंपितृभ्योनमोअस्त्वद्ययेपूर्वासोयउपरास ईयुः। येपार्थिवेरजस्यानिषत्तायेवानूनंसुवृजनासुविक्षु २ आहंपितॄन्त्सुविदत्राँ अवित्सिनपातंचविक्रमणंचविष्णोः। बर्हिषदोयेस्वधयासुतस्यभजन्तपित्वस्त इहागमिष्ठाः ३ बर्हिषदःपितरऊत्यर्वागिमावोहव्याचकृमाजुषध्वम् । तआ गतावसाशंतमेनाथानःशंयोररपोदधात ४ उपहूताःपितरःसोम्यासोबर्हिष्येषु निधिषुप्रियेषु । तआगमन्तुतइहश्रुवन्त्वधिब्रुवन्तुतेऽवन्त्वस्मान् ५ ॥ १७ ॥ आच्याजानुदक्षिणतोनिषद्येमंयज्ञमभिगृणीतविश्वे । माहिंसिष्टपितरःकेनचि- न्नोयद्वआगःपुरुषताकराम ६ आसीनासोअरुणीनामुपस्थेरयिंधत्तदाशुषेमर्त्याय।

तंजुपस्व १३ येअग्निदग्धायेअनग्निदग्धामध्येदिवःस्वधयामादयन्ते । तेभिःस्वराळसुनीतिमेतांयथावशंतन्वंकल्पयस्व १४ ॥ १९ ॥

मैनं चतुर्दश दमनो यामायनस्त्रिष्टुप् । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

१६ मैनमग्नेविदहोमाभिशोचोमास्यत्वचंचिक्षिपोमाशरीरम् । यदाशृतंकृणवोजातवेदोऽथेमेनंप्रहिणुतात्पितृभ्यः १ शृतंयदाकरसिजातवेदोऽथेमेनंपरिदत्तात्पितृभ्यः । यदागच्छात्यसुनीतिमेतामथादेवानांवशनीर्भवाति २ सूर्यंचक्षुर्गच्छतुवातमात्माद्यांचगच्छपृथिवींचधर्मणा । अपोवागच्छयदितत्रतेहितमोषधीषुप्रतितिष्ठाशरीरैः ३ अजोभागस्तपसातंतपस्वतंतेशोचिस्तपतुतंतेअर्चिः । यास्तेशिवास्तन्वोजातवेदस्ताभिर्वहैनंसुकृतामुलोकम् ४ अवसृजपुनरग्नेपितृभ्योयस्तआहुतश्चरतिस्वधाभिः । आयुर्वसानउपवेतुशेषःसंगच्छतांतन्वाजातवेदः ५

पुत्रेभ्यंः पितरुस्तस्युवस्वुः प्रयंच्छतुतङ्हो र्जंदधात ७ येनुः पूर्वेपितरंः सोम्यासोंऽनू-
हिरेसोमपीथंवसिष्ठाः । तेभिंर्युमः संरराणोहुवींष्युशन्नुशद्भिंः प्रतिकामम॑त्तु ८ ये
तातृपुर्देवुत्राजेह॑मानाहोत्राविदुः स्तोमतष्टासोअुर्कैः । आग्नेयाहिसुविदत्रेभिरुर्वां-
ङ्सुत्यैः कुव्यैः पितृभिंर्घर्मुसद्भिंः ९ येसुत्यासोंहविरदोंहविुष्पाइन्द्रेणदेवैः सुरथं
दधांनाः । आग्नेयाहिसुहस्रंदेववुन्दैः परैः पूर्वैः पितृभिंर्घर्मुसद्भिंः १० ॥ १८ ॥
अग्निंष्वात्ताः पितरुएहगंच्छतुसदंः सदः सदतसुप्रणीतयः । अुत्ताहुवींषिप्रयंतानि
बुर्हिंष्यथारुयिंसर्ववीरंदधातन ११ त्वमंग्नईळितोजांतवेदोऽवांड्ढव्यानिंसुरुभी-
णिंकृत्वी । प्रादाः पितृभ्यंः स्वुधयातेअंक्षन्नुद्धित्वंदेवुप्रयंताहुवींषि १२ येचेुहपि-
तरोयेचुनेहयांश्चंविुद्मयाँउंचुनप्रंविुद्म । त्वंवेत्थुयतितेजांतवेदः स्वुधाभिंर्युज्ञंसुकृं-

तंजुपस्व १३ येअग्निदग्धायेअनग्निदग्धामध्येदिवःस्वधयामादयन्ते । तेभिः स्वराळसुनीतिमेतांयथावशंतन्वंकल्पयस्व १४ ॥ १९ ॥

मैनं चतुर्दश दमनो यामायनस्त्रिष्टुप् । अन्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

१६ मैनमग्नेविदहोमाभिशोचोमास्यत्वचंचिक्षिपोमाशरीरम् । यदाशृतंकृणवोजातवेदोऽथेमेनंप्रहिणुतात्पितृभ्यः १ शृतंयदाकरसिजातवेदोऽथेमेनंपरिदत्तात्पितृभ्यः । यदागच्छात्यसुनीतिमेतामथादेवानांवशनीर्भवाति २ सूर्यंचक्षुर्गच्छतुवातमात्माद्यांचगच्छपृथिवींचधर्मणा । अपोवागच्छयदितत्रतेहितमोषधीषुप्रतितिष्ठाशरीरैः ३ अजोभागस्तपसातंतपस्वतंतेशोचिस्तपतुतंतेअर्चिः । यास्तेशिवास्तन्वोजातवेदस्ताभिर्वहैनंसुकृतामुलोकम् ४ अवसृजपुनरग्नेपितृभ्योयस्तआहुतश्चरतिस्वधाभिः । आयुर्वसानउपवेतुशेषःसंगच्छतांतन्वाजातवेदः ५

॥ २० ॥ यत्तेकृष्णःशकुनआतुतोदपिपीलःसर्पउतवाश्वापदः । अग्निष्टद्विश्वादं-
गदंकृणोतुसोमश्चयोब्राह्मणाँआविवेश ६ अग्नेर्वर्मपरिगोभिर्व्ययस्वसंप्रोर्णुष्व
पीवसामेदसाच । नेत्त्वाधृष्णुर्हरसाजर्हृषाणोदधृग्विधक्ष्यन्पर्यङ्खयाते ७ इममं-
ग्नेचमसंमाविजिह्वरःप्रियोदेवानामुतसोम्यानाम् । एषयश्चमसोदेवपानस्तस्मि-
न्देवाअमृतामादयन्ते ८ क्रव्यादमग्निंप्रहिणोमिदूरंयमराज्ञोगच्छतुरिप्रवाहः ।
इहैवायमितरोजातवेदादेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजानन् ९ योअग्निःक्रव्यात्प्रविवेश
वोगृहमिमंपश्यन्नितरंजातवेदसम् । तंहरामिपितृयज्ञायदेवंसघर्ममिन्वात्परमे
सधस्थे १० ॥ २१ ॥ योअग्निःकव्यवाहनःपितृन्यक्षदृतावृधः । प्रेदुहव्यानि-
वोचतिदेवेभ्यश्चपितृभ्यआ ११ उशन्तस्त्वानिधीमह्युशन्तःसमिधीमहि । उ-
शन्नुशतआवहपितृन्हविषेअत्तवे १२ यंत्वमग्नेसमदहस्तमुनिर्वापयापुनः । कि-

याम्व्यत्रंरोहतुपाकदूर्वाव्यंल्कशा १३ शीतिकेशीतिकावतिह्लादिकेह्लादिकाव-
ति । मण्डूक्याउसुसंगमइमंस्वंऽग्निंहर्षय १४ ॥ २२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
दशमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १० ॥ १ ॥

त्वष्टा चतुर्दश देवश्रवा यामायनस्त्रिष्टुप् । आद्ययोः सरण्यूः । ततश्चतसृणां पूषा ।
ततस्तिसृणां सरस्वती । दशम्यन्त्ययोरापः । शिष्टानामेकादश्यादितिसृणामापः
सोमोवा । उपान्त्यानुष्टुप्पुरस्ताद्बृहतीवा । अन्त्यानुष्टुप् ।

१७ त्वष्टादुहित्रेवंहतुंकृणोतीतीदंविश्वंभुवनंसमेति । यमस्यमातापर्युह्यमा-
नामहोजायाविवस्वतोननाश १ अपागूहन्नमृतांमर्त्येभ्यःकृत्वीसवर्णामददुर्वि-
वस्वते । उताश्विनावभरद्यत्तदासीदजहादुद्वामिथुनासरण्यूः २ पूषात्वेतश्च्या-
वयतुप्रविद्वाननष्टपशुर्भुवनस्यगोपाः । सत्वैतेभ्यःपरिददत्पितृभ्योऽग्निर्देवेभ्यः

सुविदत्रियेभ्यः ३ आयुर्विश्वायुः परिपासतित्वापूषात्वांपातुप्रपथेपुरस्तात् ।
यत्रासंतेसुकृतोयत्रतेययुस्तत्रत्वादेवः संविताद्धातु ४ पूषेमाआशाअनुवेदसर्वाः
सोअस्माँअभयतमेननेषत् । स्वस्तिदाआघृणिः सर्ववीरोऽप्रयुच्छन्पुरएतुप्रजान-
न् ५ ॥ २३ ॥ प्रपथेपथामजनिष्टपूषाप्रपथेदिवः प्रपथेपृथिव्याः । उभेअभि
प्रियतमेसधस्थेआचपराचचरातिप्रजानन् ६ सरस्वतींदेवयन्तोहवन्तेसरस्वती-
मध्वरेतायमाने । सरस्वतींसुकृतोअह्वयन्तसरस्वतीदाशुषेवार्यंदात् ७ सरस्व-
तियासरथंययाथस्वधाभिर्देविपितृभिर्मदन्ती । आसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयस्वा
नमीवाइषआधेह्यस्मे ८ सरस्वतींयांपितरोहवन्तेदक्षिणायज्ञमभिनक्षमाणाः ।
सहस्रार्घमिळोअत्रभागंरायस्पोषंयजमानेषुधेहि ९ आपोअस्मान्मातरः शुन्ध-
यन्तुघृतेननोघृतप्वः पुनन्तु । विश्वंहिरिप्रंप्रवहन्तिदेवीरुदिदाभ्यः शुचिरापूतएं-

मि १० ॥ २४ ॥ द्रप्सश्चस्कन्दपृथिवीमनुद्यामिमंचयोनिमनुयश्चपूर्वः । समा-
नंयोनिमनुसंचरन्तंद्रप्संजुहोम्यनुसप्तहोत्राः ११ यस्तेद्रप्सःस्कन्दतियस्तेअंशु-
र्बाहुच्युतोधिषणायाउपस्थात् । अध्वर्योर्वापरिवायःपवित्रात्तंतेजुहोमिमनसा
वषट्कृतम् १२ यस्तेद्रप्सःस्कन्नोयस्तेअंशुरवश्चयःपरःस्रुचा । अयंदेवोबृहस्प-
तिःसंतंसिंचतुराधसे १३ पयस्वतीरोषधयःपयस्वन्मामकंवचः । अपांपयस्व-
दित्पयस्तेनमासहशुन्धत १४ ॥ २५ ॥

परं मृत्यो चतुर्दश संकुसुको यामायनस्त्रिष्टुप् । आद्यचतुष्कस्य मृत्युः पञ्चम्या धाता
षष्ठ्यास्त्वष्टा । सप्तम्यादिसप्तानां पितृमेधः । अन्त्यायाः पितृमेधः
प्रजापतिर्वा । एकादशी प्रस्तारपङ्क्तिः । उपान्त्या
जगती । अन्त्यानुष्टुप् ।

१८ परंमृत्योअनुपरेहिपन्थांयस्तेस्वइतरोदेवयानात् । चक्षुष्मतेशृण्वतेते

ब्रवीमिमानःप्रजांरीरिषोमोतवीरान् १ मृत्योःपदंयोपयन्तोयदैतद्राघीयआयुः
प्रतरंदधानाः । आप्यायमानाः प्रजयाधनेनशुद्धाःपूताभवतयज्ञियासः २ इमे
जीवाविमृतैरावंवृत्रन्नभूद्भद्रादेवहूतिर्नोअद्य । प्राञ्चोअगामनृतयेहसायद्राघीय
आयुःप्रतरंदधानाः ३ इमंजीवेभ्यःपरिधिंदधामिमैषांनुगादपरोअर्थमेतम् ।
शतंजीवन्तुशरदःपुरूचीरन्तर्मृत्युंदधतांपर्वतेन ४ यथाहान्यनुपूर्वंभवन्तियथऋ-
तवऋतुभिर्यन्तिसाधु । यथानपूर्वमपरोजहात्येवाधातरायूंषिकल्पयैषाम् ५
॥ २६ ॥ आरोहतायुर्जरसंवृणानाअनुपूर्वंयतमानायतिष्ठ। इहत्वष्टासुजनिमास-
जोषादीर्घमायुःकरतिजीवसेवः ६ इमानारीरविधवाःसुपत्नीराञ्जनेनसर्पिषासं-
विशन्तु । अनश्रवोऽनमीवाःसुरत्नाआरोहन्तुजनयोयोनिमग्रे ७ उदीर्ष्वनार्य-
भिजीवलोकंगतासुमेतमुपशेषएहि । हस्तग्राभस्यदिधिषोस्तवेदंपत्युर्जनित्व-

मभिसंवंभूथ ८ धनुर्हस्तांदाददांनोमृतस्यास्मेक्षुत्रायवर्चसेबलाय । अत्रैवत्व-
मिहवयंसुवीराविश्वाःस्पृधोअभिमातीर्जयेम ९ उपसर्पमातरंभूमिमेतामुरुव्य-
चसंपृथिवींसुशेवांम् । ऊर्णम्रदायुवतिर्दक्षिणावतएपात्वांपातुनिर्ऋतेरुपस्था-
त् १० ॥ २७ ॥ उच्छ्वंश्चस्वपृथिविमानिवांवथाःसूपायनास्मैभवसूपवञ्चना ।
मातापुत्रंयथासिचाभ्यैनंभूमऊर्णुहि ११ उच्छ्वंमानापृथिवीसुतिष्ठतुसहस्रंमित-
उपहिश्रयंन्ताम् । तेगृहासोघृतश्चुतोभवन्तुविश्वाहास्मैशरणाःसन्त्वत्र १२ उत्ते
स्तभ्नामिपृथिवींत्वत्परीमंलोगंनिदधन्मोअहंरिपम् । एतांस्थूणांपितरोधारयन्तु
तेऽत्रांयमःसादंनातेमिनोतु १३ प्रतीचीनेमामहनीष्वाःपर्णमिवादधुः । प्रती-
चींजग्रभावाचमश्वंरशनयायथा १४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके
षष्ठोध्यायः ॥ ७ ॥ ६ ॥

निवर्तध्वमष्टौ मथितो भृगुर्वारुणिर्भार्गवश्च्यवनो वा पंगव्यं वानुष्टुभमग्नीषोमीयो द्वितीयोर्धर्चः षष्ठी गाय-
त्रीसप्तोत्तराण्यैन्द्रो विमदः प्राजापत्यो वा वसुक्रो वसुकृद्वा भद्रं दशाग्नेयं तु गायत्रमाद्यैकपदा पाद एव वाशा-
न्यर्थः परानुष्टुबन्त्ये विराड्ष्टुभावार्षिनाणाचास्तारपाङ्क्तं कुहपञ्चोनापुरस्ताद्बार्हतं त्रिष्टुबन्तं त्वं सा चिदा-
नस्त्वं नोनुष्टुभो यजामहे सप्ताद्यान्त्ये त्रिष्टुभौ पञ्चम्याभिसारिणीन्द्रसोमं पळास्तारपाङ्क्तं त्वाश्विन्योन्या स्ति-
स्रोनुष्टुभो भद्रमेकादश सौम्यं मा इह नव पौष्णयानुष्टुभमद्या चतुर्थ्याऽऽदिणहा वसत्स चतुर्विंशतिरैन्द्रो वसुक्रो
विश्वो हि द्वादशेन्द्र वसुक्रयोः संवाद ऐन्द्रः सूक्तस्य प्रथमयेन्द्रस्य स्नुषा परोक्षवदिन्द्रमाहेन्द्रस्य युजः शेषा ऋषे
श्चतुर्थी च वनेनाग्नौ मदेवत्रा पञ्चोना कवपैलूष आपमपोनप्त्रीयं वान एकादश वैश्वदेवं प्रसुग्मन्तां नव पञ्चाद्या
जगत्यः ॥

निवर्तध्वमष्टौ मथितो यामायनो भृगुर्वा वारुणिश्च्यवनो वा भार्गवोनुष्टुप्। षष्ठी गायत्री।
आपो गावो वा देवता। प्रथमाया द्वितीयार्धस्याग्नीषोमौ।

१९ ॐम् निवर्तध्वं मानुगातास्मान्त्सिषक्त रेवतीः। अग्नीषोमा पुनर्वसू अस्मे
धारयतं रयिम् १ पुनरेना निवर्तय पुनरेना न्याकुरु। इन्द्र एणा नियच्छत्वग्निरेना

उपाजंतु २ पुनंरेतानिवंर्तन्तामस्मिन्पुंष्यन्तुगोपंतौ । इहैवाग्नेनिधांरयेहतिंष्ठतुया
र्यिः ३ यन्नियानंन्ययंनंसंज्ञानंयत्परायंणम् । आवर्तंनंनिवर्तंनंयोगोपाअपितं
हुंवे ४ यउदानड्व्ययंनंयउदानट्परायंणम् । आवर्तंनंनिवर्तंनमपिंगोपानिवं-
र्तताम् ५ आनिंवर्तनिवंर्तयपुनंर्नइन्द्रगादेंहि । जीवाभिंर्भुनजामहै ६ परिंवो
विश्वतोदधऊर्जाघृतेनपयंसा । येदेवाःकेचंयज्ञियास्तेरय्यासंसृजन्तुनः ७ आ
र्निवर्तनिवर्तयानिर्निवर्तनिवर्तय । भूम्याश्चतंस्रःप्रदिशस्ताभ्यंएनानिवंर्तय ८ ॥१॥

भद्रं दश यिमद ऐन्द्रः माजापत्योवा वसुकृद्वा वासुक्रोयिर्णायिन्द्री । आद्यैकपदा ।
पाद एव वा शान्त्यर्थः । उपाद्यानुष्टुप् । उपान्त्या विराट् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२० भद्रंनोअपिवातयमनंः १ अग्निमींळेभुजांयविष्ठंशासामित्रंदुर्धरीतुम् ।
यस्यधर्मन्त्स्वं१रेनींःसपर्यन्तिमातुरूधंः २ यमासाकृपनींळंभासाकेतुंवर्धयन्ति।

कविर्भ्रंदीयाभ्राजंतेश्रेणिंदन् ३ अर्यो विशांगातुरेतिप्रयदानंड्दिवोंअन्तान् । कविरभ्रंदीया-
भ्राजंतेश्रेणिंदन् ३ अर्योविशांगातुरेतिप्रयदानड्दिवोंअन्तान् । कविरभ्रंदीयां-

न: ४ जुपहृव्यामानुपस्योर्ध्वस्तस्थावृभ्वायज्ञे । मिन्वन्त्सद्मपुरएति ५ सहि
क्षेमोहविर्यज्ञःश्रुष्टीदस्यगातुरेति । अग्निंदेवावाशीमन्तम् ६ ॥ २ ॥ यज्ञासा-
हंदुवंइषेऽग्निंपूर्वस्यशेवस्य । अद्रेःसूनुमायुमाहुः ७ नरोयेकेचास्मदाविश्वेत्तेवा-
मआस्युः । अग्निंहविषावर्धन्तः ८ कृष्णःश्वेतोऽरुषोयामोअस्यब्रध्नऋज्रउत
शोणोयशस्वान् । हिरण्यरूपंजनिताजजान ९ एवातेअग्नेविमदोमनीषामूर्जो-
नपादमृतेभिःसजोषाः । गिरआवक्षत्सुमतीरियानइषमूर्जंसुक्षितिंविश्व-
माभाः १० ॥ ३ ॥

आग्नि नाष्टौ विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रोग्निरास्तारपङ्क्तिः ।

,२१ आग्निंनस्ववृक्तिभिर्होतारंत्वावृणीमहे । यज्ञायस्तीर्णबर्हिषेविवोमदेशी-

रंपावकशोचिषंविवंक्षसे १ त्वामुतेस्वाभुवंःशुम्भन्त्यश्वंराधसः । वेतित्वामुंप-
सेचंनीविवोमदृक्जींतिरग्नआहुंतिर्विवंक्षसे २ त्वेधर्माणंआसतेजुहूभिंःसिञ्चती-
रिव । कृष्णारूपाण्यर्जुनाविवोमदेविश्वाअधिश्रियोंधिषेविवंक्षसे ३ यमंग्नेम-
न्यंसेरयिंसहंसावन्नमर्त्य । तमानोवाजंसातयेविवोमदेंयज्ञेषुंचित्रमाभंराविवं-
क्षसे ४ अग्निर्जातोअथर्वंणाविदद्विश्वांनिकाव्यां । भुवंद्दूतोविवस्वंतोविवोमदें
प्रियोयमस्यकाम्योविवंक्षसे ५ ॥ ४ ॥ त्वांयज्ञेष्वींळतेऽग्नेप्रयत्यंध्वरे । त्वंवसूं-
निकाम्याविवोमदेविश्वादधासिदाशुषेविवंक्षसे ६ त्वांयज्ञेष्वृत्विजंचारुंमग्नेनि
षेदिरे । घृतप्रंतीकंमनुषोविवोमदेंशुक्रंचेतिष्ठमक्षभिर्विवंक्षसे ७ अग्नेशुक्रेणंशो-
चिषोरुप्रंथयसेबृहत् । अभिक्रन्दंन्वृषायसेविवोमदेगर्भंदधासिजामिषुविवं-
क्षसे ८ ॥ ५ ॥

कुह पञ्चदश त्रिपद ऐन्द्रः म्राभापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक इन्द्रः पुरस्ताद्बृहती । पञ्चमी-
सप्तमीनवम्योनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२२ कुहश्रुतइन्द्रःकस्मिन्नद्यजनेमित्रोनश्रूयते। ऋषीणांवायःक्षयेगुहावाच-
कृपेगिरा १ इहश्रुतइन्द्रोअस्मेअद्यस्तवेवज्र्यृचीषमः । मित्रोनयोजनेष्वायशं-
श्चक्रेआसाम्या २ महोयस्पतिःशवसोअसाम्यामहोनृम्णस्यतूतुजिः । भर्ता
वज्रस्यधृष्णोःपितापुत्रमिवप्रियम् ३ युजानोअश्वावातस्यधुनीदेवोदेवस्यव-
ज्रिवः । स्यन्तापथाविरुक्मतासृजानःस्तोष्यध्वनः ४ त्वंत्याचिद्वातस्याश्वागा-
ऋज्रात्मनावहध्यै । ययोर्देवोनमर्त्योयन्तानकिर्विदाय्यः ५ ॥ ६ ॥ अधग्मन्तो-
शनापृच्छतेवांकदर्थानआगृहम्। आजग्मथुःपराकाद्दिवश्चग्मश्चमर्त्यम् ६ आनो
इन्द्रपृक्षसेऽस्माकंब्रह्मोद्यतम्। तत्त्वायाचामहेऽवःशुष्णंयद्धन्नमानुषम् ७अकर्मा

त्वंतस्यांमित्रहुन्वधंर्दासस्यंदम्भय ८
दस्युंरभिनोंअमन्तुरन्यव्रंतोअमानुषः । त्वंतस्यांमित्रहन्वधंर्दासस्यंदम्भय ९ त्वंता
त्वंनंइन्द्रशूरशूरैरुतत्वोतांसोवर्हणां। पुरुत्रातेविपूर्तयोनवन्तक्षोणयोयथा ९ त्वंता
न्वृत्रहत्येचोदयोनृन्कार्पाणेशूरवज्रिवः । गुहायदींकवीनांविशांनक्षत्रशव-
साम् १० ॥ ७ ॥ मक्षूतातंइन्द्रदानाप्नसआक्षाणेशूरवज्रिवः । यद्धशुष्णस्य
दम्भयोजातंविश्वंसयावभिः ११ माकुध्र्यगिन्द्रशूरवस्वीरस्मेभूवन्नभिष्टयः ।
वयंवंयंतआसांसुम्नेस्यामवज्रिवः १२ अस्मेतातंइन्द्रसन्तुसत्याहिंसन्तीरुप-
स्पृशः । विद्यामयासांभुजोधेनूनांनवज्रिवः १३ अहस्तायदपदीवर्धतक्षाःशचीं-
भिर्वेद्यानाम् । शुष्णंपरिप्रदक्षिणिद्विश्वायवेनिशिश्नथः १४ पिबापिबेदिन्द्रशूर
सोमंमारिषण्योवसवानवसुःसन् । उतत्रायस्वगृणतोमघोनोमहश्चरायोरेवतं-
स्कृधीनः १५ ॥ ८ ॥

यजामहे सप्त विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्र इन्द्रो जगती ।

आद्यान्त्ये त्रिष्टुभौ । पञ्चम्याभिसारिणी ।

२३ यजामहइन्द्रंवज्रंदक्षिणंहरीणांरथ्यं१विव्रतानाम् । प्रश्मश्रुदोधुवदूर्ध्वथाभूद्विसेनाभिर्दयमानोविराधसा १ हरीन्वस्ययावनेविदेवस्विन्द्रोमघैर्मघवावृत्रहाभुवत् । ऋभुर्वाजऋभुक्षाःपत्यतेशवोऽवक्ष्णौमिदासस्यनामचित् २ यदावज्रंहिरण्यमिदथारथंहरीयमस्यवहतोविसूरिभिः । आतिष्ठतिमघवासनश्रुतइन्द्रोवाजस्यदीर्घश्रवसस्पतिः ३ सोचिन्नुवृष्टिर्यूथ्या३स्वासचाँइन्द्रःश्मश्रूणिहरिताभिप्रुष्णुते । अवंवेतिसुक्षयंसुतेमधूदिद्धूनोतिवातोयथावनम् ४ योवाचाविवाचोमृध्रवाचःपुरूसहस्राशिवाजघान । तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसिपितेवयस्तविषींवावृधेशवः ५ स्तोमंतइन्द्रविमदाअजीजनन्नपूर्व्यंपुरुतमंसुदानवे ।

विश्वाह्यस्यभोजंनमिनस्यय॒दापशुंनगोपाःकरामहे ६ माकिर्नएनासख्यावि-यौंपुस्तवचेन्द्रविमदस्यचऋषेः । विद्माहितेप्रमतिंदेवजामिवदस्मेतेसन्तुसख्याशिवानि ७ ॥ १ ॥

इन्द्र सोमं पाहिमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रः । प्रथमतृचस्येन्द्रः । द्वितीयस्याश्विनौ । आद्यास्तिस्र आस्तारपङ्क्तयः । शिष्टा अनुष्टुभः ।

२४ इन्द्रसोममिमंपिबमधुमन्तंचमूसुतम् । अस्मेरयिंनिधारयविवोमदेसहस्रिणंपुरूवसोविवक्षसे १ त्वांयज्ञेभिरुक्थैरुपहव्येभिरीमहे । शचीपतेशचीनांविवोमदेश्रेष्ठंनोधेहिवार्यंविवक्षसे २ यस्पतिर्वार्याणामसिरध्रस्यचोदिता । इन्द्रस्तोतॄणामविताविवोमदेद्विषोनःपाह्यंहसोविवक्षसे ३ युवंशक्रामायाविनासमीचीनिरमन्थतम् । विमदेनयदीळितानासत्यानिरमन्थतम् ४ विश्वेदेवा

अंकूपन्तसमीच्योर्निष्पतंन्त्योः । नासंत्यावब्रुवन्देवाःपुनरावंहतादिति ५ मधुं-
मन्मेपरायंणंमधुंमत्पुनरायंनम् । तानोंदेवादेवतंयायुवंमधुंमतस्कृतम् ६ ॥ १०॥

भद्रमेकादश विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रः सोम आस्तारपङ्क्तिः ।

२५ भद्रंनोअपिंवातयमनोदक्षंमुतक्रतुंम् । अधांतेसख्येअन्धंसोविवोमदेरण-
न्गावोनयवंसे विवंक्षसे १ हृदिस्पृशंस्तआसतेविश्वेंषुसोमधामंसु । अधाकामांइ-
मेममंवियोमदेवितिंष्ठन्तेवसूयवोविवंक्षसे २ उतव्रतानिंसोमतेप्राहंमिंनामिपा-
क्यां । अधांपितेवसूनवेविवोमदेमृळानोंअभिचिंद्धधाद्विवंक्षसे ३ सम्प्रयंन्ति-
धीतयःसर्गासोऽवताँइव । क्रतुंनःसोमजीवसेविवोमदेंधारयांचमसाँइवाविवंक्ष-
से ४ तवत्येसोमशक्तिंभिर्निकांमासोव्यृंण्विरे । गृत्संस्यधीरांस्तवसोविवोम-
देव्रजंगोमंन्तमश्विनंविवंक्षसे ५ ॥ ११ ॥ पशुंनःसोमरक्षसिपुरुत्राविष्ठितंजगं-

तू । समाकृणोषिजीवसेविवोमदेविश्वासंपश्यन्भुवनाविवक्षसे ६ त्वंनःसोमवि-
श्वतोगोपाअदाभ्योभव । सेधराजन्नपस्निधोविवोमदेमानोदुःशंसईशताविवक्ष-
से ७ त्वंनःसोमसुक्रतुर्वयोधेयायजागृहि । क्षेत्रवित्तरोमनुषोविवोमदेद्रुहोनः
पाह्यंहसोविवक्षसे ८ त्वंनोवृत्रहन्तमेन्द्रस्येन्दोशिवःसखा । यत्सींहवन्तेसमि-
थेविवोमदेयुध्यमानास्तोकसातौविवक्षसे ९ अयंघसतुरोमदइन्द्रस्यवर्धतप्रि-
यः । अयंकक्षीवतोमहोविवोमदेमतिंविप्रस्यवर्धयद्विवक्षसे १० अयंविप्रायदा-
शुषेवाजाँइयर्तिगोमतः । अयंसप्तभ्यआवरंविवोमदेप्रान्धंश्रोणंचतारिषद्विव-
क्षसे ११ ॥ १२ ॥

प्र हि नव विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रः पूषानुष्टुप् ।
प्रथमाचतुर्थ्यावुष्णिहौ ।

२६ प्रह्यच्छामनीषाःस्पार्हायन्तिनियुतःप्रदस्रानियुद्रथःपूषाअविष्टुमाहिनः

१ यस्यत्यन्महित्वंवाताप्यमयंजनः। विप्रआवंसद्धीतिभिश्चिकेतसुष्टुतीनाम् २ स वेदसुष्टुतीनामिन्दुर्नपूषावृषा। अभिप्सुरःप्रुषायतिव्रजंनआप्रुषायति ३ मंसीमहित्वावयमस्माकंदेवपूषन्। मतीनांचसाधनंविप्राणांचाधवम् ४ प्रत्यर्धिर्यज्ञानामश्वहयोरथानाम्। ऋषिःसयोमनुर्हितोविप्रस्ययावयत्सखः ५ ॥ १३ ॥ आधीषमाणायाःपतिःशुचायाश्वशुचस्यच। वासोवायोऽवीनामावासांसिमर्मृजत् ६ इनोवाजानांपतिरिनःपुष्टीनांसखा। प्रश्मश्रुंहर्यतोदूधोविवृथायोअदाभ्यः ७ आतेरथस्यपूषन्नजाधुरंववृत्युः। विश्वस्यार्थिनःसखासनोजाअनपच्युतः ८ अस्माकमूर्जारथंपूषाअविष्टुमाहिनः। भुवद्वाजानांवृधइमंनःशृणवद्धवम् ९ ॥ १४ ॥

असतसु चतुर्विंशतिर्वसुक्र ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२७ असत्सुमेंजरितःसाभिवेगोयत्सुन्वतेयजमानायशिक्षम् । अनाशीर्दामहमस्मिप्रहन्तासत्यध्वृतंवृजिनायन्तमाभुम् १ यदीदहंयुधयेसंनयान्यदेवयून्तन्वा३शूशुजानान् । अमातेतुम्रंवृषभंपचानितीव्रंसुतंपञ्चदशंनिषिञ्चम् २ नाहंतंवेदयइतिब्रवीत्यदेवयून्त्समरणेजघन्वान् । यदावाख्यत्समरणमृघावदादिद्धमेवृषभाप्रब्रुवन्ति ३ यदज्ञातेषुवृजनेष्वासंविश्वेसतोमघवानोमआसन् । जिनामिवेत्क्षेमआसन्तमाभुंप्रतांक्षिणांपर्वतेपादगृह्य ४ नवाउमांवृजनेवारयन्तेनपर्वतासोयदहंमनस्ये । ममस्वनात्कृधुकर्णोभयातएवेदनुद्यून्किरणःसमेजात् ५ ॥ १५ ॥ दर्शन्न्वत्रशृतपाँअनिन्द्रान्बाहुक्षदःशरवेपत्यमानान् । घृषुंवायेनिनिदुःसखायमध्यून्वेषुपवयोववृत्युः ६ अभूर्वौक्षीर्व्युं१आयुरानड्दर्षन्नुपूर्वोअपरोनुदर्ष-

त् । द्रुपवस्तेपरितंनभूंतोयोअस्यंपारेरजंसोविवेषं ७ गावोयवंप्रयुंताअ-
र्योअंक्षन्ताअंपश्यंसहगोपाश्चरंन्तीः । हवाइदुर्योअभितःसमायन्किर्यदासु
स्वपंतिश्छन्दयाते ८ संयद्वयंयवसादोजनानामहंयवादंउुर्वज्रेअन्तः । अ-
त्रायुक्तोऽवसातारमिच्छादथोअयुंक्तंयुनजद्ववन्वान् ९ अत्रेदुमेमंससेसत्यमुक्तं
द्विपाच्चयच्चतुंष्पात्संसृजानिं । स्त्रीभिर्योअत्रवृषंणंपृतन्यादयुंद्धोअस्यविभंजानि
वेदः १०॥१६॥ यस्यानक्षादुहिताजात्वासकस्ताँविद्वाँअभिमंन्यातेअन्धाम् ।
कतरोमेनिंप्रतितंमुंचातेयईंवहातेयईंवावरेयात् ११ कियंतीयोषांमर्यतोवंधूयोः
परिंप्रीतापन्यंसावार्येण । भद्रावधूर्भवतियत्सुपेशाःस्वयंसामित्रंवनुतेजनेचित्
१२पत्तोजंगारप्रत्यञ्चंमत्तिशीर्ष्णाशिरःप्रतिदधौवरूथम् । आसीनऊर्ध्वामुपसिं-
क्षिणातिन्यंङ्कुत्तानामन्वेतिभूमिम् १३ बृहन्नंच्छायोअंपलाशोअर्वांतस्थौमा-

विर्वितोअत्तिगर्भः । अत्यस्यावत्सं रिहतीमिमायकयांभुवानिदधेधेनुरूधः १४
सप्तवीरासोअधरादुदायन्नष्टोत्तरात्तात्समजग्मिरन्ते। नवपश्चातात्स्थिविमन्तआ-
यन्दशप्राक्सानुवितिरन्त्यश्नः १५॥१७॥ दशानामेकंकपिलंसमानंतंहिन्वान्ति
क्रतवेपार्याय । गर्भमातासुधितंवक्षणास्ववेनन्तंतुपयन्तीविभर्ति १६ पीवानंमे-
षमपचन्तवीरान्युप्ताअक्षाअनुदीवआसन् । द्वाधनुंबृहतीमप्स्व१न्तःपवित्रवन्ता
चरतःपुनन्ता १७ विक्रोशनासोविष्वञ्चआयन्पचातिनेमोनहिपक्षदर्धः । अयं
मेदेवःसवितातदाहद्वन्नइद्वनवत्सर्पिरन्नः १८ अपश्यंग्रामंवहमानमाराद्चक्रया
स्वधयावर्तमानम् । सिषक्त्यर्यःप्रयुगाजनानांसद्यःशिश्नाप्रमिनानोनवी-
यान् १९ एतौमेगावौप्रमरस्ययुक्तौमोषुप्रसेधीर्मुहुरिन्ममन्धि । आपश्चिदस्य
विनशन्त्यर्थंसूरश्चमर्कउपरोबभूवान् २० ॥ १८ ॥ अयंयोवज्रःपुरुधाविवृ-

अ.

अवद्रुदेनापरोअन्यदस्तितदं॰यथीजरिमाणं-
तोऽव:सूर्यस्यवृहत:पुरीपात् । अथेदंविश्वं
स्तरन्ति २१ वृक्षेवृक्षेनियंतामीमयद्गौस्ततोवय:प्रपंतान्पूरुपादः । अथेदंविश्वं
भुवनंभयातइन्द्रायसुन्वहपयेचशिक्षत् २२ देवानांमानेप्रथमाअंतिष्ठन्कृन्तत्रा-
देपामुपराउदायन् । त्रयस्तपन्तिपृथिवीमनूपाद्वावृवूकंवहत:पुरीपम् २३ साते
जीवातुरुततस्यविद्धिमास्मैतादृगपगूह:समर्ये । आविःस्वः कृणुतेगूहतेवुसंसपा-
दुरस्यनिर्णिजोनमुच्यते २४ ॥ १९ ॥

विश्वो हि द्वादशेन्द्रवसुक्रयोः संवाद ऐन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

२८ विश्वोह्य१न्योअरिराजगाममेदहश्वशुरोनाजगाम । जक्षीयाद्धानाउ-
तसोमंपपीयात्स्वाशितपुनरस्तंजगायात् १ सरोरुवद्वृषभस्तिग्मशृङ्गोवर्ष्मन्त-
स्थौवरिमन्नापृथिव्याः । विश्वेष्वेनंवृजनेषुपामियोमेकुक्षीसुतसोम:पृणाति २

अद्रिणातेमन्दिनइन्द्रतूयान्त्सुन्वन्तिसोमान्पिबसित्वमेषाम् । पचन्तितेवृषभाँ
अत्सितेषांपृक्षेणयन्मघवन्हूयमानः ३ इदंसुमेजरितराचिकिद्धिप्रतीपंशापंनद्यो
वहन्ति । लोपाशःसिंहंप्रत्यञ्चमत्साःक्रोष्टावराहंनिरतक्तकक्षात् ४ कथातएत-
दहमाचिकेतंगृत्सस्यपाकस्तवसोमनीषाम् । त्वंनोविद्वाँऋतुथाविवोचोयमर्धंते
मघवन्क्षेम्याधूः ५ एवाहिमांतवसंवर्धयन्तिदिवश्चिन्मेबृहतउत्तराधूः । पुरूस-
हस्रानिशिशामिसाकमशत्रुंहिमाजनिताजजान ६ ॥ २० ॥ एवाहिमांतवसं
जज्ञुरुग्रंकर्मन्कर्मन्वृषणमिन्द्रदेवाः । वधींवृत्रंवज्रेणमन्दसानोऽपव्रजंमहिनादा
शुषेवम् ७ देवासआयन्परशूँरबिभ्रन्वनावृश्चन्तोअभिविड्भिरायन् । निसुद्र्वंदध
तोवक्षणासुयत्राकृपीटमनुतद्दहन्ति ८ शशःक्षुरंप्रत्यञ्चंजगाराद्रिंलोगेनव्यभेद-
मारात् । बृहन्तंचिदृहतेरन्धयानिवयद्वत्सोवृषभंशूशुवानः ९ सुपर्णइत्थानख-

मासिंपायावंरुद्धःपरिपदंनसिंहः । निरुद्धश्चिन्महिषस्तृष्यावान्गोधातस्मांअय-धंकर्षदेतत् १० तेभ्योगोधाअयथंकर्षदेतद्येब्रह्मणःप्रतिपीयन्त्यन्नैः । सिमउ-क्ष्णोऽवसृष्टांअंदन्तिस्वयंवलानितन्वंःशृणानाः ११ एतेशमीभिःसुशमीअभू-वन्येहिन्विरेतन्वं१ःसोमउक्थैः । नृवद्वदन्नुपंनोमाहिवाजांन्दिविश्रवोदधिषेनामवीरः १२ ॥ २१ ॥

वनेनाष्टौ वसुक्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ वनेनावायोन्यधाधिचाकञ्छुचिर्वांस्तोमोभुरणावजीगः । यस्येदिन्द्रःपुरुदिनेषुहोतानृणानयोंनृतमःक्षपावान् १ प्रतेअस्याउषसःप्रापरस्यानृतौस्यामनृतमस्यनृणाम् । अनुत्रिशोकःशतमावहन्नृन्कुत्सेनरथोयोअसत्ससवान् २ कस्तेमदइन्द्ररन्त्योभूद्दुरोगिरोअभ्यु१ग्रोविधाव । कद्वाहोअर्वागुपमामनीषाआ

त्वांशक्यामुपमंराधोअन्नैः ३ कुकर्दुंद्युम्नमिंन्द्रत्वावंतोनॄन्कयांधियाकंरसेकन्नआ
गंन् । मित्रोनसत्यउंरुगायभृत्याअन्नेसमस्ययदसंन्मनीषाः ४ प्रेरंयसूरोअर्थंन
पारंयेअंस्यकामंजनिधाइंवग्मन् । गिरंश्चयेतेतुविजातपूर्वीर्नरंइन्द्रप्रतिशिक्षन्त्य-
न्नैः ५ ॥ २२ ॥ मात्रेनुतेसुमिंतेइन्द्रपूर्वीद्यौर्मज्मनांपृथिवीकाव्येन । वरांयते
घृतवंन्तःसुतासःस्वाद्मंनभवन्तुपीतयेमधूंनि ६ आमध्वोंअस्माअसिचन्नमंत्रमि-
न्द्रांयपूर्णंसहिसत्यराधाः । सवावृधेवरिंमन्नापृथिव्याअभिक्रत्वानर्यःपौंस्यैश्च ७
व्यांनळिन्द्रःपृतनाःस्वोजाआस्मैयतन्तेसख्यायंपूर्वीः । आस्मारथंनपृतनासुतिष्ठ-
यंभद्रयांसुमत्याचोदयासि ८ ॥ २३ ॥ इति ऋ० सं० दशमे मण्ड. द्वितीयोऽनुवाकः ॥ १० ॥ २

प्र देवत्रा पञ्चदश कवष ऐलूष आप अपांनपाद्वा त्रिष्टुप् ।

३० प्रदेवत्राब्रह्मंणेगातुरेत्वपोअच्छामनंसोनप्रयुक्ति । महींमित्रस्यवरुंण-

स्यधा॒सिंपृं॑थु॒ज्रयं॑सेरीरिधासुवृ॒क्तिम् १ अध्वं॑र्यवोह॒विष्मं॑न्तो॒हिभू॒ताच्छा॒पइं॑तोश॒-
तीरुं॑शन्तः । अव॒याश्च॑ष्टेअरु॒णःसु॑प॒र्णस्तमास्यं॑ध्वमू॒र्मिम॒द्यासुं॑हस्ताः २ अध्वं॑-
र्यवो॒ऽपइं॑तासमु॒द्रम॒पांनपा॑तंह॒विषा॑यजध्वम् । सवो॑दददू॒र्मिम॒द्यासुपू॒तं॒तस्मै॒सो-
मं॒मधुं॑मन्तंसुनोत ३ योअं॑नि॒ध्मोदीदं॑यद॒प्स्वं१न्तर्यंविप्रा॑स॒ईळं॑तेअध्व॒रेषु॑ । अ-
पांनपा॒न्मधुं॑मतीर॒पोदा॒याभि॒रिन्द्रो॑वावृ॒धेवी॒र्या॑य ४ याभि॒ःसोमो॒मोदं॑तेह॒र्षतें॑च-
कल्या॒णीभि॑र्युव॒तिभि॒र्नमर्यः॑ । ताअं॑ध्वर्यो॒अपोअच्छा॒परे॑हि॒यदा॑सि॒ञ्चाओष॑धीभिः
पुनीतात् ५ ॥ २४ ॥ ए॒वेद्यूनें॑युव॒तयो॑नमन्त॒यदी॑मु॒शन्नु॑श॒तीरेत्यच्छं॑ । संजा॑-
नते॒मनं॑सा॒संचिं॑कित्रेऽध्व॒र्यवो॑धि॒षणाप॑श्चदे॒वीः ६ योवो॑वृ॒ताभ्यो॒अकृं॑णोदु॒लो॒कं
योवो॑म॒ह्याअ॒भिश॑स्ते॒रमुं॑श्चत् । तस्मा॒इन्द्रा॑यमधुं॑मन्तमू॒र्मिंदे॑व॒मादं॑न॒मप्रहिं॑णोत-
नापः ७ प्रास्मैं॑हिनोत॒मधुं॑मन्तमू॒र्मिंगर्भो॒योवः॑सिन्धवो॒मध्व॒उत्सः॑ । घृ॒तपृं॑ष्ठ॒-

मीडयंमध्वरेष्वापोरेवतीःशृणुताहवंमे ८ तांसिन्धवोमत्सरामिन्द्रपानमूर्मिंप्रहे-
तवउभेइयर्ति । मदच्युतमौशानंनभोजांपरित्रितन्तुंविचरन्तमुत्सम् ९ आव-
र्वृततीरधनुद्विधारागोषुयुधोननियवंचरन्तीः । ऋपेजनित्रीभुवनस्यपत्नीरपोवन्द-
स्वसवृधःसयोनीः १० ॥ २५ ॥ हिनोतानोअध्वरंदेवयज्याहिनोतब्रह्मसनये
धनानाम् । ऋतस्ययोगेविष्यध्वमूधःश्रुष्टीवरीर्भूतनास्मभ्यमापः ११ आपो
रेवतीःक्षयथाहिवस्वःक्रतुंचभद्रंबिभृथामृतंच । रायश्चस्थस्वपत्यस्यपत्नीःसरस्व-
तीतद्गृणतेवयोधात् १२ प्रतियदापोअदृश्रमायतीर्घृतंपयांसिबिभ्रतीर्मधूनि ।
अध्वर्युभिर्मनसासंविदानाइन्द्रायसोमंसुषुतंभरन्तीः १३ एमाअग्मन्रेवतीर्जी-
वधन्याअध्वर्यवःसादयतासखायः । निबर्हिषिधत्तनसोम्यासोऽपांनप्त्रासंविदा-

नासंएनाः १४ आग्मन्नापंउशतीर्बर्हिरेदंन्यंध्वरेअंसदन्देवयन्तीः । अध्वंर्यवः सुनुतेन्द्रांयसोममभूंदुवःसुशकांदेवयुज्या १५ ॥ २६ ॥

आ न एकादश कवष ऐलूषो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

३१ आनोंदेवानामुपंवेतुशंसोविश्वेंभिस्तुरैरवंसेयजंत्रः । तेभिर्वयंसुषखा-योंभवेमतरंन्तोविश्वांदुरितास्यांम १ परिंचिन्मर्तोद्रविंणंममन्यादृतस्यंपथान-मसाविंवासेत् । उतस्वेनक्रतुंनासंवदेतश्रेयांसंदक्षंमनंसाजगृभ्यात् २ अधांयि धीतिरसंसृग्रमंशास्तीर्थेनदस्ममुपंयन्त्यूमाः । अभ्यानश्मसुवितस्यंशूषंनवेद-सोअमृतांनामभूम ३ नित्यंश्चाकन्यात्स्वपंतिर्दमूंनायस्मांउदेवःसंवितांजजा-नं । भगोंवागोभिरर्यमेमनज्यात्सोअंस्मैचारुश्छदयदुतस्यांत् ४ इयंसाभूंया उपसामिवक्षायद्धंक्षुमन्तःशवंसासमायंन् । अस्यस्तुतिंजरितुर्भिक्षमाणाआ

नंःअग्मासुउपंयन्तुवाजाः ५ ॥ २७ ॥ अस्येदेषासुंमतिःपंप्रथानाभंवत्पूर्व्या भूमंनागोः । अस्यसनीळाअसुंरस्ययोनौसमानआभरंणेविभ्रंमाणाः ६ किं स्विद्वनंकउसवृक्षआंसयतोद्यावांपृथिवीनिंष्टतक्षुः । संतस्थानेअजरेइतऊतीअ-होनिपूर्वीरुपसोजरन्त ७ नैतावंदेनापरोअन्यदंस्त्युक्षासद्यावांपृथिवीविंभर्ति । त्वचंपवित्रंकृणुतस्वधावान्यदींसूर्यंनहरितोवहंन्ति ८ स्तेगोनक्षामत्येतिपृथ्वीं मिहंनवातोविहंवातिभूमं । मित्रोयत्रवरुणोअज्यमानोऽग्निर्वनेनव्यसृष्टशोकं-म् ९ स्तरीर्यत्सूतंसद्योअज्यमानाव्यथिरव्यथीःकृणुतस्वगोपा । पुत्रोयत्पू-र्वःपित्रोर्जनिंष्टशम्यांगौर्जगारयद्धपृच्छान् १० उतकण्वंनृषदःपुत्रमाहुरुत श्यावोधनमादंत्तवाजी । प्रकृष्णायरुशंदपिन्वतोधंर्ऋतमत्रनकिंरस्माअपी-पेत् ११ ॥ २८ ॥

प्र सुग्मन्ता नव ऐलूषो विश्वेदेवा जगती । अन्त्याश्चतस्त्रस्त्रिष्टुभः ।

३२ प्रसुग्मन्तांधियसानस्यंसक्षणिंवरेभिर्वराँअभिषुप्रसीदंतः । अस्माकमिन्द्रउभयंजुजोषतियत्सोम्यस्यान्धंसोबुबोधति १ वीन्द्रयासिदिव्यानिरोचनाविपार्थिवानिरजंसापुरुष्टुत । येत्वावहंन्तिमुहुरध्वराँउपतेसुवन्वन्तुवग्वनाँअराधसंः २ तदिन्मेछन्त्सद्वपुषोवपुष्टरंपुत्रोयज्जानंपित्रोरधीयंति । जायापतिंवहतिवग्नुनासुमत्पुंसइद्भद्रोवंहतुःपरिष्कृतः ३ तदित्सधस्थमभिचारुदीधयगावोयच्छासंन्वहतुंनधेनवंः । मातायन्मन्तुर्यूथस्यपूर्व्याभिवाणस्यसप्तधातुरिज्जनंः ४ प्रवोच्छारिरिचेदेवयुष्पदमेकोरुद्रेभिर्यातितुर्वणिंः । जरावायेष्वमृतेषुदावनेपरिवऊमेभ्यःसिञ्चतामधुं ५ ॥ २९ ॥ निधीयमानमपंगूह्ळमप्सुप्रमेदेवानांव्रतपाउ

वाच । इन्द्रोविद्वाँअनुहित्वाचचक्षतेनाहमग्नेअनुशिष्टआगाम् ६ अक्षेत्रवित्क्षे-
त्रविदंह्यप्राट्सप्रैतिक्षेत्रविदानुशिष्टः । एतद्वैभद्रमनुशासनस्योतस्रुतिंविन्दत्य-
ञ्जसीनाम् ७ अद्येदुप्राणीदममन्निमाहापीवृतोअधयन्मातुरूधः । एमेनमाप
जरिमायुवानमहेळन्वसुःसुमनाबभूव ८ एतानिभद्राकलशक्रियामकुरुश्रवण
दर्दतोमघानि । दानइद्वोमघवानःसोअस्त्वयंचसोमोहृदियंबिभर्मि ९ ॥ ३० ॥

इति शाकलकसंहितायां सप्तमाष्टके सप्तमोध्यायः ॥ ७ ॥ ७ ॥

प्रसाद्यावैश्वदेव्यैन्द्रःप्रगाथःपरागायत्र्योद्विकुरुश्रवणस्यत्रासदस्यवस्यदानस्तुतिःपराभिर्मृतेमित्रा-
तिथौराज्ञितत्स्नेहादृपिरुपमश्रवसंपुत्रमस्यव्यशोकयत्प्रावेपाःपळूनामौजवान्वाक्षोक्षक्रापिप्रशंसाचाक्ष-
कितवनिन्दाचसप्तमीजगसवुधंलुशोधानाकोवैश्वदेवंतुद्धित्रिष्टुबन्तंतूपासानक्तान्नमोद्वादशसौर्योभित-
पाःसौर्यंजागतंवैत्रिष्टुब्दशम्यांसिन्नःप्रश्नुष्कवानिन्द्रोयोवांपळूनाकाक्षीवतीघोषाश्विनंद्वित्रिष्टुबन्तंर-

धंयान्तंसमानंवृचंसुहस्त्योघोपेयोस्तेनैकादशंकृष्णोच्छामेंद्वीत्रिष्टुवन्तंत्वायातुत्रित्रिष्टुवादिदिवस्परि-
द्वादशवत्सांमिराश्रेयंतु ।

प्रमा नव कवप ऐलूषो गायत्री । आद्याया विश्वेदेवाः । उपाद्ययोरिन्द्रः । चतुर्थी-
पञ्चम्योः कुरुश्रवणस्य त्रासदस्यवस्य दानस्तुतिः । शिष्टानामुपमश्रवा मित्रा-
तिथिपुत्रः । आद्या त्रिष्टुप् । उपाद्या बृहती । तृतीया सतोबृहती ।

२३ ॐप्र् प्रमांयुयुज्ञेप्रयुजोजनानांवहांमिस्मपूषणमन्तरेण । विश्वेदेवा-
सोअधमामरक्षन्दुःशासुरागादितिघोषंआसीत् १ संमांतपन्त्यभितःसपत्नीरि-
वपर्शवः । निर्बाधतेअमतिर्नग्नताजसुर्वेर्नवेवीयतेमतिः २ मूषोनशिश्नाव्यंद-
न्तिमाध्यंःस्तोतारंतेशतक्रतो । सकृत्सुनोंमघवन्निन्द्रमृळयाधांपितेवनोभव ३
कुरुश्रवंणमावृणिराजानंत्रासंदस्यवम् । मंहिंष्ठंवाघतामृषिः ४ यस्यंमाहरितो
रथेतिस्रोवहंन्तिसाधुया । स्तवैसहस्रंदक्षिणे ५ ॥ १ ॥ अस्यप्रस्वादसोगिरंउ-

पमर्थंवसःपितुः । क्षेत्रंनरण्वमचुर्वे ६ अधिपुत्रोपमश्रवोनपान्मित्रातिथेरिहि।
पितुष्टेअस्मिवन्दिता ७ यदीशीयामृतानामुतवामर्त्यानाम् । जीवेदिन्मघवाम-
मं ८ नदेवानामतिव्रतंशतात्मांचनजीवति । तथायुजाविवावृते १ ॥ २ ॥

प्रावेपाश्चतुर्दश कवष ऐलूषोक्षो वा मौजवांस्त्रिष्टुप् । प्रथमासप्तमीनवमीद्वादशीत्रयोदशी-
नामक्षक्षपिप्रशंसा । शिष्टानामक्षकितवनिन्दा । सप्तमी जगती ।

३४ प्रावेपामाबृहतोमादयन्तिप्रवातेजाइरिणेवर्वृतानाः । सोमस्येवमौज-
वतस्यभक्षोविभीदकोजागृविर्मह्यमच्छान् १ नमामिमेथनजिहीळएषाशिवा
सखिभ्यउतमह्यमासीत् । अक्षस्याहमेकपरस्यहेतोरनुव्रतामपजायामरोधम् २
द्वेष्टिश्वश्रूरपजायारुणद्धिननाथितोविन्दतेमर्डितारम् । अश्वस्येवजरतोवस्न्यस्य
नाहंविन्दामिकितवस्यभोगम् ३ अन्येजायांपरिमृशन्त्यस्ययस्यागृधद्वेदनेवा-

ज्यं१क्षः । पितामाताभ्रातरएनमाहुर्नजानीमोनयताबद्धमेतम् ४ यदादीध्ये
नदविषाण्येभिःपरायद्भ्योऽवहीयेसखिभ्यः । न्युप्ताश्चबभ्रवोवाचमक्रतँएमीदेषां
निष्कृतंजारिणीव ५ ॥ ३ ॥ सभामेतिकितवःपृच्छमानोजेष्यामीतितन्वा३
शूशुजानः । अक्षासोअस्यवितिरन्तिकामंप्रतिदीव्नेदधतआकृतानि ६ अक्षा-
सइदङ्कुशिनोनितोदिनोनिकृत्वानस्तपनास्तापयिष्णवः । कुमारदेष्णाजयतः
पुनर्हणोमध्वासंपृक्ताःकितवस्यबर्हणा ७ त्रिपञ्चाशःक्रीळतिव्रातएषांदेवइवस-
वितासत्यधर्मा । उग्रस्यचिन्मन्यवेनानमन्तेराजाचिदेभ्योनमइत्कृणोति ८
नीचावर्तन्तउपरिस्फुरन्त्यहस्तासोहस्तवन्तंसहन्ते । दिव्याअङ्गाराइरिणेन्युप्ताः
शीताःसन्तोहृदयंनिर्दहन्ति ९ जायातप्यतेकितवस्यहीनामातापुत्रस्यचरतःक्व-
स्वित् । ऋणावाबिभ्यद्धनमिच्छमानोऽन्येषामस्तमुपनक्तमेति १० ॥ ४ ॥

अ.

स्त्रियंदृष्ट्वायकितवंततापान्येषांजायांसुकृतंचयोनिम् । पूर्वाह्णेअश्वान्युयुजेहिबभ्रून्त्सोअग्नेरन्तेवृषलःपपाद ११ योवःसेनानीर्महतोगणस्यराजाव्रातस्यप्रथमोबभूव । तस्मैकृणोमिनधनारुणध्मिदशाहंप्राचीस्तदृतंवदामि १२ अक्षैर्मादीव्यःकृषिमित्कृषस्वविसेरमस्वबहुमन्यमानः । तत्रगावःकितवतत्रजायातन्मेविचष्टेसवितायमर्यः १३ मित्रंकृणुध्वंखलुमृळतानोमानोघोरेणचरताभिधृष्णु । निवोनुमन्युर्विशतामरातिरन्योबभ्रूणांप्रसितौन्वस्तु १४ ॥ ५ ॥

अबुध्रं चतुर्दश लुशो धानाको विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

३५ अबुध्रमुत्यइन्द्रवन्तोअग्नयोज्योतिर्भरन्तउषसोव्युष्टिषु । महीद्यावापृथिवीचेततामपोऽद्यादेवानामवआवृणीमहे १ दिवस्पृथिव्योरवआवृणीमहेमातॄन्त्सिन्धून्पर्वताञ्छर्यणावतः । अनागास्त्वंसूर्यमुषासमीमहेभद्रंसोमःसुवानो

अद्याकृणोतुनः २ द्यावानोअद्यपृथिवीअनागसोमहीत्रायेतांसुवितायमातरा । उषाउच्छन्त्यपबाधतामघंस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ३ इयंनउस्राप्रथमासुदेव्यंरेवत्सनिभ्योरेवतीव्युच्छतु । आरेमन्युंदुर्विदत्रस्यधीमहिस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ४ प्रयाःसिस्रतेसूर्यस्यरश्मिभिर्ज्योतिर्भरन्तीरुषसोव्युष्टिषु । भद्रानोअद्यश्रवसेव्युच्छतस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ५ ॥ ६ ॥ अनमीवाउषस आचरन्तुनउदग्नयोजिहतांज्योतिषावृहत् । आयुक्षातामश्विनातूतुजिंरथंस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ६ श्रेष्ठंनोअद्यसवितर्वरेण्यंभागमासुवसहिरत्नधाअसि । रायोजनित्रींधिषणामुपब्रुवेस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ७ पिपर्तुमातदृतस्यप्रवाचनंदेवानांयन्मनुष्याअमन्महि । विश्वाइदुस्राःस्पळुदेतिसूर्यःस्वस्त्यग्निंसमिधानमीमहे ८ अद्वेषोअद्यबर्हिषःस्तरीमणिग्राव्णांयोगेमन्मनः

साधंईमहे । आदित्यानांशर्मणिस्थाभुरण्यसिस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे ९
आनोंबर्हिःसधमादेबृहद्दिविदेवाँईळेसादयांसप्तहोतृंन् । इन्द्रंमित्रंवरुणंसातये
भगंस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे १० ॥ ७ ॥ तआदित्याआगंतासर्वतांतयेबृधेनो
यज्ञमंवतासजोषसः । बृहस्पतिंपूषणमश्विनाभगंस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे
११ तन्नोदेवायच्छतसुप्रवाचनंछर्दिरादित्याःसुभरंनृपाय्यंम् । पश्वेतोकायतनं-
यायजीवसेस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे १२ विश्वेअद्यमरुतोविश्वेऊतीविश्वे
भवन्त्वग्नयःसमिद्धाः। विश्वेनोदेवाअवसागमन्तुविश्वमस्तुद्रविणंवाजोअस्मे १३
यंदेवासोऽवंथवाजंसातौयंत्रायंध्वेयंपिपृथात्यंहः । योवोंगोपीथेनभयस्यवेद
तेस्यामदेववीतयेतुरासः १४ ॥ ८ ॥

उपासानक्ता चतुर्दश लुशो धानाको विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

३६ उपासानक्ताबृहतीसुपेशसाद्यावाक्षामावरुणोमित्रोअर्यमा । इन्द्रंहुवे मरुतःपर्वतांअपआदित्यान्द्यावापृथिवीअपःस्वः १ द्यौश्चनःपृथिवीचप्रचेतसऋतावरीरक्षतामंहसोरिपः । मादुर्विदत्रानिर्ऋतिर्नईशततद्देवानामवोअद्यावृणीमहे २ विश्वस्मान्नोअदितिःपात्वंहसोमातामित्रस्यवरुणस्यरेवतः । स्वर्वज्ज्योतिरवृकंनशीमहितद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ३ ग्रावावदन्नपरक्षांसिसेधतुदुःष्वप्न्यंनिर्ऋतिंविश्वमत्रिणम् । आदित्यंशर्ममरुतामशीमहितद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ४ एन्द्रोबर्हिःसीदतुपिन्वतामिळाबृहस्पतिःसामभिर्ऋक्वोअर्चतु । सुप्रकेतंजीवसेमन्मधीमहितद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ५ ॥ १ ॥ दिविस्पृशंयज्ञमस्माकमश्विनाजीराध्वरंकृणुतंसुम्नमिष्टये । प्राचीनरश्मिमाहुतंघृतेनतद्देवानामवो

अद्यावृणीमहे ६ पर्पह्वयेसुहवंमारुतंवरुणंपावकमृभ्वंसखायंशंभुवम् । रायस्पोषं
सौश्रवसायधीमहितद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ७ अपांपेरुंजीवधन्यंभरामहेदेवा-
व्यंसुहवमध्वराश्रियम् । सुरश्मिसोममिन्द्रियंयमीमहितद्देवानामवोअद्यावृणी-
महे ८ सनेमतत्सुसनितासनित्वभिर्वयंजीवाजीवपुत्राअनागसः । ब्रह्मद्विषोवि-
ष्वगेनोभरेरततद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ९ येस्थामनोयज्ञियास्तेशृणोतनयद्वो
देवाईमहेतद्दधातन । जैत्रंक्रतुंरयिमद्वीरवद्यशस्तद्देवानामवोअद्यावृणीमहे १०
॥ १० ॥ महदद्यमहतामावृणीमहेऽवोदेवानांबृहतामनर्वणाम् । यथावसुवीर-
जातंनशामहैतद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ११ महोअग्नेःसमिधानस्यशर्मण्य-
नागामित्रेवरुणेस्वस्तये । श्रेष्ठेस्यामसवितुःसवीमनितद्देवानामवोअद्यावृणी-
महे १२ येसवितुःसत्यसवस्यविश्वेमित्रस्यव्रतेवरुणस्यदेवाः । तेसौभगंवीरव-

द्रोमदम्नोदधातनद्रविणंचित्रमस्मे १३ सवितापश्चातात्सवितापुरस्तात्सवितोत्तरात्तात्सवितधरात्तात् । सवितानंःसुवतुसर्वतातिंसवितानोरासतांदीर्घमायुः १४ ॥ ११ ॥

नमो द्वादशाभितपाः सौर्यः सूर्यो जगती । दशमी त्रिष्टुप् ।

२७ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसंपर्यत । दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशंसत १ सामासत्योक्तिःपरिपातुविश्वतोद्यावाचयत्रततनन्नहानिच । विश्वमन्यन्निविशतेयदेजतिविश्वाहापोविश्वाहोदेतिसूर्यः २ नतेअदेवःप्रदिवोनिवासतेयदेतशेभिःपतरैरथर्यसि । प्राचीनमन्यदनुवर्ततेरजउदन्येनज्योतिषायासिसूर्य ३ येनसूर्यज्योतिषाबाधसेतमोजगच्चविश्वमुदियर्षिभानुना । तेनास्मद्विश्वामनिरामनाहुतिमपामीवामपदुष्वप्न्यंसुव ४ विश्वस्यहि

प्रेषितोरक्षसिव्रतमहेळयन्नुचरासिस्वधाअनु । यद्द्यत्वासूर्योपब्रवामहैतंनोदेवाअ-
नुमंसीरतक्रतुम् ५ तंनोद्यावापृथिवीतन्नआपइन्द्रःशृण्वन्तुमरुतोहवंवचः । मा
शूनेभूमसूर्यस्यसंदृशिभद्रंजीवन्तोजरणामशीमहि ६ ॥ १२ ॥ विश्वाहात्वा
सुमनसःसुचक्षसःप्रजावन्तोअनमीवाअनागसः । उद्यन्तंत्वामित्रमहोदिवेदिवे
ज्योग्जीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ७ महिज्योतिर्बिभ्रतंत्वाविचक्षणभास्वन्तंचक्षुषेच-
क्षुषेमयः । आरोहन्तंबृहतःपाजसस्परिवयंजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ८ यस्यतेवि-
श्वाभुवनानिकेतुनाप्रचेरतेनिचविशन्तेअक्तुभिः । अनागास्त्वेनहरिकेशसूर्याह्ना-
ह्नानोवस्यसावस्यसोदिहि ९ शंनोभवचक्षसाशंनोअह्नाशंभानुनाशंहिमाशंघृ-
णेन । यथाशमध्वञ्छमसद्दुरोणेतत्सूर्यद्रविणंधेहिचित्रम् १० अस्माकंदेवाउ-
भयायजन्मनेशर्मयच्छतद्विपदेचतुष्पदे । अदत्पिबदूर्जयमानमाशितंतदस्मेशं

योरंरपोदधातन ११ यद्वोदेवाश्चकृमजिह्वयागुरुमनसोवाप्रयुतीदेवहेळनम् । अरांवायोनोअभिदुच्छुनायतेतस्मिन्तदेनोवसवोनिधेतन १२ ॥ १३ ॥

अस्मिन्नः पञ्चेन्द्रो पुष्कवानिन्द्रो जगती ।

३८ अस्मिन्नइन्द्रपृत्सुतौयशस्वतिशिमीवतिक्रन्दसिप्रावसातये । यत्रगोषाता धृषितेषुखादिषुविष्वक्पतन्तिदिद्यवोनृषाह्ये १ सनःक्षुमन्तंसदनेव्यूर्णुहिगोअर्णसंरयिमिन्द्रश्रवाय्यम् । स्यामतेजयतःशक्रमेदिनोयथावयमुश्मसितद्वसोकृधि २ योनोदासआर्योवापुरुष्टुतादेवइन्द्रयुधयेचिकेतति । अस्माभिष्टेसुषहाःसन्तुशत्रवस्त्वयावयंतान्वनुयामसंगमे ३ योदभ्रेभिर्हव्योयश्चभूरिभिर्योअभीकेवरिवोविन्नृषाह्ये । तंविखादेसस्निमद्यश्रुतंनरमर्वाञ्चमिन्द्रमवसेकरामहे ४

वसंसेकरामहे ऽयंनासत्याश्वदुरियंथादधंत ५ ॥ १५ ॥ इयंवामह्वेशृणुतंमेअश्वि-
नापुत्रायेवपितरामह्यंशिक्षतम् । अनापिरज्ञाअसजात्यामतिःपुरातस्याअभि-
शस्तेरवस्पृतम् ६ युवंरथेनविमदायशुन्ध्युवंन्यूहथुःपुरुमित्रस्ययोषणाम् । युवं-
हवंवध्रिमत्याअगच्छतंयुवंसुषुतिंचक्रथुःपुरन्धये ७ युवंविप्रस्यजरणामुपेयुषः पु-
नःकलेरकृणुतंयुवद्वयः । युवंवन्दनमृश्यदादुदूपथुर्युवंसद्योविश्पलामेतवेकृथः ८
युवंहरेभंवृषणागुहाहितमुदैरयतंममृवांसमश्विना । युवमृबीसमुततप्तमत्रयओ-
मन्वन्तंचक्रथुःसप्तवध्रये ९ युवंश्वेतंपेदवेऽश्विनाश्वंनवभिर्वाजैर्नवतीचवाजिनं-
म् । चर्कृत्यंददथुर्द्रावयत्सखंभगंननृभ्योहव्यंमयोभुवम् १० ॥ १६ ॥ नतंरा-
जानावदितेकुतश्चननांहोअश्नोतिदुरितंनकिर्भयम् । यमश्विनासुहवारुद्रवर्तनी
पुरोरथंकृणुथःपत्न्यासह ११ आतेनयातंमनसोजवीयसारथंयंवामृभवश्चक्रुर-

सुदेनौविवस्वतः १२ तावर्तिर्या-
श्विना । यस्ययोगेदुहिताजायतेदिवउभेअहनीसुदिनैविवस्वतः १२ तावर्तिर्या-
तंजुयुपाचिपर्वतमपिन्वतंशयवेधेनुमश्विना । वृकस्यचिद्वर्तिकामन्तरास्याद्युवं
शचीभिर्ग्रसितामसुञ्चतम् १३ एतंवांस्तोममश्विनावकर्मातक्षामभृगवोनरथं-
म् । न्यमृक्षामयोषणांनमर्येनित्यंनसूनुंतनयंदधानाः १४ ॥ १७ ॥

रथं यान्तं चतुर्दश घोषा काक्षीवत्याश्विनौ जगती ।

१० रथंयान्तंकुहकोहवांनरामर्तिंद्युमन्तंसुवितायभूषति । प्रातर्यावाणंवि-
भ्वंविशेविशेवस्तोर्वस्तोर्वहमानंधियाशमि १ कुहस्विद्दोषाकुहवस्तोरश्विना
कुहाभिपित्वंकरतःकुहोषतुः । कोवांशयुत्राविधवेवदेवरंमर्यंनयोषाकृणुतेस-
धस्थआ २ प्रातर्जरेथेजरणेवकापयावस्तोर्वस्तोर्यजतागच्छथोगृहम् । क-
स्यध्वस्राभवथःकस्यवानराराजपुत्रेवसवनावगच्छथः ३ युवांमृगेववारणा

युवंहोत्रांमृतुथाजुह्वंतेनरेपुंजनांयवहथः
मृंगण्यवोदोपावस्तोर्हविषानिह्वयामहे । युवंहोत्रांमृतुथाजुह्वंतेनरेपुंजनायवहथः
शुभस्पती ४ युवांहघोषापर्यश्विनायतीराज्ञऊचेदुहितापृच्छेवांनरा । भूतंमेअ-
ह्नउतभूतमक्तवेऽश्वावतेरथिनेशक्तमर्वते ५ ॥ १८ ॥ युवंकवीष्ठःपर्यश्विनारथं
विशोनकुत्सोजरितुर्नशायथः । युवोर्हमक्षापर्यश्विनामध्वासाभरतनिष्कृतंन
योषणा ६ युवंहभुज्युंयुवमश्विनावशंयुवंशिञ्जारमुशनामुपारथुः । युवोररावा
परिसख्यमासतेयुवोरहमवसासुम्नमाचके ७ युवंहकृशंयुवमश्विनाशयुंयुवंविध-
न्तंविधवामुरुष्यथः । युवंसनिभ्यःस्तनयन्तमश्विनापव्रजमूर्णुथःसप्तास्यम् ८
जनिष्टयोपाःपतयत्कनीनकोविचारुहन्वीरुधोदंसनाअनु । आस्मैरीयन्तेनिवने-
वसिन्धवोऽस्माअह्नेभवतितत्पतित्वनम् ९ जीवंरुदन्तिविमयन्तेअध्वरेदीर्घाम-
नुप्रसितिंदीधियुर्नरः । वामंपितृभ्योयइदंसमेरिरेमयःपतिभ्योजनयःपरिष्व-

जें १० ॥ १९ ॥ नतस्यंविद्मतदुपुप्रवोचतियुवाहयद्युवत्याःक्षेतियोनिंषु । प्रियोस्रियंस्यवृषभस्यरेतिनोगृहंगमेमाश्विनातदुश्मसि ११ आवामगन्त्सुमतिर्वाजिनीवसून्यश्विनाहृत्सुकामाअयंसत । अभूतंगोपामिथुनाशुभस्पतीप्रियाअर्यम्णोदुर्यांअशीमहि १२ तामंन्दसानामनुषोदुरोणआधत्तंरयिंसहवीरंवचस्यवे । कृतंतीर्थंसुप्रपाणंशुभस्पतीस्थाणुंपथेष्ठामपदुर्मतिंहतम् १३ क्वस्विदद्यकतमास्वश्विनाविक्षुदस्रामादयेतेशुभस्पती । कईनियेमेकतमस्यजग्मतुर्विप्रस्यवायजमानस्यवागृहम् १४ ॥ २० ॥

सप्तानं तृचः सुहास्त्यो घौषेयाश्विनौ जगती ।

४१ समानमुत्यंपुरुहूतमुक्थ्यं१रथंत्रिचक्रंसवनागनिग्मतम् । परिज्मानंविदथ्यंसुवृक्तिभिर्वयंव्युष्टाउषसोहवामहे १ प्रातर्युजंनासत्याधितिष्ठथःप्रातर्या-

धांणंमधुवाहंनुंरथंम् । विशोयेनगच्छंथोयज्वंरीनिंराकीरेश्विंयज्ञंहोतृंमन्तमाश्वि-
ना २ अध्वर्युंवामधुंपाणिंसुहस्त्यंमाग्निधंवाधृतदंक्षंदमूंनसम् । विप्रंस्यवायत्स-
वंनानिगच्छुथोऽत्तआयांतंमधुपेयंमाश्विना ३ ॥ २१ ॥

अस्तेवैकादश कृष्ण इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४२ अस्तेंवसुप्रंतरंलायुयस्यन्भूयोंन्निवप्रभंरास्तोमंमस्मै । वाचाविंप्रास्तर-
तवाचंमर्योंनिरांमयजरितःसोमइन्द्रंम् १ दोहेंनगामुपंशिक्षासखांयंप्रबोधयज-
रितजारमिन्द्रंम् । कोशंनपूर्णंवसुनान्यृंष्टमाच्यावयमघदेयांयशूरंम् २ किम-
ङ्गत्वांमघवन्भोजमाहुःशिशीहिमांशिशयंत्वांशृणोमिं । अप्नंस्वतीममधीरंस्तु
शक्रवसुविदंभगंमिन्द्राभंरानः ३ त्वांजनांममसत्येष्विंन्द्रसन्तस्थानाविह्वंयन्ते
समीके । अत्रायुजंकृणुतेयोहविष्मान्नासुंन्वतासख्यंवंष्टिशूरंः ४ धनंनस्पन्द्रंबं-

हुलंयोअस्मैतीव्रान्त्सोमाँआसुनोतिप्रयस्वान् । तस्मैशत्रून्त्सुतुकान्प्रातरह्नोनि
स्वष्ट्रान्युवतिहन्तिवृत्रम् ५ ॥ २२ ॥ यस्मिन्वयंदधिमाशंसमिन्द्रेयःशि-
थायमघवाकामंमस्मे । आराच्चित्सन्भयतामस्यशत्रुर्न्यस्मैद्युम्नाजन्यानम-
न्ताम् ६ आराच्छत्रुमपबाधस्वदूरमुग्रोयःशम्बःपुरुहूततेन । अस्मेधेहियव-
मद्गोमदिन्द्रकृधीधियंजरित्रेवाजरत्नाम् ७ प्रयमन्तर्वृषसवासोअग्मन्तीव्राःसो-
माबहुलान्तासइन्द्रम् । नाहदामानंमघवानियंसन्निसुन्वतेवहतिभूरिवामम् ८
उतप्रहामतिदीव्याजयातिकृतंयच्छ्वघ्नीविचिनोतिकाले । योदेवकामोनधनारु-
णद्धिसमित्तंरायासृजतिस्वधावान् ९ गोभिष्टरेमामतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरुहूत
विश्वाम् । वयंराजभिःप्रथमाधनान्यस्माकेनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पतिर्नःप-

वाणंमधुवाहंनरथम् । विशोयेनगच्छथोयज्वरीनैराकीरेश्विंयज्ञंहोतृमन्तमश्विना २ अध्वर्युंवामधुपाणिंसुहस्त्यंमग्निधंवाधृतदक्षंदमूनसम् । विप्रस्यवायत्सवनानिगच्छथोऽतआयातंमधुपेयमश्विना ३ ॥ २१ ॥

अस्तेवैकादश कृष्ण इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४२ अस्तेवसुप्रतरंलायमस्यन्भूयांन्निवप्रभरास्तोममस्मै । वाचाविप्रास्तरतवाचमर्योनिरामयजरितःसोमइन्द्रम् १ दोहेनगामुपशिक्षासखायंप्रबोधयजरितर्जारमिन्द्रम् । कोशंनपूर्णंवसुनान्यृष्टमाच्यावयमघदेयायशूरम् २ किमङ्गत्वांमघवन्भोजमाहुःशिशीहिमाशिशयंत्वाशृणोमि । अप्नस्वतीममधीरस्तुशक्रवसुविदंभगमिन्द्राभरानः ३ त्वांजनाममसत्येष्विन्द्रसन्तस्थानाविह्वयन्तेसमीके । अत्रायुजंकृणुतेयोहविष्मान्नासुन्वतासख्यंवष्टिशूरः ४ घनंनस्पन्द्रंब-

हूलंयोअस्मैतीव्रान्त्सोमाँआसुनोतिप्रयस्वान् । तस्मैशत्रून्त्सुतुकान्प्रातरह्नोनि
स्वष्ट्रान्युवतिहन्तिवृत्रम् ५ ॥ २२ ॥ यस्मिन्वयंदधिमाशंसमिन्द्रेयःशि-
श्रायमघवाकाममस्मे । आराच्चित्सन्भयतामस्यशत्रुर्न्यस्मैद्युम्नाजन्यानम-
न्ताम् ६ आराच्छत्रुमपबाधस्वदूरमुग्रोयःशम्बःपुरुहूततेन । अस्मेधेहियव-
मद्गोमदिन्द्रकृधीधियंजरित्रेवाजरत्नाम् ७ प्रयमन्तर्वृषसवासोअग्मन्तीव्राःसो-
माबहुलान्तासइन्द्रम् । नाहंदामानंमघवानियंसन्निसुन्वतेवहतिभूरिवामम् ८
उतप्रहामतिदीव्याजयातिकृतंयच्छ्वघ्नीविचिनोतिकाले । योदेवकामोनधनारु-
णद्धिसमित्तंरायासृजतिस्वधावान् ९ गोभिष्टरेमामतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरुहूत
विश्वाम् । वयंराजभिःप्रथमाधनान्यस्माकेनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पतिर्नःप-

रिंपातुपश्चादुतोत्तरस्मादधरादघायोः । इन्द्रः पुरस्तादुतमध्यतोनः सखासखिभ्योवरिवः कृणोतु ११॥२३॥इति शाकलकसंहितायां दशमे मण्डले तृतीयोनुवाकः॥१०॥३॥

अच्छाम एकादश कृष्ण इन्द्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४३ अच्छामइन्द्रंमतयःस्वर्विदःसध्रीचीर्विश्वाउशतीरनूषत । परिष्वजन्ते जनयोयथापतिंमर्यंनशुन्ध्युंमघवानमूतये १ नघात्वद्रिगपवेतिमेमनस्त्वेइत्कामंपुरुहूतशिश्रय । राजेवदस्मनिषदोऽधिबर्हिष्यस्मिन्त्सुसोमेऽवपानमस्तुते २ विषूवृदिन्द्रोअमतेरुतक्षुधःसइद्रायोमघवावस्वईशते । तस्येदिमेप्रवणेसप्तसिन्धवोवयोवर्धन्तिवृषभस्यशुष्मिणः ३ वयोनवृक्षंसुपलाशमासदन्त्सोमासइन्द्रंमन्दिनश्चमूषदः। प्रैषामनीकंशवसादविद्युतद्विदत्स्वर्मनवेज्योतिरार्यम् ४ कृतंनश्वघ्नीविचिनोतिदेवनेसंवर्गंयन्मघवासूर्यंजयत् । नतत्तेअन्योअनुवीर्यंश-

कन्नपुराणोमंघवन्नोतनूतनः ५ ॥ २४ ॥ विशींविशंमघवापर्यशायतजनानां
धेनाअवचाकंशहूषा। यस्याहशक्रःसवनेषुरण्यतिसतीव्रैःसोमैःसहतेपृतन्यतः ६
आपोनसिन्धुमभियत्समक्षरन्त्सोमासइन्द्रंकुल्याइवहृदम् । वर्धन्तिविप्रामहो
अस्यसादनेयवंनवृष्टिर्दिव्येनदानुना ७ वृषानक्रुद्धःपतयद्रजःस्वायोअर्यपत्नीर-
कृणोदिमाअपः । ससुन्वतेमघवाजीरदानवेऽविन्दज्ज्योतिर्मनवेहविष्मते ८
उज्जायतांपरशुर्ज्योतिषासहभूयाऋतस्यसुदुघापुराणवत् । विरोचतामरुषोभा-
नुनाशुचिःस्वर्णशुक्रंशुशुचीतसत्पतिः ९ गोभिष्टरेमामतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरु-
हूतविश्वाम् । वयंराजभिःप्रथमाधनान्यस्माकेनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पति-
र्नःपरिपातुपश्चादुतोत्तरस्मादधरादघायो । इन्द्रःपुरस्तादुतमध्यतोनःसखास-
खिभ्योवरिवःकृणोतु ११ ॥ २५ ॥

आ यात्वेकादश कृष्ण इन्द्रास्त्रिष्टुप्। चतुर्थ्यादिनवम्यन्ता जगत्यः।

४४ आयात्विन्द्रःस्वपतिर्मदायुयोधर्मणातूतुजानस्तुविष्मान्। प्रत्वक्षाणो अतिविश्वासहांस्यपारेणमहतावृष्ण्येन १ सुष्ठामारथःसुयमाहरीतेमिम्यक्षवज्रो नृपतेगभस्तौ। शीभंराजन्त्सुपथायाह्यर्वाङ्वर्धामतेपपुषोवृष्ण्यानि २ एन्द्रवाहोनृपतिंवज्रबाहुमुग्रमुग्रासस्तविषासएनम्। प्रत्वक्षसंवृषभंसत्यशुष्ममेमस्मत्रासधमादोवहन्तु ३ एवापतिंद्रोणसाचंसचेतसमूर्जःस्कम्भंधरुणआवृषायसे। ओजःकृष्वसंगृभायत्वेअप्यसोयथाकेनिपानामिनोवृधे ४ गमन्नस्मेवसून्याहिशंसिषंस्वाशिषंभरमायाहिसोमिनः। त्वमीशिषेनास्मिन्नासत्सिबर्हिष्यनाधृष्यातवपात्राणिधर्मणा ५ ॥ २६ ॥ पृथक्प्रायन्प्रथमादेवहूतयोऽकृण्वतश्रवस्यानिदुष्टरा। नयेशेकुर्यज्ञियांनावमारुहमीर्मैवतेन्यविशन्तकेपयः ६ एवैवापागपरेस-

न्तुदूदयो॑ऽध्वा॒येषां॑दु॒र्यु॒जआ॑युयु॒ज्रे। इ॒त्थाये॒प्रागु॒परे॒सन्ति॑दा॒वने॑पु॒रू॒णि॒यत्रे॑व॒युना॑नि॒ भोज॑ना ७ गि॒रीर॒ज्रान्रेज॑माना॒ँअधारय॒द्द्यौः॒क्रन्दद॒न्तरि॑क्षाणि॒कोपयत्। स॒मी॒ची॒नेधि॒षणे॒विष्क॑भायति॒वृष्णः॑पी॒त्वाम॑दउ॒क्थानि॑शंसति ८ इ॒मंबि॑भर्मि॒सुकृ॑तंते अ॒ङ्कु॒शंयेना॑रु॒जासि॑मघवञ्छफा॒रुजः॑। अ॒स्मिन्त्सु॒ते॒सव॑नेअस्त्वो॒क्यं॑सु॒तइ॒ष्टौम॑घवन्बो॒ध्याभ॑गः ९ गो॒भिष्टरे॒माम॑तिंदु॒रेवां॒यवे॑न॒क्षुधं॑पुरुहू॒त॒विश्वा॑म्। व॒यं राज॑भिःप्रथ॒माधना॑न्य॒स्माके॑नवृ॒जने॑नाजयेम १० बृह॒स्पति॑र्नः॒परि॑पातुप॒श्चादु॒तोत्त॑रस्मा॒दध॑रादघा॒योः। इन्द्रः॑पु॒रस्ता॑दु॒तम॑ध्य॒तोनः॒सखा॒सखि॑भ्यो॒वरि॑वःकृणोतु ११ ॥ २७ ॥

दिवस्परि द्वादश वत्सप्रिराग्नेयं त्रिष्टुप्।

४५ दि॒वस्परि॑प्रथ॒मंज॑ज्ञेअ॒ग्निर॒स्मद्द्वि॒तीयं॒परि॑जा॒तवे॑दाः। तृ॒तीय॑म॒प्सुनृ॒म-

णाअजंस्रमिन्धानएनंजरतेस्वाधीः १ विद्मातेअग्नेत्रेधात्रयाणिविद्मातेधामविभृतापुरुत्रा । विद्मातेनामपरमंगुहायद्विद्मातमुत्संयतआजगन्थ २ समुद्रेत्वानृमणाअप्स्वं१न्तर्नृचक्षाईधेदिवोअग्नऊधन् । तृतीयेत्वारजसितस्थिवांसमपामुपस्थेमहिषाअवर्धन् ३ अक्रन्ददग्निःस्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधःसमञ्जन् । सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोअख्यदारोदसीभानुनाभात्यन्तः ४ श्रीणामुदारोधरुणोरयीणांमनीषाणांप्रार्पणःसोमगोपाः । वसुःसूनुःसहसोअप्सुराजाविभात्यग्रउषसामिधानः ५ विश्वस्यकेतुर्भुवनस्यगर्भआरोदसीअपृणाज्जायमानः । वीळुंचिदद्रिमभिनत्परायञ्जनायदग्निमयजन्तपञ्च ६ ॥ २८ ॥ उशिक्पावकोअरतिःसुमेधामर्तेष्वग्निरमृतोनिधायि । इयर्तिधूममरुषंभरिभ्रदुच्छुक्रेणशोचिषाद्यामिनक्षन् ७ दृशानोरुक्मउर्वियाव्यद्यौद्दुर्मर्षमायुःश्रियेरुचानः । अग्नि-

र्मृतोंअभवद्वयोंभिर्यदेनंद्यौर्जनयत्सुरेताः ८ यस्त्वैअद्यकृणवंद्भद्रशोचे ऽपूपंदेवघृतवन्तमग्ने । प्रतंनयप्रतुरंवस्योअच्छाभिसुम्नंदेवभक्तंयविष्ठ ९ आतंभंजसौश्रवसेष्वंग्नउक्थउक्थआभंजशस्यमाने । प्रियःसूर्यैप्रियोअग्नाभवात्युज्जातेनंभिनदुज्जनित्वैः १० त्वामंग्नेयजमानाअनुद्यून्विश्वावसुंदधिरेवार्याणि । त्वयासहद्रविणमिच्छमानाव्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः ११ अस्ताव्यग्निर्नरांसुशेवोवैश्वानरऋषिभिःसोमगोपाः । अद्वेषेद्यावापृथिवीहुवेमदेवाधत्तरयिमस्मेसुवीरम् १२ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टकेऽष्टमोध्यायः ॥ ७ ॥ ८ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टकं समाप्तम् ॥ ७ ॥

महोतादशजगृभ्णाष्टौसप्तगुर्वैकुण्ठमिन्द्रंतुष्टावविकुण्ठानामासुरीन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्तीमहत्तपस्तेपेत-
स्याःस्वयमेवेन्द्रःपुत्रोजज्ञेससप्तगुस्तुतिसंहृष्टआत्मानमुत्तरैस्त्रिभिस्तुष्टावाहंभुवमेकादशान्त्येत्रिष्टुभौसप्त-
मीचाहंदामन्त्योपाद्येचत्रिष्टुभौमन्वोमहेसप्तद्विजगत्याद्यन्तंकेतेभिसारिण्यौवपक्रारेणवृक्णेपुभ्रातृपुत्रौची-
कोभिरपःभाविश्वदेवेःसमवददुत्तरैस्त्रिभिर्महत्तंनवान्त्युजोऽग्निवाक्यंविभइत्युत्तरंचपङ्क्तमयुजोदेवानांयमे-
च्छामेत्युत्तरंचैकादशकंतदयेतितुष्टुचोमेस्तन्तुमाद्याजगत्योऽष्टमीवर्जितांसुपङ्क्तहदुक्थोवामदेव्योदूरेष्टा-
विदंतेसप्तवैश्वदेवंतुचतुर्थ्याद्यास्तिस्रोजगत्यःपराणिचत्वारिसूक्तान्युक्ताकृपयोद्विपदेत्वत्रिमण्डलेथहै-
क्ष्वाकोराजासमातिर्गौपायनान्बन्ध्वादीन्पुरोहितांस्त्यक्त्वान्यौमायाविनौश्रेष्ठतमौमत्वापुरोदधेतमित-
रेक्रुद्धाअभिचेरुरथतौमायाविनौसुबन्धोःप्राणानाचिक्षिपतुरथास्यभ्रातरस्त्रयोमामगायेतिपङ्क्तिंगायत्रं-
स्वस्त्ययनंजप्त्वायत्तइतिद्वादशर्चंमानुष्टुभंमनआवर्तनंजेपुःप्रतारीतिदशर्चंचतस्रोनिर्ऋत्यपनोदार्थंजेपुश्च-
तुर्थ्यांसोमंचास्तुवन्मृत्योरपगमायोत्तराभ्यांदेवीपञ्चर्नीतिसप्तम्यालिङ्गोक्तदेवताःशिष्टाभिःपाङ्क्तिमहा-
पङ्क्तिपङ्क्त्युत्तराभिर्द्यावापृथिव्यौसमिन्द्रेतीन्द्रंचार्धर्चंनाजनमितिद्वादशर्चंआनुष्टुभंचतसृभिरसमातिम-

स्तुवन्पश्चम्येन्द्रंषष्ठ्यागस्त्यस्यस्वसामातैषांराजानमस्तौत्पराभिःसुबन्धोर्जीवमाह्वयंस्तमन्त्ययालब्धसं-
ज्ञमस्तृशन्पश्वाद्यागायद्ययोष्टम्याघेपङ्क्तीइदमित्थासप्ताधिकानाभानेदिष्ठोमानवोवैश्वदेवंतत् ।

प्र होता दश वत्सप्रिराग्निस्त्रिष्टुप् ।

४६ ॐम् प्रहोताजातोमहान्नभोविन्नृषद्मासीददपामुपस्थे । दधिर्योधायिसते
वयांसियन्तावसूनिविधुतेतनूपाः १ इमंविधन्तोअपांसधस्थेपशुंननष्टंपदैरनु
ग्मन् । गुहाचतन्तमुशिजोनमोभिरिच्छन्तोधीराभृगवोऽविन्दन् २ इमंत्रितो
भूर्यविन्ददिच्छन्वैभूवसोमूर्धन्यघ्न्यायाः । सशेवृधोजातआहर्म्येषुनाभिर्युवाभ-
वतिरोचनस्य ३ मन्द्रंहोतारमुशिजोनमोभिःप्राञ्चंयज्ञंनेतारमध्वराणाम् । वि-
शामकृण्वन्नरतिंपावकंहव्यवाहंदधतोमानुषेषु ४ प्रभूर्जयन्तंमहांविपोधांमूरा
अमूरंपुरांदर्माणम् । नयन्तोगर्भंवनांधियंधुर्हिरिश्मश्रुंनार्वाणंधनर्चम् ५ ॥ १ ॥

निपस्त्यासुत्रितःस्तंभूयन्परिवीतोयोनौसीददन्तः । अतःसंगृभ्यांविशादमूंना विधर्मणायन्त्रैरींयतेनॄन् ६ अस्याजरांसोदमामरित्राअर्चद्धूमासोअग्नयःपावकाः । श्वितीचयःश्वात्रासोभुरण्यवोवनर्षदोवायवोनसोमाः ७ प्रजिह्वयाभरतेवेपोअग्निःप्रवयुनांनिचेतसापृथिव्याः । तमायवःशुचयन्तंपावकंमन्द्रंहोतारंदधिरेयजिष्ठम् ८ द्यावायमग्निंपृथिवीजनिष्टामापस्त्वष्टाभृगवोयंसहोभिः । ईळेन्यंप्रथमंमातरिश्वादेवास्ततक्षुर्मनवेयजंत्रम् ९ यंत्वादेवादधिरेहव्यवाहंपुरुस्पृहोमानुषासोयजंत्रम् । सयामंन्नग्नेस्तुवतेवयोधाःप्रदेवयन्यशसःसंहिपूर्वीः १० ॥ २॥

चतुर्भ्याष्टौ सप्तगुरिन्द्रो वैकुण्ठास्त्रिष्टुप् ।

१७ जगृभ्मातेदक्षिणमिन्द्रहस्तंवसूयवोवसुपतेवसूनाम् । विद्माहित्वागोपतिं

गूरगोनामस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः १ स्वायुधंस्ववसंसुनीथंचतुःसमुद्रंधरुणंर-
यीणाम् । चर्कृत्यंशंस्यंभूरिवारमस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः २ सुब्रह्माणंदेववन्तं
बृहन्तमुरुंगभीरंपृथुबुध्नमिन्द्र । श्रुतऋषिमुग्रमभिमातिषाहमस्मभ्यंचित्रंवृषणं
रयिंदाः ३ सनद्वाजंविप्रवीरंतरुत्रंधनस्पृतंशूशुवांसंसुदक्षम् । दस्युहनंपूर्भिद-
मिन्द्रसत्यमस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ४ अश्वावन्तंरथिनंवीरवन्तंसहस्रिणंश-
तिनंवाजमिन्द्र । भद्रव्रातंविप्रवीरंस्वर्षामस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ५ ॥ ३ ॥
प्रसप्तगुमृतधीतिंसुमेधांबृहस्पतिंमतिरच्छाजिगाति । यआङ्गिरसोनमसोपस-
द्यो ऽस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ६ वनीवानोममदूतासइन्द्रंस्तोमाश्चरन्तिसुमतीः
रियानाः । हृदिस्पृशोमनसावच्यमानाअस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ७ यत्त्वाया-

मिंदद्धितन्नंइन्द्रवृहन्तंक्षयमसमंजनानाम् । अभितद्द्यावांपृथिवीगृंणीतामस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ८ ॥ ४ ॥

अहं भुवमेकादशेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । सप्तम्यन्त्ये च त्रिष्टुभः ।

४८ अहंभुवंवसुनःपूर्व्यस्पतिरहंधनानिसंजयामिशश्वतः । मांहवन्तेपितरंनजन्तवोऽहंदाशुषेविभंजामिभोजनम् १ अहमिन्द्रोरोधोवक्षोअथर्वणस्त्रितायगाअंजनयमहेरधि । अहंदस्युभ्यःपरिनृम्णमाददेगोत्राशिक्षन्दधीचेमातरिश्वने २ मह्यंत्वष्टावज्रमतक्षदायसंमयिदेवासोऽवृजन्नपिक्रतुम् । ममानीकंसूर्यस्येवदुष्टरंमामार्यन्तिकृतेनकर्त्वेनच ३ अहमेतंगव्ययमश्व्यंपशुंपुरीषिणंसायकेनाहिरण्ययम् । पुरूसहस्रानिशिशामिदाशुषेयन्मासोमासउक्थिनोअमन्दिषुः ४ अहमिन्द्रोनपराजिग्यइद्धनंनमृत्यवेऽवतस्थेकदाचन । सोममिन्मासुन्व-

न्तोंयाचतावसुनमेंपूर्वः सख्येरियाधन ५ ॥ ५ ॥ अहमेताञ्छाश्वसतोद्वाद्वेन्द्रंयेव-
ज्रंयुधयेऽकृण्वत । आह्वयमानाँअवहन्मनाहनंदृह्लावदन्ननमस्युर्नमस्विनः ६
अभीदेमेकमेकोअस्मिनिष्षाळभीद्वाकिमुत्रयःकरन्ति । खलेनपर्षान्प्रतिह-
न्मिभूरिकिंमानिन्दन्तिशत्रवोऽनिन्द्राः ७ अहंगुङ्गभ्योअतिथिग्वमिष्करमिषंन-
वृत्रतुरंविक्षुधारयम् । यत्पर्णयघ्नउतवाकरञ्जहेप्राहंमहेवृत्रहत्येअशुश्रवि ८ प्रमेन-
मीसाप्यइषेभुजेभूद्गवामेषंसख्याकृणुतद्विता । दिद्युंयदस्यसमिथेषुमंहयमादि-
देनंशंस्यमुक्थ्यंकरम् ९ प्रनेमस्मिन्ददृशेसोमोअन्तर्गोपानेमंमाविरस्थाकृणो-
ति । सतिग्मशृङ्गंवृषभंयुयुत्सन्द्रुहस्तस्थौबहुलेबद्धोअन्तः १० आदित्यानांव-
सूनांरुद्रियाणांदेवोदेवानांनमिनामधाम । तेमाभद्रायशवसेततक्षुरपराजितम-
स्तृतमषाळ्हम् ११ ॥ ६ ॥

अहं दामेकादशेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । वपायान्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४१ अहंदांगृणतेपूर्व्यंवस्वहंब्रह्मंकृणवंमह्यंवर्धनम् । अहंभुवंयजमानस्य चोदितायंज्वनःसाक्षिविश्वंस्मिन्भरे १ मांधुरिन्द्रंनामंदेवतांदिवश्चग्मश्चापांच जन्तवंः । अहंहरीवृषंणाविव्रंतारघूअहंवज्रंशवंसेधृष्ण्वाददे २ अहमत्कंकवयेंशि-श्नथंहथैरहंकुत्संमावमाभिरूतिभिः । अहंशुष्णंस्यश्नथितावधर्यमंनयोररआर्यं नामदस्यंवे ३ अहंपितेवंवेतसूँरभिष्टंयेतुग्रंकुत्सांयस्मादिभंचरन्धयम् । अहंभुंव यजंमानस्यराजनिप्रयद्भरेतुजंयेनाप्रियाधृषे ४ अहंरंन्धयंमृगयंश्रुतर्वंणेयन्माजिं-हीतवयुनाचनानुषक् । अहंवेशंनम्रमायवेऽकरमहंसव्यायपड्गृंभिमरन्धयम् ५ ॥ ७ ॥ अहंसयोनवंवास्त्वंबृहद्रथंसंवृत्रेवदासंवृत्रहारुंजम् । यद्वर्धयन्तंप्रथयं-न्तमानुषग्दूरेपारेरजसोरोचनाकरम् ६ अहंसूर्यस्यपरियाम्याशुभिःप्रैतशेभिर्वह-

मानओजेसा । यन्मासावोमनुषआहनिर्णिजऋधक्कृषेदासंकृत्व्यंहथैः ७ अहं
संसहानहुषोनहुष्टरःप्राश्रावयंशवसातुर्वशंयदुम् । अहंन्यं१न्यंसहसासहस्करं
नवव्राधतोनवतिंचवक्षयम् ८ अहंसप्तस्रवतोधारयंवृषाद्रवित्न्वःपृथिव्यांसीरा
अधि । अहमर्णांसिवितिरामिसुक्रतुर्युधाविदंमनवेगातुमिष्टये ९ अहंतदासु
धारयंयदासुनदेवश्चनत्वष्टाधारयद्रुशत् । स्पार्हंगवामूधःसुवक्षणास्वामधोर्मधु
श्वात्र्यंसोमंमाशिरम् १० एवादेवाँइन्द्रोविव्येनॄन्प्रच्यौत्नेनमघवासत्यराधाः ।
विश्वेत्तातेहरिवःशचीवोऽभितुरासःस्वयशोगृणन्ति ११ ॥ ८ ॥

प्र वो महे सप्तेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । तृतीयाचतुर्थ्या-
वभिसारिण्यौ । पञ्चमी त्रिष्टुप् ।

५० प्रवोमहेमन्दमानायान्धसोऽर्चाविश्वानरायविश्वाभुवे । इन्द्रस्ययस्यसु-

मंखंसहोमाह्विश्रवोनृम्णंचरोदसीसपर्यतः १ सोचिन्नुसख्यानर्यइनःस्तुतश्चर्कृत्य इन्द्रोमावंतेनरे । विश्वासुधूर्षुवाजकृत्येषुसत्पतेवृत्रेवाप्स्व१भिशूरमन्दसे २ केतेनरइन्द्रयेतइषेयेतेसुम्नंसधन्य१मियक्षान् । केतेवाजायासुर्यायहिन्विरेकेअप्सुस्वासूर्वरासुपौंस्ये ३ भुवस्त्वमिन्द्रब्रह्मणामहान्भुवोविश्वेषुसवनेषुयज्ञियः । भुवोनॄँश्च्यौत्नोविश्वस्मिन्भरेज्येष्ठश्चमन्त्रोविश्वचर्षणे ४ अवानुकंज्यायान्यज्ञवनसोमहींतओमात्रांकृष्टयोविदुः । असोनुकमजरोवर्धाश्चाविश्वेदेतासवनातूतुमाकृषे ५ एताविश्वासवनातूतुमाकृषेस्वयंसूनोसहसोयानिदधिषे । वरायतेपात्रंधर्मणेतनायज्ञोमन्त्रोब्रह्मोद्यतंवचः ६ येतेविप्रब्रह्मकृतःसुतेसचावसूनांचवसुनश्चदावने । प्रतेसुम्नस्यमनसापथाभुवन्मदेसुतस्यसोम्यस्यान्धसः ७ ॥ १ ॥

अहत्त्वस्य त्रिष्टुप् । युजामग्निः सौचीक ऋषिर्देवाश्च देवता ।
अयुजां देवा ऋषिरग्निः सौचीको देवता ।

५१ महत्तदुल्वंस्थविरंतदासीद्येनाविष्टितःप्रविवेशिथापः । विश्वाअपश्यद्बहुधातेअग्नेजातवेदस्तन्वोदेवएकः १ कोमाददर्शकतमःसदेवोयोमेतन्वोबहुधापर्यपश्यत् । क्वाहमित्रावरुणाक्षियन्त्यग्नेर्विश्वाःसमिधोदेवयानीः २ ऐच्छामत्वाबहुधाजातवेदःप्रविष्टमग्नेअप्स्वोषधीषु । तंत्वायमोअचिकेच्चित्रभानोदशान्तरुष्यादतिरोचमानम् ३ होत्रादहंवरुणबिभ्यदायंनेदेवमायुनजन्नत्रदेवाः । तस्यमेतन्वोबहुधानिविष्टाएतमर्थंनचिकेताहमग्निः ४ एहिमनुर्देवयुर्यज्ञकामोऽरंकृत्यातमसिक्षेष्यग्ने । सुगान्पथःकृणुहिदेवयानान्वहहव्यानिसुमनस्यमानः ५ ॥ १० ॥ अग्नेःपूर्वेभ्रातरोअर्थमेतंरथीवाध्वानमन्वावरीवुः । तस्माद्भियावरुण

दूरमायंगोरोनक्षेप्नोरविंजेज्यायाः ६ कूर्मस्तआयुरजरंयदग्नेयथायुक्तोजातवेदो नरिष्याः । अथावहासिसुमनस्यमानोभागंदेवेभ्योहविषःसुजात ७ प्रयाजान्मेअनुयाजांश्चकेवलानूर्जस्वन्तंहविषोदत्तभागम् । घृतंचापांपुरुषंचौषधीनामग्नेश्चदीर्घमायुरस्तुदेवाः ८ तवप्रयाजाअनुयाजाश्चकेवलऊर्जस्वन्तोहविषःसन्तु भागाः । तवाग्नेयज्ञो३यमस्तुसर्वस्तुभ्यंनमन्तांप्रदिशश्चतस्रः ९ ॥ ११ ॥

विश्वे पञ्चाग्निः सौचीको देवास्त्रिष्टुप् ।

५२ विश्वेदेवाःशास्तनमायथेहहोतावृतोमनवैयान्निषद्य । प्रमेब्रूतभागधेयंयथावोयेनपथाहव्यमावोवहानि १ अहंहोतान्यसीदंयजीयान्विश्वेदेवामरुतोमाजुनन्ति । अहरहरश्विनाध्वर्यवंवांब्रह्मासमिद्भवातिसाहुतिर्वाम् २ अयंयोहोताकिरुसयमस्यकमप्यूहेयत्समञ्जन्तिदेवाः । अहरहर्जायतेमासिमास्यथादेवा

दधिरेहव्यवाहम् ३ मांदेवादधिरेहव्यवाहमपम्लुक्तंबहुकृच्छ्राचरन्तम् । अग्निर्विद्वान्यज्ञंनःकल्पयातिपञ्चयामंत्रिवृतंसप्ततन्तुम् ४ आवोयक्ष्यमृतत्वंसुवीरंयथावोदेवावरिवःकराणि । आबाह्वोर्वज्रमिन्द्रस्यधेयामथेमाविश्वाःपृतनाजयाति ५ त्रीणिशतात्रीसहस्राण्यग्निंत्रिंशच्चदेवानवचासपर्यन् । औक्षन्घृतैरस्तृणन्बर्हिरस्माआदिद्धोतारंन्यसादयन्त ६ ॥ १२ ॥

यमैच्छामेकादश देवा अग्निः सौचीकस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योरग्निः सौचीक ऋषिर्देवा देवता । षष्ठीसप्तम्यावन्त्यास्तिस्रश्च जगत्यः ।

५३ यमैच्छाममनसासो३यमागाद्यज्ञस्यविद्वान्परुषश्चिकित्वान् । सनोयक्षद्देवतातायजीयान्निहिषत्सदन्तरःपूर्वोअस्मत् १ अराधिहोतानिषदायजीयानभिप्रयांसिसुधितानिहिख्यत् । यजामहैयज्ञियान्हन्तदेवाँईळामहाईड्याँआ-

ज्येन २ साध्वीमकर्देववीतिंनोअद्ययज्ञस्यजिह्वामविदामगुह्याम्। सआयुरागा-
त्सुरभिर्वसानोभद्रामकर्देवहूतिंनोअद्य ३ तदद्यवाचःप्रथमंमसीययेनासुराँअभि
देवाअसाम। ऊर्जादउतयज्ञियासःपञ्चजनाममहोत्रंजुषध्वम् ४ पञ्चजनाममहो-
त्रंजुषन्तांगोजाताउतयेयज्ञियासः। पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहसोऽन्तरिक्षंदिव्या-
त्पात्वस्मान् ५॥१३॥ तन्तुंतन्वन्रजसोभानुमन्विहिज्योतिष्मतःपथोरक्षधिया
कृतान्। अनुल्बणंवयतजोगुवामपोमनुर्भवजनयादैव्यंजनम् ६ अक्षानहोनह्य-
तनोतसोम्याइष्कृणुध्वंरशनाओतपिंशत। अष्टावन्धुरंवहताभितोरथंयेनदेवा-
सोअनयन्नभिप्रियम् ७ अश्मन्वतीरीयतेसंरभध्वमुत्तिष्ठतप्रतरतासखायः। अ-
त्राजहामयेअसन्नशेवाःशिवान्वयमुत्तरेमाभिवाजान् ८ त्वष्टामायावेदपसामप-
स्तमोबिभ्रत्पात्रादेवपानानिशंतमा। शिशीतेनूनंपरशुंस्वायसंयेनवृश्चादेत-

णोब्रह्मणस्पतिः ९ सतोनूनंकवयःसंशिशीतवाशीभिर्याभिरमृतायतक्षंथ । वि-
द्वांसःपदागुह्यानिकर्तनयेनदेवासोअमृतत्वमानशुः १० गर्भेयोपामदधुर्वत्समाः
सन्त्यपीच्येनमनसोतजिह्वया । सविश्वाहासुमनोयोग्याअभिसिंपासनिर्वनतेका-
रइज्जितिम् ११ ॥ १४ ॥

तां सु पञ्चदृदुक्थो वामदेव्य इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

५४ तांसुतेकीर्तिंमघवन्महित्वायत्त्वाभीतेरोदसीअह्वयेताम् । प्रावोदेवाँआ-
तिरोदासमोजःप्रजायैत्वस्यैयदशिक्षइन्द्र १ यदचरस्तन्वावावृधानोबलानीन्द्र
प्रब्रुवाणोजनेषु । मायेत्साते यानियुद्धान्याहुर्नाद्यशत्रुंननुपुराविवित्से २ कउनु
तेमहिमनःसमस्यास्मत्पूर्वऋषयोऽन्तमापुः । यन्मातरंचपितरंचसाकमजनय-
थास्तन्व१स्वायाः ३ चत्वारितेअसुर्याणिनामादाभ्यानिमहिषस्यसन्ति । त्व-

मङ्गतानिविश्वानिवित्सेयेभिःकर्माणिमघवञ्चकर्थ ४ त्वंविश्वांदधिषेकेवलानि यान्याविर्याचगुहावसूनि। काममिन्मेमघवन्माविंतारीस्त्वमाज्ञातात्वमिन्द्रासि दाता ५ योअदधाज्जोतिषिज्योतिरन्तर्योअसृजन्मधुनासंमधूनि । अधप्रियं शूषमिन्द्रायमन्मब्रह्मकृतोबृहदुक्थादवाचि ६ ॥ १५॥

दूरेणो बृहदुक्थो वामदेव्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

५५ दूरेतन्नामगुह्यंपराचैर्यत्त्वाभीतेअह्वयेतांवयोधै । उदस्तभ्नाःपृथिवींद्यामभीकेभ्रातुःपुत्रान्मघवन्तित्विषाणः १ महत्तन्नामगुह्यंपुरुस्पृग्येनभूतंजनयोयेन भव्यम् । प्रत्नंजातंज्योतिर्यदस्यप्रियंप्रियाःसमविशन्तपञ्च २ आरोदसीअपृणादोतमध्यंपञ्चदेवाँऋतुशःसप्तसप्त । चतुस्त्रिंशतापुरुधाविचष्टेसरूपेणज्योतिषा विव्रतेन ३ यदुषऔच्छःप्रथमाविभानामजनयोयेनपुष्टस्यपुष्टम् । यत्तेजामि-

त्वमवरंपरस्यामहन्महत्याअसुरत्वमेकम् ४ विधुंदद्राणंसमनेबहूनांयुवानंसन्तं
पलितोजगार । देवस्यपश्यकाव्यंमहित्वाद्यामुमारसह्यःसमान ५ ॥ १६ ॥
शाकमनाशाकोअरुणःसुपर्णआयोमहःशूरःसनादनीळः । यच्चिकेतसत्यमित्त-
न्नमोघंवसुस्पार्हमुतजेतोतदाता ६ ऐभिर्ददेवृष्ण्यापौंस्यानियेभिरौक्षद्वृत्रहत्याय
वज्री । येकर्मणःक्रियमाणस्यमह्नऋतेकर्ममुदजायन्तदेवाः ७ युजाकर्माणिज-
नयन्विश्वौजाअशस्तिहाविश्वमनास्तुराषाट् । पीत्वीसोमस्यदिवआवृधानःशू-
रोनिर्युधाधमद्दस्यून् ८ ॥ १७ ॥

इदं ते सप्त बृहदुक्थो वामदेव्यो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्रो जगत्यः ।

५६ इदंतएकंपरऊंतएकंतृतीयेनज्योतिषासंविशस्व । संवेशनेतन्वं१श्चारु-
रेधिप्रियोदेवानांपरमेजनित्रे १ तनूष्टेवाजिन्तन्वं१नयन्तीवाममस्मभ्यंधातुश-

मुङ्गतानिविश्वानिवित्सेयेभिःकर्माणिमघवञ्चकर्थ ४ त्वंविश्वादधिषेकेवलानियान्याविर्याचगुहावसूनि। काममिन्मेमघवन्माविताीस्त्वमाज्ञातात्वमिन्द्रासिदाता ५ योअदंधाज्जोतिषिज्योतिरन्तर्योअसृजन्मधुनासंमधूनि । अधप्रियंशूषमिन्द्रायमन्मब्रह्मकृतोबृहदुक्थादवाचि ६ ॥ १५ ॥

दूरेष्टो बृहदुक्थो वामदेव्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

५५ दूरेतन्नामगुह्यंपराचैर्यत्त्वाभीतेअह्वयेतांवयोधै । उदस्तभ्नाःपृथिवींद्यामभीकेभ्रातुःपुत्रान्मघवन्तित्विषाणः १ महत्तन्नामगुह्यंपुरुस्पृग्येनभूतंजनयोयेनभव्यम् । प्रत्नंजातंज्योतिर्यदस्यप्रियंप्रियाःसमविशन्तपञ्च २ आरोदसीअपृणादोतमध्यंपञ्चदेवाँऋतुशःसप्तसप्त । चतुस्त्रिंशतापुरुधाविचष्टेसरूपेणज्योतिषाविव्रतेन ३ यदुषऔच्छःप्रथमाविभानामजनयोयेनपुष्टस्यपुष्टम् । यत्तेजामि-

त्वमवरंपरंस्यामहन्महत्याअसुरत्वमेकम् ४ विधुंदद्राणंसमनेबहूनांयुवानंसन्तं पलितोजगार । देवस्यपश्यकाव्यंमहित्वाद्याममारसह्यःसमान ५ ॥ १६ ॥
शाक्मनाशाकोअरुणःसुपर्णआयोमहःशूरःसनादनीळः । यच्चिकेतसत्यमित्तन्नमोघंवसुस्पार्हमुतजेतोतदाता ६ ऐभिर्ददेवृष्ण्यापौंस्यानियेभिरौक्षद्वृत्रहत्याय वज्री । यकर्मणःक्रियमाणस्यमह्नऋतेकर्ममुदजायन्तदेवाः ७ युजाकर्माणिजनयन्विश्वौजाअशस्तिहाविश्वमनास्तुराषाट् । पीत्वीसोमस्यदिवआवृधानःशूरोनिर्युधाधमदस्यून् ८ ॥ १७ ॥
इदं ते सप्त बृहदुक्थो वामदेव्यो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्रो जगत्यः ।
५६ इदंतएकंपरऊंतएकंतृतीयेनज्योतिषासंविशस्व । संवेशनेतन्व१श्चारुरेधिप्रियोदेवानांपरमेजनित्रे १ तनूष्टेवाजिन्तन्वं१नयन्तीवाममस्मभ्यंधातुश-

मुक्तानिविश्वानिवित्सेयेभिःकर्माणिमघवञ्चकर्थ ४ त्वंविश्वांदधिषेकेवंलानि यान्याविर्याचगुहावसूनि। कामुमिन्मेमघवन्माविर्तारीस्त्वमाज्ञातात्वमिन्द्रासि दाता ५ योअदधाज्ज्योतिषिज्योतिरन्तर्योअसृजन्मधुनासंमधूनि । अधप्रियं शूषमिन्द्रायमन्मब्रह्मकृतोबृहदुक्थादवाचि ६ ॥ १५॥

दूरेऽष्टौ बृहदुक्थो वामदेव्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

५५ दूरेतन्नामगुह्यंपराचैर्यत्त्वाभीतेअह्वयेतांवयोधै । उदस्तभ्नाःपृथिवींद्यामभीकेभ्रातुःपुत्रान्मघवन्तित्विषाणः १ महत्तन्नामगुह्यंपुरुस्पृग्येनभूतंजनयोयेन भव्यम् । प्रत्नंजातंज्योतिर्यदस्यप्रियंप्रियाःसमविशन्तपञ्च २ आरोदसीअपृणादोतमध्यंपञ्चदेवाँऋतुशःसप्तसप्त । चतुस्त्रिंशतापुरुधाविचष्टेसरूपेणज्योतिषा विव्रतेन ३ यदुषऔच्छःप्रथमाविभानामजनयोयेनपुष्टस्यपुष्टम् । यत्तेजामि-

मा प्र गाम पद्मन्धुः सुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्च गौपायना विश्वे देवा गायत्री ।

५७ माप्रगामपथोवयंमायज्ञादिन्द्रसोमिनः । मान्तःस्थुर्नोअरातयः १ योयज्ञस्यप्रसाधनस्तन्तुर्देवेष्वाततः । तमाहुतंनशीमहि २ मनोन्वाहुवामहे नाराशंसेनसोमेन । पितृणांचमन्मभिः ३ आतएतुमनःपुनःक्रत्वेदक्षायजीवसे । ज्योक्चसूर्यंदृशे ४ पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः । जीवंव्रातंसचेमहि ५ वयंसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः । प्रजावन्तःसचेमहि ६ ॥ ११ ॥

यत्ते द्वादश बन्ध्वादयो गौपायन मन आवर्तनमनुष्टुप् ।

५८ यत्तेयमंवैवस्वतंमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजीवसे १ यत्तेदिवंयत्पृथिवींमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजीवसे २ यत्तेभूमिंचतुर्भृष्टिंमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजी-

मंतुभ्यंम् । अह्रुतोमहोधरुणायदेवान्दिवींवज्योतिःस्वमामिंमीयाः २ वाज्यंसि वाजिंनेनासुवेनीःसुवितःस्तोमंसुवितोदिवंगाः । सुवितोधर्मंप्रथमानुंसत्यासुंवितोदेवान्त्सुंवितोऽनुपत्मं ३ महिम्नएंषांपितरंश्चनेशिरेदेवादेवेष्वंदधुरपिक्रतुंम् । समंविव्यचुरुतयान्यत्विंषुरैषांतनूषुनिविविशुःपुनः ४ सहोभिर्विश्वंपरिचक्रमूरजःपूर्वाधामान्यमिंतामिमानाः । तनूषुविश्वाभुवंनानियेमिरेप्रासारयन्तपुरुधप्रजाअनुं ५ द्विधासूनवोऽसुरंस्वर्विदमास्थापयन्ततृतीयेनकर्मणा । स्वांप्रजांपितरःपित्र्यंसहआवंरेष्वदधुस्तन्तुमातंतम् ६ नावानक्षोदंःप्रदिशःपृथिव्याःस्वस्तिभिरतिंदुर्गाणिविश्वां । स्वांप्रजांबृहदुंक्थोमहित्वावंरेष्वदधादापरेषु ७ ॥ १८ ॥

म तारि दश बन्ध्वादयो गौपायनास्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य निर्ऋतिः । चतुर्थ्या निर्ऋतिः सोमश्च । ततो द्वयोरसुनीतिः । सप्तम्या लिङ्गोक्तदेवताः । अष्टमीनवम्योर्दशम्या उत्तरार्धस्य च द्यावापृथिव्यौ । पूर्वार्धस्य द्यावापृथिव्याविन्द्रश्च । अष्टमी पाङ्क्तिः । उपान्त्या महापङ्क्तिः । अन्त्या पङ्क्त्युत्तरा ।

५१ प्रतार्यायुःप्रतरंनवीयःस्थातारेवक्रतुमतारथस्य । अधच्यवानउत्तवीत्यर्थंपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् १ सामन्नुरायेनिधिमन्न्वन्नंकरामहेसुपुरुधश्रवांसि । तानोविश्वानिजरितामत्तुपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् २ अभीष्वर्यःपौंस्यैर्भवेमद्यौर्नभूमिंगिरयोनाज्रान् । तानोविश्वानिजरिताचिकेतपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् ३ मोषुणःसोममृत्यवेपरादाःपश्येमनुसूर्यमुच्चरन्तम् । द्युभिर्हितोजरिमासूनोअस्तुपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् ४ असुनीतेमनोअस्मा-

वसें ३ यत्तेचतंस्रःप्रदिशोमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीहक्षयायजी-
वसें ४ यत्तेसमुद्रमंर्णवंमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीहक्षयायजी-
वसें ५ यत्तेमरींचीःप्रवतोमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीहक्षयायजी-
वसें ६ ॥ २० ॥ यत्तेअपोयदोषंधीर्मनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीह
क्षयायजीवसें ७ यत्तेसूर्यंयदुषसंमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीहक्ष-
यायजीवसें ८ यत्तेपर्वतान्बृहतोमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीहक्ष-
यायजीवसें ९ यत्तेविश्वंमिदंजगन्मनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीह
क्षयायजीवसें १० यत्तेपराःपरावतोमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीह
क्षयायजीवसें ११ यत्तेभूतंचभव्यंचमनोंजगामंदूरकम् । तत्तआवंर्तयामसीह
क्षयायजीवसें १२ ॥ २१ ॥

आ जनं द्वादश बन्ध्वादयो गौपायनाः । षष्ठ्या अगस्त्यस्य स्वसा । आद्यचतुष्कस्य षष्ठ्याश्चासमाती राजा । पञ्चम्या इन्द्रः । अन्त्याया हस्तः । शिष्टानां सुबन्धोर्जीविताह्वानम् । आद्याः पञ्च गायत्र्यः । अष्टमीनवम्यौ पङ्क्ती । शिष्टा अनुष्टुभः ।

६० आजनंत्वेषसंदृशंमाहीनानामुपंस्तुतम् । अगन्मबिभ्रंतोनमः १ असंमातिंनितोशनंत्वेषंनिंययिनंरथंम् । भजेरथस्यसत्पंतिम् २ योजनान्महिषाँइवातितस्थौपर्वीरवान् । उतापर्वीरवान्युधा ३ यस्यैक्ष्वाकुरुपंव्रतेरेवान्मंराय्येधंते । दिवींवपञ्चकृष्टयंः ४ इन्द्रंक्षत्रासंमातिषुरथंप्रोष्ठेषुधारय । दिवींवसूर्यंदृशे ५ अगस्त्यंस्यनद्भ्यःसप्तींयुनक्षिरोहिता । पणीन्न्यंक्रमीरभिविश्वान्राजन्नराधसंः ६ ॥ २४ ॥ अयंमातायंपितायंजीवातुरागंमत् । इदंतवंप्रसर्पंणंसुबन्धवे-

सुधारयजीवातवेसुप्रतिरानआयुः । रारन्धिनःसूर्यस्यसंदृशिघृतेनत्वंतन्वंवर्धय-
स्व ५ ॥ २२ ॥ असुनीतेपुनरस्मासुचक्षुःपुनःप्राणमिहनोधेहिभोगम् । ज्यो-
क्पश्येमसूर्यमुच्चरन्तमनुमतेमृळयानःस्वस्ति ६ पुनर्नोअसुंपृथिवीददातुपुन-
र्द्यौर्देवीपुनरन्तरिक्षम् । पुनर्नःसोमस्तन्वंददातुपुनःपूषापथ्यांयास्वस्तिः ७
शंरोदसीसुबन्धवेयह्वीऋतस्यमातरा । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमो
पुतेकिंचनाममत् ८ अवद्वकेअवत्रिकादिवश्चरन्तिभेपजा । क्षमाचरिष्ण्वेक-
कंभरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोपुतेकिंचनाममत् ९ समिन्द्रेरयगा-
मनड्वाहंयआवहदुशीनराण्याअनः । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोपु
तेकिंचनाममत् १० ॥ २३ ॥

मीतुवेदिम् । तूर्वयाणोगूर्तवंचस्तमःक्षोदोनरेतंइतऊंतिसिञ्चत् २ मनोनयेषु हवेनेपुतिग्मांविपःशच्यांवनुथोद्रवन्ता । आयःशर्याभिस्तुविनृम्णोअस्याश्रीणी-तादिशंगभस्तौ ३ कृष्णायद्गोष्वरुणीषुसीदद्दिवोनपाताश्विनाहुवेवाम् । वीतंमे यज्ञमागतंमेअन्नंववन्वांसानेषमस्मृतध्रू ४ प्रथिष्टयस्यंवीरकर्ममिष्णदनुष्ठितंनु नर्योअपौहत् । पुनस्तदावृहतियत्कनायादुहितुराअनुभृतमनर्वा ५॥२६॥ मध्या यत्कर्त्वमभवदभीकेकामंकृण्वानेपितरियुवत्याम् । मनानग्रेतोजहतुर्वियन्तासा-नौनिपिक्तंसुकृतस्ययोनौ६ पितायत्स्वांदुहितरमधिष्कन्क्ष्मयारेतःसंजग्मानोनि पिञ्चत् । स्वाध्योऽजनयन्ब्रह्मदेवावास्तोष्पतिंव्रतपांनिरतक्षन् ७ सईंवृषानफेनं-मस्यदाजौस्मदापरैदपदभ्रचेताः । सरत्पदानदक्षिणापरावृङ्नतानुमेपृशन्योज-गृभ्रे ८ मक्षूनवह्निःप्रजायांउपब्दिरग्निंननग्नउपसीददूधः । सनितेध्मंसनितोत

ह्विनिरिहि ७ यथायुगंवरत्रयानह्यन्तिधरुणायकम् । एवादाधारतेमनोजीवातवे नमृत्यवेऽथोअरिष्टतातये ८ यथेयंपृथिवीमहीदाधारेमान्वनस्पतीन् । एवादाधारतेमनोजीवातवेनमृत्यवेऽथोअरिष्टतातये ९ यमादहंवैवस्वतात्सुबन्धोर्मनआभरम् । जीवातवेनमृत्यवेऽथोअरिष्टतातये १० न्य१ग्वातोऽववातिन्यक्तपतिसूर्यः । नीचीनमघ्न्यादुहेन्यग्भवतुतेरपः ११ अयंमेहस्तोभगवानयंमेभगवत्तरः । अयंमेविश्वभेषजोऽयंशिवाभिमर्शनः १२ ॥ २५ ॥ इति शाकलकेसंहितायां दशमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ १० ॥ ४ ॥

इदमित्था सप्तविंशतिर्नाभानेदिष्ठो मानवो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

६१ इदमित्थारौद्रंगूर्तवचाब्रह्मक्रत्वाशच्यामन्तराजौ । क्राणायदस्यपितरामंहनेष्ठाःपर्षत्पक्थेअहन्नासप्तहोतॄन् १ सइद्दानायदभ्यायवन्वञ्च्यवानःसूदैरमि-

क्षीवंन्तंरेजयत्सोअग्निंनेमिंनचक्रमर्वतोरघुद्रु १६ सादिबन्धुंवैतरणोयष्टासबुधंधे-
नुमस्वंदुहध्यै । संयन्मित्रावरुणावृञ्जउक्थैर्ज्यैष्ठेभिरर्यमणंवरूथैः १७ तद्बन्धुः
सूरिर्दिविर्तेधियंधानाभानेदिष्ठोरपतिप्रवेनंन् । सानोनाभिःपरमास्यवाघाहंत-
त्पश्चाकंतिथश्चिदास १८ इयंमेनाभिरिहमेसधस्थमिमेमेदेवाअयमस्मिसर्वः ।
द्विजाअहंप्रथमजाऋतस्येदंधेनुरदुहज्जायमाना १९ अधासुमन्द्रोअरतिर्विभा-
वावस्यतिद्विवर्तनिर्वनेपाट् । ऊर्ध्वायच्छ्रेणिर्नशिशुर्दन्मक्षूस्थिरंशेवृधंसूतमा-
ता २० ॥ २१ ॥ अधागावउपमातिंकनायाअनुश्वान्तस्यकस्यचित्परेयुः । श्रु-
धित्वंसुद्रविणोनस्त्वंयाळाश्वघ्नस्यवावृधेसूनृताभिः २१ अधत्वामिन्द्रविद्ध्य१-
स्मान्महोरायेनृपतेवज्रबाहुः । रक्षाचनोमघोनःपाहिसूरीनेनेहसंस्तेहरिवोअ-

वाजंसधर्ताजंज्ञेसहंसायवीयुत् ९ मक्षूकनार्याःसख्यंनवंग्वाःकृतंवदन्तकृतयुंक्ति-
मग्मन् । द्विवर्हसोयउपगोपमागुरदक्षिणासोअच्युतादुदुक्षन् १० ॥ २७ ॥
मक्षूकनार्याःसख्यंनवींयोराधोनरेतंकृतमित्तुरण्यन् । शुचियत्तेरेकणआयंजन्त
सवर्दुघायाःपयंउस्रियायाः ११ पृश्नायत्पृश्नावियुंतावुधन्तेतिंब्रवीतिवक्तरीररा-
णः । वसोर्वसुत्वाकारवोऽनेहाविश्वंविवेष्टिद्रविंणमुपक्षु १२ तादिक्ष्वंस्यपरिष-
द्यानोअग्मन्पुरूसदन्तोनार्षदंविंभित्सन् । विशुष्णंस्यसंग्रथितमनवांविदत्पुंरुप्र-
जातस्यगुहायत् १३ भर्गोंहनामोतयस्यदेवाःस्वर्णयेत्रिषधस्थेनिषेदुः । अग्नि-
र्हनामोतजातवेदाःश्रुधीनोंहोतर्कृतस्यहोताध्रुक् १४ उतत्यामेरौद्रावर्चिमन्ता
नासंत्याविन्द्रगूर्तयेयजध्यै । मनुष्वद्वृक्तवर्हिषेरराणामन्दूहितप्रयसाविक्षुय-
ज्यू १५ ॥ २८ ॥ अयंस्तुतोराजावन्दिवेधाअपश्चविप्रंस्तरतिस्वसेतुः । सकु-

कथायांमित्रिष्टुवग्निरिन्द्रःपञ्चोनावसुकर्णोवास्तुक्रास्त्रिष्टुवन्तंतुदेवान्हुवइमांधियंद्वादशायास्योवार्हस्पत्यं तूदमुतोभद्राःसुमित्रोवाध्र्यश्च आग्नेयंद्विजगत्यादीयांमएकादशाभं वृहस्पते वृहस्पतिर्शानंतुष्टावनवमी-जगती ॥

ये यज्ञेनैकादश नाभानेदिष्ठो मानवः । आद्यतृचद्वयस्य विश्वेदेवा आङ्गिरसो वा ।

सप्तम्या विश्वेदेवाः । शिष्टानां सावर्णेर्दानस्तुतिः । आद्याश्चतस्रो जगत्यः ।

पञ्चम्यष्टमीनवम्योनुष्टुभः । षष्ठी बृहती । सप्तमी सतोबृहती ।

उपान्त्या गायत्री । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६२ ॐम् येयज्ञेनदक्षिणयासमक्ताइन्द्रस्यसख्यममृतत्वमानश । तेभ्यो भद्रमङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिगृभ्णीतमानवंसुमेधसः १ यउदाजन्पितरोगोमयंवस्वृतेनाभिन्दन्परिवत्सरेवलम् । दीर्घायुत्वमङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिगृभ्णीतमानवं सुमेधसः २ यऋतेनसूर्यमारोहयन्दिव्यप्रथयन्पृथिवींमातरंवि । सुप्रजास्त्वमं-

भिष्टौ २२ अधुयद्राजानागविष्टौसरत्सरण्युःकारवेजरण्युः । विप्रःप्रेष्ठःसह्येषां बभूवपराचवक्षदुतपर्वदेनान् २३ अधान्वंस्यजेन्यंस्यपुष्टौवृथारेभन्तईमहेतदूनु । सरण्युरस्यसूनुरश्वोविप्रश्चासिश्रवसश्वसातौ २४ युवोर्यदिसख्यायास्मेशर्धायस्तोमंजुजुषेनमस्वान् । विश्वत्रयस्मिन्नागिरःसमीचीःपूर्वीवगातुर्दाशत्सूनृतायै २५ सगृणानोअद्भिर्देववानितिसुबन्धुर्नमसासूक्तैः । वर्धदुक्थैर्वचोभिराहि नूनंव्यध्वैतिपयसउस्रियायाः २६ तऊषुणोमहोयजत्राभूतदेवासऊतयेसजोषाः । येवाजाँअनयताविर्यन्तोयेस्थानिचेतारोअमूराः २७ ॥ ३० ॥ इति शाकलकसंहितायामष्टमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ ८ ॥ १ ॥

येयज्ञेनैकादशाद्याःषळङ्गिरसांस्तुतिर्वान्त्यात्रिष्टुप्पञ्चम्यनुष्टुप्गाथोत्रुष्टुभौगायत्रीचतस्रोन्त्याःसावर्णेर्दानस्तुतिःपरावतरुयूनागयः प्रातोद्विंत्रिष्टुबन्तंतुस्वस्तिव त्रिष्टुब्वासासहोचरयापथ्यास्वस्तिदेवसा

परावतः सप्तदश गयः प्लातो विश्वेदेवा जगती । उपान्त्ययोः पथ्यास्वस्तिर्देवता । पञ्चदशी त्रिष्टुब्वा । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६३ परावतोयेदिधिषन्तआप्यंमनुप्रीतासोजनिमाविवस्वतः । ययातेयेनेहुष्यस्यबर्हिषिदेवाआसतेतेअधिब्रुवन्तुनः १ विश्वाहिवोनमस्यानिवन्द्यानामानिदेवाउतयज्ञियानिवः । येस्थजाताअदितेरद्भ्यस्परियेपृथिव्यास्तेमइहश्रुताहवंम् २ येभ्योमातामधुमत्पिन्वतेपयःपीयूषंद्यौरदितिरद्रिबर्हाः । उक्थशुष्मान्वृषभरान्त्स्वप्नसस्ताँआदित्याँअनुमदास्वस्तये ३ नृचक्षसोअनिमिषन्तोअर्हणाबृहद्देवासोअमृतत्वमानशुः । ज्योतीरथाअहिमायाअनागसोदिवोवर्ष्माणंवसतेस्वस्तये ४ सम्राजोयेसुवृधोयज्ञमाययुरपरिह्वृतादधिरेदिविक्षयंम् । ताँआविवासनमसासुवृक्तिभिर्महोआदित्याँअदितिंस्वस्तये ५ ॥ ३ ॥ कोवःस्तोमंरा-

ङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिंगृभ्णीतमानुवंसुमेधसः ३ अयंनाभावदतिवुल्गुवोगृहेदेवपु-
त्राऋषयुस्तच्छृणोतन । सुब्रह्मण्यमङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिंगृभ्णीतमानुवंसुमेध-
सः ४ विरूपासइदृषंयुस्तइद्गम्भीरवेपसः । तेअङ्गिरसःसूनवुस्तेअग्नेःपरिजज्ञि-
रे ५ ॥ १ ॥ येअग्नेःपरिजज्ञिरेविरूपासोदिवस्परि । नवंग्वोनुदशंग्वोअङ्गिर-
स्तमःसचादेवेषुमंहते ६ इन्द्रेणयुजानिःसृजन्तवाघतोव्रजंगोमन्तमश्विनंम् ।
सहस्रंमेददतोअष्टकर्ण्य१ःश्रवोदेवेष्वंक्रत ७ प्रनूनंजायतामयंमनुस्तोक्मेवरो-
हतु । यःसहस्रंशताश्वंसद्योदानायमंहते ८ नतमंश्नोतिकश्चनदिवइवसान्वार-
भंम् । सावर्ण्यस्यदक्षिणाविसिन्धुरिवपप्रथे ९ उतदासापरिविषेस्मद्दिष्टीगोप-
रीणसा । यदुस्तुर्वश्चमामहे १० सहस्रदाग्रामणीर्मारिषन्मनुःसूर्येणास्ययते-
मानैतुदक्षिणा। सावर्णेर्देवाःप्रतिरन्त्वायुर्यस्मिन्नश्रान्ताअसनामवाजंम् ११॥२॥

ह्वयोंअस्मद्युयोतनोरुणःशर्मयच्छतास्वस्तयें १२ अरिष्टःसमर्तोविश्वएधतेप्र
प्रजाभिर्जायतेधर्मणस्परि । यमादित्यासोनयंथासुनीतिभिरतिविश्वानिदुरिता
स्वस्तयें १३ यंदेंवासोऽवंथवाजसातौयंशूरसातामरुतोहितेधनें । प्रातर्यावा-
णंरथंमिन्द्रसानसिमरिष्यन्तमारुहेमास्वस्तयें १४ स्वस्तिनःपथ्यासुधन्वसुस्व-
र्त्यंप्सुवृजनेस्वर्वति । स्वस्तिनंःपुत्रकृथेषुयोनिषुस्वस्तिरायेमरुतोदधातन १५
स्वस्तिरिद्धिप्रपथेश्रेष्ठारेक्णस्वत्यभियावाममेति । सानोअमासोअरणेनिपातु
स्वावेशाभवतुदेवगोपा १६ एवाप्लतेःसूनुरवीवृधद्वोविश्वआदित्याअदितेमनी-
षी । ईशानासोनरोअमर्त्येनास्ताविजनोदिव्योगयेन १७ ॥ ५ ॥

कथा सप्तदश गयः प्लातो विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये द्वादशी च त्रिष्टुभः ।

६४ कृथादेवानांकतमस्ययामनिसुमन्तुनामशृण्वतांमनामहे । कोमृळाति

घतियंजुजोपथविश्वेदेवासोमनुपोयातिष्ठनं । कोवोऽध्वरंतुविजाताअरंकरद्यो
नःपर्षदत्यंहःस्वस्तये ६ येभ्योहोत्रांप्रथमामायेजेमनुःसमिद्धाग्निर्मनसास-
प्तहोतृभिः । तआदित्याअभयंशर्मयच्छतसुगानःकर्तसुपथास्वस्तये ७ यई-
शिरेभुवनस्यप्रचेतसोविश्वस्यस्थातुर्जगतश्चमन्तवः । तेनःकृतादकृतादेनस-
स्पर्यद्यादेवासःपिपृतास्वस्तये ८ भरेष्विन्द्रंसुहवंहवामहेंहोमुचंसुकृतंदैव्यं
जनम् । अग्निंमित्रंवरुणंसातयेभगंद्यावापृथिवीमरुतःस्वस्तये ९ सु-
त्रामाणंपृथिवींद्यामनेहसंसुशर्माणमदितिंसुप्रणीतिम् । दैवींनावंस्वरित्राम-
नागसमस्रवन्तीमारुहेमास्वस्तये १० ॥ ४ ॥ विश्वेयजत्राअधिवोचतोतये
त्रायध्वंनोदुरेवायाअभिहुतः । सत्ययावोदेवहूत्याहुवेमशृण्वतोदेवाअवसेस्वस्त-
यें ११ अपामीवामपविश्वामनाहुतिमपारातिंदुर्विदत्रामघायतः । आरेदेवा

वनस्पतीन्पर्वताँअग्निमूतये । कृशानुमस्तृन्तिष्यंसधस्थआरुद्रंरुद्रेषुरुद्रियंहवामहे ८ सरस्वतीसरयुःसिन्धुरूर्मिभिर्महोमहीरवसायन्तुवक्षणीः । देवीरापोमातरःसूदयित्न्वोघृतवत्पयोमधुमन्नोअर्चत ९ उतमाताबृहद्दिवाशृणोतुनस्त्वष्टादेवेभिर्जनिभिःपितावचः । ऋभुक्षावाजोरथस्पतिर्भगोरण्वःशंसःशशमानस्यपातुनः १० ॥ ७ ॥ रण्वःसंदृष्टौपितुमाँइवक्षयोभद्रारुद्राणांमरुतामुपस्तुतिः । गोभिःष्यामयशसोजनेष्वासदादेवासइळयासचेमहि ११ यांमेधियंमरुतइन्द्रदेवाअददातवरुणमित्रयूयम् । तांपीपयतपयसेवधेनुंकुविद्गिरोअधिरथेवहाथ १२ कुविदङ्गप्रतियथाचिदस्यनःसजात्यस्यमरुतोबुबोधथ । नाभायत्रप्रथमंसंनसामहेतत्रजामित्वमदितिर्दधातुनः १३ तेहिद्यावापृथिवीमातरामहीदेवीदेवाञ्जन्मनायज्ञियेइतः । उभेबिभृतउभयंभरीमभिःपुरूरेतांसिपितृभिश्चसिञ्चतः १४

कतमोनोमयंस्करत्कतमऊतीअभ्यावंवर्तति १ क्रतूयन्तिक्रतंवोहृत्सुधीतयोवे-
नंन्तिवेनाःपतयन्त्यादिशंः । नमंर्डितार्विदतेअन्यएंभ्योदेवेषुमेअधिकामाअयं-
सत २ नराशंसंपूषणमगोंह्यमग्निंदेवेद्धमभ्यंचसेगिरा । सूर्यामासाचन्द्रमं-
सायमंदिविंत्रितंवातमुषसंमक्तुमश्विनां ३ कथाकविस्तुवीरवान्कयागिराबृह-
स्पतिर्वावृधतेसुवृक्तिभिंः । अजएकंपात्सुहवेंभिर्ऋक्कंभिरहिंःशृणोतुबुध्न्यो हवी-
मनि ४ दक्षस्यवादितेजन्मंनिव्रतेराजांनामित्रावरुणाविंवाससि । अतूर्तपन्थाः
पुरुरथोंअर्यमासप्तहोताविषुंरूपेषुजन्मंसु ५ ॥ ६ ॥ तेनोअर्वन्तोहवनश्रुतोहवं
विश्वेशृण्वन्तुवाजिनोंमितद्रंवः । संहस्रसामेधसांताविवत्मनांमहोयेधनंसमि-
थेषुंजभ्रिरे ६ प्रवोंवायुंरथयुजंपुरंन्धिंस्तोमैःकृणुध्वंसख्यायंपूषणम् । तेहिदेव-
स्यंसवितुःसवींमनिक्रतुंसचंन्तेसचितःसचैतसः ७ त्रिःसप्तसस्रानद्योमहीरपो

वमंर्णवंचित्रराधसस्तेनौरासन्तांमहयैसुमित्र्याः ३ स्वर्णरमंन्तरिक्षाणिरोचना
द्यावाभूमींपृथिवींस्कंम्भूरोजंसा । पृक्षाइंवमहयंन्तःसुरातयोंदेवाःस्तंवन्तेमनुंषा-
यसूरयंः ४ मित्रायंशिक्षवरुणायदाशुषेयासम्राजामनंसानप्रयुच्छंतः । ययोर्धा-
मधर्मंणारोचंतेबृहद्ययोंरुभेरोदंसीनाधंसीवृतौं ५॥१॥ यागौवंर्तुनिंपर्येतिंनिष्कृतं
पयोदुहांनाव्रतनीरंवारतंः । सार्ऋनुवाणावरुणायदाशुषेदेवेभ्योंदाशद्धविषांवि-
वस्वंते ६ दिवक्षंसोअग्निजिह्वाऋंतावृधऋतस्ययोनिंविमृशन्तंआसते । द्यांस्कंभि-
त्व्य१पआचंक्रुरोजंसायज्ञंजनित्वीतन्वी३ंनिमांमृजुः ७ परिक्षितापितरापूर्व-
जावंरीऋतस्ययोनाक्षयतःसमौकसा । द्यावापृथिवीवरुणायसव्रंतेघृतवत्पयोम-
हिषायंपिन्वतः ८ पर्जन्यावातावृषभापुरीषिणेन्द्रवायूवरुणोमित्रोअर्यमा ।
देवाँआदित्याँअदितिंहवामहेयेपार्थिवासोदिव्यासोअप्सुये ९ त्वष्टारंवायुमृभवो

विपाहोत्राविश्वंमश्नोतिवार्यंबृहस्पतिंरमतिःपनीयसी । ग्रावायत्रंमधुषुदुच्यते बृहदवींवशन्तमतिभिर्मनीषिणः १५ एवाकविस्तुवीरवाँऋतज्ञाद्रंविणस्युर्द्रविणसश्चकानः । उक्थेभिरत्रमतिभिश्चविप्रोऽपीपयद्रयोदिव्यानिजन्म १६ एवाप्लतेःसूनुरवीवृधद्वोविश्वआदित्याअदितेमनीषी । ईशानासोनरोअमर्त्येनास्तावि जनोदिव्योगयेन १७ ॥ ८ ॥

अग्निरिन्द्रः पञ्चदश वसुकर्णो वासुक्रो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६५ अग्निरिन्द्रोवरुणोमित्रोअर्यमावायुःपूषासरस्वतीसजोषसः । आदित्याविष्णुंर्मरुतःस्वंर्बृहत्सोमोरुद्रोअदितिर्ब्रह्मणस्पतिः १ इन्द्राग्नीवृंत्रहत्येषुसत्पंतीमिथोहिन्वानातन्वा३ंसमोकसा।अन्तरिक्षंमह्यापप्रुरोजसासोमोघृतश्रीर्महिमानमीरयन् २ तेषांहिमह्नामहतामनर्वणांस्तोमाँइयर्म्यृतज्ञाऋतावृधाम्।येअप्सु-

देवान्हुवे पञ्चदश वसुकर्णो वासुक्रो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६६ देवान्हुवेबृहच्छ्रवसःस्वस्तयेज्योतिष्कृतोअध्वरस्यप्रचेतसः । येवावृधुःप्रतरंविश्ववेदसइन्द्रज्येष्ठासोअमृताऋतावृधः १ इन्द्रप्रसूतावरुणप्रशिष्टायेसूर्यस्यज्योतिषोभागमानशुः । मरुद्गणेवृजनेमन्मधीमहिमाघोनेयज्ञंजनयन्तसूरयः २ इन्द्रोवसुभिःपरिपातुनोगयमादित्यैर्नोअदितिःशर्मयच्छतु । रुद्रोरुद्रेभिर्देवोमृळयातिनस्त्वष्टानोग्नाभिःसुवितायजिन्वतु ३ अदितिर्द्यावापृथिवीऋतंमहदिन्द्राविष्णूमरुतःस्वर्बृहत् । देवाँआदित्याँअवसेहवामहेवसून्रुद्रान्त्सवितारंसुदंससम् ४ सरस्वान्धीभिर्वरुणोधृतव्रतःपूषाविष्णुर्महिमावायुरश्विना । ब्रह्मकृतोअमृताविश्ववेदसःशर्मनोयंसन्त्रिवरूथमंहसः ५ ॥ १२ ॥ वृषायज्ञोवृषणःसन्तुयज्ञियावृषणोदेवावृषणोहविष्कृतः । वृषणाद्यावापृथिवीऋताव-

यओहंतेदैव्याहोतारांउपसंस्वस्तये । वृहस्पतिंवृत्रखादंसुमेधसमिन्द्रियंसोमंध-
नसांउईमहे १० ॥ १० ॥ व्रह्मगामश्वंजनयंन्तओपधीर्वनस्पतीन्पृथिवींपर्वतांअ-
पः । सूर्यंदिविरोहयन्तःसुदानवआर्याव्रताविसृजन्तोअधिक्षमि ११ भुज्युमंह-
सःपिपृथोनिरश्विनाश्यावंपुत्रंवध्रिमत्याअजिन्वतम् । कमद्युवंविमदायोहथु-
र्युवंविष्णाप्वं१विश्वकायावसृजथः १२ पावीरवीतन्यतुरेकपादजोदिवोधर्तासि-
न्धुरापःसमुद्रियः । विश्वेदेवासःशृणवन्वचांसिमेसरस्वतीसहधीभिःपुरंन्ध्या १३
विश्वेदेवाःसहधीभिःपुरंन्ध्यामनोर्यजत्राअमृताऋतज्ञाः । रातिषाचोअभिषाचः
स्वर्विदःस्व१र्गिरोव्रह्मसूक्तंजुपेरत १४ देवान्वसिष्ठोअमृतान्ववन्देयेविश्वाभुवं-
नाभिप्रतस्थुः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५॥ ११ ॥

न्वेमिसाधुया। क्षेत्रस्यपतिंप्रतिवेशमीमहेविश्वान्देवाँअमृताँअप्रयुच्छतः १३ वसिष्ठासःपितृवद्वाचमक्रतदेवाँईळानाऋषिवत्स्वस्तये । प्रीताइवज्ञातयःकाममेत्यास्मेदेवासोऽवधूनुतावसु १४ देवान्वसिष्ठोअमृतान्ववन्देयेविश्वाभुवनाभिप्रतस्थुः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५ ॥ १४ ॥

इमां धियं द्वादशायास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप्।

६७ इमांधियंसप्तशीर्ष्णीपितानऋतप्रजातांबृहतीमविन्दत् । तुरीयंस्विज्जनयद्विश्वजन्योऽयास्यउक्थमिन्द्रायशंसन् १ ऋतंशंसन्तऋजुदीध्यानादिवस्पुत्रासोअसुरस्यवीराः। विप्रंपदमङ्गिरसोदधानायज्ञस्यधामप्रथमंमनन्त २ हंसैरिवसखिभिर्वावदद्भिरश्मन्मयानिनहनाव्यस्यन् । बृहस्पतिरभिकनिक्रदद्गाउतप्रास्तौदुच्चविद्वाँअगायत् ३ अवोद्वाभ्यांपरएकयागागुहातिष्ठन्तीरनृतस्यसेतौ । बृह-

रीवृषापर्जन्योवृषणोवृषस्तुभः ६ अग्नीषोमावृषणावाजंसातयेपुरुप्रशस्तावृष-
णाउपंब्रुवे । यावीजिरेवृषणोदेवयज्ययातानःशर्मत्रिवरूथंवियंसतः ७ धृतव्र-
ताःक्षत्रियायज्ञनिष्कृतोबृहद्दिवाअध्वराणामभिश्रियः । अग्निहोतारऋतसापो
अद्रुहोऽपोअसृजन्ननुवृत्रतूर्ये ८ द्यावापृथिवीजनयन्नभिव्रतापओषधीर्वनिनानि
यज्ञिया । अन्तरिक्षंस्व१रापप्रुरूतयेवशंदेवासस्तन्वी३निमामृजुः ९ धर्तारोदि-
वऋभवःसुहस्तावातापर्जन्यामहिषस्यतन्यतोः । आपओषधीःप्रतिरन्तुनोगिरो
भगोरातिर्वाजिनोयन्तुमेहवम् १० ॥ १२ ॥ समुद्रःसिन्धूरजोअन्तरिक्षमज
एकपात्तनयित्नुरर्णवः । अहिर्बुध्न्यःशृणवद्वचांसिमेविश्वेदेवासउतसूरयोमम ११
स्यामवोमनवोदेववीतयेप्राञ्चंनोयज्ञंप्रणयतसाधुया । आदित्यारुद्रावसवःसुदान-
वइमाब्रह्मशस्यमानानिजिन्वत १२ दैव्याहोतारापथमापुरोहितऋतस्यपन्थाम-

अपंभयन्तुविश्वास्तद्रोदसीऊृणुतंविश्वमिन्वे ११ इन्द्रांमह्नामंहतोअंर्णवस्यवि मूर्धानंमभिनदर्बुदस्यं । अहन्नहिमरिणात्सप्तसिन्धून्देवैर्द्यावापृथिवीप्रावंतं नः १२ ॥ १६ ॥

उदप्रुतो द्वादशायास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

६८ उदप्रुतोनवयोरक्षंमाणावावंदतोअभ्रियंस्येवघोषाः । गिरिभ्रजोनोर्मयोमदन्तोबृहस्पतिमभ्यर्कांअंनावन् १ संगोभिराङ्गिरसोनक्षंमाणोभगंइवेदर्यमणंनिनाय । जनेमित्रोनदम्पतीअनक्तिबृहंस्पतेवाजयाशूँरिवाजौ २ साध्वर्याअंतिथिनीरिषिराःस्पार्हाःसुवर्णाअनवद्यरूपाः । बृहस्पतिःपर्वतेभ्योवितूर्यानिर्गाऊंपेयवंमिवस्थिविभ्यः ३ आप्रुषायन्मधुनऋतस्ययोनिंमवक्षिपन्नर्कउल्कामिंवद्योः । बृहस्पतिरुद्धरन्नश्मंनोगाभूम्याउद्नेवत्वचंबिभेद ४ अपज्योतिंषा

स्पतिस्तमसिज्योतिरिच्छन्नुदुस्राआकर्विहितिस्रआवः ४ विभिद्यापुरंशयथेमपा-
चींनिस्त्रीणिसाकमुदधेरकृन्तत्।बृहस्पतिरुषसंसूर्यंगामर्कंविवेदस्तनयन्निवद्यौः५
इन्द्रोवलंरक्षितारंदुघानांकरेणेवविचकर्तारवेण । स्वेदाञ्जिभिराशिरमिच्छमा-
नोऽरोदयत्पणिमागाअमुष्णात् ६ ॥ १५ ॥ सईंसत्येभिःसखिभिःशुचद्भिर्गो-
धायसंविधनसैरदर्दः । ब्रह्मणस्पतिर्वृषभिर्वराहैर्घर्मस्वेदेभिर्द्रविणंव्यानट् ७ तेस-
त्येनमनसागोपतिंगाइयानासइषणयन्तधीभिः । बृहस्पतिर्मिथोअवद्यपेभिरुदु-
स्रियाअसृजतस्वयुग्भिः ८ तंवर्धयन्तोमतिभिःशिवाभिःसिंहमिवनानदतंसध-
स्थे । बृहस्पतिंवृषणंशूरसातौभरेभरेअनुमदेमजिष्णुम् ९ यदावाजमसनद्वि-
श्वरूपमाद्यामरुक्षदुत्तराणिसद्म । बृहस्पतिंवृषणंवर्धयन्तोनानासन्तोबिभ्रतोज्यो-
तिरासा १० सत्यामाशिषंकृणुतावयोधैकीरिंचिद्ध्यवथस्वेभिरेवैः । पश्चामृधो

ह्नाः ११ इदमंकर्मनमोअभ्रियायय:पूर्वीरन्वानोनवीति । बृहस्पतिःसहिगोभिः सोअश्वैःसवीरेभिःसनृभिर्नोवयोधात् १२ ॥ १८ ॥ इति शाकल्यकेसंहितायां दशमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ १० ॥ ५ ॥

भद्रा द्वादश सुमित्रो वाध्र्यश्वोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६१ भद्रअग्नेर्वध्र्यश्वस्यसंदृशोवामीप्रणीतिःसुरणाउपेतयः । यदींसुमित्राविशोअग्रंइन्धतेघृतेनाहुतोजरतेदविद्युतत् १ घृतमग्नेर्वध्र्यश्वस्यवर्धनंघृतमन्नंघृतम्वस्यमेदनम् । घृतेनाहुतउर्वियाविपप्रथेसूर्यइवरोचतेसर्पिरासुतिः २ यत्तेमनुर्यदनीकंसुमित्रःसमीधेअग्नेतदिदंनवीयः । सरेवच्छोचसगिरोजुषस्वसवाजंदर्षिसइहश्रवोधाः ३ यंत्वापूर्वमीळितोवध्र्यश्वःसमीधेअग्नेसइदंजुषस्व । सनःस्तिपाउतभवातनूपादात्रंरक्षस्वयदिदंतेअस्मे ४ भवांद्युम्नीवाध्र्यश्वोतगोपामा

तमोअन्तरिक्षादुद्गःशीपालमिववातआजत् । बृहस्पतिरनुमृश्यावलस्याभ्रमि-
ववातआचक्रआगाः ५ यदावलस्यपीयतोजसुंभेद्बृहस्पतिरग्नितपोभिरर्कैः । द-
द्भिर्नजिह्वापरिविष्टमाददाविर्निधीँरकृणोदुस्रियाणाम् ६ ॥ १७ ॥ बृहस्पतिर-
मतहित्यदासांनामस्वरीणांसदनेगुहायत् । आण्डेवभित्त्वाशकुनस्यगर्भमुदु-
स्रियाःपर्वतस्यत्मनाजत् ७ अश्नापिनद्धंमधुपर्यपश्यन्मत्स्यंनदीनउदनिक्षिय-
न्तम् । निष्टज्जभारचमसंनवृक्षाद्बृहस्पतिर्विरवेणाविकृत्य ८ सोषामविन्दत्सः
स्व१ःसोअग्निंसोअर्केणविबबाधेतमांसि । बृहस्पतिर्गोवपुषोवलस्यनिर्मज्जानंन
पर्वणोजभार ९ हिमेवपर्णामुषितावनानिबृहस्पतिनाकृपयद्वलोगाः । अनानु-
कृत्यमपुनश्चकारयात्सूर्यामासामिथउच्चरातः १० अभिश्यावंनकृशनेभिरश्वंनक्ष-
त्रेभिःपितरोद्यामपिंशन् । राम्यांतमोअदधुर्ज्योतिरहन्बृहस्पतिर्भिनदद्रिंविद-

कात्येह्वोनमंसोपवाक्यः । सनोअजामींरुतवाविजामीनाभितिष्ठशर्धतोवा-
ध्यश्व १२ ॥ २० ॥

इमांम एकादश सुमित्रो वाध्यश्व आर्षं त्रिष्टुप् ।

७० इमांमेअग्नेसमिधंजुषस्वेळस्पदेप्रतिहर्याघृताचीम् । वर्ष्मन्पृथिव्याःसुदिनत्वेअह्नामूर्ध्वोभवसुक्रतोदेवयज्या १ आदेवानामग्रयावेहयातुनराशंसोविश्वरूपेभिरश्वैः । ऋतस्यपथानमसामियेधोदेवेभ्योदेवतमःसुषूदत् २ शश्वत्तममीळतेदूत्यायहविष्मन्तोमनुष्यासोअग्निम् ।वहिष्ठैरश्वैःसुवृतारथेनादेवान्वक्षिनिषदेहहोता ३ विप्रथतांदेवजुष्टंतिरश्चादीर्घंद्राघ्मासुरभिभूत्वस्मे । अहेळतामनसादेवबर्हिरिन्द्रज्येष्ठाँउशतोयक्षिदेवान् ४ दिवोवासानुस्पृशतावरीयःपृथिव्यावामात्रयाविश्रयध्वम् । उशतीर्द्वारोमहिनामहद्भिर्देवंरथंरथयुर्धारयध्वम् ५

त्वांतारीदभिमातिर्जनानाम् । शूरइवधृष्णुश्च्यवनःसुमित्रःप्रनुवोचंवाध्र्यश्वस्य
नाम ५ समज्यापर्वत्याउवसूनिदासावृत्राण्यार्याजिगेथ । शूरइवधृष्णुश्च्यवं-
नोजनानांत्वमग्नेपृतनायूँरभिष्याः ६ ॥ ११ ॥ दीर्घतन्तुर्बृहदुक्षायमग्निःसह
स्रस्तरीःशतनीथऋभ्वा । द्युमान्द्युमत्सुनृभिर्मृज्यमानःसुमित्रेषुदीदयोदेव
यत्सु ७ त्वेधेनुःसुदुघाजातवेदोऽसश्चतेवसमनासबर्धुक् । त्वंनृभिर्दक्षिणावद्भि-
रग्नेसुमित्रेभिरिध्यसेदेवयद्भिः ८ देवाश्चित्तेअमृताजातवेदोमहिमानंवाध्र्यश्वप्र
वोचन् । यत्संपृच्छंमानुषीर्विशआयन्त्वंनृभिरजयस्त्वावृधेभिः ९ पितेवपुत्रम-
बिभरुपस्थेत्वामग्नेवध्र्यश्वःसपर्यन् । जुषाणोअस्यसमिधंयविष्ठोतपूर्वाँअवनोर्व्रा-
धतश्चित् १० शश्वदग्निर्वध्र्यश्वस्यशत्रून्नृभिर्जिगायसुतसोमवद्भिः । समनंचि-
ददहश्चित्रभानोऽवव्राधन्तमभिनद्वृधश्चित् ११ अयमग्निर्वध्र्यश्वस्यवृत्रहासन-

बृहस्पत एकादश बृहस्पतिर्ऋषिः त्रिष्टुप्। नवमी जगती।

७१ बृहस्पते प्रथमं वाचो अग्रं यत्प्रैरत नामधेयं दधानाः । यदेषां श्रेष्ठं यदरिप्रमासीत्प्रेणा तदेषां निहितं गुहाविः १ सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीरा मनसा वाचमक्रत। अत्रा सखायः सख्यानि जानते भद्रैषां लक्ष्मीर्निहिताधि वाचि २ यज्ञेन वाचः पदवीयमायन्तामन्वविन्दन्नृषिषु प्रविष्टाम्। तामाभृत्या व्यदधुः पुरुत्रा तां सप्त रेभा अभि सं नवन्ते ३ उत त्वः पश्यन्न ददर्श वाचमुत त्वः शृण्वन्न शृणोत्येनाम्। उतो त्वस्मै तन्वं१ वि सस्रे जायेव पत्य उशती सुवासाः ४ उत त्वं सख्ये स्थिरपीतमाहुर्नैनं हिन्वन्त्यपि वाजिनेषु। अधेन्वा चरति माययैष वाचं शुश्रुवाँ अफलामपुष्पाम् ५॥२३॥ यस्तित्याज सचिविदं सखायं न तस्य वाच्यपि भागो अस्ति। यदीं शृणोत्यलकं शृणोति नहि प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम् ६ अक्षण्वन्तः कर्णवन्तः सखायो मनोजवेष्वसमा बभूवुः।

॥ २१ ॥ देवीदिवोदुहितरासुशिल्पेउषासानक्तासदतांनियोनौ । आवांदेवास उशतीउशन्तउरौसीदन्तुसुभगेउपस्थे ६ ऊर्ध्वोग्रावावृहदग्निःसमिद्धःप्रियाधामान्यदितेरुपस्थे । पुरोहितावृत्विजायज्ञेअस्मिन्विदुष्टराद्रविणमायंजेथाम् ७ तिस्रोदेवीर्बर्हिरिदंवरीयआसीदतचकृमावःस्योनम् । मनुष्वद्यज्ञंसुधिताहवींषीळादेवीघृतपदीजुषन्त ८ देवत्वष्टर्यद्धचारुत्वमानड्यदङ्गिरसामभवःसचाभूः । सदेवानांपाथउपप्रविद्वानुशन्यक्षिद्रविणोदःसुरत्नः ९ वनस्पतेरशनयानियूया देवानांपाथउपवक्षिविद्वान् । स्वदातिदेवःकृणवद्धवींष्यवतांद्यावापृथिवीहवं मे १० आग्नेवहवरुणमिष्टयेनइन्द्रंदिवोमरुतोअन्तरिक्षात् । सीदन्तुबर्हिर्विश्व आयजत्राःस्वाहादेवाअमृतामादयन्ताम् ११ ॥ २२ ॥

वासाक्षिर्वावाजंभरआग्नेयं त्वमिःसोंक्षयइमाविश्वाविश्वकर्माभौवनो वैश्वकर्मणंतु द्वितीयाविराड्रूपाचक्षु-
पोयस्तेमन्यो मन्युस्तापसोमान्यवं त्वाद्याजगती त्वयामन्यो चतुर्जगसन्तं सत्येनसप्तचत्वारिंशतसावित्री-
सूर्यात्मदैवतमानुष्टुभं पञ्चभिःसोममस्तौत्पराभि: स्वविवाहंसप्तदश्यादेवान्परयासोमार्को परयाचन्द्रम-
संपरानृणां विवाहमन्त्राआशीःप्रायाःपरादेहीतिद्वेवधूवासःसंस्पर्शनिन्दार्थेपरायक्ष्मनाशिनीदम्पत्यो-
र्नयोनवस्तित्सोनृसराग्रभ्णामीतिद्वेद्वेयदश्विनापूषाघोरचक्षुरितित्रिष्टुभस्तृष्टुपुरोबृहतीपूर्वापरामिहामिय-
मानःप्रजांजगत्यः ।

देवानां नव बृहस्पतिराङ्गिरसो बृहस्पतिर्वा लौक्य अदितिर्वा दाक्षायणी देवा अनुष्टुप् ।

७२ ॐम् देवानांनुवयंजानाप्रवोचामविपन्यया । उक्थेषुंशस्यमानेषुयः
पश्यादुत्तरेयुगे १ ब्रह्मणस्पतिरेतासंकर्मारइवाधमत् । देवानांपूर्व्येयुगेऽसतःस-
दंजायत २ देवानांयुगेप्रथमेऽसतःसदंजायत । तदाशाअन्वंजायन्ततदुत्तानप-
दस्परि ३ भूर्जज्ञउत्तानपदोभुवआशाअजायन्त । अदितेर्दक्षोअजायतदक्षाद्व-

भूवुः । आदघ्नासंउपकक्षासंउत्वेहृदाइंवस्नात्वांउत्वेददृश्रे ७ हृदातष्टेषुमनंसो जवेषुयद्ब्राह्मणाःसंयजंन्तेसखायः । अत्राहंत्वंविजंहुर्वेद्याभिरोहंब्रह्माणोविचंरत्युत्वे ८ इमेयेनावाङ्नपरश्चरंन्तिनब्राह्मणासोनसुतेकंरासः।तएतेवाचंमभिपद्यंपापयासिरीस्तन्त्रंतन्वतेअप्रंजज्ञयः ९ सर्वेनन्दान्तियशसागंतेनसभासाहेनसख्यासखायः । किल्बिषस्पृत्पितुषणिर्ह्येषामरंहितोभवंतिवाजिंनाय १० ऋचांत्वःपोषंमास्तेपुपुष्वान्गांयत्रंत्वोगायतिशक्वरीषु । ब्रह्मात्वोवदंतिजातविद्यांयज्ञस्यमात्रांविमिंमीतउत्वः ११॥२४॥इति शाकलकसंहितायामष्टमाष्टके द्वितीयोध्यायः॥ ८ ॥२॥

देवानांनवलौक्योवाबृहस्पतिर्दाक्षायण्यदितिर्वादेवमानुष्टुभंजनिष्ठाएकादशगौरिवीतिर्वसूनांपङ्क्ति सुनवासिन्धुक्षित्प्रैयमेधोनदीस्तुतिर्जागतंत्वावोष्टौसर्पऐरावतो जरत्कर्णोग्राव्णोस्तौदभ्रयुपःस्थूपरश्मि भार्गवोमारुतं तुपञ्चमीजगतीविभासोद्वितीयापञ्चम्यायाश्चातिसोजगखोपश्यंसमसौचीकोग्निर्वैश्वानरो

दाप्रयज्जिजगास्यवर्धन्वाजाउतयेचिदत्रं । त्वमिन्द्रसालावृकान्त्सहस्रमासन्दधि-
पेअश्विनावंवृत्याः ३ समनातूर्णिरुपयासियज्ञमानासंत्यासख्यायवक्षि । वसा-
व्यामिन्द्रधारयःसहस्राश्विनांशूरददतुर्मघानि ४ मन्दमानऋतादधिप्रजायैस-
खिभिरिन्द्रइषिरेभिरर्थम् । आभिर्हिमायाउपदस्युमागान्मिहःप्रतम्राअवपत्त-
मांसि ५ ॥ ३ ॥ सनामानाचिध्वसयोन्यस्माअवाहन्निन्द्रउपसोयथानः । ऋ-
ष्वैरगच्छःसखिभिर्निकामैःसाकंप्रतिष्ठाहृद्याजघन्थ ६ त्वंजघन्थनमुचिमखस्युं
दासंकृण्वानऋषयेविमायम् । त्वंचकर्थमनवेस्योनान्पथोदेवत्राञ्जसेवयाना-
न् ७ त्वमेतानिपप्रिषेविनामेशानइन्द्रदधिषेगभस्तौ । अनुत्वादेवाःशवसाम-
दन्त्युपरिबुध्नान्वनिनश्चकर्थ ८ चक्रंयदस्याप्स्वानिषत्तमुतोतदस्मैमध्विच्चच्छ-
द्यात् । पृथिव्यामतिषितंयदूधःपयोगोष्वदधाओषधीषु ९ अश्वादियायेतियद्वद-

दितिःपरि ४ अदितिर्ह्यजनिष्टदक्षयादुहितातव । तांदेवाअन्वजायन्तभद्राअ-
मृतबन्धवः ५ ॥ १ ॥ यद्देवाअदःसलिलेसुसंरब्धाअतिष्ठत । अत्रावोनृत्यता-
मिवतीव्रोरेणुरपायत ६ यद्देवायतयोयथाभुवनान्यपिन्वत । अत्रासमुद्रआगू-
ळ्हमासूर्यमजभर्तन ७ अष्टौपुत्रासोअदितेर्येजातास्तन्व१स्परि । देवाँउपप्रैत्स-
प्तभिःपरामार्ताण्डमास्यत् ८ सप्तभिःपुत्रैरदितिरुपप्रैत्पूर्व्यंयुगम् । प्रजायैमृत्य-
वेत्वत्पुनर्मार्ताण्डमाभरत् ९ ॥ २ ॥

जनिष्ठा एकादश गौरिवीतिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

७३ जनिष्ठाउग्रःसहसेतुरायमन्द्रओजिष्ठोबहुलाभिमानः । अवर्धन्निन्द्रंम-
रुतश्चिदत्रमातायद्वीरंदधनद्धनिष्ठा १ द्रुहोनिषत्तापृशनीचिदेवैःपुरूशंसेनवावृधु-
ष्टइन्द्रम् । अभीवृतेवतामहापदेनध्वान्तात्प्रपित्वादुदरन्तगर्भाः २ ऋष्वातेपा-

न्तंपृतन्यून् । ऋभुक्षणंमघवानंसुवृक्तिंभर्तायोवज्रंनर्यंपुरुक्षुः ५ यद्वावानपुरुतमंपुराषाळावृत्रहेन्द्रोनामान्यप्राः । अचेतिप्रासहस्पतिस्तुविष्मान्यदीमुश्मसिकर्तवेकरत्तत् ६ ॥ ५ ॥

प्र सु नव सिन्धुक्षित्प्रैयमेधो नद्यो जगती ।

७५ प्रसुवआपोमहिमानमुत्तमंकारुर्वोचातिसदनेविवस्वतः । प्रसप्तसप्तत्रेधाहिचक्रमुःप्रसृत्वरीणामतिसिन्धुरोजसा १ प्रतेऽरदद्वरुणोयातवेपथःसिन्धोयद्वाजाँअभ्यद्रवस्त्वम् । भूम्याअधिप्रवतायासिसानुनायदेषामग्रंजगतामिरज्यसि २ दिविस्वनोयततेभूम्योपर्यनन्तंशुष्ममुदियर्तिभानुना । अभ्रादिवप्रस्तनयन्तिवृष्टयःसिन्धुर्यदेतिवृषभोनरोरुवत् ३ अभित्वासिन्धोशिशुमिन्नमातरोवाश्राअर्षन्तिपयसेवधेनवः । राजेवयुध्वानयसित्वमित्सिचौयदासामग्रंप्र

न्योजंसोजातमुतमंन्यएनम् । मन्योरियायहर्म्येषुतस्थौयतःप्रजज्ञइन्द्रोअस्य वेद १० वयःसुपर्णाउपंसेदुरिन्द्रंप्रियमेधाऋषयोनाधमानाः । अपध्वान्तमूर्णुहि पूर्धिचक्षुर्मुमुग्ध्यं१स्मान्निधयेवबुद्धान् ११ ॥ ४ ॥

वसूनां पञ्चैरिचीतिरिन्द्राख्रिष्टुप् ।

७४ वसूनांवाचर्कृपइयंक्षन्यिधावांयज्ञैर्वारोदंस्योः । अवंन्तोवायेरयिमन्तःसातौवनुंवायेसुश्रुणंसुश्रुताधुः १ हवंएषामसुरोनक्षतद्यांश्रंवस्यतामनंसानिंसतक्षाम् । चक्षांणायत्रंसुवितायदेवाद्यौर्नवारेभिःकृणवन्तस्वैः २ इयमेषाममृतांनांगीःसर्वतातायेकृपणंन्तरत्नम् । धियंचयज्ञंचसाधंन्तस्तेनोधान्तुवसव्यं१मसांमि ३ आतत्तइन्द्रायवःपनन्ताभियऊर्वंगोमन्तंतितृत्सान् । सकृत्स्वं१येपुरुपुत्रांमहींसहस्रधारांबृहतींदुदुंक्षन् ४ शचींवइन्द्रमवसेकृणुध्वमनांनतंदमयं-

नीसचाभुवासदंःसदोवरिवस्यातंउद्भिदा १ तदुश्रेष्ठंसवनंसुनोतनात्योनहस्तयतोअद्रिःसोतरि । विदद्धयंयोंअभिभूतिपौंस्यंमहोरायेचित्तरुतेयदर्वतः २ तदिद्ध्यस्यसवनंविवेरपोयथापुरामनवेगातुमश्रेत् । गोअर्णसित्वाष्ट्रेअश्वनिर्णिजिप्रेमध्वरेष्वध्वराँअशिश्रयुः ३ अपहतरक्षसोभङ्गुरावतःस्कभायतनिर्ऋतिंसेधतामतिम् । आनोरयिंसर्ववीरंसुनोतनदेवाव्यंभरतश्लोकमद्रयः ४ दिवश्चिदावोऽमवत्तरेभ्योविभ्वनाचिदाश्वपस्तरेभ्यः । वायोश्चिदासोमरभस्तरेभ्योऽग्नेश्चिदर्चपितुकृत्तरेभ्यः ५ ॥८॥ भुरन्तुनोयशसःसोत्वन्धसोग्रावाणोवाचादिवितादिवित्मता । नरोयत्रदुहतेकाम्यंमध्वाघोषयन्तोअभितोमिथस्तुरः ६ सुन्वन्तिसोमंरथिरासोअद्रयोनिरस्यरसंगविषोदुहन्तिते । दुहन्त्यूधरुपसेचनायकंनरोह-

वतामिनंक्षसि ४ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुष्ण्या । असिक्न्यामरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमया ५ ॥ ६ ॥ तृष्टामयाप्रथमंयातंवसजूःसुसर्त्वारसयाश्वेत्यात्या । त्वंसिन्धोकुभयागोमतींक्रुमुमेहत्न्वासरथंयाभिरीयसे ६ ऋजीत्येनीरुशतीमहित्वापरिज्रयांसिभरतेरजांसि । अदब्धासिन्धुरपसामपस्तमाश्वानचित्रावपुषीवदर्शता ७ स्वश्वासिन्धुःसुरथासुवासाहिरण्ययीसुकृतावाजिनीवती । ऊर्णावतीयुवतिःसीलमावत्युताधिवस्तेसुभगामधुवृधम् ८ सुखंरथंयुयुजेसिन्धुरश्विनंतेनवाजंसनिषदस्मिन्नाजौ । महान्ह्यस्यमहिमापनस्यतेऽदब्धस्यस्वयशसोविरप्शिनः ९ ॥ ७ ॥

आ वोणे जरत्कर्ण ऐरावतः सर्पो ग्रावाणो जगती ।

७६ आवंऋञ्जसऊर्जांव्युष्टिष्विन्द्रंमरुतोरोदसीअनक्तन । उभेयथानोअहं-

तासःपरिमुषंः ५ ॥ १० ॥ प्रयद्वहंध्वेमरुतःपराकाद्यूयंमहःसंवरंणस्यवस्वंः ।
विदानासोवसवोराध्यंस्याराच्चिद्द्वेषःसनुतर्युयोत ६ यउद्दृचिंयज्ञेअंध्वरेष्ठामरु-
द्भ्योनमांनुंषोददाशत् । रेवत्सवयोदधतेसुवीरंसदेवानामपिंगोपीथेअंस्तु ७ तेहि
यज्ञेषुंयज्ञियांसऊमाआदित्येननाम्नाशंभंविष्ठाः । तेनोंऽवन्तुरथतूर्मनीषांमहश्च
यामंन्नध्वरेचकानाः ८ ॥ ११ ॥

विप्रासोष्टौ स्यूमरश्मिर्भार्गवो मरुतस्त्रिष्टुप् । द्वितीयान्त्यास्तिस्रश्च जगत्यः ।

७८ विप्रासोनमन्मंभिःस्वाध्योदेवाव्योऽनयज्ञैःस्वप्नसः । राजांनोनचित्रा-
सुसंदृशःक्षितीनांनमर्याअरेपसंः १ अग्निर्नयेभ्राजंसारुक्मवंक्षसोवातांसोनस्व-
युजंःसद्यऊतंयः । प्रज्ञातारोनज्येष्ठाःसुनीतयःसुशर्माणोनसोमांऋतंयते २ वा-

व्यानमंजयन्तआसभिः ७ एतेनरःस्वपसोअभूतनयइन्द्रायसुनुथसोममद्रयः ।
वामंवामंवोदिव्यायधाम्नेवसुवसुवःपार्थिवायसुन्वते ८ ॥ १ ॥

अभ्रप्रुषोष्टौ स्यूमरश्मिर्भार्गवो मरुतस्त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

७७ अभ्रप्रुषोनवाचाप्रुषावसुहविष्मन्तोनयज्ञाविजानुषः । सुमारुतंनब्रह्मा-
णमर्हसेगणमस्तोष्येषांनशोभसे १ श्रियेमर्यासोअञ्जीँरकृण्वतसुमारुतंनपूर्वीर-
तिक्षपः । दिवस्पुत्रासएतानयेतिरआदित्यासस्तेअक्रानवावृधुः २ प्रयेदिवःपृ-
थिव्यानबर्हणात्मनारिरिच्रेअभ्रान्नसूर्यः । पाजस्वन्तोनवीराःपनस्यवोरिशाद-
सोनमर्याअभिद्यवः ३ युष्माकंबुध्नेअपांनयामनिविथुर्यतिनमहीश्रथर्यति ।
विश्वप्सुर्यज्ञोअर्वागयंसुवःप्रयस्वन्तोनसत्राचआगत ४ यूयंधूर्षुप्रयुजोनरश्मि-
भिर्ज्योतिष्मन्तोनभासाव्युष्टिषु । श्येनासोनस्वयशसोरिशादसःप्रवासोनप्रसि-

अपश्यं सप्ताग्निः सौचीको वैश्वानरो वा साक्षिवां वाजम्भरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७१ अपंश्यमस्यमहृतोमंहि॒त्वमम॑र्त्य॑स्यमर्त्यांसुवि॒क्षु । नाना॒हनूविभृते संभ॑रेतेअसिंन्वती॒बप्संती॒भूर्यंत्तः १ गुहा॒शिरो॒निहिंत॒मृधंग॒क्षीअसिंन्वन्नत्ति जि॒ह्वया॒वनांनि । अत्रांण्यस्मैप॒ड्भिःसंभ॑रन्त्युत्ता॒नहंस्ता॒नम॒साधिंवि॒क्षु २ प्रमा॒तुःप्रंत॒रंगुह्य॑मि॒च्छन्कुमा॒रोनवी॒रुधंःसर्पदुर्वीः । स॒संनप॒क्वमंविदच्छु॒चन्तंरि॒रि॒ह्वांसंरि॒पउ॒पस्थे॒अ॒न्तः ३ तद्वामृतंरोदसी॒प्रब्रंवीमि॒जाय॑मानोमा॒तरा॒गर्भो॑अत्ति । नाहंदे॒वस्य॒मर्त्य॑श्चिकेता॒ग्निर॒ङ्गविचे॑ताः॒सप्रचे॑ताः ४ योअ॑स्मा॒अन्नं॑तृ॒ष्वा॒३॒॑दधा॒त्याज्यै॑र्घृ॒तैर्जुहोति॒पुष्य॑ति । तस्मै॑स॒हस्र॑म॒क्षभि॒र्विच॒क्षेऽग्ने॑वि॒श्वतः॑प्र॒त्यङ्ङ॑सि॒त्वम् ५ किंदे॒वेषु॒त्यज॒एन॑श्चकर्थाग्ने॑पृ॒च्छामि॒नुत्वाम॑विद्वान् । अक्री॑ळ॒न्क्री॑ळ॒न्हरि॒रत्त॑वे॒ऽ-

तांसोनयेधुनंयोधिगत्वोऽग्नीनांनजिह्वाविरोकिणः । वर्मण्वन्तोनयोधाःशिमीवन्तःपितॄणांनशंसाःसुरातयः ३ रथांनांनयेरा‌ःसनाभयोजिगीवांसोनशूरांअभिद्यवः । वरेयवोनमर्याघृतप्रुषोऽभिस्वर्तारोअर्कंनसुष्टुभः ४ अश्वासोनयेज्येष्ठासआशवोदिधिषवोनरथ्यःसुदानवः । आपोननिम्नैरुदभिर्जिगत्नवोविश्वरूपाअङ्गिरसोनसामभिः ५ ॥ १२ ॥ ग्रावाणोनसूरयःसिन्धुमातरआदर्दिरासोअद्रयोनविश्वहा । शिशूलानक्रीळयःसुमातरोमहाग्रामोनयामन्नुतत्विषा ६ उषसांनकेतवोऽध्वरश्रियःशुभंयवोनाञ्जिभिर्व्यश्वितन् । सिन्धवोनययियोभ्राजदृष्टयःपरावतोनयोजनानिममिरे ७ सुभागान्नोदेवाःकृणुतासुरत्नानस्मान्स्तोतॄन्मरुतोवावृधानाः । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातसनाद्धिवोरत्नधेयानिसन्ति ८ ॥ १३ ॥

शईळते मानुषीर्यअग्निंमनुषोनहुषोविजाताः । अग्निर्गान्धर्वींपथ्यामृतस्याग्नेर्ग-
व्यूतिर्घृतआनिषंत्ता ६ अग्नयेब्रह्मऋभवस्ततक्षुरग्निंमहामवोचामासुवृक्तिम् ।
अग्नेप्रावजरितारंयविष्ठाग्नेमहिद्रविणमायजस्व ७ ॥ १५ ॥

य इमा विश्वा सप्त विश्वकर्मा भौवनो विश्वकर्मा त्रिष्टुप् ।

८१ यइमाविश्वाभुवनानिजुह्वदृषिर्होतान्यसीदत्पितानः । सआशिषाद्रविं-
णमिच्छमानःप्रथमच्छदवराँआविवेश १ किंस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणंकत-
मस्वित्कथासीत् । यतोभूमिंजनयन्विश्वकर्माविद्यामौर्णोन्महिनाविश्वचक्षाः २
विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखोविश्वतोबाहुरुतविश्वतस्पात् । संबाहुभ्यांधमतिसंप-
तत्रैर्द्यावाभूमीजनयन्देवएकः ३ किंस्विद्वनंकउसवृक्षआसयतोद्यावापृथिवीनि-
ष्टतक्षुः । मनीषिणोमनसापृच्छतेदुतद्यदध्यतिष्ठद्भुवनानिधारयन् ४ यातेधामा-

दन्विपर्वशश्वंकर्तगामिंवासिः ६ विपूंचोअश्वान्युयुजेवनेजाऋजीतिभीरशनाशिर्गृभीतान् । चक्षुदेमित्रोवसुंभिःसुजातःसमानृधेपर्वभिर्वावृधानः ७ ॥ १४ ॥

अग्निः सप्ति सप्ताग्निः सौचीको वैश्वानरो वाग्निस्त्रिष्टुप् ।

८० अग्निःसप्तिंवाजम्भरंददात्यग्निर्वीरंश्रुत्यंकर्मनिष्ठाम् । अग्नीरोदसीविचरन्त्समञ्जन्नग्निर्नारींवीरकुंक्षिंपुरन्धिम् १ अग्नेरप्नसःसमिदस्तुभद्राग्निर्महीरोदसीआविवेश । अग्निरेकंचोदयत्समत्स्वग्निर्वृत्राणिदयतेपुरूणि २ अग्निर्हत्यंजरतःकर्णमावाग्निरद्भ्योनिरदहज्जरूथम् । अग्निरत्रिंघर्मउरुष्यदन्तरग्निर्नृमेधंप्रजयासृजत्सम् ३ अग्निर्दाद्द्रविणंवीरपेशाअग्निर्ऋषिंयःसहस्रासनोति । अग्निर्दिविहव्यमाततानाग्नेर्धामानिविभृतापुरुत्रा ४ अग्निमुक्थैर्ऋषयोविह्वयन्तेऽग्निंनरोयामनिबाधितासः । अग्निंवयोअन्तरिक्षेपतन्तोऽग्निःसहस्रापरियातिगोनाम् ५ अग्निंवि-

वतंसंप्रश्नंभुवंनायन्त्यन्या ३ तआयंजन्तद्रविणंसमंस्माऋषंयःपूर्वेजरितारोनभूना । असूर्तेसूर्तेरजंसिनिषत्तेयेभूतानिंसमकृण्वन्निमानिं ४ परोदिवापरएनापृथिव्यापरोदेवेभिरसुरैर्यदस्तिं । कंस्विद्गर्भंप्रथमंदंध्रआपोयत्रदेवाःसमपंश्यन्तविश्वें ५ तमिद्गर्भंप्रथमंदंध्रआपोयत्रंदेवाःसमगंच्छन्तविश्वें । अजस्यनाभावध्येकमर्पितंयस्मिन्विश्वानिभुवंनानितस्थुः ६ नतंविंदाथयइमाजजानान्यद्युष्माकमन्तरंबभूव । नीहारेणप्रावृताजल्प्यांचासुतृपंउक्थशासंश्चरन्ति ७ ॥ १७ ॥

यस्ते मन्यो सप्त मन्युस्तापसो मन्युस्त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

८३ यस्तेमन्योऽविंधद्वज्रसायकसहओजंःपुष्यतिविश्वमानुषक् । साह्यामदासमार्यंत्वयायुजासहंस्कृतेनसहंसासहंस्वता १ मन्युरिन्द्रोमन्युरेवासंदेवोमन्युर्होतावरुणोजातवेदाः । मन्युंविशंईळतेमानुषीर्याःपाहिनोमन्योतपंसास-

निपरमाणियावमायामध्यमाविश्वकर्मन्नुतेमा । शिक्षासखिभ्योहविपिस्वधावः स्वयंयंजस्वतन्वंवृधानः ५ विश्वकर्मन्हविपावावृधानःस्वयंयंजस्वपृथिवीमुत द्याम् । मुह्यन्त्वन्येअभितोजनासइहास्माकंमघवासूरिरस्तु ६ वाचस्पतिंविश्वकर्माणमूतयेमनोजुवंवाजेअद्याहुवेम । सनोविश्वानिहवनानिजोपद्विश्वशंभूरवसेसाधुकर्मा ७ ॥ १६ ॥

चक्षुपः सप्त विश्वकर्मा भौवनो विश्वकर्मा त्रिष्टुप् ।

८२ चक्षुपःपितामनसाहिधीरोघृतमेनेअजनन्नम्नमाने । यदेदन्ताअददृहन्त पूर्वआदिद्द्यावापृथिवीअप्रथेताम् १ विश्वकर्माविमनाआदिहायाधाताविधाता परमोतसन्दृक् । तेषामिष्टानिसमिषामदन्तियत्रासप्तऋषीन्परएकमाहुः २ यो नःपिताजनितायोविधाताधामानिवेदभुवनानिविश्वा । योदेवानांनामधाएकए-

युधासंशिशांनाअभिप्रयन्तुनरोअग्निरूपाः १ अग्निरिवमन्योत्विषितःसहस्वसेनानीर्नःसहुरेहूतएधि । हत्वायशत्रून्विभंजस्ववेदओजोमिमानोविमृधोनुदस्व २ सहस्वमन्योअभिमातिमस्मेरुजन्मृणन्प्रमृणन्प्रेहिशत्रून् । उग्रंतेपाजोनन्वारुरुध्रेवशीवशंनयसएकजत्वम् ३ एकोबहूनामसिमन्यवीळितोविशंविशंयुधयेसंशिशाधि । अकृत्तरुक्त्वयायुजावयंद्युमन्तंघोषंविजयायकृण्महे ४ विजेषकृदिन्द्रइवानवब्रवो३स्माकंमन्योअधिपाभवेह । प्रियंतेनामसहुरेगृणीमसिविद्मातमुत्संयतआबभूथ ५ आभूत्यासहजावज्रसायकसहोबिभर्ष्यभिभूतउत्तरम् । क्रत्वानोमन्योसहमेद्येधिमहाधनस्यपुरुहूतसंसृजि ६ संसृष्टंधनमुभयंसमाकृतमस्मभ्यंदत्तांवरुणश्चमन्युः । भियंदधानाहृदयेषुशत्रवःपराजितासोअपनिलयन्ताम् ७॥११॥ इति शाकलकसंहितायां दशमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ १० ॥६॥

जोषां: २ अभींहिमन्योतवसस्तवीयान्तपसायुजाविजंहिशत्रून् । अमित्रहा वृत्रहादस्युहाचविश्वावसून्याभरात्वंनः ३ त्वंहिमन्योअभिभूत्योजाःस्वयंभूर्भामोअभिमातिषाहः । विश्वचर्षणिःसहुरिःसहावानस्मास्वोजःपृतनासुधेहि ४ अभागःसन्नपपरेतोअस्मितवक्रत्वातविषस्यप्रचेतः । तंत्वामन्योअक्रतुर्जिहीळाहंस्वातनूर्बलदेयायमेहि ५ अयंतेअस्म्युपमेह्यर्वाङ्प्रतीचीनःसहुरेविश्वधायः । मन्योवज्रिन्नभिमामाववृत्स्वहनावदस्यूँरुतबोध्यापेः ६ अभिप्रेहिदक्षिणतोभवामेऽधावृत्राणिजङ्घनावभूरि । जुहोमितेधरुणंमध्वोअग्रमुभाउपांशुप्रथमापिबाव ७ ॥ १८ ॥

त्वया मन्यो सप्त मन्युस्तापसो मन्युर्जगती । आद्यास्तस्त्रिष्टुभः ।

८१ त्वयामन्योसरथमारुजन्तोहर्षमाणासोधृषितामरुत्वः । तिग्मेषवआ-

ग्राव्णामिच्छृण्वन्तिष्ठसिनतेअश्नातिपार्थिवः ४ यत्वादेवप्रपिबन्तिततआप्यायसेपुनः । वायुःसोमस्यरक्षितासमानांमासआकृतिः ५ ॥ २० ॥ रैभ्यासीदनुदेयीनाराशंसीन्योचनी । सूर्यायाभद्रमिद्वासोगाथयैतिपरिष्कृतम् ६ चित्तिराउपबर्हणंचक्षुराअभ्यञ्जनम् । द्यौर्भूमिःकोशआसीद्यदयात्सूर्यापतिम् ७ स्तोमाआसन्प्रतिधयःकुरीरंछन्दओपशः । सूर्यायाअश्विनावराग्निरासीत्पुरोगवः ८ सोमोवधूयुरभवदश्विनास्तामुभावरा । सूर्यायत्पत्येशंसन्तींमनसासवितादात् ९ मनोअस्याअनआसीद्द्यौरासीदुतच्छदिः । शुक्रावनड्वाहावास्तांयदयात्सूर्यागृहम् १० ॥ २१ ॥ ऋक्सामाभ्यामभिहितौगावौतेसामनावितः । श्रोत्रंतेचक्रेआस्तांदिविपन्थाश्चराचरः ११ शुचीतेचक्रेयात्याव्यानोअक्षआहतः । अनोमनस्मयंसूर्यारोहत्प्रयतीपतिम् १२ सूर्यायावहतुःप्रागात्सवितायम्

वासृंजत् । अघासुंहन्यन्तेगावोऽर्जुन्योःपर्युह्यते १३ यदंश्विनापृच्छमानावयां-
तंत्रिचक्रेणंवहतुंसूर्यायाः । विश्वेदेवाअनुतद्वामजानन्पुत्रःपितरावंवृणीतपूषा १४
यदयातंशुभस्पतीवरेयंसूर्यामुपं । क्वैकंचक्रंवामासीत्क्वदेष्ट्रायंतस्थथुः १५
॥ २२ ॥ द्वेतेचक्रेसूर्येब्रह्माणंऋतुथाविंदुः । अथैकंचक्रंयद्गुहातदंद्धातयइद्विदुः १६
सूर्यायैदेवेभ्योमित्रायवरुणायच । येभूतस्यप्रचैतसइदंतेभ्योऽकरंनमंः १७
पूर्वापरंचरतोमाययैतौशिशूक्रीळन्तौपरियातोअध्वरम् । विश्वान्यन्योभुवंना-
भिचष्टंऋतूँरन्योविदधंज्जायतेपुनंः १८ नवोनवोभवतिजायंमानोऽह्नांकेतुरुष-
सांमेत्यग्रंम् । भागंदेवेभ्योविदंधात्यायन्प्रचन्द्रमास्तिरतेदीर्घमायुंः १९ सुकिं-
शुकंशल्मलिंविश्वरूपंहिरंण्यवर्णंसुवृतंसुचक्रम् । आरोहसूर्येअमृतस्यलोकं
स्योनंपत्यैवहतुंकृणुष्व २० ॥ २३ ॥ उदीर्ष्वातःपतिंवतीह्येषाविश्वावसुंनमं-

सागोभिरीळे । अन्यामिच्छपितृषदंव्यक्तांसतेभागोजनुषातस्यंविद्धि २१ उदी-
र्ष्वातोविश्वावसोनमसेळामहेत्वा । अन्यामिच्छप्रफर्व्यं१ संजायांपत्यासृज २२
अनृक्षराऋजवःसन्तुपन्थायेभिःसखायोयन्तिनोवरेयम् । समर्यमासंभगोनोनि-
नीयात्संजास्पत्यंसुयममस्तुदेवाः २३ प्रत्वामुञ्चामिवरुणस्यपाशायेनत्वाबध्ना-
त्सवितासुशेवः । ऋतस्ययोनौसुकृतस्यलोकेऽरिष्टांत्वासहपत्यादधामि २४ प्रे-
तोमुञ्चामिनामुतःसुबद्धाममुतस्करम् । यथेयमिन्द्रमीढ्वःसुपुत्रासुभगासति २५
॥ २४ ॥ पूषात्वेतोनयतुहस्तगृह्याश्विनात्वाप्रवहतांरथेन । गृहान्गच्छगृहपत्नीय-
थासोवशिनीत्वंविदथमावदासि २६ इहप्रियंप्रजयातेसमृध्यतामस्मिन्गृहेगार्ह-
पत्यायजागृहि । एनापत्यातन्वं१ संसृजस्वाधाजिव्रीविदथमावदाथः २७ नील-
लोहितंभवतिकृत्यासक्तिर्व्यज्यते । एधन्तेअस्याज्ञातयःपतिर्बन्धेषुबध्यते २८ प-

रांदेहिशामुल्यंब्रह्मभ्योविभजावसु । कृत्यैपापद्वतीभूत्व्याजायाविंशतेपतिम् २९
अश्रीरातनूर्भवतिरुशतीपापयामुया । पतिर्यद्वध्वोऽवासंसास्वमङ्गमभिधित्संते
३०॥२५॥ येवध्वंश्चन्द्रंवहतुंयक्ष्मायन्तिजनादनु । पुनस्तान्यज्ञियादेवानयन्तुय-
तआगताः ३१ माविंदन्परिपन्थिनोयआसीदंन्तिदम्पती । सुगेभिर्दुर्गमतीताम-
पद्रान्त्वरातयः ३२ सुमङ्गलीरियंवधूरिमांसमेतपश्यंत । सौभाग्यमस्यैदत्त्वाया-
थास्तंविपरेतन ३३ तृष्टमेतत्कटुकमेतदपाष्ठवद्विषवन्नैतदत्तवे । सूर्यायोब्रह्माविद्या-
त्सइद्वाधूयमर्हति ३४ आशसनंविशसनमथोअधिविकर्तनम् । सूर्यायाःप-
श्यरूपाणितानिब्रह्मातुशुन्धति ३५ ॥ २६ ॥ गृभ्णामिंतेसौभगत्वायहस्तंम-
यापत्याजरदष्टिर्यथासंः । भगोअर्यमासवितापुरंन्धिर्मह्यंत्वादुर्गार्हपत्यायदेवाः
३६ तांपूषञ्छिवतंमामेरंयस्यांबीजंमनुष्याऽवपन्ति । यानंऊरूउशतीवि-

श्रयातुयस्यामुशन्तःप्रहराम्शेपम् ३७तुभ्यमग्रेपर्यवहन्त्सूर्यांवहतुनासह । पुनः
पतिभ्योजायांदाअग्नेप्रजयासह ३८ पुनःपत्नीमग्निरदादायुषासहवर्चसा । दी-
र्घायुरस्याश्चःपतिर्जीवातिशरदःशतम् ३९ सोमःप्रथमोविविदेगन्धर्वोविविद
उत्तरः । तृतीयोअग्निष्टेपतिस्तुरीयस्तेमनुष्यजाः ४० ॥ २७ ॥ सोमोददद्गन्ध-
र्वायगन्धर्वोददद्ग्नये । रयिंचपुत्रांश्चादादग्निर्मह्यमथोइमाम् ४१ इहैवस्तंमा
वियौष्टंविश्वमायुर्व्यश्नुतम् । क्रीळन्तौपुत्रैर्नप्तृभिर्मोदमानौस्वेगृहे ४२ आनःप्र-
जांजनयतुप्रजापतिराजरसायसमनक्त्वर्यमा । अदुर्मङ्गलीःपतिलोकमाविश
शंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ४३ अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधिशिवापशुभ्यःसुमनाःसु
वर्चाः । वीरसूर्देवकामास्योनाशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ४४ इमांत्वमिन्द्रमीढ्वः
सुपुत्रांसुभगांकृणु । दशास्यांपुत्रानाधेहिपतिमेकादशंकृधि ४५ सम्राज्ञीश्वशुरे

भवसम्राज्ञीश्वश्र्वांभव । ननान्दरिसम्राज्ञीभवसम्राज्ञीअधिदेवृषु ४६ समंजन्तु विश्वेदेवाःसमापोहृदयानिनौ । संमातरिश्वासंधातासमुदेष्ट्रीदधातुनौ ४७ ॥ २८ ॥ इति शाकलकसंहितायां इत्यष्टमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ८ ॥ ३ ॥

विहिव्यधिकेन्द्रोवृषाकपिरिन्द्राणीन्द्रश्चसमूदिरेपाङ्क्तंरक्षोहणंपश्चाधिकापायुराग्नेयंराक्षोघ्नंचतुरनुष्टुबन्तंहविरेकोनाङ्गिरसोमूर्धन्वान्वामदेव्योवासौर्यवैश्वानरीयामन्द्रंस्तवब्ध्नारेणुःपञ्चम्यैन्द्रासोमीसहस्रशीर्षापोळशनारायणःपौरुषमानुष्टुभंत्रिष्टुबन्तंतुसंजात्वाद्वेःपञ्चोनारुणोवैतहव्यआग्नेयंयज्ञस्यशार्यातोमानवोवैश्वदेवंतुजागतंमहितान्वःपाथ्र्यःप्रस्तारपाङ्क्तंपुरस्ताद्बृहत्यन्तंत्रयोदश्युपाद्येचानुष्टुभौनवम्यक्षरैःपङ्क्तिरेकादश्यन्यङ्कुसारिणीमैतेपञ्चनासर्पोर्बुदःकाद्रवेयोग्राव्णोस्तौत्पञ्चम्यन्त्येत्रिष्टुभौसप्तमीच।

वि हि श्रपोर्विशातिर्वृषाकपिरैन्द्र इन्द्राणीन्द्रश्च समूदिरे पङ्क्तिः ।

८६ ॐम् विहिसोतोरसृक्षतनेन्द्रंदेवमंमंसत । यत्रामदद्वृषाकपिरर्यःपुष्टेषु मत्सखाविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १ पराहीन्द्रधावसिवृषाकपेरतिव्यथिः । नोअहप्र

विन्दस्यन्यत्रसोमपीतयेविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः २ किमयंत्वावृषाकपिश्चकारहरि-
तोमृगः । यस्माइरस्यसीदुन्व१र्योवापुष्टिमद्वसुविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ३ यमिमं
त्वंवृषाकपिंप्रियमिन्द्राभिरक्षसि।श्वान्वस्यजम्भिषदपिकर्णेवराहयुर्विश्वस्मादिन्द्र
उत्तरः ४ प्रियातष्टानिमेकपिर्व्यक्ताव्यदूदुषत् । शिरोन्वस्यराविषंनसुगंदुष्कृते
भुवंविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ५ ॥ १ ॥ नमत्स्त्रीसुभसत्तरानसुयाशुतराभुवत् । न
मत्प्रतिच्यवीयसीनसक्थ्युद्यमीयसीविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ६ उवेअम्बसुलाभि-
केयथेवाङ्गभविष्यति । भसन्मेअम्बसक्थिमेशिरोमेवीवहृष्यतिविश्वस्मा-
दिन्द्रउत्तरः ७ किंसुबाहोस्वङ्गुरेपृथुष्टोपृथुजाघने । किंशूरपत्निनस्त्वमभ्यमीषि
वृषाकपिंविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ८ अवीरामिवमामयंशरारुरभिमन्यते । उताह-
मस्मिवीरिणीन्द्रपत्नीमरुत्सखाविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ९ संहोत्रंस्मपुरानारीसमं-

नंवावंगच्छाति । वेवाक्रतस्यंवीरिणीन्द्रंपद्वीमहीयतेविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १०
॥ २ ॥ इन्द्राणीमासुनारिंषुसुभगामहमंश्रवम् । नह्यस्याअपरंचनज-
रसामरतेपतिर्विश्वस्मादिन्द्रउत्तरः ११ नाहमिन्द्राणिरारणसख्युर्वृषाकपे-
र्ऋते । यस्येदमप्यंहविःप्रियंदेवेषुगच्छतिविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १२ वृषाकपा-
यिरेवतिसुपुत्रआदुसुस्नुषे । घसत्तइन्द्रंउक्षणःप्रियंकाचित्करंहविर्विश्वस्मादि-
न्द्रउत्तरः १३ उक्ष्णोहिमेपञ्चदशसाकंपचन्तिविंशतिम् । उताहमद्मिपी-
वइदुभाकुक्षीपृणन्तिमेविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १४ वृषभोनतिग्मशृङ्गोऽन्तर्यू-
थेषुरोरुवत् । मन्थस्तइन्द्रशंहृदेयंतेसुनोतिभावयुर्विश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १५
॥ २ ॥ नसेशेयस्यरम्बतेऽन्तरासक्थ्याउेकपृत् । सेदीशेयस्यरोमशंनिषेदुषो
विजृम्भतेविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १६ नसेशेयस्यरोमशंनिषेदुषोविजृम्भते । से-

दंशेयस्यरम्बंते ऽन्तरासक्थ्या३कपृद्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः १७ अयमिंन्द्रवृषाक-
पिःपरंस्वन्तंहतंविंदत् । असिंसूनांनवंचरुमादेधस्यानआचिंतंविश्वंस्मादिन्द्रउ-
त्तंरः १८ अयमेंमिविचाकंशद्विचिन्वन्दासमार्यम् । पिबांमिपाकसुत्वंनोऽभि
धीरंमचाकशंविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः १९ धन्वंचयत्कृन्तत्रंचकांतंस्वित्ताविंयोजंना ।
नेदीयसोवृषाकपेऽस्तमेहिंगृहाँउपविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः २० पुनरेहिवृषाकपेसु-
विताकंल्पयावहै । यएषःस्वप्ननंशनोऽस्तमेषिपथापुनर्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः २१
यदुदंञ्चोवृषाकपेगृहमिन्द्राजंगन्तन । कं१स्यपुल्वघोमृगःकमंगञ्जनयोपंनोविं-
श्वंस्मादिन्द्रउत्तरः २२ पर्शुर्हनामंमानवीसाकंससूवविंशतिम् । भद्रंभलत्य-
स्यांअभूद्यस्यांउदरमामंयद्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः २३ ॥ ४ ॥

रक्षोहणं पञ्चविंशतिः पायुरग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

८७ रक्षोहणंवाजिनमाजिघर्मिमित्रंप्रथिष्ठमुपयामिशर्म । शिशानोअग्निः क्रतुभिःसमिद्धःसनोदिवासरिषःपातुनक्तम् १ अयोदंष्ट्रोअर्चिषायातुधानानुप स्पृशजातवेदःसमिद्धः । आजिह्वयामूरदेवान्रभस्वक्रव्यादोवृक्त्व्यपिधत्स्वासन् २ उभोभयाविन्नुपधेहिदंष्ट्राहिंस्रःशिशानोऽवरंपरंच । उतान्तरिक्षेपरियाहि राजञ्जम्भैःसंधेह्यभियातुधानान् ३ यज्ञैरिषूःसंनममानोअग्नेवाचाशल्याँअशनिभिर्दिहानः । ताभिर्विध्यहृदयेयातुधानान्प्रतीचोबाहून्प्रतिभङ्ध्येषाम् ४ अग्नेत्वचंयातुधानस्यभिन्धिहिंस्राशनिर्हरसाहन्त्वेनम् । प्रपर्वाणिजातवेदःशृणीहि क्रव्यात्क्रविष्णुर्विचिनोतुवृक्णम् ५ ॥ ५ ॥ यत्रेदानींपश्यसिजातवेदस्तिष्ठन्तमग्नउतवाचरन्तम् । यद्वान्तरिक्षेपथिभिःपतन्तंतमस्ताविध्यशर्वाशिशानः ६

उतालंब्धंस्पृणुहिजातवेदआलेभानादृष्टिभिर्यातुधानात् । अग्नेपूर्वोनिजंहिशो-
शुचानआमादःक्ष्विङ्कास्तमदन्त्वेनीः ७ इहप्रब्रूहियतमःसोअग्नेयोयातुधानोय
इदंकृणोति । तमारभस्वसमिधायविष्ठनृचक्षसश्चक्षुषेरन्धयैनम् ८ तीक्ष्णेनाग्ने
चक्षुषारक्षयज्ञंप्राञ्चंवसुभ्यःप्रणयप्रचेतः । हिंस्रंरक्षांस्यभिशोशुचानंमात्वादभ-
न्यातुधानानृचक्षः९नृचक्षारक्षःपरिपश्यविक्षुतस्यत्रीणिप्रतिशृणीह्यग्रा । तस्या-
ग्नेपृष्टीर्हरसाशृणीहित्रेधामूलंयातुधानस्यवृश्च १० ॥ ६ ॥ त्रिर्यातुधानःप्रसितिं
तएत्वृतंयोअग्नेअनृतेनहन्ति । तमर्चिषास्फूर्जयञ्जातवेदःसमक्षमेनंगृणतेनिवृ-
ङ्धि ११ तदग्नेचक्षुःप्रतिधेहिरेभेशफारुजंयेनपश्यसियातुधानम् । अथर्ववज्ज्यो-
तिषादैव्येनसत्यंधूर्वन्तमचितंन्योष १२ यदग्नेअद्यमिथुनाशपातोयद्वाचस्तृष्टं
जनयन्तरेभाः । मन्योर्मनसःशरव्याजायतेयातयाविध्यहृदयेयातुधाना-

न् १३ पराशृणीहितपंसायातुधानान्पराग्नेरक्षोहरंसाशृणीहि । पराचिंषामूरंदे-
वाञ्छृणीहिपरासुतृपोअभिशोशुचानः १४परादेवावृजिनंशृणन्तुप्रत्यगेनंशप-
थायन्तुतृष्टाः । वाचास्तेनंशरवऋच्छन्तुमर्मन्विश्वस्यैतुप्रसितिंयातुधानः १५
॥७॥ यःपौरुषेयेणक्रविषासमङ्क्तेयोअश्व्येनपशुनायातुधानः । योअघ्न्यायाभर-
तिक्षीरमग्नेतेषांशीर्षाणिहरसापिवृश्च १६ संवत्सरीणंपयउस्त्रियायास्तस्यमा-
शीद्यातुधानोनृचक्षः । पीयूषमग्नेयतमस्तितृप्सात्तंप्रत्यञ्चमर्चिषाविध्यमर्म-
न् १७ विषंगवांयातुधानाःपिबन्त्वावृश्च्यन्तामदितयेदुरेवाः । परैनान्देवःसवि-
तादददातुपराभागमोषधीनांजयन्ताम् १८ सनादग्नेमृणसियातुधानान्नत्वारक्षां-
सिपृतनासुजिग्युः । अनुदहसहमूरान्क्रव्यादोमातेहेत्यामुक्षतदैव्यायाः १९
त्वंनोअग्नेअधरादुदक्तात्त्वंपश्चादुतरक्षापुरस्तात् । प्रतितेतेअजरासस्तपिष्ठाअघ-

शंसंशोशुंचतोदहन्तु २० ॥ ८ ॥ पश्चात्पुरस्तादधरादुदक्तात्कविःकाव्येनपरि पाहिराजन् । सखेसखायमजरोजरिम्णेऽग्नेमर्ताअमर्त्यस्त्वंनः २१ परित्वाग्ने पुरंवयंविप्रंसहस्यधीमहि । धृषद्वर्णंदिवेदिवेहन्तारंभङ्गुरावताम् २२ विषेणभ-ङ्गुरावतःप्रतिष्मरक्षसोदह । अग्नेतिग्मेनशोचिषातपुरग्राभिर्ऋष्टिभिः २३ प्रत्यग्नेमिथुनादहयातुधानाकिमीदिनां । संत्वाशिशामिजागृह्यदब्धंविप्रमन्मभिः २४ प्रत्यग्नेहरसाहरःशृणीहिविश्वतःप्रति । यातुधानस्यरक्षसोबलंविरुज वीर्यम् २५ ॥ १ ॥

हविरेकोनविंशतिर्मूर्धन्वानाङ्गिरसो वामदेव्यो वा सूर्यवैश्वानरौ त्रिष्टुप् ।

८८ हविष्पान्तमजरंस्वर्विदिदिविस्पृश्याहुतंजुष्टमग्नौ । तस्यभर्मणेभुवना-यदेवाधर्मणेकंस्वधयापप्रथन्त १ गीर्णंभुवनंतमसापगूळ्हमाविःस्वरभवज्जाते

अग्नौ । तस्य॑दे॒वाः पृ॑थि॒वी द्यौरु॒तापोऽर॑णयन्नोष॑धीः स॒ख्ये अ॑स्य २ दे॒वेभि॒र्न्वि॑षि॒तो य॒ज्ञियें॑भिर॒ग्निं स्तो॑षाण्य॒जरं॑ बृ॒हन्त॑म् । यो भा॒नुना॑ पृथि॒वीं द्यामु॒तेमामा॑त॒तान॒ रोद॑सी अ॒न्तरि॑क्षम् ३ यो होता॒सीत्प्र॑थ॒मो दे॒वजु॑ष्टो॒ यं स॒माञ्ज॒न्नाज्ये॑ना वृणा॒नाः । स प॑त॒त्रीत्व॒रं स्था जग॒द्यच्छ्वा॒त्रम॒ग्निर॑कृणोज्जा॒तवे॑दाः ४ यज्जा॑तवेदो॒ भुव॑नस्य मू॒र्धन्नति॑ष्ठो अग्ने स॒ह रो॑च॒नेन॑ । तं त्वा॑हेम म॒तिभि॑र्गी॒र्भिरु॒क्थैः स य॒ज्ञियो॑ अभवो रोद॒सि॒प्राः ५ ॥ १० ॥ मू॒र्धा भु॒वो भ॑वति॒ नक्त॑म॒ग्निस्तत॒ः सूर्यो॑ जायते प्रा॒तरु॒द्यन् । मा॒याम्ू॒ तु य॒ज्ञिया॑नामे॒तामपो॒ यत्तू॒र्णिश्चर॑ति प्रजा॒नन् ६ दृ॒शेन्यो॒ यो म॑हि॒ना समि॒द्धोऽरो॑चत दि॒वियो॑नि॒र्वि॒भावा॑ । तस्मि॑न्न॒ग्नौ सू॑क्तवा॒केन॑ दे॒वा ह॒विर्विश्व॒ आजु॑हवुस्तनू॒पाः ७ सू॒क्त॒वा॒कं प्र॑थ॒मादिद॒ग्निमादिद्ध॒विर॑जनयन्त दे॒वाः । स ए॑षां य॒ज्ञो अ॑भवत्तनू॒पास्तं द्यौर्वे॑द॒ तं पृ॑थि॒वी तमाप॑ः ८ यं दे॒वासोऽज॑नयन्ता॒ग्निं यस्मि॒न्नाजु॑हवु॒र्भुव॑नानि॒ विश्वा॑ । सो अ॒-

चिंर्पृथिवींद्यामुतेमामृजूयमानोअतपन्महित्वा १ स्तोमेनहिदिविदेवासोअग्नि-
मजींजनञ्छक्तिंभीरोदसिप्राम् । तमूअकृण्वन्त्रेधाभुवेकंसओषधीःपचतिविश्व-
रूपाः १० ॥ ११ ॥ यदेदेनमदधुर्यज्ञियासोदिविदेवाःसूर्यमादितेयम् । यदाच-
रिष्णूमिथुनावभूतामादित्प्रापश्यन्भुवनानिविश्वा ११ विश्वस्माअग्निंभुवनायदे-
वावैश्वानरंकेतुमह्नामकृण्वन् । आयस्ततानोषसोविभातीरपोऊर्णोतितमोअर्चि-
षायन् १२ वैश्वानरंकवयोयज्ञियासोऽग्निंदेवाअजनयन्नजुर्यम् । नक्षत्रंप्रत्नममिं-
नच्चरिष्णुयक्षस्याध्यक्षंतविषंबृहन्तम् १३ वैश्वानरंविश्वहादीदिवांसंमन्त्रैरग्निंक-
विमच्छावदामः । योमहिम्नापरिबभूवोर्वीउतावस्तादुतदेवःपरस्तात् १४ द्वेस्रु-
तीअशृणवंपितृणामहंदेवानामुतमर्त्यानाम् । ताभ्यामिदंविश्वमेजत्समेतियद-
न्तरापितरंमातरंच १५ ॥ १२ ॥ द्वेसमीचीबिभृतश्चरन्तंशीर्षतोजातंमनसा

विमृष्टम् । सम्प्रत्यङ्विश्वाभुवनानितस्थावप्रयुच्छन्तरणिर्भ्राजमानः १६ यत्राव-
देतेअवरःपरश्चयज्ञन्योःकतरोनौविवेद । आशेकुरित्सधमादंसखायोनक्षन्तयज्ञं
कइदंविवोचत् १७ कत्यग्नयःकतिसूर्यासःकत्युषासःकत्युस्विदापः । नोप-
स्पिजंवःपितरोवदामिपृच्छामिवःकवयोविद्मनेकम् १८ यावन्मात्रमुषसोनप्र-
तीकंसुपर्ण्यो३वसतेमातरिश्वः । तावद्दधात्युपयज्ञमायन्ब्राह्मणोहोतुरवरोनिषी-
दन् १९ ॥ १३ ॥

इन्द्रंस्तवाष्टादश रेणुरिन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रासोमौ ।

८९ इन्द्रंस्तवानृतमंयस्यंमह्नाविवबाधेरोचनाविज्मोअन्तान् । आयःपप्रौ
चर्षणीधृद्वरोभिःप्रसिन्धुभ्योरिरिचानोमहित्वा १ ससूर्यःपर्युरूवरांस्येन्द्रोववृ-
त्याद्रथ्येवचक्रा । अतिष्ठन्तमपस्यं१नसर्गंकृष्णातमांसित्विष्याजघान २ समा-

नमंस्मा अनंपावृदर्चक्ष्मयादिवोअसंमंब्रह्मनव्यंम् । वियःपृष्ठेवजनिमान्यर्यइन्द्रं-
श्चिकायनसखायमीषे ३ इन्द्रायगिरोअनिशितसर्गाअपःप्रेरयंसगरस्यबुध्नात् ।
योअक्षेणेवचक्रियाशचीभिर्विष्वंक्तस्तम्भंपृथिवीमुतद्याम् ४ आपान्तमन्युस्तृ-
पलप्रभर्माधुनिःशिमीवाञ्छरुमाँऋजीषी । सोमोविश्वान्यतसावनानिनार्वागि-
न्द्रंप्रतिमानानिदेभुः ५ ॥ १४ ॥ नयस्यद्यावापृथिवीनधन्वनान्तरिक्षंनाद्रयः
सोमोअक्षाः । यदस्यमन्युरधिनीयमानःशृणातिवीळुरुजतिस्थिराणि ६ जघान
वृत्रंस्वधितिर्वनेवरुरोजपुरोअरदन्नसिन्धून् । बिभेदगिरिंनवमित्रकुम्भमागाइन्द्रो
अकृणुतस्वयुग्भिः ७ त्वंहत्यदृणयाइन्द्रधीरोऽसिर्नपर्ववृजिनाशृणासि । प्रयेमि-
त्रस्यवरुणस्यधामयुजंनजनामिनन्तिमित्रम् ८ प्रियेमित्रंप्रार्यमणंदुरेवाःप्रसं-
गिरःप्रवरुणंमिनन्ति । न्यं१मित्रेषुवधमिन्द्रतुम्रंवृषन्वृषाणमरुषंशिशीहि ९ इ-

विमृष्टम् । सप्रत्यङ्विश्वाभुवनानितस्थावप्रयुच्छन्तरणिर्भ्राजमानः १६ यत्रावदंतेअवरःपरश्चयज्ञन्योःकतरोनौविवेद । आशेकुरित्सधमादंसखायोनक्षन्तयज्ञंकइदंविवोचत् १७ कत्यग्नयःकतिसूर्यासःकत्युषासःकत्युस्विदापः । नोपस्पिजंवःपितरोवदामिपृच्छामिवःकवयोविद्मनेकम् १८ यावन्मात्रमुषसोनप्रतीकंसुपर्ण्योवसतेमातरिश्वः । तावद्दधात्युपयज्ञमायन्ब्राह्मणोहोतुरवरोनिषीदन् १९ ॥ १३ ॥

इन्द्रंस्तवाष्टादश रेणुरिन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रासोमौ ।

८९ इन्द्रंस्तवानृतमंयस्यमह्नाविववाधेरोचनाविज्मोअन्तान् । आयःपप्रौचर्षणीधृद्वरोभिःप्रसिन्धुभ्योरिरिचानोमहित्वा १ ससूर्यःपर्युरूवरांस्येन्द्रोववृत्याद्रथ्येवचक्रा । अतिष्ठन्तमपस्यंनसर्गंकृष्णातमांसित्विष्याजघान २ समा-

नमंस्मा अनंपावृदर्चक्ष्मयादिवोअसंमंब्रह्मनव्यम्। वियःपृष्ठेवजानिमान्यंइन्द्रं-
श्चिकायनसखायमीषे ३ इन्द्रायगिरोअनिशितसर्गाअपःप्रेरयंसगरस्यबुध्नात्।
योअक्षेणेवचक्रियाशचीभिर्विष्वंक्तस्तम्भंपृथिवीमुतद्याम् ४ आपान्तमन्युस्तृ-
पलप्रभर्माधुनिःशिमीवाञ्छरुमाँऋजीषी। सोमोविश्वान्यतसावनानिनार्वागि-
न्द्रंप्रतिमानानिदेभुः ५ ॥ १४ ॥ नयस्यद्यावापृथिवीनधन्वनान्तरिक्षंनाद्रंयः
सोमोअक्षाः। यदंस्यमन्युरधिनीयमानःशृणातिवीळुरुजतिस्थिराणि ६ जघानं
वृत्रंस्वधितिर्वनेवरुरोजपुरोअरदन्नसिन्धून्। बिभेदगिरिंनवमिन्नकुम्भमागाइन्द्रो
अकृणुतस्वयुग्भिः ७त्वंहत्यदृणयाइन्द्रधीरोऽसिर्नपर्ववृजिनाशृणासि। प्रयेमि-
त्रस्यवरुणस्यधामयुजंनजनामिनन्तिमित्रम् ८ प्रियेमित्रंप्रार्यमणंदुरेवाःप्रसं-
गिरःप्रवरुणंमिनन्ति। न्यं१मित्रेषुवधमिन्द्रतुम्रंवृषन्वृषाणमरुषंशिशीहि ९ इ-

न्द्रोदिवइन्द्रईशेपृथिव्याइन्द्रोअपामिन्द्रइत्पर्वतानाम् । इन्द्रोवृधामिन्द्रइन्मे-
धिराणामिन्द्रःक्षेमेयोगेहव्यइन्द्रः १० ॥ १५ ॥ प्राक्तुभ्यइन्द्रःप्रवृधोअ-
हंभ्यःप्रान्तरिक्षात्प्रसमुद्रस्यधासेः । प्रवातस्यप्रथसःप्रज्मोअन्तात्प्रसिन्धुभ्यो
रिरिचेप्रक्षितिभ्यः ११ प्रशोशुचत्याउषसोनकेतुरसिन्वातेवर्ततामिन्द्रहेतिः ।
अश्मेवविध्यदिवआसृजानस्तपिष्ठेनहेषसाद्रोघमित्रान् १२ अन्वहमासा
अन्विद्वनान्यन्वोषधीरनुपर्वतासः । अन्विन्द्रंरोदसीवावशानेअन्वापोअजिहत
जायमानम् १३ कर्हिस्वित्सातइन्द्रचेत्यासदघस्ययद्भिनदोरक्षएषत् । मित्र-
क्रुवोयच्छसनेनगावःपृथिव्याआपृगमुयाशयन्ते १४ शत्रूयन्तोअभियेनस्ततृ-
स्रेमहिव्राधन्तओगणासइन्द्र । अन्धेनामित्रास्तमसासचन्तांसुज्योतिषोअक्त-
वस्ताँअभिष्युः १५ पुरूणिहित्वासवनाजनानांब्रह्माणिमन्दन्गृणतामृषीणाम् ।

इमामाघोषन्नवसासहूतिंतिरोविश्वाँअर्चतोयाह्यर्वाङ् १६ एवातेवयमिन्द्रभुञ्जतीनांविद्यामसुमतीनांनवानाम् । विद्यामवस्तोरवसागृणन्तोविश्वामित्राउततइन्द्रनूनम् १७ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १८ ॥ १६ ॥

सहस्रशीर्षा षोडश नारायणः पुरुषोनुष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१० सहस्रशीर्षापुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् । सभूमिंविश्वतोवृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् १ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यम् । उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति २ एतावानस्यमहिमातोज्यायाँश्चपुरुषः । पादोऽस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि ३ त्रिपादूर्ध्वउदैत्पुरुषःपादोऽस्येहाभवत्पुनः । ततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि ४ तस्माद्विराळजायतविराजोअधिपूरुषः ।

सजातोअत्यंरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ५ ॥ १७ ॥ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञ-
मतन्वत । वसन्तोअस्यासीदाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ६ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्ष-
न्पुरुषंजातमग्रतः । तेनदेवाअयजन्तसाध्याऋषयश्चये ७ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः
संभृतंपृषदाज्यम् । पशून्तांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ८ तस्माद्यज्ञात्स-
र्वहुतऋचःसामानिजज्ञिरे । छन्दांसिजज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ९
तस्मादश्वाअजायन्तयेकेचोभयादतः । गावोहजज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताअजा-
वयः १० ॥ १८ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् । मुखंकिमस्यकौबा-
हूकाऊरूपादाउच्येते ११ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः । ऊरूतदस्य
यद्वैश्यःपद्भ्यांशूद्रोअजायत १२ चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योअजायत । मु-
खादिन्द्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत १३ नाभ्याआसीदन्तरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमव-

न्त । प॒द्भ्यां भूमि॒र्दिश॒ः श्रोत्रा॒त्तथा॑ लो॒काँ अ॑कल्पयन् १४ स॒प्तास्या॑सन्परि॒धय॒स्त्रिः-स॒प्त स॒मिध॑ः कृ॒ताः । दे॒वा यद्य॒ज्ञं त॑न्वा॒ना अब॑ध्न॒न्पुरु॑षं प॒शुम् १५ य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॑यज-न्त दे॒वास्तानि॒ धर्मा॑णि प्रथ॒मान्या॑सन् । ते ह॒ नाकं॑ महि॒मान॑ः सचन्त॒ यत्र॒ पूर्वे॑ सा॒ध्याः सन्ति॑ दे॒वाः १६॥१९॥ इति शाकलकसंहितायां दशमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥१०॥७॥

सं जागृवद्भिः पञ्चदशारुणो वैतहव्योऽग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११ सं जा॑गृ॒वद्भि॒र्जर॑माण इध्यते॒ दमे॒ दमू॑ना इ॒षय॑न्नि॒ळस्प॒दे । विश्व॑स्य॒ होता॑ ह॒-विषो॒ वरे॑ण्यो वि॒भुर्वि॒भावा॑ सु॒षखा॑ सखीय॒ते १ स दर्श॒तश्री॒रति॑थिर्गृ॒हेगृ॑हे॒ वनेव॑ने शि-श्रिये तक्व॒वीरि॑व । जनं॑जनं॒ जन्यो॒ नाति॑ मन्यते॒ विश॒ आ क्षे॑ति वि॒श्यो॒३ विशं॑विशम् २ सु॒दक्षो॒ दक्षै॒ः क्रतु॒नासि॑ सु॒क्रतु॒रग्ने॑ क॒विः काव्ये॒नासि॑ विश्व॒वित् । वसु॒र्वसू॑नां क्षयसि॒ त्व-मेक॒ इद्द्यावा॑ च॒ यानि॑ पृथि॒वी च॒ पुष्य॑तः ३ प्र॒जा॒नन्न॑ग्ने॒ तव॒ योनि॑मृ॒त्विय॒मिळा॑यास्प॒दे

घृतवंन्तमासंदः । आतेंचिकित्रउषसांमिवेतंयोऽरेपसःसूर्यस्येवरश्मयंः ४ तव श्रियोंवर्ष्यस्येवविद्युतंश्चित्राश्चिकित्रउषसांनकेतवंः । यदोषंधीरभिसृंष्टोवनांनि चपरिस्वयंचिनुषेअन्नंमास्ये ५ ॥ २० ॥ तमोषंधीर्दधिरेगर्भमृत्वियंतमापोअग्निंजनयन्तमातरः । तमित्समानंवनिनंश्चवीरुधोऽन्तर्वतीश्चसुवंतेचविश्वहा ६ वातोपधूतइषितोवशाँअनुतृषुयदन्नावेविंषद्वितिष्ठंसे । आतेंयतन्तेरथ्योयथापृथक्शर्धांस्यग्नेअजराणिधक्षतः ७ मेधाकारंविदथंस्यप्रसाधनमग्निंहोतारंपरिभूतंमंमतिम् । तमिदर्भेहविष्यासमानामित्तमिन्महेवृंणतेनान्यंत्वत् ८ त्वामिदत्रंवृणतेत्वायवोहोतारमग्नेविदथेषुवेधसंः । यद्देवयन्तोदधतिप्रयांसितेहविष्मन्तोमनंवोवृक्तबंर्हिषः ९ तवांग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवनेष्ट्रंत्वमग्निदृंतायतः । तवंप्रशास्त्रंत्वमंध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपंतिश्चनोदमे १० ॥ २१ ॥ यस्तुभ्यंमग्नेअमृ-

तायमर्त्यः समिधादाशद्धुतवाहविष्कृति । तस्यहोताभवसियासिदूत्य १ मुपब्रूषे यजस्यध्वरीयसि ११ इमाअस्मैमतयोवाचोअस्मदाँऋचोगिरः सुष्टुतयः समग्मत । वसूयवोवसवेजातवेदसेवृद्धासुचिदर्धनोयासुचाकनत् १२ इमांप्रत्नायसुष्टुतिंनवीयसींवोचेयमस्माउशतेशृणोतुनः । भूयाअन्तराहृद्यस्यनिस्पृशेजायेवपत्यउशतीसुवासाः १३ यस्मिन्नश्वासऋषभासउक्षणोवशामेषाअवसृष्टासआहुताः । कीलालपेसोमपृष्ठायवेधसेहृदामतिंजनयेचारुमग्नये १४ अहाव्यग्नेहविरास्येतेस्रुचीवघृतंचम्वीवसोमः । वाजसनिंरयिमस्मेसुवीरंप्रशस्तंधेहियशसंबृहन्तम् १५ ॥ २२ ॥

यज्ञस्य पञ्चदश शार्याती मानवो विश्वेदेवा जगती ।

१२ यज्ञस्यवोरथ्यंविश्पतिंविशांहोतारमक्तोरतिथिंविभावसुम् । शोचञ्छु-

ष्कांसुहरिणीपुजर्भुरहूपांकेतुर्यजतोद्यामंशायत १ इममंजस्पामुभयेअकृण्वत धर्माणमुग्निंविदथंस्यसाधनम् । अक्तुनयह्वमुषसःपुरोहितंतनूनपातमरुषस्यनिंसते २ बळस्यनीथाविपणेश्चमन्महेवयाअंस्यप्रहुताआसुरत्तवे । यदाघोरासो अमृतत्वमाशतादिज्जनस्यदैव्यस्यचार्किरन् ३ ऋतस्यहिप्रसितिर्द्यौरुरुव्यचोनमोमह्यरमतिःपनीयसी । इन्द्रोमित्रोवरुणःसंचिकित्रिरेऽथोभगःसवितापूतदक्षसः ४ प्ररुद्रेणययिनायन्तिसिन्धवस्तिरोमहीमरमतिंदधन्विरे । येभिःपरिज्मापरियन्नुरुज्रयोविरोरुवज्जठरेविश्वमुक्षते ५ ॥ २२ ॥ क्राणारुद्रामरुतो विश्वकृष्टयोदिवःश्येनासोअसुरस्यनीळयः । तेभिश्चष्टेवरुणोमित्रोअर्यमेन्द्रोदेवेभिर्वशेभिरर्वशः ६ इन्द्रेभुजंशशमानासआशतसूरोदृशीकेवृषणश्चपौंस्ये । प्रयेन्वस्याहणाततक्षिरेयुजंवज्रंनृषदनेषुकारवः ७ सूरश्चिदाहरितोअस्यरीरम-

दिन्द्रादाकश्चिद्भयतेतवीयसः । भीमस्यवृष्णोजठरादभिश्वसोदिवेदिवेसहुरिस्तन्नबाधितः ८ स्तोमंवोअद्यरुद्रायशिक्वसेक्षयद्वीरायनमसादिदिष्टन । येभिःशिवःस्ववाँएवयावभिर्दिवःसिषक्तिस्वयशानिकामभिः ९ तेहिप्रजायाअभरन्तविश्रवोबृहस्पतिर्वृषभःसोमजामयः । यज्ञैरथर्वाप्रथमोविधारयद्देवादक्षैर्भृगवःसंचिकित्रिरे १० ॥ २४ ॥ तेहिद्यावापृथिवीभूरिरेतसानराशंसश्चतुरङ्गोयमोऽदितिः । देवस्त्वष्टाद्रविणोदाऋभुक्षणःप्ररोदसीमरुतोविष्णुरर्हिरे ११ उतस्यनउशिजामुर्वियाकविरहिःशृणोतुबुध्न्योहवीमनि । सूर्यामासाविचरन्तादिविक्षिताधियाशमीनहुषीअस्यबोधतम् १२ प्रनःपूषाचरथंविश्वदेव्योऽपांनपादवतुवायुरिष्टये । आत्मानंवस्योअभिवातमर्चततदश्विनासुहवायामनिश्रुतम् १३ विशामासामभयानामधिक्षितंगीर्भिरुस्वयशसंगृणीमसि । ग्ना-

भिर्विश्वाभिरदितिमनर्वणमक्तोर्युवानंनृमणाअधापतिम् १४ रेभदत्रंजनुषापूर्वोअङ्गिराग्रावाणऊर्ध्वाअभिचक्षुरध्वरम् । येभिर्विहायाअभवद्विचक्षणःपाथःसुमेकंस्वधितिर्वनन्वति १५ ॥ २५ ॥

महि पञ्चदश तान्वः पार्थ्यो विश्वेदेवाः प्रस्तारपङ्क्तिः । उपाद्ये त्रयोदशी चानुष्टुभः ।
नवम्यक्षरैः पङ्क्तिः । एकादशी न्यङ्कुसारिणी । अन्त्या पुरस्ताद्बृहती ।

१३ महिद्यावापृथिवीभूतमुर्वीनारीयह्वीनरोदसीसदंनः । तेभिर्नःपातंसह्यसएभिर्नःपातंशूषणि १ यज्ञेयज्ञेसमर्त्योदेवान्त्सपर्यति । यःसुम्नैर्दीर्घश्रुत्तमआविवासात्येनान् २ विश्वेषामिरज्यवोदेवानांवार्महः । विश्वेहिविश्वमहसोविश्वेयज्ञेषुयज्ञियाः ३ तेघाराजानोअमृतस्यमन्द्राअर्यमामित्रोवरुणःपरिज्मा । कद्रुद्रोनृणांस्तुतोमरुतःपूषणोभगः ४ उतनोनक्तमपांवृषणवसूसूर्यामासासदनायस-

धन्यां । सचायत्सावेंपामहिर्बुध्न्येषुबुध्न्यः ५ ॥ २६ ॥ उतनोदेवावश्विनाशुभस्पती धामभिर्मित्रावरुणाउरुष्यताम् । महःसरायएषतेऽतिधन्वेवदुरिता ६ उतनोरुद्रा चिन्मृळतामश्विनाविश्वेदेवासोरथस्पतिर्भगः । ऋभुर्वाजऋभुक्षणःपरिज्माविश्ववेदसः ७ ऋभुऋभुक्षाऋभुर्विधतोमदआतेहरीजूजुवानस्यवाजिना । दुष्टरंयस्यसामचिदृधग्यज्ञोनमानुषः ८ कृधीनोअह्रयोदेवसवितःसचस्तुषेमघोनाम् । सहोनइन्द्रोवह्निभिर्न्येषांचर्षणीनांचक्रंरश्मिंनयोयुवे ९ ऐषुद्यावापृथिवी धातंमहदस्मेवीरेषुविश्वचर्षणिश्रवः । पृक्षंवाजस्यसातयेपृक्षंरायोततुर्वणे १० ॥ २७ ॥ एतंशंसमिन्द्रास्मयुष्ट्वंकूचित्सन्तंसहसावन्नभिष्टये सदापाह्यभिष्टये । मेदतांवेदतावसो ११ एतंमेस्तोमंतनानसूर्येद्युतद्यामानंवावृधन्तनृणाम् । संवननंनाश्व्यंतष्टेवानपच्युतम् १२ वावर्तयेषांरायायुक्तैषांहिरण्ययी । नेमधिता

नपौंस्यावृथैवविष्टान्ता १३ प्रतद्दुःशीमेपृथवानेवेनेप्ररामेवोचमसुरेमघवत्सु । येयुक्त्वायपञ्चशतास्मयुपथाविश्राव्येषाम् १४ अधीन्वत्रसप्ततिंचसप्तचं । सद्योदिदिष्टतान्वःसद्योदिदिष्टपार्थ्यःसद्योदिदिष्टमायवः १५ ॥ २८ ॥

प्रैते चतुर्दशार्बुदः काद्रवेयः सर्पो ग्रावाणो जगती । पञ्चमीसप्तम्यन्त्यास्त्रिष्टुभः ।

१४ प्रैतेवदन्तुप्रवयंवदामग्रावभ्योवाचंवदतावदंद्भ्यः । यदंद्रयःपर्वताःसाकमाशवःश्लोकंघोषंभरथेन्द्रायसोमिनः १ एतेवदन्तिशतवत्सहस्रवदभिक्रन्दन्तिहरितेभिरासभिः । विष्टीग्रावाणःसुकृतःसुकृत्ययाहोतुश्चित्पूर्वेहविरद्यमाशत २ एतेवदन्त्यविदन्नामधुन्यूङ्खयन्तेअधिपक्वआमिषि । वृक्षस्यशाखामरुणस्यवप्सतस्तेसूभर्वावृषभाःप्रेमराविषुः ३ बृहद्वदन्तिमदिरेणमन्दिनेन्द्रंक्रोशन्तोऽविदन्नमधुं । संरभ्याधीराःस्वसृभिरनर्तिषुराघोषयन्तःपृथिवीमुपब्दिभिः ४ सुपर्णा

वाचंमक्रतोपद्यव्यांखरेकृष्णांइषिराअनर्तिषुः । न्यं १ङ्ङियन्त्युपरस्यनिष्कृतंपुरूरे-
तोदधिरेसूर्यश्वितः ५ ॥ २९ ॥ उग्राइवप्रवहन्तःसमायमुःसाकंयुक्तावृषणो
बिभ्रतोधुरः । यच्छ्वसन्तोजग्रसानाअराविषुःशृण्वएषांप्रोथथोअर्वतामिव ६ द-
शावनिभ्योदशकक्ष्येभ्योदशयोक्रेभ्योदशयोजनेभ्यः । दशाभीशुभ्योअर्चता
जरेभ्योदशधुरोदशयुक्तावहद्भ्यः ७ तेअद्रयोदशयन्त्रासआशवस्तेषामाधानंप-
र्येतिहर्यतम् । तऊसुतस्यसोम्यस्यान्धसोंशोःपीयूषंप्रथमस्यभेजिरे ८ तेसो-
मादोहरीइन्द्रस्यनिंसतेंशुंदुहन्तोअध्यासतेगवि । तेभिर्दुग्धंपपिवान्सोम्यंमध्वि-
न्द्रोवर्धतेप्रथतेवृषायते ९ वृषावोअंशुर्नकिलारिषाथनेळावन्तःसदमित्स्थनाशि-
ताः । रैवत्येवमहसाचारवःस्थनयस्यग्रावाणोअजुषध्वमध्वरम् १० ॥ ३० ॥
तृदिलाअतृदिलासोअद्रयोऽश्रमणाअशृथिताअमृत्यवः । अनातुराअजराःस्था

मंविप्णवःसुपीवसोअतृंपिताअतृंणजः ११ ध्रुवाएववःपितरोयुगेयुंगेक्षेमंका-
मासःसदसोनयुंञ्जते । अजुर्यासोहरिषाचोहरिद्रंवआद्यांरवेणपृथिवीमंशुश्र-
वुः १२ तदिद्वंदन्त्यद्रयोविमोचनेयामन्नञस्पाइंवघेदुपाब्दिभिः । वपन्तोबीज-
मिवधान्याकृतःपृञ्चन्तिसोमंनमिनन्तिवप्सतः १३ सुतेअध्वरेअधिवाचमक्रता
क्रीळयोनमातरंतुदन्तः । विषूसुंञ्चासुषुवुषोमनीषांविवर्तन्तामद्रयश्चायमानाः १४
॥ २१ ॥ इति शाकलऋक्संहितायामष्टमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ८ ॥ ४ ॥

हयेब्रूनोर्वशीमैळःपुरूरवाःपूर्वोपितान्कामान्पुनरासाधावरोद्धुमैच्छत्सातमनिच्छन्तीमत्याचष्टेहयइ-
पुर्णाकदासुदेवोन्तरिक्षमांसचेतितिस्रश्चैळवाक्यांशिष्टाउर्वश्याःभवेसमोनावरुःसर्वहरिवैन्द्रोहारिस्तुतिार्ह्रि-
त्रिष्टुबन्तंयाओषधीरुषधिकाथर्वणोभिषगोषधिस्तुतिरानुष्टुभंबृहस्पतेद्वादशार्ष्टिषेणोवापिर्वृष्टिकामोदे-
वांस्तुष्टावकंनोवभ्रोवैखानसान्द्रदुवस्युर्वान्दनोवैश्वदेवंतुत्रिष्टुबन्तमुद्धुध्यध्वंबुधःसौम्यक्रतोत्विक्स्तुतिर्वा

नवम्यन्त्येजगत्यौयवमीबृहतीगायत्र्योर्मध्येमतेमुद्गलोभार्म्यश्वोद्रुघणेनऋषभेणचाजिंजिगायेतिद्रोघणं
घाघात्तृतीयान्त्याबृहस आशुःसप्तोनैन्द्रोमतिरथश्चतुर्थीवार्हस्पत्योपान्त्याप्वादेव्यन्त्यानुष्टुम्मारुतीवा-
साप्येकादशाष्टकौवैश्वामित्रःकदाकौत्सोदुर्मित्रोनाम्नासुमित्रोगुणतःसुमित्रोवानाम्नादुर्मित्रोगुणत-
श्चोष्णिहंहरीवज्रांपपीलिकमध्येत्रिष्टुबन्त्याद्यागायत्रीवा ।

हयेष्टादश त्रिष्टुप् । प्रथमाद्वितीयापष्ठयष्टमीनवमीदशमीद्वादशीचतुर्दश्युपान्त्यानामैलः

पुरूरवा ऋषिः उर्वशी देवता । शिष्टानामुर्वश्यृषिः । ऐलः पुरूरवो देवता ।

१५ ॐ हुयेजायेमनसातिष्ठघोरेवचांसिमिश्राकृणवावहैनु । ननौमन्त्रा अनुदितासएतेमयस्करन्परतरेचनाहन् १ किमेतावाचाकृणवातवाहंप्राक्रमिषमुषसामग्रियेव । पुरूरवःपुनरस्तंपरेहिदुरापनावातइवाहमस्मि २ इषुर्नश्रिय इषुधेरसनागोषाःशतसानरंहिः । अवीरेक्रतौविदविद्युतन्नोरानमायुंचितयन्तधुनयः ३ सावसुदधतीश्वशुरायवयउषोयदिवष्टयन्तिगृहात् । अस्तंननक्षेय-

स्मिंश्चाकन्दिवानक्तंश्नथितावैतसेनं ४ त्रिःस्मृमाह्नःश्नथयोवैतसेनोतस्मृमेऽव्यं-
त्यैपृणासि । पुरूरवोऽनुतेकेतमायंराजामेवीरतन्वं१स्तदासीः ५ ॥ १ ॥ या
सुजूर्णिःश्रेणिःसुम्नआपिर्हृदेचक्षुर्नग्रन्थिनीचरण्युः । ताअञ्जयोऽरुणयोनसस्नुः
श्रियेगावोनधेनवोऽनवन्त ६ समस्मिञ्जायमानआसतग्नाउतेमवर्धन्नद्यः१स्व-
गूर्ताः । महेयत्त्वापुरूरवोरणायावर्धयन्दस्युहत्यायदेवाः ७ सचायदासुजहती-
ष्वत्कममानुषीषुमानुषोनिषेवे । अपस्मर्मत्तरसन्तीनभुज्युस्ताअत्रसन्रथस्पृ-
शोनाश्वाः ८ यदासुमर्तोअमृतासुनिस्पृक्संक्षोणीभिःक्रतुभिर्नपृङ्क्ते । ताआतयोन
तन्वःशुम्भतस्वाअश्वासोनक्रीळयोदन्दशानाः ९ विद्युन्नयापतन्तीदविद्योद्भरन्तीमे
अप्याकाम्यानि । जनिष्ठोअपोनर्यःसुजातःप्रोर्वशीतिरतदीर्घमायुः १० ॥ २ ॥

जज्ञिषइत्थागोपीथ्यायहिदधाथतत्पुरूरवोमओजः। अशासंत्वाविदुषीसस्मिन्न-
हन्नमआशृणोःकिमभुग्वंदासि ११ कदासूनुःपितरंजातइच्छाच्चक्रंनाश्रुवर्तयद्वि-
जानन्। कोदम्पंतीसमनसावियूयोदधयदग्निःश्वशुरेषुदीदयत् १२ प्रतिब्रवा-
णिवर्तयंतेअश्रुचक्रंनक्रन्ददाध्येशिवायै । प्रतत्तेहिनवायत्तेअस्मेपरेह्यस्तंनहि
मूरमापः १३ सुदेवोअद्यप्रपतेदनावृत्परावतंपरमांगन्तवाउ। अधाशयीतनि-
र्ऋतेरुपस्थेऽधैनंवृकारभसासोअद्युः १४ पुरूरवोमामृथामाप्रपप्तोमात्वावृका-
सोअशिवासउक्षन्। नवैस्त्रैणानिसख्यानिसन्तिसालावृकाणांहृदयान्येता १५
॥ ३ ॥ यद्विरूपाचरंमर्त्येष्ववसंरात्रीःशरदश्चतस्रः। घृतस्यस्तोकंसकृदह्नआ-
श्नांतादेवेदंतातृपाणाचरामि १६ अन्तरिक्षप्रांरजसोविमानीमुपशिक्षाम्युर्वशीं
वसिष्ठः। उपत्वारातिःसुकृतस्यतिष्ठान्निवर्तस्वहृदयंतप्यतेमे १७ इतित्वादेवा

इमआहुरैळयथेमृतद्ववसिमृत्युवन्धुः । प्रजातेदेवान्हविपायजातिस्वर्गउत्वमपिं
मादयासे १८ ॥ ४ ॥

म ते त्रयोदश वरुः सर्वेहरिरिन्द्रो हरिस्तुतिर्जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१६ प्रतेमहेविदथेशंसिषंहरीप्रतेवन्वेवनुषोहर्यतंमदम् । घृतंनयोहरिभिश्चारु
सेचंतआत्वाविशन्तुहरिवर्पसंगिरः १ हरिंहियोनिमभियेसमस्वरन्हिन्वतोहरीदि-
व्यंयथासदः । आयंपृणन्तिहरिभिर्नघेनवइन्द्रायशूषंहरिवन्तमर्चत २ सोअस्य
वज्रोहरितोयआयसोहरिर्निकामोहरिराग भस्त्योः । द्युम्नीसुशिप्रोहरिमन्युसाय-
कइन्द्रेनिरूपाहरितामिमिक्षिरे ३ दिविनकेतुरधिधायिहर्यतोविव्यचद्वज्रोहरितो
नरंह्या । तुददहिंहरिशिप्रोयआयसःसहस्रशोकाअभवद्धरिभरः ४ त्वंत्वमह-
र्यथाउपस्तुतःपूर्वेभिरिन्द्रहरिकेशयज्वभिः । त्वंहर्यसितवविश्वमुक्थ्य१मसामि

राधोंहरिजातहर्यतम् ५ ॥ ५ ॥ तावंज्जिर्णमन्दिनंस्तोम्यंमदइन्द्रंरथैवहतोहर्य-
ताहरीं । पुरूण्यस्मैसवंनानिहर्यंतइन्द्रायसोमाहरंयोदधन्विरे ६ अरंकामायह-
रंयोदधन्विरेस्थिरायंहिन्वन्हरंयोहरींतुरा । अर्वद्भिर्योहरिभिर्जोषमीयंतेसोअंस्य
कामंहरिवन्तमानशे ७ हरिंश्मशारुर्हरिकेशआयसस्तुरस्पेयेयोहरिपाअवर्धत ।
अर्वद्भिर्योहरिभिर्वाजिनीवसुरतिविश्वादुरितापारिषद्धरीं ८ स्रुवेवयस्यहरिणी
विपेततुःशिप्रेवाजायहरिणादविध्वतः । प्रयत्कृतेचमसेममृजद्धरींपीत्वामदंस्य
हर्यतस्यान्धंसः ९ उतस्मसद्मंहर्यतस्यंपस्त्योऽरत्योनवाजंहरिवाँअचिक्रदत् ।
महीचिद्धिधिषणाहर्यदोजंसाबृहद्वयोदधिषेहर्यतश्चिदा १० ॥ ६ ॥ आरोदंसी
हर्यमाणोमहित्वानव्यंनव्यंहर्यसिमन्मनुप्रियम् । प्रपस्त्यंमसुरहर्यतंगोराविष्कृं-
धिहरंयेसूर्याय ११ आत्वांहर्यन्तंप्रयुजोजनानांरथेवहन्तुहरिशिप्रमिन्द्र । पिवा

यथाप्रतिंभृतस्यमध्वोहयैन्यज्ञंसधमादेदशोणिम् १२ अपाःपूर्वेषांहरिवःसुतानामथोइदंसवंनंकेवलंते । ममाद्धिसोमंमधुमन्तमिन्द्रसत्रावृषञ्जठरआवृषस्व १३ ॥ ७ ॥

या ओषधीस्रयो विंशतिर्भिषगाथर्वण ओषधिस्तुतिरनुष्टुप् ।

१७ याओषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा । मनैनुबभ्रूणामहंशतंधामानिसप्तच १ शतंवोअम्बधामानिसहस्रमुतवोरुहः । अधाशतक्रत्वोयूयमिमंमे अगदंकृत २ ओषधीःप्रतिमोदध्वंपुष्पवतीःप्रसूवरीः । अश्वाइवसजित्वरीर्वीरुधःपारयिष्णवः ३ ओषधीरितिमातरस्तद्वोदेवीरुपब्रुवे । सनेयमश्वंगांवास आत्मानंतवपूरुष ४ अश्वत्थेवोनिषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता । गोभाजइत्किलासथयत्सनवथपूरुषम् ५ ॥ ८ ॥ यत्रौषधीःसमग्मतराजानःसमिताविव ।

विभ्रुःसउच्यतेभिषग्रक्षोहामीवचातनः ६ अश्वावतीसोमावतीमूर्जयन्तीमुदो-
जसम् । आवित्सिसर्वाओषधीरस्माअरिष्टतातये ७ उच्छुष्माओषधीनांगावो
गोष्ठादिवेरते । धनंसनिष्यन्तीनामात्मानंतवपूरुष ८ इष्कृतिर्नामवोमाताथो
यूयंस्थनिष्कृतीः । सीराःपतत्रिणीःस्थनयदामयतिनिष्कृथ ९ अतिविश्वाःप-
रिष्ठाःस्तेनइवव्रजमक्रमुः । ओषधीःप्राचुच्यवुर्यत्किंचतन्वोरपः १० ॥ ९ ॥
यदिमावाजयन्नहमोषधीर्हस्तआदधे । आत्मायक्ष्मस्यनश्यतिपुराजीवगृभो
यथा ११ यस्यौषधीःप्रसर्पथाङ्गमङ्गंपरुष्परुः । ततोयक्ष्मंविबाधध्वउग्रोमध्य-
मशीरिव १२ साकंयक्ष्मप्रपतचाषेणकिकिदीविना । साकंवातस्यध्राज्यासा-
कंनश्यनिहाकया १३ अन्यावोअन्यामवत्वन्यान्यस्याउपावत । ताःसर्वाःसं-
विदानाइदंमेप्रावतावचः १४ याःफलिनीर्याअफलाअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ।

वृहस्पतिंप्रसूतास्तानोंमुञ्चन्त्वंहसः १५ ॥ १० ॥ मुञ्चन्तुंमाशपथ्या३दथोवरु-
ण्यादुत । अथोयमस्यपड्वींशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् १६ अवपतन्तीरवदन्दि-
वओषधयस्परि । यंजीवमश्नवामहैनसरिष्यातिपूरुषः १७ याओषधीःसोम-
राज्ञीर्वह्वीःशतविचक्षणाः । तासांत्वमस्युत्तमारंकामायशंहृदे १८ याओषधीः
सोमराज्ञीर्विष्ठिताःपृथिवीमनु । वृहस्पतिप्रसूताअस्यैसंदत्तवीर्यम् १९ मावोरि-
षत्खनितायस्मैचाहंखनामिवः । द्विपच्चतुष्पदस्माकंसर्वमस्त्वनातुरम् २०
याश्चेदमुपशृण्वन्तियाश्चदूरंपरागताः । सर्वाःसंगत्यवीरुधोऽस्यैसंदत्तवीर्यम् २१
ओषधयःसंवदन्तेसोमेनसहराज्ञा । यस्मैकृणोतिब्राह्मणस्तंराजन्पारयामसि
२२ त्वमुत्तमास्योषधेतववृक्षाउपस्तयः । उपस्तिरस्तुसो३स्माकंयोअस्माँअ-
भिदासति २३ ॥ ११ ॥

बृहस्पते द्वादश, देवापिरार्ष्टिषेणो देवास्त्रिष्टुप्।

१८ बृहस्पते॒ प्रति॒ मे दे॒वता॑मिहि मि॒त्रो वा॒ यद्वरु॑णो॒ वासि॑ पू॒षा। आ॒दि॒त्यैर्वा॒ यद्वसु॑भिर्म॒रुत्वा॒न्स प॒र्जन्यं॒ शंत॑नवे वृषाय १ आ दे॒वो दू॒तो अ॑जि॒रश्चि॑कि॒त्वान्त्वद्दे॑वाप अ॒भि माम॑गच्छत्। प्र॒ती॒ची॒नः प्रति॒ मामा व॑वृत्स्व॒ दधा॑मि ते द्यु॒मतीं॒ वाच॑मा॒सन् २ अ॒स्मे धे॑हि द्यु॒मतीं॒ वाच॑मा॒सन्बृह॑स्पते अनमी॒वामि॑षि॒राम्। यया॑ वृ॒ष्टिं शंत॑नवे॒ वना॑व दि॒वो द्र॒प्सो मधु॑माँ॒ आ वि॑वेश ३ आ नो॑ द्र॒प्सा मधु॑मन्तो विश॒न्त्विन्द्र॑ दे॒ह्यधि॑रथं स॒हस्र॑म्। नि षी॑द हो॒त्रमृ॑तु॒था य॑जस्व दे॒वान्दे॑वापे ह॒विषा॑ सपर्य ४ आ॒र्ष्टि॒षे॒णो हो॒त्रमृषि॑र्नि॒षीद॒न्दे॒वापि॑र्देवसुम॒तिं चि॑कि॒त्वान्। स उत्त॑रस्मा॒दध॑रं समु॒द्रम॒पो दि॒व्या अ॑सृजद्व॒र्ष्याँ अ॒भि ५ अ॒स्मिन्त्स॑मु॒द्रे अध्युत्त॑रस्मि॒न्नापो॑ दे॒वेभि॒र्निवृ॑ता अतिष्ठन्। ता अ॑द्रवन्ना-

र्ष्टिषेणेनंसृष्टादेवापिंनामेपितामृक्षिणींषु ६ ॥१२॥ यद्देवापिःशंतनवेपुरोहितोहो-
त्रायंवृतःकृपयन्नदींधेत् । देवश्रुतंवृष्टिवनिंरराणोवृहस्पतिर्वाचंमस्माअयच्छत् ७
यंत्वादेवापिःशुशुचानोअंग्नआर्ष्टिषेणोमंनुष्यंःसमीधे विश्वेभिर्देवैरंनुमद्यमा-
नःप्रपर्जन्यंमीरयावृष्टिमन्तंम् ८ त्वांपूर्वऋषयोगीर्भिरायन्त्वामध्वरेषुपुरुहूत
विश्वे । सहस्राण्यधिरथान्यस्मेआनोयज्ञंरोहिदश्वोपंयाहि ९ एतान्यंग्नेनवति-
र्नवत्वेआहुतान्यधिरथासहस्रा । तेभिर्वर्धस्वतन्वःशूरपूर्वीर्दिवोनोवृष्टिमिषितो
रिरीहि १० एतान्यंग्नेनवतिंसहस्रासंप्रयंच्छवृष्णइन्द्रायभागम् । विद्वान्पथऋ-
तुशोदेवयानानप्यौलानंदिविदेवेषुधेहि ११ अग्नेबाधस्वविमृधोविदुर्गहापामीवा-
मपरक्षांसिसेध । अस्मात्संमुद्राद्बृहतोदिवोनोऽपांभूमानमुपनःसृजेह १२॥१३॥

कं नो द्वापश वर्गो वैखानस इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ कंनश्चित्रमिषण्यसिचिकित्वान्पृथुग्मानंवाश्रंवावृधध्यै । कत्तस्यदातुशवसोव्युष्टौतक्षद्वज्रंवृत्रतुरमपिन्वत् १ सहिद्युताविद्युतावेतिसामपृथुंयोनिमसुरत्वाससाद । ससनीळेभिःप्रसहानोअस्यभ्रातुर्नऋतेसप्तथस्यमायाः २ सवाजंयातापदुष्पदायन्त्स्वर्षातापरिपदत्सनिष्यन् । अनर्वायच्छतदुरस्यवेदोघ्नञ्छिश्नदेवाँअभिवर्पसाभूत् ३ सयह्व्यो३वनीर्गोष्ववर्जुहोतिप्रधन्यासुसस्त्रिः । अपादोयत्रयुज्यासोऽरथाद्रोण्यश्वासईरतघृतंवाः ४ सरुद्रेभिरशस्तवारऋभ्वाहित्वीगयमारेअवद्यआगात् । वव्रस्यमन्येमिथुनाविवव्रीअन्नमभीत्यारोदयन्मुषायन् ५ सइद्दासंतुवीरवंपतिर्दन्षळक्षंत्रिशीर्षाणंदमन्यत् । अस्यत्रितोन्वोजसावृधानोविपावराहमयोअग्रयाहन् ६ ॥ १४ ॥ सद्रुह्वणेमनुषऊर्ध्वसानआसा-

विपदर्शसानायशरुम् । सनूतमोनहुषोऽस्मत्सुजातःपुरोऽभिनद्र्हन्दस्युहत्ये ७
सोअभ्रियोनयवंसउदन्यन्क्षयायगातुंविदन्नोअस्मे । उपयत्सीददिन्दुंशरीरैःश्ये-
नोऽयोऽपाष्टिर्हन्तिदस्यून् ८ सव्राधतःशवसानेभिरस्यकुत्सायशुष्णंकृपणेपरा-
दात् । अयंकविमनयच्छस्यमानमत्कंयोअस्यसनितोतनृणाम् ९ अयंदशस्यन्नर्ये
भिरस्यदस्मोदेवेभिर्वरुणोनमायी । अयंकनीनऋतुपाअवेद्यमिमीताररुंयश्चतु-
ष्पात् १० अस्यस्तोमेभिरौशिजऋजिश्वाव्रजंदरयद्वृषभेणपिप्रोः । सुत्वायद्य-
जतोदीदयद्गीःपुरइयानोअभिवर्पसाभूत् ११ एवामहोअसुरवक्षथायवम्रकःप-
ड्भिरुपसर्पदिन्द्रम् । सइयानःकरतिस्वस्तिमस्माइषमूर्जंसुक्षितिंविश्वमाभाः १२
॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ १० ॥ ८ ॥

इन्द्र द्वादश दुवस्युर्वान्दनो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०० इन्द्रदृह्यमघवन्त्वावदिद्भुजइहस्तुतःसुतपाबोधिनोवृधे । देवेभिर्नःसवितापावतुश्रुतमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे १ भरायसुभरतभागमृत्वियंप्रवायवेशुचिपेक्रन्ददिष्टये । गौरस्ययःपयसःपीतिमानशआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे २ आनोदेवःसवितासाविषद्वयंऋजूयतेयजमानायसुन्वते । यथादेवान्प्रतिभूषेमपाकवदासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ३ इन्द्रोअस्मेसुमनाअस्तुविश्वहाराजासोमःसुवितस्याध्येतुनः । यथायथामित्रधितानिसंदधुरासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ४ इन्द्रउक्थेनशवसापरुर्दधेबृहस्पतेप्रतरीतास्यायुषः । यज्ञोमनुःप्रमतिर्नःपिताहिकमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ५ इन्द्रस्यनुसुकृतंदैव्यंसहोऽग्निर्गृहेजरितामेधिरःकविः । यज्ञश्चभूद्विदथेचारुरन्तमआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ६

॥ १६ ॥ नवोगुहाचकृमभूरिदुष्कृतंनाविष्ट्यंवसवोदेवहेळनम् । माकिर्नोदेवा अनृतस्यवर्पसआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ७ अपामीवांसविताशाविषन्न्यं१ग्व- रीयइदपसेधन्त्वद्रयः । ग्रावायत्रमधुषुदुच्यतेबृहदासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ८ ऊर्ध्वोग्रावावसवोऽस्तुसोतरिविश्वाद्वेषांसिसनुतर्युयोत । सनोदेवःसवितापायु- रीड्यआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ९ ऊर्जंगावोयवसेपीवोअत्तनऋतस्ययाःसद- नेकोशेअङ्ग्ध्वे । तनूरेवतन्वोअस्तुभेषजमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे १० क्रतु- प्रावाजरिताशश्वतामवइन्द्रइद्भद्राप्रमतिःसुतावताम् । पूर्णमूधर्दिव्यंयस्यसिक्त- यआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ११ चित्रस्तेभानुःक्रतुप्राअभिष्टिःसन्तिस्पृधोजर- णिप्राअधृष्टाः । रजिष्ठयारज्यापश्वआगोस्तूतूर्षतिपर्यग्रंदुवस्युः १२ ॥ १७ ॥

उद्बुध्यध्वं द्वादश बुधः सौम्यो विश्वेदेवा ऋत्विजो वा त्रिष्टुप् । चतुर्थीषष्ठ्यौ
गायत्र्यौ । पञ्चमी बृहती । नवम्यन्त्ये जगत्यौ ।

१०१ उद्बुध्यध्वंसमंनसःसखायःसमग्निमिन्ध्वंबहवःसनीळाः । दधिक्रामग्निमुषसंचदेवीमिन्द्रावतोऽवसेनिह्वयेवः १ मन्द्राकृणुध्वंधियआतनुध्वंनावमरित्रपरणींकृणुध्वम् । इष्कृणुध्वमायुधारंकृणुध्वंप्राञ्चंयज्ञंप्रणयतासखायः २ युनक्तसीरावियुगातनुध्वंकृतेयोनौवपतेहबीजम् । गिराचश्रुष्टिःसभराअसन्नोनेदीयइत्सृण्यःपक्वमेयात् ३ सीरायुञ्जन्तिकवयोयुगावितन्वतेपृथक् । धीरादेवेषुसुम्नया ४ निराहावान्कृणोतनसंवरत्रादधातन । सिञ्चामहाअवतमुद्रिणंवयंसुषेकमनुपक्षितम् ५ इष्कृताहावमवतंसुवरत्रंसुषेचनम् । उद्रिणंसिञ्चेअ-

॥ १६ ॥ नवोगुहाचकृमभूरिदुष्कृतंनाविष्टयंवसवोदेवहेळनम् । माकिंनोदेवा अनृतस्यवर्पसआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ७ अपामीवांसवितासाविषन्न्यं१ग्वरीयइदपसेधन्त्वद्रयः । ग्रावायत्रमधुषुदुच्यतेबृहदासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ८ ऊर्ध्वोग्रावावसवोऽस्तुसोतरिविश्वाद्वेषांसिसनुतर्युयोत । सनोदेवःसवितापायुरीड्यआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ९ ऊर्जंगावोयवसेपीवोअत्तनऋतस्ययाःसदनेकोशेअङ्ग्ध्वे । तनूरेवतन्वोअस्तुभेषजमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे १० क्रतुप्रावाजरिताशश्वतामवइन्द्रइद्भद्राप्रमतिःसुतावताम् । पूर्णमूधर्दिव्यंयस्यसिक्तयआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ११ चित्रस्तेभानुःक्रतुप्राअभिष्टिःसन्तिस्पृधोजरणिप्राअधृष्टाः । रजिष्ठयारज्यापश्वआगोस्तूतूर्षतिपर्यग्रंदुवस्युः १२ ॥ १७ ॥

प्र ते रथं भार्म्यश्वो मुद्गलो दुघण इन्द्रो वा त्रिष्टुप्। प्रथमातृतीयान्त्या बृहत्यः ।

१०२ प्रतेरथंमिथूकृतमिन्द्रोऽवतुधृष्णुया । अस्मिन्नाजौपुरुहूतश्रवाय्येधनभक्षेषुनोऽव १ उत्स्मवातोवहतिवासोअस्याअधिरथंयदजयत्सहस्रम् । रथीरभून्मुद्गलानीगविष्टौभरेकृतंव्यचेदिन्द्रसेना २ अन्तर्यच्छजिघांसतोवज्रमिन्द्राभिदासतः । दासस्यवामघवन्नार्यस्यवासनुतर्यवयावधम् ३ उद्नोह्रदमपिबज्जर्हृषाणःकूटंस्मतृंहदभिमातिमेति । प्रमुष्कभारःश्रवइच्छमानोऽजिरंबाहूअभरत्सिषासन् ४ न्यक्रन्दयन्नुपयन्तएनममेहयन्वृषभंमध्यआजेः । तेनसूभर्वंशतवत्सहस्रंगवांमुद्गलःप्रधनेजिगाय ५ ककर्दवेवृषभोयुक्तआसीदवावचीत्सारथिरस्यकेशी । दुधेर्युक्तस्यद्रवतःसहानसऋच्छन्तिष्मानिष्पदोमुद्गलानीम् ६

क्षितम् ६ ॥ १८ ॥ प्रीणीताश्वान्हितंजंयाथस्वस्तिवाहंरथमित्कृणुध्वम् । द्रो-
णांहावमवतमश्मंचक्रमंसंत्रकोशंसिञ्चतानृपाणम् ७ व्रजंकृणुध्वंसहिवोनृ-
पाणोवर्मसीव्यध्वंबहुलापृथूनि । पुरंःकृणुध्वमायंसीरधृष्टामावंःसुस्रोचमसोदृं-
हतातम् ८ आवोधियंयज्ञियांवर्तऊतयेदेवादेवींयजतांयज्ञियामिह । सानोदु-
हीयद्यवंसेवगत्वीसहस्रधारापयंसामहीगौः ९ आतूषिञ्चहरिमीन्द्रोरुपस्थेवाशी-
भिस्तक्षताश्मन्मयीभिः । परिष्वजध्वंदशकक्ष्याभिरुभेधुरौप्रतिवह्निंयुनक्त १०
उभेधुरौवह्निरापिब्दमानोऽन्तर्योनेवचरतिद्विजानिः । वनस्पतिंवनआस्थापय-
ध्वंनिषूदधिध्वमखंनन्तउत्संम् ११ कपृन्नरःकपृथमुद्दधातनचोदयतखुदतवाज-
सातये । निष्टिग्र्यंःपुत्रमाच्यावयोतयइन्द्रंसबाधइहसोमपीतये १२ ॥ १९ ॥

प्र ते रथं भार्म्यश्वो मुद्गलो द्रुघण इन्द्रो वा त्रिष्टुप्। प्रथमातृतीयान्त्या बृहत्यः।

१०२ प्रतेरथंमिथूकृतमिन्द्रोऽवतुधृष्णुया । अस्मिन्नाजौपुरुहूतश्रवाय्येधन-भक्षेषुनोऽव १ उत्स्मवातोवहतिवासोअस्याअधिरथंयदजयत्सहस्रम् । रथीरं-भून्मुद्गलानीगविष्टौभरेकृतंव्यचेदिन्द्रसेना २ अन्तर्यच्छजिघांसतोवज्रमिन्द्रा-भिदासतः । दासस्यवामघवन्नार्यस्यवासनुतर्यवयावधम् ३ उद्नोह्रदमपिबज्ज-र्हृषाणःकूटंस्मतृंहदभिमातिमेति । प्रमुष्कभारःश्रवइच्छमानोऽजिरंबाहूअभर-त्सिषासन् ४ न्यक्रन्दयन्नुपयन्तंएनममेहयन्वृषभंमध्यआजेः । तेनसूभर्वंशतव-त्सहस्रंगवांमुद्गलःप्रधनेजिगाय ५ कुकर्दवेवृषभोयुक्तआसीदवावचीत्सारथिर-स्यकेशी । दुधेर्युक्तस्यद्रवतःसहानसऋच्छन्तिष्मानिष्पदोमुद्गलानीम् ६

॥ २० ॥ उतप्रधिमुदहन्नस्यविद्वानुपायुनग्वंसगमत्रशिक्षन् । इन्द्रउदावत्पतिमघ्न्यानामरंहतपद्याभिःककुद्मान् ७ शुनमष्ट्राव्यचरत्कपर्दीवरत्रायान्दार्वानह्यमानः । नृम्णानिकृण्वन्बहवेजनायगाःपस्पशानस्तविषीरधत्त ८ इमंतंपश्यवृषभस्ययुंजंकाष्ठायामध्येद्रुघणंशयानम् । येनजिगायशतवत्सहस्रंगवांमुद्गलःपृतनाज्येषु ९ आरेअघाकोन्वि१त्थाददर्शयंयुञ्जन्तितम्वास्थापयन्ति । नास्मैतृणंनोदकमाभरन्त्युत्तरोधुरोवहतिप्रदेदिशत् १० परिवृक्तेवपतिविद्यमानट्पीप्यानाकूचक्रेणेवसिञ्चन् । एषैष्याचिद्रथ्याजयेमसुमङ्गलंसिनवदस्तुसातम् ११ त्वंविश्वस्यजगतश्चक्षुरिन्द्रासिचक्षुषः । वृषायदाजिंवृषणासिषाससिचोदयन्वध्रिणायुजा १२ ॥ २१ ॥

भाशुस्त्रयोदशामतिरथ ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप्। चतुर्थ्या बृहस्पतिः।
द्वादश्या अप्वा। अन्त्याया मरुतो वा। सैषानुष्टुप्।

१०३ आ॒शुः शिशा॑नो वृष॒भो न भी॒मो घ॑नाघ॒नः क्षोभ॑णश्चर्षणी॒नाम्। सं॒क्रन्द॑नोऽनिमि॒ष ए॑कवी॒रः श॒तं सेना॑ अजयत्सा॒कमिन्द्रः॑ १ सं॒क्रन्द॑नेनानिमि॒षेण॑ जि॒ष्णुना॑ युत्का॒रेण॑ दुश्च्यव॒नेन॑ धृ॒ष्णुना॑। तदिन्द्रे॑ण जयत॒ तत्स॑हध्वं॒ युधो॑ नर॒ इषु॑हस्तेन॒ वृष्णा॑ २ स इषु॑हस्तैः॒ स नि॑ष॒ङ्गिभि॑र्व॒शी संस्र॑ष्टा॒ स युध॒ इन्द्रो॑ ग॒णेन॑। सं॒सृ॒ष्ट॒जित्सो॑म॒पा बा॑हुश॒र्ध्यु१॒॑ग्रध॑न्वा॒ प्रति॑हिताभि॒रस्ता॑ ३ बृह॑स्पते॒ परि॑ दीया॒ रथे॑न रक्षो॒हामित्राँ॑ अप॒बाध॑मानः। प्र॒भ॒ञ्जन्सेनाः॑ प्रमृ॒णो यु॒धा जय॑न्न॒स्माक॑मेध्यवि॒ता रथा॑नाम् ४ ब॒ल॒वि॒ज्ञा॒यः स्थवि॑रः॒ प्रवी॑रः॒ सह॑स्वान्वा॒जी सह॑मान उ॒ग्रः। अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा सहो॒जा जैत्र॑मिन्द्र॒ रथ॒मा ति॑ष्ठ गो॒वित् ५ गो॒त्र॒भिदं॑ गो॒विदं॒ वज्र॑बाहुं॒ जय॑न्त॒मज्म॑ प्र-

मृणन्तमोजसा । इमंसंजाताअनुवीरयध्वमिन्द्रंसखायोअनुसंरभध्वम् ६
॥ २२ ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोऽदयोवीरःशतमन्युरिन्द्रः । दुश्च्यवनःपृ-
तनाषाळयुध्योऽस्माकंसेनाअवतुप्रयुत्सु ७ इन्द्रआसांनेताबृहस्पतिर्दक्षिणाय-
ज्ञःपुरएतुसोमः । देवसेनानामभिभञ्जतीनांजयन्तीनांमरुतोयन्त्वग्रम् ८ इन्द्र-
स्यवृष्णोवरुणस्यराज्ञआदित्यानांमरुतांशर्धउग्रम् । महामनसांभुवनच्यवानां
घोषोदेवानांजयतामुदस्थात् ९ उद्धर्षयमघवन्नायुधान्युत्सत्वनांमामकानांम-
नांसि । उद्वृत्रहन्वाजिनांवाजिनान्युद्रथानांजयतांयन्तुघोषाः १० अस्माक-
मिन्द्रःसमृतेषुध्वजेष्वस्माकंयाइषवस्ताजयन्तु । अस्माकंवीराउत्तरेभवन्त्व-
स्माँउदेवाअवताहवेषु ११ अमीषांचित्तंप्रतिलोभयन्तीगृहाणाङ्गान्यप्वेपरेहि ।

अभिप्रेहिनिर्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमंसासचन्ताम् १२ प्रेताजयतानरइन्द्रोवःशर्मयच्छतु । उग्रावःसन्तुबाहवोऽनाधृष्यायथासथ १३ ॥ २३ ॥

असान्येकादशाष्टको वैश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०१ असाविसोमःपुरुहूततुभ्यंहरिभ्यांयज्ञमुपयाहितूयम् । तुभ्यंगिरोविप्रवीराइयानादधन्विरइन्द्रपिबासुतस्य १ अप्सुधूतस्यहरिवःपिबेहनृभिःसुतस्यजठरंपृणस्व । मिमिक्षुर्यमद्रयइन्द्रतुभ्यंतेभिर्वर्धस्वमदमुक्थवाहः २ प्रोग्रांपीतिंवृष्णइयर्मिसत्यांप्रयैसुतस्यहर्यश्वतुभ्यम् । इन्द्रधेनाभिरिहमादयस्वधीभिर्विश्वाभिःशच्यागृणानः ३ ऊतीशचीवस्तववीर्येणवयोदधानाउशिजऋतज्ञाः । प्रजावदिन्द्रमनुषोदुरोणेतस्थुर्गृणन्तःसधमाद्यासः ४ प्रणीतिभिष्टेहर्यश्वसुष्टोःसुषुम्नस्यपुरुरुचोजनासः । मंहिष्ठामूतिंवितिरेदधानाःस्तोतारइन्द्रतवसूनृता-

भिः ५ ॥ २४ ॥ उपब्रह्माणिहरिवोहरिभ्यांसोमस्ययाहिपीतयेसुतस्य । इन्द्रं त्वायज्ञःक्षममाणमानड्दाश्वाँअस्यध्वरस्यप्रकेतः ६ सहस्रंवाजमभिमातिषाहं सुतेरणंमघवानंसुवृक्तिम् । उपभूषन्तिगिरोअप्रतीतमिन्द्रंनमस्याजरितुःपनन्त ७ सप्तापोदेवीःसुरणाअमृक्तायाभिःसिन्धुमतरइन्द्रपूर्भित् । नवतिंस्रोत्यानवंचस्रवन्तीर्देवेभ्योगातुंमनुषेचविन्दः ८ अपोमहीरभिशस्तेरमुञ्चोऽजागरास्वधिदेवएकः । इन्द्रयास्त्वंवृत्रतूर्येचकर्थताभिर्विश्वायुस्तन्वंपुपुष्याः ९ वीरेण्यःक्रतुरिन्द्रःसुशस्तिरुतापिधेनापुरुहूतमीट्टे । आर्दयद्वृत्रमकृणोदुलोकंससाहेशक्रःपृतनाअभिष्टिः १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ २५ ॥

शिंशीहूचावंनेमानृचंः । नात्नह्मायज्ञऋधग्जोषंतित्वे ८ ऊर्ध्वायत्तेत्रेतिनीभू-
यज्ञस्यंधूर्षुसद्मंन् । सजूर्नावंस्वयंशसुंसचायोः १ श्रियेतेपृश्निरुपसेचंनीभूच्छ्रि-
येदर्विररेपाः । ययास्वेपात्रेसिञ्चसउत् १० शतंवायदसुर्यप्रतित्वासुमित्रइत्था-
स्तौंहुमिंत्रइत्थास्तौत् । आवोयदस्युहत्येकुत्सपुत्रंप्रावोयदस्युहत्येकुत्सव-
त्सम् ११ ॥ २७ ॥ इति शाकलकसंहितायामष्टमाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ८ ॥ ५ ॥

वभ्रीभूतांशः काश्यप आश्विनमाविर्दिव्योदक्षिणावाप्राजापत्यादक्षिणांतद्दातृन्वास्तौच्चतुर्थीजग-
तीकिमिच्छन्तीपणिभिरसुरैर्निगूह्लागा अन्वेष्टुंसरमांदेवशुनीमिन्द्रेणप्रहितामसुरैःपणयोमित्रीयन्तः
प्रोचुःसातान्युग्मान्त्याभिरनिच्छन्तीप्रसाचष्टेतेवदन्तंसप्तजुहूर्ब्रह्मजायाब्राह्मोवोर्ध्वनाभावैश्वदेवंत्वनुष्टु-
बन्तंसमिद्धएकादशजमदग्निस्तत्सुतोवारामआभियःपरेचत्वारोवैरूपामनीपिणोदशाष्टादंष्ट्रइन्द्रापिबन्-
भःप्रभेदनस्त्वमस्यपञ्चतमभेदनोन्त्यात्रिष्टुब्धर्मासधिस्तापसोवाघर्मोवैश्वदेवंचतुर्थीजगतीचित्रप्रसवाग्नि-

हव्यउपस्तुतआग्नेयंजागतंत्रिष्टुप्शकर्यन्तंपिबस्थौरोभिग्रुतोग्निग्रूपोवानवाउभिक्षुर्धनान्नदानप्रशंसाचा-
ग्नेजगत्सावमेहंस्तुरुक्षयआमहीयवआग्नेयंराक्षोघ्नंगायत्र्यंत्यातिवेसप्तौनैन्द्रोलबआत्मानंतुष्टाव ।

उभावेकादश भूतांशः काश्यपोश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१०६ ॐम् उभाउनूनंतदिदर्थयेथेवितन्वाथेधियोवस्त्रापसेव । सध्रीचीना यातवेप्रेमजीगःसुदिनेवपृक्षआतंसयेथे १ उष्टारेवफर्वरेषुश्रयेथेप्रायोगेवश्वात्र्या शासुरेथः । दूतेवहिष्ठायशसाजनेषुमापस्थातंमहिषेवावपानात् २ साकंयुजा शकुनस्येवपक्षापश्वेवचित्रायजुरागमिष्टम् । अग्निरिवदेवयोर्दीदिवांसापरिज्मा-नेवयजथःपुरुत्रा ३ आपीवोअस्मेपितरेवपुत्रोग्रेवरुचानृपतीवतुर्यै । इर्येवपुष्ट्यै किरणेवभुज्यैश्रुष्टीवानेवहवमागमिष्टम् ४ वंसगेवपूषर्याशिम्वातामित्रेवंऋता शतराशातंपन्ता । वाजेवोच्चावयंसाघर्म्येष्ठामेषवेवपासपर्याउपुरीषा ५॥१॥सृण्ये-

वज्रभर्रीतुर्फरीतूनैतोऽशेर्वतुर्फरीपर्फुरीका । उदन्यजेवजेमनामदेरूतामेंजरायव्र-
जरंमरायुं ६ पज्रेवचचैरंजारंमरायुक्षब्रेवाथैंपुततरीथउग्रा ॥ ऋभूनापत्खरम-
ज्राखरज्जुर्वायुर्नपर्फरत्क्षयद्रयीणाम् ७ घर्मेवमधुंजठरेसनेरूभगेऽवितातुर्फरी-
फारिवारम् । पतरेवचचराचन्द्रनिर्णिङ्नंऋङ्गामनन्या३नजग्मी ८ बृहन्तै
वगम्भरेपुप्रतिष्ठांपादेवगाधंतरतेविदाथः । कर्णावशासुरनुहिस्मराथोंऽशेवनोभ-
जतंचित्रमम्नः ९ आरङ्गरेवमध्वेरयेथेसारघेवगाविनीचीनवारे । कीनारेवस्वेदं-
मासिष्विदानाक्षामेवोर्जासूयवसात्संचेथे १० ऋध्यामस्तोमंसनुयामवाजमा
नोमन्त्रंसरथेहोपयातम् । यशोनपक्वंमधुगोष्वन्तराभूतांशोअश्विनोःकामम-
प्राः ११ ॥ २ ॥

आविरेकादश दिव्यो दक्षिणा वा प्राजापत्या दक्षिणा

तद्दातारो वा त्रिष्टुप्। चतुर्थी जगती।

१०७ आविरभून्महि माघोनमेषां विश्वं जीवं तमसो निरमोचि। महि ज्योतिः पितृभिर्दत्तमागादुरुः पन्था दक्षिणाया अदर्शि १ उच्चा दिवि दक्षिणावन्तो अस्थुर्ये अश्वदाः सह ते सूर्येण। हिरण्यदा अमृतत्वं भजन्ते वासोदाः सोम प्र तिरन्त आयुः २ दैवी पूर्तिर्दक्षिणा देवयज्या न कवारिभ्यो नहि ते पृणन्ति। अथा नरः प्रयतदक्षिणासोऽवद्यभिया बहवः पृणन्ति ३ शतधारं वायुमर्कं स्वर्विदं नृचक्षसस्ते अभि चक्षते हविः। ये पृणन्ति प्र च यच्छन्ति संगमे ते दक्षिणां दुहते सप्तमातरम् ४ दक्षिणावान्प्रथमो हूत एति दक्षिणावान्ग्रामणीरग्रमेति। तमेव मन्ये नृपतिं जनानां यः प्रथमो दक्षिणामाविवाय ५ ॥ २ ॥ तमेव ऋषिं तमु ब्रह्माणमाहुर्यज्ञन्यं सामगामुक्थशासम्। स

शुक्रस्यंतन्वोंवेदतिस्रोयःप्रंथमोदाक्षिणयाररार्ध ६ दाक्षिणाश्वंदाक्षिणागांददातिद-
क्षिणाचन्द्रमुतयद्धिरंण्यम् । दक्षिणान्नंवनुतेयोनआत्मादाक्षिणांवर्मकृणुतेविजा-
नन् ७ नभोजाम्रुर्नन्यर्थमीयुर्नरिष्यन्तिनव्यथन्तेहभोजाः । इदंयद्विश्वंभुवंनं
स्वश्चैतत्सर्वंदाक्षिणैभ्योददाति ८ भोजाजिग्युःसुरभिंयोनिमग्नेभोजाजिग्युर्व-
ध्वं१यासुवासाः । भोजाजिग्युरन्तःपेयंसुरायाभोजाजिग्युर्येअहूताःप्रयन्ति ९
भोजायाश्वंसंमृजन्त्याशुंभोजायास्तेकन्या३शुम्भंमाना । भोजस्येदंपुष्करि-
णींववेश्मपरिष्कृतंदेवमानेवंचित्रम् १० भोजमश्वाःसुष्ठुवाहोवहन्तिसुवृ-
द्रथोवर्ततेदक्षिणायाः । भोजंदेवासोऽवताभरेषुभोजःशत्रून्त्समनीकेषु
जेता ११ ॥ ४ ॥

किमिच्छन्त्येकादश त्रिष्टुप् । विनैकादशीमयुजां पणयोऽसुरा ऋषिस्थानीयाः सरमा च देवतास्थानापन्ना । शिष्टानां सरमर्षिस्थानापन्ना पणयोऽसुरा देवतास्थानीयाः ।

१०८ किमिच्छन्तींसरमाप्रेदमानड्दूरेह्यध्वाजगुंरिःपराचैः । कास्मेहितिः कापरितक्म्यासीत्कथंरसायाअतरःपयांसि १ इन्द्रस्यदूतीरिषिताचरामिमहइच्छन्तींपणयोनिधीन्वः । अतिष्कदोभियसातन्नआवत्तथारसायाअतरंपयांसि २ कीदृङ्ङिन्द्रःसरमेकादृशीकायस्येदंदूतीरसरःपराकात् । आचगच्छान्मित्रमेनादधामाथागवांगोपतिर्नोभवाति ३नाहंतंवेददभ्यंदभत्सयस्येदंदूतीरसरंपराकात् । न तंगूहन्तिस्रवतोगभीराहताइन्द्रेणपणयःशयध्वे ४ इमागावःसरमेयाऐच्छःपरिदिवोअन्तान्त्सुभगेपतन्ती । कस्तएनाअवसृजादयुध्व्युतास्माकमायुधासन्ति तिग्मा ५ ॥ ५ ॥ असेन्यावःपणयोवचांस्यनिषव्यास्तन्वःसन्तुपापीः । अधृ-

ष्टोवएतवाअस्तुपन्थावृहस्पतिर्वउभयानमृळात् ६ अयंनिधिःसरमेअद्रिंबुध्नो गोभिरश्वेभिर्वसुभिन्यृष्टः । रक्षन्तितंपणयोयेसुगोपारेकुपदमलकमाजगन्थ ७ एहगमन्नृषयःसोमशिताअयास्योअङ्गिरसोनवग्वाः । तएतमूर्वंविभजन्तगोनामथैतद्वचःपणयोवमन्नित् ८ एवाचत्वंसरमआजगन्थप्रबाधितासहसादैव्येन । स्वसारंत्वाकृणवैमापुनर्गाअपतेगवांसुभगेभजाम ९ नाहंवेदभ्रातृत्वंनोस्वसृत्वमिन्द्रोविदुरङ्गिरसश्चघोराः । गोकामामेअच्छदयन्यदायमपातइतपणयोवरीयः १० दूरमितपणयोवरीयउद्गावोयन्तुमिनतीर्ऋतेन । बृहस्पतिर्याअविन्दन्निगूळ्हाःसोमोग्रावाणऋषयश्चविप्राः ११ ॥ ६ ॥

तेवदन्सप्त जुहूर्ब्रह्मजायोर्ध्वनाभा वा ब्राह्मो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । अन्त्ये अनुष्टुभौ ।

१०९ तेऽवदन्प्रथमाब्रह्मकिल्बिषेऽकूपारःसलिलोमातरिश्वा । वीळुहरास्त-

पंउग्रोमंयोभूरापोदेवीःप्रंथमजाकृतेनं १ सोमोराजाप्रथमोब्रह्मजायांपुनःप्रा-
यंच्छदहृंणीयमानः । अन्वर्तिंतावरुणोमित्रआसीदग्निर्होताहस्तगृह्यानिंनाय २
हस्तेनैवग्राह्यआधिरस्याब्रह्मजायेयमितिचेदवोचन् । नदूतायंप्रह्येतस्थएषात-
थाराष्ट्रंगुपितंक्षत्रियंस्य ३ देवाएतस्यामवदन्तपूर्वेसप्तऋषयस्तपसेयेनिषेदुः-
भीमाजायाब्राह्मणस्योपनीतादुर्धांदधातिपरमेव्योमन् ४ ब्रह्मचारीचरतिवेवि-
षद्विषःसदेवानांभवत्येकमङ्गम् । तेनजायामन्वविन्दद्बृहस्पतिःसोमेननीतांजुह्व-
ंनदेवाः ५ पुनर्वैदेवाअददुःपुनर्मनुष्याउत । राजानःसत्यंकृण्वानाब्रह्मजायांपु-
नर्ददुः ६ पुनर्दायब्रह्मजायांकृत्वीदेवैर्निकिल्बिषम् । ऊर्जंपृथिव्याभक्त्वायोरु-
गायमुपासते ७ ॥ ७ ॥

सामिद्ध एकादश जमदग्निस्तत्सुवो वा राम आप्रियास्त्रिष्टुप् ।

११० समिद्धोअद्यमनुषोदुरोणेदेवोदेवान्यंजासिजातवेदः। आचवहमित्रमहश्चिकित्वान्त्वंदूतःकविरसिप्रचेताः १ तनूनपात्पथऋतस्ययानान्मध्वासमञ्जन्त्स्वदयासुजिह्व । मन्मानिधीभिरुतयज्ञमृन्धन्देवत्राचकृणुह्यध्वरंनः २ आजुह्वानईड्योवन्द्यश्चायाह्यग्नेवसुभिःसजोषाः । त्वंदेवानामसियह्वहोतासएनान्यक्षीषितोयजीयान् ३ प्राचीनंबर्हिःप्रदिशापृथिव्यावस्तोरस्यावृज्यतेअग्रेअह्नाम् । व्युप्रथतेवितरंवरीयोदेवेभ्योअदितयेस्योनम् ४ व्यचस्वतीरुर्वियाविश्रयन्तांपतिभ्योनजनयःशुम्भमानाः । देवीर्द्वारोबृहतीर्विश्वमिन्वादेवेभ्योभवतसुप्रायणाः५॥८॥आसुष्वयन्तीयजतेउपाकेउषासानक्तासदतांनियोनौ । दिव्येयोषणेबृहतीसुरुक्मेअधिश्रियंशुक्रपिशंदधाने ६ दैव्याहोताराप्रथमासुवाचामिमाना

यज्ञंमनुंपोयजंध्ये । प्रचोदयंन्ताविदथैषुकारूप्राचीनंज्योतिंःप्रदिशांदिशन्तां ७ आनोंयज्ञंभारंतीतूयंमेत्विळांमनुष्वदिहचेतयंन्ती । तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंस्योनंसरंस्वतीस्वपंसःसदन्तु ८ यइमेद्यावांपृथिवीजनिंत्रीरूपैरपिंशद्भुवंनानिविश्वां । तमद्यहोतरिषितोयजीयान्देवंत्वष्टांरमिहयंक्षिविद्वान् ९ उपावसृज्त्मन्यांसमञ्जन्देवानांपाथंऋतुथाहवींषि । वनस्पतिंःशमितादेवोअग्निःस्वदंन्तुहव्यंमधुंनाघृतेन १० सद्योजातोव्यंमिमीतयज्ञमग्निर्देवानांमभवत्पुरोगाः । अस्यहोतुंःप्रदिश्यृतस्यंवाचिस्वाहांकृतंहविरंदन्तुदेवाः ११ ॥ १ ॥

मनीषिणो दशाष्टादशो वैरूप इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१११ मनींषिणःप्रभंरध्वंमनीषांयथांयथामतयःसन्तिंनृणाम् । इन्द्रंसत्यैरेरंयामाकृतेभिःसहिवीरोगिर्वणस्युर्विदांनः १ ऋतस्यहिसदंसोधीतिरद्यौत्संगा-

द्रृप्सोवृषभोगोभिरानट् । उदतिष्ठत्तविषेणारवेणमहान्तिचित्संविव्याचारजांसि २ इन्द्रःकिलश्रुत्याअस्यवेदसहिजिष्णुःपथिकृत्सूर्याय । आन्मेनांकृण्वन्नच्युतोभुवद्गोःपतिर्दिवःसनजाअप्रतीतः ३ इन्द्रोमह्नामहतोअर्णवस्यव्रतामिनादङ्गिरोभिर्गृणानः । पुरूणिचिन्नितताना रजांसिदाधारयोधरुणंसत्यताता ४ इन्द्रोदिवःप्रतिमानंपृथिव्याविश्वावेदसवनाहन्तिशुष्णम् । महींचिद्द्यामातनोत्सूर्येणचास्कम्भचित्स्कम्भनेनस्कभीयान् ५ ॥ १० ॥ वज्रेणाहिवृत्रहावृत्रमस्तरदेवस्यशूशुवानस्यमायाः । विधृष्णोअत्रधृषताजघन्थाथाभवोमघवन्बाह्वोजाः ६ सचन्तयदुषसःसूर्येणचित्रामस्यकेतवोरामविन्दन् । आयन्नक्षत्रंददृशेदिवोनपुनर्यतोनकिरद्धानुवेद ७ दूरंकिलप्रथमाजग्मुरासामिन्द्रस्ययाःप्रसवेसस्रुरापः । क्वस्विदग्रंक्वबुध्नआसामापोमध्यंक्ववोनूनमन्तः ८ सृजःसिन्धूँरहि-

नाजग्रसानाँआददेताःप्रविविज्रे जवेन। मुमुक्षमाणाउतयामुमुत्रेऽधेदेतानरंमन्ते
नितिक्ताः ९ सध्रीचीःसिन्धुमुशतीरिवायन्त्सनाज्जारआरितःपूर्भिदासाम्। अ-
स्तमातेपार्थिवावसून्यस्मेजग्मुःसूनृताइन्द्रपूर्वीः १० ॥ ११ ॥

इन्द्र पिब दश नभःप्रभेदनो वैरूप इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

११२ इन्द्रपिबंप्रतिकामंसुतस्यप्रातःसावस्तवहिपूर्वपीतिः। हर्षस्वहन्तवेशू-
रशत्रूनुक्थेभिष्टेवीर्या३प्रब्रवाम १ यस्तेरथोमनसोजवीयानेन्द्रतेनसोमपेयाय
याहि। तूयमातेहरयःप्रद्रवन्तुयेभिर्यासिवृषभिर्मन्दमानः २ हरित्वतावर्चसासू-
र्यस्यश्रेष्ठैरूपैस्तन्वंस्पर्शयस्व। अस्माभिरिन्द्रसखिभिर्हुवानःसध्रीचीनोमादय-
स्वानिषद्य ३ यस्यत्यत्तेमहिमानंमदेष्विमेमहीरोदसीनाविविक्ताम्। तदोक
आहरिभिरिन्द्रयुक्तैःप्रियेभिर्याहिप्रियमन्नमच्छ ४ यस्यशश्वत्पपिवाँइन्द्रशत्रून-

नानुकृत्यारण्यांचकर्थ । सतेपुरन्धिंतविंषीमियर्तिसतेमदायसुतइन्द्रसोमः ५ ॥ १२ ॥ इदंतेपात्रंसनवित्तमिन्द्रपिबासोममेनाशतक्रतो । पूर्णआहावोमदिरस्यमध्वोयंविश्वइदभिहर्यन्तिदेवाः ६ विहित्वामिन्द्रपुरुधाजनासोहितप्रयसोवृषभह्वयन्ते । अस्माकंतेमधुमत्तमानीमाभुवन्त्सवनातेषुहर्य ७ प्रतइन्द्रपूर्व्याणिप्रनूनंवीर्यावोचंप्रथमाकृतानि । सतीनमन्युरश्रथायोअद्रिंसुवेदनामकृणोर्ब्रह्मणेगाम् ८ निषुसीदगणपतेगणेषुत्वामाहुर्विप्रतमंकवीनाम् । नऋतेत्वत्क्रियतेकिंचनारेमहामर्कंमघवञ्चित्रमर्च ९ अभिख्यानोमघवन्नाधमानान्त्सखेबोधिवसुपतेसखीनाम् । रणंकृधिरणकृत्सत्यशुष्माभक्तेचिदाभजारायेअस्मान् १०॥१३॥

इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ १० ॥ ९ ॥

तपस्य दश शतप्रभेदनो वैरूप इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११३ तमस्यद्यावापृथिवीसचेतसाविश्वेभिर्देवैरनुशुष्मंमावताम् । यदैत्कृण्वानोमहिमानमिन्द्रियंपीत्वीसोमस्यक्रतुमाँअवर्धत १ तमस्यविष्णुर्महिमानमोजसांशुंदधन्वान्मधुनोविरप्शते । देवेभिरिन्द्रोमघवासयावभिर्वृत्रंजघन्वाँअभवद्वरेण्यः २ वृत्रेणयदहिनाबिभ्रदायुधासमस्थिथायुधयेशंसमाविदे । विश्वेतेअत्रमरुतःसहत्मनावर्धन्नुग्रमहिमानमिन्द्रियम् ३ जज्ञानएवव्यबाधतस्पृधःप्रापश्यद्वीरोअभिपौंस्यंरणम् । अवृश्चदद्रिमवसस्यदःसृजदस्तभ्नान्नाकंस्वपस्ययापृथुम् ४ आदिन्द्रःसत्राताविषीरपत्यतवरीयोद्यावापृथिवीअबाधत । अवाभरद्धृषितोवज्रमायसंशेवंमित्रायवरुणायदाशुषे ५ ॥ १४ ॥ इन्द्रस्यात्रताविषीभ्योविरप्शिनऋघायतोअरंहयन्तमन्यवे । वृत्रंयद्उग्रोव्यवृश्चदोजसापोबिभ्रंतंत-

मंसापरींवृतम् ६ यावीर्यांणिप्रथमानिकर्त्वांमहित्वेभिर्यतमानौसमीयतुः । ध्वान्तंतमोऽवंदध्वसेहतइन्द्रोमह्नापूर्वहूंतावपत्यत ७ विश्वेदेवासोअधवृष्ण्यांनि तेऽवंर्धयन्त्सोमंवत्यावचुस्ययां । रुद्रंवृत्रमाहिमिन्द्रस्यहन्मनाग्निर्नजम्भैस्तृष्वन्नं-मावयत् ८ भूरिदक्षेभिर्वचनेभिर्ऋक्वभिःसख्येभिःसख्यानिप्रवोचत । इन्द्रोधुनिंचचुमुरिंचदम्भयंञ्छ्रद्धामनस्याशृंणुतेदभीतये ९ त्वंपुरूण्याभरास्वश्व्या येभिर्मंसैनिवचंनानिशंसंन् । सुगेभिर्विश्वादुरितातरेमविदोषुणंउर्वियागाधमद्य १० ॥ १५ ॥

घर्मा द्वा सध्रिवैरूपो घर्मो वा तापसो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । चतुर्थी जगती ।

११४ घर्मासमंन्तात्रिवृतंव्यापतुस्तयोर्जुष्टिंमातरिश्वांजगाम । दिवस्पयो दिधिषाणाअवेषन्विदुर्देवाःसहसामानमर्कम् १ तिस्रोदेष्ट्रायनिर्ऋतीरुपासते-

दीर्घश्रुतोविहिजानन्तिवह्नयः । तासांनिचिक्युःकवयोनिदानंपरेषुयागुह्येषुव्र-
तेषु २ चतुष्कपर्दायुवतिःसुपेशाघृतप्रतीकावयुनानिवस्ते । तस्यांसुपर्णावृष-
णानिषेदतुर्यत्रदेवादधिरेभागधेयम् ३ एकःसुपर्णःससमुद्रमाविवेशसइदंविश्वं
भुवनंविचष्टे । तंपाकेनमनसापश्यमन्तितस्तंमातारेळ्हिसउरेळ्हिमातरम् ४ सु-
पर्णंविप्राःकवयोवचोभिरेकंसन्तंबहुधाकल्पयन्ति । छन्दांसिचदधतोअध्वरेषु-
ग्रहान्सोमस्यमिमतेद्वादश ५ ॥ १६ ॥ षट्त्रिंशांश्चचतुरःकल्पयन्तश्छन्दांसि
चदधतआद्वादशम् । यज्ञंविमायकवयोमनीषऋक्सामाभ्यांप्ररथंवर्तयन्ति ६
चतुर्दशान्येमहिमानोअस्यतंधीरावाचाप्रणयन्तिसप्त । आप्नानंतीर्थंकइहप्रवो-
चद्येनपथाप्रपिबन्तेसुतस्य ७ सहस्रधापञ्चदशान्युक्थायावद्द्यावापृथिवीताव-
दित्तत् । सहस्रधामहिमानःसहस्रंयावद्ब्रह्मविष्ठितंतावतीवाक् ८ कश्छन्दसांयो

गमावेदधीरःकोधिष्ण्यांप्रतिवाचंपपाद । कमृत्विजामष्टमंशूरमाहुर्हरीइन्द्रस्यनि चिकायकःस्वित् ६ भूम्याअन्तंपर्येकेचरन्तिरथस्यधूर्षुयुक्तासोअस्थुः । श्रमं-स्यदायंविभजन्त्येभ्योपदायमोभवतिहर्म्यैहितः १० ॥ १७ ॥

चित्र इन्नवोपस्तुतो वार्हिदह्व्योऽग्निर्जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

११५ चित्रइच्छिशोस्तरुणस्यवक्षथोनयोमातरावप्येतिधातवे । अनूधायदिजीजनदधाचनुववक्षसद्योमहिदूत्यं१चरन् १ अग्निर्हनामधायिदन्नपस्तमःसंयोवनायुवतेभस्मनादता । अभिप्रमुराजुह्वास्वध्वरइनोनप्रोथमानोयवसेवृषा २ तंवोविंनद्रुषदंदेवमन्धसइन्दुंप्रोथन्तंप्रवपन्तमर्णवम् । आसाबह्निंनशोचिषाविरप्शिनंमहिव्रतंनसरजन्तमध्वनः ३ वियस्यतेज्रयसानस्याजरधक्षोर्नवाताःपरिसन्त्यच्युताः । आरण्वासोयुयुधयोनसत्वनंत्रितंनशंतप्रशिषन्तइष्टये ४ सइद-

ग्निःकण्वंतमःकण्वंसखायंःपरस्यान्तंरस्यतरुषः । अग्निःपातुगृणतोअग्निःसूरी-
नग्निर्ददातुतेषामवोनः ५ ॥ १८ ॥ वाजिंतमायसह्यसेसुपित्र्यतृपुर्व्यवानोअ-
नुजातवेदसे । अनुद्रेत्तियोधृषतावरंसतेमहिंतमायधन्वनेदविष्यते ६ एवाग्नि-
र्मतैःसहसूरिभिर्वसुष्टवेसहसःसूनरोनृभिः । मित्रासोनयेसुधिताऋतायवोद्या-
वोनद्युम्नैरभिसन्तिमानुषान् ७ ऊर्जोनपात्सहसावन्निति्त्वोपस्तुतस्यवन्दतेवृ-
षावाक् । त्वांस्तोषामत्वयासुवीराद्राघीयआयुःप्रतरंदधानाः ८ इतिंत्वाग्नेवृष्टि-
हव्यस्यपुत्राउपस्तुतासऋषयोऽवोचन् । तांश्चपाहिगृणतश्चसूरीन्वषड्वषळित्यू-
र्ध्वासोअनक्षन्नमोनमइत्यूर्ध्वासोअनक्षन् ९ ॥ ११ ॥

पिब नवाधिपुतः स्यौरोभिपूपो चा स्यौर इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

११६ पिबासोममहतइन्द्रियायापिबावृत्रायहन्तवेशविष्ठ । पिबरायेशवसे-

हूयमानःपिबमध्वस्तृपदिन्द्रावृषस्व १ अस्यपिबक्षुमतःप्रस्थितस्येन्द्रसोमस्य-
वरमासुतस्य । स्वस्तिदामनसामादयस्वार्वाचीनोरेवतेसौभगाय २ ममत्तुत्वा
दिव्यःसोमइन्द्रममत्तुयःसूयतेपार्थिवेषु । ममत्तुयेनवरिवश्चकर्थममत्तुयेननिरि-
णासिशत्रून् ३ आद्विबर्हाअमिनोयात्विन्द्रोवृषाहरिभ्यांपरिषिक्तमन्धः । गव्या
सुतस्यप्रभृतस्यमध्वःसत्राखेदामरुशहावृषस्व ४ नितिग्मानिभ्राशयन्भ्राश्या-
न्यवस्थिरातनुहियातुजूनाम् । उग्रायतेसहोबलंददामिप्रतीत्याशत्रून्विगदेषुवृश्च
५॥२०॥व्य१र्यइन्द्रतनुहिश्रवांस्योजःस्थिरेवधन्वनोऽभिमातीः । अस्मद्र्यग्वा-
वृधानःसहोभिरनिभृष्टस्तन्वंवावृधस्व ६ इदंहविर्मघवन्तुभ्यंरातंप्रतिसम्राळहृ-
णानोगृभाय । तुभ्यंसुतोमघवन्तुभ्यंपक्वो३द्धीन्द्रपिबचप्रस्थितस्य ७ अद्धीदि-
न्द्रप्रस्थितेमाहवींषिचनोदधिष्वपचतोतसोमम् । प्रयस्वन्तःप्रतिहर्यामसित्वा-

सत्याःसन्तुयजमानस्यकामाः ८ प्रेन्द्राग्निभ्यांसुवचस्यामियर्मिसिन्धाविवप्रेरं-
यंनावमर्कैः । अयाइवपरिचरन्तिदेवायेअस्मभ्यंधनदाउद्भिदंश्च ९ ॥ २१ ॥

नवा उ नव भिक्षुर्धनान्नदानप्रशंसा भिक्षुः । आद्ये जगत्यौ ।

११७ नवाउदेवाःक्षुधमिद्वधंददुरुताशितमुपगच्छन्तिमृत्यवः । उतोरयिः
पृणतोनोपदस्यत्युतापृणन्मर्डितारंनविन्दते १ यआध्रायचकमानायपित्वोऽन्न-
वान्त्सन्रफितायोपजग्मुषे । स्थिरंमनःकृणुतेसेवतेपुरोतोचित्समर्डितारंनविन्द-
ते २ सइद्भोजोयोगृहवेददात्यन्नकामायचरतेकृशाय । अरमस्मैभवतियामहूता
उतापरीषुकृणुतेसखायम् ३ नससखायोनददातिसख्येसचाभुवेसचमानायपि-
त्वः । अपास्मात्प्रेयान्नतदोकोअस्तिपृणन्तमन्यमरणंचिदिच्छेत् ४ पृणीयादि-
न्नाधमानायतव्यान्द्राघीयांसमनुपश्येतपन्थाम् । ओहिवर्तन्तेरथ्येवचक्रान्यमं-

न्युमुपतिष्ठन्तरायः ५ ॥ २२ ॥ मोघमन्नंविन्दतेअप्रचेताःसत्यंब्रवीमिवधइत्स-तस्य। नार्यमणंपुष्यतिनोसखायंकेवलाघोभवतिकेवलादी ६ कृषन्नित्फालआ-शितंकृणोतियन्नध्वानमपवृङ्क्तेचरित्रैः । वदन्ब्रह्मावदतोवनीयान्पृणन्नापिरपृण-न्तमभिष्यात् ७ एकपाद्भूयोद्विपदोविचक्रमेद्विपात्त्रिपादमभ्येतिपश्चात् । चतु-ष्पादेतिद्विपदामभिस्वरेसंपश्यन्पङ्क्तीरुपतिष्ठमानः ८समौचिद्धस्तौनसमंविविष्टः संमातराचिन्नसमंदुहाते । यमयोश्चिन्नसमावीर्याणिज्ञातीचित्सन्तौनसमंपृ-णीतः ९ ॥ २३ ॥

अग्ने हंसि नवोरुक्षय आमहीयवोग्नी रक्षोहा गायत्री ।

११८ अग्नेहंसिन्यत्रिणंदीद्यन्मर्त्येष्वा । स्वेक्षयेशुचिव्रत १ उत्तिष्ठसिस्वा-हुतोघृतानिप्रतिमोदसे । यत्त्वास्रुचःसमस्थिरन् २ सआहुतोविरोचतेअग्निरीळे-

न्योगिरा । स्रुचाप्रतीकमज्यते ३ घृतेनाग्निःसमंज्यतेमधुंप्रतीकआहुतः । रोचंमानोविभावसुः ४ जरंमाणःसमिंध्यसेदेवेभ्योहव्यवाहन । तंत्वाहवन्तमर्त्याः ५ ॥ २४ ॥ तंमर्ताअमर्त्यंघृतेनाग्निंसंपर्यत । अदांभ्यंगृहपंतिम् ६ अदांभ्येनशोचिषाग्नेरक्षस्त्वंदह । गोपाऋतस्यदीदिहि ७ सत्वमग्नेप्रतीकेनप्रत्योष यातुधान्यः । उरुक्षयेषुदीद्यत् ८ तंत्वागीर्भिरुरुक्षयाहव्यवाहंसमींधिरे । यजिंष्ठंमानुषेजने ९ ॥ २५ ॥

इति वै त्रयोदश लव ऐन्द्र आत्मस्तुतिर्गायत्री ।

१११ इतिवाइतिंमेमनोगामश्वंसनुयामिति । कुवित्सोमस्यापामिति १ प्रवाताइवदोधतउन्मापीताअयंसत । कुवित्सोमस्यापामिति २ उन्मापीताअयंसतरथमश्वाइवाशवः । कुवित्सोमस्यापामिति ३ उपमामतिरस्थितवाश्रा

पुत्रमिवप्रियम् । कुवित्सोमस्यापामिति ४ अहंतष्टेवबन्धुरंपर्यचामिहृदामतिम् । कुवित्सोमस्यापामिति ५ नहिमेअक्षिपच्चनाच्छान्त्सुःपञ्चकृष्टयः । कुवित्सोमस्यापामिति ६ ॥ २६ ॥ नहिमेरोदसीउभेअन्यंपक्षंचनप्रति । कुवित्सोमस्यापामिति ७ अभिद्यांमहिनाभुवमभी३मांपृथिवीमहीम् । कुवित्सोमस्यापामिति ८ हन्ताहंपृथिवीमिमांनिदधानीहवेहवा । कुवित्सोमस्यापामिति ९ ओषमित्पृथिवीमहंजङ्घनानीहवेहवा । कुवित्सोमस्यापामिति १० दिविमेअन्यःपक्षो३धोअन्यमचीकृषम् । कुवित्सोमस्यापामिति ११ अहमस्मि महामहोभिनभ्यमुदीषितः । कुवित्सोमस्यापामिति १२ गृहोयाम्यरंकृतोदेवेभ्योहव्यवाहनः । कुवित्सोमस्यापामिति १३ ॥ २७ ॥ इति शाकल्यसंहितायामष्टमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ६ ॥

तदिमवाथर्वणोबृहद्दिवोहिरण्यगर्भोदशहिरण्यगर्भःप्राजापत्यःकायंवसुर्नाष्टौत्रिष्टुभमहावासिष्ठआग्ने-
यंजागतमाद्यापश्चमीचतेयंवेनोवैन्यायमिमंनोनवैन्युत्तमानिहवोमित्रवरुणसोमानामाद्याग्नेयीतिसृश्चाग्नेरा-
त्मस्तवःशिष्टायथानिपातंसप्तमीजगत्यहमष्टौवागाम्भृण्यात्मानंतुष्टावद्वितीयाजगतीनतंशैलूषिःकुल्मलब-
र्हिषोवामदेव्योवांहोमुग्वैश्वदेवमुपरिष्टाद्बृहतमन्त्यात्रिष्टुभाग्नीकुशिकःसौभरोरात्रिर्वाभारद्वाजीरात्रि-
स्तवंगायत्रमपायमेनवविहव्योवैश्वदेवंजगत्यन्तंनासत्सप्तप्रजापतिःपरमेष्ठीभाववृत्तंतुयोयज्ञोयज्ञःप्राजाप-
त्योजगत्याद्यापमाचःसुकीर्तिःकाक्षीवतोमध्येनुष्टुप्सोपराचाश्विन्यावीजानंशकपूतोनार्मेधोमैत्रावरुणं
न्यङ्कुसारिण्याद्यालिङ्गोक्तदेवतान्त्यामहासतोबृहत्युपाद्योपान्त्येप्रस्तारपङ्क्तीशेषाविराड्रूपाःप्रोपुसुदाः
पैजवनःशाक्वरमहापङ्क्तावाद्यौद्वृचौत्रिष्टुबन्तमुभेयन्मांधातायौवनाश्वोमहापङ्क्तिःपङ्क्तिरन्त्यातामध्यर्धा-
गोधापस्पधास्मिन्कुमारोयामायनोयाममानुष्टुभंकेशीमुनयोवातरशनाजूतिर्वातजूतिर्विप्रजूतिर्वृषा-
णकःकरिक्रतएतशऋष्यशृङ्गश्चैकर्चाःकेशिनमुतदेवाःसप्तऋषयएकर्चावैश्वदेवंतवत्येपञ्चाङ्गौरवोजाग-
तंसूर्यरश्मिर्देवगन्धर्वोविश्वावसुरात्मानमस्तौत्पूर्वार्धंसवितारमप्रेतवाग्निःपावकआग्नेयंविष्टारपङ्क्तीतिस्रः
सतोबृहत्यउपरिष्टाज्ज्योतिरग्नेअच्छाग्निस्तापसोवैश्वदेवमानुष्टुभमयमष्टौवृचाःशार्ङ्गाजरिताद्रोणःसारि-
सृक्वस्तम्बमित्रश्चाग्नेयमाद्येजगत्यौचतस्रस्त्रिष्टुभः ।

प्रदिशोयस्यंबाहूकस्मैदेवायहविषाविधेम ४ येनद्यौरुग्रापृथिवीचदृह्ळायेनस्वः स्तभितंयेननाकः । योअन्तरिक्षेरजसोविमानःकस्मैदेवायहविषाविधेम ५॥ ३॥ यंक्रन्दसीअवसातस्तभानेअभ्यैक्षेतांमनसारेजमाने । यत्राधिसूरउदितोविभाति कस्मैदेवायहविषाविधेम ६ आपोहयद्बृहतीर्विश्वमायन्गर्भंदधानाजनयन्तीरग्निम् । ततोदेवानांसमवर्ततासुरेकःकस्मैदेवायहविषाविधेम ७ यश्चिदापोमहिनापर्यपश्यद्दक्षंदधानाजनयन्तीर्यज्ञम् । योदेवेष्वधिदेवएकआसीत्कस्मैदेवायहविषाविधेम ८ मानोहिंसीज्जनितायःपृथिव्यायोवादिवंसत्यधर्माजजान । यश्चापश्चन्द्राबृहतीर्जजानकस्मैदेवायहविषाविधेम ९ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योविश्वाजातानिपरिताबभूव । यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअस्तुवयंस्यामपतयोरयीणाम् १० ॥ ४ ॥

वसुं नाष्टौ चित्रमहावासिष्ठोभिर्जगती । अथमापञ्चम्यौ त्रिष्टुभौ ।

१२२ वसुंनचित्रमंहसंगृणीषेवामंशेवमतिथिमाद्विषेण्यम् । सरासतेशुरुधोविश्वधायसोऽग्निर्होतागृहपतिःसुवीर्यम् १ जुषाणोअंग्नेप्रतिहर्यमेवचोविश्वानिविद्वान्वयुनानिसुक्रतो । घृतनिर्णिग्ब्रह्मणेगातुमेरयतवंदेवाअजनयन्ननुव्रतम् २ सप्तधामानिपरियन्नमर्त्योदाशद्दाशुषेसुकृतेमामहस्व । सुवीरेणरयिणाग्नेस्वाभुवायस्तआनट्समिधातंजुषस्व ३ यज्ञस्यकेतुंप्रथमंपुरोहितंहविष्मन्तईळतेसप्तवाजिनम् । शृण्वन्तमग्निंघृतपृष्ठमुक्षणंपृणन्तंदेवंपृणतेसुवीर्यम् ४ त्वंदूतःप्रथमोवरेण्यःसहूयमानोअमृतायमत्स्व । त्वांमर्जयन्मरुतोदाशुषोगृहेत्वांस्तोमेभिर्भृगवोविरुरुचुः ५ ॥ ५ ॥ इषंदुहन्त्सुदुघांविश्वधायसं

यज्ञप्रियेयजमानायसुक्रतो । अग्नेघृतस्नुस्त्रिऋतानिदीद्यद्वर्तिर्यज्ञंपरियन्त्सुक्रतूयसे ६ त्वामिदस्याउषसोव्युष्टिषुदूतंकृण्वानाअयजन्तमानुषाः । त्वांदेवामहयाय्यायवावृधुराज्यमग्नेनिमृजन्तोअध्वरे ७ नित्वावसिष्ठाअह्वन्तवाजिनंगृणन्तोअग्नेविदथेषुवेधसः । रायस्पोषंयजमानेषुधारययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ ६ ॥

अयं वेनोष्टौ वेनो वेनस्त्रिष्टुप् ।

१२३ अयंवेनश्चोदयत्पृश्निगर्भाज्योतिर्जरायूरजसोविमाने । इममपांसंगमेसूर्यस्यशिशुंनविप्रामतिभीरिहन्ति १ समुद्रादूर्मिमुदियर्तिवेनोनभोजाःपृष्ठंहर्यतस्यदर्शि । ऋतस्यसानावधिविष्टपिभ्राट्समानंयोनिमभ्यनूषतव्राः २ स-

मानंपूर्वीरभिवावशानास्तिष्ठन्वत्सस्यमातरःसनीळाः । ऋतस्यसानावधिचक्र-
माणारिहन्तिमध्वोअमृतस्यवाणीः ३ जानन्तोरूपमकृपन्तविप्रामृगस्यघोषंम-
हिषस्यहिग्मन् । ऋतेनयन्तोअधिसिन्धुमस्थुर्विदद्गन्धर्वोअमृतानिनाम ४ अ-
प्सराजारमुपसिष्मियाणायोषाबिभर्तिपरमेव्योमन् । चरत्प्रियस्ययोनिषुप्रि-
यःसन्त्सीदत्पक्षेहिरण्ययेसवेनः ५ ॥ ७ ॥ नाकेसुपर्णमुपयत्पतन्तंहृदावेनन्तो
अभ्यचक्षतत्वा । हिरण्यपक्षंवरुणस्यदूतंयमस्ययोनौशकुनंभुरण्युम् ६ ऊर्ध्वो
गन्धर्वोअधिनाकेअस्थात्प्रत्यङ्चित्राबिभ्रदस्यायुधानि । वसानोअत्कंसुरभिं
दृशेकंस्व१र्णनामजनतप्रियाणि ७ द्रप्सःसमुद्रमभियज्जिगातिपश्यन्गृध्रस्यच-
क्षसाविधर्मन् । भानुःशुक्रेणशोचिषाचकानस्तृतीयेचक्रेरजसिप्रियाणि ८॥८॥

इमं नो नव त्रिष्टुप् । द्वितीयादितिसृणामग्निर्ऋषिः । शिष्टानामग्निवरुणसोमानां-
निहवः । आद्यानां चतसृणामग्निर्देवता । अन्त्याया इन्द्रः । शिष्टानां यथा-
निपातम् । सप्तमी जगती ।

१२४ इमंनोअग्नउपयज्ञमेहिपञ्चयामंत्रिवृतंसप्ततन्तुम् । असोहव्यवाळुत नःपुरोगाज्योगेवदीर्घंतमआशयिष्ठाः १ अदेवाद्देवःप्रचतागुहायन्प्रपश्यमानो अमृतत्वमेमि । शिवंयत्सन्तमशिवोजहामिस्वात्सख्यादरणींनाभिमेमि २ पश्यन्नन्यस्याअतिथिंवयायाऋतस्यधामविमिमेपुरूणि । शंसामिपित्रेअसुराय शेवमयज्ञियाद्यज्ञियंभागमेमि ३ बह्वीःसमाअकरमन्तरस्मिन्निन्द्रंवृणानःपितरं जहामि । अग्निःसोमोवरुणस्तेच्यवन्तेपर्यावर्द्राष्ट्रंतदवाम्यायन् ४ निर्मायाउ त्येअसुराअभूवन्त्वंचमावरुणकामयासे । ऋतेनराजन्ननृतंविविञ्चन्ममराष्ट्रस्या-

विपत्यमेहि ५॥१॥इदंस्वरिदमिदासवाममयंप्रकाशउर्व १न्तरिक्षम् । हनावृत्रं निरेहिसोमहविष्यसन्तंहविषायजाम ६ कविःकवित्वादिविरूपमासंजदपभूती वरुणोनिरपःसृजत् । क्षेमंकृण्वानाजनयोनसिन्धवस्ताअस्यवर्णशुचयोभरिभ्र- ति ।७। ताअस्यज्येष्ठमिन्द्रियंसचन्तेताईमाक्षेतिस्वधयामदन्तीः । ताईविशो नराजानंवृणानाबीभत्सुवोअपवृत्रादतिष्ठन् ॥८॥ बीभत्सूनांसयुजंहंसमाहुर- पांदिव्यानांसख्येचरन्तम् ॥ अनुष्टुभमनुचर्चूर्यमाणमिन्द्रंनिचिक्युःकवयोम- नीषा ९ ॥ १० ॥

अष्टमी वागाम्भृणी वागाम्भृणी त्रिष्टुप् । उपान्त्या जगती ।

१२५ अहंरुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यैरुतविश्वदेवैः । अहंमित्रावरुणोभा बिभर्म्यहमिन्द्राग्नीअहमश्विनोभा १ अहंसोममाहनसंबिभर्म्यहंत्वष्टारमुतपू-

वर्णंभगंम् । अहंदधामिद्रविणंहविष्मतेसुप्राव्ये३यजंमानायसुन्वते २। अहंरा-
ष्ट्रीसंगमनीवसूनांचिकितुषींप्रथमायज्ञियांनाम् । तांमादेवाव्यदधुःपुरुत्राभूरि-
स्थात्रांभूर्यावेशयंन्तीम् ३ मयासोअन्नमत्तियोविपश्यतियःप्राणितियईंशृणोत्यु-
क्तम् । अमन्तवोमांतउपंक्षियन्तिश्रुधिश्रुतश्रद्धिवंतेवदामि ४ अहमेवस्वयमि-
दंवदामिजुष्टंदेवेभिरुतमानुषेभिः । यंकामयेतंतमुग्रंकृणोमितंब्रह्माणंतमृषिंतं-
सुमेधाम् ५ ॥ ११ ॥ अहंरुद्रायधनुरातनोमिब्रह्मद्विषेशरवेहन्तवाउ । अहंज-
नायसमदंकृणोम्यहंद्यावापृथिवीआविवेश ६ अहंसुवेपितरमस्यमूर्धन्ममयो-
निरप्स्व१न्तःसमुद्रे । ततोवितिष्ठेभुवनानुविश्वोतामूंद्यांवर्ष्मणोपस्पृशामि ७
अहमेववातंइवप्रवाम्यारभमाणाभुवनानिविश्वा । परोदिवापरएनापृथिव्यैता-
वतीमहिनासंबभूव ८ ॥ १२ ॥

न तमहो कुल्मलबर्हिषः शैलूषिरंहोमुग्वा वामदेव्यो

विश्वेदेवा उपरिष्टाद्बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१२६ नतमंहोनदुरितंदेवासोअष्टमर्त्यम् । सजोषसोयमर्यमामित्रोनयन्ति वरुणोअतिद्विषः १ तद्धिवयंवृणीमहेवरुणमित्रार्यमन् । येनानिरंहसोयूयंपाथ नेथाचमर्त्यमतिद्विषः २ तेनूनंनोऽयमूतयेवरुणोमित्रोअर्यमा । नयिष्ठाउनोनेषणिपर्षिष्ठाउनःपर्षणयतिद्विषः ३ यूयंविश्वंपरिपाथवरुणोमित्रोअर्यमा । युष्माकंशर्मणिप्रियेस्यामसुप्रणीतयोऽतिद्विषः ४ आदित्यासोअतिस्रिधोवरुणोमित्रोअर्यमा । उग्रंमरुद्भीरुद्रंहुवेमेन्द्रमग्निंस्वस्तयेऽतिद्विषः ५ नेतारऊषुणस्तिरोवरुणोमित्रोअर्यमा । अतिविश्वानिदुरितारराजानश्चर्षणीनामतिद्विषः ६ शुनमस्मभ्यमूतयेवरुणोमित्रोअर्यमा । शर्मयच्छन्तुसप्रथआदित्यासोयदीमहे

अतिद्विषः ७ यथाहृत्यद्वसवोगौर्यंचित्पदिषिताममुंञ्चतायजत्राः । एवोष्व१स्मन्मुंञ्चताव्यंहःप्रतार्यग्नेमतरंनआयुः ८ ॥ १३ ॥

राज्यष्टौ कुशिकः सौभरो रात्रिर्वा भारद्वाजी रात्रिस्तवो गायत्री ।

१२७ रात्रीव्यंख्यदायतीपुरुत्रादेव्य१क्षभिः । विश्वाअधिश्रियोऽधित १ ओर्वप्राअमर्त्यानिवतोदेव्यु१द्वतः । ज्योतिषाबाधतेतमः २ निरुस्वसारमस्कृतोषसंदेव्यायती । अपेदुहासतेतमः ३ सानोअद्ययस्यावयंनितेयामन्नविक्ष्महि । वृक्षेनवसतिंवयः ४ निग्रामासोअविक्षतनिपद्वन्तोनिपक्षिणः । निश्येनासश्चिदर्थिनः ५ यावयावृक्य१वृकंयवयस्तेनमूर्म्ये । अथानःसुतराभव ६ उपमापेपिशत्तमःकृष्णंव्यक्तमस्थित । उषऋणेवयातय ७ उपतेगाइवाकरंवृणीष्वदुहितर्दिवः । रात्रिस्तोमंनजिग्युषे ८ ॥ १४ ॥

प्रथमे नव त्रिष्टुभो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१२८ ममाग्नेवर्चोविहवेष्वस्तुवयंत्वेन्धानास्तन्वंपुषेम । मह्यंनमन्तांप्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेणपृतनाजयेम १ ममदेवाविहवेसन्तुसर्वइन्द्रवन्तोमरुतोविष्णुरग्निः । ममान्तरिक्षमुरुलोकमस्तुमह्यंवातःपवतांकामेअस्मिन् २ मयिदेवाद्रविणमायजन्तांमय्याशीरस्तुमयिदेवहूतिः । दैव्याहोतारोवनुषन्तपूर्वेऽरिष्टाःस्यामतन्वासुवीराः ३ मह्यंयजन्तुममयानिहव्याकूतिःसत्यामनसोमेअस्तु । एनोमानिगांकतमच्चनाहंविश्वेदेवासोअधिवोचतानः ४ देवीःषळुर्वीरुरुनःकृणोतविश्वेदेवासइहवीरयध्वम् । माहास्महिप्रजयामातनूभिर्मारधामद्विषतेसोमराजन् ५ ॥ १५ ॥ अग्नेमन्युंप्रतिनुदन्परेषामदब्धोगोपाःपरिपाहिनस्त्वम् । प्रत्यञ्चोयन्तुनिगुतःपुनस्तेऽमैषांचित्तंप्रबुधांविनेशत् ६ धाताधातॄणां-

भुवनस्ययस्पतिंदेवंत्रातारमभिमातिषाहम्। इमंयज्ञमश्विनोभाबृहस्पतिर्देवाः पान्तुयजमानंन्यर्थात् ७ उरुव्यचानोमहिषःशर्मयंसदस्मिन्हवेपुरुहूतःपुरुक्षुः। सनःप्रजायैहर्यश्वमृळयेन्द्रमानोरीरिषोमापरादाः ८ येनःसपत्नाअपतेभवन्त्विन्द्राग्निभ्यामवबाधामहेतान्। वसवोरुद्राआदित्याउपरिस्पृशंमोग्रंचेत्तारमधिराजमक्रन् ९॥१६॥ इति शाकलकसंहितायां दशमे मण्डले दशमोनुवाकः॥१०॥१०॥

नासत्सप्त प्रजापतिः परमेष्ठी भाववृत्तं त्रिष्टुप्।

१२९ नासदासीन्नोसदासीत्तदानींनासीद्रजोनोव्योमापरोयत्। किमावरीवः कुहकस्यशर्मन्नम्भःकिमासीद्गहनंगभीरम् १ नमृत्युरासीदमृतंनतर्हिनराऱ्याअह्नआसीत्प्रकेतः। आनीदवातंस्वधयातदेकंतस्माद्धान्यन्नपरःकिंचनास २ तमआसीत्तमसागूळ्हमग्रेऽप्रकेतंसलिलंसर्वमाइदम्। तुच्छ्येनाभ्वपिहितंयदा-

सीत्तपसस्तन्महिनाजायतैकम् ३ कामस्तदग्रेसमवर्तताधिमनसोरेतःप्रथमंय-
दासीत् । सतोबन्धुमसतिनिरविन्दन्हृदिप्रतीष्याकवयोमनीषा ४ तिरश्चीनो
विततोरश्मिरेषामधःस्विदासी३दुपरिस्विदासी३त् । रेतोधाआसन्महिमानआ-
सन्त्स्वधाअवस्तात्प्रयतिःपरस्तात् ५ कोअद्धावेदकइहप्रवोचत्कुतआजाताकु-
तइयंविसृष्टिः । अर्वाग्देवाअस्यविसर्जनेनाथाकोवेदयतआबभूव ६ इयंविसृष्टि-
र्यतआबभूवयदिवादधेयदिवान । योअस्याध्यक्षःपरमेव्योमन्त्सोअङ्गवेदयदिवा
नवेद ७ ॥ १७ ॥

यो यज्ञः सप्त यज्ञः प्राजापत्यो भाववृत्तं त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

१३० योयज्ञोविश्वतस्तन्तुभिस्ततएकशतंदेवकर्मेभिरायतः । इमेवयन्ति
पितरोयआययुःप्रवयापवयेत्यासतेतते १ पुमाँएनंतनुतउत्कृणत्तिपुमान्वितत्ने

अधिनाकेअस्मिन् । इमेमयूखाउपसेदुरूसदःसामानिचक्रुस्तसराण्योतवे २ कासीत्प्रमाप्रतिमाकिंनिदानमाज्यंकिमासीत्परिधिःकआसीत् । छन्दःकिमासीत्प्रउगंकिमुक्थंयद्देवादेवमयजन्तविश्वे ३ अग्नेर्गायत्र्यभवत्सयुग्वोष्णिहया सविितासंबभूव । अनुष्टुभासोमउक्थैर्महस्वान्बृहस्पतेर्बृहतीवाचमावत् ४ विराण्मित्रावरुणयोरभिश्रीरिन्द्रस्यत्रिष्टुबिहभागोअह्नः । विश्वान्देवाञ्जगत्याविवेशतेनचाक्लृप्रऋषयोमनुष्याः ५ चाक्लृप्रेतेनऋषयोमनुष्यायज्ञेजातेपितरोनःपुराणे । पश्यन्मन्येमनसाचक्षसातान्यइमंयज्ञमयजन्तपूर्वे ६ सहस्तोमाःसहछन्दसआवृतःसहप्रमाऋषयःसप्तदैव्याः । पूर्वेषांपन्थामनुदृश्यधीराअन्वालेभिरेरथ्योनरश्मीन् ७ ॥ १८ ॥

अप प्राच सप्त सुकीर्तिः काक्षीवत इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योरश्विनौ देवता । चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

१२१ अपप्राचइन्द्रविश्वाँअमित्रानपापाचोअभिभूतेनुदस्व । अपोदीचोअपशूराधराचउरौयथातवशर्मन्मदेम १ कुविदङ्गयवमन्तोयवंचिद्यथादान्त्यनुपूर्वंवियूय । इहेहैषांकृणुहिभोजनानियेबर्हिषोनमोवृक्तिंनजग्मुः २ नहिस्थूर्यृतुथायातमस्तिनोतश्रवोविविदेसंगमेषु । गव्यन्तइन्द्रंसख्यायविप्राअश्वायन्तोवृषणंवाजयन्तः ३ युवंसुराममश्विनानमुचावासुरेसचा । विपिपानाशुभस्पतीइन्द्रंकर्मस्वावतम् ४ पुत्रमिवपितरावश्विनोभेन्द्रावथुःकाव्यैर्दंसनाभिः । यत्सुरामंव्यपिबःशचीभिःसरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक् ५ इन्द्रःसुत्रामास्ववाँअवोभिःसुमृळीकोभवतुविश्ववेदाः । बाधतांद्वेषोअभयंकृणोतुसुवीर्यस्यपतयःस्याम ६

तस्यवयंसुमतौयज्ञियस्यापिभद्रेसौमनसेस्याम । ससुत्रामास्ववाँइन्द्रोअस्मेआराच्चिद्द्वेषःसनुतर्युयोतु ७ ॥ ११ ॥

ईजानं सप्त शकपूतो नार्मेधो मित्रावरुणौ । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । सैव न्यङ्कुसारिणी । द्वितीयापष्ठ्यौ प्रस्तारपङ्क्ती । अन्त्या महासतोबृहती । शिष्टा विराड्रूपाः ।

१३२ ईजानमिद्द्यौर्गूर्तावसुरीजानंभूमिरभिप्रभूषणि । ईजानंदेवावश्विनावभिसुम्नैरवर्धताम् १ तावांमित्रावरुणाधारयत्क्षितीसुषुम्नेषितत्वतायजामसि । युवोःक्राणायसख्यैरभिष्यामरक्षसः २ अधाचिन्नुयद्दिधिषामहेवामभिप्रियंरेक्णःपत्यमानाः । दद्वाँवायत्पुष्यतिरेक्णःसम्वारन्नकिरस्यमघानि ३ असावन्योअसुरसूयतद्यौस्त्वंविश्वेषांवरुणासिराजा । मूर्धारथस्यचाकन्नैतावतैनसान्तकधुक् ४ अस्मिन्त्स्वेतच्छकपूतएनोहितेमित्रेनिगतान्हन्तिवीरान् । अ-

वोवायद्वात्तनूष्ववःप्रियासुयज्ञियास्ववौ ५ युवोर्हिमातादितिविचेतसाद्यौर्नभूमिःपयसापुपूतोनि । अवप्रियादिदिष्टनसूरोनिनिक्तरश्मिभिः ६ युवंह्यप्नराजावसीदतंतिष्ठद्रथंनधूर्षदंवनर्षदम् । तानःकणूकयन्तीर्नृमेधस्तत्रेअंहसःसुमेधस्तत्रेअंहसः ७ ॥ २० ॥

मो षु सप्त छुदाः । पैजवन इन्द्रः । आद्यास्तिस्रः शक्वर्यः । अन्त्या त्रिष्टुप् । शिष्टा महापङ्क्तयः ।

१२२ प्रोष्वस्मैपुरोरथमिन्द्रायशूषमर्चत । अभीकेचिदुलोककृत्सङ्गेसमत्सुवृत्रहास्माकंबोधिचोदितानभन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वसु १ त्वंसिन्धूँरवासृजोऽधराचोअहन्नहिम् । अशत्रुरिन्द्रजज्ञिषेविश्वंपुष्यसिवार्यंतंत्वापरिष्वजामहेनभन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वसु २ विषुविश्वाअरातयोऽर्योनशन्तनोधियः । अस्तासिशत्रवेवधंयोनइन्द्रजिघांसतियातेरातिर्ददिर्वसुनभन्तामन्यकेषां

ज्याकाअधिधन्वसु ३ योनंइन्द्राभितोजनोवृकायुरादिदेशति । अधस्पदंतमीं कृधिविवाधोअसिसासहिर्नभन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वसु ४ योनंइन्द्राभिदासतिसनाभिर्यश्चनिष्ट्यः । अवतस्यबलंतिरमहीवद्यौरधत्मनानभन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वसु ५ वयमिन्द्रत्वायवःसखित्वमारभामहे । ऋतस्यनःपथानयातिविश्वानिदुरितानभन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वसु ६ अस्मभ्यंसुत्वमिन्द्रतांशिक्षयादोहतेप्रतिवरंजरित्रे । अच्छिद्रोध्नीपीपयद्यथानःसहस्रधारापयसामहीगौः ७ ॥ २१ ॥

उभे यत्सप्त मांधाता यौवनाश्व इन्द्रो महापङ्क्तिः । अन्त्याध्यर्धर्चस्य गोधा । सप्तमी पङ्क्तिः ॥

१३४ उभेयदिन्द्ररोदसीआपप्राथोषाइव । महान्तंत्वामहीनांसम्राजंचर्षणीनांदेवीजनित्र्यजीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् १ अवस्मदुर्हणायतोमर्तस्यतनुहि

स्थिरम् । अधस्पदंतमींकृधियोअस्मौंआदिदैशतिदेवीजनिंत्र्यजीजनद्भद्राजनिं-
त्र्यजीजनत् २ अवत्याबृहतीरियोंविश्वश्चन्द्राआमित्रहन् । शचींभिःशक्रधूनु-
हीन्द्रविश्वाभिरूतिभिर्देवीजनिंत्र्यजीजनद्भद्राजनिंत्र्यजीजनत् ३ अवयत्त्वंशं-
तक्रतविन्द्रविश्वानिधूनुषे । रयिंनसुन्वतेसचासहस्त्रिणींभिरूतिभिर्देवीजनिंत्र्य-
जीजनद्भद्राजनिंत्र्यजीजनत् ४ अवस्वेदाइवाभितोविष्वकपतन्तुदिद्यवः । दूर्वा-
याइवतन्तवोव्य१स्मदेतुदुर्मतिर्देवीजनिंत्र्यजीजनद्भद्राजनिंत्र्यजीजनत् ५ दी-
र्घंह्यंकुशंयथाशक्तिंबिभर्षिमन्तुमः । पूर्वेणमघवन्पदाजोवयांयथायमोदेवीज-
निंत्र्यजीजनद्भद्राजनिंत्र्यजीजनत् ६ नकिंर्देवामिनीमसिनकिरायोपयामसि
मन्त्रश्रुत्यंचरामसि । पक्षेभिंरपिकक्षेभिरत्राभिसंरभामहे ७ ॥ २२ ॥

यस्मिन्सप्त कुमारो यामायनो यमोनुष्टुप् ।

१३५ यस्मिन्वृक्षेसुपलाशेदेवैःसंपिबतेयमः।अत्रानोविश्पतिःपितापुराणाँअनुवेनति १ पुराणाँअनुवेनन्तंचरन्तंपापयामुया । असूयन्नभ्यचाकशंतस्माअस्पृहयंपुनः २ यंकुमारनवंरथमचक्रंमनसाकृणोः । एकेषंविश्वतःप्राञ्चमपश्यन्नधितिष्ठसि ३ यंकुमारप्रावर्तयोरथंविप्रेभ्यस्परि । तंसामानुप्रावर्ततसमितोनाव्याहितम् ४ कःकुमारमजनयद्रथंकोनिरवर्तयत् । कःस्वित्तदद्यनोब्रूयादनुदेयीयथाभवत् ५ यथाभवदनुदेयीततोअग्रमजायत । पुरस्ताद्बुध्नआततःपश्चान्निरयणंकृतम् ६ इदंयमस्यसादनंदेवमानंयदुच्यते । इयमस्यधम्यतेनाळीरयंगीर्भिःपरिष्कृतः ७ ॥ २३ ॥

केशी सप्त काश्यनानुष्टुप् । १।१२४ ;ज्ञा । जूतिर्वातजूतिर्विप्रजूति-

वृषाणककारिकतैतशऋष्यशृङ्गाः मत्यृचं क्रमेण ऋषयः ।

१३६ केश्यं१ग्निंकेशीविषंकेशीबिभर्तिरोदसी । केशीविश्वंस्वंर्दृशेकेशीदं ज्योतिरुच्यते १ मुनयोवातरशनाःपिशङ्गावसतेमला । वातस्यानुध्राजिंयन्ति यद्देवासोअविक्षत २ उन्मंदितामौनेयेनवाताँआतस्थिमावयम् । शरीरेदस्माकं यूयंमर्तासोअभिपश्यथ ३ अन्तरिक्षेणपततिविश्वारूपावचाकशत् । मुनिर्देव- स्यदेवस्यसौकृत्यायसखाहितः ४ वातस्याश्वोवायोःसखाथोदेवेषितोमुनिः । उभौसमुद्रावाक्षेतियश्चपूर्वउतापरः ५ अप्सरसांगन्धर्वाणांमृगाणांचरणेचरन् । केशीकेतस्यविद्वान्सखास्वादुर्मदिंतमः ६ वायुरस्माउपामन्थत्पिनष्टिस्माकुन- न्नमा । केशीविषस्यपात्रेणयद्रुद्रेणापिबत्सह ७ ॥ २४ ॥

उत देवाः सप्त विश्वेदेवा अनुष्टुप्। भरद्वाजकश्यपगौतमात्रिविश्वामित्र-
जमदग्निवसिष्ठा इति क्रमेण प्रत्यृचमृषयः।

१३७ उतदेवाअवहितंदेवाउन्नयथापुनः। उतागश्चक्रुषंदेवादेवाजीवयथापुनः १ द्वाविमौवातौवातआसिन्धोरापरावतः। दक्षंतेअन्यआवातुपरान्योवातुयद्रपः २ आवातवाहिभेषजंविवातवाहियद्रपः। त्वंहिविश्वभेषजोदेवानांदूतईयसे ३ आत्वागमंशन्तातिभिरथोअरिष्टतातिभिः। दक्षंतेभद्रमाभार्षंपरायक्ष्मंसुवामिते ४ त्रायन्तामिहदेवास्त्रायतांमरुतांगणः। त्रायन्तांविश्वाभूतानियथायमरपाअसत् ५ आपइद्वाउभेषजीरापोअमीवचातनीः। आपःसर्वस्यभेषजीस्तास्तेकृण्वन्तुभेषजम् ६ हस्ताभ्यांदशशाखाभ्यांजिह्वावाचःपुरोगवी। अनामयित्नुभ्यांत्वाताभ्यांत्वोपस्पृशामसि ७ ॥ २५ ॥

न्वानोघियइन्नोअव्याः ५ सत्तिमविन्दच्चरंणेनदीनामपावृणोदुरोअश्मंव्रजाना-
म् । मासांगन्धर्वोअमृतानिवोचदिन्द्रोदक्षंपरिजानादहीनाम् ६ ॥ २७ ॥

अग्ने तव पञ्चाग्निः पावकोऽग्निः । आद्या विष्टारपङ्क्तिः । उपान्त्योपरिष्टाज्ज्योतिः ।

अन्त्यात्रिष्टुप् । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१४० अग्नेतवश्रवोवयोमहिभ्राजन्तेअर्चयोविभावसो । बृहद्भानोशवसावा-
जमुक्थ्यं१ दधासिदाशुषेकवे १ पावकवर्चाःशुक्रवर्चाअनूनवर्चाउदियर्षिभानु-
ना । पुत्रोमातराविचरन्नुपावसिपृणक्षिरोदसीउभे २ ऊर्जोनपाज्जातवेदःसुश-
स्तिभिर्मन्दस्वधीतिभिर्हितः । त्वेइषःसंदधुर्भूरिवर्पसश्चित्रोतयोवामजाताः ३
इरज्यन्नग्नेप्रथयस्वजन्तुभिरस्मेरायोअमर्त्य । सदर्शतस्यवपुषोविराजसिपृणक्षि
सानसिंक्रतुम् ४ इष्कर्तारमध्वरस्यप्रचेतसंक्षयन्तंराधसोमहः । रातिंवामस्यसुभ-

सूर्यरश्मिः षड् देवगन्धर्वो विश्वावसुस्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य सविता देवता ।
अन्त्यस्य विश्वावसुः ।

१३१ सूर्यँरश्मिर्हरिकेशःपुरस्तात्सविताज्योतिरुदयाँअजस्रम् । तस्यपूषाप्र-
सवेयातिविद्वान्त्संपश्यन्विश्वाभुवनानिगोपाः १ नृचक्षाएषदिवोमध्यआस्त-
आपप्रिवान्रोदसीअन्तरिक्षम् । सविश्वाचीरभिचष्टेघृताचीरन्तरापूर्वमपरंचके-
तुम् २ रायोबुध्नःसंगमनोवसूनांविश्वारूपाभिचष्टेशचीभिः । देवइवसवितास-
त्यधर्मेन्द्रोनतस्थौसमरेधनानाम् ३ विश्वावसुंसोमगन्धर्वमापोददृशुषीस्तदृ-
तेनाव्यायन् । तदन्ववैदिन्द्रोरारहाणआसांपरिसूर्यस्यपरिधीँरपश्यत् ४ विश्वावसु-
रभितन्नोगृणातुदिव्योगन्धर्वोरजसोविमानः । यद्वाघासत्यमुतयन्नविद्मधियोहि-

अयमष्टौ शार्ङ्गाः । प्रथमर्चस्य जरितर्षिः । उपाद्यस्य द्रोणः । उपान्त्यस्य सारिसृक्वः ।
अन्त्यस्य स्तम्बमित्रः । सर्वासामग्निर्देवता । आद्ये जगत्यौ । अन्त्ये अनुष्टुभौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१४२ अयम॑ग्ने जरि॒ता त्वे अ॑भू॒दपि॒ सह॑सः सूनो न॒ह्य१॒॑न्यदस्त्याप्य॑म् । भ॒द्रं हि शर्म॑ त्रि॒वरू॑थ॒मस्ति॑ त आ॒रे हिंसा॑ना॒मप॑ दि॒द्युमा कृ॑धि ॥ १ ॥ प्र॒वत्ते॑ अग्ने॒ जनि॑मा पितूय॒तः सा॒चीव॒ विश्वा॒ भुव॑ना॒ न्यृ॑ञ्जसे । प्र सप्त॑यः॒ प्र स॑निषन्त नो॒ धियः॒ पुर॒श्चर॑न्ति पशु॒पाइ॑व॒ त्मना॑ ॥ २ ॥ उ॒त वा॒ उ॒ परि॑ वृणक्षि॒ बप्स॑द्ब॒होर॑ग्न॒ उल॑पस्य स्वधावः । उ॒त खि॒ल्या उ॒र्वरा॑णां भवन्ति॒ मा ते॑ हे॒तिं तवि॑षीं चुक्रुधाम ॥ ३ ॥ यदु॒द्वतो॒ नि॒वतो॒ यासि॒ बप्स॒त्पृथ॑गेषि प्रग॒र्धिनी॑व॒ सेना॑ । य॒दा ते॒ वातो॑ अनु॒वाति॑ शो॒चिर्वप्ते॑व॒ श्मश्रु॑ वपसि॒ प्र भूम॑ ॥ ४ ॥ प्रत्य॑स्य॒ श्रेण॑यो ददृश्र॒ एकं॑ नि॒यानं॑ ब॒हवो॒ रथा॑सः । बा॒हू यद॑ग्ने अनु॒मर्मृ॑जानो॒ न्य॑ङ्ङुत्ता॒नाम॒न्वेषि॒ भूमि॑म् ॥ ५ ॥ उत्ते॒ शुष्मा॑ जिहता॒मुत्ते॑ अ॒र्चिरुत्ते॑ अग्ने शशमा॒नस्य॒ वाजाः॑ । उच्छ्व॑-

गांमहीमिषंदधांसिसान्सिरयिम् ५ ऋतावानंमहिषंविश्वदर्शतमग्निंसुम्नायदधिरेपुरोजनाः । श्रुत्कर्णंसप्रथस्तमंत्वागिरादैव्यंमानुषायुगा ६ ॥ २८ ॥

अग्ने अच्छ पञ्चोपस्तापसो विश्वेदेवा अनुष्टुप् ।

१४१ अग्नेअच्छावदेहनःप्रत्यङ्नःसुमनाभव । प्रनोयच्छविशस्पतेधनदाअसिनस्त्वम् १ प्रनोयच्छत्वर्यमाप्रभगःप्रबृहस्पतिः । प्रदेवाःप्रोतसूनृतारायोदेवीददातुनः २ सोमंराजानमवसेअग्निंगीर्भिर्हवामहे । आदित्यान्विष्णुंसूर्यंब्रह्माणंचबृहस्पतिम् ३ इन्द्रवायूबृहस्पतिंसुहवेहहवामहे । यथानःसर्वइज्जनःसंगत्यांसुमनाअसत् ४ अर्यमणंबृहस्पतिमिन्द्रंदानायचोदय । वातंविष्णुंसरस्वतींसवितारंचवाजिनम् ५ त्वंनोअग्नेअग्निभिर्ब्रह्मयज्ञंचवर्धय । त्वंनोदेवतातयेरायोदानायचोदय ६ ॥ २९ ॥

च्यात्यानंतुष्टवानुष्टुभंतीव्रस्यपञ्चपूरणोवैश्वामित्रोमुञ्चामित्वाप्राजापत्योयक्ष्मनाशनोराजयक्ष्मघ्नम-
न्त्यानुष्टुब्ब्रह्मणाग्निःब्राह्मोरक्षोहागर्भसंस्रावेप्रायश्चित्तमानुष्टुभंअक्षीभ्यांविवृहाकाश्यपोयक्ष्मघ्नमपेहि
पञ्चप्रचेताःदुःस्वप्नघ्नंपङ्क्त्यन्तंत्रिष्टुम्मध्यंदेवानैर्ऋतःकपोतःकपोतोपहतौप्रायश्चित्तंवैश्वदेवमृषभमृषभोवै-
राजःशाक्वरोवासपत्नघ्नमानुष्टुभंमहापङ्क्त्यन्तंतुभ्येदंचतुष्कंविश्वामित्रजमदग्नीजागतंतृतीयालिङ्गोक्तदे-
वतावातस्यानिलोवातायनोवायव्यंमयोभूःशबरःकाक्षीवतोगव्यंविभ्राड्विभ्राट्सौर्यःसौर्यंजागतमा-
स्तारपङ्क्त्यन्तंत्वंत्यमिटतोभार्गवोगायत्रमायाहिसंवर्तउपस्यंद्वैपदमात्वाहध्रुवोराज्ञःस्तुतिस्त्वानुष्टुभंत्व-
भीवर्तेनपञ्चाभीवर्तःप्रवश्चतुष्कमूर्ध्वग्रावासर्पोर्बुदिर्ग्राव्णोस्तौद्वायञ्चंसूनवःसूनरार्भवआग्नेयमानुष्टुभं
द्वितीयागायत्र्याद्याभेदीपतङ्गंपतङ्गःप्राजापत्योमायाभेदंजगत्यादित्यमूर्ध्वरिष्टनेमिस्तार्क्ष्यस्तार्क्ष्यमु-
त्तिष्ठतेकर्चाःशिबिरौशीनरःकाशिराजःप्रतर्दनोरोहिदश्वोवसुमनाआद्यानुष्टुप्प्रससाहिषेजयऐन्द्रःप्रथ-
मश्चैकर्चाःप्रथोवासिष्ठःसप्रथोभारद्वाजोघर्मःसौर्योवैश्वदेवंबृहस्पतिस्तपुर्मूर्धाबार्हस्पत्योबार्हस्पत्यमपश्यं
मजावान्प्राजापत्योन्वृचंयजमानपत्नीहोत्राशीःपोविष्णुस्त्वष्टागर्भकर्ताविष्णुर्वाप्राजापत्योगर्भार्थाशी-

श्वस्वनिनंमुवर्धमानआत्वाद्यविश्वेवसंवः सदन्तु ६ अपामिदंन्ययंनंसमुद्रस्यंनि-
वेशंनम् । अन्यंकृणुष्वेतःपन्थांतेनंयाहिवशाँअनु ७ आयंनेतेपरायंणदूर्वारोह-
न्तुपुष्पिणीः । ह्रदाश्चंपुण्डरींकाणिसमुद्रस्यंगृहाइमे ८ ॥ ३० ॥ इति शाकलक्-
संहितायामष्टमाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ७ ॥

संपन्नांरुयोग्निराभिनमयांहितार्क्ष्यपुत्रःसुपर्णोयामायनोवोर्ध्वकृशनोगायत्रीबृहतीगायत्र्यौसतोबृ-
हती।विष्टारपाङ्क्तिरिमामिन्द्राण्युपनिपत्सपत्नीबाधनमानुष्टुभंतुपङ्क्त्यन्तमरण्यान्यैरंमदोदेवमुनिररण्यानीं
तुष्टावश्रत्तेपञ्चसुवेदाःशौरीषिस्त्रिष्टुबन्तंसुप्वानासःपृथुर्वैन्यःसवितार्चन्हैरण्यस्तूपःसावित्रंसमिद्धोवासि-
ष्ठोमृळीकआग्नेयंसार्हतमन्त्येत्वपरिष्टाज्ज्योतिषीजगत्युपान्त्यावाश्रद्धयाश्रद्धाकामायनीश्राद्धमानुष्टुभं
तुशासःशासोभारद्वाजईङ्खयन्तीर्देवजामयइन्द्रमातरोगायत्रंसोमोयमीयावबृत्तमानुष्टुभंत्वरायाशिरि-
म्बिठोभारद्वाजोलक्ष्मीघ्नंद्वितीयातृतीयाब्राह्मणस्पत्येअन्त्यावैश्वदेव्यग्निकेतुराग्नेयआग्नेयंगायत्रमिमानु
कंभुवनआप्त्यःसाधनोवाभौवनोवैश्वदेवंद्विपदंत्रैष्टुभंसूर्योनश्चक्षुःसौर्यःसौर्यंगायत्रमुदसौपतङ्गोलोमीश-

तृत्रिभिर्नासत्यासातयेकृतम् ५ आवांसुम्नैःशंयूईवमंहिष्ठाविश्ववेदसा । सम्स्मेभूंपतंनरोत्संनापिप्युपीरिषः ६ ॥ १ ॥

अयं हि षड्पर्णस्तार्क्ष्यपुत्र ऊर्ध्वकृशनो वा यामायन इन्द्रो गायत्री । उपाद्या बृहती । उपान्त्या सतोबृहती । अन्त्या विष्टारपङ्क्तिः ।

१४४ अयंहितेअमर्त्यइन्दुरत्योनपत्यते । दक्षोविश्वायुर्वेधसे १ अयमस्मासुकाव्यऋभुर्वज्रोदास्वते । अयंबिभर्त्यूर्ध्वकृशनंमदमृभुर्नकृत्व्यंमदम् २ घृषुःश्येनायकृत्वनआसुस्वासुवंसगः । अवंदीधेदहीशुवः ३ यंसुपर्णःपरावतःश्येनस्यपुत्रआभरत् । शतचक्रंयोऽह्योवर्तनिः ४ यंतेश्येनश्चारुमवृकंपपाभरदरुणंमानमन्धसः । एनावयोवितार्यायुर्जीवसएनाजागारवन्धुता ५ एवातादिन्द्रइ-

लिङ्गोक्तदेवनमानुष्टुभंमहिसत्यधृतिर्वाहणिरादित्यंस्वस्त्ययनंगायत्रंवैवातोवातायनउळोवायव्यंमाभये पश्चाग्नेयोवत्सआग्नेयंतुभ्यनूयंवृचमाग्नेयः श्येनोजातवेदस्यमायंगोःसार्पराज्यात्मदैवतंसौर्यंवस्तुतंचमाधुच्छन्दसोघमर्षणोभाववृत्तमानुष्टुभंतुसंसंचतुष्कंसंवननःसंज्ञानमाद्याग्नेयीतृतीयात्रिष्टुप्तृतीयात्रिष्टुप् । तदेतत्सूक्तसहस्रंसप्तदशकंसपादाधिकमृग्वेदेपारायणपाठेशाकल्येशैशिरीयकेनमःशौनकायनमःशौनकाय ।

त्यं पडत्रिः सांख्योऽश्विनावनुष्टुप् ।

१४३ ॐम् त्यंचिदत्रिमृतजुरमर्थमश्वंनयातवे । कक्षीवन्तंयदीपुनारथंनकृणुथोनवम् १ त्यंचिदश्वंनवाजिनमरेणवोयमत्नत । दृळ्हंग्रन्थिनाविष्यंतमत्रिंयविष्ठवारजंः २ नरादंसिष्ठावत्रयेशुभ्रासिषासतंधियंः । अथाहिवांदिवोनरापुनःस्तोमोनविशसे ३ चितेतद्वांसुराधसारातिःसुमतिरश्विना । आयन्नःसदनेपृथौसमनेपर्षथोनरा ४ युवंभुज्युंसमुद्रआरजसःपारइङ्खितम् । यातमच्छाप-

आरण्यानि षड्वेणुनिरैरम्मदोरण्यान्यनुष्टुप् ।

१४६ अरंण्यान्यरंण्यान्यसौयाप्रेवनश्यंसि । कुथाग्रामंनपृंच्छसिनत्वाभीरिंवविन्दतीइँ १ वृषारवायवदंतेयदुपावंतिचिच्चिकः ।आघाटिभिंरिवधावयंन्नरण्यानिर्महीयते २ उतगावंइवादन्त्युतवेश्मेवदृश्यते । उतोअरण्यानिःसायंशकटीरिंवसर्जति ३ गामुङ्गैषआह्वंयतिदार्वङ्गैषोअपावधीत् । वसंन्नरण्यान्यांसायमकृक्षदितिमन्यते ४ नवाअंरण्यानिर्हन्त्यन्यश्चेन्नाभिगच्छति । स्वादोःफलंस्यजग्ध्वायथाकामंनिपद्यते ५ आञ्जंनगन्धिंसुरभिंबह्वन्नामकृंषीवलाम् । प्राहंमृगाणांमातरमरण्यानिमंशंसिषम् ६ ॥ १ ॥

अचे पञ्च सुवेदाः शैरीषिरिन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४७अश्रत्तेंदधामिप्रथमायंमन्यवेऽहृन्यद्वृत्रंनर्यंविवेरपः। उभेयत्त्वाभवंतोरोदं-

न्द्रुनादेवेषुचिकारयातेमाहित्यजः । क्रत्वावयोवितार्यायुःसुक्रतोक्रत्वायमस्मदासुतः ६ ॥ २ ॥

इमां खनामीत्यनुवाकस्येन्द्राणी ऋषिः सपत्नीबाधनमनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

१४५ इमांखनाम्योषधिंवीरुधंबलवत्तमाम्। ययासपत्नींबाधतेययासंविन्दतेपतिम् १ उत्तानपर्णेसुभगेदेवजूतेसहस्वति। सपत्नींमेपराधमपतिंमेकेवलंकुरु २ उत्तराहमुत्तरउत्तरेदुत्तराभ्यः। अधःसपत्नीयाममाधरासाधराभ्यः ३ नह्यस्यानामगृभ्णामिनोअस्मिन्रमतेजने। परामेवपरावतंसपत्नींगमयामसि ४ अहमस्मिसहमानाथत्वमसिसासहिः। उभेसहस्वतीभूत्वीसपत्नींमेसहावहै ५ उपतेऽधांसहमानामभित्वाधांसहीयसा। मामनुप्रतेमनोवत्संगौरिवधावतुपथावारिवधावतु ६ ॥ ३ ॥

ग्रः सूर्येणसह्याः । गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्सुबिभृमसिंप्रस्रवणेनसोमम् २ अयोवा गिरोअभ्यर्चविद्वानृषीणांविप्रःसुमतिंचकानः । तेस्यामयेरणयन्तसोमैरेनोततुभ्यंरथोळ्हभक्षैः ३ इमाब्रह्मेन्द्रतुभ्यंशंसिदानृभ्योनृणांशूरशवः । तेभिर्भवसक्रतुर्येषुचाकन्नुतत्रायस्वगृणतउतस्तीन् ४ श्रुधीहवमिन्द्रशूरपृथ्याउतस्तवसेवेन्यस्यार्कैः । आयस्तेयोनिंघृतवन्तमस्वारूर्मिर्नानिम्नैर्द्रवयन्तवक्राः ५ ॥ ६ ॥

सविता पञ्चार्चन्हैरण्यस्तूपः सविता त्रिष्टुप् ।

१४१ सवितायन्त्रैःपृथिवीमरम्णादस्कम्भनेसविताद्यामदृंहत् । अश्वमिवाधुक्षद्धुनिमन्तरिक्षमतूर्तेबद्धंसवितासमुद्रम् १ यत्रासमुद्रःस्कभितोव्यौनदपांनपात्सवितातस्यवेद । अतोभूरतआउत्थितंरजोऽतोद्यावापृथिवीअप्रथेताम् २ पश्चेदमन्यदभवद्यजत्रममर्त्यस्यभुवनस्यभूना । सुपर्णोअङ्गसवितुर्गरुत्मान्पूर्वो

सीअनुरेजंतेशुष्मांत्पृथिवीचिंदद्रिवः १ त्वंमायाभिरनवद्यमायिनंश्रवस्यतामनंसावृत्रमर्दयः । त्वामिन्नरोवृणतेगविष्टिषुत्वांविश्वांसुहव्यास्विष्टिंषु २ ऐषुंचाकन्धिपुरुहूतसूरिषुवृधासोयेमघवन्नानशुर्मघम् । अर्चन्तितोकेतनंयेपरिष्टिषुमेधसातावाजिनमह्नयेधने ३ सइन्नुरायःसुभृतस्यचाकनन्मदंयोअस्यरंह्यंचिकेतति । त्वावृधोमघवन्दाश्वंध्वरोमक्षूसवाजंभरतेधनानृभिः ४ त्वंशर्धायमहिनागृणानउरुकृधिमघवञ्छग्धिरायः । त्वंनोमित्रोवरुणोनमायीपित्वोनदस्मदयसेविभक्ता ५ ॥ ५ ॥

सुष्वाणासः पञ्च पृथुर्वैन्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१४८ सुष्वाणासइन्द्रस्तुमसित्वाससवांसश्चतुविनृम्णवाजंम् । आनोभरसुवितंयस्यंचाकन्त्मनातनासतुयामत्वोताः १ ऋष्वस्त्वमिन्द्रशूरजातोदासीर्वि

तोऽग्निंमनुष्याऽऋषयःसमीधिरे ॥ अग्निंमहोधनसातावहंहुवेमृळीकंधनसातये ४ अग्निरत्रिंभरद्वाजंगविष्ठिरंप्रावन्नःकण्वंत्रसदस्युमाहवे । अग्निंवसिष्ठोहवतेपुरोहितोमृळीकायपुरोहितः ५ ॥ ८ ॥

श्रद्धया पञ्च श्रद्धा कामायनी श्रद्धानुष्टुप् ।

१५१ श्रद्धयाग्निःसमिध्यतेश्रद्धयाहूयतेहविः । श्रद्धांभगस्यमूर्धनिवचसावेदयामसि १ प्रियंश्रद्धेददतःप्रियंश्रद्धेदिदासतः । प्रियंभोजेषुयज्वस्विदंमउदितंकृधि २ यथादेवाअसुरेषुश्रद्धामुग्रेषुचक्रिरे । एवंभोजेषुयज्वस्वस्माकमुदितंकृधि ३ श्रद्धांदेवायजमानावायुगोपाउपासते । श्रद्धांहृदय्य१याकूत्याश्रद्धयाविन्दतेवसु ४ श्रद्धांप्रातर्हवामहेश्रद्धांमध्यंदिनंपरि । श्रद्धांसूर्यस्यनिम्रुचिश्रद्धेश्रद्धापयेहनः ५॥१॥ इति शाकलकसंहितायां दशमे मण्डले एकादशोनुवाकः॥१०॥११॥

जातःसउंअस्यानुधर्मं ३ गावंइवग्रामंयूयुंविरिवाश्वान्वाश्रेवंवत्संसुमनादुहाना । पतिरिवजायामभिनोन्यैतुधर्तादिवःसंवितावुिश्ववारः ४ हिरंण्यस्तूपःसवितर्यथांत्वाङ्गिरसोजुह्वेवाजेअस्मिन् । एवात्वार्चन्नवंसेवन्दंमानःसोमंस्येवांशुं प्रतिजागराहम् ५ ॥ ७ ॥

समिद्धः पञ्च मृळीको वासिष्ठोग्निर्बृहती । उपान्त्योपरिष्टाज्ज्योतिर्जगती वा ।

अन्त्योपरिष्टाज्ज्योतिः ।

१५० समिंद्धश्चित्समिध्यसेदेवेभ्योंहव्यवाहन । आदित्यैरुद्रैर्वसुंभिर्नआगंहिमृळीकायंनआगंहि १ इमंयज्ञमिदंवचोंजुजुषाणउपागंहि । मर्तांसस्त्वासमिधानहवामहेमृळीकायंहवामहे २ त्वामुंजातवेदसंविश्ववारंगृणेधिया । अग्नेदेवाँआवंहनःप्रियव्रंतान्मृळीकायंप्रियव्रंतान् ३ अग्निर्देवोदेवानामभवत्पुरोहि-

क्षमतिरः । उद्द्यामस्तभ्नाओजसा ३ त्वमिन्द्रसजोषसमर्कंविभर्षिबाह्वोः । वज्रंशिशानओजसा ४ त्वमिन्द्राभिभूरसिविश्वाजातान्योजसा । सविश्वाभुवआभवः ५ ॥ ११ ॥

सोमः पञ्च यमी भाववृत्तमनुष्टुप् ।

१५४ सोमएकेभ्यःपवतेघृतमेकउपासते । येभ्योमधुप्रधावतितांश्चिदेवापिगच्छतात् १ तपसायेअनाधृष्यास्तपसायेस्वर्ययुः । तपोयेचक्रिरेमहस्तांश्चिदेवापिगच्छतात् २ येयुध्यन्तेप्रधनेषुशूरासोयेतनूत्यजः । येवासहस्रदक्षिणास्तांश्चिदेवापिगच्छतात् ३ येचित्पूर्वऋतसापऋतावानऋतावृधः । पितृन्तपस्वतोयमतांश्चिदेवापिगच्छतात् ४ सहस्रणीथाःकवयोयेगोपायन्तिसूर्यम् । ऋषीन्तपस्वतोयमतपोजाँअपिगच्छतात् ५ ॥ १२ ॥

अराये पञ्च शिरिम्बिठो भारद्वाजोऽनुष्टुप्। आद्योपान्त्ययोरलक्ष्मीनाशकोर्थो देवता । अन्त्याया विश्वेदेवाः । शिष्टयोर्ब्रह्मणस्पतिः ।

१५५ अरायिकाणेविकटेगिरिंगच्छसदान्वे । शिरिम्बिठस्यसत्वभिस्तेभिष्टाचातयामसि १ चत्तोइतश्चत्तामुतःसर्वाभ्रूणान्यारुषी । अराय्यंब्रह्मणस्पतेतीक्ष्णशृङ्गोदृषन्निहि २ अदोयद्दारुप्लवतेसिन्धोःपारेअपूरुषम् । तदारभस्वदुर्हणोतेनगच्छपरस्तरम् ३ यद्धप्राचीरजगन्तोरोमण्डूरधाणिकीः । हताइन्द्रस्यशत्रवःसर्वेबुद्बुदयाशवः ४ परीमेगामनेषतपर्यग्निमहृषत । देवेष्वक्रतश्रवःकइमाँआदधर्षति ५ ॥ १२ ॥

अग्निं पञ्च केतुराग्नेयोऽग्निर्गायत्री ।

१५६ अग्निंहिन्वन्तुनोधियःसप्तिमाशुमिवाजिषु । तेनजेष्मधनंधनम् १

यया॒गाआ॒करा॑महे॒सेन॑याग्ने॒तवो॒त्या । तांनो॑हिन्वम॒घत्त॑ये २ आग्ने॑स्थू॒रंर॒यिंभ॑रपृ॒थुंगोमं॑न्तम॒श्विनं॑म् । अ॒ङ्धिखंव॒र्तया॑प॒णिम् ३ अग्ने॒नक्ष॑त्रम॒जर॒मासूर्यं॑रोहयो दि॒वि । दध॒ज्ज्योति॒र्जने॑भ्यः ४ अग्ने॑के॒तुर्वि॒शाम॑सि॒प्रेष्ठ॒ःश्रेष्ठ॑उपस्थ॒सत् । बोधा॑ स्तो॒त्रेवयो॒दध॑त् ५ ॥ १४ ॥

इमा नु कं पञ्च भुवन आप्त्यः साधनो वा भौवनो विश्वेदेवा द्विपदा त्रिष्टुप् ।

१५७ इ॒मानु॒कं॒भुव॑नासीषधा॒मेन्द्र॑श्च॒विश्वे॑चदे॒वाः १ य॒ज्ञंचं॑नस्त॒न्वं॑चप्र॒जां चा॑दि॒त्यैरिन्द्रः॑स॒हची॑क्लृपाति २ आ॒दि॒त्यैरिन्द्र॒ःसग॑णोम॒रुद्भि॑र॒स्माकं॑भूत्ववि॒ता त॒नूना॑म् ३ ह॒त्वाय॑दे॒वाअसु॑रा॒न्यदाय॑न्दे॒वादे॑व॒त्वम॑भि॒रक्ष॑माणाः ४ प्र॒त्यञ्च॑म॒र्कम॑नय॒ञ्छची॑भि॒रादित्स्व॒धामि॑षि॒रांपर्य॑पश्यन् ५ ॥ १५ ॥

सूर्यो नः पञ्च सौर्यचक्षुः सूर्योगायत्री ।

१५८ सूर्योनोदिवस्पातुवातोअन्तरिक्षात् । अग्निर्नःपार्थिवेभ्यः १ जोषासवितुर्यस्यतेहरःशतंसवाँअर्हति । पाहिनोदिद्युतःपतन्त्याः २ चक्षुर्नोदेवःसविताचक्षुर्नउतपर्वतः । चक्षुर्धातादधातुनः ३ चक्षुर्नोधेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्यैतनूभ्यः । संचेदंविचपश्येम ४ सुसंदृशंत्वावयंप्रतिपश्येमसूर्य । विपश्येमनृचक्षसः ५ ॥ १६ ॥

उदसौ षट् शची पौलोमी शची पौलोम्यनुष्टुप् ।

१५९ उदसौसूर्योअगादुदयंमामकोभगः । अहंतद्विद्वलापतिमभ्यसाक्षिविषासहिः १ अहंकेतुरहंमूर्धाहमुग्राविवाचनी । ममेदनुक्रतुंपतिःसेहानायाउपाचरेत् २ ममपुत्राःशत्रुहणोऽथोमेदुहिताविराट् । उताहमस्मिसंजयापत्यौमे

श्लोकउत्तमः ३ येनेन्द्रोहविषाकृत्व्यभवद्द्युम्न्युत्तमः । इदंतदक्रिदेवाअसपत्नाकि-
लाभुवम् ४ असपत्नासपत्नघ्नीजयन्त्यभिभूवरी । आवृक्षमन्यासांवर्चोराधो
अस्थेयसामिव ५ समजैषमिमाअहंसपत्नीरभिभूवरी । यथाहमस्यवीरस्यविरा-
राजनिजनस्यच ॥ ६ ॥ १७ ॥

तीव्रस्य पञ्च पूरणो वैश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१६० तीव्रस्याभिवयसोअस्यपाहिसर्वरथाविहरीइहमुंञ्च । इन्द्रमात्वायज-
मानासोअन्येनिरीरमन्तुभ्यमिमेसुतासः १ तुभ्यंसुतास्तुभ्यमुसोत्वासस्त्वां
गिरःश्वात्र्याआह्वयन्ति । इन्द्रेदमद्यसवनंजुषाणोविश्वस्यविद्वाँइहपाहिसोमम् २
यउशताममनसासोममस्मैसर्वहृदादेवकामःसुनोति । नगाइन्द्रस्तस्यपरांददाति
प्रशस्तमिच्चारुमस्मैकृणोति ३ अनुस्पष्टोभवत्येषोअस्ययोअस्मैरेवान्नसुनोति

सोमंम्। निरंरुतौमघवातंदंधातिब्रह्मद्विषोहन्त्यनानुदिष्टः ४ अश्वायन्तोगव्यन्तोवाजयंन्तोहवांमहेत्वोपंगन्तवाउं । आभूषंन्तस्तेसुमतौनवांयांत्रयमिंन्द्रत्वाशुनंहुवेम ५ ॥ १८ ॥

मुञ्चामि त्वा पञ्च यक्ष्मनाशनः प्राजापत्यो राजयक्ष्मघ्नं त्रिष्टुप्। अन्त्यानुष्टुप्।

१६१ मुञ्चामिंत्वाहविषाजीवंनायकमंज्ञातयक्ष्मादुतराजयक्ष्मात् । ग्राहिर्जुग्राहयदिवैतदेनंतस्यांइन्द्राग्नीप्रमुंमुक्तमेनम् १ यदिंक्षितायुर्यदिवापरेंतोयदिंमृत्योरंन्तिकंनीतएव । तमाहंरामिनिर्ऋतेरुपस्थादस्पार्षमेनंशतशारदाय २ सहस्राक्षेणंशतशारदेनशतायुंषाहविषाहार्षमेनम् । शतंयथेमंशरदोनयातीन्द्रोविश्वंस्यदुरितस्यंपारम् ३ शतंजीवशरदोवर्धमानःशतंहेमन्ताञ्छतमुंवसन्ता-

न् । शतमिन्द्राग्नीसंवितावृहस्पतिःशतायुषाहविषेमंपुनर्दुः ४ आहार्षंत्वाविदं त्वापुनरागाःपुनर्नव । सर्वाङ्गसर्वंतेचक्षुःसर्वमायुश्चतेऽविदम् ५ ॥ १९ ॥

ब्रह्मणा. षड्रक्षोह ब्राह्मो गर्भसंस्रावे प्रायश्चित्तमनुष्टुप् ।

१६२ ब्रह्मणाग्निःसंविदानोरक्षोहाबाधतामितः । अमीवायस्तेगर्भंदुर्णामायोनिमाशये १ यस्तेगर्भममीवादुर्णामायोनिमाशये । अग्निष्टंब्रह्मणासहनिष्क्रव्यादमनीनशत् २ यस्तेहन्तिपतयन्तंनिषत्स्नुंयःसरीसृपम् । जातंयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ३ यस्तऊरूविहरत्यन्तरादम्पतीशये । योनिंयोअन्तरारेळ्हितमितोनाशयामसि ४ यस्त्वाभ्रातापतिर्भूत्वाजारोभूत्वानिपद्यते । प्रजांयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ५ यस्त्वास्वप्नेनतमसामोहयित्वानिपद्यते । प्रजांयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ६ ॥ २० ॥

अक्षीभ्यां षड्विवृहा काश्यपो यक्ष्मघ्न्यनुष्टुप्।

१६३अक्षीभ्यांतेनासिकाभ्यांकर्णाभ्यांछुबुकादधि।यक्ष्मंशीर्षण्यंमस्तिष्काज्जिह्वायाविवृहामिते १ ग्रीवाभ्यस्तउष्णिहाभ्यःकीकसाभ्योअनूक्यात् । यक्ष्मंदोषण्यं१मंसाभ्यांबाहुभ्यांविवृहामिते २ आन्त्रेभ्यस्तेगुदाभ्योवनिष्ठोर्हृदयादधि । यक्ष्मंमतस्नाभ्यांयक्नःप्लाशिभ्योविवृहामिते ३ ऊरुभ्यांतेअष्ठीवद्भ्यांपार्ष्णिभ्यांप्रपदाभ्याम् । यक्ष्मंश्रोणिभ्यांभासदाद्भंससोविवृहामिते ४ मेहनाद्वनंकरणाल्लोमभ्यस्तेनखेभ्यः । यक्ष्मंसर्वस्मादात्मनस्तमिदंविवृहामिते ५ अङ्गादङ्गाल्लोम्नोलोम्नोजातंपर्वणिपर्वणि । यक्ष्मंसर्वस्मादात्मनस्तमिदं विवृहामिते ६ ॥ २१ ॥

अपेहि पञ्च दुःस्वप्नघ्न्यनुष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१६४ अपेहिमनसस्पतेऽपंक्रामपरश्चर । परोनिर्ऋत्याआचक्ष्वबहुधाजीवतोमनः १ भद्रंवैवरंवृणतेभद्रंयुञ्जन्तिदक्षिणम् । भद्रंवैवस्वतेचक्षुर्बहुत्राजीवतोमनः २ यदाशसानिःशसाभिशसोपारिमजाग्रतोयत्स्वपन्तः । अग्निर्विश्वान्यपदुष्कृतान्यजुष्टान्यारेअस्मद्दधातु ३ यदिन्द्रब्रह्मणस्पतेऽभिद्रोहंचरामसि । प्रचेतानआङ्गिरसोद्विषतांपात्वंहसः ४ अजैष्माद्यासनामचाभूमानागसोवयम् । जाग्रत्स्वप्नःसंकल्पःपापोयंद्विष्मस्तंसऋच्छतुयोनोद्वेष्टितमृच्छतु ५ ॥ २२ ॥

देवाः पञ्च कपोतो नैर्ऋतः कपोतोपहतौ प्रायश्चित्तं विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१६५ देवाःकपोतइषितोयदिच्छन्दूतोनिर्ऋत्याइदमाजगाम । तस्माअर्चामकृणवामनिष्कृतिंशंनोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे १ शिवःकपोतइषितोनोअस्त्वना-

गादेवाःशकुनोगृहेतु । अग्निर्हिविप्रोजुषतांहविर्नःपरिहेतिःपक्षिणीनोवृणक्तु २ हेतिःपक्षिणीनदभात्यस्मानाष्ट्र्यांपदंकृणुतेअग्निधाने । शंनोगोभ्यश्चपुरुषेभ्यश्चास्तुमानोहिंसीदिहदेवाःकपोतः ३ यदुलूकोवदतिमोघमेतद्यत्कपोतःपदमग्नौकृणोति । यस्यदूतःप्रहितएषएतत्तस्मैयमायनमोअस्तुमृत्यवे ४ ऋचाकपोतंनुदतप्रणोदमिषंमदन्तःपरिगांनयध्वम् । संयोपयन्तोदुरितानिविश्वाहित्वानऊर्जंप्रपतात्पतिष्ठः ५ ॥ २३ ॥

ऋषभं पञ्च ऋषभो वैराजः शाकरो वा सपत्नघ्नमनुष्टुप् । अन्त्या महापङ्क्तिः ।

१६६ ऋषभंमासमानानांसपत्नानांविषासहिम् । हन्तारंशत्रूणांकृधिविराजंगोपतिंगवाम् १ अहमस्मिसपत्नहेन्द्रइवारिष्टोअक्षतः । अधःसपत्नामेपदोरिमेसर्वेअभिष्ठिताः २ अत्रैववोऽपिनह्याम्युभेआर्त्नीइवज्यया । वाचस्पतेनि

पथेमान्यथामदधरंवदान् ३ अभिंभूरहमागंमांविश्वकर्मेणधाम्ना । आवंश्चित्तमा
वोव्रतमावोऽहंसामितिंददे ४ योगक्षेमंवंआदायाहंभूयासमुत्तमआवोमूर्धानंमक्र-
मीम् । अधस्पदान्मउद्वदतमण्डूकांइवोदकान्मण्डूकांउदकादिंव ५ ॥ २४ ॥

तुभ्येदं चतुष्कं विश्वामित्रजमदग्नी इन्द्रो जगती । उपान्त्याया लिङ्गोक्तदेवता ।

१६७ तुभ्येदमिन्द्रपरिषिच्यतेमधुत्वंसुतस्यंकलशंस्यराजसि । त्वंरयिंपुरु-
वीरामुनस्कृधित्वंतपःपरितप्यांजयःस्वः १ स्वर्जितंमहिमन्दानमन्धसोहवाम-
हेपरिंशक्रंसुताँउप । इमंनोयज्ञमिहवोध्यागंहिस्पृधोजयन्तंमघवानमीमहे २
सोमस्यराज्ञोवरुणस्यधर्मणिबृहस्पतेरनुंयत्याउशर्मणि । तवाहमद्यमघवन्नुप-
स्तुतौधातर्विधातःकलशाँअभक्षयम् ३ प्रसूतोभक्षमंकरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथ-
मःसूरिरुन्मृजे । सुतेसातेनयद्यागंमंवांप्रतिविश्वामित्रजमदग्नीदमे ४ ॥ २५ ॥

वातस्य चतुष्कमनिलो वातायनो वायुस्त्रिष्टुप् ।

१६८ वातंस्यनुमंहिमानुंरथस्यरुजन्नेतिस्तनयंन्नस्यघोषः। दिविस्पृग्यात्यरुणानिंकृण्वन्नुतोएंतिपृथिव्यारेणुमस्यंन् १ संप्रेरंतेअनुवातंस्यविष्ठाऐनंगच्छन्तिसमंनंनयोषाः । ताभिःसयुक्सरथंदेवईयतेऽस्यविश्वंस्यभुवंनस्यराजा २ अन्तरिक्षेपथिभिरीयंमानोननिविंशतेकतमच्चनाहः । अपांसखांप्रथमजाऋतावाक्वस्विज्जातःकुतआबंभूव ३ आत्मादेवानांभुवंनस्यगर्भोयथावशंचंरतिदेवएषः । घोषाइदंस्यशृण्विरेनरूपंतस्मैवातांयहविषांविधेम ४ ॥ २६ ॥

मयोभूश्चतुष्कं शबरः काक्षीवतो गावस्त्रिष्टुप् ।

१६९ मयोभूर्वातोअभिवातूस्राऊर्जस्वतीरोषंधीरारिंशन्ताम् । पीवंस्वतीर्जीवधंन्याःपिबन्त्ववसायंपद्वतेरुद्रमृळ १ याःसरूपाविरूपाएकंरूपायासामग्नि-

रिष्ट्यानामानिवेदं । याअङ्गिरसस्तपसेहचक्रुस्ताभ्यःपर्जन्यमहिशर्मयच्छ २ यादेवेषुतन्वं१मैरयन्तयासांसोमोविश्वारूपाणिवेदं । ताअस्मभ्यंपयसापिन्वमानाःप्रजावतीरिन्द्रगोष्ठेरिरीहि ३प्रजापतिर्मह्यमेतारराणोविश्वैर्देवैःपितृभिःसंविदानः । शिवाःसतीरुपनोगोष्ठमाकस्तासांवयंप्रजयासंसदेम ४ ॥ २७ ॥

विभ्राड्वृत्त्युक्तं विभ्राट्सौर्यः सूर्यो जगती । अन्त्याऽऽस्तारपङ्क्तिः

१७० विभ्राड्बृहत्पिबतुसोम्यंमध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविह्रुतम् । वातजूतोयो अभिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविराजति १ विभ्राड्बृहत्सुभृतंवाजसातमं धर्मन्दिवोधरुणेसत्यमर्पितम् । अमित्रहावृत्रहादस्युहन्तमंज्योतिर्जज्ञेअसुरहा सपत्नहा २ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरुत्तमंविश्वजिद्धनजिदुच्यतेबृहत् । विश्वभ्राड्भ्राजोमहिसूर्योदृशउरुपप्रथेसहओजोअच्युतम् ३ विभ्राजञ्ज्योतिषास्व-

१रंगच्छोरोचनंदिवः । येनेमाविश्वाभुवनान्याभृताविश्वकर्मणाविश्वदेव्याव-
ता ४ ॥ २८ ॥

त्वं त्यं चतुष्कमिटो भार्गव इन्द्रो गायत्री ।

१७१ त्वंत्यमिटतोरथमिन्द्रप्रावःसुतावतः । अशृणोःसोमिनोहवम् १ त्वं-
मखस्यदोधतःशिरोऽवत्वचोभरः । अगच्छःसोमिनोगृहम् २ त्वंत्यमिन्द्रमर्त्य-
मास्त्रबुध्नायवेन्यम् । मुहुःश्रथ्नामनस्यवे ३ त्वंत्यमिन्द्रसूर्यंपश्चासन्तंपुरस्कृधि ।
देवानांचित्तिरोवशम् ४ ॥ २९ ॥

आ याहि चतुष्कं संवर्त उषा द्विपदा विराट् ।

१७२ आयाहिवनसासहगावःसचन्तवर्तनिंयदूधभिः १ आयाहिवस्व्या-

धियामंहिष्ठोजारयन्मंखःसुदानुंभिः २ पितुभृतोनतन्तुमित्सुदानंवःप्रतिदध्मोय-
जांमसि ३ उपाअपस्वसुस्तमःसंवंर्तयतिवर्तनिंसुंजाततां ४ ॥ ३० ॥

आ त्वा पड्ध्रुवो राज्ञः स्तुतिरनुष्टुप्।

१७३ आत्वांहार्षमन्तरैधिध्रुवस्तिष्ठाविंचाचलिः । विशंस्त्वासर्वावाञ्छन्तु
मात्वद्राष्ट्रमधिभ्रशत् १ इहैवैधिमापंच्योष्ठाःपर्वतइवाविंचाचलिः । इन्द्रइवेह-
ध्रुवस्तिष्ठेहराष्ट्रमुंधारय २ इममिन्द्रोअदीधरद्ध्रुवंध्रुवेणंहविषां । तस्मैसोमो
अधिंब्रवत्तस्मांउब्रह्मंणस्पतिः ३ ध्रुवाद्यौर्ध्रुवापृंथिवीध्रुवासःपर्वताइमे । ध्रुवंवि-
श्वमिदंजगंद्ध्रुवोराजांविशामयम् ४ ध्रुवंतेराजावरुणोध्रुवंदेवोबृहस्पतिः । ध्रुवं
तइन्द्रश्चाग्निश्चंराष्ट्रंधांरयतांध्रुवम् ५ ध्रुवंध्रुवेणंहविषाभिसोमंमृशामसि । अथो
तइन्द्रःकेवंलीर्विशोंबलिहृतंस्करत् ६ ॥ ३१ ॥

अभीवर्तेन पञ्चाभीवर्तो राज्ञः स्तुतिरनुष्टुप्।

१७४ अभीवर्तेनहविषायेनेन्द्रोअभिवावृते । तेनास्मान्ब्रह्मणस्पतेऽभिराष्ट्रायवर्तय १ अभिवृत्यसपत्नानभियानोअरातयः । अभिपृतन्यन्तंतिष्ठाभियोनइरस्यति २ अभित्वादेवःसविताभिसोमोअवीवृतत् । अभित्वाविश्वाभूतान्यभीवर्तोयथाससि ३ येनेन्द्रोहविषाकृत्व्यभवद्द्युम्न्युत्तमः । इदंतदक्रिदेवाअसपत्नःकिलाभुवम् ४ असपत्नःसपत्नहाभिराष्ट्रोविषासहिः । यथाहमेषांभूतानांविराजानिजनस्यच ५ ॥ ३२ ॥

षड्वश्चतुष्कमूर्ध्वग्रावार्बुदिर्ग्रावाणो गायत्री ।

१७५ प्रवोग्रावाणःसवितादेवःसुवतुधर्मणा । धूर्षुयुज्यध्वंसुनुत १ ग्रावाणोअपदुच्छुनामपसेधतदुर्मतिम् । उस्राःकर्तनभेषजम् २ ग्रावाणउपरेष्वाम-

हीयन्तेसजोषसः । वृष्णेदधतोवृष्ण्यम् ३ ग्रावाणःसवितानुवोदेवःसुवतुधर्मणा । यजमानायसुन्वते ४ ॥ ३३ ॥

म सूक्तचतुष्कं सूनुरार्भवोऽभिरनुष्टुप् । आद्यायाः ऋभवः । द्वितीयाया गायत्री ।

१७६ प्रसूनवऋभूणांवृहन्नवन्तवृजना । क्षामायेविश्वधायसोऽश्नन्धेनुंनमातरम् १ प्रदेवंदेव्याधियाभरताजातवेदसम् । हव्यानोवक्षदानुषक् २ अयमुष्यप्रदेवयुर्होतायज्ञायनीयते । रथोनयोरभीवृतोघृणीवाञ्चेततित्मना ३ अयमग्निरुरुष्यत्यमृतादिवजन्मनः । सहसश्चित्सहीयान्देवोजीवातवेकृतः ४ ॥ ३४ ॥

पतङ्गं तृचं पतङ्गः प्राजापत्यो मायाभेदस्त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

१७७ पतङ्गमक्तमसुरस्यमाययाहृदापश्यन्तिमनसाविपश्चितः । समुद्रेअन्तःकवयोविचक्षतेमरीचीनांपदमिच्छन्तिवेधसः १ पतङ्गोवाचंमनसाबिभर्तितांग-

न्ववोऽ्वदृभेँअन्तः । तांद्योतंमानांस्वर्यंमनीषामृतस्यंपदेकवयोनिपान्ति २ अपंश्यंगोपामनिपद्यमानमाचपरांचपथिभिश्चरंन्तम् । ससध्रीचीःसविषूचीर्वसानआवरीवर्तिभुवंनेष्वन्तः ३ ॥ ३५ ॥

त्यमू षु वृचपरिष्टनेमिस्तार्क्ष्यस्त्रिष्टुप् ।

१७८ त्यमूषुवाजिनंदेवजूतंसहावानंतरुतारंरथानाम् । अरिष्टनेमिंपृतनाजंमाशुंस्वस्तयेतार्क्ष्यमिहाहुंवेम १ इन्द्रस्येवरातिमाजोहुवानाःस्वस्तयेनावमिवारुहेम । उर्वीनपृथ्वीबहुलेगभीरेमावामेतौमापरेतौरिषाम २ सद्यश्चिद्यःशवसापञ्चकृष्टीःसूर्यइवज्योतिषापस्ततान । सहस्रसाःशतसाअस्यरंहिर्नस्मावरन्तेयुवतिंनशर्याम् ३ ॥ ३६ ॥

उत्तिष्ठत तृचमिन्द्रस्त्रिष्टुप् आद्यायाः शिबिरौशीनरः । मध्यायाः प्रतर्दनः काशिराजः ।
अन्त्यायाः वसुमना रौहिदश्वः । आद्यानुष्टुप् ।

१७९ उत्तिष्ठतावपश्यतेन्द्रस्यभागमृत्वियम् । यदिश्रातोजुहोतनयद्यश्रातो ममत्तन १ श्रातंहविरोष्विन्द्रप्रयाहिजगामसूरोअध्वनोविमध्यम् । परित्वासते निधिभिःसखायःकुलपानव्राजपतिंचरन्तम् २ श्रातंमन्यऊधनिश्रातमग्नौसुश्रातंमन्येतदृतंनवीयः । माध्यंदिनस्यसवनस्यदध्नःपिबेन्द्रवज्रिन्पुरुकृज्जुषाणः ३ ॥ ३७ ॥

प्र ससाहिषे तृचं जय ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८० प्रससाहिषेपुरुहूतशत्रूञ्ज्येष्ठस्तेशुष्मइहरातिरस्तु । इन्द्राभरदक्षिणेना वसूनिपतिःसिन्धूनामसिरेवतीनाम् १ मृगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठाःपरावतआजं-

गन्थापरंस्थाः । सुकंसंशायंपविमिंन्द्रतिग्मंविशत्रूंन्ताह्विविमृधोंनुदस्व २ इन्द्रं क्षत्रमभिवाममोजोऽजांयथावृषभचर्षणीनाम् । अपांनुदोजनममित्रयन्तमुरुं देवेभ्योंअकृणोरुलोकम् ३ ॥ ३८ ॥

अथश्च तृचं विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् आद्यायाः अथो वासिष्ठः ।
मध्यायाः समथो भारद्वाजः । अन्त्याया घर्मः सौर्यः ।

१८१ प्रथंश्चयस्यंसप्रथंश्चनामानुंष्टुभस्यहविषोंहविर्यत् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोरथंतरमाजंभारावसिष्ठः १ अविंन्दन्तेअतिंहितंयदासींद्यज्ञस्यधामंपरमंगुहायत् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोर्भरद्वाजोबृहदाचक्रेअग्नेः २ तेऽविन्दन्मनंसादीध्यांनायजुःष्कन्नंप्रथमंदेवयानंम् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोरासूर्यादभरन्घर्ममेते ३ ॥ ३९ ॥

बृहस्पतिस्तृचं तपुर्मूर्धा बार्हस्पत्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

१८२ बृहस्पतिर्नयतुदुर्गहातिरःपुनर्नेषदघशंसायमन्म । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः १ नराशंसोनोऽवतुप्रयाजेशंनोअस्त्वनुयाजोहवेषु । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः २ तपुर्मूर्धातपतुरक्षसोयेब्रह्मद्विषःशरवेहन्तवाउ । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः ३ ॥ ४० ॥

अपश्यं प्रजावान्प्राजापत्योऽन्त्यूचं यजमानपत्नीहोत्राशिषस्त्रिष्टुप् ।

१८३ अपश्यंत्वामनसाचेकितानंतपसोजातंतपसोविभूतम् । इहप्रजामिहरयिंरराणःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकाम १ अपश्यंत्वामनसादीध्यानांस्वायांतनूऋत्व्येनाधमानाम् । उपमामुच्चायुवतिर्बभूयाःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकामे २ अहंग-

र्भमदधामोषधीष्वहंविश्वेषुभुवनेष्वन्तः । अहंप्रजाअंजनयंपृथिव्यामहंजनिभ्यो अपरीषुपुत्रान् ३ ॥ ४१ ॥

विष्णुस्तृचं त्वष्टा गर्भकर्ता विष्णुर्वा प्राजापत्यो गर्भार्थाशीर्लिङ्गोक्तदेवता अनुष्टुप् ।

१८४ विष्णुर्योनिंकल्पयतुत्वष्टारूपाणिपिंशतु । आसिंचतुप्रजापतिर्धाता गर्भंदधातुते १ गर्भंधेहिसिनीवालिगर्भंधेहिसरस्वति । गर्भंतेअश्विनौदेवावा धत्तांपुष्करस्रजा २ हिरण्ययीअरणीयंनिर्मन्थतोअश्विना । तंतेगर्भंहवामहे- दशमेमासिसूतवे ३ ॥ ४२ ॥

महि तृचं सत्यधृतिर्वारुणिरादितिः स्वस्त्ययनं गायत्री ।

१८५ महित्रीणामवोऽस्तुद्युक्षंमित्रस्यार्यम्णः । दुराधर्षंवरुणस्य १ नहिते-

र्शममाचननाध्वंसुवारणेर्षु । ईशेरिपुरघशंसः २ यस्मैपुत्रासोअदितेःप्रजीव-सेमर्त्याय । ज्योतिर्यच्छन्त्यजस्रम् ३ ॥ ४३ ॥

वातस्तृचमुलो वातायनो वायुर्गायत्री ।

१८६ वातआवातुभेषजंशंभुर्मयोभुनोहृदे । प्रणआयूंषितारिषत् १ उतवातपितासिनउतभ्रातोतनःसखा । सनोजीवातवेकृधि २ यददोवाततेगृहे३मृतस्यनिधिर्हितः । ततोनोदेहिजीवसे ३ ॥ ४४ ॥

भामये पथाभेयो वत्सोग्निर्गायत्री ।

१८७ प्राग्नयेवाचमीरयवृषभायक्षितीनाम् । सनःपर्षदतिद्विषः १ यःपरस्याःपरावतस्तिरोधन्वातिरोचते । सनःपर्षदतिद्विषः २ योरक्षांसिनिजूर्वत्यग्निस्तिग्मेनशोचिषा । सनःपर्षदतिद्विषः ३ योविश्वाभिविपश्यतिभुवनासंच

पर्षति । सनः पर्षदतिद्विषः ४ योअस्यपारेरजसःशुक्रोअग्निरजायत । सनः पर्षदतिद्विषः ५ ॥ ४५ ॥

प्र नूनं तृचं श्येन आग्नेयोग्निर्जातवेदा गायत्री ।

१८८ प्रनूनंजातवेदसमश्वंहिनोतवाजिनम् । इदंनोबर्हिरासदे १ अस्यप्र जातवेदसोविप्रवीरस्यमीळ्हुषः । महीमियर्मिसुष्टुतिम् २ यारुचोजातवेदसो देवत्राहव्यवाहनीः । ताभिर्नोयज्ञमिन्वतु ३ ॥ ४६ ॥

आयं गौस्तृचं सार्पराज्ञी सार्पराज्ञी सूर्यो वा गायत्री ।

१८९ आयंगौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः । पितरंचप्रयन्त्स्वः १ अन्तश्चरतिरोचनास्यप्राणादपानती । व्यख्यन्महिषोदिवम् २ त्रिंशद्धामविराजति वाक्पतंगायधीयते । प्रतिवस्तोरहद्युभिः ३ ॥ ४७ ॥

ऋतं तृचमघमर्षणो माधुच्छन्दसो भाववृत्तमनुष्टुप् ।

११० ऋतंचसत्यंचाभीद्धात्तपसोऽध्यंजायत । ततोरात्र्यंजायततत‍ःसमुद्रो अर्णवः १ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोअंजायत । अहोरात्राणिविदधद्विश्वस्य मिषतोवशी २ सूर्याचन्द्रमसौधातायथापूर्वमंकल्पयत् । दिवंचपृथिवींचान्तरिक्षमथोस्वः ३ ॥ ४८ ॥

संसं चतुष्कं संवननः संज्ञानमनुष्टुप् । अद्याया आग्नेः । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

१११ संसमिद्युवसेवृषन्नग्नेविश्वान्यर्यआ । इळस्पदेसमिध्यसेसनोवसून्याभर १ संगच्छध्वंसंवदध्वंसंवोमनांसिजानताम् । देवाभागंयथापूर्वेसंजानानाउपासते २ समानोमन्त्रःसमितिःसमानीसमानंमनःसहचित्तमेषाम् । समानं

मन्त्रंसमभिमंन्त्रयेवःसमानेनंवोहविषांजुहोमि ३ समानीवआकूतिःसमाना हृदंयानिवः। समानमंस्तुवोमनोयथांवःसुसहासति ४ ॥ ४१ ॥ हरिः ॐम् इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टकेष्टमोध्यायः॥ ८ ॥ इत्यष्टाष्टकंसमाप्तम् ॥ ८ ॥ हरिः ॐम्

इति दशमे मण्डले द्वादशोनुवाकः ॥ १० ॥ १२ ॥

इति दशमं मण्डलं समाप्तम् ॥ १० ॥ हरि ॐम्

॥ इति शाकलर्क्संहिता समाप्ता ॥

॥ श्रीः ॥

॥ अथ परिशिष्टानि ॥

द्वितीयाष्टकस्य पञ्चमाध्यायस्य षोडशवर्गानन्तरं मा बिभेरित्यादि परिशिष्टम् ।

हरिः ॐम् माविंभेर्नमांरिष्यसिपरिंत्वापामिसर्वतः । घनेनहन्मिवृश्चिंकमहिंदण्डेनागंतम् १ आदित्यरथवेगेनविष्णुबांहुबलेनंच । गरुडपक्षनिपातेनभूमिंगच्छमहायशाः २ गरुडस्यजातमात्रेणत्रयोलोंकाःप्रकम्पिताः । प्रकम्पितामहीसर्वासशैलवनकानंना ३ गगनंनष्टंचन्द्राकंज्योतिषंनप्रकाशते । देवताभयंभीताश्च मारुतोनप्रवायंतिमारुतोनप्रवायत्योनमः ४ भोसर्पभद्रभद्रंतेदूरंगच्छमहायशाः । जनमेजयस्ययज्ञांतेआस्तीकंवचनंस्मर ५ आस्तीकवचनंश्रुत्वायःस-

पाँननिवर्तँते । शतधाभिद्यतेमूर्ध्निशिंशवृंक्षफलंयथा ६ नर्मदायैनमःप्रातर्नर्म-
दायैनमोनिशि । नमोस्तुनर्मदेतुभ्यंत्राहिमांविषसर्पतः ७ योजंरत्कारुणाजा-
तोजरत्कन्यांमहायशाः । तस्यंसर्पापिभद्रंतेदूरंगच्छमहायशाः ८ ॥

अष्टमाध्यायस्य द्वादशवर्गानन्तरं भद्रमित्यादि परिशिष्टम् ।

भद्रंवददक्षिणतोभद्रमुत्तरतोवद । भद्रंपुरस्तान्नोवदभद्रंपश्चात्कपिंजल १
भद्रंवदपुत्रैर्भद्रंवदगृहेषुच । भद्रमस्माकंनोवदभद्रंनोअभयंवद २ भद्रमधस्ता-
न्नोवदभद्रमुपरिष्टान्नोवद । भद्रंभद्रंनआवदभद्रंनःसर्वतोवद ३ असपत्नःपुरस्ता-
न्नःशिवंदक्षिणतस्कृधि । अभयंसततंपश्चाद्भद्रमुत्तरतोगृहे ४ यौवनानिमहयसि
जिग्युषामिवदुन्दुभिः । शकुन्तकप्रदक्षिणंशतपत्राभिनोवद ५ आवदँस्त्वंशकु

नेभ्रद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकिद्धिनः । यदुत्पतन्वदसिकर्करियैथाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ६ ॥

चतुर्थाष्टकस्य द्वितीयाध्यायस्य पञ्चविंशवर्गानन्तरं जागर्षीत्यादि परिशिष्टम् ।

जागर्षित्वंभुवनेजातवेदोजागर्षियत्रयजतेहविष्मान् । इदंहविःश्रद्दधानोजुहोमितेनपामिगुह्यंनामगोनाम् १ ॥

तृतीयाध्यायस्य तृतीयवर्गान्ते सूक्तान्त इत्यादि परिशिष्टम् ।

सूक्तान्तेतृणान्यप्रावरण्येवोदकेपिवा । यत्स्तृणैरध्ययनंतदधीतंस्तृणानिभवन्तेभव । यापीकूपतडागानांसमुद्रंगच्छस्वाहा १ ॥

सप्तमवर्गानन्तरं स्वस्तीत्यादि परिशिष्टम् ।

स्वस्त्ययनंताक्ष्यमरिष्टनेमिंमहद्भूतंवायसंदेवतानाम् । असुरघ्नमिन्द्रसखंस-

मन्तुबृहद्यशोनावमिनाऽहेम १ अंहोमुचमाङ्गिरसंगयंचस्वस्त्यात्रेयंमनसाच-
तार्क्ष्यम् । प्रयतपाणिःशरणंप्रपद्येस्वस्तिसंबाधेष्वभयंनोअस्तु २ ॥

चतुर्थाध्यायस्यैकोनविंशवर्गानन्तरं वर्षन्त्वित्यादि परिशिष्टम् ।

वर्षन्तुतेविभावरिदिवोअभ्रस्यविद्युतः । रोहन्तुसर्वबीजान्यवब्रह्मद्विषोजहि १ ॥

चतुर्विंशवर्गानन्तरं हिरण्यवर्णामित्यादि परिशिष्टम् ।

हिरण्यवर्णांहरिणींसुवर्णरजतस्रजाम् । चन्द्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह १ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यांहिरण्यंविन्देयंगामश्वंपुरुषानहम् २ अश्वपूर्वांरथमध्यांहस्तिनादप्रमोदिनीम् । श्रियंदेवीमुपह्वयेश्रीर्मादेवीजुषताम् ३ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रांज्वलन्तींतृप्तांतर्पयं-

न्तीम् । पद्मेस्थितांपद्मवर्णांतामिहोपह्वयेश्रियम् ४ चन्द्रांप्रभासांयशसाज्वलं-
न्तींश्रियंलोकेदेवजुष्टामुदाराम् । तांपद्मिनीमींशरणंप्रपद्ये ऽलक्ष्मीर्मेनश्यतां-
त्वांवृणे ५ ॥ १आदित्यवर्णेतपसोऽधिजातोवनस्पतिस्तववृक्षोऽथबिल्वः । तस्य
फलानितपसानुदन्तुमायान्तरायाश्चबाह्याअलक्ष्मीः ६ उपैतुमांदेवसखःकीर्ति
श्चमणिनासह । प्रादुर्भूतोसुराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिंददातुमे ७ क्षुत्पिपासामला
ज्येष्ठामलक्ष्मींनाशयाम्यहम् । अभूतिमसमृद्धिंचसर्वांनिर्णुदमेगृहात् ८ गन्ध-
द्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीम् । ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियम् ९
मनसःकाममाकूतिंवाचःसत्यमशीमहि । पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांय-
शः १० ॥ २ ॥ कर्दमेनप्रजाभूतामयिसंभवकर्दम । श्रियंवासयमेकुलेमात-
रंपद्ममालिनीम् ११ आपःसृजन्तुस्निग्धानिचिक्लीतवसमेगृहे । निचदेवींमा-

तरंश्रियंवासयमेकुले १२ आर्द्रांपुष्करिणींपुष्टिंपिङ्गलांपद्ममालिनीम् । चन्द्रां हिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह १३ आर्द्रांयःकरिणींयष्टिंसुवर्णांहेममालिनीम् । सूर्यांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह १४ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावोदास्योश्वान्विन्देयंपुरुषानहम् १५ ॥ ३ ॥ यःशुचिःप्रयतोभूत्वाजुहुयादाज्यमन्वहम् । सूक्तंपञ्चदशर्चंचश्रीकामःसततंजपेत् १६ पद्मानने पद्मनिपद्मपत्रे पद्मप्रियेपद्मदलायताक्षि । विश्वप्रियेविश्वमनोनुकूलेत्वत्पादपद्मंमयिसंनिधत्स्व १७ पद्माननेपद्मऊरूपद्माक्षीपद्मसंभवे । तन्मेभजसिपद्माक्षियेनसौख्यंलभाम्यहम् १८ अश्वदायीगोदायीधनदायिमहाधने । धनंमेजुषतांदेविसर्वकामांश्चदेहिमे १९ पुत्रपौत्रधनंधान्यंहस्त्यश्वादिगवेरथम् । प्रजानांभवसीमाताआयुष्मन्तंकरोतुमे २० धनमग्निर्धनंवा-

युर्धनंसूर्योधनंवसुः । धनमिन्द्रोबृहस्पतिर्वरुणंधनमस्तुमे २१ वैनतेयसोमंपिबसोमंपिवतुवृत्रहा। सोमंधनस्यसोमिनोमह्यंददातुसोमिनः २२ नक्रोधोनचमात्सर्यंनलोभोनाशुभामतिः। भवन्तिकृतपुण्यानांभक्तानांश्रीसूक्तंजपेत् २३ सरसिजनिलयेसरोजहस्तेधवलतरांशुकगन्धमाल्यशुभे । भगवतिहरिवल्लभेमनोज्ञेत्रिभुवनभूतिकरीप्रसीदमह्यम् २४ विष्णुपत्नींक्षमांदेवींमाधवींमाधवप्रियाम्। लक्ष्मींप्रियसखींदेवींनमाम्यच्युतवल्लभाम् २५ महालक्ष्म्यैचविद्महेविष्णुपत्न्यैचधीमहि । तन्नोलक्ष्मीःप्रचोदयात् २६ श्रीवर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधाच्छोभमानंमहीयते । धान्यंधनंपशुंबहुपुत्रलाभंशतसंवत्सरंदीर्घमायुः २७ ॥

सप्तमाध्यायस्य विंशतितमवर्गानन्तरं चक्षुरित्यादि परिशिष्टम् ।

चक्षुश्चश्रोत्रंचमनश्चवाक्चप्राणापानौदेहइदंशरीरम् । द्यौप्रत्यञ्चावनुलोमौ

विसर्गावेतंतमन्येदशांयन्त्रमुत्तमम् १ नखंश्चपृष्ठिश्चकरौचबाहूजङ्घेचोरूउदरांशिरश्च । रोमाणिमांसंरुधिरंस्थिमज्जमेतच्छरीरंजलबुद्बुदोपमम् २ भ्रुवौललाटेचतथाचकर्णौहनूकपोलौचुबुकंस्तथाच । ओष्ठौचदन्ताश्चतथैवजिह्वामेतच्छरीरंमुखरत्नकोशम् ३ ॥

पञ्चमाष्टकस्य तृतीयाध्यायस्य त्रिंशवर्गान्ते शंवतीरित्यादि परिशिष्टम् ।

शंवतीःपारयन्त्येतंतंपृच्छन्तिवचोयुजा । अभ्यारंतंयमाकेतुंयएवेदमितिब्रवत् १ भासाकेतुंपरिस्रुतंभारतीब्रह्मवर्धनीः । संजानानामहीमातायएवेदमितिब्रवत् २ इन्द्रस्तंकिंविभुंप्रभुंभानुनेयंसरस्वतीम् । येनंसूर्यमरोचयद्येनेमेरोदसीउभे ३ जुषस्वाग्नेअङ्गिरःकाण्वंमेध्यातिथिम् । मात्वासोमस्यबर्हत्सुतस्यमधुमत्तमः ४ त्वमग्नेअङ्गिरःशोचस्वदेववीतमः । आशंतमशंतमाभिरभि-

ष्टिभिःशान्तिःस्वस्तिमंकुर्वत ५ शंनःकनिक्रदद्देवःपर्जन्योअभिवर्षतु । शंनो-
द्यावापृथिवीशंप्रजाभ्यःशंनएधिद्विपदेशंचतुष्पदे ६ ॥

चतुर्थाध्यायस्य द्वाविंशवर्गानतरं स्वप्नेत्यादि परिशिष्टम् ।

स्वप्नःस्वप्नाधिकरणेसर्वंनिष्वापयाजनम् । आसूर्यमन्यान्स्वापयव्युं १ ह्कं
जाग्रियादहम् १ अजगरोनामसर्पःसर्पिरविषोमहान् । तस्मिन्हिसर्पःसुधितस्तेनत्वा
स्वापयामसि २ सर्पःसर्पोअजगरःसर्पिरविषोमहान् । तस्यसर्पात्सिन्धव-
स्तस्यंगाधमशीमहि ३ काळिकोनामसर्पोनवनागसहस्रबळः । यमुनह्रदेहं
सोजातो ३ योनारायणवाहनः ४ यदिकाळिकदूतस्ययदिकाःकाळिकाद्भयात् ।
जन्मभूमिमतिक्रान्तोनिर्विषोयातिकाळिकः ५ आयाहीन्द्रपथिभिरीळितेभि-
र्यज्ञमिमंनोभागधेयंजुषस्व । तृप्तांजुहुर्मातुळस्येवयोषाभागस्तेपैतृष्वसेयीवपा-

मिंय ६ युशस्कंरंबलंवन्तंप्रभुत्वंतमेवराजाधिपतिंबभूव । संकीर्णनागाश्वपतिं-
नंराणांसुमङ्गल्यंसततंदीर्घमायुः ७ कुर्कोटकोनामसुर्पोयोदृष्टीविषुउच्यते । त-
स्यंसुर्पस्यंसर्पत्वंतस्मैसर्पनमोस्तुते ८ नमोअस्तुसर्पेभ्योयेकेचंपृथिवीमनु । ये-
अन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यःसुर्पेभ्योनमः १ ॥

सप्तमाध्यायस्य चतुर्थवर्गानन्तरमुपेत्यादि परिशिष्टम् ।

उपुह्वंदमण्डूकिर्युपमावंदतादुरि । मध्येंह्रदस्यंप्लवस्वनिगृह्यचतुरःपुरः १

सप्तमाष्टकस्य द्वितीयाध्यायस्याष्टादश वर्गानन्तरं पावमानीरित्यादि परिशिष्टम् ।

पावमानीःस्वस्त्ययनीःसुदुघाहिघृतश्चुतः । ऋषिभिःसंभृतोरसोंब्राह्मणेष्व-
मृतंहितम् १ पावमानीर्दिशन्तुनइमंलोकमथोअमुम् । कामान्त्समर्धयन्तुनोदे-
वीर्देवैःसमाहिताः २ येनंदेवाःपवित्रेणात्मानंपुनतेसदां । तेनंसहस्रधारेणपाव-

मान्यःपुंनन्तुमाम् ३ प्राजापत्यंपवित्रंशतोद्यामंहिरण्मयंम् । तेनंब्रह्मविदोवयं पूतंब्रह्मंपुनीमहे ४ इन्द्रःसुनीतीसहमांपुनातुसोमःस्वस्त्यावरुणःसमीच्या । यमोराजांप्रमृणाभिःपुनातुमा जातवेदामूर्जयन्त्यापुनातु ५ ऋषयस्तुतंपस्तेपुःसर्वेस्वंर्गंजिगीषवः । तपसस्तपसोग्र्यंतुपावमानीऋचोब्रंवीत् ६ यन्मेगर्भेवसतः पापमुग्रंयज्जायमानस्यंचकिंचिदन्यत् । जातस्यंचयच्चांपिचवर्धतोमेतत्पांवमानीभिरहंपुनामि ७ मातापित्रोर्यन्नकृतंवचोमेयत्स्थावरंजङ्गमंमाबभूव । विश्वस्यतत्प्रहपितंवचोमेतत्पांवमानीभिरहंपुनामि ८ गोघ्नात्स्करत्वात्स्त्रीवधाद्यच्चकिल्बिषम् । पापकंचचरणेभ्यस्तत्पांवमानीभिरहंपुनामि ९ ब्रह्मवधात्सुरापानात्स्वर्णस्तेयात्वृषलिगमनमैथुनसंगमात् । गुरोर्दाराधिगमनाच्चतत्पांवमानीभिरहंपुनामि १० बालघ्नान्मातृपितृवधाद्भूमितस्करात्सर्ववर्णगमनमैथुनसंगमात् ।

पापेभ्यंश्चप्रतिग्रंहात्सद्यंःप्रहरतिसर्वंदुष्कृतंतत्पांवमानीभिंरहंपुंनामि ११ क्रयं-
विक्रयाद्योनिंदोषाद्भक्षाद्भोज्यात्प्रतिग्रंहात् । असंभोजनाच्चापिनृशंसंतत्पांवमा-
नीभिंरहंपुंनामि १२ दुर्यष्टंदुरधीतंपापंयच्चाज्ञानतोकृतम् । अयाजिताश्चासंया-
ज्यास्तत्पांवमानीभिंरहंपुंनामि १३ अमन्त्रमन्नंयत्किंचिद्धूयतेचहुताशने । सं-
वत्सरकृतंपापंतत्पांवमानीभिंरहंपुंनामि १४ ऋतस्ययोनंयोमृतस्यधामविश्वादे-
वेभ्यःपुण्यंगन्धाः । तानआपःप्रवहंन्तुपापंशुद्धागच्छामिसुकृतामुलोकंतत्पांव-
मानीभिंरहंपुंनामि १५ पावमानीःस्वस्त्ययंनीर्याभिर्गच्छतिनान्दनम् । पुण्यां-
श्चभक्षान्भक्षयत्यमृतत्वंचंगच्छति १६ पावमानींपितृन्देवान्ध्यायेद्यश्चसरस्वती-
म् । पितॄंस्तस्योपवर्ततक्षीरंसर्पिर्मधूदकम् १७ पावमानंपरंब्रह्मशुक्रंज्योतिःस-
नातनम् । ऋषींस्तस्योपतिष्ठतक्षीरंसर्पिर्मधूदकम् १८ पावमानंपरंब्रह्मयेपठं-

न्तिमनीषिणः । सप्तजन्मभवेद्विप्रोधनाढ्योवेदपारगः ११ दशोत्तराण्यंचांश्चै-
वपावमानीःशतानिषट् । एतज्जुह्वञ्जपेन्मन्त्रंघोरमृत्युभयंहरेत् २० ॥

पञ्चमाध्यायस्याष्टाविंशवर्गानन्तरं यत्रेत्यादि परिशिष्टम् ।

यत्रतत्परमंपदंविष्णोर्लोकेमहीयते । देवैःसुकृतकर्मभिस्तत्रमाममृतंकृधी-
न्द्रायेन्दोपरिस्रव १ यत्रतत्परमाव्ययंभूतानामधिपतिम् । भावभावीचयोगीश्चतत्र
माममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ यत्रलोकास्तंनूत्यजाःश्रद्धयातपसाजिताः । ते-
जश्चयत्रब्रह्मचतत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ यत्रदेवामहात्मानःसेन्द्रा-
श्चमरुद्गणाः । ब्रह्माचयत्राविष्णुश्चतत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ यत्रग-
ङ्गाचयमुनाचयत्रप्राचीसरस्वती । यत्रसोमेश्वरोदेवस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दो
परिस्रव ॥ ५ ॥

अष्टमाष्टकस्य तृतीयाध्यायस्य पञ्चवर्गानन्तरं सिवेत्यादि परिशिष्टम्।

सितांसितेसरितेयत्रसंगथेतत्राप्लुतासोदिवमुत्पतन्ति । येवैतन्वं१विसृजन्ति धीरास्तेजनासोअमृतत्वंभजन्ते १ ॥

अष्टाविंशवर्गानन्तरमाविधवेत्यादि परिशिष्टम्।

अविधवाभववर्षाणिशतंसाग्रंतुसुव्रता । तेजस्वीचयशस्वीचधर्मपत्नीपतिव्रता १ जनयद्बहुपुत्राणिमाचदुःखंलभेत्कंचित् । भर्ताते सोमपानित्यंभवेद्धर्मपरायण: २ अष्टपुत्राभवत्वंचसुभगाचपतिव्रता। भर्तुश्चैवपितुर्भ्रातुर्हृदयानन्दिनीसदा ३ इन्द्रस्यतुयथेन्द्राणीश्रीधरस्ययथाश्रिया। शंकरस्ययथागौरीतद्वत्तुरपिभर्तरि ४ अत्रेर्यथानुसूयास्याद्वासिष्ठस्याप्यरुन्धती । कौशिकस्ययथासतील-

धात्वमपिभर्तरि ५ ध्रुवैधिपोष्यामयिमह्यंत्वादाद्बृहस्पतिः । मयापत्याप्रजावती संजीवशरदःशतम् ॥ ६ ॥

अष्टमाष्टकस्य पञ्चमाध्यायस्य सप्तविंशतिवर्गानन्तरमसाविसादि परिशिष्टम् ।

असौयासेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनओजसास्पर्धमाना । तांगूहततमसापव्रतेनयथामीषांअन्योअन्यंनजानात् १ अन्धाअमित्राभवताशीर्षाणाअहयइव । तेषांवोअग्निदग्धानामग्निमूढानामिन्द्रोहन्तुवरंवरम् ॥ २ ॥

षष्ठाध्यायस्य द्वितीयवर्गान्ते हविर्भिसादि परिशिष्टम् ।

हविर्भिरेकेस्वरितःसचन्तेसुन्वन्तएकेसवनेषुसोमान् । शचीर्मदन्तउतदक्षिणाभिर्नेज्जिह्मायन्त्योनरकंपताम ॥ १ ॥

आरांत्रिपार्थिवंरजंःपितुरंप्रायिधामंभिः । दिवःसदांसिबृहतीवितिष्ठसआ-
त्वेषंवर्ततेतमंः १ येतेरात्रिनृचक्षसोयुक्तासोनवतिर्नव । अशीतिःसन्त्वष्टाउ-
तोतेसप्तसप्ततिः २ रात्रिंप्रपद्येजननींसर्वभूतनिवेशनीम् । भद्रांभगवतींकृष्णां
विश्वस्यजगतोनिशाम् ३ संवेशनींसंयमनींग्रहनक्षत्रमालिनीम् । प्रपन्नोहं
शिवांरात्रींभद्रेपारमशीमहिभद्रेपारमशीमह्योन्नमः ४ स्तोष्यामिप्रयतोदेवीं
शरण्यांबह्वृचप्रियाम् । सहस्रसंमितांदुर्गांजातवेदसेसुनवामसोमम् ५ शान्त्य-
र्थंतद्द्विजातीनामृषिभिःसोमपाश्रिताः । ऋग्वेदेत्वंसमुत्पन्नारातीयतोनिदहा-
तिवेदः ६ येत्वांदेविप्रपद्यन्तिब्राह्मणाहव्यवाहनीम् । अविद्याबहुविद्यावासनः
पर्षदतिदुर्गाणिविश्वा ७ येअग्निवर्णांशुभांसौम्यांकीर्तयिष्यन्तियेद्विजाः । तांतार-

पातिदुर्गाणिनाविवसिन्धुंदुरितात्यग्निः ८ दुर्गेषुविषमेघोरेसंग्रामेरिपुसंकटे । अ-
ग्निचोरनिपातेचसर्वग्रहनिवारणेदुष्टग्रहनिवारण्योन्नमः ९ दुर्गेषुविषमेषुत्वंसं-
ग्रामेषुवनेषुच । मोहयित्वाप्रपद्यन्तेतेषांमेअभयंकुरुतेषांमेअभयंकुर्वोन्नमः १०
केशिनींसर्वभूतानांपञ्चमीतिचनामेच । सामांसमादिशादेवीसर्वतःपरिरक्ष-
तुसर्वतःपरिरक्षत्योनमः ११ तामग्निवर्णांतपसाज्वलन्तींवैरोचनींकर्मफले-
षुजुष्टाम् । दुर्गांदेवींशरणमहंप्रपद्येसुतरांसितरसेनमःसुतरांसितरसेनमः १२
दुर्गादुर्गेषुस्थानेषुशंनोदेवीरभिष्टये । यइमंदुर्गास्तवंपुण्यंरात्रौरात्रौसदापठेत् १३
रात्रिःकुशिकःसौभरोरात्रिर्वाभारद्वाजीरात्रिस्तवेगायत्रम् । रात्रिसूक्तंजपेन्नि-
त्यंतत्कालउपपद्यते १४ हिमस्यत्वाजरायुणाशालेपरिव्ययामसि । उतहृदो
हिनोभियोग्निर्ददातुभेषजम् १५ शीतहृदोहिनोभियोग्निर्ददातुभेषजम् । अ-

न्तिकामग्निमंजयहूवींदःशिशुलागमेत् १६ अजातपुत्रपक्षायोहृदयंममंदूयते ।
विपुलंधनंवह्वाकाशंतवंजातवेदःकामीय १६ मांचरक्षपुत्रांश्चशरणमभूत्तवं ।
पिङ्गाक्षलोहितग्रीवकृष्णवर्णनमोस्तुते १८ अस्मान्निर्वहरस्योनंसागरस्यो-
र्मयोयथा । इन्द्रःक्षत्रंददातुवरुणमभिषिञ्चतु १९ शत्रवोनिधनंयान्तुजय-
स्त्वंब्रह्मतेजसा २० कपिलजटासर्वभक्षंचाग्निमत्यक्षदैवतम् । वरुणंच
वशान्ययेममपुत्रांश्चरक्षेतुममपुत्रांश्चरक्षत्वोन्नमः २१ साग्रंवर्षशतंजीवपिब
खादचमोदच । दुःखितांनद्विजांश्चैवप्रजांचपशुपालय २२ यावदादित्यस्तप-
तियावद्भाजतिचन्द्रमाः । यावद्वायुःप्रवायतितावज्जीवजयाजय २३ येनकेनप्र-
कारेणकोहिनामनजीवति । परेषामुपकारार्थंयज्जीवतिसजीवति २४ नचोर-

अध्यायान्ते संज्ञानमित्यादि परिशिष्टम् ।

संज्ञानमुशनावदत्संज्ञानंवरुणोवदत् । संज्ञानमिन्द्रश्चाग्निश्चसंज्ञानंसविता-
वंदत् १ संज्ञानंनःस्वेभ्यःसंज्ञानमरणेभ्यः । संज्ञानमश्विनायुवमिहास्मासुनि-
यच्छताम् २ यत्कक्षीवांसंवननंपुत्रोअङ्गिरसामवेत् । तेननोद्यविश्वेदेवाःसंप्रि-
यांसमजीजनन् ३ संवोमनांसिजानतांसमाकूतिर्मनामसि । असौयोविम-
नानसस्तंसमावर्तयामसि ४ नैहस्त्यसैनादरंणपरिवत्मैतुयद्भविः । तेनामित्रा-
णांबाहून्हविषाशोषयामसि ५ परिवर्त्मान्येषामिन्द्रःपूषाचसस्रतुः । तेषांवो
अग्निदग्धानामग्निमूल्हानामिन्द्रोहन्तुवरंवरम् ६ एषुनह्यवृषाजिनंहरिणस्याभि-
यंयथा । परांअमित्रांएषत्वर्वाचीगौरुपाजंतु ७ प्राध्वराणांपतेवसोहोतर्वरेण्य
क्रतो । तुभ्यंगायत्रमृच्यते ८ गोकामोअन्नकामःप्रजाकामउतकश्यपः । भूतं

भविष्यंतमस्तौतिसहब्रह्मैकमक्षरंवहुब्रह्मैकमक्षरम् ९ यदक्षरंभूतकृतंविश्वेदेवा उपासते । महर्षिमस्यगोप्तारंजमदग्निरकुर्वतम् १० जमदग्निराप्यायतेछन्दोभिश्चतुरुत्तरैः । राजासोमस्यभक्षेणब्रह्मणावीर्येणतांशिवानःप्रदिशोदिशःसत्यानःप्रदिशोदिशः ११ अजोयत्तेजोददृश्रेशुक्रंज्योतिःपरोगुहा । यदृषिःकश्यपःस्तौतिसत्यंब्रह्मचराचरंध्रुवंब्रह्मचराचरम् १२ त्र्यायुषंजमदग्नेःकश्यपस्यत्र्यायुषमगस्त्यस्यत्र्यायुषम् । यद्देवानांत्र्यायुषंतन्मेअस्तुत्र्यायुषंसर्वमस्तुशतायुषंबलायुषम् १३ तच्छंयोरावृणीमहेगातुंयज्ञायगातुंयज्ञपतयेदैवीःस्वस्तिरस्तुनः । स्वस्तिर्मानुषेभ्यऊर्ध्वंजिगातुभेषजंशंनोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे १४ ॥ हरिः ॐम् ।

इति परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

॥ अथ निविदध्यायः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॐ अग्निर्देवेद्धः । अग्निर्मन्विद्धः । अग्निःसुषमित् । होतादेववृतः । होतामनुवृतः । प्रणीर्यज्ञानाम् । रथीरध्वराणाम् । अतूर्तोहोता । तूर्णिर्हव्यवाट् । आदेवोदेवान्वक्षत् । यक्षदग्निर्देवोदेवान् । सोअध्वराकरतिजातवेदाः १२ ॥ १ ॥ इन्द्रोमरुत्वान्सोमस्यापिबतु । मरुत्स्तोत्रोमरुद्गणः । मरुत्सखामरुद्वृधः । घ्नन्वृत्रासृजदपः । मरुतामोजसासह । यईमेनंदेवाअन्वमदन् । अप्तूर्येवृत्रतूर्ये । शम्बरहत्येगविष्टौ । अर्चन्तंगुह्यापदा । परमस्यांपरावति । आर्दीब्रह्माणिवर्धयन् । अनाधृष्टान्योजसा । कृण्वंदेवेभ्योदुवः । मरुद्भिःसखिभिःसह । इन्द्रोमरुत्वाँइहश्रवदिहसोमस्यापिबतु । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चि-

त्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् २० ॥ २ ॥ इन्द्रोदेवःसोमंपिबतु । एकजानांवीरतमः । भूरिदानंतमस्तमः । हर्योःस्थाता । पृश्नेःप्रेता । वज्रस्य भर्ता । पुरांभेत्ता । पुरांदर्मा । अपांस्रष्टा अपांनेता । सत्वनांनेता । निज-घ्निर्दूरेश्रवाः । उपमातिकृद्दंसनावान् । इहोशंदेवोबभूवान् । इन्द्रोदेवइहश्रव-दिहसोमस्यपिबतु । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्र-म् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसा-गमत् २० ॥ ३ ॥ सवितादेवःसोमस्यापिबतु । हिरण्यपाणिःसुजिह्वः । सु-बाहुःस्वङ्गुरिः । त्रिरहन्नयसवनः । यःप्रासुवद्वसुधीती । उभेजोष्ट्रीसवीम-नि । श्रेष्ठंसावित्रमासुवम् । दोग्ध्रींधेनुम् । वोढारमनड्वाहम् । आशुंसप्तिम् । पुरंधियोषाम् । जिष्णुंरथेष्ठाम् । सभेयंयुवानम् । परामीवांसाविपत्पराघ

शंसम् । सवितादेवइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधि-
या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः ।
श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् २० ॥ ४ ॥ द्यावापृथिवीसोमस्यमत्सताम् । पिता
चमाताच । पुत्रश्चप्रजननंच । धेनुश्चऋषभश्च । धन्याचधिषणाच । सुरेताश्च
सुदुघाच । शंभूश्चमयोभूश्च । ऊर्जस्वतीचपयस्वतीच । रेतोधाश्चरेतोभृच्च ।
द्यावापृथिवीइहश्रुतामिहसोमस्यमत्सताम् । प्रेमांदेवीदेवहूतिमवतांदेव्याधि-
या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवताम् । चित्रेचित्राभिरूति-
भिः । श्रुतांब्रह्माण्यावसागमन्ताम् १५ ॥ ५ ॥ ऋभवोदेवाःसोमस्यमत्सन् ।
विष्टीस्वपसः । कर्मणासुहस्ताः । धन्याधनिष्ठाः । शम्याशमिष्ठाः । शच्या
शचिष्ठाः । येधेनुंविश्वजुवंविश्वरूपामरक्षन् । अरक्षन्धेनुमभवद्विश्वरूपी । अ-

युञ्जतहरीअयुर्देवाँउप । अवुभ्नन्संकनीनामदन्तः । संवत्सरेस्वपसोयज्ञियंभाग-
मायन् । ऋभवोदेवाइहश्रवाञ्चिहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहूतिमवन्तुदेव्या
धिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्राश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् १७ ॥ ६ ॥ विश्वेदेवाःसोमस्यमत्सन् । वि-
श्वेवैश्वानराः । विश्वेहिविश्वमहसः । मा‌हिमहान्तः । तक्वान्नानेमतिथीवानः ।
अस्क्राःपचतवाहसः । वातात्मानोअग्निदूताः । येषांचपृथिवींचातस्थुः । अप-
श्चस्वश्च । ब्रह्मचक्षत्रंच । वर्हिश्चवेदिंच । यज्ञंचोरुचान्तरिक्षम् । येस्थत्रयएका-
दशाः । त्रयश्चत्रिंशच्च । त्रयश्चत्रीचशता । त्रयश्चत्रीचसहस्रा । तावन्तोभिया-
चः । तावन्तोरातिशाचः । तावतीःपत्नीः । तावतीर्ग्नाः । तावन्तउदरगे । ता-
वन्तोनिवेशने । अतोवादेवाभूयांसःस्थ । मानोदेवाअपिशसामापरिशसावृ-

क्षि । विश्वेदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहूतिमवन्तुदेव्याधि-
या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्राश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् २०॥ ७ ॥ अग्निर्वैश्वानरःसोमस्यमत्सत् ।
विश्वेषांदेवानांसमित् । अजस्रंदैव्यंज्योतिः । योविड्भ्योमानुषीभ्योअदीदे-
त् । द्युपूर्वासुदिद्युतानः । अजरउषसामनीके । आयोद्यांभात्यांपृथिवीम् ।
ओर्वन्तरिक्षम् । ज्योतिषायज्ञायशर्मयंसत् । अग्निर्वैश्वानरइहश्रवदिहसोमस्य-
मत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंय-
जमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १५ ॥ ८ ॥
मरुतोदेवाःसोमस्यमत्सन् । सुष्टुभःस्वर्काः । अर्कस्तुभोबृहद्वयसः । शूराअ-
नाधृष्टरथाः । त्वेषासःपृश्निमातरः । शुभ्राहिरण्यखादयः । तवसोमन्दादिष्टयः ।

नभस्यावर्पनिर्णिजः । मरुतोदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहू-
तिमवन्तुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्रा-
श्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् १४ ॥ ९ ॥ अग्निर्जातवेदाःसो-
मस्यमत्सत् । स्वानीकश्चित्रभानुः । अप्रोषिवान्गृहपतिः । तिरस्तमांसिदर्श-
तः । घृताहवनईड्यः । बहुलवर्मास्तृतयज्वा । प्रतीत्याशत्रूञ्जेतापराजितः ।
अग्नेजातवेदाभिद्युम्नमभिसहआयच्छस्व । तुशोअतुशः । समेद्धारंस्तोतारमंह-
सस्पाहि । अग्निर्जातवेदाइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदे-
व्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १६ ॥ १० ॥ अस्यमदेजरितरिन्द्रःसोमस्यम-
त्सत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोहिमहन् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोवृत्रमहन् । अस्य

मदेजरितरिन्द्रोपांवेगमैरयत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोजिन्वदजुवोपिन्वदपितः । अस्यमदेजरितरिन्द्रउदार्यंवर्णमतिरदवदासीर्द्दिशोअस्तभ्नात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रउद्द्यामस्तभ्नादप्रथयत्पृथिवीम् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोदिविसूर्यमैरयद्व्यन्तरिक्षमतिरत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रःसमुद्रंप्रकुपितमरम्णात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रऋष्यांइवपंफणतःपर्वतान्प्रकुपिताँअरम्णात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १६ ॥ ११ ॥ अग्निर्द्वादश । इन्द्रोमरुत्वानिन्द्रोदेवःसवितादेवःपृथग्विंशतिः । द्यावापृथिवीपञ्चदश । ऋभवोदेवाःसप्तदश । विश्वेदेवास्त्रिंशत् । अंग्नि-

वैश्वानरःपञ्चदश । मरुतोदेवाश्चतुर्दश । अग्निर्जातवेदाअस्यमदेपृथक्षोळश ॥ ८ ॥ १२ ॥ ॐम् ॥ इतिनिविदध्यायः ॥

॥ अथ कुन्तापाध्यायः ॥

ॐम् तत्रादौनाराशंस्यः ॥ इदंजनाउपश्रुतनराशंसस्तविष्यते । षष्टिंसहस्रानवतिंचकौरमआरुशमेपुदद्महे ॥ उष्ट्रायस्यप्रवाहणोवधूमन्तोद्विर्दश । वर्ष्मारथस्यनिजिहीळतेदिवईषमाणाउपस्पृशः ॥ एषइषायमामहेशतंनिष्कान्दशस्रजः । त्रीणिशतान्यर्वतांसहस्रादशगोनाम् ॥ ३ ॥ इतितिस्रोनाराशंस्यः ॥ ॥

अथरैभ्यः ॥ ॥ वच्यस्वरेभवच्यस्ववृक्षेनपक्वेशकुनः । नष्टेजिह्वाचर्चरीतिक्षुरोनभुरिजोरिव ॥ प्ररेभासोमनीषयावृषागावइवेरते । अमोतपुत्रकाएषाममोत-

काङ्वासते ॥ प्ररेभधियंभरस्वगोविदंवसुविदम् । देवत्रेमांवाचंश्रीणीहीषुर्नवीर-
मस्तारम् ॥ ३ ॥ ॥ इतितिस्रोरैभ्यः ॥ ॥

अथपारिक्षित्यः॥ ॥राज्ञोविश्वजनीनस्ययोदेवोमर्त्याँअति । वैश्वानरस्यसु-
ष्टुतिमासुनोतापरिक्षितिः ॥ परिक्षिन्नःक्षेममकरत्तमासुनुमासरम् । मरायन्कु-
र्वन्कौरव्यःपतिर्वदतिजायया ॥ कतरत्तआहराणिदधिमन्थांपरिस्रुताम् । जा-
यापतिंविपृच्छतिराष्ट्रेराज्ञःपरिक्षितः ॥ अभीवस्वःप्रजिहातेयवःपक्वःपथोबिल-
म् । जनःसभद्रमेधतिराष्ट्रेराज्ञःपरिक्षितः ॥ ४ ॥ ॥ इतिचतस्रःपारिक्षित्यः॥ ॥

अथकारव्यः॥ ॥इन्द्रःकारुमबूबुधदुत्तिष्ठविचराजनम् । ममेदुग्रस्यचर्कृधि-
सर्वाइत्तेपृणादरिः ॥ इहगावःप्रजायध्वमिहाश्वाइहपूरुषाः । इहोसहस्रदक्षिणो-
ऽपिपूषानिषीदतु ॥ नेमाइन्द्रगावोरिषन्मोआसांगोपतीरिषत् । मासाममित्रयु-

जंनइन्द्रमास्तेनईशत ॥ उपवोनरएमसिसूक्तेनवचसावयंभद्रेणवचसावयम् । चनोदधिध्वंनोअङ्गिरोनोरिष्येमकदाचन ॥ ४ ॥ ॥ इतिचतस्रःकारव्यः॥ ॥

अथदिशांक्लृप्तयः॥ ॥यःसभेयोविदथ्यःसुत्वायज्वाथपूरुषः। सूर्यंचामूरिशादसन्तंदेवाःप्रागकल्पयन् ॥ योजाम्याअप्रथमदद्यःसखायन्निनित्सति । ज्येष्ठोयदिप्रचेतास्तदाहुरधरागिति ॥ यद्भद्रस्यपुरुषस्यपुत्रोभवतिदाधृषिः । तद्विप्रोअब्रवीदुदग्गन्धर्वःकाम्यंवचः ॥ यश्चपणिरभुजिष्योयश्चरेवाँअदाशुरिः । धीराणांशश्वतामहंतदपागितिशुश्रुम ॥ येचदेवाअयजन्ताथोयेचपराददिः । सूर्योदिवमिवगत्वामघवानोविरप्शते ॥ ५ ॥ ॥ इतिपञ्चदिशांक्लृप्तयः ॥ ॥

अथजनकल्पाः॥ ॥योनाक्ताक्षोअनभ्यक्तोअमणिवोअहिरण्यवः।अब्रह्माब्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेपुसंमितः ॥ यआक्ताक्षःस्वभ्यक्तःसुमणिःसुहिरण्यवः । सुब्र-

ह्याब्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेषुसंमितः ॥ अभ्रपाणाचयेशान्तारेवाँअप्रददिश्वयः । अयभ्राकन्याकल्याणीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ सुप्रपाणाचयेशान्तारेवान्सुप्रददि श्वयः । सुयभ्राकन्याकल्याणीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ वावाताचमहिष्यंनस्ताच युधिंगमः । अनाशुरश्वआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ परिवृक्ताचमहिषीविश्व-स्त्याचयुधिंगमः । स्वाशुरआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ ६ ॥ ॥ इतिषड्-जनकल्पाः ॥ ॥

अथेन्द्रगाथाः॥ ॥ यदिन्द्रोदाशराज्ञेमानुषंव्यगाहथाः । विरूपःसर्वस्माआसीत्सहयक्षायवश्वते ॥ त्वंवृषाक्षंमघवन्नम्रंमर्याकरोरविः । त्वंरौहिणंव्यास्यस्त्वं-वृत्रस्याभिनच्छिरः ॥ यःपर्वतान्व्यदधाद्योअपोव्यगाहथाः । योवृत्रोवृत्रहन्नहंस्त-स्माइन्द्रनमोस्तुते ॥ प्रएंधावन्तंहर्योरौच्चैःश्रवसमब्रवम् । स्वस्त्यश्वजैत्रायेन्द्र-

मानहगुघजम् ॥ गस्त्वाश्चेतोद्धिःश्वसंहर्षापुअन्तिद्दक्षिणम् । मूर्धानमश्वंदेवा-
नांविधविन्द्रमहायसे ॥ ५ ॥ ॥ इतिपश्चेन्द्रगाथाः ॥ ॥

अथैतशमलापाः ॥ ॥एताअश्वाआप्लवन्ते । प्रतीपंप्रातिसत्वनम् । तासामेका
हरिक्निका । हरिक्निकेकिमिच्छसि । साधुंपुत्रंहिरण्ययम् । क्वाहकंपरास्यः । यत्रा
मूस्तिस्रःशिंशपाः । परिस्रयःपृदाकवः । शृङ्गंधमन्तआसते । अयंमहान्तेअ-
[illegible] । सदत्यकंमण्वकम् । मघाघतेसघागमे । गोमीघमोमिनीरसि । पुमा-
न्कुंभनिन्नसति । वहवपोडति । वहवोअपोडाते । अजकोरकोविका । अश्वस्य
वालोगोशफः । केशिनीरयेनीएनीवा । अनामयोपजिह्विका । कोअस्य्कुलि
मागुनि । कोअर्जुन्याःपयः । कोअनिकन्याःपयः । एतंपृच्छकुहंपृच्छ । कुहा-
कं पक्वकंपृच्छ । यआयान्तिवभिच्छुभिः । अकुभ्यन्तःकुभायवः । आमणकोम-

णत्यकः । देवत्तःप्रतिहूर्यः । पिनाष्टिपातिकाहविः । प्रवुद्धुदोमथायति । शुङ्गुत्प
त । मात्याविसखानाविदन् । वशायाःपुत्रमायान्तम् । इराचेन्द्रममन्दत । इ-
यंनियंनिति । अथोइयंनिति । अथोज्यायस्तराभुवत् । इयंयकाशलाकका ।
आमिणोतिनिभज्यते । तस्याअनुनिभञ्जनम् । वरुणोयातिवस्नुभिः । शतंब-
ल्भोरभीशवः । शतंकशाहिरण्ययीः । शतंरथाहिरण्ययाः । आहलकुःशवर्तकुः।
आयवनेनतेजनिः । शफेनपीवओहति । वनिष्ठुनोपनृत्यति । इयंमह्यमदुरि-
ति । तवृक्षाःसहतिष्ठन्ति । पाकवलिःशाकवलिः । अश्वत्थःखदुरोधवः। अरदुः
परमःशाये । हतइवपापूरुषः । अदोहामितपीयूरकम् । द्वौचहस्तिनौदती । अ-
ध्यर्धंचपरस्वतः । आदलावुकमेककम् । अलावुकंनिखातकम् । कर्करिकोनि-
खातकः । तद्वातउन्मथाइति । कुलायंकरवाँइति । उग्रंबालिशदाततम् । नव-

लिशनदाततम्। कएषांकर्करीरिखत् । कएषांदुन्दुभिंहनत्। यदीहनत्कथंहनत्।
दैलीहनत्कथंहनत्। पर्याकारंपुनःपुनः॥७०॥ ॥इतिसप्ततिरैतशप्रलापाः॥ ॥

अथप्रवह्लिकाः॥ विततौकिरणौद्वौतावापिनष्टिपूरुषः । नवैकुमारितत्तथाय-
थाकुमारिमन्यसे ॥ मातुष्टेकिरणौद्वौनिवीतःपुरुषाहते । नवैकुमारितत्तथायथा
कुमारिमन्यसे ॥ निगृह्यकर्णकौद्वौनिरायच्छसिमध्यमाम् । नवैकुमारितत्तथा
यथाकुमारिमन्यसे ॥ उत्तानायैशयानायैतिष्ठन्तीवावगूहसि । नवैकुमारितत्तथा
यथाकुमारिमन्यसे ॥ श्लक्ष्णायांश्लक्ष्णिकायांश्लक्ष्णमेवावगूहसि । नवैकुमारि
तत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ अवश्लक्ष्णमवभ्रदन्तर्लोमवतिह्रदे । नवैकुमारि
तत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ ६ ॥ ॥ इतिषट्प्रवह्लिकाः ॥ ॥

अथाजिज्ञासेन्याः॥ ॥इहेत्थप्रागपागुदगधराक्। अरालाउदभर्त्सथ॥ इहे-

त्यप्रागपागुदगधरा॒ २ । वत्सामुञ्चन्तआसत ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराक् । सर्वा

पुत्सीलिलीशये ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराक् । स्थालीपाकोविलीयते ॥ ४ ॥

॥ इति चतस्र अजिज्ञासेन्याः ॥

अथ प्रतिराध्यः॥ भुगित्यभिगतः ॥ शरित्यभिछितः ॥ फलित्यपक्रान्तः॥३॥

इति तिस्रःप्रतिराध्यः ॥

अथातिवादः ॥ ॥ वीमेदेधाअक्रंसताध्वर्योक्षिप्रंप्रचर । सुशस्तिरिन्द्रवाम-

स्पतिप्राक्खिदसोमहे ॥ २ ॥ ॥ इत्यतिवादः ॥

अथ देवनीथाः॥ ॥ आदित्याहजरितरङ्गिरोभ्योदक्षिणामनयन् । तांहजरितर्न

प्रत्यायन् । तामुहजरितः प्रत्यायन् । तांहजरितर्नप्रत्यगृभ्णन् । तामुहजरितः

प्रत्यगृभ्णन् । अहानेतरसंनविचेतनानि । जज्ञानेतरसन्नपुरोगवासः । उतश्वेत

आशुपत्वा । उतोपद्याभिर्जविष्ठः । उतेमाशुमानंपिपर्ति । आदित्यारुद्रावसवस्त्वेळते । इदंराधःप्रतिगृभ्णीह्यङ्गिरः । इदंराधोबृहत्पृथु । देवाददत्वावरम् । तद्वोअस्तुसुचेतनम् । युष्मेअस्तुदिवेदिवे । प्रत्येवगृभायत ॥ १७ ॥ ॥ इति सप्तदश देवनीथाः ॥

अथ भूतेच्छदः ॥ त्वमिन्द्रशर्मरिणाहव्यंपरावतेभ्यः । विप्रायस्तुवतेवसूनि जुरश्रवसेमहे ॥ त्वमिन्द्रकपोतायच्छिन्नपक्षायवञ्चते । श्यामाकंपक्वंपीलुचवारस्माअकृणोर्बहु ॥ अरंगरोवावदीतित्रेधाबद्धोवरत्रया । इरामुहप्रशंसत्वनिरामपवाधताम् ॥ ३ ॥ ॥ इति तिस्रोभूतेच्छदः ॥

अथाऽऽहनस्याः ॥ ॥ यदस्याअंहुभेद्याःपृथुस्थूरमुपातसत् । मुष्काविदस्याएजतेगोशफेशकुलाविव ॥ यदास्थूरेणपससाअणूमुष्काउपावधीत् । विष्वञ्चाव-

स्याअदंतेसिकतास्विवगर्दभः ॥ यदल्पिकास्वल्पिकाकर्कन्धुकेवपच्यते । वासन्तिकमिवतेजनोयम्यमानावितन्वते ॥ यद्देवासोललागमुंप्रपिष्टीपिनमाविषुः । सक्थ्नादेदृश्यतेनरःसक्थ्यःसाक्षीवगोयथा ॥ महाणग्न्युपब्रूतेअश्वस्यावेशितंपसः । ईदृक्फलस्यवृक्षस्यशूर्पेशूर्पंभजेमहि ॥ महाणग्न्यदृसंहिसोक्रन्ददस्तमासरत् । शकुकाननाशकामशकंसक्थ्युद्यमत् ॥ महाणग्न्युलूखलमतिक्रामन्त्यब्रवीत् । यथैवतेवनस्पतेपिघ्नन्तितथैवमे ॥ महान्वैभद्रोबिल्वोमहान्पक्षउदुम्बरः । महाँअभिज्ञुबाधतेमहतःसाधुखोदनम् ॥ ८ ॥ ॥ इत्यष्टाऽऽहनस्याः ॥ इतिकुन्तापाध्यायस्समाप्तः ॥

अथ पुरोरुक् ॥ वायुरग्रेगायज्ञप्रीःसाकंगन्मनसायज्ञम् । शिवोनियुद्भिःशिवाभिः ॥ हिरण्यवर्तनीनरादेवापतीअभिष्टये । वायुश्चेन्द्रश्चसुमुखः ॥ काव्यारा-

जानाक्रत्वादक्षस्यदुरोणे । रिशादसासधस्थआ ॥ दैव्याअध्वर्यूआगतंरथेन सूर्यत्वचा । मध्वायज्ञंसमञ्जाथे ॥ इन्द्रउक्थेभिर्मन्दिष्ठोवाजानांचवाजपतिः । हरिवांसुतानांसखा ॥ विश्वान्देवान्हवामहेस्मिन्यज्ञेसुपेशसः । तइमंयज्ञमागमंदेवासोदेव्याधिया ॥ जुषाणाअध्वरेसदोयेयज्ञस्यतनूकृतः । विश्वआसोमपीतये ॥ वाचमहंदेवींवाचास्मिन्यज्ञेसुपेशसा । सरस्वतींहवामहे ॥ ८ ॥
॥ इत्यष्ट पुरोरुक् ॥

अथ प्रैषाः॥ तत्रादौ(प्रयाजप्रैषाः)॥ होतायक्षदग्निंसमिधासुषमिधासमिद्धंनाभापृथिव्याःसंगथेवामस्य । वर्ष्मन्दिवइळस्पदेवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षत्तनूनपातमदितेर्गर्भंभुवनस्यगोपाम् । मध्वाद्यदेवोदेवेभ्योदेवयानान्पथोअनक्तुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षन्नराशंसंनृशस्तंनॄंःप्रणेत्रम् । गोभिर्वपावा-

न्स्याद्बर्हिः शक्रीवान्नथैः प्रथमयावाहिरण्यैश्चन्द्रींवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्ष
दग्निमीळईळितोदेवोदेवाँऽआवक्षद्दूतोहव्यवाळमूरः । उपेमंयज्ञमुपेमांदेवोदेव-
हूतिमवतुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्बर्हिःसुष्टरीमोर्णम्रदाअस्मिन्यज्ञेवि
चप्रचप्रथतांस्वासस्थंदेवेभ्यः । एमेनदद्यवसवोरुद्राआदित्याःसदन्तुप्रियमिन्द्र-
स्यास्तुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्दुरऋष्वाःकवष्योकोषधावनीरुद्रातामभि-
जिहतांविपक्षोभिःश्रयताम् । सुप्रायणाअस्मिन्यज्ञेविश्रयन्तामृतावृधोव्यन्त्वा-
ज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षदुषासानक्तावृहतीसुपेशसानॄंःपतिभ्योयोनिंकृण्वा-
ने । संस्मयमानेइन्द्रेणदेवैरेदंबर्हिःसीदतांवीतामाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्दै-
व्याहोतारामन्द्रापोताराकवीप्रचेतसा । स्विष्टमद्यान्यःकरदिषास्वभिगूर्तमन्य-
ऊर्जासतवसेमंयज्ञंदिविदेवेषुधत्तांवीतामाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षत्तिस्रोदेवी-

रपसामपस्तमाअच्छिद्रमद्येदमपस्तन्वताम् । देवेभ्योदेवीर्देवमपोऽयन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ होतायक्षत्त्वष्टारमचिष्टमपाकंरेतोधांविश्रवसंयशोधाम् । पुरुरूपमकामकर्शनंसुपोषःपोषैःस्यात्सुवीरोवीरैर्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्वनस्पतिमुपावस्रक्षद्धियोजोष्टारंशशमंनरः । स्वदान्स्वधितिर्ऋतुथाद्यदेवोदेवेभ्योहव्यवाड्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ अजैदग्निरसमद्धाजंनिदेवोदेभ्योहव्यवाट्प्राज्ञोभिहिन्वानोधेनाभिःकल्पमानोयज्ञस्यायुःप्रतिरन्नुपप्रेष्यहोतर्हव्यादेवेभ्यः ॥ होतायक्षदग्निंस्वाहाज्यस्यस्वाहामेदसःस्वाहास्तोकानांस्वाहास्वाहाकृतीनांस्वाहाहव्यसूक्तीनाम् । स्वाहादेवाआज्यपाजुषाणाअग्नआज्यस्यव्यन्तुहोतर्यज॥ १३ ॥
॥ इति त्रयोदशप्रयाजप्रैषाः ॥
(अथपाशुकप्रैषाः)॥ होतायक्षदग्निमाज्यस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षत्सो-

ममाज्यस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्नीषोमौछागस्यवपायामेदसांजुषेतां हविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्नीषोमौपुरोळाशस्यजुषेतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्नीषोमौछागस्यहविषआत्तामद्यमध्यतोमेदउद्धृतंपुराद्वेषोभ्यःपुरापौरुषेय्यागृभःघस्तान्नूनंघासेअज्राणांयवसप्रथमानांसुमत्क्षराणांशतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानांपीवोपवसनानांपार्श्वतःश्रोणितःशितामतउत्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानांकरतएवाग्नीषोमौजुषेतांहविर्होतर्यज ॥ देवेभ्योवनस्पतेहवींषिहिरण्यपर्णप्रदिवस्तेअर्थम् । प्रदक्षिणिद्रशनयानियूयऋतस्यवक्षिपथिभीरजिष्ठैः ॥ होतायक्षद्वनस्पतिमभिहिपिष्टतमयारभिष्टयारशनयाधित । यत्राग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्राग्नीषोमयोश्छागस्यहविषःप्रियाधामानियत्रवनस्पतेःप्रियापाथांसियत्रदे-

वानामाज्यपानांप्रियाधामानियत्राग्नेहोतुःप्रियाधामानितत्रैतंप्रस्तुत्येवोपस्तुत्ये-
वोपावस्रक्षद्रभीयांसमिवकृत्वीकरदेवंदेवोवनस्पतिर्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ वनस्प-
तेरशनयानियूयपिष्टतमयावयुनानिविद्वान् । वहदेवत्राविधिषोहवींषिप्रचदाता-
रममृतेषुवोचः । होतायक्षदग्निंस्विष्टकृतमयाळग्निरग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामा-
न्ययाट्सोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामान्ययाळग्नीषोमयोश्छागस्यहविषःप्रिया
धामान्ययाड्वनस्पतेःप्रियापाथांस्ययाड्देवानामाज्यपानांप्रियाधामानियक्षदग्ने-
र्होतुःप्रियाधामानियक्षत्स्वंमहिमानमायजतामेज्याइषःकृणोतुसोअध्वराजात-
वेदाजुषतांहविर्होतर्यज ॥ २१ ॥ इत्येकविंशतिःपाशुकप्रैषाः ॥ (अथानुयाज-
प्रैषाः) ॥ देवंबर्हिःसुदेवंदेवैःस्यात्सुवीरंवीरैर्वस्तोर्वृज्येताक्तोःप्रभ्रियेतात्यन्यान्रा-
याबर्हिष्मतोमदेववसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवीर्द्वारःसंघातेविड्वीर्यामंछि-

यिराध्रुवादेवहूतौवत्सईमेनास्तरुणआमिमीयात्कुमारोवानवजातौमेनाअर्वारे-
णुककाटःपृणग्वसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ देवीउषासानक्ताद्याऽस्मिन्यज्ञेप्रय-
त्यह्वेतामपिनूनंदेवीविंशःप्रायासिष्टांसुप्रीतेसुधितेवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज॥
देवीजोष्ट्रीवसुधितीययोरन्याघाद्वेषांसियुयवदान्यावक्षद्वसुवार्याणियजमानायव-
सुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवीऊर्जाहुतीइषमूर्जमन्यावक्षत्सग्धिंसपीतिम-
न्यानवेनपूर्वंदयमानास्यामपुराणेननवन्तामूर्जमूर्जाहुतीऊर्जयमाने अधातांव-
सुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवादैव्याहोतारापोतारानेष्टाराहताघशंसावाभर
द्वसूवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीरिळासरस्वतीभारतीद्यां
भारत्यादित्यैरस्पृक्षत्सरस्वतीमंरुद्रैर्यज्ञमावीदिहैवेळयावसुमत्यासधमादंमदेमव
सुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ देवोनराशंसस्त्रिशीर्षाषळक्षःशतमिदेनंशितिपृष्ठा

आदधातिसहस्त्रर्मीप्रवहन्तिमित्रावरुणेदस्युहोत्रमर्हतोबृहस्पतिस्तोत्रमाश्विनाध्व
र्यवंवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवोवनस्पतिर्वर्षप्रावाघृतनिर्णिक्द्यामग्रेणास्पृ-
क्षदान्तरिक्षंमध्येनाप्राःपृथिवीमपरेणादंहीद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवंबर्हि-
र्वारितीनांनिधेधासिप्रच्युतानामप्रच्युतंनिकामधरणपुरुस्पार्हंयशस्विदेनावर्हि-
न्यावर्हींष्यभिष्यामवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवोअग्निःस्विष्टकृत्सुद्रविणा-
मन्द्रःकविःसत्यमन्मायजीहोताहोतुर्होतुरायजीयानग्नेयांदेवानयाडयाँअपिप्रेयें-
तेहोत्रेअमत्सततांससनुषींहोत्रांदेवगमांदिविदेवेषुयज्ञमेरयेमंस्विष्टकृच्चाग्नेहोता-
भूर्वसुवनेवसुधेयस्यनमोवाकेवीहियज ॥ ३२ ॥ (अथसूक्तवाकप्रैषाः) ॥ अग्नि-
मद्यहोतारमवृणीतायंयजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोळाशंगृह्णन्नग्नयआज्यंगृह्णन्त्सो-
मायाज्यंबध्नन्नग्नीषोमाभ्यांछागंसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदग्नयआज्येनसो-

मावाज्येनाग्नीषोमाभ्यांछागेनाघस्तंतंमेवस्तःप्रतिपचताग्रभीष्टामवीवृधेतांपुरो-
ळाशेनत्वामद्यर्षआर्षेयऋषीणांनपादवृणीतायंयजमानोबहुभ्यआसंगथेभ्यः ।
एषमेदेवेषुवार्यायक्ष्यतइतितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्माआचशास्वाचगुरस्वे
षितश्चहोतरसिभद्रवाच्यायप्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रूहि॥ ३ ३॥ (अथ-
सुत्यायांसवनीयप्रैषाः) ॥ होतायक्षदग्निंछागस्यवपायामेदसोजुषतांहविर्होतर्य-
ज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहरिवाँइन्द्रोधानाअत्तूपूषण्वान्करम्भंसरस्वतीवान्भारतीवा-
न्परिवापइन्द्रस्यापूपः । मित्रावरुणयोःपयस्याप्रातःप्रातःसावस्यपुरोळाशाँइन्द्रः
प्रस्थितांजुषाणोवेतुहोतर्यज । होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होतर्यज ॥
होतायक्षद्वायुमग्रेगामग्रेयावाणमग्रेसोमस्यपातारंकरदेवंवायुरायसागमज्जुषतां
वेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रवायूअर्हन्ताहोणागव्याभिर्गोमन्ताश्वि-

यन्तांवीरयाशक्रयाएनयोर्नियुतोगोअभ्रावीरोपशाश्वपुरस्त्यास्तासामिहप्रयाण-
मस्त्यिहविमोचनंकरतएवेन्द्रवायूजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्ष-
न्मित्रावरुणासुक्षत्रारिशादसानिचिन्मिषन्तानिचिरानिचियाँसाक्ष्णाश्विद्रातुवि
त्तरानुल्बणेनचक्षसस्कृतमृतमितिदीध्यानाकरतएवंमित्रावरुणाजुषेतांवीतांपिब-
तांसोमंहोतर्यज ॥होतायक्षदश्विनानासत्यादीघ्रीरुद्रवर्तिनीन्यन्तरेणचक्रेणवा-
मीरिपऊर्जावहतंमुवीराःसनुतरेणाररुषोवाधेतांमधुकशयेमंयज्ञंयुवानामिमिक्ष-
तांकरतएवाश्विनाजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंप्रातःप्रातः
सायस्यावांवतोगमदापरावतओरोरन्तरिक्षादास्वात्सधस्थादिमेअस्मैशुक्रामधु-
श्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहो-
त्रात्सजूर्दिवआपृथिव्याक्रतुनासोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षन्मरुतःपोत्रात्सुष्टु-

भःस्वर्काऋतुनासोमंपिवतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्ग्नावोनेष्ट्रात्वष्टासुजनिमासजूर्दे-
वानांपत्नीभिर्ऋतुनासोमंपिवतुनेष्टर्यज ॥ होतायक्षदग्निमाग्नीध्राहतुनासोमंपिव-
त्वग्नीद्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रोब्रह्माब्राह्मणाहतुनासोमंपिबतुब्रह्मन्यज । होतायक्ष-
न्मित्रावरुणौप्रशास्तारौप्रशास्त्राहतुनासोमंपिवतांप्रशास्तर्यज ॥ होतायक्षद्देवं
द्रविणोदांहोत्राहतुभिःसोमंपिवतुहोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांपोत्राहतुभिः
सोमंपिवतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांनेष्ट्राहतुभिःसोमंपिवतुनेष्टर्यज ॥
होतायक्षद्देवंद्रविणोदामपाद्धोत्रादपात्पोत्रादपान्नेष्ट्रात्तुरीयंपात्रममृक्तममर्त्यमि-
न्द्रपानंदेवोद्रविणोदाद्राविणोदसःस्वयमापूयाः स्वयमभिगूर्याः स्वयमभिगूर्तया
होत्रपऋतुभिःसोमस्यपिबत्वच्छावाकयज ॥ होतायक्षदश्विनाध्वर्यूआध्वर्यवा-
हतुनासोमंपिवतामध्वर्यूयजतम् ॥ होतायक्षदग्निंगृहपतिंगार्हपत्यात्सुगृहपति-

यन्तांवीरयाशक्रयाएनयोर्नियुतोगोअग्रावीरोपशाश्वपुरस्त्यास्तासामिहप्रयाण-
मस्त्विहविमोचनंकरतएवेन्द्रवायूजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्ष-
न्मित्रावरुणासुक्षत्रारिशादसानिचिन्मिषन्तानिचिरानिचिर्यांसाक्ष्णाश्विद्वातुवि
त्तरानुल्बणेनचक्षसऋतमृतामितिदीध्यानाकरतएवंमित्रावरुणाजुषेतांवीतांपिब-
तांसोमंहोतर्यज ॥होतायक्षदश्विनानासत्यादीद्यग्नीरुद्रवर्तिनीन्यन्तरेणचक्रेणवा-
मीरिवऊर्जावहतंमुवीराःसनुतरेणाररुपोवाधेतांमधुकशयेमंयज्ञंयुवानामिमिक्ष-
तांकरतएवाश्विनाजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंप्रातःप्रातः
सावस्यावीवतोगमदापरावतओरोरन्तरिक्षादास्वात्सधस्थादिमेअस्मैशुक्रामधु-
श्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहो-
त्रात्सजूर्दिवआपृथिव्याऋतुनासोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षन्मरुतःपोत्रात्सुष्टु-

भःस्वर्कांऋतुनासोमंपिबतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्ग्रावोनेष्ट्रात्वष्टासुजनिमासजूर्दे-
वानांपत्नीभिर्ऋतुनासोमंपिबतुनेष्टर्यज ॥ होतायक्षदग्निमाग्नीध्राहतुनासोमंपिब-
त्वग्नीधज ॥ होतायक्षदिन्द्रोब्रह्माब्राह्मणाहतुनासोमंपिबतुब्रह्मन्यज । होतायक्ष-
न्मित्रावरुणौप्रशास्तारौप्रशास्त्राहतुनासोमंपिबतांप्रशास्तर्यज ॥ होतायक्षद्देवं
द्रविणोदांहोत्राहतुभिःसोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांपोत्राहतुभिः
सोमंपिबतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांनेष्ट्राहतुभिःसोमंपिबतुनेष्टर्यज ॥
होतायक्षद्देवंद्रविणोदामपाद्धोत्रादपात्पोत्रादपान्नेष्ट्रात्तुरीयंपात्रममृक्तममर्त्यमि-
न्द्रपानंदेवोद्रविणोदाद्राविणोदसःस्वयमापूयाः स्वयमभिगूर्याः स्वयमभिगूर्तया
होत्रयऋतुभिःसोमस्यपिबत्वच्छावाकयज ॥ होतायक्षदश्विनाध्वर्यूआध्वर्यवा-
हतुनासोमंपिबतामध्वर्यूयजतम् ॥ होतायक्षदग्निंगृहपतिंगार्हपत्यात्सगृहपति-

यन्तांवीरयाशक्र्याएनयोर्नियुतोगोअग्रावीरोपशाश्वपुरस्त्यास्तासामिहप्रयाण-
मस्त्यहविमोचनंकरतएवेन्द्रवायूजुपेतांवीतांपिवतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्ष-
न्मित्रावरुणासुक्षत्रारिशादसानिचिन्मियन्तानिचिरानिचियाँसाक्ष्णाश्चिद्गातुवि
त्तरानुल्बणेनचक्षसऋतमृतामितिदीध्यानाकरतएवंमित्रावरुणाजुपेतांवीतांपिब-
तांसोमंहोतर्यज ॥होतायक्षदश्विनानासत्यादीद्यग्नीरुद्रवर्तिनीन्यन्तरेणचक्रेणवा-
मीरिवऊर्जावहतंमुवीराःसनुतरेणाररुषोवाधेतांमधुकशयमंयज्ञंयुवानामिमिक्ष-
तांकरतएवाश्विनाजुपेतांवीतांपिवतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंप्रातःप्रातः
सावस्यावीवतोगमदापरावतओरोरन्तरिक्षादास्वात्सधस्थादिमेअस्मैशुक्रामधु-
श्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहो-
त्रात्सजूर्दिवआपृथिव्याऋतुनासोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षन्मरुतःपोत्रात्सुष्टु-

ध्यक्षान्त्स्वादित्यानवोदधदस्मैसुन्वतेयजमानायकरन्नेवमादित्या जुषन्तांमदन्तां व्यन्तुपिबन्तुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंछागस्यहविषआददद्यमध्यतोमेदउ- द्भृतंपुराद्वेषोभ्यःपुरापौरुषेय्यागृभः ॥ घसन्नूनंघासेअज्राणांयवसप्रथमानांसुम- क्षराणांशतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानांपीवोपवसनानांपार्श्वतःश्रोणितःशितामतउ- त्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानांकरदेवाग्निर्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ (होतायक्षद्वनस्पति- मभिहिपिष्टतमयाराभिष्ठयारशनयाधित ॥यत्राग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामानि यत्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्राग्नेश्छागस्यहविषःप्रियाधामानियत्र वनस्पतेःप्रियापाथांसियत्रदेवानामाज्यपानांप्रियाधामानियत्राग्नेर्होतुःप्रियाधा- मानितत्रैतंप्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावस्रक्षद्रभीयांसमिवकृत्वीकरदेवंदेवोवनस्पति- र्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंस्विष्टकृतमयाळग्निरग्नेराज्यस्यहविषःप्रिया-

स्त्वयाग्नेयंसुन्वन्यजमानस्यात्सुगृहपतिस्त्वमनेनसुन्वतायजमानेनाग्निर्गृहपति-
र्गार्हपत्यादृतुनासोमंपिबतुगृहपतेयज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशस्यजुषतांहवि-
र्होतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहरिवाँइन्द्रोधानाअत्तुपूषण्वान्करम्भंसरस्वतीवान्भार-
तीवान्परिवापइन्द्रस्यापूपः ॥ माध्यन्दिनस्यसवनस्यपुरोळाशाँइन्द्रःप्रस्थितां
जुषाणोवेतुहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होता
यक्षदिन्द्रंमाध्यन्दिनस्यसवनस्यनिष्केवल्यस्यभागस्यात्तारंपातारंश्रोतारंहवमा-
गन्तारमस्याधियोवितारंसुन्वतोयजमानस्यवृधम् ॥ ओभाकुक्षीपृणतांबाव्रध्नं
चमाधोनंचेमेअस्मैशुक्रामधुश्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमं
होतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंमरुत्वन्तमिन्द्रोमरुत्वाञ्जुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज॥
होतायक्षदादित्यान्प्रियान्प्रियधाम्नःप्रियव्रतान्महस्वसरस्यपतीनुरोरन्तरिक्षस्या-

पिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंसवितारंपरामीवांसाविपत्पराघशंसंसुसावि-
त्रमासाविपदस्मैसुन्वतेयजमानायकरद्देवंदेवःसविताजुषतांमदतांवेतुपिबतुसो-
मंहोतर्यज ॥ अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंसुन्वन्यजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोळा-
शान्गृह्णन्नग्नयआज्यंगृह्णन्सोमायाज्यंबध्नन्नग्नयेछागंसुन्वन्निन्द्रायसोमंभृजन्हरि-
भ्यांधानाःसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदग्नयआज्येनसोमायाज्येनाग्नयेछागे-
नेन्द्रायसोमेनहरिभ्यांधानाभिरघत्तंमेदस्तःप्रतिपचताग्रभीदवीवृधतपुरोळाशैर-
पादिन्द्रःसोमंगवाशिरंयवाशिरंतीव्रान्तंबहुरमध्यमुपोत्थामदाश्चौद्भिमदाँआनळ
वीवृधताङ्गूषैस्त्वामद्यर्षआर्षेयऋषीणांनपादवृणीतायंसुन्वन्यजमानोबहुभ्यआ-
संगथेभ्यः ॥ एषमेदेवेषुवसुवार्यायक्ष्यतइतितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्मआ
चशास्वाचगुरस्वेषितश्चहोतरसिभद्रवाच्यायप्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्तान्नू३

धामान्यपात्सोमस्याज्यस्यहविषः प्रियाधामान्ययाळग्ने श्छागस्यहविषःप्रिया-
धामान्ययाड्वनस्पतेः प्रियापाथांस्यपाट्देवानामाज्यपानांप्रियाधामानियक्षद-
ग्नेहोंतुःप्रियाधामानियक्षत्स्वंमहिमानमायजतामेज्याइषकृणोतुसोअध्वराजा-
तवेदाजुषतांहविर्होतर्यज ॥) होतायक्षदिन्द्रंहरिवांइन्द्रोधानाअत्तुपूषण्वान्कर-
म्भंसरस्वतीवान्भारतीवान्परिवापइन्द्रस्यापूपः । तृतीयस्यसवनस्यपुरोळाशाँ
इन्द्रःमहिष्यतांजुषाणोवेतुहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होत-
र्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंतृतीयस्यसवनस्यऋभुमतोविभुमतोवाजवतोबृहस्पतिवतो
विश्वदेव्यावतःसमस्यमदाःप्रातस्तनाअग्मतसंमाध्यन्दिनाःसमिदातनास्तेपांस
मुदितानांगोरङ्गमगाद्यावृषायस्वापूयाबाहुभ्यामुपयाहिहरिभ्यांप्रप्रुष्याशिप्रे-
निष्पुष्यऋभीरमिमअस्मतीयाआशीर्वन्तःमरिष्यताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतु

प्रास।८७५.

शाकलऋग्वेदसंहिताभाष्यं श्रीमद्विद्यारण्यमुनिविरचितं—विद्वद्भिः संशोधितं मूल्यरूपकाणि

पुस्तक (बुक्) रूपेण मुद्रितम् ५०

शाकलर्क्संहिता परिशिष्टसर्वानुक्रमसहिता विद्वद्भिः संशोधिता ४

कृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयसंहिता—विद्वद्भिः संशोधिता ३

ऐतरेयब्राह्मणं—विद्वद्भिः संशोधितम् .... २॥

एतानि पुस्तकानि गोरेगम्यां (मुम्बै) तत्त्वविवेचकमुद्रणयन्त्रालये लभ्यन्ते ।

हि॥ धानासोमानामिन्द्राश्चिचापिबचवष्धान्तंहरीधानाउपऋजीषंजिघ्रतामारथ
त्र्पर्णेसिश्चस्वयत्त्वापृच्छाह्विपन्पतीःकामीमदथाइत्यस्मिन्त्सुन्वतियजमानेतस्मै
किमरात्थाःसुष्ठुसुवीर्यंयज्ञस्यागुरउद्दचंयद्दचीकमतोतोतत्तथाभूद्धोतर्यज॥ हो-
तायक्षदश्विनासोमानांतिरोअह्न्यानांत्रिर्वर्तिर्यातंत्रिरिहमादयेथामुतोतुरीयंनास
त्यावाजिनायधेनुःसजूरग्नीरोहिदश्वोघृतस्नुःसजूरुषाअरुणीभिःसजूःसूर्यएतशेन
सजोषावश्विनादंसोभिःकरतएवाश्विनाजुषेतांमदेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज॥
होतायक्षदश्विनासरस्वतीमिन्द्रंसुत्रामाणंसोमानांसुराम्णांजुषतांव्यन्तुपिबन्तुम-
दन्तुसोमान्सुराम्णोहोतर्यज। होतायक्षत्प्रजापतिंमहिम्नोजुषतांवेतुपिबतुसोमं
होतर्यज ॥ ६१ ॥ हरिः ॐम् ॥ इति प्रैषाध्यायः समाप्तः ॥

॥ इति परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

इमानि पुस्तकानि राजाराम-तुकारामतात्याभिख्येन
तत्त्वविवेचकग्रन्थप्रसारकसमित्यै
मोहमय्यां
तत्त्वविवेचकमुद्रणयन्त्रालये मुद्रितम्
शालीवाहनशकाब्दाः १८२२
(सन १९००.)